

සුත්‍රාන්ත පිටකයෙහි

එකොළොස්වැනි ග්‍රන්ථය

සිංගුකානුකාය

පඤ්චමහාගය (1)

මහාවග්ගිය

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන සභායෙහි

සංගුකානුකාය ශෝධක මණ්ඩලය විසින් සිංහලභාෂායෙන් පරිවර්තන වූ

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

විසින් පාඨශෝධන පූර්වක වූ සංස්කරණය කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජය මගින්
ප්‍රකාශිත යි.

ශ්‍රී බු. ව. 2525
රාජ්‍ය වර්ෂ. 1982

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 17.

THE ELEVENTH BOOKS IN THE
SUTTANTA PITAKA
SANYUTTANIKAYA

PART V (I)
MAHAVAGGA

WITH
THE SINHALA TRANSLATION
BY
THE SANYUTTANIKAYA EDITORIAL BOARD
OF
THE TRIPITAKA TRANSLATION COMMITTEE

EDITED BY
THE TRIPITAKA EDITORIAL BOARD
PUBLISHED
UNDER THE PATRONAGE
OF
DEMOCRATIC SOCIALIST REPUBLICAN
GOVERNMENT OF SRI LANKA

B.E. 2525
C.E. 1982

සුභතනපිටකේ

සිංහුතනනිකායෝ

පඤ්චමෝ භාගෝ

මහාවග්ගො

(1)

සුත්තානනපිටකයෙහි

සිංහුතනනිකාය

පඤ්චම භාගය

මහාවර්ගය

(1)

“කථාගතපපවෙදිකෝ හික්කවෙ ධම්මවිනයො විවචො විරොචති
නො පටිච්ඡනෙතා.”

“මහණෙනි, කථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරන ලද
ධර්මය හා විනය විවෘත වූයේ බබළයි. වැසුණේ නො ම බබළයි.”

(අභිතුනුරර්නිකාය, තිකතිපාත - භරණ්ඩුවගා, 9 සූත්‍රය)

සංස්කෘතික කටයුතු පිළිබඳ අමාත්‍ය

ගරු ඊ. එල්. බී. හුරුල්ලේ මැතිතුමා

කළ ඉල්ලීම අනුව

රාජ්‍ය පරිපාලන හා වැවිලි කර්මාන්ත අමාත්‍ය

ගරු මේජර් මොන්ටේගු ජයවික්‍රම මැතිතුමා

දුන් උපදෙස් පරිදි

රාජ්‍ය රබර් නිෂ්පාදන සංස්ථාවේ සභාපති

ඇල්. එච්. ටී. ද මැල් මහතා

සංස්ථාවේ අරමුදලින් පරිත්‍යාග කළ

රුපියල් දෙලක්ෂ පනස් දහසක මුදලින්

මෙම කාණ්ඩයේ පිටපත් 3000 මුද්‍රණය කරවන ලදී.

මෙයින් ජාතික කුසලසම්භාරය දයක කාරක සියලු දෙනා

අනුමෝදන් වෙත්වා.

At the request of the

Hon'ble E. L. B. HURULLE

Minister of Cultural Affairs

and on the advice of the

Hon'ble MAJOR MONTEGUE JAYAWICKREME

Minister of Public Administration and Plantation
Industries

MR. L. H. T. de MEL

Chairman of the State Rubber Products Corporation

has donated out of the funds of the Corporation

Rupees 2,50,000.00

being the full cost of the printing of

3000 copies of this volume of

THE BUDDHA JAYANTI TRIPITAKA SERIES

May the Kusala Kamma accrued by this
noble act be shared by everyone concerned.

පටුන CONTENTS

	පිටු
සංස්කාරක නිවේදනය	xiii - xiv
ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය	xv
සබ්බක නිරූපණය	xvii
පාළි හෝඩිය	xix
මහාවග්ග (පූර්වග) විසය සූචි	xxi - xxxv
පෙළ හා පරිවර්තනය	2 - 443
ගාථාදිපාද - සූචි	445
සංඝඤ්ඤානාම අනුකකමණිකා	447- 448
විසෙසපදනුකකමණිකා	449 - 460
ඉඤ්ඤානාම නිරූපණය	461 - 462
බුද්ධචර්යානි ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා ..	463 - 466

සංස්කාරක නිවේදනය

බුද්ධජයන්තී ත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලායෙහි සතළොස් (17) වැනි ග්‍රන්ථය වූයේ සංයුක්ත නිකායෙහි තෙසාලිස් වැනි මග්ගසංයුත්ත-යෙහි පටන් සව්වසංයුත්තය අවසන් කොට ඇති සංයුක්ත දෙළොස් කින් ප්‍රතිමණ්ඩිත වූ මහාවග්ග යයි.

සංයුක්තනිකායේ පඤ්චම භාගයය වූ මහාවග්ගය සිංහලභාෂා-යෙන් තැබීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාබෞද්ධමණ්ඩලය විසින් ආරාධිත වූවාහු හැගොඩ ධම්මඤ්ඤ, ගබ්බෙල උපනිස්ස යන ස්ථවිරයන් වහන්සේ දෙනම වෙති. ඒ තෙරවරුන් විසින් සථාකාලයෙහි සිංහල භාෂාවට නගන ලද සංයුක්ත මහාවග්ගය සංයුක්තනිකාය සංශෝධකමණ්ඩලයට පත්කරනු ලැබූ පණ්ඩිත හැගොඩ ධම්මඤ්ඤ නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ යැ, පණ්ඩිත චතුගෙදර අමරසිහ නායකස්ථවිරයන් වහන්සේ යැ, පණ්ඩිත ගලගම සරණඬකර ස්ථවිරයන් වහන්සේ යැ යන ස්ථවිරවරුන් විසින් ලිපිදෙස බැහැර කොට පාඨානාර දක්වමින් පෙළ ද ලියා සකස් කරන ලද්දේ ය. යථානුරූප වූ සූත්‍රනාම හා සූත්‍රසංඛ්‍යා ද ඒ ස්ථවිරවරුන් විසින් මැ දක්වන ලද්දේ ය. මුද්‍රණ අවස්ථාවට පැමිණ ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලයෙහි බහුග්‍රාහ මහතෙරවරුන් විසින් මහදුත්සාහයෙන් පාඨ-ශෝධනය හා සිංහල පරිවර්තන සංස්කරණය ද සිදු කෙරෙමින් ශාථාදිපාද, සංඥානාම, විශෙෂපදනුක්‍රමණිකා ද යොදන ලද්දේ විය.

තව ද සංයුක්ත මහාවග්ගය එක් මැ ග්‍රන්ථයක් ලෙස මුද්‍රණය කැරැවීමට ශ්‍රී ලංකා බෞද්ධමණ්ඩලය විසින් සමිති කරන ලද නමුදු මුද්‍රණ අවස්ථාවට පැමිණි කල්හි සංයුත්තනිකාය පස්වැනි භාගය පරිහරණයට දුෂ්කර සේ මහත් වන බව පෙනුණු හෙයින් මහාවර්ගයේ ‘මග්ගසංයුත්ත බොජ්ඣංග -සතිපට්ඨාන- ඉන්ද්‍රිය- සමිප්පට්ඨාන සංයුත්ත යන සංයුත්ත සය පඤ්චමහාගයේ ප්‍රථමකාණ්ඩය ලෙස ද, ඉද්ධිපාදසංයුත්තයේ පටන් ශෙෂය ද්විතීය කාණ්ඩය ලෙස ද පළ කරවන්නට නියම කරගනුමිහ. එහෙයින් සංයුත් සභිය සඳහා ලියැයුතු සංඥාපනය ද දෙවැනි කාණ්ඩයෙහි ලා දක්වනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාබෞද්ධමණ්ඩලය මගින් සමාරබධ වූ ත්‍රිපිටක බුද්ධධර්ම සියබසින් පළකරවැලීමේ සත්කාර්‍යය සපුරාලීම සඳහා ශ්‍රීමත් ජනාධිපති ජයවර්ධන උතුමාණන්ගෙන් ලැබෙන අනුග්‍රහය ද, ගරු අග්‍රාමාත්‍ය ආර්. ප්‍රේමදාස මැතිතුමාගේ උපස්තූතිය ද, ගරු සංස්කෘතික අමාත්‍ය ඩී. ඇල්. බී. හුරුල්ලේ මැතිතුමාගේ සංවිධානය ද සමස්ත බෞද්ධ ජනතාවගේ සාතිශය සමකාවනාවට විශෙෂයෙන්

හිමිවිය යුතු ය. එසේ ම සංස්කෘතික අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම් වූ සෝමපාල ජයවර්ධන මහතාණන්ගේ බුද්ධිපූර්වක සංවිධානය නිසා ත්‍රිපිටක මුද්‍රණය ඉතා ඉක්මනින් නිමහම් කරවාලීමට හැකිවී යයි කියැයුතුය. සංකීර්මප්‍රවර්තක කුශලක්‍රියාවෙහි සභාය වන ‘තිසර මුද්‍රණාලයාධිකාරීන්’ ඇතුළු හැම දෙන සුබභාගී වෙත්වා’යි ආශංසනය කරමිහ.

මේ වගට, ශාස්ත්‍රාශාසනෝදයකාරී,

ලබ්‍රහ්ම ලඩකානඤ්ඤ

මහානායක සථවිර

ත්‍රිපිටකමණ්ඩලයේ ප්‍රධාන සම්පාදක

2525 ජුනිමස 12 වැනි දින

1982

මහානායක වාරිකාරාමය

115, විජයරාම මාවත

කොළඹ 7.

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

උපදෙශක :

අග්ගමහාපණ්ඩිත, බළන්ගොඩ ආනන්දවෙණුය මහානායක මහාසංචාරපාදයන් වහන්සේ.

සභාපති :

අභංගම විද්‍යාවන්දුපරිවේණාධිපති, ත්‍රිපිටකවාගීශ්වරාවාය්, කෝදුගොඩ ශ්‍රී ඥානාලොක දක්ෂිණලඞ්කායෙහි ප්‍රධාන සඛනායක සංචාරයන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක :

මොල්ලිගොඩ ප්‍රවචනොදය පරිවේණාධිපති ත්‍රිපිටකවාගීශ්වර, ලබ්බගම ශ්‍රී ලඞ්කානන්ද—කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රීධරී මහාසඛක සභායෙහි මහානායක සංචාරයන් වහන්සේ.

සම්පාදක :

කිරුළපන පූර්වාරාමාධිපති හා අනුරාධපුර බුද්ධග්‍රාමක ධර්ම පීඨාධිපති, ශාස්ත්‍රාපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීයපණ්ඩිත, රද්දල්ලේ ශ්‍රී ප්‍රඥාලොක — කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රීධරී මහාසඛකසභායෙහි අනුනායක සංචාරයන් වහන්සේ.

හෙරලියාවල ශ්‍රී සුධර්මාරාමාධිපති, ශාස්ත්‍රාපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, වේඩරුවේ ශ්‍රී අනවමදර්ශී—කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රීධරී මහාසඛකසභායෙහි අනුනායක සංචාරයන් වහන්සේ.

හිඟුලේ — මාකඩවර, රෙවන පරිවේණාධිපති රාජකීයපණ්ඩිත, කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර සංචාරයන් වහන්සේ.

කොළඹ තිඹිරිගස්සායේ අශෝකාරාමාධිපති, රාජකීයපණ්ඩිත, කරදන ශ්‍රී ප්‍රඥලඞ්කාර නායක සංචාරයන් වහන්සේ.

අනුරාධපුර බුද්ධග්‍රාමක ධර්මපීඨයෙහි, ත්‍රිපිටක අංශයෙහි මහාවාය්, ශාස්ත්‍රාවාය්, රාජකීයපණ්ඩිත, ත්‍රිපිටකාවාය් උඩුවේ ජනානන්ද සංචාරයන් වහන්සේ.

ලේකම් :

කොළඹ බෞද්ධාලොක මාවතෙහි බෞද්ධාලොක විහාරාධිපති, පණ්ඩිත, දෙරගමුවේ සිරි ධම්මපාල—කොළඹදිශායෙහි ප්‍රධාන සඛක නායක සංචාරයන් වහන්සේ.

සංකේත නිරූපණය

- සී 1. - පැල්මඩුල්ල මහාවිහාරයෙහි පුස්තකොළ පොත
- සී 2. - ගාල්ල පරමානන්ද විහාරයෙහි පුස්තකොළ පොත
- සී.මු. - සිංහලාසන මුද්‍රිත සංයුක්තනිකාය
- සා. - තාය්‍යසන මුද්‍රිත සංයුක්තනිකාය
- මජ්. - බුරුමරට ජට්ඨසංගිතිශෝධිත සංයුක්තනිකාය
- PTS. - Pali Text Society Edition

THE PALI ALPHABET

IN SINHALA CHARACTERS

VOWELS

අ a ආ ā ඉ i ඊ ī උ u ඌ ū එ ē ඔ o

CONSONANTS

කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ඞṅa			
චca	ඡcha	ජja	ඣjha	ඤṇa			
ටta	ඨtha	ඩḍa	ඬḍha	ණṇa			
තta	ථtha	දda	ධdha	නna			
පpa	ඵpha	බba	භbha	මma			
යya	රra	ලla	වva	සsa	හha	ළḷa	ආṇa
කka	කාkā	කිki	කීkī	කුku	කූkū	කෙkē	කෝkō
ඛkha	ඛාkhā	ඛිkhi	ඛීkhī	ඛුkhu	ඛූkhū	ඛෙkhē	ඛෝkhō
ගga	ගාgā	ගිgi	ගීgī	ගුgu	ගූgū	ගෙgē	ගෝgō

CONJUNCT-CONSONANTS

කක ka	කඤ කඤ ṅa	ත්‍ර ta	මෙ mpha
කඛ ka	ඡභ ඡභ ṇa	දද da	මෙ, ම mba
කය ka	ඤ ඤ ca	දද්ඨ da	මෙ mbha
කි kri	ඤ ඡ ඡ cha	ද්‍ර dra	මෙ mma
කච ka	ඤ ඡ ඡ ja	ඳ, ඩ dva	මෙ mha
කඡ ka	ඤ ඤ ඤ ja	ධධ dha	යය, යය yya
කඨ ka	ඨ ඨ ṭha	නන ta	යය ya
කග ga	ඨ, ඨ ṭha	ඤ ntha	ලල ḷla
කඝ ga	ඬ ඬ ḍa	ඤ nda	ලය ly
කඞ ṅa	ඬ ඬ ḍa	ඤ ndha	ලභ ḷha
ග්‍ර gra	භ භ ṇa	නන na	භභ wha
ඞ ඞ ṅa	භ භ ṇa	නන nha	සස ssa
ඞ ඞ ṅa	භ භ ṇa	ප්‍ර ppa	සස sma
ඞ ඞ ṅa	භ භ, ඩ ṇa	ප්‍ර ppha	සස sva
ච ච ca	නන ta	බබ bba	භභ hma
ච ච ca	නන th	බබ bha	භභ hva
ජ ජ ja	නන tv	බ්‍ර bra	ළභ ḷha
ජ ජ ja		මෙ mpa	

අ a ආ ā ඉ i ඊ ī උ u ඌ ū එ ē ඔ o

සංස්කෘත නිකායෝ

පඤ්චමහාගෝ - පඨම කණ්ඩො

මහාවගග (1) - විසය සූචි

1. මගගසංයුතං 2 - 139

1. අවිජ්ජාවග්ගෝ 2-19

1. අවිජ්ජා	සූතං	2 - 3
2. උපඛ්ඞ	"	4 - 7
3. සාරිපුත්ත	"	6 - 7
4. බ්‍රාහ්මණ	"	8 - 11
5. කිම්බසීය	"	10 - 13
6. භික්ඛු	"	12 - 13
7. දුතියභික්ඛු	"	12 - 13
8. විහංග	"	14 - 17
9. සුක්ක	"	16 - 19
10. නන්දිය	"	18 - 19

2. විහාරවග්ගෝ 20-29

1. විහාර	සූතං	20 - 21
2. දුතියවිහාර	"	22 - 23
3. සෙබ	"	22 - 23
4. උපපාද	"	24 - 25
5. දුතියඋපපාද	"	24 - 25
6. පරිසුඤ්ඤා	"	24 - 25
7. දුතියපරිසුඤ්ඤා	"	24 - 25
8. කුක්කුචාරාම	"	26 - 27
9. දුතියකුක්කුචාරාම	"	26 - 27
10. තතියකුක්කුචාරාම	"	28 - 29

3. මිච්ඡන්තවග්ගෝ 30 - 37

1. මිච්ඡන්ත	සූතං	30 - 31
2. අකුසලධම්ම	"	30 - 31
3. පටිපද	"	30 - 31
4. දුතියපටිපද	"	32 - 33
5. අසප්පරිස	"	32 - 33
6. දුතියඅසප්පරිස	"	34 - 35
7. කුමහ	"	34 - 35
8. සමාධි	"	34 - 35
9. වෙදනා	"	36 - 37
10. උත්තිය	"	36 - 37

විසය සූචි

4. පටිපත්තිවග්ගො 38 - 43

1. පටිපත්ති සූත්තං	38 - 39
2. පටිපත්තා ,,	38 - 39
3. විරුධා ,,	38 - 39
4. පාරබ්බතං ,,	38 - 41
5. සාම ඤාඤා ,,	40 - 41
6. දුතියසාම ඤාඤා ,,	40 - 41
7. බ්‍රහ්ම ඤාඤා ,,	40 - 41
8. දුතියබ්‍රහ්ම ඤාඤා ,,	42 - 43
9. බ්‍රහ්මචරියා ,,	42 - 43
10. දුතියබ්‍රහ්මචරියා ,,	42 - 43

5. අඤ්ඤාතිත්ථියපෙය්‍යාලො 44 - 49

1. විරාග සූත්තං	44 - 45
2. සංයොජන ,,	44 - 45
3. අනුසය ,,	44 - 47
4. අද්ධාන ,,	46 - 47
5. ආසවකතිය ,,	46 - 47
6. විජජාචිමුත්ති ,,	46 - 47
7. ඤාණදස්සන ,,	48 - 49
8. අනුපාද ,,	48 - 49

6. සූරියපෙය්‍යාලො 50 - 57

1. කල්‍යාණමිත්ත සූත්තං	50 - 51
2. සීල ,,	50 - 51
3. ඡන්ද ,,	52 - 53
4. අත්ත ,,	52 - 53
5. දිට්ඨි ,,	52 - 53
6. අප්පමාද ,,	52 - 53
7. යොනිසො ,,	52 - 53
8. දුතියකල්‍යාණමිත්ත ,,	54 - 55
9. දුතියසීල ,,	54 - 55
10. දුතියඡන්ද ,,	54 - 55
11. දුතියඅත්ත ,,	54 - 55
12. දුතියදිට්ඨි ,,	56 - 57
13. දුතියඅප්පමාද ,,	56 - 57
14. දුතියයොනිසො ,,	56 - 57

7. එකධම්මපෙය්‍යාලො 58-65

1.	කල්‍යාණමිත්ත	සුත්තං	..	58-59
2.	සීල	"	..	58-59
3.	ඡන්ද	"	..	58-59
4.	අත්ත	"	..	58-59
5.	දිට්ඨි	"	..	60-61
6.	අප්පමාද	"	..	60-61
7.	යොනිසො	"	..	60-61
8.	දුතියකල්‍යාණමිත්ත	"	..	60-61
9.	දුතියසීල	"	..	62-63
10.	දුතියඡන්ද	"	..	62-63
11.	දුතියඅත්ත	"	..	62-63
12.	දුතියදිට්ඨි	"	..	62-63
13.	දුතියඅප්පමාද	"	..	62-63
14.	දුතියයොනිසො	"	..	64-65

8. දුතියඑකධම්මපෙය්‍යාලො 66-73

1.	කල්‍යාණමිත්ත	සුත්තං	..	66-67
2.	සීල	"	..	66-67
3.	ඡන්ද	"	..	66-67
4.	අත්ත	"	..	66-67
5.	දිට්ඨි	"	..	68-69
6.	අප්පමාද	"	..	68-69
7.	යොනිසො	"	..	68-69
8.	දුතියකල්‍යාණමිත්ත	"	..	68-69
9.	දුතියසීල	"	..	70-71
10.	දුතියඡන්ද	"	..	70-71
11.	දුතියඅත්ත	"	..	70-71
12.	දුතියදිට්ඨි	"	..	70-71
13.	දුතියඅප්පමාද	"	..	70-71
14.	දුතියයොනිසො	"	..	72-73

9. ගඬ්ඛාපෙය්‍යාලො 74-79

1.	පාවිතනිත්ත	සුත්තං	..	74-75
2.	දුතියපාවිතනිත්ත	"	..	74-75
3.	තතියපාවිතනිත්ත	"	..	74-75
4.	චතුස්සාවිතනිත්ත	"	..	74-75
5.	පඤ්චමපාවිතනිත්ත	"	..	76-77
6.	ඡන්දපාවිතනිත්ත	"	..	76-77
7.	සමුද්දනිත්ත	"	..	76-77
8.	දුතියසමුද්දනිත්ත	"	..	76-77
9.	තතියසමුද්දනිත්ත	"	..	76-77
10.	චතුස්සමුද්දනිත්ත	"	..	78-79
11.	පඤ්චමසමුද්දනිත්ත	"	..	78-79
12.	ඡන්දසමුද්දනිත්ත	"	..	78-79

10. දුතියගඟ්ගාපෙය්‍යාලො 80 - 85

1.	පාවිනනින	සුත්තං	80 - 81
2.	දුතියපාවිනනින	,,	80 - 81
3.	තතියපාවිනනින	,,	80 - 81
4.	චතුස්පාවිනනින	,,	80 - 81
5.	පඤ්චපාවිනනින	,,	82 - 83
6.	ඡට්ඨපාවිනනින	,,	82 - 83
7.	සමුද්දනින	,,	82 - 83
8.	දුතියසමුද්දනින	,,	82 - 83
9.	තතියසමුද්දනින	,,	82 - 83
10.	චතුස්සමුද්දනින	,,	84 - 85
11.	පඤ්චසමුද්දනින	,,	84 - 85
12.	ඡට්ඨසමුද්දනින	,,	84 - 85

11. තතියගඟ්ගාපෙය්‍යාලො 86 - 91

1.	පාවිනනින	සුත්තං	86 - 87
2.	දුතියපාවිනනින	,,	86 - 87
3.	තතියපාවිනනින	,,	86 - 87
4.	චතුස්පාවිනනින	,,	86 - 87
5.	පඤ්චපාවිනනින	,,	88 - 89
6.	ඡට්ඨපාවිනනින	,,	88 - 89
7.	සමුද්දනින	,,	88 - 89
8.	දුතියසමුද්දනින	,,	88 - 89
9.	තතියසමුද්දනින	,,	88 - 89
10.	චතුස්සමුද්දනින	,,	90 - 91
11.	පඤ්චසමුද්දනින	,,	90 - 91
12.	ඡට්ඨසමුද්දනින	,,	90 - 91

12. චතුස්ගඟ්ගාපෙය්‍යාලො 92 - 97

1.	පාවිනනින	සුත්තං	92 - 93
2.	දුතියපාවිනනින	,,	92 - 93
3.	තතියපාවිනනින	,,	92 - 93
4.	චතුස්පාවිනනින	,,	92 - 93
5.	පඤ්චපාවිනනින	,,	92 - 93
6.	ඡට්ඨපාවිනනින	,,	94 - 95
7.	සමුද්දනින	,,	94 - 95
8.	දුතියසමුද්දනින	,,	94 - 95
9.	තතියසමුද්දනින	,,	94 - 95
10.	චතුස්සමුද්දනින	,,	96 - 97
11.	පඤ්චසමුද්දනින	,,	96 - 97
12.	ඡට්ඨසමුද්දනින	,,	96 - 97

විසය සූචි

13. අපසමාදවග්ගො 98 - 105

1.	තථාගත	සුත්තං	..	98- 99
2.	දුතියතථාගත	,,	..	98- 99
3.	තතියතථාගත	,,	..	100-101
4.	චතුස්සතථාගත	,,	..	100-101
5- 8.	පද	සුත්තානි	..	100-101
9-12.	කුට	,,	..	102-103
13-16.	මූල	,,	..	102-103
17-20.	සාර	,,	..	102-103
21-24.	වසස්සක	,,	..	102-103
25-28.	රාජ	,,	..	102-103
29-32.	වජ්ඣම	,,	..	102-103
33-36.	සූරිය	,,	..	104-105
37-40.	වස්ස	,,	..	104-105

14. බලකරණියවග්ගො 106 - 121

1.	බල	සුත්තං	..	106-107
2.	දුතියබල	,,	..	106-107
3.	තතියබල	,,	..	106-109
4.	චතුස්සබල	,,	..	108-109
5- 8.	බීජ	සුත්තානි	..	108-109
9-12.	නාග	,,	..	110-111
13-16.	රුක්ඛ	,,	..	110-111
17-20.	කුලීන	,,	..	112-113
21-24.	සූත	,,	..	112-113
25-28.	ආකාස	,,	..	112-115
29-32.	මෙඝ	,,	..	114-115
33-36.	දුතියමෙඝ	,,	..	114-117
37- 40.	නාවා	,,	..	116-117
41-44.	ආගඤ්ඤක	,,	..	116-119
45-48.	නදී	,,	..	118-121

15. එසනාවග්ගො 122 - 131

1.	එසනා	සුත්තං	..	122-123
2.	දුතියඑසනා	,,	..	122-123
3.	තතියඑසනා	,,	..	122-123
4.	චතුස්සඑසනා	,,	..	124-125
5- 8.	එසනා	සුත්තානි	..	124-125
9- 12.	එසනා	,,	..	124-125
13- 16.	එසනා	,,	..	124-125

විසය සූචි

17- 32.	විධා	..	126-127
33- 48.	ආසව	..	126-127
44- 64.	භව	..	126-127
65- 80.	දුක්ඛතා	..	128-129
81- 96.	බිල	..	128-129
97-112.	මල	..	128-129
113-128.	නිස	..	130-131
129-144.	වෙදනා	..	130-131
145-160.	තණ්හා	..	130-131

16. ඔසවගො 132 - 139

1- 16.	ඔස	සුත්තානි	..	132-133
17- 32.	යොග	132-133
33- 48.	උපාදන	132-133
49- 64.	ගත්ථ	134-135
65- 80.	අනුසය	134-135
81- 96.	කාමගුණ	134-135
97-112.	නිවරණ	136-137
113-128.	උපාදනසංකීර්ණ	136-137
129-144.	ඔරමනාගියසංයොජන	136-137
145-160.	උද්ධමනාගියසංයොජන	138-139

2. බොජ්ඣංගසංයුතං 140 - 259

1. පඤ්ඤාචර්යා 140 - 161

1.	භිවෙචන	සුත්තං	140-141
2.	කාය	140-145
3.	සීල	146-151
4.	ව්‍යාධි	150-153
5.	භික්ඛු	152-155
6.	කුණ්ඩලිය	154-157
7.	කුටාගාර	158-159
8.	උපවාන	158-159
9.	උප්පාද	160-161
10.	දුතියඋප්පාද	160-161

විසය සූචි

2. ගිලානවගො 162 - 171

1.	පාණ	සුන්න	162-163
2.	සූරිය	162-163
3.	දුතියසූරිය	162-163
4.	ගිලාන	164-165
5.	දුතියගිලාන	166-167
6.	තතියගිලාන	166-169
7.	අපාර	168-169
8.	ආරඳ	170-171
9.	අරිය	170-171
10.	නිබ්බිද	170-171

3. උදාසීවගො 172 - 183

1.	බොධාය	සුන්න	172-173
2.	දෙසනා	172-173
3.	යාන	172-175
4.	යොනියො	174-175
5.	අපරිභානිය	174-175
6.	බය	176-177
7.	නිරොධ	176-177
8.	නිබ්බධ	178-179
9.	එකධමම	178-179
10.	උද්ඝ්ථ	180-183

4. නිවරණවගො 184 - 195

1.	කුසල	සුන්න	184-185
2.	දුතියකුසල	184-185
3.	කිලෙස	186-187
4.	අනාවරණ	188-189
5.	යොනියො	188-189
6.	බුද්ධි	188-189
7.	ආවරණ	190-191
8.	අනිවරණ	190-191
9.	මහාරුක්ඛ	192-193
10.	නිවරණ	194-195

විසය සූචි

5. වක්කවත්තිවග්ගො 196 - 201

1. විධා	සූත්තං	196-197
2. වක්කවත්ති	"	196-197
3. මාර	"	196-197
4. දුප්පත්ත	"	198-199
5. පසුකල්වා	"	198-199
6. දළිඳ	"	198-199
7. අදළිඳ	"	198-199
8. ආදිව	"	200-201
9. අඛ	"	200-201
10. දුතියඅඛ	"	200-201

6. බොජකසිගවග්ගො 202 - 239

1. ආහාර	සූත්තං	202-209
2. පරියාය	"	210-215
3. අභි	"	216-219
4. මෙත්ත	"	218-227
5. සබ්බාරව	"	228-235
6. අභය	"	234-239

7. ආනාපානවග්ගො 240 - 245

1. අර්ස්ක	සූත්තං	240-241
2. දුතියඅර්ස්ක	"	240-241
3. තතියඅර්ස්ක	"	240-241
4. චතුස්සඅර්ස්ක	"	242-243
5. පඤ්චඅර්ස්ක	"	242-243
6. ඡට්ඨඅර්ස්ක	"	242-243
7-12. පුළුවක	සූත්තානි	242-243
13-18. විනිලක	"	244-245
19-24. විව්ඤ්ඤක	"	244-245
25-30. උදුමානක	"	244-245
31-36. මෙත්තා	"	244-245
37-42. කරුණා	"	244-245
43-48. මුදිතා	"	244-245
49-54. උපෙඛා	"	244-245
55-60. ආනාපානසති	"	244-245

8. නිරෝධවග්ගො 246-251

1- 6.	අසුභ	සුභතානි	..	246-247
12.	මරණ	,,	..	246-247
18.	ආහාරෙපටික්කල	,,	..	246-247
24.	සබ්බලොකෙඅනභිරත	,,	..	246-247
30.	අනිච්ච	,,	..	246-247
36.	අනිච්චවදුකඛ	,,	..	246-247
42.	දුකඛඅනත්ත	,,	..	246-247
48.	පහාන	,,	..	246-247
54.	විරාග	,,	..	248-249
55.	නිරෝධ	සුභං	..	248-249
56.	දුකියනිරෝධ	,,	..	248-249
57.	තතියනිරෝධ	,,	..	248-249
58.	චතුක්ඛනිරෝධ	,,	..	250-251
59.	පක්ඛිමනිරෝධ	,,	..	250-251
60.	ඡංඨනිරෝධ	,,	..	250-251

9. ගඛිතාපෙය්‍යාලො 252-253

10. අසුමාදවග්ගො 252-253

11. බලකරණියවග්ගො 254-255

12. එසනාවග්ගො 254-255

13. ඔසවග්ගො 254-255

14. සුභ ගඛිතාපෙය්‍යාලො 256-257

15. සුභ අසුමාදවග්ගො 256-257

16. සුභ බලකරණියවග්ගො 256-257

17. සුභ එසනාවග්ගො 258-259

18. සුභ ඔසවග්ගො ..

120. ඔසාදිසුභතානි 258-259

3. සතිපට්ඨානසංයුතතං 260 - 345

1. අමබ්‍යාදිවග්ගො 260-285

1.	අමබ්‍යාදි	සූතතං	..	260-261
2.	සතො 263
3.	භික්ඛු	262-260
4.	සාලා	264-267
5.	කුසලරාසි	266-267
6.	සකුණ්ඤ්ඤි	268-271
7.	මකකට	270-273
8.	සූද්	272-277
9.	ගිලාන	276-279
10.	භික්ඛුනුපසංඝය	280-285

2. නාලඤ්චග්ගො 286-305

1.	මහාපුරිස	සූතතං	..	286-287
2.	නාලඤ්ච	286-291
3.	චූඤ්ච	292-295
4.	උත්තරෙවල	294-297
5.	බාහිය	298-299
6.	උත්තරය	298-299
7.	අරිය	300-301
8.	බ්‍රහ්ම	300-303
9.	සෙදක	302-305
10.	ජනපදකලාණි	304-305

3. සිලට්ඨිතිවග්ගො 306-319

1.	සිල	සූතතං	..	306-307
2.	ධිති	306-309
3.	පරිභාන	308-309
4.	සුඤ්ඤ	310-311
5.	බ්‍රාහ්මණ	310-311
6.	පදෙස	312-313
7.	සමත්ත	312-313
8.	ලොක	314-315
9.	සිරිවඩ්ඪ	314-317
10.	මානදිත්ත	318-319

විසය සූචි

4. අනනුසූත වගෙහා 320-329

1.	අනනුසූත	සුත්තං	320-321
2.	විරාග	320-321
3.	වීරදා	322-323
4.	භාවිත	322-323
5.	සතො	322-323
6.	අඤ්ඤා	324-325
7.	ඡන්ද	324-325
8.	පරිඤ්ඤා	324-325
9.	භාවනා	326-327
10.	විහබ්බ	326-329

5. අමත වගෙහා 330-339

1.	අමත	සුත්තං	330-331
2.	සමුදය	330-331
3.	මග්ග	330-333
4.	සතො	334-335
5.	කුසලරාසි	334-335
6.	පානිමොක්ඛ	334-337
7.	දුට්ඨවර්ත	336-337
8.	විත්ත	338-339
9.	වේදනා	338-339
10.	ආසව	338-339

6. ගබ්බා පෙය්‍යාලො 340-341

7. අසුමාද වගෙහා 340-341

8. බලකරණිය වගෙහා 342-343

9. එසනා වගෙහා 342-343

10. ඔස වගෙහා 344-345

1. 159. ඔසාදි සුත්තානි 344-345

160. උදධංභාගිය සුත්තං 344-345

4. ඉන්ද්‍රිය සංයුතනං 346 - 425

1. සුද්ධක වග්ගො 346-355

1.	සුද්ධක	සුතනං	..	346-347
2.	සොන	,,	..	346-347
3.	දුතියසොන	,,	..	346-347
4.	අරහන	,,	..	346-347
5.	දුතියඅරහන	,,	..	348-349
6.	සමණ	,,	..	348-349
7.	දුතියසමණ	,,	..	348-351
8.	දට්ඨක	,,	..	350-351
9.	විහඬ	,,	..	350-353
10.	දුතියවිහඬ	,,	..	354-355

2. මුදුනරවග්ගො 356 - 363

1.	පටිලාහ	සුතනං	356-357
2.	සඬ්ඛිත	,,	356-357
3.	දුතියසඬ්ඛිත	,,	356-357
4.	තතියසඬ්ඛිත	,,	358-359
5.	විඤ්ඤා	,,	358-359
6.	දුතියවිඤ්ඤා	,,	358-359
7.	තතියවිඤ්ඤා	,,	360-361
8.	පටිපත්ත	,,	360-361
9.	සමපත්ත	,,	362-363
10.	ආසවකකිය	,,	362-363

3. ඡම්බුදියවග්ගො 364 - 369

1.	පුනහව	සුතනං	364-365
2.	පිටිතිඤ්ඤා	,,	364-365
3.	අඤ්ඤාඤ්ඤා	,,	364-365
4.	එකබ්ථි	,,	366-367
5.	සුද්ධක	,,	366-367
6.	සොනාපන	,,	366-367
7.	අරහන	,,	366-367
8.	බුද්ධ	,,	368-369
9.	සමණත්ත	,,	368-369
10.	දුතියසමණත්ත	,,	368-369

විසය සූචි

4. සුඛිත්‍යවග්ගො 370 - 383

1.	සුභික	සුභං	370-371
2.	සොකාපනත	,,	370-371
3.	අරහනත	,,	370-371
4.	සමණ්‍යාභමණ	,,	372-373
5.	දුතියසමණ්‍යාභමණ	,,	372-373
6.	විහඬ	,,	372-373
7.	දුතියවිහඬ	,,	374-375
8.	තතියවිහඬ	,,	374-377
9.	කට්ඨොපම	,,	376-379
10.	උප්පට්ඨාපික	,,	378-383

5. ජරාවග්ගො 384 - 399

1.	ජරා	සුභං	384-385
2.	උණණ්ණාභමණ	,,	384-387
3.	සාකෙත	,,	386-389
4.	පුබ්බකොට්ඨක	,,	388-391
5.	පුබ්බාරාම	,,	392-393
6.	දුතියපුබ්බාරාම	,,	392-393
7.	තතියපුබ්බාරාම	,,	394-395
8.	චතුස්සපුබ්බාරාම	,,	394-395
9.	පිණ්ණාල	,,	394-397
10.	ආපණ	,,	396-399

6. සුකරබතවග්ගො 400 - 411

1.	සාලා	සුභං	400-401
2.	මලලක	,,	400-403
3.	සෙබ	,,	402-405
4.	පද	,,	404-405
5.	සාර	,,	406-407
6.	පතිර්ඝිත	,,	406-407
7.	බ්‍රහම	,,	406-409
8.	සුකරබත	,,	408-411
9.	උප්පාද	,,	410-411
10.	දුතියඋප්පාද	,,	410-411

7. සලෝකවග්ගො 412-417

1.	සංයොජන	සූතං	412-413
2.	අනුසය	,,	412-413
3.	අඤ්ඤාන	,,	412-413
4.	ආසවකකිය	,,	412-413
5.	ඵල	,,	414-415
6.	දුතියඵල	,,	414-415
7.	රුකකි	,,	414-415
8.	දුතියරුකකි	,,	416-417
9.	තතියරුකකි	,,	416-417
10.	වතුකරුකකි	,,	416-417

8. ගඬිගාපෙය්‍යාලො 418-419

9. අසමාදවග්ගො 418-419

10. බලකරණියවග්ගො 418-419

11. එසනාවග්ගො 420-421

12. ඔසවග්ගො 420-421

13. පුන ගඬිගාපෙය්‍යාලො 420-421

14. පුන අසමාදවග්ගො 422-423

15. පුන බලකරණියවග්ගො 422-423

16. පුන එසනාවග්ගො 422-423

17. පුන ඔසවග්ගො 424-425

5. සමමසාධානසංයුතං 426 - 433

1. ගඬිගාපෙය්‍යාලො 426-429

1.	පාවිනනිකත	සූතං	426-427
2-48.	දුතියපාවිනනිකතාදි	සූතනානි	428-429

2. අසමාදවග්ගො 428-429

3. බලකරණියවග්ගො 430-431

4. එසනාවග්ගො 430-433

5. ඔසවග්ගො 432-433

6. බලසංයුතකං 434 - 443

1. ගඤ්ඤාපෙය්‍යාලො 434-435
2. අසාමාද්වග්ගො 434-435
3. බලකරණියවග්ගො 436-437
4. එසනාවග්ගො 436-437
5. ඔසවග්ගො 436-439

1-39.	ඔසාදි	සුත්තානි	436-437
40.	උද්ධමනාගිය	සුත්තං	438-439

6. පුන ගඤ්ඤාපෙය්‍යාලො 438-439
7. පුන අසාමාද්වග්ගො 440-441
8. පුන බලකරණියවග්ගො 440-441
9. පුන එසනාවග්ගො 440-441
10. පුන ඔසවග්ගො 442-443

සුභනන්දිපතෙ

සිංහල නිකායො

පඤ්චමො භාගො

මහාවග්ගො

සුනානානපිටකෙ

සංයුක්තනිකායො

පඤ්චමො භාගො

මහාවගො

1. මහගසංයුතං

1. අවිජ්ජාවගො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස

1. 1. 1

අවිජ්ජාසූතං

1. ඵචං මෙ සුතං, එකං සමයං භගවා සාවත්ඨයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච: අවිජ්ජා භික්ඛවෙ පුබ්බඛගමා අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා අනවදෙව¹ අභිරික්ඛං අනොත්තප්පං අවිජ්ජාගතස්ස භික්ඛවෙ අවිදුසුනො චිත්තාදිට්ඨි පහොති. චිත්තාදිට්ඨිස්ස චිත්තසංකප්පො පහොති. චිත්තසංකප්පස්ස චිත්තවාචා පහොති. චිත්තවාචස්ස චිත්තකමමනොතා පහොති. චිත්තකමමනාස්ස චිත්තආර්ථවො පහොති. චිත්තආර්ථස්ස චිත්තවායාමො පහොති. චිත්තවායාමස්ස චිත්තසති පහොති. චිත්තසතිස්ස චිත්තසමාධි පහොති.

විජ්ජා ව ඛො භික්ඛවෙ පුබ්බඛගමා කුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා අනවදෙව හිරොත්තප්පං. විජ්ජාගතස්ස භික්ඛවෙ විදුසුනො සම්මාදිට්ඨි පහොති. සම්මාදිට්ඨිස්ස සම්මාසංකප්පො පහොති. සම්මාසංකප්පස්ස සම්මාවාචා පහොති. සම්මාවාචස්ස සම්මාකමමනොතා පහොති. සම්මාකමමනාස්ස සම්මාආර්ථවො පහොති. සම්මාආර්ථස්ස සම්මාවායාමො පහොති. සම්මාවායාමස්ස සම්මාසති පහොති. සම්මාසතිස්ස සම්මාසමාධි පහොතිති.

1. අනුදෙව - සිඳු, සි, 1, 2.

සූත්‍රාන්තරපිටකයෙහි

සිංසුතනනිකාය

පඤ්චම භාගය

මහාවර්ගය

1. මහගසංසුතනය

1. අවිජ්ජාවනීය

ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට
නමසකාර වේවා

1. 1. 1

අවිජ්ජා සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලද, එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජෙනවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන
සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි යි හික්මුන් ඇමතුසේක.
පින්වතුන් වහන්සැ යි ඒ හික්මුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන්
ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළුසේක: මහණෙනි, පවට ලජ්ජා
නැතිකම හා බිය නැතිකම සමග ම උපදනා අවිද්‍යාව අකුසල්දහම් ඉපැදීමට
පෙරටු වෙයි. අවිද්‍යාවෙන් යුත් අභ්‍යාසයාගට මිත්‍යාදෘෂ්ටිය උපදී.
මිත්‍යාදෘෂ්ටි ඇත්තහුට මිත්‍යාසංකල්පය උපදී. මිත්‍යාසංකල්පය
ඇත්තහුට මිත්‍යාවචන උපදී. මිත්‍යාවචන ඇත්තහුට මිත්‍යාකර්මාන්ත
වෙයි. මිත්‍යාකර්මාන්ත ඇත්තහුට මිත්‍යාආජීවය වෙයි. මිත්‍යාආජීව
ඇත්තහුට මිත්‍යාව්‍යායාම වෙයි. මිත්‍යාව්‍යායාම ඇත්තහුට මිත්‍යාස්මාති
වෙයි. මිත්‍යාස්මාති ඇත්තහුට මිත්‍යාසමාධි වේ.

මහණෙනි, හිරිඛතප් දෙක සමග ම උපදනා විද්‍යාව කුසල්දහම්
ඉපැදීමට පෙරටු වෙයි. විද්‍යාවෙන් යුත් පණ්ඩිතයාගට සමාග්දෘෂ්ටි උපදී.
සමාග්දෘෂ්ටිය ඇත්තහුට සමාක්සංකල්ප උපදී. සමාක්සංකල්ප
ඇත්තහුට සමාග්වචන උපදී. සමාග්වචන ඇත්තහුට සමාක්කර්මාන්ත
වෙයි. සමාක්කර්මාන්ත ඇත්තහුට සමාග්ආජීව වෙයි. සමාක්
ආජීව ඇත්තහුට සමාග්ව්‍යායාම වෙයි. සමාග්ව්‍යායාම ඇත්තහුට
සමාක්ස්මාති වෙයි. සමාක්ස්මාති ඇත්තහුට සමාක්සමාධි වේ.

1. 1. 2

උපසංඝසුතං

2. එවං මෙ සුතං, එකං සමයං හගවා සකකසු¹ විහරති, නාගරකං² නාම සකයානං නිගමො. අථ බො ආයස්මා ආනඤ්ඤා යෙන හගවා තෙනුපසංඛිංසි. උපසංඛිංසිතා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො ආයස්මා ආනඤ්ඤා හගවන්තං එතදවොච: උපසංඝමීදං හන්තො, බ්‍රහ්මවරියං³ යදීදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසමප්පවික්කතාති. මා හෙවං ආනඤ්ඤා³ මා හෙවං ආනඤ්ඤා, සකලමෙව හිදං ආනඤ්ඤා, බ්‍රහ්මවරියං යදීදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසමප්පවික්කතා. කල්‍යාණමිත්තතා ආනඤ්ඤා, භික්ඛුනො පාටිකඛිං කල්‍යාණසභායස්ස කල්‍යාණසමප්පවික්කස්ස අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙස්සති අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරිස්සති.

කථංආනඤ්ඤා, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසමප්පවික්කො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධානඤ්ඤා, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං සමමාසමාප්තං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, සමමාචාරං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, සමමාචාරං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, සමමාචාරං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, සමමාචාරං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, සමමාචාරං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, සමමාචාරං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, එවං බො ආනඤ්ඤා, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසමප්පවික්කො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොති.

තදමිනාපෙතං ආනඤ්ඤා, පරියායෙන වෙදිතඤ්ඤා: යථා සකලමෙවහිදං බ්‍රහ්මවරියං යදීදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසමප්පවික්කතා⁴ති. මමං භි ආනඤ්ඤා, කල්‍යාණමිත්තං ආගමම ජාතිධම්මා සත්තා ජාතියා පරිමුච්ඡති, ජරාධම්මා සත්තා ජරාය පරිමුච්ඡති,

1. සකකසු - මජ්ඣං, සායා

2. නාගරකං - සී 1, 2. සකකං - මජ්ඣං, සායා.

3. ආනඤ්ඤා අවච - සායා.

4. කල්‍යාණසමප්පවික්කතාති - සායා.

1. 1. 2

උපධ්‍යය සූත්‍රය

2. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය දනව්වෙහි නාගරක නම් ශාක්‍යයන්ගේ නියමගමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ. වහන්ස, යම් කලණ මිතුරන් ඇති බවෙක් කලණ යහළුවන් ඇති බවෙක් කලණයන් කෙරෙහි නැමෙනසුලු බවෙක් වේ ද මෙය බලසර පිළිබඳ සමඅඬෙකැ යි. ආනන්දය, එසේ නො කිය, ආනන්දය, එසේ නො කිය, ආනන්දය යම් කලණ මිතුරන් ඇති බවෙක් කලණ යහළුවන් ඇති බවෙක් කලණයන් කෙරෙහි නැමෙනසුලු බවෙක් වේ ද, මෙය මුළුබලසර යි. ආනන්දය කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙනසුලු මහණ අරිඤ්ඤිමග වඩන්නේ ය. අරිඤ්ඤිමග බහුල කරන්නේය යන මෙය කැමැති විය යුතු යි.

ආනන්දය, කලණමිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන සුලු මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්ඤිමග වඩා ද, අරිඤ්ඤිමග බහුල කෙරේ ද: ආනන්දය, මෙයස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කොට විරාගය ඇසුරු කොට නිරෝධය ඇසුරු කොට නිවනට නැමෙනසුලු කොට සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු කොට විරාගය ඇසුරු කොට නිරෝධය ඇසුරු කොට නිවනට නැමෙන සුලු කොට සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සමාග්වචනය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සමාග් කර්මාන්තය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සමාග්ව්‍යායාමය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සමාග් ස්මානිය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සමාග් සමාධිය වඩයි. ආනන්දය කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන සුලු මහණ මෙසේ අරිඤ්ඤිමග වඩයි අරිඤ්ඤිමග බහුල කෙරෙයි.

ආනන්දය, යම් කලණ මිතුරන් ඇති බවෙක් කලණ යහළුවන් ඇති බවෙක් කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන සුලු බවෙක් වේ ද, මෙය ම යමසේ මුළු බලසර වේ නම් මෙය මේ නයෙනු ද දන යුතු: ආනන්දය, කලණ මිත් වූ මා කරා ම පැමිණ උපත ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ උපතින් මිඳෙත්, ජරාව ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිඳෙත්,

මරණධම්මො සත්තා මරණෙන පරිවුච්චන්ති, සොකපරිදෙවදුක්ඛ දෙමනස්සුපායාසධම්මො සත්තා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසෙහි පරිවුච්චන්ති. ඉමිනා බො එතං ආනන්ද, පරියායෙන වෙදිතඛං. යථා: සකලමෙව්හිදං බුහුවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවඬ්ඤානාති.

1. 1. 3

සාරිපුත්තසූතතං.

3. සාවකීයං:

අථ බො ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙන හගවා තෙනුපසඬ්ඤාමි, උපසඬ්ඤාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිත්තො බො ආයස්මා සාරිපුත්තො හගවන්තං එතදවොච: සකලමෙව්දං හන්තො, බුහුවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවඬ්ඤානාති. සාධු, සාධු, සාරිපුත්ත, සකලමෙව්දං සාරිපුත්ත බුහුවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවඬ්ඤානා. කල්‍යාණමිත්තසෙසතං සාරිපුත්ත, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. කල්‍යාණසභායසෙස කල්‍යාණසම්පවඬ්ඤාසෙස අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙසසති අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරිස්සති.

කථංඤා සාරිපුත්ත, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පඬ්ඤා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ සාරිපුත්ත, භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති විචෙකනිස්සන්තං විරාගනිස්සන්තං නිරොධනිස්සන්තං වොස්සග්ගපරිණාමිං. සමොපඬ්ඤාසං භාවෙති -පෙ- සමොචාචං භාවෙති -පෙ- සමොකමුත්තං භාවෙති -පෙ- සමොආච්චං භාවෙති -පෙ- සමොචායාමං භාවෙති -පෙ- සමොසතිං භාවෙති -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සන්තං විරාගනිස්සන්තං නිරොධනිස්සන්තං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං බො සාරිපුත්ත, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පඬ්ඤා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙසසති අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරිස්සති.

තදමිනාපෙන සාරිපුත්ත, පරියායෙන වෙදිතඛං: යථා සකලමෙව්දං බුහුවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවඬ්ඤානා. මමං හි සාරිපුත්ත, කල්‍යාණමිත්තං ආගමම ජාතිධම්මො සත්තා ජාතියා පරිවුච්චන්ති, ජරාධම්මො සත්තා ජරාය පරිවුච්චන්ති, මරණධම්මො සත්තා මරණෙන පරිවුච්චන්ති. සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසධම්මො සත්තා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසෙහි පරිවුච්චන්ති. ඉමිනා බො එතං සාරිපුත්ත, පරියායෙන වෙදිතඛං: යථා සකලමෙව්දං බුහුවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවඬ්ඤානාති.

මරණය ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ මරණින් මිදෙත්. ශෝකය පරිදෙවය දුක දෙමනස දැඩි ආයාසය ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ ශෝකය පරිදෙවය දුක දෙමනස දැඩි ආයාසය යන මෙයින් මිදෙත්. ආනන්දය යම් කලණ මිතුරන් ඇති බවෙක් කලණ යහළුවන් ඇති බවෙක් කලණයන් කෙරෙහි නැමෙනසුලු බවෙක් වේද, මෙය ම යම්සේ මුළු බලසර වේ නම් මෙය මේ නයෙනු ද දනසුතු යි.

1. 1. 3

සාරිපුත්ත සූත්‍රය

3. සැවැත්තුවර :

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ; වහන්ස, යම් කල්‍යාණමිත්‍රත්වයෙක් කල්‍යාණසභායත්වයෙක් කල්‍යාණසම්ප්‍රවච්ඡිකත්වයෙක් වේ නම් මෙය ම මුළු බලසර යි. ශාරිපුත්‍රය මැනවි මැනවි. සාරිපුත්‍රය යම් කල්‍යාණමිත්‍රත්වයෙක් කල්‍යාණසභායත්වයෙක් කල්‍යාණසම්ප්‍රවච්ඡිකත්වයෙක් වේ නම් මෙය ම මුළු බලසර යි. ශාරිපුත්‍රය, අරිද්වග්ගිම වඩන්නේ ය. අරිද්වග්ගිම බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙනසුලු මහණු වසින් කැමති වියයුතු යි.

ශාරිපුත්‍රය කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙනසුලු මහණ කෙසේ නම් අරිද්වග්ගිම වඩාද, අරිද්වග්ගිම බහුල කෙරේ ද: ශාරිපුත්‍රය මෙයස්නෙහි මහණ විවෙකනිශ්‍රිත කොට විරාගනිශ්‍රිත කොට නිරෝධනිශ්‍රිත කොට ව්‍යවසර්ගපරිණාම කොට සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි. ...සමාක්සභිකල්පය වඩයි... සමාග්වචනය වඩයි ... සමාක්කර්මාන්තය වඩයි ... සමාගාජීය වඩයි ... සමාග්ව්‍යායාමය වඩයි...සමාක්ස්මානිය වඩයි...විවෙකනිශ්‍රිත කොට විරාගනිශ්‍රිත කොට නිරෝධනිශ්‍රිත කොට ව්‍යවසර්ගපරිණාම කොට සමාක්සමාධිය වඩයි. ශාරිපුත්‍රය, කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන සුලු මහණ මෙසේ අරිද්වග්ගිම වඩන්නේ ය. අරිද්වග්ගිම බහුල කරන්නේ ය.

ශාරිපුත්‍රය, යම් කල්‍යාණමිත්‍රත්වයෙක් කල්‍යාණසභායත්වයෙක් කල්‍යාණසම්ප්‍රවච්ඡිකත්වයෙක් වේ ද, මෙය යම්සේ මුළු බලසර වේ නම් මෙය මේ නයෙනුද දනසුතු: එසේ මැ ය, ශාරිපුත්‍රය කල්‍යාණමිත්‍ර වූ මා කරා පැමිණ ජාතිධර්මසත්ත්වයෝ ජාතියෙන් මිදෙත්. ජරාධර්මසත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිදෙත්. මරණධර්මසත්ත්වයෝ මරණයෙන් මිදෙත්. ශෝක පරිදෙව දුක දෙර්මනසොපායාසධර්ම සත්ත්වයෝ ශෝක පරිදෙව දුක දෙර්මනසොපායාසයෙන් මිදෙත්. ශාරිපුත්‍රය යම් කල්‍යාණමිත්‍රත්වයෙක් කල්‍යාණසභායත්වයෙක් කල්‍යාණසම්ප්‍රවච්ඡිකත්වයෙක් වේ ද මෙය ම යම්සේ මුළු බලසර වේ නම් මෙය මේ නයෙනුද දනසුතු යි.

1. 1. 4

බ්‍රාහ්මණසූත්තං.

4. සාවකපියං :

අප්ථං ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකවා පත්ත-
වීරමාදය සාවකීං පිණ්ඩාය පාවිසි. අද්දසා ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ
ජාණ්ණස්සොතිං බ්‍රාහ්මණං සබ්බසෙනෙන වළ්ඡීරථෙන¹ සාවකීයං
නියායායන්තං, සෙනා සුදං අස්සා යුක්තා හොතති. සෙනාලඤ්ඤාරා
සෙනො රථො සෙනපරිවාරො සෙනා රසමියො සෙනා පනොදලඤ්ඤි
සෙනං ඡන්තං සෙනං උණ්ඨිසං සෙනානි වක්ඛානි සෙනා උපාහන්තා
සෙනාය සුදං වාලවීජනියා වීජියානි.² තමෙනං ජානො දිස්වා එවමාහ:
“බ්‍රහ්මං වත හො යානං බ්‍රහ්මයානරූපං³ වත හො”ති.

අප්ථං ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ සාවකීයං පිණ්ඩාය පාවිසිකවා
පච්ඡාහන්තං. පිණ්ඩපානපටිකකන්තො යෙන හගවා තෙත්තපසඤ්ඤාමි.
උපසඤ්ඤාමිකවා හගවන්තං අභිවාදෙකවා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං
නිසීන්තො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච: ඉධාහං
හන්තො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකවා පත්තවීරමාදය සාවකීං පිණ්ඩාය
පාවිසිං. අද්දසං ඛවාහං හන්තො ජාණ්ණස්සොතිං බ්‍රාහ්මණං සබ්බ-
සෙනෙන වළ්ඡීරථෙන සාවකීයා නියායායන්තං. සෙනා සුදං අස්සා
යුක්තා හොතති. සෙනාලඤ්ඤාරා, සෙනො රථො සෙනපරිවාරො,
සෙනා රසමියො, සෙනා පනොදලඤ්ඤි, සෙනං ඡන්තං, සෙනං උණ්ඨිසං,
සෙනානි වක්ඛානි, සෙනා උපාහන්තා, සෙනාය සුදං වාලවීජනියා
වීජියානි. තමෙනං ජානො දිස්වා එවමාහ: “බ්‍රහ්මං වත හො යානං
බ්‍රහ්මයානරූපං³ වත හො”ති. සක්කා නු ඛො හන්තො ඉමස්මිං
ධම්මවිනයෙ බ්‍රහ්මයානං පඤ්ඤාපෙතුන්.

සක්කා ආනන්දති හගවා අවොච. ඉමස්සෙව ඛො එතං ආනන්ද
අරියස්ස අට්ඨකස්ස මග්ගස්ස අධිවචනං බ්‍රහ්මයානං ඉතිපි ධම්මයානං
ඉතිපි අනුක්කරො සඤ්ඤාමවිජයො ඉතිපි. සමොදිඤ්ඤි ආනන්ද භාවිතා
බ්‍රහ්මිකතා රාගචිත්තයපරියොසානා හොති, දෙසචිත්තයපරියොසානා හොති,
මොහචිත්තයපරියොසානා හොති සමොසඤ්ඤා ආනන්ද භාවිතො
බ්‍රහ්මිකතො රාගචිත්තයපරියොසානො හොති, දෙසචිත්තයපරියොසානො
හොති, මොහචිත්තයපරියොසානො හොති. සමොචාචා ආනන්ද භාවිතා
බ්‍රහ්මිකතා රාගචිත්තයපරියොසානා හොති, දෙසචිත්තයපරියොසානා හොති,
මොහචිත්තයපරියොසානා හොති. සමොකමුච්ඡන්තො ආනන්ද භාවිතො බ්‍රහ්මි-
කතො රාගචිත්තයපරියොසානො හොති, දෙසචිත්තයපරියොසානො හොති,

1. වළ්ඡාභිරථෙ - මජ්ඣ. සං.

2. වීජියති - මජ්ඣ.

3. බ්‍රහ්මයානං රූපං - සි, 1, 2.

1. 1. 4

බ්‍රාහ්මණ සූත්‍රය

4. සැවැත්නුවර:

ඉක්කිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන සැවතට පිඩු පිණිස පිවිසියහ. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ හැම සුදු වෙළඹුන් යෙදු රියෙකින් සැවැත්නුවරින් නික්මෙන ජාණ්ඩසොනි බමුණා දුටහ. (එ රියෙහි) සුදු පළඳනා ඇති සුදු වූ ම අශ්වයෝ යොදන ලද්දහු වෙති. රිය සුදු ය, අරිචාරොපකරණ ද සුදු ය රැහැන් සුදු ය. කෙටිට සුදු ය. ඡත්‍රය සුදු ය. නළල්පට සුදු ය. වස්ත්‍ර සුදු ය. වහන් සුදු ය. සුදු වූ ම වල්විදුනායෙකින් පවත් සලනු ලැබේ. තුලුන් දක ජනයා මෙසේ කියයි: “පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ යානයෙකි, පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් බ්‍රහ්මයාගේ යානය වැනි යානයෙකැ”යි.

ඉක්කිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ සැවැත්නුවර පිඩු පිණිස පිවිස පසුබැලූ පිණිස ආනන්ද තෙරණුවෝ වැළැකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ, එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, මම පෙරවරු හැඳ පෙර ව පාසිවුරු ගෙන සැවතට පිඩු පිණිස පිවිසියෙමි. වහන්ස මම හැම සුදු වෙළඹුන් යෙදු රියෙකින් සැවැත්නුවරින් නික්මෙන ජාණ්ඩසොනි බමුණා දිටිමි. සුදු වූ ම අශ්වයෝ යොදන ලද්දහු වෙති. සුදු අබරණ ය, සුදු රිය ය, (ඇතිරිලි ඇ) සුදු පිරිවර ය, සුදු රැහැන් ය, සුදු කෙටිට ය, සුදු ඡත්‍ර ය, සුදු නළල්පට ය, සුදු වස්ත්‍ර ය, සුදු වහන් ය, සුදු වූ ම වල්විදුනායෙකින් පවත් සලනු ලැබේ. මොහු දක ජනයා මෙසේ කියයි: ‘පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ යානයෙකි, පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් බ්‍රහ්ම-යානය වැනි යානයෙකැ’ යි වහන්ස, මෙ සස්තෙහි බ්‍රහ්මයානයක් පනවන්නට හැකි වේ ද යි.

“හැකි ය ආනන්දය”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළසේක. ආනන්දය, බ්‍රහ්මයාන යනු ද ධම්මයාන යනු ද අනුත්තරසංඛ්‍යාමච්ඡය යනු ද මේ අරිථවර්ණිමහට ම තෙල නමෙකි. ආනන්දය වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාදිට්ඨිය රාගය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ද්වේෂය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. මොහය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය, වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාසංඛ්‍යාප්පය රාගය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, ද්වේෂය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. මොහය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාචාරාවාස රාගය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ද්වේෂය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, මොහය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාකම්මන්තය රාගය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, ද්වේෂය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, මොහය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය

මොහවිනයපරියොසානො හොති. සත්ථාආච්චො ආනඤ්ඤා භාවිතො ඛණ්ඩිකතො රාගවිනයපරියොසානො හොති, දෙසවිනයපරියොසානො හොති, මොහවිනයපරියොසානො හොති, සමමා වායාමො ආනඤ්ඤා භාවිතො ඛණ්ඩිකතො රාගවිනයපරියොසානො හොති, දෙසවිනය-පරියොසානො හොති, මොහවිනයපරියොසානො හොති, සමමාසත්ථ ආනඤ්ඤා භාවිතො ඛණ්ඩිකතො රාගවිනයපරියොසානො හොති, දෙසවිනය-පරියොසානො හොති, මොහවිනයපරියොසානො හොති, සමමාසමාධි ආනඤ්ඤා භාවිතො ඛණ්ඩිකතො රාගවිනයපරියොසානො හොති, දෙසවිනයපරියොසානො හොති, මොහවිනයපරියොසානො හොති.

ඉමිනා ඛො එතං ආනඤ්ඤා පරියායෙන වෙදිතංඛං යථා ඉමසේසනං අරියස්ස අවධංඛිකස්ස මග්ගස්ස අධිවචනං බ්‍රහ්මයානං ඉතිපි ධම්මයානං ඉතිපි අනුක්කරො සංඛාමච්ඡයො ඉතිපිති. ඉදමෙවොච හගවා ඉදං වඤ්ඤා සුගතො අපාරං එතදෙවොච සසා:

1. යස්ස සඤ්ඤා ව පඤ්ඤා ව - ධම්මා සුක්කා සද්දා දුරං, නිරි ඊසා මනො යොතං - සති ආරක්ඛසාරථී.
2. රථො සිලපරික්ඛාරො - ක්කානකෙඛා වක්ඛවිරියො, උපෙඤ්ඤා දුරසමාධි - අනිච්ඡා පරිවාරණං.
3. අව්‍යාපාදො අවිනිසා - විවෙකො යස්ස ආවුධං, තිතික්ඛා වම්මසන්නාහො - යොගකෙඛමාය වත්තති.
4. එතදත්තති සමතුනං - බ්‍රහ්මයානං අනුක්කරං නියාතති ධරා ලොකමහා - අඤ්ඤාදුජ්ඣ ජයං ජයතති.

1. 1. 5

කිමත්ථියසුත්තං

5. සාවත්ථියං:

අථ ඛො සමබ්‍රහ්මා භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසංඝමිංසු. උපසංඝමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසිත්වා ඛො තෙ භික්ඛු හගවන්තං එතදෙවොචුං; ඉධ නො හන්තො අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා අමෙහ එවං පුච්ඡන්ති. කිමත්ථියං ආවුසො සමණෙ ගොතෙමෙ බ්‍රහ්මවරියං වුස්සතිති? එවං පුච්ඡා මයං හන්තො තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරොමි. දුක්ඛස්ස ඛො ආවුසො පරිඤ්ඤාත්ථ හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුස්සතිති. කච්ඡි මයං හන්තො එවං පුච්ඡා එවං ව්‍යාකරමානා වුත්තවාදිතො වෙච හගවන්තො හොම? න ච හගවන්තං අතුත්තෙ අඛ්‍යාචික්ඛාමි. ධම්මස්ස වානුධම්මං ව්‍යාකරොමි. න ච කොචි සහධම්මකො වාදනුවාදෙ ගාරස්සං යානං ආගච්ඡතිති?

1. සඤ්ඤාදුරං - සායා.

2. උපෙකො - මජ්ඣං, සායා.

3. අඛ්‍යාපාදො - මජ්ඣං, සායා.

4. වම්මසන්නාහො - මජ්ඣං, ධම්මසන්නාහො - සායා.

වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාභාෂීවය රාගය දුර්ලිඞ් කෙළවර කොට ඇති වෙයි, ද්වේෂය දුර්ලිඞ් කෙළවර කොට ඇති වෙයි, මොහය දුර්ලිඞ් කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාභාෂීවය රාගය දුර්ලිඞ් කෙළවර කොට ඇති වෙයි, ද්වේෂය දුර්ලිඞ් කෙළවර කොට ඇති වෙයි, මොහය දුර්ලිඞ් කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය, වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාසනිය රාගය දුර්ලිඞ් කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ද්වේෂය දුර්ලිඞ් කෙළවර කොට ඇති වෙයි, මොහය දුර්ලිඞ් කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාසමාධිය රාගය දුර්ලිඞ් කෙළවර කොට ඇති වෙයි, ද්වේෂය දුර්ලිඞ් කෙළවර කොට ඇති වෙයි, මොහය දුර්ලිඞ් කෙළවර කොට ඇති වෙයි.

“ආනන්දය බ්‍රහ්මයාන යනු ද ධම්මයාන යනු ද අනුත්තරසංඛ්‍යාමච්ඡය යනු ද යි යම් සේ මේ අර්ථවතී මගට තෙල නවෙක් වේ නම් එය මෙ නයිත් දතයුතු ය” යි මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. සුගත වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය වදුරා යළි මතු ද මෙය වදළ සේක:

1. යම් ආයතීමාර්ගයානසෙක ශ්‍රද්ධාව ද ප්‍රඥාව ද යන ධර්මයෝ හැම කල්හී ධුරයෙහි යෙදුණාහු ද, ලජ්ජාව රියහිය වේ ද, (විදර්ශනා හා මාර්ග) සිත යොන වේ ද, සිතිය ආරක්ෂක රියැදුරා වේ ද,

2. (ආයතී) අෂ්ටාංගික මාර්ග නමැති රථය ශීලය අලංකාර කොට ඇත්තේ ද ධ්‍යානය අකුර කොට ඇත්තේ ද වියතිය වක්‍ර කොට ඇත්තේ ද, උපෙක්ෂාව ධුර සමත්වය කොට ඇත්තේ ද, අලොභය ආවරණය කොට ඇත්තේ ද,

3. අව්‍යාපාද අවිහිංසා (ත්‍රිවිධ) විවෙක යන පස යම් රථයෙක ආවුඩ වේ ද ඉවසීම පැළඳගත් යුද්ධ සැටටය වේ ද, නිවන පිණිස පවතී ද,

4. නිරුත්තර වූ මේ බ්‍රහ්මයානය ගෙවත් ශ්‍රේෂ්ඨ යානය නමා කෙරෙහි භටගත්තේ නම් (ඒ) ප්‍රාඥයෝ එකාන්තයෙන් (රාගාදීන්) දිනමින් ලොකයෙන් නික්මෙති යි.

1. 1. 5

කිමත්ථිය සුත්‍රය

5. සැවැත්තුවර;

ඉක්බිති බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: වහන්ස, මෙහි අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ අප පුළුවුසින්: “ඇවැත්නි කුමක් පිණිස මහණගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ ද?” යි වහන්ස, මෙසේ පුළුවුස්නා ලද අපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජනයට මෙසේ පවසමහ: “ඇවැත්නි දුක පිරිසිදු දැනීම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ” යි. වහන්ස, කිම? එසේ පුළුවුස්නා ලද අපි මෙසේ පවසන්නමෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දක් කියන්නමෝ වමු ද? “භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභූතයෙන් නො ද වොදනා කරමෝ ද? දහමට ද අනුදහමක් පවසමෝ ද? කරුණු සහිත කිසියම් වාදනුවාදයක් ගැරහියයුතු නැතට නො ද පැමිණේ ද?” යි.

තඤ්ඤා තුමෙහ භික්ඛවෙ, එවං පුට්ඨා එවං ව්‍යාකරමානා වුත්තවාදිනො වෙව මෙ භොට, න ච මං අභුතෙන අබ්බාවික්ඛට, ධම්මස්ස වාත්තධම්මං ව්‍යාකරොට, න ච කොචි සහධම්මකො වාදත්තවාදො භාරගං යානං ආගච්ඡති. දුක්ඛස්ස භි භික්ඛවෙ, පරිඤ්ඤාං මයි බ්‍රහ්මවරියං වුස්සති. සචෙ චො¹ භික්ඛවෙ, අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුට්ඨස්සා, අත්ථි පනාචුසො මග්ගො අත්ථි පටිපදා එතස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාට: “අත්ථි ඛො ආචුසො. මග්ගො අත්ථි පටිපදා එතස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤායා”ති. කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමා පටිපදා එතස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤායා: අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සෙය්‍යාට්ඨං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසංකප්පො සම්මාචාරා සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජිවො සම්මාචාරායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි. අයං භික්ඛවෙ, මග්ගො අයං පටිපදා එතස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාටාති.

1. 1. 6

භික්ඛුසුත්තං

6. සාවතට්ඨියං:

අට ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනෙතො ඛො සො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: “බ්‍රහ්මවරියං බ්‍රහ්මවරිය”න්ති හන්තො, වුච්ඡති, කතමන්තං ඛො හන්තො, බ්‍රහ්මවරියං? කතමං බ්‍රහ්මවරියපරියොසානන්ති? අයමෙව ඛො භික්ඛු, අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො බ්‍රහ්මවරියං. සෙය්‍යාට්ඨං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. යො ඛො භික්ඛු, රාගක්ඛයො දොසක්ඛයො මොහක්ඛයො ඉමං බ්‍රහ්මවරියපරියොසානන්ති.

1. 1. 7

දුතිය භික්ඛුසුත්තං

7. සාවතට්ඨියං:

අට ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනෙතො ඛො සො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: රාගචිතයො දොසචිතයො මොහචිතයොති හන්තො, වුච්ඡති, කිස්ස නු ඛො එතං හන්තො, අධිච්චන්තං රාගචිතයො දොසචිතයො මොහචිතයොති? නිබ්බානධාතුයා ඛො එතං භික්ඛු, අධිච්චන්තං රාගචිතයො දොසචිතයො මොහචිතයොති. ආසවානං ඛයො තෙන වුච්ඡන්ති. එවං වුත්තො සො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: අමන්තං අමන්තාහි හන්තො, වුච්ඡති, කතමන්තං ඛො හන්තො, අමන්තං, කතමො අමන්තගාමීමග්ගොති? යො සො භික්ඛු රාගක්ඛයො දොසක්ඛයො මොහක්ඛයො ඉදං වුච්ඡති අමන්තං. අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො අමන්තගාමීමග්ගො. සෙය්‍යාට්ඨං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධිති.

මහණෙනි, එසේ පුළුවන්නා ලද තෙපි මෙසේ පවසන්නහු එකාන්ත-
යෙන් වා විසින් කියන ලද්දක් කියන්නහු වවු. මට අභූතයෙන් නො ද
වොදනා කරවු. දහමට ද අනුදහමක් පවසවු. කරුණු සහිත කිසියම්
වාදනුවාදයෙක් ගැරහියයුතු තැනට නො ද පැමිණේ. “මහණෙනි දුක
පිරිසිදු දැනගැනුම පිණිස මා කෙරෙහි බලසර වෙසේ “මහණෙනි ඉදින්
මේ දුක පිරිසිදු දැනගනු පිණිස මහෙක් ඇද්ද? පිළිවෙතෙක් ඇද්ද”යි අන්-
තොටු පිරිවැජියෝ මෙසේ තොප පුළුවන්නාහු නම් මහණෙනි එසේ පුළ-
ුවන්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසවු: “ඇවැත්නි,
මේ දුක පිරිසිදු දැන ගැනීම පිණිස මහෙක් ඇත, පිළිවෙතෙක් ඇතැ”යි.
මහණෙනි, මේ දුක පිරිසිදු දැන ගැනීම පිණිස මහ කවරේ ද, පිළිවෙත
කවර ද යත්: මේ අරිඅට්ඨමග ම ය. ඒ මෙසේ යි: සම්මාදිට්ඨි ය, සම්මා
සඬ්ඤ්ජය ය, සම්මාචාරා ය, සම්මා කම්මන්ත ය, සම්මාආජීව ය, සම්මා
වායාම ය, සම්මාසනි ය, සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ දුක පිරිසිදු
දැන ගැනීම පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙතැ යි. මහණෙනි, මෙසේ
පුළුවන්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජින්නට මෙසේ විසඳන්නහු යි.

1. 1. 6

හික්වූ සූත්‍රය

6. සැවැත්තුවර:

ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය.
එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක
හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස,
“බ්‍රහ්මචරිය ය බ්‍රහ්මචරිය”යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, බ්‍රහ්මචරියය
කවරේ ද, බ්‍රහ්මචරියෙහි කෙළවර කවරේ දැයි. මහණ මේ අරි අට්ඨමග ම
බ්‍රහ්මචරිය ය. ඒ මෙසේ යි: සම්මාදිට්ඨි ය ... සම්මාසමාධි යි. මහණ,
යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂයයෙක් මොහක්ෂයයෙක් වේ නම් මේ
බ්‍රහ්මචරියායෙහි කෙළවර යි.

1. 1. 7

දුතිය හික්වූ සූත්‍රය

7. සැවැත්තුවර:

ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය.
එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්-
පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය:
“වහන්ස, “රාගචිතය ය දෙසචිතය ය මොහචිතය”යි කියනු ලැබේ.
වහන්ස, රාගචිතය ය දෙසචිතය ය මොහචිතය යි තෙල කුමකට නම්
වේ ද? යි “මහණ, රාගචිතය ය දෙසචිතය ය මොහචිතය යි තෙල
නිර්වාණ ධාතුවට මේ නම් ය. එයින් ආප්‍රවක්ෂය කියනු ලැබේ” යි.
මෙසේ කී කල්හි ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය:
වහන්ස, “අමත ය අමත ය”යි කියනු ලැබේ, වහන්ස, අමාතය කවරේ ද,
අමාතගාමී මාර්ගය කවරේ දැයි. මහණ, යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂ-
යයෙක් මොහක්ෂයයෙක් වේ නම්, මේ “අමාත ය”යි කියනු ලැබේ.
මේ අරි අට්ඨමග ම “අමාතගාමී මාර්ග යි. ඒ මෙසේ යි: “සමාග්දාෂ්ටි
ය... සමාග්දාෂ්ටි යි.

1. 1. 8

විභවගසුත්තං

8. සාවතථීයං :

අරියං වො භික්ඛවෙ, අට්ඨංගිකං මග්ගං දෙසිසසාමී, විභජ්ජසාමී, නං සුඡාප්, සාධුකං මනසි කරොප්, භාසිසාමීති. එවං හන්තොති ඛො නෙ භික්ඛු හගවන්තො පච්චසෙසාසුං, හගවා එතදවොච: කතමො ච භික්ඛවෙ, අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො, සෙය්‍යථිදං: සමොද්ධිං -පෙ- සමොසමාධි. කතමා ච භික්ඛවෙ, සමොද්ධිං? යං ඛො භික්ඛවෙ, දුකඛ ඤාණං දුකඛසමුදයෙ ඤාණං දුකඛනිරෝධෙ ඤාණං දුකඛනිරෝධගාමීනියා පටිපදාය ඤාණං, අයං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, සමොද්ධිං.

කතමො ච භික්ඛවෙ, සමොසමාධිපො: යො ඛො භික්ඛවෙ, නෙකඛමමසමාධිපො අව්‍යාපාදසංකපො අවිහිංසාසමාධිපො, අයං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, සමොසමාධිපො.

කතමා ච භික්ඛවෙ, සමොවාචා: යා ඛො භික්ඛවෙ, මුයාවාදා වෙරමණි පිසුන්‍යාය වාචාය වෙරමණි ඵරුසාය වාචාය වෙරමණි සමථප්පලාපා වෙරමණි අයං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, සමොවාචා.

කතමො ච භික්ඛවෙ, සමොකමමනො: යා ඛො භික්ඛවෙ, පාණාතිපාතා වෙරමණි අදික්ඛාදානා වෙරමණි අබ්‍රහ්මචරියා වෙරමණි, අයං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, සමොකමමනො.

කතමො ච භික්ඛවෙ, සමොආච්චො: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො මිච්ඡාආච්චං පහාය සමොආච්චෙන ජිවිකං කප්පෙති, අයං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, සමොආච්චො.

කතමො ච භික්ඛවෙ, සමොවායාමො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහාන්‍යාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීනියා අසමෙමාසාය හිදොයාභාවාය වෙපුලලාය භාවන්‍යාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති, අයං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, සමොවායාමො.

1. 1. 8

විභංග සූත්‍රය

8. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, අරි අටභි මහ නොපට දෙශනා කරන්නෙමි බෙද දක්වන්නෙමි. එය අසවු, මැනවින් මෙතෙභි කරවු, කියමි යි. වහන්ස එසේ ය යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්සුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක: මහණෙනි, අරි අටභි මහ කවරේ ද, ඒ මෙසේ යි: 'සම්මාදිට්ඨිය...සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, සම්මාදිට්ඨිය කවර යත්: මහණෙනි දුකෙහි යම් දැනීමක් දුක හටගැනීමෙහි යම් දැනීමක් දුක වැළකීමෙහි යම් දැනීමක් දුක වැළකීමට යන පිළිවෙතෙහි යම් දැනීමක් වේ නම් මහණෙනි මේ "සම්මාදිට්ඨි" යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි සම්මාසංකප්පය කවරේ ද යත්: මහණෙනි යම් නොෂ්ක්‍රමාසංකල්පයක් අව්‍යාපාදසංකල්පයක් අවිචිංසාසංකල්පයක් වේ නම් මහණෙනි, මේ 'සම්මාසංකප්ප'යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මාවාචා කවර යත්: මහණෙනි, යම් මුසවායෙන් වැළකීමක් පිසුනු වදනින් වැළකීමක් රථ වදනින් වැළකීමක් හිස්වදනින් වැළකීමක් වේ නම් මහණෙනි මේ 'සම්මාවාචා' යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මාකම්මන්තය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් පණ්ඩායෙන් වැළකීමක් අධිනාදනින් වැළකීමක් අබ්‍රමසරින් වැළකීමක් වේ නම් මහණෙනි, මේ 'සම්මාකම්මන්ත' යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මා ආජීවය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරියවු තෙමේ වැරදි දිව්පෙවෙත හැර යහපත් දිව්පෙවෙතින් ජීවිකාව කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ 'සම්මාආජීව'යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මාවායාවය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ නූපන් පව්වු අකුසල් දහම් නො ඉපදීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි, වැයම් කෙරෙයි, වෙර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනියි, ප්‍රධන් වියභිය කෙරේ. උපන් පව්වු අකුසල් දහම් පැහිම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වැයම් කෙරෙයි, වෙර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි, ප්‍රධන් වියභිය කෙරේ. නූපන් කුසල් දහම් ඉපදීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි, වැයම් කෙරෙයි, වෙර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන් වියභිය කෙරේ. උපන් කුසල් දහමුත්තේ පැවැත්ම පිණිස නො මුළාව පිණිස බොහෝබව පිණිස විපුලබව පිණිස වැඩිම පිණිස පිරිපුන්බව පිණිස ඡන්දය උපදවයි, වැයම් කෙරෙයි, වෙර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන් වියභිය කෙරේ. මහණෙනි, මේ 'සම්මාවායාව' යි කියනු ලැබේ.

කතමා ව භික්ඛවෙ, සමොසනි: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසී විහරති ආනාපි සමපජානො සනිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං, වෙදනාසු වෙදනානුපසී විහරති ආනාපි සමපජානො සනිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං, විනෙත විතනානුපසී විහරති ආනාපි සමපජානො සනිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං, ධම්මෙසු ධම්මානුපසී විහරති ආනාපි සමපජානො සනිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. අයං චූළති භික්ඛවෙ, සමොසනි.

කතමො ව භික්ඛවෙ, සමොසමාධි: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු විච්චේව කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකං සච්චාරං. විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ඝාතං උපසමපජ විහරති. විතකච්චාරානං චූළසමා අජ්ඣාතං සමපසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතකං අච්චාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ඝාතං උපසමපජ විහරති. පිතියා ව විරාගා උපෙබ්බකො ව විහරති, සතො ව සමපජානො සුඛස්ස කායෙන පටිසංවෙදෙති. යනං අරියා ආවික්ඛන්ති උපෙබ්බකො සනිමා සුඛ-විහාරිති තං තනියං ඝාතං උපසමපජ විහරති. සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙබ්බසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං ඝාතං උපසමපජ විහරති. අයං චූළති භික්ඛවෙ, සමොසමාධිති.

1. 1. 9

සුකස්සනං

9. සාවතට්ඨයං :

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සාලිසුකං වා යවසුකං වා මිච්ඡාපණ්ණිතං හඤ්ඤා වා පාදෙන වා අකකන්තං හත්ථං වා පාදං වා හෙවුන්ති¹ ලොභිතං වා උප්පාදෙස්සතිති නෙතං ධානං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: මිච්ඡාපණ්ණිතතො භික්ඛවෙ, සුකස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, සො චත භික්ඛු මිච්ඡාපණ්ණිතාය දිට්ඨියා මිච්ඡාපණ්ණිතාය මග්ගභාවනාය අවිජ්ජං හෙවුන්ති¹ විජ්ජං උප්පාදෙස්සති නිබ්බානං සච්ඡිකරිස්සතිති නෙතං ධානං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: මිච්ඡාපණ්ණිතතො භික්ඛවෙ, දිට්ඨියා.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සාලිසුකං වා යවසුකං වා සමොපණ්ණිතං, හඤ්ඤා වා පාදෙන වා අකකන්තං හත්ථං වා පාදං වා හෙවුන්ති¹ ලොභිතං වා උප්පාදෙස්සතිති ධානමෙතං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු, සමොපණ්ණිතතො භික්ඛවෙ, සුකස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, සො චත භික්ඛු සමොපණ්ණිතාය දිට්ඨියා සමොපණ්ණිතාය මග්ගභාවනාය අවිජ්ජං හෙවුන්ති විජ්ජං උප්පාදෙස්සති නිබ්බානං සච්ඡිකරිස්සතිති. ධානමෙතං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු, සමොපණ්ණිතතො භික්ඛවෙ, දිට්ඨියා.

1. ඡිජ්ජති - ඩි, 1, 2. භික්ඛස්සති - මජ්ඣ, සා. 1.

මහණෙනි, සම්මාසනිය කවර යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා නුවණැති ව සිහි ඇති ව කාය ලොකයෙහි දුඛිලොබ හා දෙමිනස දුරුකොට වෙසෙයි. වෙදනාවන්හි වෙදනා අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා නුවණැති ව සිහි ඇති ව (විදුම) ලෙව්හි දුඛිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙයි. සිත්හි සිත් අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා නුවණැති ව සිහි ඇති ව (සිත්) ලෙව්හි දුඛිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙයි. දහමිහි දහම අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා නුවණැති ව සිහි ඇති ව (දහම) ලෙව්හි දුඛි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ සම්මාසනි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මාසමාධිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල ධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතර්ක සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. විතර්ක විචාර සන්තිදීමෙන් ඇතුළත පැහැදීම ඇති සිතේ එකඟ බැව් ඇති විතර්ක රහිත විචාර රහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ද්විතීය ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. ප්‍රීතිය ද වැළකීමෙන් උපෙක්ෂා ද ඇති ව වෙසේ. සිහි ද ඇති ව මනාදැනුමක් ඇතිව කයින් සුවත් වීදි, උපෙක්ෂා ඇත්තේ ය, සිහි ඇත්තේ ය, සුව විහරණ ඇත්තේ ය යි ආයතියෝ ඒ යමක් සඳහා කියත් නම් ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. සුවත් පැහීමෙන් දුකත් පැහීමෙන් පෙර ම සොම්නස්දෙමනසුන්ගේ පහ ව යෑමෙන් නොදුක් වූ නොසුව වූ උපෙක්ෂාවෙන් හා සිහියෙන් හටගත් පිරිසිදු බැව් ඇති චතුර්ත්වධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ සම්මාසමාධි යි කියනු ලැබේ යි.

1. 1. 9

සුකසුත්‍රය

9. සැවැත් නුවර:

මහණෙනි, යම්සේ හැල් නණ්ඩුවක් හෝ යව නණ්ඩුවක් හෝ වරදවා තබන ලද්දේ ද (එය) අතින් හෝ පයින් හෝ ඇක්වුණේ අත හෝ පය හෝ බිඳින්නේ ය, ලේ හෝ උපදවන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නණ්ඩුව තමා වරදවා තබන ලද බැවිනි. මහණෙනි එසෙයින් ම ඒ මහණ තෙමේ වරදවා පිහිටුවන ලද දෘෂ්ටියෙන් වරදවා පිහිටුවන ලද මාර්ගභාවනායෙන් අවිද්‍යාව බිඳින්නේ ය, විද්‍යාව උපදවන්නේ ය, නිවන පසක් කරන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය තමා වරදවා පිහිටුවන ලද බැවිනි.

මහණෙනි, යම්සේ හැල් නණ්ඩුවක් හෝ යව නණ්ඩුවක් හෝ මැනවින් තබන ලද්දේ ද (එය) අතින් හෝ පයින් හෝ ඇක්වුණේ අත හෝ පය හෝ බිඳින්නේ ය. ලේ හෝ උපදවන්නේ ය යන මෙකරුණ ඇත. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නණ්ඩුව තමා මැනවින් තබන ලද බැවිනි. මහණෙනි, එසෙයින් ම ඒ මහණ තෙමේ මැනවින් පිහිටුවන ලද දෘෂ්ටියෙන් මැනවින් පිහිටුවන ලද මාර්ගභාවනායෙන් අවිද්‍යාව බිඳින්නේ ය, විද්‍යාව උපදවන්නේ ය, නිවන පසක් කරන්නේ ය යන මෙකරුණ ඇත. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය තමා මැනවින් පිහිටුවන ලද බැවිනි.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාපණිහිතාය දිට්ඨියා සමමාපණිහිතාය මග්ගභාවනාය අවිජ්ජං භික්ඛු විජ්ජං උපපාදෙති¹ නිබ්බානං සංවිජ්ජකරොති², ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති විවෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොසසග්ගපරිණාමිං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොසසග්ගපරිණාමිං එවංඤ්ඤා සො³ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාපණිහිතාය දිට්ඨියා සමමාපණිහිතාය මග්ගභාවනාය අවිජ්ජං භික්ඛු විජ්ජං උපපාදෙති නිබ්බානං සංවිජ්ජකරොතිති.

1. 1. 10

නානිකසුත්තං

10. සාවකියං :

අථ ඛො නානිකසො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසංඛම්. උපසංඛම්ඤා භගවතා සද්ධිං සමමාදි. සමමාදනියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙඤා එකමත්තං නිසීදි. එකමත්තං නිසීදන්තො ඛො නානිකසො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: කති නු ඛො හො ගොතම, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා නිබ්බානගමා⁴ හොති නිබ්බානපරායණා නිබ්බානපරියොසානාති? අථ⁵ ඛො නානිකස, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා නිබ්බානගමා හොති නිබ්බානපරායණා නිබ්බානපරියොසානා. කතමෙ අථ, සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. ඉමෙ ඛො නානිකස, අථ ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා නිබ්බානගමා හොති නිබ්බානපරායණා නිබ්බානපරියොසානාති.

එවං වුත්තෙ නානිකසො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: අභිකක්ඛන්තං හො ගොතම, අභිකක්ඛන්තං හො ගොතම, සෙය්‍යථාපි හො ගොතම, නිකුජ්ජනං වා උකුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුළුභ්‍ය වා මග්ගං ආවිකෙබ්බෙය්‍ය, අනුකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තො රුපානි ඤ්ඤානතිති. එවමෙවං හොතා හොතමො අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භන්තො, භගවන්තං ගොතමං සරණං ගමාමි, ධම්මඤ්ඤා භික්ඛුසංඝඤ්ඤා. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ඩුපෙනං සරණං ගතනති.

අවිජ්ජාවග්ගො පඨමො.

තත්ත්වදේශනා:

අවිජ්ජාව උපසංඛං ව සාරිපුත්තො ව බ්‍රාහ්මණො,
කිමඤ්ඤො ව දෙව භික්ඛු විහබ්බො සුක්කනාදියාති.

1. උපපාදෙසසති - සායා.
2. සංවිජ්ජකරියසති - සායා.
3. එවං ඛො - මජ්ඣං, සායා.
4. නිබ්බානගමා - මජ්ඣං.
5. අථමෙ - මජ්ඣං, සායා.

මහණෙනි, මැනවින් පිහිටුවන ලද දෘෂ්ටියෙන් මැනවින් පිහිටුවන ලද මාර්ගභාවනයෙන් මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අවිද්‍යාව බිඳී ද, විද්‍යාව උපදවා ද නිවන පසක් කෙරේ ද, මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවේක-නිස්සිත කොට විරාගනිස්සිත කොට නිරොධනිස්සිත කොට වොස්සග්ග-පරිණාමී කොට සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... විවේකනිස්සිත කොට විරාග-නිස්සිත කොට නිරොධනිස්සිත කොට වොස්සග්ගපරිණාමී කොට සම්මා-සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේත් මේ මහණ තෙමේ මැනවින් පිහිටු-වන ලද දෘෂ්ටියෙන් මැනවින් පිහිටුවන ලද මාර්ගභාවනයෙන් අවිද්‍යාව බිඳී, විද්‍යාව උපදවයි, නිවන පසක් කෙරේ යි.

1. 1. 10

නන්දිය සූත්‍රය

10. සැවැත්තුවර:

එකල්හි නන්දිය පිරිවැප් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්නේ ය. එකත්පස් ව හුන් නන්දිය පිරිවැප් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: හවත් ගෞතමයෙනි, කෙනෙක් දහම්හු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු නිවනට යන්තෘහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තෘහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තෘහු වෙද්ද? යි නන්දිය, අට දහම් කෙනෙක් වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු නිවනට යන්තෘහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තෘහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තෘහු වෙත්. කවර අටෙක යත්: සම්මාදිට්ඨිය ... සම්මාසමාධි යි. නන්දිය, මේ අට දහම්හු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු නිවනට යන්තෘහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තෘහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තෘහු වෙති යි.

මෙසේ වදළ කල්හි නන්දිය පිරිවැප් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි, හවත් ගෞතම-යන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස යම්සේ යටිහුරු වූවක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, පිළිසන් දියක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මංමුළා වූවකුට මග කියන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රු දක්නාහ යි අඳුරෙහි තෙල්පහනක් දරන්නේ හෝ වේ ද එසෙයින් ම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරෙන් දහම් පවසන ලද්දේ ය. වහන්ස, මම භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේන් දහමක් බික්සහනත් සරණ කොට යෙමි. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවි හිමි කොට සරණ ගිය උච්ඡුවකු කොට මා දරන සේක්ව යි.

පළමුවැනි අවිජ්ජාවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

අවිජ්ජාසූත්‍රය ද උපඨස්සුත්‍රය ද සාරිපුත්තසූත්‍රය ද බ්‍රාහ්මණසූත්‍රය ද කිම්මත්ථියසූත්‍රය ද භික්ඛුසූත්‍ර දෙක ද විහරිගසූත්‍රය ද සුකනන්දිය සූත්‍ර දෙක ද යි දශ සූත්‍ර කෙනෙකි.

2. විහාරවග්ගො

1. 2. 1

විහාරසූතතං

11. සාවකීයං :

ඉවජාමහං හික්ඛවෙ, අඛණ්ඩාසං¹ පතිසලලිසිතුං², නලෙහි කෙනවි උපසංඝාතමිතබ්බො අඤ්ඤානු එකෙන පිණ්ඩපාතනීහාරකෙනානි. එවං හතොතනි බො තෙ හික්ඛු හගවතො පටිසංසුඛා නාසංසුධ කොවි හගවතං උපසංඝාතමති අඤ්ඤානු එකෙන පිණ්ඩපාතනීහාරකෙන. අථ බො හගවා තංස අඛණ්ඩාසංස අච්ඡයෙන පටිසලලානා වුට්ඨිතො හික්ඛු ආමනෙතසි. යෙන සවාහං හික්ඛවෙ, විහාරෙන පටිමාහිසලලුද්ධො විහරාමි, තස්ස පදෙසෙන විහාසිං. සො එවං පජානාමි. මිච්ඡාදිට්ඨි-පච්චයාපි වෙද්ධිතං, සමුචාදිට්ඨිපච්චයාපි වෙද්ධිතං, මිච්ඡාසංඝාතපච්චයාපි වෙද්ධිතං, සමුචාසංඝාතපච්චයාපි වෙද්ධිතං, මිච්ඡාචාචාපච්චයාපි වෙද්ධිතං, සමුචාචාචාපච්චයාපි වෙද්ධිතං, මිච්ඡාකමුත්තපච්චයාපි වෙද්ධිතං, සමුචාකමුත්තපච්චයාපි වෙද්ධිතං, මිච්ඡාආජිවපච්චයාපි වෙද්ධිතං, සමුචාආජිව-පච්චයාපි වෙද්ධිතං, මිච්ඡාචායාමපච්චයාපි වෙද්ධිතං, සමුචාචායාමපච්ච-යාපි වෙද්ධිතං, මිච්ඡාසතිපච්චයාපි වෙද්ධිතං, සමුචාසතිපච්චයාපි වෙද්ධිතං, මිච්ඡාසමාධිපච්චයාපි වෙද්ධිතං, සමුචාසමාධිපච්චයාපි වෙද්ධිතං, ඡන්ද-පච්චයාපි වෙද්ධිතං, විතකාපච්චයාපි වෙද්ධිතං, සඤ්ඤාපච්චයාපි වෙද්ධිතං.

ඡන්දෙ ව අවුපසනො හොති, විතකා ව³ අවුපසනො හොති, සඤ්ඤා ව අවුපසනො හොති⁴ තප්පච්චයාපි වෙද්ධිතං. (ඡන්දෙ ව වුපසනො හොති විතකා ව අවුපසනො හොති, සඤ්ඤා ව අවුපසනො හොති, තප්පච්චයාපි වෙද්ධිතං, ඡන්දෙ ව වුපසනො හොති, විතකා ව වුපසනො හොති, සඤ්ඤා ව අවුපසනො හොති, තප්පච්චයාපි වෙද්ධිතං⁵.) ඡන්දෙ ව වුපසනො හොති, විතකා ව වුපසනො හොති, සඤ්ඤා ව වුපසනො හොති, තප්පච්චයාපි වෙද්ධිතං. අප්පනාස්ස පතියා අත්ථි වායාමො,⁶ තසමිමි පි යානෙ අනුප්පනෙ තප්පච්චයාපි වෙද්ධිතනති.

1. අඛණ්ඩාසං - සි 1, 2

2. පතිසලලිසිතුං - මජ්ඣං, සායං.

3. විතකො ව - මජ්ඣං.

4. හොති - මජ්ඣං - සායං, සි 2.

5. අඛණ්ඩපාදො න දිස්සතෙ - මජ්ඣං, සායං පොත්තකෙසු.

6. ආයාමං - මජ්ඣං.

2. විහාර වර්ගය

1. 2. 1

විහාර සූත්‍රය

11. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මම අඛමසක් එකලා වැවසන්නට කැමැත්තෙමි. පිණ්ඩ-පාතය රැගෙන එන එක් මහණකු හැර අන් කිසිවකු විසින් නො ඵලභිය යුත්තෙමි වෙමි යි. වහන්ස, එසේ යයි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ඉක්බිති පිණ්ඩපාතය රැගෙන එන එක් මහණකු හැර අන් කිසිවෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත නො ඵලභෙයි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ අඛමස ඇවෑමෙන් විවෙකසූවයෙන් නැගී සිටි සේක් භික්ෂූන් ඇමතුවේ. මහණෙනි, මම බුදු වැ පළමු කොට යම් විහරණයෙකින් විසුයෙමි නම් එහි පෙදෙසකින් යුතු ව විසුවෙමි. මම මෙසේ දනිමි: “මිච්ඡාදිට්ඨි හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, සම්මාදිට්ඨි හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, මිච්ඡාසංකප්පහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, සම්මාසංකප්පහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. මිච්ඡාවාචාහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සම්මාවාචාහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, මිච්ඡා-කම්මන්තහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, සම්මාකම්මන්තහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, මිච්ඡාආජිවහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, සම්මාආජිව හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, මිච්ඡාවායාමහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, සම්මාවායාමහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, මිච්ඡාසතිහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, සම්මාසතිහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, මිච්ඡාසමාධි හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, සම්මාසමාධිහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, ඡන්දහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, විතක්කහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, සංඤ්ඤාහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි.

ඡන්දයත් නො සන්භුන්නේ වෙයි. විතක්කයෝත් නො සන්භුන්නාහු වෙති. සංඤ්ඤාවෝත් නො සන්භුන්නාහු වෙති. ඒ හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වේ. ඡන්දය සන්භුන්නේ වේ. විතක්කයෝත් නො සන්භුන්නාහු වෙති. සංඤ්ඤාවෝත් නො සන්භුන්නාහු වෙති. ඒ හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වේ. ඡන්දයත් සන්භුන්නේ වේ. විතක්කයෝත් සන්භුන්නාහු වෙති. සංඤ්ඤාවෝ නො සන්භුන්නාහු වෙති. ඒ හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වේ. ඡන්දයත් සන්භුන්නේ වේ. විතක්කයෝත් සන්භුන්නාහු වෙති. සංඤ්ඤාවෝත් සන්භුන්නාහු වෙති. ඒ හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වේ. නො පැමිණි (රහත්බවට) පැමිණීමට වැයමෙක් ඇත. එකරුණ ද පැමිණි කල්හි ඒ හෙතුවෙනුද වෙදනාව වේ ය යි.

1. 2. 2

දුතියවිභාරසූත්තං

12. සාවකීයං :

ඉච්ඡාමහං භික්ඛවෙ, තෙමාසං පතිසලලීයිතුං, නමගි කෙනවි උපසංඛ්‍යාමිතබ්බො අඤ්ඤානු එකෙන පිණ්ඩපාතනිභාරකෙනා'ති. "එවං භතෙන"ති බො තෙ භික්ඛු හගවතො පටිසසුඤ්ඤා නාසසුඤ්ඤා කොවි හගවතං උපසංඛ්‍යාමති අඤ්ඤානු එකෙන පිණ්ඩපාතනිභාරකෙන. අථ බො හගවා තස්ස තෙමාසස්ස අවචයෙන පටිසලලානා වුට්ඨිතො භික්ඛු ආමනොසි: යෙන ස්වාහං භික්ඛවෙ, විහාරෙන පටිමාභිසම්බුද්ධො විහරාමි, තස්ස පදෙසෙන¹ විහාසිං. සො එවං පජානාමි, මිච්ඡාදිට්ඨි-පච්චයාපි වෙදයිතං, මිච්ඡාදිට්ඨිවූපසම්පච්චයාපි වෙදයිතං, සමුච්ඡාදිට්ඨි-පච්චයාපි වෙදයිතං, සමුච්ඡාදිට්ඨිවූපසම්පච්චයාපි වෙදයිතං, (සබ්බං විජ්ජාර-තබ්බං) -පෙ- මිච්ඡාසමාධිපච්චයාපි වෙදයිතං, මිච්ඡාසමාධිවූපසම්පච්චයාපි වෙදයිතං, සමුච්ඡාසමාධිපච්චයාපි වෙදයිතං, සමුච්ඡාසමාධිවූපසම්පච්චයාපි වෙදයිතං, ඡන්දපච්චයාපි වෙදයිතං, ඡන්දවූපසම්පච්චයාපි වෙදයිතං, විතක්ක-පච්චයාපි වෙදයිතං, විතක්කවූපසම්පච්චයාපි වෙදයිතං, සඤ්ඤාපච්චයාපි වෙදයිතං, සඤ්ඤාවූපසම්පච්චයාපි වෙදයිතං.

ඡන්දෙ ව අවුපසනො හොති විතක්කා ව අවුපසනො හොති, සඤ්ඤා ව අවුපසනො හොති, තප්පච්චයාපි වෙදයිතං. ඡන්දෙ ව වූපසනො හොති, විතක්කා ව අවුපසනො හොති, සඤ්ඤා ව අවුපසනො හොති, ඡන්දෙ ව වූපසනො හොති, විතක්කා ව වූපසනො හොති. තප්පච්චයාපි වෙදයිතං. සඤ්ඤා ව අවුපසනො හොති. තප්පච්චයාපි වෙදයිතං. ඡන්දෙ ව වූපසනො හොති, විතක්කා ව වූපසනො හොති, සඤ්ඤා ව වූපසනො හොති, තප්පච්චයාපි වෙදයිතං. අප්පත්තස්ස පක්ඛියා අජ්ඣ වායාමං, තස්මිමපි යානෙ අනුප්පත්තෙ තප්පච්චයාපි වෙදයිතනති.

1. 2. 3

සෙබ්බසූත්තං

13. සාවකීයං :

අථ බො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසංඛ්‍යාමි. උපසංඛ්‍යාමිත්වා හගවතං අභිවාදෙත්වා එකමනං නිසිදි. එකමනං නිසිනො බො යො භික්ඛු හගවතං එතදවොච: "සෙබ්බො සෙබ්බො"ති භතෙන, වුවති, කිත්තාවතා නු බො භතෙන, සෙබ්බො හොතිති? ඉධ භික්ඛු සෙබ්බාය සමුච්ඡාදිට්ඨියා සමන්තාගතො හොති, සෙබ්බෙන සමුච්ඡා-සංඛ්‍යාපෙසන සමන්තාගතො හොති, සෙබ්බාය සමුච්චාවායාය සමන්තාගතො හොති, සෙබ්බෙන සමුච්ඡාකමමනොන සමන්තාගතො හොති, සෙබ්බෙන සමුච්චාආජීවෙන සමන්තාගතො හොති, සෙබ්බෙන සමුච්චාචායාමෙන සමන්තාගතො හොති, සෙබ්බාය සමුච්චාසනියා සමන්තාගතො හොති, සෙබ්බෙන සමුච්චාසමාධිනා සමන්තාගතො හොති, එත්තාවතා බො භික්ඛු සෙබ්බො හොතිති.

1. 2. 2

දෙවන විහාර සූත්‍රය

12. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, මම තෙමසක් එකලා වැ වසන්නට කැමැත්තෙමි. පිණ්ඩපාතය රැගෙන එන එක් මහණකු හැර අන් කිසිවකු විසින් නො එළඹිය යුත්තෙමි වෙමි යි. වහන්ස, එසේ ය යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. (ඉක්බිති) පිණ්ඩපාතය රැගෙන එන එක් මහණකු හැර අන් කිසිවෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත නො එළඹෙයි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ තෙමස ඇවෑමෙන් විවෙකයෙන් නැගී සිටිසේක් භික්ෂුන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, මම බුදු ව පළමු කොට යම් විහරණයෙකින් විසුවෙමි නම් එහි පෙදෙසකින් යුතු ව විසුවෙමි. මම මෙසේ දනිමි. මිච්ඡාදිට්ඨි හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. මිච්ඡාදිට්ඨි චූපසම හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සම්මාදිට්ඨි හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සම්මාදිට්ඨි චූපසම හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. (සියල්ල විතර කට යුතු යි) ... මිච්ඡාසමාධිහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. මිච්ඡාසමාධි චූපසම හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සම්මාසමාධි හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සම්මාසමාධි චූපසම හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. ඡන්ද හෙතුවෙතැසු වෙදනාව වෙයි. ඡන්ද චූපසම හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. චිත්තක හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. චිත්තක චූපසම හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සංඝඝාහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සංඝඝාචූපසම හෙතුවෙතැසු වෙදනාව වෙයි.

ඡන්දයත් නො සන්හුන්නේ වේ. චිත්තකයෝත් නො සන්හුන්නාහු වෙති. සංඝඝාචෝත් නො සන්හුන්නාහු වෙති. ඒ හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වේ. ඡන්දය සන්හුන්නේ වේ. චිත්තකයෝත් නො සන්හුන්නාහු වෙති. සංඝඝාචෝත් නො සන්හුන්නාහු වෙති. ඒ හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වේ. ඡන්දයත් සන්හුන්නේ වේ. චිත්තකයෝත් සන්හුන්නාහු වෙති. සංඝඝාචෝත් නො සන්හුන්නාහු වෙති. ඒ හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වේ. ඡන්දයත් සන්හුන්නේ වේ. චිත්තකයෝත් සන්හුන්නාහු වෙති. සංඝඝාචෝත් සන්හුන්නාහු වෙති. ඒ හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වේ. නො පැමිණි (අර්හත්වයට) පැමිණීම පිණිස වැයමෙක් ඇත. එකරුණ ද පැමිණි කල්හි ඒ හෙතුවෙතැසු වෙදනාව වේ යි.

1. 2. 3

සෙබ සූත්‍රය

13. සැවැත්තුවර :

එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත් පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය. වහන්ස, “සෙබ ය, සෙබ යයි කියනු ලැබේ”යි වහන්ස, කෙතෙකින් සෙබ වේ දෝ?”යි මෙසස්තෙහි මහණ සෙබ වූ සම්මාදිට්ඨියෙන් යුතු වූයේ වේ ද සෙබ වූ සම්මාසංකප්පයෙන් යුතු වූයේ වේ ද සෙබ වූ සම්මාචාර්යයෙන් යුතු වූයේ වේ ද සෙබ වූ සම්මාකම්මන්තයෙන් යුතු වූයේ වේ ද, සෙබ වූ සම්මා ආර්ථයෙන් යුතු වූයේ වේ ද සෙබ වූ සම්මාචාර්යාමයෙන් යුතු වූයේ වේ ද සෙබ වූ සම්මාසතියෙන් යුතු වූයේ වේ ද සෙබ වූ සම්මාසමාධියෙන් යුතු වූයේ වේ ද, මෙතෙකින් මහණ සෙබ වේ යි.

1. 2. 4

උපපාදසුත්තං

14. සාවකපියං:

අට්ඨමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති නාඤ්ඤත්‍ර තථාගතස්ස පාතුභාවා අරහතො සම්මොද්ධස්ස. කතමෙ අට්ඨ: සෙය්‍යථිදං: සම්මොද්ධස්සි -පෙ- සම්මොසමාධි. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨ ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති නාඤ්ඤත්‍ර තථාගතස්ස පාතුභාවා අරහතො සම්මොද්ධස්සාති.

1. 2. 5

දුතියඋපපාදසුත්තං

15. සාවකපියං:

අට්ඨමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති නාඤ්ඤත්‍ර සුගතචිත්තයා, කතමෙ අට්ඨ: සෙය්‍යථිදං: සම්මොද්ධස්සි -පෙ- සම්මොසමාධි. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨ ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති නාඤ්ඤත්‍ර සුගතචිත්තයාති.

1. 2. 6

පරිසුදධසුත්තං

16. සාවකපියං:

අට්ඨමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා පරිසුද්ධා පරියොද්තා අනඛණ්ණා විගතු-පක්කලෙසා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති, නාඤ්ඤත්‍ර තථාගතස්ස පාතුභාවා අරහතො සම්මොද්ධස්ස. කතමෙ අට්ඨ: සෙය්‍යථිදං: සම්මොද්ධස්සි -පෙ- සම්මොසමාධි. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨ ධම්මා පරිසුද්ධා පරියොද්තා අනඛණ්ණා විගතුපක්කලෙසා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති, නාඤ්ඤත්‍ර තථාගතස්ස පාතුභාවා අරහතො සම්මොද්ධස්සාති.

1. 2. 7

දුතියපරිසුදධසුත්තං

17. සාවකපියං:

අට්ඨමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා පරිසුද්ධා පරියොද්තා අනඛණ්ණා විගතුපක්කලෙසා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති. නාඤ්ඤත්‍ර සුගතචිත්තයා. කතමෙ අට්ඨ: සෙය්‍යථිදං: සම්මොද්ධස්සි -පෙ- සම්මොසමාධි. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨ ධම්මා පරිසුද්ධා පරියොද්තා අනඛණ්ණා විගතුපක්කලෙසා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති. නාඤ්ඤත්‍ර සුගතචිත්තයාති.

1. 2. 4

උප්පාද සූත්‍රය

14. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මේ අටදහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු තරාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදු රජාණන් වහන්සේගේ පහළවීමෙන් අන්තකලෙක නූපන්නාහු නූපදිත්. කවර අටෙක යත්: එනම්...සම්මාදිට්ඨිය...සම්මාසමාධිය... යි මහණෙනි, මේ අට දහම්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු තරාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදු රජාණන් වහන්සේගේ පහළවීමෙන් අන්තකලෙක නූපන්නාහු නූපදිති යි.

1. 2. 5

දෙවන උප්පාද සූත්‍රය

15. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මේ අට දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු බුදුසසුනෙන් අන්තැනෙක නූපන්නාහු නූපදිත්. කවර අටෙක් ද යත්: එනම් සම්මාදිට්ඨිය...සම්මාසමාධිය යි. මහණෙනි, මේ අට දහම්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු බුදුසසුනෙන් අන්තැනෙක නූපන්නාහු නූපදිති යි.

1. 2. 6

පරිඤ්ඤා සූත්‍රය

16. සැවැත්තුවර:

පරිඤ්ඤා පයඝිවදන අනඝිගණ විගතොපක්කලෙය මේ අට දහම් කෙනෙක් තරාගත අර්හත් සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේගේ පහළ වීමෙන් අන්තකලෙක නූපන්නාහු නූපදිත්. කවර අටෙක යත්: සම්මාදිට්ඨිය...සම්මාසමාධිය යි. මහණෙනි, පරිඤ්ඤා පයඝිවදන අනඝිගණ විගතොපක්කලෙය මේ අට දහම්හු තරාගත අර්හත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පහළ වීමෙන් අන්තකලෙක නූපන්නාහු නූපදිති යි.

1. 2. 7

දෙවන පරිඤ්ඤා සූත්‍රය

17. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, පරිඤ්ඤා පයඝිවදන අනඝිගණ විගතොපක්කලෙය මේ අට දහම් කෙනෙක් බුදුසන්නෙන් අන්තැනෙක නූපන්නාහු නූපදිත්. කවර අටෙක යත්: සම්මාදිට්ඨිය...සම්මාසමාධිය යි. මහණෙනි, පරිඤ්ඤා පයඝිවදන අනඝිගණ විගතොපක්කලෙය මේ අට දහම්හු බුදුසන්නෙන් අන්තැනෙක නූපන්නාහු නූපදිති යි.

1. 2. 8

කුකකුටාරාමස්ථානයං

18. එවං ඵෙ සුතං, එකං සමයං ආයස්මා ච ආනන්දෙ ආයස්මා ච හදෙද පාටලිපුතො විහරන්ති කුකකුටාරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා හදෙද සායනහසමයං පටිසලලානා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුප-සඬකම්. උපසඬකම්ඤා ආයස්මිනා ආනන්දෙන සද්ධිං සමමොදි. සමමොද-නියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙඤා එකමන්තං. නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා හදෙද ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: “අබ්භත-වරියං අබ්භතවරියන්ති ආවුසො ආනන්ද, වුච්චති. කතමං නු ඛො ආවුසො අබ්භතවරිය”න්ති?

සාධු සාධු ආවුසො හදද, හදදකො තෙ ආවුසො හදද උම්මග්ගො, හදදකං පටිභානං, කල්‍යාණී පරිපුච්ඡා එවං හි තුං ආවුසො හදද, පුච්ඡසි “අබ්භතවරියං අබ්භතවරිය”න්ති ආවුසො ආනන්ද වුච්චති කතමං නු ඛො ආවුසො අබ්භතවරියන්ති. එවමාවුසොති. අයමෙව ඛො ආවුසො අට්ඨඞ්ගිකො මිච්ඡාමග්ගො අබ්භතවරියං. සෙය්‍යාපීදං: මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසඬකප්පො මිච්ඡාවාචා මිච්ඡාකමමනො මිච්ඡාආජිවො මිච්ඡා-වායාමො මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධිති.

1. 2. 9

දුතිය කුකකුටාරාමස්ථානයං

19. පාටලිපුතො:

එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා හදෙද ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: “බ්භතවරියං බ්භතවරිය”න්ති ආවුසො ආනන්ද වුච්චති. කතමං නු ඛො ආවුසො බ්භතවරියං? කතමං බ්භතවරියපරියොසානන්ති?

සාධු සාධු ආවුසො හදද, හදදකො තෙ ආවුසො හදද, උම්මග්ගො, හදදකං පටිභානං, කල්‍යාණී පරිපුච්ඡා, එවං හි තුං ආවුසො හදද, පුච්ඡසි “බ්භතවරියං බ්භතවරිය”න්ති ආවුසො ආනන්ද, වුච්චති. කතමං නු ඛො ආවුසො බ්භතවරියං කතමං බ්භතවරියපරියොසානන්ති? එවමාවුසොති,

අයමෙව ඛො ආවුසො අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො බ්භතවරියං. සෙය්‍යාපීදං: සමමොදිට්ඨි -පෙ- සමමොසමාධි. යො ඛො ආවුසො රාගකකයො දෙසකකයො මොහකකයො ඉදං බ්භතවරියපරියොසානන්ති.

1. 2. 8

කුක්කුටාරාම සූත්‍රය

18. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්සමයෙක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් හද්ද තෙරණුවෝත් පැළලුප් නුවර කුක්කුටාරාමයෙහි වැඩවෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් හද්ද තෙරණුවෝ සවස්කල විවෙකයෙන් නැගී සිටියාහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් සමඟ සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කපා කොට නිමවා එකත්පස් ව වැඩහුන්න. එකත්පස් ව වැඩ හුන් ආයුෂ්මත් හද්ද තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “ඇවැත් ආනන්දයෙනි, “අබ්‍රුත්මවරිය ය අබ්‍රුත්මවරිය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, අබ්‍රුත්මවරියය කවරේ ද?” යි.

ඇවැත් හද්දයෙනි, මැනවි මැනවි. ඇවැත් හද්දයෙනි, තොපගේ පැන විමසීම යහපති. වැටහීම යහපති. පිළිවිසීම යහපති. ඇවැත් හද්දයෙනි, තෙපි “ඇවැත් ආනන්දයෙනි, අබ්‍රුත්මවරිය ය අබ්‍රුත්මවරිය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, අබ්‍රුත්මවරිය ය කවරේ ද? යි මෙසේ පුළුස්සුවු ද?” යි ඇවැත්නි, එසේ ය යි. ඇවැත්නි, මේ අට්ඨකම්මික මාර්ගය ම අබ්‍රුත්මවරිය යයි. එනම්, ථේරාදිට්ඨි ථේරාසඤ්ඤා ථේරාචාරා ථේරාකම්මන්ත ථේරාආදිව ථේරාචාරායාම ථේරාසනි ථේරාසමාධි යි.

1. 2. 9

දෙවන කුක්කුටාරාම සූත්‍රය

19. පැළලුප්නුවර:

එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් හද්ද තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “ඇවැත් ආනන්දයෙනි, බඹසර බඹසර” යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, බඹසර කවරේ ද? බඹසර කෙළවර කවරේ ද? යි.

ඇවැත් හද්දයෙනි, මැනවි මැනවි. ඇවැත් හද්දයෙනි, තොපගේ පැන විමසීම යහපති, වැටහීම යහපති, පිළිවිසීම යහපති. ඇවැත්නි, හද්දයෙනි, තෙපි “ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, බඹසර බඹසර යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, බඹසර කවරේ ද? බඹසර කෙළවර කවරේ ද?” යි මෙසේ පුළුස්සුවු ද? යි. ඇවැත්නි, එසේ යයි.

ඇවැත්නි, මේ අරි අට්ඨි මග ම බඹසර ය. එනම්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. ඇවැත්නි, යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂයයෙක් මොහක්ෂයයෙක් වේ නම් මේ බඹසර කෙළවර යි.

1. 2. 10

තතිසකුකකුටාරාමසුත්තං

20. පාටලිපුත්තෙ :

“බ්‍රහ්මවරියං බ්‍රහ්මවරිය”නති ආවුසො ආනඤ්ඤා වුවති, කතමං නු ඛො ආවුසො බ්‍රහ්මවරියං? කතමො බ්‍රහ්මචාරී? කතමං බ්‍රහ්මවරිය-පරියොසානනති?

සාධු සාධු ආවුසො හද්ද, හද්දකො තෙ ආවුසො හද්ද උච්චිග්ගො, හද්දකං පටිභානං, කල්‍යාණී පරිපුච්ඡා, එවං හි ත්වං ආවුසො හද්ද, පුච්ඡසි. “බ්‍රහ්මවරියං බ්‍රහ්මවරියනති ආවුසො ආනඤ්ඤා වුවති කතමං නු ඛො ආවුසො බ්‍රහ්මවරියං, කතමො බ්‍රහ්මචාරී, කතමං බ්‍රහ්මවරිය පරියොසාන”නති? එවමාවුසොති.

අයමෙව ඛො ආවුසො අරියො අට්ඨඛිකො මග්ගො බ්‍රහ්මවරියං සෙය්‍යාරීදං සමුදාදිට්ඨි -පෙ- සමුදාසමාධි. යො ඛො ආවුසො ඉමීනා අරියෙන අට්ඨඛිකෙන මග්ගෙන සමනනාගතො අයං වුච්ඡති බ්‍රහ්මචාරී. යො ඛො ආවුසො රාගක්ඛයො දෙසක්ඛයො මොහක්ඛයො ඉදං බ්‍රහ්මවරියපරියොසානනති.

විහාරවග්ගො දුතියො.

තත්‍රද්දනං :

දෙව විහාරා සෙතො ව උප්පාද අපරෙ දුවෙ,
පරිසුද්ධො දෙව වුත්තා කුකකුටාරාමෙන තයොති.

1. 2. 10

තෙවන කුක්කුටාරාම සූත්‍රය

20. පැළලුප්පුවර :

ආයුෂ්මත් ආනන්දයෙනි, බ්‍රහ්මරුක්ඛණී කියනු ලැබේ. ඇවුත්ති, බ්‍රහ්මරුක්ඛණී ද බ්‍රහ්මරුක්ඛණී කවරෙක් ද බ්‍රහ්මරුක්ඛණී කවරෙක් ද? යි.

ආයුෂ්මත් හද්දයෙනි, මැනවි මැනවි. ආයුෂ්මත් හද්දයෙනි, තොපගේ පැන විමසීම යහපත්, වැටහීම යහපත්, පිළිවිසීම යහපත්. ඇවුත් හද්දයෙනි, තෙපි “ඇවුත් ආනන්දයෙනි, බ්‍රහ්මරුක්ඛණී කියනු ලැබේ. ඇවුත්ති, බ්‍රහ්මරුක්ඛණී කවරෙක් ද බ්‍රහ්මරුක්ඛණී කවරෙක් ද බ්‍රහ්මරුක්ඛණී කවරෙක් ද?” යි මෙසේ පුළුල්වූ ද? යි. ඇවුත්ති, එසේ ය යි.

ඇවුත්ති, මේ අර්ථය මග ම බ්‍රහ්මරුක්ඛණී ... සමමා-
සමායි යි. ඇවුත්ති, යමෙක් මේ අර්ථය මගින් සමන්වාගත ද, මේ
තෙමේ බ්‍රහ්මරුක්ඛණී ය යි කියනු ලැබේ. ඇවුත්ති, යම් රාගක්ෂයෙක්
ද්වේෂක්ෂයෙක් මොහක්ෂයෙක් වේ නම් මෙය බ්‍රහ්මරුක්ඛණී යි.

දෙවෙනි විහාරවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය :

විහාරසූත්‍ර දෙකෙකි. සෙබසූත්‍රයෙකි. අනෙක් උපසාදසූත්‍ර දෙකෙකි.
පරිසුද්ධ නමින් දෙකෙක් ද කුක්කුටාරාම නමින් තුනෙක් ද කියන ලදී.
(මුළුල්ල දශයෙකි).

3. මිච්ඡන්තව ගෙනා

1. 3. 1

මිච්ඡන්තසුත්තං

21. සාවකවීයං :

මිච්ඡන්තඤ්ච වො භික්ඛවෙ, දෙසිස්සාමි සමමන්තඤ්ඤි. තං සුඤ්ඤාථ. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, මිච්ඡන්තං, සෙය්‍යථිදං: මිච්ඡාදිට්ඨි, මිච්ඡාසංකප්පො මිච්ඡාවාචා මිච්ඡාකත්තෙනා මිච්ඡාආච්චො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධි. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, මිච්ඡන්තං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සමමන්තං, සෙය්‍යථිදං: සමමාදිට්ඨි සමමාසංකප්පො සමමාවාචා සමමාකත්තෙනා සමමාආච්චො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධි. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, සමමන්තන්ති.

1. 3. 2

අකුසලධම්මසුත්තං

22. සාවකවීයං :

අකුසලෙ ච වො භික්ඛවෙ, ධම්මෙ දෙසිස්සාමි කුසලෙ ච ධම්මෙ. තං සුඤ්ඤාථ. කතමෙ ච භික්ඛවෙ, අකුසලා ධම්මා, සෙය්‍යථිදං: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාසමාධි. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ, අකුසලා ධම්මා.

කතමෙ ච භික්ඛවෙ, කුසලා ධම්මා, සෙය්‍යථිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. ඉදං වුච්චන්ති භික්ඛවෙ, කුසලා ධම්මාති.

1. 3. 3

පටිපද්‍යසුත්තං

23. සාවකවීයං :

මිච්ඡාපටිපද්‍යඤ්ච වො භික්ඛවෙ, දෙසිස්සාමි සමමාපටිපද්‍යඤ්ච. තං සුඤ්ඤාථ. කතමා ච භික්ඛවෙ, මිච්ඡාපටිපද්‍ය, සෙය්‍යථිදං: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාසමාධි, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, මිච්ඡාපටිපද්‍ය.

කතමා ච භික්ඛවෙ, සමමාපටිපද්‍ය, සෙය්‍යථිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, සමමාපටිපද්‍යති.

3. මිච්ඡකත වර්ගය

1. 3. 1

මිච්ඡකත සූත්‍රය

21. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, මිථ්‍යාස්වභාවය ද සම්‍යක්ස්වභාවය ද තොපට දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, මිථ්‍යා ස්වභාවය කවරේ ද යත්: මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසංකප්ප මිච්ඡාවාචා මිච්ඡාකම්මන්ත මිච්ඡාආජීව මිච්ඡාවායාම මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ මිථ්‍යා-ස්වභාව යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්‍යක්ස්වභාවය කවරේ ද යත්: එනම් සම්මාදිට්ඨි සම්මාසංකප්ප සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්ත සම්මාආජීව සම්මාවායාම සම්මාසති සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ සම්‍යක්ස්වභාව ය යි කියනු ලැබේ.

1. 3. 2

අකුසලධම්ම සූත්‍රය

22. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, අකුසල්දහම් ද කුසල් දහම් ද තොපට දෙශනා කරන්නෙමි එය අසවු. මහණෙනි, අකුසල් දහම්හු කවරහු ද යත්: එනම් මිච්ඡාදිට්ඨි... මිච්ඡාසමාධි යි. මහණෙනි, මොහු අකුසල්දහම්හු ය යි කියනු ලැබෙත්.

මහණෙනි, කුසල්දහම් කවරේ යත්: එනම් සම්මාදිට්ඨි ... සම්මා-සමාධි යි. මහණෙනි, මොහු කුසල්දහම්හු යයි කියනු ලැබෙත් යි.

1. 3. 3

පට්ඨප්ප සූත්‍රය

23. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, මිච්ඡාපට්ඨප්ප (වැරදි පිළිවෙත) ද සම්මාපට්ඨප්ප (නො-වැරදි පිළිවෙත) ද තොපට දෙශනා කරන්නෙමි එය අසවු. මහණෙනි, මිච්ඡාපට්ඨප්ප කවර යත්: මිච්ඡාදිට්ඨි...මිච්ඡාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ මිච්ඡාපට්ඨප්ප ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මාපට්ඨප්ප කවර යත්: සම්මාදිට්ඨි... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ සම්මාපට්ඨප්ප යයි කියනු ලැබේ.

1. 3. 4

දුතිය පටිපදසුත්තං

24. සාවකටියං :

ගිහිනො වාහං හික්ඛවෙ, පබ්බජිතස්ස වා මිච්ඡාපටිපදං න වණෙණුමි. ගිහී වා හික්ඛවෙ, පබ්බජිතො වා මිච්ඡාපටිපන්නො මිච්ඡාපටිපන්නාධිකරණ-හෙතු නාරාධකො හොති ඥායං ධම්මං කුසලං. කතමා ච හික්ඛවෙ, මිච්ඡාපටිපද, සෙය්‍යාපීදං: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාසමාධි. අයං චූළති හික්ඛවෙ, මිච්ඡාපටිපද. ගිහිනො වාහං හික්ඛවෙ, පබ්බජිතස්ස වා මිච්ඡාපටිපදං න වණෙණුමි. ගිහී වා හික්ඛවෙ, පබ්බජිතො වා මිච්ඡා-පටිපන්නො මිච්ඡාපටිපන්නාධිකරණහෙතු නාරාධකො හොති ඥායං ධම්මං කුසලං.

ගිහිනො වාහං හික්ඛවෙ, පබ්බජිතස්ස වා සමමාපටිපදං වණෙණුමි. ගිහී වා හික්ඛවෙ, පබ්බජිතො වා සමමාපටිපන්නො සමමාපටිපන්නාධි-කරණහෙතු ආරාධකො හොති ඥායං ධම්මං කුසලං. කතමා ච හික්ඛවෙ, සමමාපටිපද, සෙය්‍යාපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං චූළති හික්ඛවෙ, සමමාපටිපද. ගිහිනො වාහං හික්ඛවෙ, පබ්බජිතස්ස වා සමමා පටිපදං වණෙණුමි. ගිහී වා හික්ඛවෙ, පබ්බජිතො වා සමමාපටිපන්නො සමමාපටිපන්නාධිකරණහෙතු ආරාධකො හොති ඥායං ධම්මං කුසලනති.

1. 3. 5

අසප්පරිසසුත්තං

25. සාවකටියං :

අසප්පරිසඤ්ච වො හික්ඛවෙ, දෙසිසාමි සප්පරිසඤ්ච. නං සුභාථ. කතමො ච හික්ඛවෙ, අසප්පරිසො: ඉධ හික්ඛවෙ, එකච්චො මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති මිච්ඡාසංකප්පො මිච්ඡාවාචො මිච්ඡාකමමනොනා මිච්ඡාආජීවො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධි. අයං චූළති හික්ඛවෙ, අසප්පරිසො.

කතමො ච හික්ඛවෙ, සප්පරිසො: ඉධ හික්ඛවෙ, එකච්චො සමමා-දිට්ඨිකො හොති සමමාසංකප්පො සමමාවාචො සමමාකමමනොනා සමමා ආජීවො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධි. අයං චූළති හික්ඛවෙ, සප්පරිසොති.

1. 3. 4

දෙවන පටිපද සූත්‍රය

24. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, මම ගිහියාගේ හෝ පැවිද්දගේ හෝ වැරදි පිළිවෙත නොවනමි. මහණෙනි, ගිහියා හෝ පැවිද්ද හෝ වරදවා පිළිපන්නේ වැරදි පිළිවෙත්හි පිහිටීම හෙතු කොට ආයාචාර්ගධම්ය නො සපයන්නෙක් වේ. මහණෙනි, වැරදි පිළිවෙත කවරේ ද යත්: එනම් ධර්මාදිප්පිය ... මිච්ඡා සමාධි යි. මහණෙනි, මේ වැරදි පිළිවෙතැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මම ගිහියාගේ හෝ පැවිද්දගේ හෝ වැරදි පිළිවෙත නොවනමි. මහණෙනි ගිහියා හෝ පැවිද්ද හෝ වරදවා පිළිපන්නේ වැරදි පිළිවෙත හෙතු කොට ආයාචාර්ග ධම්ය නො සපයන්නෙක් වෙයි.

මහණෙනි, මම ගිහියාගේ හෝ පැවිද්දගේ හෝ නිවැරදි පිළිවෙත වනමි. මහණෙනි, ගිහියා හෝ පැවිද්ද හෝ මැනවින් පිළිපන්නේ නිවැරදි පිළිවෙත හෙතු කොට ආයාචාර්ග ධම්ය සපයන්නෙක් වේ. මහණෙනි, නිවැරදි පිළිවෙත කවරේ ද යත්: එනම් සම්මාදිප්පිය...සම්මා සමාධි යි. මහණෙනි, මේ නිවැරදි පිළිවෙතැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි මම ගිහියාගේ හෝ පැවිද්දගේ හෝ නිවැරදි පිළිවෙත වනමි. මහණෙනි, ගිහියා හෝ පැවිද්ද හෝ මැනවින් පිළිපන්නේ නිවැරදි පිළිවෙත හෙතු කොට ආයාචාර්ගධම්ය සපයන්නෙක් වේ යි.

1. 3. 5

අසත්පුරුෂ සූත්‍රය

25. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, අසත්පුරුෂයාත් සත්පුරුෂයාත් කොපට දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, අසත්පුරුෂයා කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් මිට්ඨාදෘෂ්ටි ඇත්තේ මිට්ඨාසංකල්ප ඇත්තේ මිට්ඨාවචන ඇත්තේ මිට්ඨාකම්මාන්ත ඇත්තේ මිට්ඨාආජීව ඇත්තේ මිට්ඨාව්‍යායාම ඇත්තේ මිට්ඨාස්මෘති ඇත්තේ මිට්ඨාසමාධි ඇත්තේ වේ. මහණෙනි මේ අසත්පුරුෂයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂයා කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් සමාග්දෘෂ්ටි ඇත්තේ සමාග්සංකල්ප ඇත්තේ සමාග්වචන ඇත්තේ සමාග්කම්මාන්ත ඇත්තේ සමාගාජීව ඇත්තේ සමාග්ව්‍යායාම ඇත්තේ සමාග්ස්මෘති ඇත්තේ සමාග්සමාධි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයා යි කියනු ලැබේ.

1. 3. 6

දුතියඅසප්පරිසසුත්තං

26. සාවතථියං:

අසප්පරිසඤ්ච වො භික්ඛවෙ, දෙසිය්සාමි. අසප්පරියෙන අසප්පරිස-
තරඤ්ච. සප්පරිසඤ්ච¹ දෙසිය්සාමි සප්පරියෙන සප්පරිසතරඤ්ච. තං සුඤ්ඤාථ.
කතමො ච භික්ඛවෙ, අසප්පරියො: ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්චො මිඤ්ජා-
දිට්ඨිකො හොති -පෙ- මිඤ්ජාසමාධි. අයං චුච්ඡති භික්ඛවෙ, අසප්පරියො.
කතමො ච භික්ඛවෙ, අසප්පරියෙන අසප්පරිසතරො: ඉධ භික්ඛවෙ,
එකච්චො මිඤ්ජාදිට්ඨිකො හොති -පෙ- මිඤ්ජාසමාධි මිඤ්ජාඤ්ඤි² මිඤ්ජා-
විමුක්ඛ. අයං චුච්ඡති භික්ඛවෙ, අසප්පරියෙන අසප්පරිසතරො. කතමො ච
භික්ඛවෙ, සප්පරියො: ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්චො සමමාදිට්ඨිකො හොති
-පෙ- සමමාසමාධි. අයං චුච්ඡති භික්ඛවෙ සප්පරියො. කතමො ච
භික්ඛවෙ, සප්පරියෙන සප්පරිසතරො: ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්චො සමමා-
දිට්ඨිකො හොති -පෙ- සමමාසමාධි සමමාඤ්ඤි³ සමමාවිමුක්ඛ. අයං
චුච්ඡති භික්ඛවෙ, සප්පරියෙන සප්පරිසතරොති.

1. 3. 7

කුමහසුත්තං

27. සාවතථියං:

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, කුමෙහා අනාධාරො සුප්පවත්තියො හොති.
සාධාරො දුප්පවත්තියො හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, චිත්තං අනාධාරං
සුප්පවත්තියං හොති. සාධාරං දුප්පවත්තියං හොති. කො ච භික්ඛවෙ,
චිත්තස්ස අධාරො අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො. සෙය්‍යථීදං:
සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං චුච්ඡති චිත්තස්ස අධාරො. සෙය්‍යථාපි
භික්ඛවෙ, කුමෙහා අනාධාරො සුප්පවත්තියො හොති. සාධාරො
දුප්පවත්තියො හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, චිත්තං අනාධාරං සුප්පවත්තියං
හොති. සාධාරං දුප්පවත්තියං හොතිති.

1. 3. 8

සමාධිසුත්තං

28. සාවතථියං:

අරියං වො භික්ඛවෙ, සමමාසමාධි. දෙසිය්සාමි සලපනිසං සපරික්ඛාරං.
තං සුඤ්ඤාථ. කතමො ච භික්ඛවෙ, අරියො සමමාසමාධි සලපනිසො
සපරික්ඛාරො, සෙය්‍යථීදං: සමමාදිට්ඨි සමමාසචක්ඛා⁴ සමමාවාචා
සමමාකමමනො සමමාආර්ථවො සමමාවායාමො සමමාසන්³ යා ඛො
භික්ඛවෙ, ඉමෙභි සත්තභවෙදානි චිත්තස්ස එකග්ගතා සපරික්ඛාරනා⁴ අයං
චුච්ඡති භික්ඛවෙ, අරියො සමමාසමාධි සලපනිසො ඉතිපි සපරික්ඛාරො
ඉතිපිති.

1. සප්පරිසඤ්ච වො - මජ්ඣං,

2. ඤාණං - සිමු, සි 2.

3. සමමාසමාධි - සිමු, ස්‍යා.

4. සපරික්ඛාරා - සිමු, ස්‍යා.

1. 3. 6

දෙවන සප්පුරිස සූත්‍රය

26. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, අසත්පුරුෂයාත් අසත්පුරුෂයාට වඩා අසත්පුරුෂතරයාත් නොපට දෙශනා කරන්නෙනම්. සත්පුරුෂයාත් සත්පුරුෂයාට වඩා සත්පුරුෂතරයාත් දෙශනා කරන්නෙනම්. එය අසවු. මහණෙනි, අසත්පුරුෂයා කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් ටීප්‍යාදාෂ්ටි ඇත්තේ... ටීප්‍යා සමාධි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයා යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අසත්පුරුෂයාට වඩා අසත්පුරුෂතරයා කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් ටීප්‍යාදාෂ්ටි ඇත්තේ.. ටීප්‍යාසමාධි ඇත්තේ ටීප්‍යාඥාන ඇත්තේ ටීප්‍යාච්චුක්ඛි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයාට වඩා අසත්පුරුෂතරයා යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සත්පුරුෂයා කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් සමාග්දාෂ්ටි ඇත්තේ... සමාග්දාෂ්ටි ඇත්තේ සමාග්දාන ඇත්තේ සමාග්ච්චුක්ඛි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයාට වඩා සත්පුරුෂතරයා යයි කියනු ලැබේ යි.

1. 3. 7

කුම්භ සූත්‍රය

27. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, යම්සේ කළය ආධාර (දරනු) රහිත වූයේ පහසුවෙන් පෙරළිය හැක්කේ වේ ද, ආධාර (දරනු) සහිත වූයේ පහසුවෙන් නො පෙරළිය හැක්කේ වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම සිත ආධාර රහිත වූයේ පහසුවෙන් පෙරළිය හැක්කේ වෙයි, ආධාර සහිත වූයේ පහසුවෙන් නො පෙරළිය හැක්කේ වේ. මහණෙනි, සිතට ආධාරය කිසිකෙක් ද යත්: මේ අරි අට්ඨි මහ මැ යි. එනම්: සම්මාදිට්ඨි... සම්මාසමාධි යි. මේ සිතට ආධාර ය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, යම්සේ කළය ආධාර රහිත වූයේ පහසුවෙන් පෙරළිය හැක්කේ වේ ද, ආධාර සහිත වූයේ පහසුවෙන් පෙරළිය නො හැක්කේ වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම සිතට ආධාර රහිත වූයේ පහසුවෙන් පෙරළිය හැක්කේ වෙයි. ආධාර සහිත වූයේ පහසුවෙන් පෙරළිය නො හැක්කේ වේ යි.

1. 3. 8

සමාධි සූත්‍රය

28. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, නොපට ප්‍රත්‍යය සහිත පිරිවර සහිත ආයඨි වූ සමාග්දාෂ්ටි දෙශනා කරන්නෙනම්. එය අසවු. මහණෙනි, සප්‍රත්‍යය සපරිඡ්ඤා ආයඨි සමාග්දාෂ්ටි සමාධිය කවරේ ද යත්: “හෙ මෙසේය: සම්මාදිට්ඨිය සම්මාසංකප්පය සම්මාවාචා ය සම්මාකම්මන්තය සම්මාආර්ථික ය සම්මා-වායාමය සම්මාසති” යි මහණෙනි, මේ සත්ඥානිත් සිතේ යම් එකභවවෙක් වේ නම් එය සපරිඡ්ඤා ආයඨි වෙයි. මහණෙනි, මේ ආයඨි සමාග්දාෂ්ටි සමාධිය මෙසේ ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි දු මෙසේ පිරිවර සහිත ය යි දු කියනු ලැබේ යි.

1. 3. 9

වේදනාසුත්තං.

29. සාවකීයං:

තිරොසා ඉමා භික්ඛවෙ, වේදනා. කතමා තිසෙසා: සුඛා වේදනා දුක්ඛා වේදනා අදුක්ඛමසුඛා වේදනා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ, තිරොසා වේදනා ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ තිස්සන්තං. වේදනානං පරිඤ්ඤා අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවෙනඛෙඛා. කතමො අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො සෙය්‍යථිදං: සමුච්ඡිදං -පෙ- සමමාසමාධි. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සන්තං වේදනානං පරිඤ්ඤා අයං අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවෙනඛෙඛාති.

1. 3. 10

උත්තියසුත්තං.

30. සාවකීයං:

අථ ඛො ආයස්මා උත්තියො යෙන භගවා තෙනුපසංඛම්. උපසංඛම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීතො ඛො ආයස්මා උත්තියො භගවන්තං එතදවොච: ඉධ මඤ්ඤා භතො, රහොගතස්ස පතිස්ලලිතස්ස එවං. වෙනසො පරිචිතකො උදපාදි. පඤ්ඤා කාමගුණා වුත්තා භගවතා. කතමෙ නු ඛො පඤ්ඤා කාමගුණා වුත්තා භගවතාති.

සාධු සාධු උත්තිය, පඤ්ඤා ඛො මෙ උත්තිය, කාමගුණා වුත්තා මයා. කතමෙ පඤ්ඤා: වකඛුට්ඨෙසෙසා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා, සොනවිසෙසා සඤ්ඤා -පෙ- සානවිසෙසා ගන්ධා -පෙ- ජීව්‍යාවිසෙසා රසා -පෙ- කායවිසෙසා ඵොට්ඨංඛා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා. ඉමෙ ඛො උත්තිය, පඤ්ඤා කාමගුණා වුත්තා මයා. ඉමෙසං ඛො උත්තිය, පඤ්ඤා කාමගුණානං පහානාය අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවෙනඛෙඛා. කතමො අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො සෙය්‍යථිදං: සමුච්ඡිදං -පෙ- සමමාසමාධි. ඉමෙසං ඛො උත්තිය, පඤ්ඤා කාමගුණානං පහානාය අයං අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවෙනඛෙඛාති.

මිච්ඡත්තවග්ගො තතියො.

කත්‍රුද්දන්තං:

මිච්ඡන්තං අකුසලධම්මං දූවෙ පටිපදාපි ව,
අසප්පරියෙන දෙව කුමෙහා සමාධි වේදනුත්තියාති.

1. 3. 9

වෙදනා සූත්‍රය

29. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මේ වෙදනා තුනෙකි. කවරතුනෙක් ද යත්: සුව වෙදනා යැ දුක් වෙදනා යැ නොදුක්නොසුව වෙදනා යි. මහණෙනි, මේ තුන් වෙදනා යි. මහණෙනි, මේ තුන් වෙදනාවන් පිරිසිඳ දැනීම පිණිස අරිආටභිමහ වැඩිය යුතු යි. කවර අරිආටභිමහෙක් ද යත් හෙ මෙසේ ය: සම්මාදිට්ඨිය ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ තුන් වෙදනාවන් පිරිසිඳ දැනීම පිණිස මේ අරිආටභිමහ වැඩිය යුතු යි.

1. 3. 10

උත්තිය සූත්‍රය

30. සැවැත්තුවර:

එකල්හි ආයුෂ්මත් උත්තිය තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුර්භ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් උත්තිය තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, මෙහි එකලා ව විවෙකයෙන් හුන් මට මෙබඳු චිත්ත විතර්කයෙක් පහළවිය: භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පස්කම්ගුණ කෙනෙක් වදරන ලදහ. කවර පස්කම්ගුණ කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දහු ද” යි.

උත්තිය, මැනව මැනව. උත්තිය, මේ පස්කම්ගුණ කෙනෙක් මවිසින් පවසන ලදහ. කවර පසෙක යත්: ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියස්වභාව ඇති කාම සංහිත වූ ඇලුම් කටයුතු වූ ඇසින් දක්කයුතු රූපයෝ ය ... කනින් ඇසියයුතු වූ ශබ්දයෝ ය ... නැඟුයෙන් දතයුතු ගන්ධයෝ ය ... දිවෙන් දතයුතු රසයෝ ය... ඉෂ්ට වූ කාන්තවූ මනාප වූ ප්‍රියස්වභාව ඇති කාමසංහිත වූ ඇලුම් කටයුතු කයින් දතයුතු ස්පර්ශයෝ ය. උත්තිය, ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියස්වභාව ඇති කාමසංහිත වූ ඇලුම් කටයුතු මේ පස්කම්ගුණයෝ මා විසින් පවසන ලදහ. උත්තිය, මේ පස්කම්ගුණයන්ගේ ප්‍රභානාය පිණිස අරිආටභිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිආටභිමහෙක යත්: සම්මාදිට්ඨි .. සම්මාසමාධි යි. උත්තිය, මේ පස්කම් ගුණයන්ගේ ප්‍රභානාය පිණිස මේ අරිආටභිමහ වැඩිය යුතු යි.

කෙවැනි මිච්ඡන්ති වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය මෙසේ ය:

මිච්ඡන්ති සූත්‍රය, අකුසලධම්ම සූත්‍රය පටිපදා සූත්‍ර දෙක ය. අසප්පුරිස සූත්‍ර දෙක ය, කුම්භ සමාධි වෙදනා උත්තිය සූත්‍ර සතර යැ යි සූත්‍ර දශයෙකි.

4. පටිපත්තිවග්ගො

1. 4. 1

පටිපත්තිසූත්තං

31. සාවකපීයං :

විවුඤ්ඤාපටිපත්තියෙහි වෙත භික්ඛවෙ, දෙසියසාමි සමමාපටිපත්තියෙහි. නං සුඤ්ඤාථ. කතමා ච භික්ඛවෙ, විවුඤ්ඤාපටිපත්තියෙහි සෙය්‍යාපීදං: විවුඤ්ඤාපටිපත්තියෙහි -පෙ- විවුඤ්ඤාසමාධිං. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ, විවුඤ්ඤාපටිපත්තියෙහි. කතමා ච භික්ඛවෙ, සමමාපටිපත්තියෙහි සෙය්‍යාපීදං: සමමාපටිපත්තියෙහි -පෙ- සමමාසමාධිං. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ, සමමාපටිපත්තියෙහි.

1. 4. 2

පටිපත්තිසූත්තං

32. සාවකපීයං :

විවුඤ්ඤාපටිපත්තියෙහි වෙත භික්ඛවෙ, දෙසියසාමි සමමාපටිපත්තියෙහි, නං සුඤ්ඤාථ. කතමා ච භික්ඛවෙ, විවුඤ්ඤාපටිපත්තියෙහි: ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්ඡි විවුඤ්ඤාපටිපත්තියෙහි හෙති -පෙ- විවුඤ්ඤාසමාධිං. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ, විවුඤ්ඤාපටිපත්තියෙහි. කතමා ච භික්ඛවෙ, සමමාපටිපත්තියෙහි ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්ඡි සමමාපටිපත්තියෙහි හෙති -පෙ- සමමාසමාධිං. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ, සමමාපටිපත්තියෙහි.

1. 4. 3

විරඳාසූත්තං

33. සාවකපීයං :

යෙසං කෙසෙසුඤ්ඤා භික්ඛවෙ, අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො විරඳො, විරඳො තෙසං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සමමාදුක්ඛකකාමි. යෙසං කෙසෙසුඤ්ඤා භික්ඛවෙ, අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො ආරඳො, ආරඳො තෙසං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සමමාදුක්ඛකකාමි. කතමා ච භික්ඛවෙ අරියො¹ අට්ඨංගිකො මග්ගො සෙය්‍යාපීදං: සමමාපටිපත්තියෙහි -පෙ- සමමාසමාධිං. යෙසං කෙසෙසුඤ්ඤා භික්ඛවෙ, අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො විරඳො, විරඳො තෙසං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සමමාදුක්ඛකකාමි. යෙසං කෙසෙසුඤ්ඤා භික්ඛවෙ, අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො ආරඳො, ආරඳො තෙසං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සමමාදුක්ඛකකාමි.

1. 4. 4

පාරභගමසූත්තං

34. සාවකපීයං :

අට්ඨමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මො භාවිතා බහුලිකතා අපාරා පාරභගමනාය සංවත්තනති. කතමෙ අට්ඨං: සෙය්‍යාපීදං: සමමාපටිපත්තියෙහි -පෙ- සමමාසමාධිං. ඉමෙ ධො භික්ඛවෙ, අට්ඨං ධම්මො භාවිතා බහුලිකතා අපාරා පාරභගමනාය සංවත්තනති. ඉදමච්ඡො භගවා, ඉදං චක්ඛා සුගතො අපාරා එතදච්ඡොච සක්ඛා;

1. කතමො අරියො-සිඉ.

4. පටිපත්ති වර්ගය

1. 4. 1

පටිපත්ති සූත්‍රය

31. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, නොපට මිත්‍යාප්‍රතිපත්තිය ද සමාක්ප්‍රතිපත්තිය ද දෙසම. එය අසවු. මහණෙනි, මිත්‍යාප්‍රතිපත්ති කවර යත්: මිත්‍යාදෘෂ්ඨි යැ ... මිත්‍යාසමාධි යි. මහණෙනි මේ මිත්‍යාප්‍රතිපද යි කියනු ලැබේ යි. මහණෙනි, සමාක්ප්‍රතිපත්ති කවර යත්: සමාක්දෘෂ්ඨි ... සමාක්සමාධි යි. මහණෙනි, මේ සමාක්ප්‍රතිපද යි කියනු ලැබේ.

1. 4. 2

පටිපන්න සූත්‍රය

32. සැවැත් නුවර:

මහණෙනි, මිත්‍යාප්‍රතිපත් ඇත්තහු ද සමාක්ප්‍රතිපත් ඇත්තහු ද නොපට දෙසම එය අසවු. මහණෙනි, මිත්‍යාප්‍රතිපත් ඇත්තේ කවරෙ යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් මිත්‍යාදෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි ... මිත්‍යාසමාධි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ මිත්‍යාප්‍රතිපත් ඇත්තේ ය යි කියනු ලැබේ යි. මහණෙනි, සමාක්ප්‍රතිපත් ඇත්තේ කවරෙ යත්: මහණෙනි මෙහි එකෙක් සමාග්දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි...සමාක්සමාධි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි මේ සමාක්ප්‍රතිපත් ඇත්තේ ය යි කියනු ලැබේ.

1. 4. 3

විරද්ධ සූත්‍රය

33. සැවැත් නුවර:

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් අරිඅටභිමහ වරදවන ලද ද, මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන අරිඅටභිමහ ඔවුන් විසින් වරදවන ලද ය. මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් අරිඅටභිමහ අරඹන ලද ද, මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන අරිඅටභිමහ ඔවුන් විසින් අරඹන ලදී. මහණෙනි අරිඅටභිමහ කවරෙ යත්: හෙ මෙසේ ය: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් මේ අරිඅටභිමහ වරදවන ලද ද, මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන මේ අරිඅටභිමහ ඔවුන් විසින් වරදවන ලද ය. මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් මේ අරිඅටභිමහ අරඹන ලද ද, මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන මේ අරිඅටභිමහ ඔවුන් විසින් අරඹන ලද්දේ යි.

1. 4. 4

පාරධගම සූත්‍රය

34. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, මේ අට දහම් කෙනෙක් වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු මෙතෙරින් එතෙරට (-සසරින් නිවනට) යෑම පිණිස පවතිත්. කවර අටෙකැ යත්: සම්මාදිට්ඨි...සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ අටදහම්හු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු මෙතෙරින් එතරට යෑම පිණිස පවතිත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. සුගත වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය වදරා යළි මතු ද මෙය වදළ සේකි:

1. අප්පකා තෙ මනුසේසසු යෙ ජනා පාරගාමිනො,
අරායං ඉතරා පජා තීරමෙවානුධාවති.
2. යෙ ච බො සමුද්දකුතො ධමමෙ ධමමොනුචක්ඛනො,
තෙ ජනා පාරමෙසසනති මච්චුධෙයං සුදුහතරං.
3. කණ්ණං ධමමං විජ්ජාය සුක්කං භාවෙථ පණ්ඩිතො,
ඕකා අනොකං ආගමිම විවෙකෙ යත් දුරමං.
4. තත්තාභිරතිමිවෙජ්ජා භික්ඛා කාමෙ අකිංකුතො,
පරියොදපෙයා අක්කානං විත්තකෙලසෙහි පණ්ඩිතො.
5. යෙසං සමෙකාධිඅබෙයසු සමුඛා විත්තං සුභාවිතං,
ආදනපට්ඨිසසගෙන අනුපාදය යෙ රතා
බිණ්ණසවා පුත්තිමනොතා තෙ ලොකෙ පරිනිබ්බුතාති.

1. 4. 5

සාමඤ්ඤසුත්තං

35. සාමඤ්ඤඤාච වො භික්ඛවෙ, දෙසිසසාමි සාමඤ්ඤඵලානි ව.
නං සුඤ්ඤං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සාමඤ්ඤං: අයමෙව අරියො
අට්ඨංගිකො මග්ගො. සෙය්‍යපීදං: සමුඛාදිට්ඨි -පෙ- සමුඛාසමාධි.
ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ, සාමඤ්ඤං. කතමානි ව භික්ඛවෙ, සාමඤ්ඤ-
ඵලානි: සොතාපත්තිඵලං සකදගාමිඵලං අනාගාමිඵලං අරහත්තඵලං¹.
ඉමානි චුච්චන්ති භික්ඛවෙ, සාමඤ්ඤඵලානිති.

1. 4. 6

දුතිය සාමඤ්ඤසුත්තං

36. සාමඤ්ඤඤාච වො භික්ඛවෙ, දෙසිසසාමි සාමඤ්ඤඤාච.
නං සුඤ්ඤං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සාමඤ්ඤං: අයමෙව අරියො
අට්ඨංගිකො මග්ගො. සෙය්‍යපීදං: සමුඛාදිට්ඨි -පෙ- සමුඛාසමාධි.
ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ, සාමඤ්ඤං. කතමො ච භික්ඛවෙ, සාමඤ්ඤඤා:
යො බො භික්ඛවෙ, රාගක්ඛයො දෝසක්ඛයො මොහක්ඛයො අයං
චුච්චති භික්ඛවෙ, සාමඤ්ඤඤානි.

1. 4. 7

බ්‍රහ්මඤ්ඤසුත්තං

37. බ්‍රහ්මඤ්ඤඤාච වො භික්ඛවෙ, දෙසිසසාමි බ්‍රහ්මඤ්ඤඵලානි ව.
නං සුඤ්ඤං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මඤ්ඤං: අයමෙව අරියො
අට්ඨංගිකො මග්ගො. සෙය්‍යපීදං: සමුඛාදිට්ඨි -පෙ- සමුඛාසමාධි.
ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මඤ්ඤං. කතමානි ව භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මඤ්ඤ-
ඵලානි: සොතාපත්තිඵලං සකදගාමිඵලං අනාගාමිඵලං අරහත්තඵලං
ඉමානි චුච්චන්ති භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මඤ්ඤඵලානිති.

1. අරහත්තං - සි 1, 2.

1. යම් ජන කෙනෙක් පරතෙරට යනසුලු වෙද්ද, මිනිසුන් අතර ඔහු අල්පයහ. වැලි මේ තදන්‍ය ප්‍රජාව මෙතෙර ම (සසරෙහි ම) ධාවන කෙරෙයි.

2. යම් ජනකෙනෙක් මොනවට වදහළ දහමිහිදහම් අනුව පවතින සුලු වෙද්ද, ඒ ජනයෝ සුදුස්තර වූ මාරධෙයය (සසර) හැර පරතෙරට යන්නාහ.

3-4. පණ්ඩිත තෙමේ අකුසල්දහම් දුරු කොට කුසල්දහම් වඩනේ ය. නිවන ඇරඹ සසරින් කාමයන් අත්හැර පලිබොධ නැති ව යම් විවෙකයක දුකසේ ඇලියයුතු වේ නම් එහි ඇලීම කැමති වන්නේ ය. පණ්ඩිත තෙමේ කෙලෙසුන් කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කරන්නේ යි.

5. යම් කෙනෙකුගේ සිත බොධ්‍යාඛයයන්හි මැනවින් වඩන ලද්ද, යම් කෙනෙක් උපාදාන රහිත වී නිවනෙහි ඇලුණාහු ද, ලෙව්හි බැබළුම් ඇති ඒ රහත්හු පිරිනිවියාහු යි.

1. 4. 5

සාමඤ්ඤ සූත්‍රය

35. මහණෙනි, මහණුවම් ද මහණුවම්හි ඵල ද තොපට දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි මහණුවම කවරෙ යත්: මේ අරි අටභිමග මැ යි. එ කවරෙ යත්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි මේ මහණුවමැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මහණුවම්හි ඵල කවරෙ යත්: සොත්තාපත්තිඵලය සකදගාමිඵලය අනාගාමිඵලය අරහත්ත ඵල යි. මහණෙනි, මොහු මහණුවම්හි ඵලැ යි කියනු ලැබේ යි.

1. 4. 6

දෙවන සාමඤ්ඤ සූත්‍රය

36. මහණෙනි, ග්‍රමණධර්මයත් ග්‍රමණධර්මයෙහි ඵලත් තොපට දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, ග්‍රමණධර්මය කවරෙ යත්: මේ අරි අටභිමග මැ යි. එ කවරෙ යත්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි මේ ග්‍රමණධර්මය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ග්‍රමණධර්මයෙහි ඵල කවරෙ යත්: මහණෙනි, යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂයයෙක් මොහක්ෂයයෙක් වේ නම් මහණෙනි මේ ග්‍රමණධර්මයෙහි ඵලැ යි කියනු ලැබේ යි.

1. 4. 7

බ්‍රහ්මඤ්ඤ සූත්‍රය

37. මහණෙනි, ශ්‍රේෂ්ඨත්වයත් ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙහි ඵලත් තොපට දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, ශ්‍රේෂ්ඨත්වය කවරෙ යත්: මේ අරි අටභිමග මැ යි. එ කෙසේ යැ යත්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙහි ඵල කවරෙ යත්: සොත්තාපත්තිඵලය සකදගාමිඵලය අනාගාමිඵලය අරහත්තඵල යි. මහණෙනි මොහු ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙහි ඵලැ යි කියනු ලැබේ යි.

1. 4. 8

දුතිය බ්‍රහ්මඤ්ඤසූත්තං

38. බ්‍රහ්මඤ්ඤාඤාච චො භික්ඛවෙ, දෙසියසාමි බ්‍රහ්මඤ්ඤාසුඤ්ඤා. නං සුඤ්ඤාථ. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මඤ්ඤාං : අයමෙව අරියො අට්ඨාඛිනිකො මග්ගො. සෙය්‍යාපීදං : සමමාදිලිං -පෙ- සමමාසමාධි. ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මඤ්ඤාං. කතමො ච භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මඤ්ඤාසො : යො ඛො භික්ඛවෙ, රාගක්ඛයො දෙසක්ඛයො මොහක්ඛයො අයං චුච්චති භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මඤ්ඤාසොති.

1. 4. 9

බ්‍රහ්මවරියසූත්තං

39. බ්‍රහ්මවරියඤාච චො භික්ඛවෙ, දෙසියසාමි බ්‍රහ්මවරියඵලානි ච. නං සුඤ්ඤාථ. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මවරියං : අයමෙව අරියො අට්ඨාඛිනිකො මග්ගො. සෙය්‍යාපීදං : සමමාදිලිං -පෙ- සමමාසමාධි. ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මවරියං. කතමානි ච භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මවරියඵලානි : සොතාපත්ථලං සකදගාමිථලං අනාගාමිථලං අරහත්ථලං. ඉමානි චුච්චති භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මවරියඵලානිති.

1. 4. 10

දුතිය බ්‍රහ්මවරියසූත්තං

40. බ්‍රහ්මවරියඤාච චො භික්ඛවෙ, දෙසියසාමි බ්‍රහ්මවරියසුඤ්ඤා. නං සුඤ්ඤාථ. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මවරියං : අයමෙව අරියො අට්ඨාඛිනිකො මග්ගො, සෙය්‍යාපීදං : සමමාදිලිං -පෙ- සමමාසමාධි. ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මවරියං. කතමො ච භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මවරියසො : යො ඛො භික්ඛවෙ, රාගක්ඛයො දෙසක්ඛයො මොහක්ඛයො අයං චුච්චති භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මවරියසොති.

(සඬං සාවතීනිදනමෙව)

පටිපත්තිවග්ගො චතුසො.

කත්‍රඤ්ඤා :

පටිපත්තිපටිපත්තො ච විරද්ධො ච පාරඤ්ඤාමො සාමමඤ්ඤාන දෙව චුත්තා බ්‍රහ්මඤ්ඤානපරෙ දුච්චෙ බ්‍රහ්මවරියෙන දෙව චුත්තා වග්ගො තෙන පචුච්චතිති.

1. 4. 8

දෙවන බ්‍රහ්මඤ්ඤ සූත්‍රය

38. මහණෙනි, ශ්‍රේෂ්ඨත්වයන් ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙහි ප්‍රයෝජනත් තොපට දෙගුණා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි ශ්‍රේෂ්ඨත්වය කවරෙ යත්; මේ අරිඤ්ඤිමහ මැ යි. එ කෙසේ යැ යත්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ ශ්‍රේෂ්ඨත්ව යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙහි ප්‍රයෝජන කවරෙ යත්: මහණෙනි, යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂයයෙක් මොහක්ෂයයෙක් වේ නම් මහණෙනි, මේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙහි ප්‍රයෝජනැ යි කියනු ලැබේ යි.

1. 4. 9

බ්‍රහ්මවරිය සූත්‍රය

39. මහණෙනි, තොපට බ්‍රහ්මසරත් බ්‍රහ්මසරෙහි ඵලත් දෙගුණා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, බ්‍රහ්මසර කවරෙ යත්: මේ අරිඤ්ඤිමහ මැ යි එ කෙසේ යැ යත්: සම්මාදිට්ඨි .. සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ බ්‍රහ්මසර යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බ්‍රහ්මසරඵල කවරෙ යත් සොවත්ඵල සෙදගුම්ඵල අනගුම්ඵල රහත්ඵල යි. මහණෙනි, මොහු බ්‍රහ්මසරඵලා යි කියනු ලැබේ යි.

1. 4. 10

දෙවන බ්‍රහ්මවරිය සූත්‍රය

40. මහණෙනි, තොපට බ්‍රහ්මසරත් බ්‍රහ්මසරෙහි අර්ථත් දෙගුණා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි බ්‍රහ්මසර කවරෙ යත්: මේ අරිඤ්ඤිමහ මැ යි. එ කෙසේ යැ යත්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි මේ බ්‍රහ්මසර යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බ්‍රහ්මසරෙහි අර්ථත් කවරෙ යත්: මහණෙනි, යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂයයෙක් මොහක්ෂයයෙක් වේ නම් මේ බ්‍රහ්මසරෙහි අර්ථත් යි කියනු ලැබේ යි.

(සියල්ල සැවැත්නුවර ම නිදන කොට ඇත.)

සිවුවැනි පටිපත්ති වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමමාලාව:

පටිපත්ති, පටිපන්න, විරද්ධ, පාරභගම යි සූත්‍ර සතරෙකි. සාමඤ්ඤ නමින් දෙකෙක් ද, බ්‍රහ්මඤ්ඤ නමින් දෙකෙක් ද, බ්‍රහ්මවරිය නමින් දෙකෙක් ද කියන ලදහ. මේ සූත්‍ර දහයෙන් වර්ග යයි කියනු ලැබේ.

5. අඤ්ඤාතිත්ථිය පෙය්‍යාලො

1. 5. 1

විරාගසුත්තං

41. සාවත්ඨියං:

අථ ඛො සම්මහුලා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු. උපසඤ්ඤාමිතො භගවතනං අභිවාදෙතො එකමනනං නිසීදංසු. එකමනනං නිසින්නො ඛො තෙ භික්ඛු භගවා එතදවොච: සවෙ වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යුං, “කිමත්ථියං ආවුසො, සමඤ්ඤෙ ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති”ති? එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං “අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ. රාගවිරාගස්ථං ඛො ආවුසො භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති”ති.

සවෙ පන වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යුං: “අත්ථ පනාවුසො මග්ගො අත්ථ පටිපද්‍ය රාගවිරාගායා”ති? එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: “අත්ථ ඛො ආවුසො මග්ගො අත්ථ පටිපද්‍ය රාගවිරාගායා”ති. කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමා ච පටිපද්‍ය රාගවිරාගාය: අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො. සෙය්‍යාට්ඨිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං භික්ඛවෙ, මග්ගො අයං පටිපද්‍ය රාගවිරාගායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

1. 5. 2

සංයොජනසුත්තං

42. සවෙ වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යුං: “කිමත්ථියං ආවුසො, සමඤ්ඤෙ ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති”ති? එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: සංයොජනපභානස්ථං¹ ඛො ආවුසො, භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතිති.

සවෙ පන වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යුං: “අත්ථ පනාවුසො මග්ගො, අත්ථ පටිපද්‍ය සංයොජනපභානස්ථායා”ති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: “අත්ථ ඛො ආවුසො මග්ගො අත්ථ පටිපද්‍ය සංයොජනපභානායා”ති. කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමා පටිපද්‍ය සංයොජනපභානාය: අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො, සෙය්‍යාට්ඨිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං භික්ඛවෙ මග්ගො අයං පටිපද්‍ය සංයොජනපභානායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

1. 5. 3

අනුසයසුත්තං

43. සවෙ වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යුං: “කිමත්ථියං ආවුසො, සමඤ්ඤෙ ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති”ති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: “අනුසයසමුත්ථානස්ථං² ඛො ආවුසො භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති”ති.

1. අනුසයසමුත්ථානස්ථං - මජ්ඣං.

5. අඤ්ඤාතිත්ථියපෙය්‍යාලය

1. 5. 1

විරාග සූත්‍රය

41. සැවැත්තුවර:

එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළුණේක: “මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ ‘ඇවැත්නි, කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලිසර වෙසේ ද’”යි මෙසේ තොප පුළුවුස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුළුවුස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ ප්‍රකාශ කරවු. ‘ඇවැත්නි, රාගය දුරලිම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලිසර වෙසේ යි.

මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ ‘ඇවැත්නි, රාගය දුරලිම පිණිස මගෙක් ඇද්ද, පිළිවෙතක් ඇද්ද’යි මෙසේ තොප පුළුවුස්නාහු නම් මහණෙනි එසේ පුළුවුස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ ප්‍රකාශ කරවු. ‘ඇවැත්නි, රාගය දුරලිම පිණිස මගෙක් ඇත. ‘පිළිවෙතක් ඇතැ’ යි මහණෙනි රාගය දුරලිම පිණිස මහ කවරෙ යැ පිළිවෙත කවරෙ යැ යත්: මේ අරිඳුටභිමග මැ යි. ඒ කෙසේ ය යත්: සම්මාදිට්ඨි යැ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, රාගය දුරලිම පිණිස මේ මග යැ, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි, එසේ පුළුවුස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ ප්‍රකාශ කරවු.

1. 5. 2

සංයොජන සූත්‍රය

42. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ ‘ඇවැත්නි, කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලිසර වෙසේ ද’යි මෙසේ තොප පුළුවුස්නාහු නම් එසේ පුළුවුස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ ප්‍රකාශ කරවු: ‘ඇවැත්නි, සංයොජන ප්‍රභාණය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලිසර වෙසේ’යයි.

මහණෙනි, ඉදින් අන්‍යාතිර්ථක පරිව්‍රාජකයෝ ‘ඇවැත්නි සංයොජන-ප්‍රභාණය පිණිස මගෙක් ඇද්ද, පිළිවෙතක් ඇද්ද?’යි මෙසේ තොප පුළුවුස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුළුවුස්නා ලද තෙපි ඒ අන්‍යාතිර්ථක පරිව්‍රාජකයනට මෙසේ විසඳන්නහු ය: ‘ඇවැත්නි, සංයොජනප්‍රභාණය පිණිස මගෙක් ඇත, පිළිවෙතක් ඇතැ යි. මහණෙනි, සංයොජනප්‍රභාණය පිණිස මග කවරෙ යැ පිළිවෙත කවරෙ යැ යත්: මේ අරිඳුටභිමග මැ යි. හෙ මෙසේ ය: සම්මාදිට්ඨි යැ...සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, සංයොජන-ප්‍රභාණය පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි, එසේ පුළුවුස්නා ලද තෙපි ඒ අන්‍යාතිර්ථක පරිව්‍රාජකයනට මෙසේ විසඳන්නහු යි.

1. 5. 3

අනුසය සූත්‍රය

43. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ ‘ඇවැත්නි කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලිසර වෙසේ ද’යි මෙසේ තොප පුළුවුස්නාහු නම් ‘මහණෙනි එසේ පුළුවුස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට ‘මෙසේ විසඳන්නහු ය: ඇවැත්නි, අනුසය (නිදි ගත් කෙලෙස්) නැසීම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලිසර වෙසේ යි. මහණෙනි,

සචෙ පන වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යාං:
 “අත්ථි පනාචුසො, මග්ගො අත්ථි පටිපද අනුසයසමුස්සානායා”ති.
 එවං පුට්ඨා තුලෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං
 එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: “අත්ථි ඛො ආචුසො මග්ගො, අත්ථි පටිපද
 අනුසයසමුස්සානායා”ති. කතමො ච භික්ඛවෙ මග්ගො, කතමා පටිපද
 අනුසයසමුස්සානාය: අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සෙය්‍යථිදං:
 සමොදිධිං -පෙ- සමොසමාධි. අයං භික්ඛවෙ මග්ගො, අයං
 පටිපද අනුසයසමුස්සානායාති. එවං පුට්ඨා තුලෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං
 අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

1. 5. 4

අද්ධානසුත්තං

44. සචෙ වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යාං:
 “කිමත්ථියං ආචුසො, සමඤ්ඤ ගොතමෙ බුඤ්ඤවරියං
 චුක්ඛස්සි”ති? එවං පුට්ඨා තුලෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං
 පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: අද්ධානපරිඤ්ඤාඤාඤා ඛො ආචුසො,
 හගවති බුඤ්ඤවරියං චුක්ඛස්සි”ති -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො
 කතමා පටිපද අද්ධානපරිඤ්ඤාය: අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො
 මග්ගො. සෙය්‍යථිදං: සමොදිධිං -පෙ- සමොසමාධි. අයං භික්ඛවෙ
 මග්ගො, අයං පටිපද අද්ධානපරිඤ්ඤායාති. එවං පුට්ඨා තුලෙහ
 භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

1. 5. 5

ආසවාකම්මසුත්තං

45. සචෙ වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යාං:
 “කිමත්ථියං ආචුසො, සමඤ්ඤ ගොතමෙ බුඤ්ඤවරියං චුක්ඛස්සි”ති?
 එවං පුට්ඨා තුලෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං
 එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: “ආසවානං ඛයාඤා ඛො ආචුසො, හගවති
 බුඤ්ඤවරියං චුක්ඛස්සි”ති -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ මග්ගො, කතමා
 පටිපද ආසවානං ඛයාය අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො
 සෙය්‍යථිදං: සමොදිධිං -පෙ- සමොසමාධි. අයං භික්ඛවෙ මග්ගො,
 අයං පටිපද ආසවානං ඛයායාති. එවං පුට්ඨා තුලෙහ භික්ඛවෙ,
 තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

1. 5. 6

විජ්ජාවිමුක්තිසුත්තං

46. සචෙ වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යාං:
 “කිමත්ථියං ආචුසො, සමඤ්ඤ ගොතමෙ බුඤ්ඤවරියං
 චුක්ඛස්සි”ති? එවං පුට්ඨා තුලෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජ-
 කානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: “විජ්ජාවිමුක්තිඵලසංචිකිරියාඤා ඛො ආචුසො,
 හගවති බුඤ්ඤවරියං චුක්ඛස්සි”ති. -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ මග්ගො,
 කතමා පටිපද විජ්ජාවිමුක්තිඵලසංචිකිරියාය: අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො
 මග්ගො සෙය්‍යථිදං: සමොදිධිං -පෙ- සමොසමාධි. අයං භික්ඛවෙ
 මග්ගො, අයං පටිපද විජ්ජාවිමුක්තිඵලසංචිකිරියායාති. එවං පුට්ඨා තුලෙහ
 භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ “ඇවැත්නි, අනුසය නැසීම පිණිස මගෙක් ඇද්ද, පිළිවෙතෙක් ඇද්ද?යි මෙසේ නොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහුය: “ඇවැත්නි අනුසය නැසීම පිණිස මගෙක් ඇත පිළිවෙතෙක් ඇතැ”යි. මහණෙනි, අනුසය නැසීම පිණිස මග කවරේ යැ පිළිවෙත කවරේ යැ යත්: මේ අරිඅට්ඨිමග මැ යි හෙ මෙසේය: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි අනුසය නැසීම පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු යි.

1. 5. 4

අදාන සූත්‍රය

44. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ: “ඇවැත්නි, කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ ද?”යි මෙසේ නොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි මේ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු ය: “ඇවැත්නි, සසර අදන්මග පිරිසිදු දැනීම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ”යි... මහණෙනි සසර අදන්මග පිරිසිදු දැනීම පිණිස මග කවරේ යැ පිළිවෙත කවරේ යැ යත්: මේ අරිඅට්ඨිමග මැ යි එනම්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, සසර අදන්මග පිරිසිදු දැනීම පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු යි.

1. 5. 5

ආසවකඛය සූත්‍රය

45. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ: “ඇවැත්නි කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ ද?”යි මෙසේ නොප පුළුවස්නාහු නම් එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු ය: “ඇවැත්නි, ආසවකෂය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ”යි... මහණෙනි, ආසවකෂය පිණිස මග කවරේ ද, පිළිවෙත කවරේ ද යත්: මේ අරිඅට්ඨිමග මැ යි. එනම්: සම්මාදිට්ඨි...සම්මාසමාධි”යි මහණෙනි, ආසවකෂය පිණිස මේ මගය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු යි.

1. 5. 6

විජජාච්ඡුක්ඛි සූත්‍රය

46. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ: “ඇවැත්නි කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ ද යි මෙසේ නොප පුළුවස්නාහු නම් එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු ය: “ඇවැත්නි, අර්හත්මාර්ගඥානවිද්‍යාව හා අර්හත්-ඵලච්ඡුක්ඛිතිය පසක් කරනු පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ”යි....මහණෙනි, අර්හත්මාර්ගඥානවිද්‍යාව හා අර්හත්ඵල ච්ඡුක්ඛිතිය පසක් කරනු පිණිස මග කවරේ ද, පිළිවෙත කවරේ ද යත්: මේ අරිඅට්ඨිමග මැ යි. ඒ කෙසේ යැ යත්: සමාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, අර්හත්මාර්ගඥානවිද්‍යාව හා අර්හත්ඵල-ච්ඡුක්ඛිතිය පසක් කරනු පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු යි.

1. 5. 7

ඤ්ඤාණදක්ෂනාසුත්තං

47. සචෙ චො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාණික්ඛියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යුං: “කිමක්ඛියං ආවුසො සමඤ්ඤා ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුඤ්ඤාති”ති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාණික්ඛියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: “ඤ්ඤාණදක්ෂනාසුත්තං ඛො ආවුසො, හගවති. බ්‍රහ්මචරියං වුඤ්ඤාති”ති -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමා පටිපදා ඤ්ඤාණදක්ෂනාය, අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො, සෙය්‍යථිදං: සඤ්ඤාදිධි -පෙ- සඤ්ඤාසමාධි. අයං භික්ඛවෙ, මග්ගො අයං පටිපදා ඤ්ඤාණදක්ෂනායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාණික්ඛියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

1. 5. 8

අනුපාදසුත්තං

48. සචෙ චො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාණික්ඛියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යුං: “කිමක්ඛියං ආවුසො, සමඤ්ඤා ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුඤ්ඤාති”ති? එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාණික්ඛියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: “අනුපාදපරිනිබ්බානාසුත්තං ඛො ආවුසො, හගවති බ්‍රහ්මචරියං වුඤ්ඤාති”ති. සචෙ පන චො භික්ඛවෙ; අඤ්ඤාණික්ඛියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යුං: “අත්ථි පනාවුසො, මග්ගො අත්ථි පටිපදා අනුපාදපරිනිබ්බානායාති”ති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාණික්ඛියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ, අත්ථි ඛො ආවුසො, මග්ගො අත්ථි පටිපදා අනුපාදපරිනිබ්බානායාති: කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමා පටිපදා අනුපාදපරිනිබ්බානාය, අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො, සෙය්‍යථිදං: සඤ්ඤාදිධි -පෙ- සඤ්ඤාසමාධි. අයං භික්ඛවෙ, මග්ගො අයං පටිපදා අනුපාද පරිනිබ්බානායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාණික්ඛියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

(සබ්බං සාවකජිනිදානං.)

අඤ්ඤාණික්ඛියපෙය්‍යාලි

තත්තුද්දනං:

විරාගසංඤ්ඤාජනානුසයා අද්ධාන ආසවකඛයා
විජජාචිමුක්තිඤ්ඤාණඤ්ඤා අනුපාදාති අධිමෙති.

1. 5. 7

ඤාණදස්සන සූත්‍රය

47. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ “ඇවැත්නි, කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ ද?”යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු ය: “ඇවැත්නි, ඥානද්‍රුතිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ”යි ...මහණෙනි, ඥානද්‍රුතිය පිණිස මග කවරේ ද, පිළිවෙත කවරේ ද යත්: මේ අරිඅටහිමග මැ යි. එ මෙසේ යැ “සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි”යි. මහණෙනි, ඥානද්‍රුතිය පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත ය. මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු යි.

1. 5. 8

අනුපාද සූත්‍රය

48. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ “ඇවැත්නි, කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ ද?”යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු ය: “ඇවැත්නි, උපාදන රහිත වැ පිරිනිවීම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ”යි, මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ “ඇවැත්නි, උපාදන රහිත ව පිරිනිවීම පිණිස මගෙක් ඇද්ද, පිළිවෙතෙක් ඇද්ද?”යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු ය: “ඇවැත්නි, උපාදන රහිත වැ පිරිනිවීම පිණිස මගෙක් ඇත. පිළිවෙතෙක් ඇතැ යි. මහණෙනි, උපාදන රහිත වැ පිරිනිවීම පිණිස මග කවරේ ද පිළිවෙත කවරේ ද යත්: මේ අරිඅටහිමග මැ යි. එ මෙසේ යැ: “සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි”යි. මහණෙනි, උපාදන රහිත වැ පිරිනිවීම පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු යි.

(සියල්ල සැවත නිදන කොට ඇත)

අක්කතිකිය පෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

විරාග, සංයෝජන, අනුසය, අද්ධාන, ආසවක්ඛය, විජ්ජාවිමුක්ති, ඤාණදස්සන, අනුපාද යි මේ සූත්‍රාන්ත අටෙකි යි.

6. සූරියපෙය්‍යාලො

1. 6. 1

කලාණමිත්තසූත්තං

සබ්බං සාවස්ථිතිදනං.

49. සූරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයනො එනං පුබ්බඛගමං එනං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං¹ එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උපපාදය එනං පුබ්බඛගමං, එනං පුබ්බනිමිත්තං, යදිදං කලාණමිත්තතා. කලාණමිත්තසෙස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛො: අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙස්සති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරිස්සතිති. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු කලාණමිත්තො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං සමමාසමාප්තං භාවෙති -පෙ- සමමාචාරං භාවෙති, -පෙ- සමමාකමමනනං භාවෙති -පෙ- සමමාආර්ථිවං භාවෙති -පෙ- සමමාචාරායාමං භාවෙති -පෙ- සමමාසනිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කලාණමිත්තො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 6. 2

සීලසූත්තං

50. සූරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයනො එනං පුබ්බඛගමං එනං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං¹; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උපපාදය එනං පුබ්බඛගමං එනං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං සීලසමුදයං සීලසමුදංගසෙස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙස්සති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරිස්සති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලසමුදංගො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති: විචෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලසමුදංගො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. අරුණග්ගං - මඝස්, සභා.

6. සූරියපෙයාලය

1. 6. 1

කලාණමිත සූත්‍රය

සියල්ල සැවැත් නිදන යැ.

49. මහණෙනි, යම් මේ අරුණොදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මෙ පූර්වභිගම වෙයි, මෙ පූර්ව නිමිත්ත වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කලාණමිතූරන් ඇති බවෙක් වේ ද, මහණහට අරිභට්ඨිමහ ඉපදීමට මෙ පූර්වභිගම වෙයි, මෙ පූර්ව නිමිත්ත වෙයි. මහණෙනි, අරිභට්ඨිමහ වඩන්නේ ය අරිභට්ඨිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කලාණ මිතූරන් ඇති මහණහු විසින් කැමැති වියයුතු යි. මහණෙනි, කලාණ මිතූරන් ඇති මහණ කෙසේ නම් අරිභට්ඨිමහ වඩා ද, අරිභට්ඨිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමෙනසුලු සමාග්ආඡීය වඩයි ... සමාක්සඤ්ඤාපය වඩයි...සමාග්වචනය වඩයි...සමාක්කර්මාන්තය වඩයි ...සමාගාඡීය වඩයි...සමාග්ව්‍යායාමය වඩයි.. සමාක්ස්මානිය වඩයි.. විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමෙනසුලු සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි කලාණ මිතූරන් ඇති මහණ මෙසේ අරිභට්ඨිමහ වඩයි. අරිභට්ඨිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 2

සීල සූත්‍රය

50. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද උදවන හිරුට මෙ පූර්වභිගම වෙයි. මෙ පූර්වනිමිත්ත වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සීලසම්පදට (සිවු පිරිසිදු සීලය) ක් වේ ද, මහණහට අරිභට්ඨිමහ ඉපදීමට මෙය පූර්වභිගම වෙයි, මෙ පූර්ව නිමිත්ත වෙයි. මහණෙනි, අරිභට්ඨිමහ වඩන්නේ ය. අරිභට්ඨිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය සීලසම්පන්න මහණහු විසින් කැමැති වියයුතු යි. මහණෙනි, සීලසම්පන්න මහණ කෙසේ නම් අරිභට්ඨිමහ වඩා ද, අරිභට්ඨිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි මෙ සස්තෙහි මහණ විවෙකානුත්තර වූ විරාගනි:ශ්‍රිත වූ නිරොධනි:ශ්‍රිත වූ චොස්සග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... විවෙකනි:ශ්‍රිත වූ විරාගනි:ශ්‍රිත වූ නිරොධනි:ශ්‍රිත වූ චොස්සග්ගපරිණාමී වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, සීලසම්පන්න මහණ මෙසේ අරිභට්ඨිමහ වඩයි. අරිභට්ඨිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 3

ඡන්දසුත්තං

51. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං ඡන්දසමපද -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 6. 4

අත්තසුත්තං

52. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අත්තසමපද -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 6. 5

දිට්ඨිසුත්තං

53. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං දිට්ඨිසමපද -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 6. 6

අප්පමාදසුත්තං

54. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අප්පමාදසමපද -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 6. 7

යොනිසොසුත්තං

55. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං යොනිසොමනසිකාරසමපද. යොනිසොමනසිකාරසමපන්නසෙස්සතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙස්සති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරිස්සතිති. කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො යොනිසොමනසිකාරසමපන්නො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොති, ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො සමොද්ධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, එව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො යොනිසොමනසිකාරසමපන්නො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 6. 3

ජන්ද සූත්‍රය

51. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උද වන හිරුට මෙ පූර්වභිගම වෙයි. මෙ පූර්ව නිමිත්ත වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කත්තුකම්පාකුසලවිඡන්දයෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්චිමහ ඉපදීමට මෙ පූර්වභිගම ය, මෙ පූර්ව නිමිත්ත යි.. බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 4

අත්ත සූත්‍රය

52. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උද වන හිරුට මෙ පූර්වභිගම ය, මෙ පූර්ව නිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් චිත්ත-සමාද්ධන්වයෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්චිමහ ඉපදීමට මෙ පූර්වභිගම ය, මෙ පූර්ව නිමිත්ත යි.. බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 5

දිට්ඨි සූත්‍රය

53. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උද වන හිරුට මෙ පූර්වභිගම ය, මෙ පූර්ව නිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් ඥාන සම්පත්තියෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්චිමහ ඉපදීමට මෙ පූර්වභිගම ය, මෙ පූර්ව නිමිත්ත යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 6

අප්පමාද සූත්‍රය

54. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උද වන හිරුට මෙ පූර්වභිගම ය, මෙ පූර්ව නිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් අප්‍රමාද සම්පත්තියෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්චිමහ ඉපදීමට මෙ පූර්වභිගම ය, මෙ පූර්ව නිමිත්ත යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 7

යොනියො සූත්‍රය

55. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උද වන හිරුට මෙ පෙරටු වෙයි. මෙපෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් යොනියො මනසිකාරසම්පත්තියෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්චිමහ ඉපදීමට මෙ පෙරටු වෙයි, මෙ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ ය, අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙ නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් යුත් මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් යුත් මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමහ වඩා ද, අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත වූ විරාග නිස්සිත වූ නිරොධනිස්සිත වූ චොස්සග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... විවෙකනිස්සිත වූ විරාගනිස්සිත වූ නිරොධනිස්සිත වූ චොස්සග්ගපරිණාමී වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් යුත් මහණ මෙසේ අරිඤ්චිමහ වඩයි, අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ යි.

1. 6. 8

දුතිය කල්‍යාණමිත්තසුත්තං

56. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තස්සෙත්තං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඝ්ඛං අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙස්සති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති. කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දෙසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දෙසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 6. 9

දුතිය සීලසුත්තං

57. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං සීලසමපදං. සීලසමපන්නස්සෙත්තං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඝ්ඛං -පෙ- බහුලිකරොතිති. (විඤ්චාරෙතඛං)

1. 6. 10

දුතිය ඡන්දසුත්තං

58. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං ඡන්දසමපදං. ඡන්දසමපන්නස්සෙත්තං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඝ්ඛං -පෙ- බහුලිකරොතිති:

1. 6. 11

දුතිය අත්තසුත්තං

59. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අත්තසමපදං. අත්තසමපන්නස්සෙත්තං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඝ්ඛං -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 6. 8

දුතිය කල්‍යාණමිත්ත සූත්‍රය

56. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කල්‍යාණමිත්තවයෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්ඤිමහ ඉපදීමට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ ය. අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කල්‍යාණමිත්ත මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්ත මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්ඤිමහ වඩා ද, අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණ රාගචිතයෙහි පයඝ්ඛිප්පානාන වූ ද්වේෂචිතයෙහි පයඝ්ඛිප්පාන වූ මොහචිතයෙහි පයඝ්ඛිප්පාන වූ සමාග්දාෂ්ටිය වඩයි ... රාගචිතයෙහි පයඝ්ඛිප්පාන වූ ද්වේෂචිතයෙහි පයඝ්ඛිප්පාන වූ මොහචිතයෙහි පයඝ්ඛිප්පාන වූ සමාග්දාෂ්ටිය වඩයි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්ත මහණ මෙසේ අරිඤ්ඤිමහ වඩයි. අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ යි.

1. 6. 9

දුතිය සීලසූත්‍රය

57. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සිවුපිරිසිදු සීලයෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්ඤිමහ ඉපදීමට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, සීලසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි. ... බහුල කෙරේ යි.

(චිත්ත කට යුතු යි.)

1. 6. 10

දුතිය ඡන්දසූත්‍රය

58. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කත්තකම්‍යතාකුසලච්ඡන්දයෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්ඤිමහ ඉපදීමට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, ඡන්දසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි. ... බහුල කෙරේ යි.

1. 6. 11

දුතිය අත්තසූත්‍රය

59. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් චිත්තසමාද්ධත්වයෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්ඤිමහ ඉපදීමට මෙය පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, චිත්තසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 12

දුතිය දිට්ඨිසුත්තං.

60. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං. එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං. එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං දිට්ඨිසමපදං -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 6. 13

දුතිය අප්පමාදසුත්තං.

61. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං. එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං. එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අප්පමාදසමපදං, අප්පමාදසමපන්නසෙසනං. භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 6. 14

දුතිය යොනිසොමසුත්තං.

62. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං. එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං. එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං යොනිසොමනසිකාරසමපදං, යොනිසොමනසිකාරසමපන්නසෙසනං. භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං අරියං අට්ඨංඛං මග්ගං. භාවෙස්සති අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං. බහුලිකරිස්සතිති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසමපන්නා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං. භාවෙති අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං. බහුලිකරොති? ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං. භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දෝෂච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසමපන්නා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං. භාවෙති අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං. බහුලිකරොතිති.

සුරියපෙය්‍යාලි.

කත්‍රැයුතං:

කල්‍යාණමිත්තං සීලඤ්ඤ ජන්‍යෙ ව අත්තසමපදං
දිට්ඨි ව අප්පමාදෙ ව යොනිසො හවති සත්තමනති.

1. 6. 12

දුතිය දිට්ඨිසූත්‍රය

60. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උද්‍යවන තීරුට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් ඥාන සම්පත්තියෙක් වේ ද මහණහට අරිඤ්චිමහ ඉපදීමට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 13

දුතිය අප්පමාද සූත්‍රය

61. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උද්‍යවන තීරුට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් අප්‍රමාදසම්පත්තියෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්චිමහ ඉපදීමට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, අප්‍රමාදසම්පන්න මහණහු විසින් මේ කැමැති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 14

දුතිය යෝනියො සූත්‍රය

62. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උද්‍යවන තීරුට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් යෝනියොමනසිකාරසම්පත්තියෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්චිමහ ඉපදීමට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පූර්ව නිමිත්ත වෙයි. මහණෙනි, අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ ය. අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ ය. යන මෙය යෝනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණහු විසින් කැමැති වියයුතු යි. මහණෙනි, යෝනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමහ වඩා ද. අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ රාගවිනයෙහි පයථිවසානය වූ ද්වේෂවිනයෙහි පයථිවසානය වූ මොහවිනයෙහි පයථිවසානය වූ සමාක්දාෂ්ටිය වඩයි ... සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, යෝනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ මෙසේ අරිඤ්චිමහ වඩයි. අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ යයි.

සූරියපෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

කල්‍යාණමිත්ත, සීල, ඡන්ද, අත්ත, දිට්ඨි, අප්පමාද යි සූත්‍ර යුගල සයෙකි. යෝනියො සූත්‍ර යුගලය සත් වැනි වේ. (වර්ගයෙහි සූත්‍ර මුළුල්ල තුදුසෙකි) යි.

7. එකධමමපෙය්‍යාලො

1. 7. 1

කල්‍යාණමිත්තසුත්තං

63. සාවකවීයං :

එකධමමො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධමමො, යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා, කල්‍යාණමිත්තසෙස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙස්සති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති. කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 7. 2

සීලසුත්තං

64. එකධමමො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධමමො: යදිදං සීලසම්පද. සීලසම්පන්නසෙස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 7. 3

ඡන්දසුත්තං

65. එකධමමො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධමමො: යදිදං ඡන්දසම්පද. ඡන්දසම්පන්නසෙස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 7. 4

අත්තසුත්තං

66. එකධමමො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධමමො: යදිදං අත්තසම්පද. අත්තසම්පන්නසෙස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං -පෙ- බහුලිකරොතිති.

7. එකධම්ම පෙය්‍යාලය

1. 7. 1

කල්‍යාණමිත්ත සූත්‍රය

63. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, අරිඅට්ඨමහ ඉපදීම පිණිස එක් දහමක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් යත්: මේ කල්‍යාණමිත්තවය යි. මහණෙනි, අරිඅට්ඨමහ වඩන්නේ ය, අරිඅට්ඨමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කලණවිතුරන් ඇති මහණ හෙයින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, කලණවිතුරන් ඇති මහණ කෙරෙහි නව අරිඅට්ඨමහ වඩා ද, අරිඅට්ඨමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසේනෙහි මහණ විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නතු වූ යම්මා දිට්ඨිය වඩයි...සම්මාසම්මාය වඩයි. මහණෙනි, කල්‍යාණවිතුරන් ඇති මහණ තෙමේ මෙසේ අරිඅට්ඨමහ වඩයි, අරිඅට්ඨමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 7. 2

සීල සූත්‍රය

64. මහණෙනි, අරිඅට්ඨමහ ඉපදීමට එක් දහමක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්: මේ සිවුපිරිසිදු සීලය යි. මහණෙනි, සීලසම්පන්න මහණ හෙයින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 7. 3

ඡන්ද සූත්‍රය

65. මහණෙනි, අරිඅට්ඨමහ ඉපදීමට මේ එක් දහමක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්: මේ කන්තුකම්‍යතා කුසලච්ඡන්දය යි. මහණෙනි, ඡන්දසම්පන්න මහණ හෙයින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 7. 4

අත්ත සූත්‍රය

66. මහණෙනි, අරිඅට්ඨමහ ඉපදීමට මේ එක් දහමක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්: මේ චිත්තසම්පන්නිය යි. මහණෙනි, චිත්තසම්පන්න මහණ හෙයින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 5

දිට්ඨිසුත්තං

67. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංඛිතිස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං දිට්ඨිසම්පද. දිට්ඨිසම්පන්නස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 7. 6

අප්පමාදසුත්තං

68. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංඛිතිස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං අප්පමාදසම්පද, අප්පමාදසම්පන්නස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 7. 7

යොනිසොසුත්තං

68. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංඛිතිස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං යොනිසො මනසිකාරසම්පද. යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. අරියං අට්ඨංඛිතං මග්ගං භාවෙස්සති, අරියං අට්ඨංඛිතං මග්ගං බහුලිකරස්සති. කප්ඤ්ඤි භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසො මනසිකාරසම්පන්නො අරියං අට්ඨංඛිතං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිතං මග්ගං බහුලිකරොති, ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොක්ඛානපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නො අරියං අට්ඨංඛිතං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිතං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 7. 8

දුතිය කල්‍යාණමිත්තසුත්තං

70. සාවතට්ඨියං :

එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංඛිතිස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං කල්‍යාණමිත්තනා කල්‍යාණමිත්තස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. අරියං අට්ඨංඛිතං මග්ගං භාවෙස්සති, අරියං අට්ඨංඛිතං මග්ගං බහුලිකරස්සති. කප්ඤ්ඤි භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංඛිතං මග්ගං භාවෙති; අරියං අට්ඨංඛිතං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති, රාගචිත්තයපරියොසානං දොසචිත්තයපරියොසානං මොහචිත්තයපරියොසානං. -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති, රාගචිත්තයපරියොසානං දොසචිත්තයපරියොසානං මොහචිත්තයපරියොසානං, එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංඛිතං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිතං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 7. 5

දිට්ඨි සූත්‍රය

67. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිත ඉපදීමට එක් දහමක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්; මේ ඤාණසම්පත්තිය යි. මහණෙනි, ඤාණසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 7. 6

අප්පමාද සූත්‍රය

68. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිත ඉපදීමට එක් දහමක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්; මේ අප්පමාද සම්පත්තිය යි. මහණෙනි, අප්පමාදසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 7. 7

යොනියො මනසික සූත්‍රය

69. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිත ඉපදීමට එක් දහමක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්; මේ යොනියොමනසිකාර සම්පත්තිය යි. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිත වඩන්නේ ය. අරිඤ්ඤිත බහුල කරන්නේ ය යන මෙය යොනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, යොනියොමනසිකාර සම්පන්න මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අරිඤ්ඤිත වඩා ද, අරිඤ්ඤිත බහුල කෙරේ ද යත්; මහණෙනි මෙසස්නෙහි මහණ තෙමේ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නම්‍ය වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, යොනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ මෙසේ අරිඤ්ඤිත වඩයි, අරිඤ්ඤිත බහුල කෙරේ යයි.

1. 7. 8

දුතිය කල්‍යාණමිත්ත සූත්‍රය

70. සැවැත්නුවර :

මහණෙනි, අරිඤ්ඤිත ඉපදීම පිණිස එක් දහමක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්; මේ කල්‍යාණමිත්තත්වය යි. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිත වඩන්නේ ය. අරිඤ්ඤිත බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කල්‍යාණමිත්‍ර මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍ර මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අරිඤ්ඤිත වඩා ද, අරිඤ්ඤිත බහුල කෙරේ ද යත්; මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ තෙමේ රාගවිනයෙහි පයථිවසානය වූ දෙසවිනයෙහි පයථිවසානය වූ මොහවිනයෙහි පයථිවසානය වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... රාගවිනයෙහි පයථිවසානය වූ ද්වේෂ විනයෙහි පයථිවසානය වූ මොහවිනයෙහි පයථිවසානය වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍ර මහණ තෙමේ මෙසේ අරිඤ්ඤිත වඩයි, අරිඤ්ඤිත බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 9

දුතිය සිලසුත්තං

71. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඞ්ගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං සිලසම්පද. සිලසම්පන්නස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඞ්ගං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 10

දුතිය ඡන්දසුත්තං

72. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඞ්ගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං ඡන්දසම්පද. ඡන්දසම්පන්නස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඞ්ගං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 11

දුතිය අත්තසුත්තං

73. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඞ්ගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං අත්තසම්පද. අත්තසම්පන්නස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඞ්ගං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 12

දුතිය දිට්ඨිසුත්තං

74. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඞ්ගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං දිට්ඨිසම්පද. දිට්ඨිසම්පන්නස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඞ්ගං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 13

දුතිය අප්පමාදසුත්තං

75. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඞ්ගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං අප්පමාදසම්පද. අප්පමාදසම්පන්නස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඞ්ගං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 9

දුතිය සීල සූත්‍රය

71. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ ඉපදීමට එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්: මේ සිවු පිරිසිදු සීලය යි. මහණෙනි, සීලසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 10

දුතිය ඡන්ද සූත්‍රය

72. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ ඉපදීමට එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්: මේ කන්තුකම්‍යතාකුසලච්ඡන්දය යි. මහණෙනි, ඡන්දසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 11

දුතිය අත්ත සූත්‍රය

73. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ ඉපදීමට එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්: මේ චිත්තසම්පත්තිය යි. මහණෙනි, චිත්තසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 12

දුතිය දිට්ඨි සූත්‍රය

74. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ ඉපදීමට එක් දහමෙක් බොහෝ උදව් ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්: මේ ඤාණසම්පත්තිය යි. මහණෙනි, ඤාණසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 13

දුතිය අප්පමාද සූත්‍රය

75. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ ඉපදීමට එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්: මේ අප්‍රමාද සම්පත්තිය යි. මහණෙනි, අප්‍රමාදසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි... බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 14

දුතිය යොනියොසායුක්තං

76. එකධමෙමා භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඛිතිස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධමෙමා: යදිදං යොනියොමනසිකාරසම්පද. යොනියොමනසිකාරසම්පන්නස්ස නං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. අරියං අට්ඨඛිතිං මග්ගං භාවෙස්සති, අරියං අට්ඨඛිතිං මග්ගං බහුලීකරිස්සතිති. කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනියොමනසිකාරසම්පන්නො. අරියං අට්ඨඛිතිං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨඛිතිං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති, රාගච්ඡායපරියොසානං ද්වේශච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනියොමනසිකාරසම්පන්නො අරියං අට්ඨඛිතිං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨඛිතිං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

එකධමමපෙය්‍යාලි.

කත්‍රද්දනං:

කල්‍යාණමිත්තං සීලඤ්ඤා ජන්තෙ ව අත්තසම්පද
දිට්ඨි ව අප්පමාදෙ ව යොනියො භවති සත්තමනති..

1. 7. 14

දුතිය යොනියො සූත්‍රය

76. මහණෙනි, අරිඅට්ඨිමහ ඉපදීමට එක් දහමක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්: මේ යොනියොමනසිකාර සම්පත්තිය යි. මහණෙනි, අරිඅට්ඨිමහ වඩන්නේ ය, අරිඅට්ඨිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය යොනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, යොනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ කෙසේ නම් අරිඅට්ඨිමහ වඩා ද අරිඅට්ඨිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ තෙමේ රාගය දුරලී ම කෙළවර කොට ද්වේෂය දුරලී ම කෙළවර කොට මොහය දුරලී ම කෙළවර කොට යම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, යොනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ මෙසේ අරිඅට්ඨිමහ වඩයි, අරිඅට්ඨිමහ බහුල කෙරේ යි.

එකධම්මපෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

කලාණමිත්ත, සීල, ඡන්ද, අත්ත, දිට්ඨි, අපජමාද යි.
සූත්‍රයුගල සයෙකි. යොනියො සූත්‍ර යුගලය සත් වැනි වේ.
(වර්ගයෙහි සූත්‍ර මුළුල්ල තුදුසෙකි.)යි

8. දුතිය එකධම්මපෙය්‍යාලො

1. 8. 1

කල්‍යාණමිත්තසූතනං

77. සාවකීයං :

නාහං හික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙ මි සමනුපස්සාමි යෙන අනුප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ජති. යථාදිදං හික්ඛවෙ, කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තසෙසනං හික්ඛවෙ, හික්ඛුනො පාටිකඛිං. අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙය්‍යති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොති. කථංඤා හික්ඛවෙ, හික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ හික්ඛවෙ, හික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති. -පෙ- සමොයමාධිං භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොසසග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො හික්ඛවෙ, හික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොති.

1. 8. 2

සීලසූතනං

78. නාහං හික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙ මි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ජති. යථාදිදං හික්ඛවෙ, සීලසමපද. සීලසමපන්නසෙසනං හික්ඛවෙ, හික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලිකරොති.

1. 8. 3

ඡන්දසූතනං

79. නාහං හික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙ මි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ජති, යථාදිදං හික්ඛවෙ ඡන්දසමපද. ඡන්දසමපන්නසෙසනං හික්ඛවෙ, හික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලිකරොති.

1. 8. 4

අත්තසූතනං

80. නාහං හික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙ මි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ජති, යථාදිදං හික්ඛවෙ, අත්තසමපද. අත්තසමපන්නසෙසනං හික්ඛවෙ, හික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලිකරොති.

8 දුතිය එකධම්මපෙය්‍යාලය

1. 8. 1

කලාණමිත්ත සූත්‍රය

77. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිආටභිමහත් උපදී ද, උපන් අරිආටභිමහත් වැඩීමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ කලාණමිත්තවය යම් බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, අරිආටභිමහ වඩන්නේ ය. අරිආටභිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කලාණමිත්‍ර මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, කලාණමිත්‍ර මහණ කෙසේ නම් අරිආටභිමහ වඩා ද, අරිආටභිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ විවෙකය ඇසුර කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැඹුරු වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි...සම්මා සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, කලාණමිත්‍ර මහණ තෙමේ මෙසේ අරිආටභිමහ වඩයි, අරිආටභිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 2

සීල සූත්‍රය

78. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිආටභිමහත් උපදී ද, උපන් අරිආටභිමහත් වැඩීමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ සිවුපිරිසිදු සීලය යම්බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, සිල්සපත් මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 3

ඡන්ද සූත්‍රය

79. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිආටභිමහත් උපදී ද, උපන් අරිආටභිමහත් වැඩීමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ කන්තුකමාතාකුසලච්ඡන්දය යම්බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, ඡන්දසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති විය යුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 4

අත්ත සූත්‍රය

80. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිආටභිමහත් උපදී ද, උපන් අරිආටභිමහත් වැඩීමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ චිත්තසම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අන් දහමක් මම නොම දකිමි. මහණෙනි, සිත්සපත් මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 5

දිට්ඨිසුත්තං

81. නාහං හික්ඛවෙ, අක්කං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති. උප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිපුරිං ගවජ්ජති. යප්පිදං හික්ඛවෙ, දිට්ඨිසම්පදං. දිට්ඨිසම්පන්නස්සෙතං හික්ඛවෙ, හික්ඛන්තො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 8. 6

අප්පමාදසුත්තං

82. නාහං හික්ඛවෙ, අක්කං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිපුරිං ගවජ්ජති. යප්පිදං හික්ඛවෙ, අප්පමාදස්සදං. අප්පමාදස්මන්තස්සෙතං හික්ඛවෙ, හික්ඛන්තො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 8. 7

යොනිසොමසුත්තං

83. නාහං හික්ඛවෙ, අක්කං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිපුරිං ගවජ්ජති, යප්පිදං හික්ඛවෙ, යොනිසොමනසිකාරස්සදං. යොනිසොමනසිකාරස්මන්තස්සෙතං හික්ඛවෙ, හික්ඛන්තො පාටිකඛිං. අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙයිති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරිස්සතිති. කප්ඤ්ඤ හික්ඛවෙ, හික්ඛු යොනිසොමනසිකාරස්මන්තො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ හික්ඛවෙ, හික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති. -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති, විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො හික්ඛවෙ, හික්ඛු යොනිසොමනසිකාරස්මන්තො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 8. 8

දුතිය කල්‍යාණමිත්තසුත්තං

84. නාහං හික්ඛවෙ, අක්කං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිපුරිං ගවජ්ජති, යප්පිදං හික්ඛවෙ, කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තස්සෙතං හික්ඛවෙ, පාටිකඛිං. අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙයිති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරිස්සතිති. කප්ඤ්ඤ හික්ඛවෙ, හික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ හික්ඛවෙ, හික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති, රාගච්ඡායපරියොසානං දොෂච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. එවං ඛො හික්ඛවෙ, හික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 8. 5

දිට්ඨි සූත්‍රය

81. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඤ්ඤිමහන් උපදී ද, උපන් අරිඤ්ඤිමහන් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ ඥාණ-සම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, නැණසපත් මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 8. 6

අප්පමාද සූත්‍රය

82. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඤ්ඤිමහන් උපදී ද, උපන් අරිඤ්ඤිමහන් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ අප්පමාද-සම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, අප්පමාදසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 8. 7

යොනියො සූත්‍රය

83. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඤ්ඤිමහන් උපදී ද, උපන් අරිඤ්ඤිමහන් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ යොනියොමනසිකාරසම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ ය, අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය යොනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, යොනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්ඤිමහ වඩා ද, අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැඹුරු වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි...සම්මා සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, යොනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ මෙසේ අරිඤ්ඤිමහ වඩයි, අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 8

දුතිය කල්‍යාණමිත්ත සූත්‍රය

84. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඤ්ඤිමහන් උපදී ද, උපන් අරිඤ්ඤිමහන් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මේ කල්‍යාණ මිත්‍රත්වය යම් බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ ය. අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කල්‍යාණමිත්තරන් ඇති මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, කල්‍යාණ මිත්‍රත්ව ඇති මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්ඤිමහ වඩා ද, අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි රාගවිතයාගේ පයථිවසානය කොට ද්වේෂවිතයාගේ පයථිවසානය කොට මොහවිතයාගේ පයථිවසානය කොට සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි... සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්තරන් ඇති මහණ තෙමේ මෙසේ අරිඤ්ඤිමහ වඩයි, අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ යි.

1. 8. 9

දුතිය සීලසූතතං.

85. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපක්ඝාමී, යෙන අනුප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ඣති, යථාසිදං භික්ඛවෙ, සීලසම්පදා. සීලසම්පන්නස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 8. 10

දුතිය ඡන්දසූතතං.

86. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපක්ඝාමී, යෙන අනුප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ඣති, යථාසිදං භික්ඛවෙ, ඡන්දසම්පද. ඡන්දසම්පන්නස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 8. 11

දුතිය අත්තසූතතං.

87. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපක්ඝාමී, යෙන අනුප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ඣති, යථාසිදං භික්ඛවෙ, අත්තසම්පද. අත්තසම්පන්නස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 8. 12

දුතිය දිට්ඨිසූතතං.

88. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපක්ඝාමී, යෙන අනුප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ඣති, යථාසිදං භික්ඛවෙ, දිට්ඨිසම්පද. දිට්ඨිසම්පන්නස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 8. 13

දුතිය අප්පමාදසූතතං.

89. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපක්ඝාමී, යෙන අනුප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ඣති, යථාසිදං භික්ඛවෙ, අප්පමාදසම්පද. අප්පමාදසම්පන්නස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 8. 9

දුතිය සීල සූත්‍රය

85. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඤ්චිමහත් උපදී ද, උපන් අරිඤ්චිමහත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ සිවුපිරිසිදු සීලය යම් බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, සිල්සපත් මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 8. 10

දුතිය ඡන්ද සූත්‍රය

86. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඤ්චිමහත් උපදී ද, උපන් අරිඤ්චිමහත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ කත්තුකම්‍යාකාකුසලච්ඡන්දය යම්බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, ඡන්දසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 8. 11

දුතිය අත්ත සූත්‍රය

87. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඤ්චිමහත් උපදී ද, උපන් අරිඤ්චිමහත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ චිත්තසම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, චිත්තසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 12

දුතිය දිට්ඨි සූත්‍රය

88. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඤ්චිමහත් උපදී ද, උපන් අරිඤ්චිමහත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ ඤාණ සම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, ඤාණසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 13

දුතිය අප්පමාද සූත්‍රය

89. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඤ්චිමහත් උපදී ද, උපන් අරිඤ්චිමහත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ අප්‍රමාදසම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, අප්‍රමාදසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 14

දුතිය යොනියොසාසුතනං

44. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙසු සමනුපසාමී, යෙන අනුප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවනාපාරිජුරිං ගවජ්ජති, යථාදිදං භික්ඛවෙ, යොනියොමනසිකාරසම්පදං. යොනියොමනසිකාරසම්පන්නං සෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාරිකඤ්ඤං අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙසසති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරිස්සති. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනියොමනසිකාරසම්පනෙනා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොති; ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සම්මාදිඤ්ඤං භාවෙති -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති. රාගච්ඡායපරියොසානං දෝෂච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනියොමනසිකාරසම්පනෙනා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොති.

දුතිය එකධම්මපෙයායාලො.

නත්තද්දනං :

කල්‍යාණමිත්තං සීලඤ්ඤා ජ්ඤා ව අත්තසම්පදා
දිට්ඨි ව අප්පමාදො ව යොනියො හවති සත්තමනනි.

1. 8. 14

දුතිය යොනියො සුත්‍රය

90. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිද්ධම්මභන් උපදී ද, උපන් අරිද්ධම්මභන් වැඩ්මෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ යොනියොමනසිකාරසම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අත් එක් දහමකුදු මම නො ම දකිමි. මහණෙනි, අරිද්ධම්මභ වඩන්නේ ය අරිද්ධම්මභ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය යොනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණහු විසින් කැමති ජියයුතු යි. මහණෙනි, යොනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ කෙසේ නම් අරිද්ධම්මභ වඩා ද, අරිද්ධම්මභ බහුල කෙරේ ද යත් : මහණෙනි, මෙහි මහණ රාගච්ඡායාගේ පයඨ්වසානය කොට ද්වෙෂච්ඡායාගේ පයඨ්වසානය කොට මොහච්ඡායාගේ පයඨ්වසානය කොට සමාග්දාෂ්ටිය වඩයි... සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, යොනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ මෙසේ අරිද්ධම්මභ වඩයි, අරිද්ධම්මභ බහුල කෙරේ යයි.

දුතිය ඵකධම්ම පෙය්‍යාල යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

කල්‍යාණමිත්ත, සීල, ඡන්ද, අත්ත, දිට්ඨි, අප්පමාද යි සූත්‍ර යුගල සයෙකි. යොනියො සුත්‍රයුගලය සත් වැනි වේ. (වර්ගයෙහි සූත්‍ර මුළුල්ල තුදුසෙකි) යි.

9. ගබ්ගාපෙය්‍යාලො

1. 9. 1

පාච්ඡනිනනසුත්තං

91. සංචක්ඛිසං :

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගබ්ගානදි පාච්ඡනිනනා, පාච්ඡපොණා පාච්ඡපබ්භාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිතොනා හොති, නිබ්බානපොණො නිබ්බානපබ්භාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපබ්භාරො : ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති, චිවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොසසග්ගපරිණාමිං -පෙ- සමුච්ඡාසමාධිං භාවෙති චිවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොසසග්ගපරිණාමිං. එව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපබ්භාරොති.

1. 9. 2

දුතිය පාච්ඡනිනනසුත්තං

92. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදි පාච්ඡනිනනා පාච්ඡපොණා පාච්ඡපබ්භාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපබ්භාරොති.

1. 9. 3

තතිය පාච්ඡනිනනසුත්තං

93. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අචිරවතී නදි පාච්ඡනිනනා පාච්ඡපොණා පාච්ඡපබ්භාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපබ්භාරොති.

1. 9. 4

චතුස පාච්ඡනිනනසුත්තං

94. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සරහු නදි පාච්ඡනිනනා පාච්ඡපොණා පාච්ඡපබ්භාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපබ්භාරොති.

9. ගබ්‍යාපෙය්‍යාලය

1. 9. 1

පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

91. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, යම්සේ ගබ්‍යා නම් ගහ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ අරිඅටභිමග වඩන්නේ අරිඅටභිමග බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අරිඅටභිමග වඩන්නේ අරිඅටභිමග බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත වූ විරාගනිස්සිත වූ නිරොධනිස්සිත වූ වොස්සග්ගයට නැඹුරු වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... විවෙකනිස්සිත වූ විරාගනිස්සිත වූ නිරොධනිස්සිත වූ වොස්සග්ගයට නැඹුරු වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මහණ මෙසේ අරිඅටභිමග වඩන්නේ අරිඅටභිමග බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 2

දුතියපාවිතනිත්ත සූත්‍රය

92. මහණෙනි, යම්සේ යමුනා ගහ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 3

තතිය පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

93. මහණෙනි, යම්සේ අවිරවති ගහ පැයුම් දිගට නැමුණි පැයුම් දිගට නැඹුරු වූවා පැයුම් දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 4

චතුක්ථ පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

94. මහණෙනි, යම්සේ සරභු ගහ පැයුම් දිගට නැමුණි පැයුම් දිගට නැඹුරු වූවා පැයුම් දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 5

පඤ්චම පාචිනනිනනසුත්තං

95. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහී නදී පාචිනනිනනා පාචිනපොණා පාචිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 9. 6

ජට්ඨ පාචිනනිනනසුත්තං

96. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යා කාචි මහානදියො, සෙය්‍යථීදං ගඬා යමුනා අවිරවති සරගු මහී. සබ්බා තා පාචිනනිනනා පාචිනපොණා පාචිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 9. 7

සමුද්දනිනනසුත්තං

97. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඬා නදී සමුද්දනිනනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතො නිබ්බානනිකො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බාන පඤ්ඤාරො. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතො නිබ්බානනිකො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොක්ඛපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතො නිබ්බානනිකො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 9. 8

දුතිය සමුද්දනිනනසුත්තං

98. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදී සමුද්දනිනනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 9. 9

තතිය සමුද්දනිනනසුත්තං

99. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අවිරවති නදී සමුද්දනිනනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 9. 5

පඤ්චම පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

95. මහණෙනි, යම්කිසි මහ පඤ්චදිගට නැමුණි පඤ්ච දිගට නැඹුරු වූවා පඤ්ච දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 6

ඡන්ද්‍ර පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

96. මහණෙනි, යම් කිසි මහානදිගු එනම්: ගඬුගා යමුනා අවිරවති සරහු මහි නදිහු වෙද් ද, යම්කිසි ඒ සියල්ලේ පෙරදිගට නැමුණාහු පෙර-දිගට නැඹුරු වූවාහු පෙරදිගට බර වූවාහු වෙද්ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බරවූයේ වේ යයි.

1. 9. 7

සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

97. මහණෙනි, යම්කිසි ගඬුගා නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිභට්ඨමහ වඩන්නේ අරිභට්ඨමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිභට්ඨ මහ වඩන්නේ අරිභට්ඨමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ විචේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සම්මාදිවයින වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මහණ මෙසේ අරිභට්ඨමහ වඩන්නේ අරිභට්ඨමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 8

දුතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

98. මහණෙනි, යම්කිසි යමුනා නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 9

තතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

99. මහණෙනි, යම්කිසි අවිරවති නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 10

චතුස් සමුද්දනිනාසුත්තං

100. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සරහු නදී සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤා රොති.

1. 9. 11

පඤ්චම සමුද්දනිනාසුත්තං

101. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහී නදී සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤා රොති.

1. 9. 12

ජට්ඨ සමුද්දනිනාසුත්තං

102. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යා කාවි මහානදියො. සෙය්‍යථිදං ගඬගා යමුනා අවිරට්ඨි සරහු මහී. සබ්බා තා සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං බහුලිකරොතො නිබ්බානානිතො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤා රො. කථංඤි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං බහුලිකරොතො නිබ්බානානිතො, හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤා රො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨි භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරෝධනිස්සිතං චොස්සග්ගපරිණාමී. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං බහුලිකරොතො නිබ්බානානිතො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤා රොති.

ගඬගාපෙය්‍යාලි*

කත්තුද්දනං:

ජ පාචිනතො නිත්තා ජ ච නිත්තා සමුද්දතො

එතෙ දෙව ආදස හොතති වග්ගො තෙන පට්ඨමිතිති.

* ඉතො පරං අසාමාන්‍යා දුක්ඛසංහාරපෙය්‍යාලිකො කම්මසංහාරපෙය්‍යාලිකො වසුඤ්ඤාසංහාරපෙය්‍යාලිකොති කප්පො වග්ගො සිහසුපොතකොසු පෙය්‍යාලිකොති නිද්දිධං.

1. 9. 10

වතුත්ථ සමුද්දතින්ත සූත්‍රය

100. මහණෙනි, යම්සේ සරභු නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 11

පඤ්චම සමුද්දතින්ත සූත්‍රය

101. මහණෙනි, යම්සේ මහී නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බරවූයේ වේ යයි.

1. 9. 12

ජට්ඨ සමුද්දතින්ත සූත්‍රය

102. මහණෙනි, යම්කිසි මහා නදිහු එනම්: ගඬුගා යමුනා අවිරවති සරභු මහී නදිහු වෙද්ද, යම්සේ ඒ සියල්ලෝ මුහුදට නැමුණාහු මුහුදට නැඹුරු වූවාහු මුහුදට බර වූවාහු වෙද්ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඤ්චිමහ වඩනුයේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඤ්චිමහ වඩනුයේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනහි මහණ විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සම්මාදිට්ඨිය වඩයි...සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ අරිඤ්චිමහ වඩනුයේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

ගඬුගාපෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාථිගතින්ත සූත්‍ර සයෙකි. සමුද්දතින්ත සූත්‍ර ද සයෙකි. මේ ජක්ක දෙක සූත්‍ර දෙළසෙක් වේ. එයින් වර්ගය යි කියනු ලැබේ යි.

10. දුතිය ගඩ්ඛාපෙය්‍යාලො

1. 10. 1

පාවිනනිත්තසුත්තං

103. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඩ්ඛා නදී පාවිනනිත්තං පාවිනපොණං පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙතොතා අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං ඛහුලීකරොතොතා නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙතොතා අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං ඛහුලීකරොතොතා නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිලිංඝිං භාවෙති රාගචිත්තය-පරියොසානං දෙසවිත්තයපරියොසානං මොහවිත්තයපරියොසානං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති රාගචිත්තයපරියොසානං දෙසවිත්තයපරියොසානං මොහවිත්තයපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙතොතා අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං ඛහුලීකරොතොතා නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 2

දුතිය පාවිනනිත්තසුත්තං

104. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදී පාවිනනිත්තං පාවිනපොණං පාවිනපඤ්ඤාරා, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 3

තතිය පාවිනනිත්තසුත්තං

105. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අවිරවති නදී පාවිනනිත්තං පාවිනපොණං පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 4

චතුස්ථ පාවිනනිත්තසුත්තං

106. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සරභු නදී පාවිනනිත්තං පාවිනපොණං පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

10. දුතිය ගඬිගාපෙය්‍යාලය

1. 10. 1

පාවිතනින්න සූත්‍රය

103. මහණෙනි, යම්සේ ගඬිගා නදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඤ්ඤිමහ, වඩන්නේ අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බරවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, ඵෙසස්නෙහි මහණ රාගච්ඡාය පයඝිවසානය වූ ද්වේෂච්ඡාය පයඝිවසානය වූ මොහව්ච්ඡාය පයඝිවසානය වූ සංව්‍යාධිච්ඡාය වඩයි ... රාගච්ඡාය පයඝිවසානය වූ ද්වේෂච්ඡාය පයඝිවසානය වූ මොහව්ච්ඡාය පයඝිවසානය වූ සංව්‍යාධිච්ඡාය වඩයි. මහණෙනි, ඵෙසේ මහණ අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 2

දුතිය පාවිතනින්න සූත්‍රය

104. මහණෙනි, යම්සේ යමුනා ගඟ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 3

තතිය පාවිතනින්න සූත්‍රය

105. මහණෙනි, යම්සේ අවිරවනි ගඟ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 4

චතුත්ථ පාවිතනින්න සූත්‍රය

106. මහණෙනි, යම්සේ සරභු ගඟ පැයුම්දිගට නැමුණි පැයුම් දිගට නැඹුරු වූවා පැයුම්දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 5

පඤ්චම පාවිනනිත්තසුත්තං

107. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහි නදී පාවිනනිත්තං පාවිනපොණං පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 6

ඡට්ඨ පාවිනනිත්තසුත්තං

108. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යා කාචි මහානදියො, සෙය්‍යථීදං ගඬගා යමුනා අවිරවති සරගු මහි, සඤ්ඤා තා පාවිනනිත්තං පාවිනපොණං පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 7

සමුද්දනිත්තසුත්තං

109. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඬගා නදී සමුද්දනිත්තං සමුද්දපොණං සමුපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දෙසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දෙසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 8

දුතිය සමුද්දනිත්තසුත්තං

110. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදී සමුද්දනිත්තං සමුද්දපොණං සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 9

තතිය සමුද්දනිත්තසුත්තං

111. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අවිරවති නදී සමුද්දනිත්තං සමුද්දපොණං සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 5

පඤ්චම පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

107. මහණෙනි, යම්කෙසේ මහි ගහ පැදුම්දිගට නැමුණි පැදුම්දිගට නැඹුරු වූවා පැදුම්දිගට බරවූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 6

ජෂ්ඨ පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

108. මහණෙනි, යම් කිසි මහානදිහු ඇද්ද, ඔහු නම්: ගඬගා යමුනා අවිරවති සරහු මහි යන මොහු යි. යම්කෙසේ ඒ සියල්ලෝ පැදුම්දිගට නැමුණාහු පැදුම්දිගට නැඹුරු වූවාහු පැදුම්දිගට බරවූවාහු වෙද්ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 7

සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

109. මහණෙනි, යම්කෙසේ ගඬගා නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බරවූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඞ්ඞමහ වඩනුයේ අරිඞ්ඞමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඞ්ඞමහ වඩනුයේ අරිඞ්ඞමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ රාග-ච්ඡාය පයඨිවසානය වූ ද්වේෂච්ඡාය පයඨිවසානය වූ මොහච්ඡාය පයඨිවසානය වූ සමාග්ග්‍යාච්ඡාය වඩයි...රාගච්ඡාය පයඨිවසානය වූ ද්වේෂච්ඡාය පයඨිවසානය වූ මොහච්ඡාය පයඨිවසානය වූ සමාග්ග්‍යාච්ඡාය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඞ්ඞමහ වඩනුයේ අරිඞ්ඞමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 8

දුතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

110. මහණෙනි, යම්කෙසේ යමුනා නදිය මුහුදට නැමුණි, මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 9

තතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

111. මහණෙනි, යම්කෙසේ අවිරවති නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 10

චතුස්සමුද්දනිනසුත්තං

112. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සරහු නදි සමුද්දනිනසා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤා රොති.

1. 10. 11

පඤ්ඤා සමුද්දනිනසුත්තං

113. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහී නදි සමුද්දනිනසා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤා රොති.

1. 10. 12

ජට්ඨ සමුද්දනිනසුත්තං

114. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යා කාවි මහානදියො සෙය්‍යථිදං ගඤ්ඤා යමුනා අවිරච්ඡති සරහු මහී, සඤ්ඤා නා සමුද්දනිනසා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං ඛුද්ධංගිකං නිබ්බානනිකොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤා. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං ඛුද්ධංගිකං නිබ්බානනිකොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤා. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුද්දනිනසා භාවෙති. රාගච්ඡායපරියොසානං දෙසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං -පෙ- සමුද්දනිනසා භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දෙසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං, එව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං ඛුද්ධංගිකං නිබ්බානනිකොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤා රොති.

දුතියගඤ්ඤාපෙය්‍යාදි.

නක්ඛාදිදානං:

ජ පාචිනකො නිකං ජ ව නිකං සමුද්දකො;
එතෙ දො ආදාස හොති වග්ගො තෙන පට්ඨනිති.

1. 10. 10

චතුත්ථ සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

112. මහණෙනි, යම්සේ සරහු නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණනෙමේ...නිවනට නැමුණේ වේ යයි.

1. 10. 11

පඤ්චම සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

113. මහණෙනි, යම්සේ මහි නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

114. මහණෙනි, යම් කිසි මහානදිහු වෙන් ද ඔහු කවරහ: ගඬගා යමුනා අවිරවතී සරහු මහි නදිහු වෙතී. යම්සේ එ හැම නදිහු මුහුදට නැමුණාහු මුහුදට නැඹුරු වූවාහු මුහුදට බර වූවාහු වෙද්ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ රාගච්ඡාය පයඝිවසානාය වූ ද්වේෂච්ඡාය පයඝිවසානාය වූ මොහව්ච්ඡාය පයඝිවසානාය වූ සමානච්ඡාය පයඝිවසානාය වූ සමානච්ඡාය වඩයි... රාගච්ඡාය පයඝිවසානාය වූ ද්වේෂච්ඡාය පයඝිවසානාය වූ මොහව්ච්ඡාය පයඝිවසානාය වූ සමානච්ඡාය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

දුතිය ගඬගාපෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

පාවිතනිත්තසූත්‍ර සයෙකි. සමුද්දනිත්ත සූත්‍ර ද සයෙකි. මේ ඡක්ක දෙක දෙළොස් සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙතී. එයින් වර්ගය යි කියනු ලැබෙයි.

11. තනිය ගබ්බාපෙය්‍යාලො

1. 11. 1

පාවිනනිනාසුතනං

115. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඬගා නදි පාවිනනිනා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති අමනොගධං අමනපරායණං අමනපරියොසානං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති අමනොගධං අමනපරායණං අමනපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 2

දුතිය පාවිනනිනාසුතනං

116. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදි පාවිනනිනා පාවින පොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 3

තතිය පාවිනනිනාසුතනං

117. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අචිරවති නදි පාවිනනිනා පාවින පොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 4

චතුස් පාවිනනිනාසුතනං

118. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සරභු නදි පාවිනනිනා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

11. තනිය ගඬිගාපෙය්‍යාලය

1. 11. 1

පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

115. මහණෙනි, යම්සේ ගඬිගා නම් ගහ පැදුන්දිගට නැමුණි පැදුන්දිගට නැඹුරු වූවා පැදුන්දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බරවූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මෙහෙ නිවනට ඇතුළත් වුවක් නිවන පිහිට කොට ඇත්තක් නිවන කෙළවර කොට ඇත්තක් කොට සමාග්‍යදායක වෙයි...නිවනට ඇතුළත් වුවක් නිවන පිහිට කොට ඇත්තක් නිවන කෙළවර කොට ඇත්තක් කොට සමාග්‍යසමාධිය වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 2

දුතිය පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

116. මහණෙනි, යම්සේ යමුනා ගහ පැදුන්දිගට නැමුණි පැදුන්දිගට නැඹුරු වූවා පැදුන්දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 3

තතිය පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

117. මහණෙනි, යම්සේ අචිරවනි ගහ පැදුන්දිගට නැමුණි පැදුන්දිගට නැඹුරු වූවා පැදුන්දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 4

චතුස් පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

118. මහණෙනි, යම්සේ සරභු ගහ පැදුන්දිගට නැමුණි පැදුන්දිගට නැඹුරු වූවා පැදුන්දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 5

පඤ්චම පාවිනනිනාසුත්තං

119. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහී නදි පාවිනනිනා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානාපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 6

ජට්ඨ පාවිනනිනාසුත්තං

120. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යා කාවි මහානදියො සෙය්‍යථිදං: ගඬ්ඨා යමුනා අවිරවති සාරභු මහී, සඤ්ඤා නා පාවිනනිනා පාවිනපොණා, පාවිනපඤ්ඤාරා, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානාපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 7

සමුද්දනිනාසුත්තං

121. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඬ්ඨා නදි සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංසිගිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංසිගිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංසිගිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංසිගිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංසිගිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංසිගිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 8

දුතිය සමුද්දනිනාසුත්තං

122. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදි සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානාපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 9

තතිය සමුද්දනිනාසුත්තං

123. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අවිරවති නදි සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානාපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 5

පඤ්චම පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

119. මහණෙනි, යම්සේ මහි ගහ පැයුන්දිගට නැමුණි පැයුන්දිගට නැමුරු වූවා පැයුන්දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 6

ජටිය පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

120. මහණෙනි, යම්කිසි මහාගඬාගාවෝ වෙන් ද, ඔහු කවරහ: ගඬා යමුනා අවිරවනි සරහු මහි ගඬාගාවෝ යැ. යම්සේ ඒ සියල්ලෝ පැයුන්දිගට නැමුණාහු පැයුන්දිගට නැමුරු වූවාහු පැයුන්දිගට බර වූවාහු වෙද්ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 7

සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

121. මහණෙනි, යම්සේ ගඬා නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැමුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඅට්ඨමහ වඩන්නේ අරිඅට්ඨමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඅට්ඨ මහ වඩන්නේ අරිඅට්ඨමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සමාග්දාම්ථිය වඩයි...නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සමාග්දාමාධිය වඩයි. මහණෙනි මෙසේ මහණ අරිඅට්ඨමහ වඩනුයේ අරිඅට්ඨමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 8

දුතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

122. මහණෙනි, යම්සේ යමුනා නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැමුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 9

තනිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

123. මහණෙනි, යම්සේ අවිරවනි ගහ මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැමුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 10

චතුස් සමුද්දනිනාසුත්තං

124. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සරභු නදි සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 11

පඤ්ඤාම සමුද්දනිනාසුත්තං

125. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මනි නදි සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 12

ජට්ඨ සමුද්දනිනාසුත්තං

126. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යා කාවි මහානදියො සෙය්‍යථිදං: ගඬ්ඨා සමුත්තා අචිරවති සරභු මහී, සඬ්ඛා තා සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨඬ්ඨිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨඬ්ඨිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථස්සථ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨඬ්ඨිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨඬ්ඨිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුද්දාදිට්ඨිං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං. -පෙ- සමුද්දාසමාධිං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨඬ්ඨිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨඬ්ඨිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

තතිස ගඬ්ඨාපෙය්‍යාලො.

කත්තුදෙන:

ජ පාචිතතො නික්කා ජ ව නික්කා සමුද්දතො,
එතෙ දො දාදස හොකති වග්ගො තෙන පවුච්ඡති.

1. 11. 10

චතුස් සමුද්දතින්ත සූත්‍රය

124. මහණෙනි, යම්කිසි සරහු නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 11

පඤ්චම සමුද්දතින්ත සූත්‍රය

125. මහණෙනි, යම්කිසි මහි නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 12

ඡට්ඨ සමුද්දතින්ත සූත්‍රය

126. මහණෙනි, යම්කිසි මහානදිහු වෙන් ද ධ්‍යා කවරහ යන්: ගඬගා යමුනා අවිරවති සරහු මහි නදිහු යි. යම්කිසි එ සියල්ලෝ මුහුදට නැමුණාහු මුහුදට නැඹුරු වූවාහු මුහුදට බර වූවාහු වෙද්ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඤ්චිමහ වඩනුයේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඤ්චිමහ වඩනුයේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සමයන්ද්‍රාණ්ඩිය වඩයි ... නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සමයක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඤ්චිමහ වඩනුයේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

තනිය ගඬගා පෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාචිනනින්තසූත්‍ර සයෙකි. සමුද්දතින්තසූත්‍ර ද සයෙකි. මේ ඡක්ක දෙක දොළොස් සූත්‍ර කෙනෙක් වෙන්. එයින් වර්ග යයි කියනු ලැබේ යි.

12. චතුස් ගඟ්ගාපෙය්‍යාලො

1. 12. 1

පාවිනනිනාසුතං

127. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඟ්ගා නදි පාවිනනිනා පාවින-
පොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං
අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං ඛහුලිකරොතොනා
නිබ්බානනිතොනා භොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා
භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංගිකං
මග්ගං ඛහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිතොනා භොති නිබ්බානපොණො
නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨං භාවෙති නිබ්බාන-
නිතං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති
නිබ්බානනිතං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. එවං ඛො භික්ඛවෙ,
භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං
ඛහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිතොනා භොති නිබ්බානපොණො නිබ්බාන-
පඤ්ඤාරොති.

1. 12. 2

දුතිය පාවිනනිනාසුතං

128. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදි පාවිනනිනා පාවිනපොණා
පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 12. 3

තතිය පාවිනනිනාසුතං

129. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අවිරවති නදි පාවිනනිනා පාවින-
පොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බාන-
පඤ්ඤාරොති.

1. 12. 4

චතුස් පාවිනනිනාසුතං

130. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සරභු නදි පාවිනනිනා පාවිනපොණා
පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 12. 5

පඤ්ඤාම පාවිනනිනාසුතං

131. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මනි නදි පාවිනනිනා පාවිනපොණා
පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

12. චතුර්ථ ගඬිතා පෙය්‍යාලය

1. 12. 1

පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

127. මහණෙනි, යම්යෙක් ගඬිතා නම් ගහ පැදුන්දිගට නැමුණි පැදුම් දිගට නැඹුරු වූවා පැදුන්දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිථංගිමහ වඩනුයේ අරිථංගිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිථංගිමහ වඩනුයේ අරිථංගිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බරවූ සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි ... නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මහණ තෙවේ මෙසේ අරිථංගිමහ වඩනුයේ අරිථංගිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 2

දුතිය පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

128. මහණෙනි, යම්යෙක් යමුනා නදිය පැදුන්දිගට නැමුණි පැදුන්දිගට නැඹුරු වූවා පැදුන්දිගට බරවූවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 3

තතිය පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

129. මහණෙනි, යම්යෙක් අවිරවනි නදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ.. නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 4

චතුර්ථ පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

130. මහණෙනි, යම්යෙක් සරභු නදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ.. නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 5

පඤ්චම පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

131. මහණෙනි, යම්යෙක් ඔනි නදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ.. නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 6

ජට්ඨ පාචිනනිනනසුත්තං

132. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යා කාචි චිහානදියො, සෙය්‍යථිදං ගඬගා යමුනා අචිරවති සරහු මහි සබ්බා නා පාචිනනිනනා පාචිනපොණා පාචිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිනෙහා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිනෙහා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති නිබ්බානනිනනා නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති නිබ්බානනිනනා නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිනෙහා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 12. 7

සමුද්දනිනනසුත්තං

133. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඬගා නදි සමුද්දනිනනා සමුද්ද-පොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිනෙහා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිනෙහා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති නිබ්බාන-නිනනා නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති නිබ්බානනිනනා නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිනෙහා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බාන-පඤ්ඤාරොති.

1. 12. 8

දුතිය සමුද්දනිනනසුත්තං

134. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදි සමුද්දනිනනා සමුද්ද-පොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බාන-පඤ්ඤාරොති.

1. 12. 9

තතිය සමුද්දනිනනසුත්තං

135. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අචිරවති නදි සමුද්දනිනනා සමුද්ද-පොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 12. 6

ජට්ඨ පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

132. මහණෙනි, යම් කිසි මහානදිහු ඇද්ද ඔහු කවරහ: ගඬගා යමුනා අවිරවති සරහු මහි යන නදිහු යි. යම්සේ ඒ සියල්ලෝ පෙරදිගට නැමුණාහු පෙරදිගට නැඹුරු වුවාහු පෙරදිගට බර වුවාහු වෙත් ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඤ්චිමහ වඩනුයේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බරවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමහ වඩනුයේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරුවූයේ නිවනට බරවූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඤ්චිමහ වඩනුයේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 7

සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

133. මහණෙනි, යම්සේ ගඬගානදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වුවා මුහුදට බර වුවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි.. නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 8

දුතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

134. මහණෙනි, යම්සේ යමුනා නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වුවා මුහුදට බර වුවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 9

තතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

135. මහණෙනි, යම්සේ අවිරවති නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වුවා මුහුදට බර වුවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 10

චතුස් සමුද්දනිනනසුත්තං

136. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සරභු නදි සමුද්දනිනනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 12. 11

පඤ්චම සමුද්දනිනනසුත්තං

137. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහී නදි සමුද්දනිනනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 12. 12

ජට්ඨ සමුද්දනිනනසුත්තං

138. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යා කාචි මහානදියො සෙය්‍යථිදං ගංගා යමුනා අවිරවති සරභු මහී, සබ්බා තා සමුද්දනිනනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං ඛුද්ධකරොතො නිබ්බානනිනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො, කථංඤි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං ඛුද්ධකරොතො නිබ්බානනිනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුද්දනිනනා භාවෙති නිබ්බානනිනො නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරං -පෙ- සමුද්ධසමාධිං භාවෙති නිබ්බානනිනො නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරං. එව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං ඛුද්ධකරොතො නිබ්බානනිනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

චතුස් ගංගාපෙය්‍යාලි

නමුද්දනා:

ජ පාචිනතො නිනනා ජ ව නිනනා සමුද්දනො,
එතෙ දෙව ද්වාරස්ස හොතති වග්ගො තෙන පට්ඨවතිති.

1. 12. 10

චතුත්තර සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

136. මහණෙනි, යම්සේ සරභු නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 11

පඤ්චම සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

137. මහණෙනි, යම්සේ මහී නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 12

ජට්ඨ සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

128. මහණෙනි, යම් කිසි මහානදිහු ඇත් ද ඔහු කවරහ: ගඨගා යමුනා අවිරවති සරභු මහී නදිහු යි. යම්සේ ඒ සියල්ලෝ මුහුදට නැමුණාහු මුහුදට නැඹුරු වූවාහු මුහුදට බර වූවාහු වෙත් ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනහි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සමමාදිට්ඨිය වඩයි...නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

දෙළොස්වැනි චතුත්තර ගඨගා පෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමමාලාව:

පාචිනනිත්ත සූතුරු සයෙකි. සමුද්දනිත්ත සූතුරු ද සයෙකි. මේ ජක්ක දෙක දෙළොස්සූතුරෙක් වේ. එයින් වර්ග යයි කියනු ලැබේ යයි.

13. අප්‍රමාදවග්ගො

1. 13. 1

තථාගතසූතකං

139. සාවකීයං :

යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා දිපද¹ වා චතුපද වා ඛුප්පද වා රුපිනො වා අරුපිනො වා සඤ්ඤානො වා අසඤ්ඤානො වා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤානො වා තථාගතො තෙසං අග්ගමකඛායති අරහං සමුද්ධං සමුද්ධං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි කුසලා ධම්මා, සබ්බෙ තෙ අප්‍රමාදමූලකා අප්‍රමාදසමොසරණා අප්‍රමාදෙ තෙසං ධම්මානං අග්ගමකඛායති. අප්‍රමත්තසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඝිං අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙස්සති, අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං ඛුලිකරිස්සති.

කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්‍රමත්තො අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං ඛුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුද්ධං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං. විරාගනිස්සිතං. නිරොධනිස්සිතං. වෛස්සග්ගපරිණාමිං. -පෙ- සමුද්ධං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං. විරාගනිස්සිතං. නිරොධනිස්සිතං. වෛස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්‍රමත්තො අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං ඛුලිකරොති.

1. 13. 9

දුතිය තථාගතසූතකං

140. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා දිපද වා චතුපද වා ඛුප්පද වා රුපිනො වා අරුපිනො වා සඤ්ඤානො වා අසඤ්ඤානො වා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤානො වා තථාගතො තෙසං අග්ගමකඛායති අරහං සමුද්ධං සමුද්ධං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි කුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ අප්‍රමාදමූලකා අප්‍රමාදසමොසරණා අප්‍රමාදෙ තෙසං ධම්මානං අග්ගමකඛායති. අප්‍රමත්තසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඝිං: අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙස්සති. අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං ඛුලිකරිස්සති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්‍රමත්තො අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං ඛුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුද්ධං භාවෙති රාගචිත්තයපරියොසානං දෙසචිත්තයපරියොසානං. මොහචිත්තයපරියොසානං. -පෙ- සමුද්ධං භාවෙති රාගචිත්තයපරියොසානං. දෙසචිත්තයපරියොසානං. මොහචිත්තයපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්‍රමත්තො අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං ඛුලිකරොති.

13. අප්පමාද වර්ගය

1. 13. 1

තථාගත සූත්‍රය

139. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, පා නැත්තා වූ ද දෙපා ඇත්තා වූ ද සිවුපා ඇත්තා වූ ද බොහෝ පා ඇත්තා වූ ද රූ ඇත්තා වූ ද රූ නැත්තා වූ ද සඤ්ඤා ඇත්තා වූ ද සඤ්ඤා නැත්තා වූ ද නෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤි වූ ද යම් තාක් සත්ත්වයෝ වෙද්දී තථාගත වූ අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි කුසල්දහමිහු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතියහ. අප්‍රමාදය සමග පවත්නාහ. අප්‍රමාදය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අරිඤ්චිමග්ග වඩන්නේ ය, අරිඤ්චිමග්ග බහුල කරන්නේ ය යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, නොපමා මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමග්ග වඩා ද අරිඤ්චිමග්ග බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමෙනසුලු සමාන්තරාෂ්ටිය වඩයි...විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමෙනසුලු සමාන්තරාෂ්ටිය වඩයි. මහණෙනි, නොපමා මහණ මෙසේ අරිඤ්චිමග්ග වඩයි. අරිඤ්චිමග්ග බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 2

දුතිය තථාගත සූත්‍රය

140. මහණෙනි, පා නැත්තා වූ ද දෙපා ඇත්තා වූ ද සිවුපා ඇත්තා වූ ද බොහෝ පා ඇත්තා වූ ද රූ ඇත්තා වූ ද රූ නැත්තා වූ ද සඤ්ඤා ඇත්තා වූ ද සඤ්ඤා නැත්තා වූ ද නෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤි වූ ද යම් තාක් සත්ත්වයෝ වෙත් නම් තථාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි කුසල්දහමිහු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතියහ. අප්‍රමාදය සමග පවත්නාහ. අප්‍රමාදය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අරිඤ්චිමග්ග වඩන්නේ ය අරිඤ්චිමග්ග බහුල කරන්නේ ය යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමැති වියයුතු යි. මහණෙනි, නොපමා මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමග්ග වඩා ද අරිඤ්චිමග්ග බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ රාගචිතය පයඝිවසාන වූ ද්වේෂචිතය පයඝිවසාන වූ මොහචිතය පයඝිවසාන වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... රාගචිතය පයඝිවසාන වූ ද්වේෂචිතය පයඝිවසාන වූ මොහ චිතය පයඝිවසාන වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, නොපමා මහණ මෙසේ අරිඤ්චිමග්ග වඩයි අරිඤ්චිමග්ග බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 3

තනිය තථාගතසුත්තං

141. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා දිපද වා චතුපද වා ඛණ්ණපද වා රුපිනො වා අරුපිනො වා සංඤ්ඤිනො වා අසංඤ්ඤිනො වා නෙව-සංඤ්ඤිනාසංඤ්ඤිනො වා තථාගතො තෙසං අග්ගමකඛායති අරහං සමමාසමුද්දො. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි කුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ අප්පමාදමූලකා අප්පමාදසමොසරණා අප්පමාදෙ තෙසං ධම්මානං අග්ගමකඛායති. අප්පමත්තසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං “අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං භාවෙසසති අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං ඛණ්ඩිකරියසති”ති. කප්ඤ්ඤි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්පමත්තො අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං ඛණ්ඩිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති අමතොගධං අමතපරායනං අමතපරියොසානං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති අමතොගධං අමතපරායනං අමතපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ,¹ භික්ඛු අප්පමත්තො අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං ඛණ්ඩිකරොතිති.

1. 13. 4

චතුස්ස තථාගතසුත්තං

142. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා දිපද වා චතුපද වා ඛණ්ණපද වා රුපිනො වා අරුපිනො වා සංඤ්ඤිනො වා අසංඤ්ඤිනො වා නෙවසංඤ්ඤිනාසංඤ්ඤිනො වා තථාගතො තෙසං අග්ගමකඛායති අරහං සමමාසමුද්දො. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි කුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ අප්පමාදමූලකා අප්පමාදසමොසරණා අප්පමාදෙ තෙසං ධම්මානං අග්ගමකඛායති. අප්පමත්තසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං: “අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං භාවෙසසති අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං ඛණ්ඩිකරියසති”ති. කප්ඤ්ඤි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්පමත්තො අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං ඛණ්ඩිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති නිබ්බානානිත්තං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති නිබ්බානානිත්තං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්පමත්තො අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං ඛණ්ඩිකරොතිති.

1. 13. 5-8

පදසුත්තානි

143-146 සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, යානි කානිච්ච ජබ්බමානං² පාණානං පදජානානි, සබ්බානි තානි හත්ථිපදෙ සමොධානං ගව්ඡති. හත්ථිපදං තෙසං අග්ගමකඛායති යදිදං මහත්තකෙනන. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි කුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ අප්පමාදමූලකා, අප්පමාදසමොසරණා අප්පමාදෙ තෙසං ධම්මානං අග්ගමකඛායති. අප්පමත්තසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං: අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං භාවෙසසති අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං ඛණ්ඩිකරියසතිති -පෙ- ඛණ්ඩිකරොතිති.

(යථා තථාගතසුත්තානි තථා විජ්‍යාමෙවබ්බානි)

1. 13. 3

තතිය තථාගත සූත්‍රය

141. මහණෙනි, අපා වූ ද දෙපා වූ ද සිවුපා වූ ද බ්‍රහ්මා වූ ද රූපී වූ ද අරූපී වූ ද සංස්කෘතී වූ ද අසංස්කෘතී වූ ද නෙවසංස්කෘතී නාසංස්කෘතී වූ ද යම්තාක් සත්ත්වයෝ වෙත් නම් තථාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කිසි කුසල්දහම්හු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතියහ. අප්‍රමාදය සමඟ පවත්නාහ. අප්‍රමාදය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ ය අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, නොපමා මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්ඤිමහ වඩා අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, නොපමා මහණ මෙසේ අරිඤ්ඤිමහ වඩයි අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 4

වතුක් තථාගත සූත්‍රය

142. මහණෙනි, අපාදක වූ ද දෙපා වූ ද සිවුපා වූ ද බ්‍රහ්මා වූ ද රූපී වූ ද අරූපී වූ ද සංස්කෘතී වූ ද අසංස්කෘතී වූ ද නෙවසංස්කෘතී නාසංස්කෘතී වූ ද යම්තාක් සත්ත්වයෝ වෙත් නම් තථාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කිසි කුසල්දහම්හු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතියහ. අප්‍රමාදය සමඟ පවත්නාහ. අප්‍රමාදය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ ය අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, නොපමා මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අරිඤ්ඤිමහ වඩා අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, නොපමා මහණ තෙමේ මෙසේ අරිඤ්ඤිමහ වඩයි. අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 5-8

පද සූත්‍ර

143-146 මහණෙනි, යම්සේ ඇවිදිනසතුන්ගේ යම් කිසි පා සටහන්හු වෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ ඇත්පියෙහි ඇතුළත්වීමට යෙත්. ඇත්පිය මහත් බැවින් ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි කුසල්දහම්හු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතියහ. අප්‍රමාදය සමඟ පවත්නාහු අප්‍රමාදය ඔවුන්ට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ ය, අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි...බහුල කෙරේ යයි.

(තථාගත සූත්‍ර මෙන් විස්තර කටයුතු යි)

1. 13. 9-12

කුටසුත්තානි

147-150. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, කුටාගාරස්ස යා කාවි ගොපාන-
සියො සබ්බා තා කුටඛගවා කුටනිත්තා කුටසමොසරණා, කුටං තාසං¹
අග්ගමසබ්බායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි කුසලා ධර්මා -පෙ-
බ්හුලීකරොතිති.

1. 13. 13-16

මූලසුත්තානි

151-154. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි මූලගජ්ඣා, කාලානු-
සාරි² තෙසං අග්ගමසබ්බායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ-
බ්හුලීකරොතිති.

1. 13. 17-20

සාරසුත්තානි

155-158. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි සාරගජ්ඣා, ලොහිත-
වඤ්ඤාං තෙසං අග්ගමසබ්බායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ- බ්හුලී-
කරොතිති.

1. 13. 21-24

වසර්කසුත්තානි

159-162. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි පුප්ඵගජ්ඣා, වසර්ක-
තෙසං අග්ගමසබ්බායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ- බ්හුලීකරොතිති.

1.13 25-28

රාජසුත්තානි

163-166. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි කුඩ්ධිරාජානො³ සබ්බෙ
තෙ රජෙඤ්ඤා චක්ඛවත්තිස්ස අනුයතො⁴ භවන්ති. රාජා තෙසං චක්ඛවත්ති
අග්ගමසබ්බායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ- බ්හුලීකරොතිති.

1. 13. 29-32

වඤ්ඤාසුත්තානි

167-170. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යා කාවි තාරකරූපානං පභා. සබ්බා
තා වඤ්ඤාසුභාය⁵ කලං නාගස්සති සොළඤ්ඤා වඤ්ඤා නාසං අග්ගමසබ්බායති.
එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ- බ්හුලීකරොතිති.

1. තෙසං - සි 1, 2.

2. කාල නුසාරි - සි 1, 2. කොට්ඨානුසාරිය - ස්‍යා.

3. කුට්ඨිරාජානො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. අනුයුත්තා - සීඝ්‍ර.

5. වඤ්ඤාසභා - ස්‍යා.

1. 13. 9-12

කුට සූත්‍ර

147-150. මහණෙනි, යම්කෙසේ කුටගෙයක යම් කිසි ගොනැස්හු (-පරාල) වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ මුද්‍රිතට ගියාහු මුද්‍රිතට නැමුණාහු මුද්‍රිත සමඟ පවත්නාහු වෙති. මුද්‍රිත ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි කුසල්හිහු ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 13-16

මූල සූත්‍ර

151-154. මහණෙනි, යම්කෙසේ යම් කිසි මූල්ගඳහු වෙද්දි ඤාණික ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම...බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 17-20

සාර සූත්‍ර

155-158. මහණෙනි, යම්කෙසේ යම් කිසි හර ගඳහු වෙද්දි, රත්සඳුන් ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම...බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 21-24

වස්සික සූත්‍ර

159-162. මහණෙනි, යම්කෙසේ යම් කිසි මල්ගඳහු වෙද්දි දැසමන් ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම.. බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 25-28

රාජ සූත්‍ර

163-166 මහණෙනි, යම්කෙසේ යම් කිසි කුඩාරජහු වෙද්දි, ඒ සියල්ලෝ සක්විතිරජුට අනුව යන්නෝ වෙති සක්විති රජ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම.. බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 29-32

වන්දිම සූත්‍ර

167-170. මහණෙනි, යම්කෙසේ තරු පිළිබඳ යම් කිසි ඵලියක් වේ ද, ඒ සියල්ල සඳඵලියෙහි සොළොස්වැනි කලාවෙන් කලාවකුත් නො අඟි. සඳරැස් ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 33-36

සුරියසුත්තානි

171-174. සෙය්‍යාරාපි භික්ඛවෙ, සරදසමයෙ විදො වග්ගවලාභකෙ දෙවෙ ආදිජෙමා නභං අබ්භසුක්කමානො සබ්බං ආකාසගතං තමගතං අභිවිභවව භාසකෙ ච තපතෙ ච විරොචති ච. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ; -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 13 37-40

චක්ඛසුත්තානි

175-178. සෙය්‍යාරාපි භික්ඛවෙ යානි කානි චි තන්තාවුතානං චක්ඛානං කාසිකං චක්ඛං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙවි කුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ අප්පමාදමූලකා අප්පමාදසමොසරණා. අප්පමාදෙ තෙසං ධම්මානං අග්ගමක්ඛායති. අප්පමන්තසෙසතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පාටිකඛිං අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙය්‍යති, අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලිකරිෂ්‍යති. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අප්පමනො අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොෂ්‍යන්තපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්පමනො අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති,

(සබ්බමෙව සාවත්ථිනිදන්තං යථා තථාගතසුත්තානි සබ්බානි තථා වික්ඛාරෙතබ්බානි.)

අප්පමාදවග්ගො කෙළසමො.

තත්ත්වදේශනා:

තථාගතං පදං කූටං මූලං සාරෙන වසිකං,
රාජා වජ්ඣමසුරියා ච වසෙන දසමං පදනති.

1. 13. 33-36

සුරිය සූත්‍ර

171-174. මහණෙනි, ශරත්කල්හි පහ ව ගිය වලාකුළු ඇති වැස්ස නැවති කල්හි හිරු අහසට නැගෙනුයේ අහසෙහි වූ සියලු අඳුර වෙසෙයින් නසා යමියේ දිලියේ ද, නවා ද, බබළා ද, මහණෙනි එසෙයින් ම...බහුල කෙරේ යි.

1. 13. 37-40

වසා සූත්‍ර

175-178. මහණෙනි, යමියේ නූලින් වියන ලද යම් කිසි වස්ත්‍ර වේ ද, කසිවත ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි කුසල්දහම්හු වෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ අප්පමාදය මුල් කොට ඇතියහ. අප්පමාදය සමඟ පවත්නාහ. අප්පමාදය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අරිඅටභිමභ වඩන්නෝ ය, අරිඅටභිමභ බහුල කරන්නෝ ය යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, නොපමා මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අරිඅටභිමභ වඩා ද, අරිඅටභිමභ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, වෙසස්තෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත වූ විරාගනිස්සිත වූ නිරොධනිස්සිත වූ නිවනට නැමෙන සම්මාදිට්ඨිය වඩයි...සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, නොපමා මහණ තෙමේ මෙසේ අරිඅටභිමභ වඩයි. අරිඅටභිමභ බහුල කෙරේ යයි.

(සියල්ල සැවත ම නිදන කොට ඇත.)

(සියලු සූත්‍ර නරාගතසූත්‍ර මෙන් විස්තර කටයුතු).

කෙළෙස්වැනි අප්පමාද වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

නරාගත, පද,කුට, මූල, සාර, වස්සික, රාජ, චන්දිම, සුරිය යි චතුෂ්ක නවයෙකි. වත්ථ නමින් දශවන චතුෂ්ක පදය වේ.

(වර්ගයෙහි සූත්‍රමුළුල්ල සාළියෙකි)

14. බලකරණීයවගෙන

1. 14. 1

බලසුතනං

179. සාවකුසලං;

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණීයා කල්ලන්තා කරියන්ති, සබ්බෙ තෙ පඨවිං නික්ඛාය පඨවියං පතිට්ඨාය ඵවමෙනෙ බලකරණීයා කල්ලන්තා කරියන්ති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොති. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති; අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොති; ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති විවෙක-නිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝසසග්ගපරිණාමිං. -පෙ-සමුසාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝසසග්ගපරිණාමිං, ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 14. 2

දුතියබලසුතනං

180. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණීයා කල්ලන්තා කරියන්ති, සබ්බෙ තෙ පඨවිං නික්ඛාය පඨවියං පතිට්ඨාය ඵවමෙනෙ බලකරණීයා කල්ලන්තා කරියන්ති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොති. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොති; ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති රාගච්ඡායපරිණාමානං දෙසච්ඡායපරිණාමානං මොහච්ඡායපරිණාමානං. -පෙ-සමුසාසමාධිං භාවෙති. රාගච්ඡායපරිණාමානං දෙසච්ඡායපරිණාමානං මොහච්ඡායපරිණාමානං. ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 14. 3

තතියබලසුතනං

181. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණීයා කල්ලන්තා කරියන්ති, සබ්බෙ තෙ පඨවිං නික්ඛාය පඨවියං පතිට්ඨාය ඵවමෙනෙ බලකරණීයා කල්ලන්තා කරියන්ති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොති. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොති; ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති. අමනොගධං අමනපරායනං අමනපරිණාමානං. -පෙ-

14. බලකරණීය චරිතය

1. 14. 1

බල සූත්‍රය

179. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, යම්සේ කායබලයෙන් කළ යුතු යම් කිසි කම්මාන්තයක් කරනු ලැබෙද්දී, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා මෙසේ වේ බලකරණීය කම්මාන්තයක් කරනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ කෙරෙහි ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඳවහිම වඩයි. අරිඳවහිම බහුල කෙරෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඳවහිම වඩාද අරිඳවහිම බහුල කෙරේද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ආඥුරු කළ විරාගය ආඥුරු කළ නිරෝධය ආඥුරු කළ නිවනට පිරිනැමෙන සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... විවෙකය ආඥුරු කළ විරාගය ආඥුරු කළ නිරෝධය ආඥුරු කළ නිවනට පිරිනැමෙන සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඳවහිම වඩයි. අරිඳවහිම බහුල කෙරේ යයි.

1. 14. 2

දුතියබල සූත්‍රය

180. මහණෙනි, යම්සේ කාය බලයෙන් කළයුතු යම් කිසි කර්මාන්තයක් කරනු ලැබෙද්දී, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා මෙසේ මේ බලකරණීය කර්මාන්තයක් කරනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඳවහිම වඩයි. අරිඳවහිම බහුල කෙරෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඳවහිම වඩාද, අරිඳවහිම බහුල කෙරේද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ රාගචිත්තය පයඛිවසාන වූ දෙසචිත්තය පයඛිවසාන වූ මොහවිත්තය පයඛිවසාන වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි...රාගචිත්තය පයඛිවසාන දෙසචිත්තය පයඛිවසාන වූ මොහවිත්තය පයඛිවසාන වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඳවහිම වඩයි, අරිඳවහිම බහුල කෙරේ යයි.

1. 14. 3

තතියබල සූත්‍රය

181. මහණෙනි, යම්සේ කායබලයෙන් කළයුතු යම් කිසි කම්මාන්තයක් කරනු ලැබෙද්දී, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා මෙසේ මේ බලකරණීය කම්මාන්තයක් කරනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඳවහිම වඩයි. අරිඳවහිම බහුල කෙරෙයි. මහණෙනි මහණ කෙසේ නම් ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඳවහිම වඩාද, අරිඳවහිම බහුල කෙරේද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ...

සමාසමාසිං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායනං අමතපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 14. 4

චතුස්ඵලසුත්තං

182. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණීයා කම්මනානා කරියන්ති, සබ්බෙ තෙ පඨවිං නික්ඛාය පඨවියං පතිට්ඨාය, එවමෙනෙ බලකරණීයා කම්මනානා කරියන්ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලිකරොති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති නිබ්බානානිත්තං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. -පෙ- සමමාසමාසිං භාවෙති නිබ්බානානිත්තං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1.14. 5-8

බීජසුත්තානි.

183-186. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙකෙවි බීජගාමහුතගාමා වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙජුලං ආපජ්ජන්ති, සබ්බෙ තෙ පඨවිං නික්ඛාය පඨවියා පතිට්ඨාය, එවමෙනෙ බීජගාමහුතගාමා වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙජුලං ආපජ්ජන්ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලිකරොනා වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙජුලං පාපුණාති ධම්මෙසු. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලිකරොනා වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙජුලං පාපුණාති ධම්මෙසු: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාසිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලිකරොනා වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙජුලං පාපුණාති ධම්මෙසුති.

කිවතට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළෙවර කොට ඇති සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඤ්ඤිමහ වඩයි, අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 14. 4

වතුකබල සූත්‍රය

182. මහණෙනි, යම්කෙසේ යම් කිසි බලකරණිය කම්මාන්තයෝ කරනු ලැබෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා මෙසේ මේ බලකරණිය කම්මාන්තයෝ කරනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඤ්ඤිමහ වඩයි. අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඤ්ඤිමහ වඩා ද අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි මෙසස්තෙහි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සමමාදිව්ධිය වඩයි... නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඤ්ඤිමහ වඩයි. අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 14. 5-8

බීජ සූත්‍ර

183-186. මහණෙනි, යම්කෙසේ යම් කිසි ඇටවර්ග පැලවර්ගයෝ වැඩීමට ස්ථිරත්වයට විපුලත්වයට පැමිණෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා මෙසේ මේ ඇටවර්ග පැලවර්ගයෝ වැඩීමට ස්ථිරත්වයට විපුලත්වයට පැමිණෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ අරි ඤ්ඤි මහ බහුල කරන්නේ දහමිහි ලා වැඩීමට ස්ථිරත්වයට විපුලත්වයට පැමිණේ. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඤ්ඤි මහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ දහමිහි ලා වැඩීමට ස්ථිරත්වයට විපුලත්වයට පැමිණේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සමමාදිව්ධිය වඩයි... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ අරි-ඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ දහමිහි ලා වැඩීමට ස්ථිරත්වයට විපුලත්වයට පැමිණේ යයි.

1.14. 9-12

නාගසුත්තානි

187-190. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, භිවෙන්නා¹ පබ්බතරාජං නිස්සාය නාගා කායං වඩෙස්සති, බලං ගාහෙනාති. තෙ තත්ත කායං වඩෙස්සන්තා බලං ගාහෙන්වා කුසුසුබ්බෙහ² ඔතරන්ති. කුසුසුබ්බෙහ² ඔරිත්වා මහාසොකො ඔතරන්ති. මහාසොකො ඔතරිත්වා කුක්කදියො ඔතරන්ති, කුක්කදියො ඔරිත්වා මහානදියො ඔතරන්ති. මහානදියො ඔතරිත්වා මහාසමුදං සාගරං ඔතරන්ති. තෙ තත්ත මහත්තත්තං වෙසුලුත්තං³ දාපස්සන්ති කායෙන. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පජ්ඣාය අරියං අට්ඨංඛිති කං මග්ගං භාවෙන්නො අරියං අට්ඨංඛිති කං මග්ගං බහුලිකරොන්නො මහත්තත්තං වෙසුලුත්තං³ පාපුණාති ධර්මෙසු. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පජ්ඣාය අරියං අට්ඨංඛිති කං මග්ගං භාවෙන්නො අරියං අට්ඨංඛිති කං මග්ගං බහුලිකරෙන්නො මහත්තත්තං වෙසුලුත්තං³ පාපුණාති ධර්මෙසු. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති විවෙකජ්ඣස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පජ්ඣාය අරියං අට්ඨංඛිති කං මග්ගං භාවෙන්නො අරියං අට්ඨංඛිති කං මග්ගං බහුලිකරොන්නො මහත්තත්තං වෙසුලුත්තං³ පාපුණාති ධර්මෙසු.

1.14. 13-16

රුක්ඛසුත්තානි

191-194 සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ රුක්ඛො පාචිනනින්නො පාචින පොණො පාචිනපබ්බාරො සො මූලෙ⁴ ජින්නො කතමෙන පපාතෙන පපතෙය්‍යාති⁵ යෙන හන්තො, නින්නො යෙන පොණො යෙන පබ්බාරොති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිති කං මග්ගං භාවෙන්නො අරියං අට්ඨංඛිති කං මග්ගං බහුලිකරොන්නො නිබ්බානනින්නො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපබ්බාරො. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිති කං මග්ගං භාවෙන්නො අරියං අට්ඨංඛිති කං මග්ගං බහුලිකරොන්නො නිබ්බානනින්නො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපබ්බාරො. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිති කං මග්ගං භාවෙන්නො අරියං අට්ඨංඛිති කං මග්ගං බහුලිකරොන්නො, නිබ්බානනින්නො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපබ්බාරොති.

1. භිවෙන්නං භික්ඛවෙ - සි 1, 2, සා.

2. කුසොකො - මජ්ඣ., කුසුබ්බෙ සා.

3. වෙසුලුත්තං - සි 1, 2

4. මූලෙසින්නො - මජ්ඣ.,

5. පපතෙය්‍යාති - සා.

1. 14. 9-12

නාග සූත්‍ර

187-190. මහණෙනි, යම්සේ හිමවත් පර්වතරාජයා නිසා නාගයෝ කය වඩද්ද, බල ගනිද්ද, ඔහු එහි කය වඩා බල ගෙන කුඩා හෙබ්බලට බසිත්. කුඩා හෙබ්බලට බැස මහහෙබ්බලට බසිත්. හෙහෙබ්බලට බැස කුඩාගඬුවලට බසිත්. කුඩාගඬුවලට බැස මහාගඬුවලට බසිත්. මහාගඬුවලට බැස මහමුහුදුසුරට බසිත්. ඔහු එහි කැඩීන් මහත්වයට විපුලත්වයට පැමිණෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ දහමිහි ලා මහත්වයට විපුලත්වයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ දහමිහි ලා මහත්වයට විපුලත්වයට පැමිණෙයි ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සම්මාදිට්ඨිය වඩයි...සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ දහමිහි ලා මහත්වයට විපුලත්වයට පැමිණේ යයි.

1. 14. 13-16

රුකඛ සූත්‍ර

191-194. මහණෙනි, යම්සේ රුකෙක් පැයුන්දිගට නැමුණේ පැයුන්දිගට නැඹුරු වූයේ පැයුන්දිගට බරවූයේ වේ ද, එය මුල උදින උද්දේ කවර ප්‍රපාතයකට වැටෙන්නේ ද යි. වහන්ස, යම්දිගකට නැමුණේ යම්දිගකට නැඹුරු වූයේ යම් දිගකට බර වූයේ නම් (ඒදිගට)ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බරවූයේ වේයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත වූ විරාග නිස්සිත වූ නිරොධනිස්සිතවූ නිවනට නැමුණු සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 14. 17-20

කුමභස්සකතානි

195-198. සෙය්‍යාරාපි භික්ඛවෙ, කුමභා නික්කුජ්ජා වමතෙව උදකං නො පච්චාවමති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා වමතෙව පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ නො පච්චාවමති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා වමතෙව පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ නො පච්චාවමති; ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොද්ධිං භාවෙති -පෙ- සමොසමාධිං. භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා වමතෙව පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ නො පච්චාවමති.

1. 14. 21-24

සුක සුත්තානි

199-202. සෙය්‍යාරාපි භික්ඛවෙ, සාලිසුකං වා යවසුකං වා සමො පණ්ණිතං හස්සෙත වා පාදෙත වා අක්කන්තං හස්සං වා පාදං වා හෙව්ඡති ලොභිතං වා උප්පාදෙස්සති ධානමෙතං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: සමො පණ්ණිතකතා භික්ඛවෙ, සුකස්ස. එවමෙව ඛො සො වත¹ භික්ඛු සමො පණ්ණිතාය දිට්ඨියා සමො පණ්ණිතාය මග්ග භාවනාය අවිජ්ජං හෙව්ඡති² විජ්ජං උප්පාදෙස්සති නිබ්බානං සච්ඡිකරිස්සති ධානමෙතං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: සමො පණ්ණිතකතා භික්ඛවෙ දිට්ඨියා, කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමො පණ්ණිතාය දිට්ඨියා සමො පණ්ණිතාය මග්ගභාවනාය අවිජ්ජං හිත්ති විජ්ජං උප්පාදෙති නිබ්බානං සච්ඡිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමොද්ධිං භාවෙති -පෙ- සමො සමාධිං. භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමො පණ්ණිතාය දිට්ඨියා සමො පණ්ණිතාය මග්ගභාවනාය අවිජ්ජං හිත්ති විජ්ජං උප්පාදෙති නිබ්බානං සච්ඡිකරොති.

1. 14. 25-28

ආකාස සුත්තානි

203-206. සෙය්‍යාරාපි භික්ඛවෙ, ආකාසෙ විවිධා වාතා වායනි පුරස්මාපි වාතා වායනි. පච්ඡිමාපි වාතා වායනි. උත්තරාපි වාතා වායනි දකුණිමාපි වාතා වායනි. සරජාපි වාතා වායනි අරජාපි වාතා වායනි. සීතාපි වාතා වායනි. උණ්ණාපි වාතා වායනි පරික්කාපි වාතා වායනි. අධිමත්තාපි වාතා වායනි,

1. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ - මජ්ඣං, සා.

2. හිත්තිස්ස - මජ්ඣං, සා.

1. 14. 17-20

කුමා සූත්‍ර

195-198. මහණෙනි, යම්සේ කළය යටිහුරු වූයේ දිය වගුරුවන්නේ මැ වේ, නොම පෙරළා ගනී ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ ලාමක අකුසල් දහම් වමාරක්‍ෂයේ නොම පෙරළා ගනී. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ ලාමක අකුසල් දහම් වමාරක්‍ෂයේ නොම පෙරළා ගනී ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත වූ විරාගනිස්සිත වූ නිරොධනිස්සිත වූ වොස්සග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ ලාමක අකුසල් දහම් වමාරා ම ය නොම පෙරළා ගනී යි.

1. 14. 21-24

සුක සූත්‍ර

199-202. මහණෙනි, යම්සේ හැල්නණ්ඩුවක් හෝ යවනණ්ඩුවක් හෝ මැනැවින් තබන ලද්දේ අනින් හෝ පයින් හෝ ඇක්වුණේ අත හෝ පය හෝ බිඳින්නේ ය, ලේ හෝ උපදවන්නේ ය යන මෙ කරුණ ඇද්ද, ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නණ්ඩුව තමා මැනවින් තබන ලද බැවිනි. මහණෙනි, එසෙයින් ම ඒ මහණ මැනවින් පිහිටුවන ලද දෘෂ්ටියෙන් මැනැවින් පිහිටු වන ලද මාර්ගභාවනායෙන් අවිද්‍යාව බිඳින්නේ ය, විද්‍යාව උපදවන්නේ ය, නිවන පසක් කරන්නේ ය යන මෙකරුණ ඇත. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය මැනවින් පිහිටුවන ලද බැවිනි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ මැනවින් පිහිටුවන ලද දෘෂ්ටියෙන් මැනැවින් පිහිටුවන ලද මාර්ගභාවනායෙන් අවිද්‍යාව බිඳී ද, විද්‍යාව උපදවා ද, නිවන පසක් කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ මැනවින් පිහිටුවන ලද දෘෂ්ටියෙන් මැනවින් පිහිටුවන ලද මාර්ග භාවනායෙන් අවිද්‍යාව බිඳී විද්‍යාව උපදවයි නිවන පසක් කෙරේ යයි.

1. 14. 25-28

ආකාස සූත්‍ර

203-206. මහණෙනි, යම්සේ අහසෙහි විවිධවාතයෝ හමද්ද පෙර-දිගිනුදු වාතය හමයි, පැළදිගිනුදු වාතය හමයි. උතුරු දිගිනුදු වාතය හමයි. දකුණු දිගිනුදු වාතය හමයි. රජස් සහිත වාතය ද හමයි, රජස් රහිත වාතය ද හමයි, සිහිල් වාතය ද හමයි. උණුසුම් වාතය ද හමයි, මද වූ වාතය ද හමයි, බොහෝ වූ වාතය ද හමයි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවයතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතො චත්තාරොපි සතිපට්ඨානා භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡන්ති. චත්තාරොපි සමුප්පාදානා භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡන්ති, චත්තාරොපි ඉද්ධිපාද භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡන්ති. පඤ්ඤාපි ඉන්ද්‍රියානි භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡන්ති. පඤ්ඤාපි බලානි භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡන්ති. සත්තපි බොජ්ඣංගා භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡන්ති. කප්ඤ්ඤාපි භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවිතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතො චත්තාරොපි සතිපට්ඨානා භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡන්ති. චත්තාරොපි සමුප්පාදානා -පෙ- චත්තාරොපි ඉද්ධිපාද -පෙ- පඤ්ඤාපි ඉන්ද්‍රියානි -පෙ- පඤ්ඤාපි බලානි -පෙ- සත්තපි බොජ්ඣංගා භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡන්ති.

1. 14. 29-32

මෙසසුත්තානි

207-210 සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගිමිනානං පඤ්ඤාමෙ මාසෙ උගගනං¹ රජොපඤ්ඤා. තමෙතං මහාඅකාලමෙසො ධානසො අනන්තරධාපෙති චූපසමෙති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතො උප්පනුප්පනො පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ ධානසො අනන්තරධාපෙති චූපසමෙති. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතො උප්පනුප්පනො පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ ධානසො අනන්තරධාපෙති, චූපසමෙති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුප්පාදං භාවෙති-පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝක්ඛග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතො උප්පනුප්පනො පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ ධානසො අනන්තරධාපෙති, චූපසමෙති.

1. 14. 33-36

දුතියමෙසසුත්තානි

211-214. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, උප්පනං මහාමෙසං, තමෙතං මහාවානො අනන්තරායෙව අනන්තරධාපෙති චූපසමෙති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතො උප්පනුප්පනො පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ

1. උපහත, - අට්ඨකපා.

මහණෙනි, එසෙයින් ම අරිඅටභිමග වඩන අරිඅටභිමග බහුල කරන මහණහුගේ සතරසතිපට්ඨානයෙන් භාවනායෙන් පිරිසුන් බවට යෙති. සතරසමුප්පාදයෙන් භාවනායෙන් පිරිසුන් බවට යෙති. සතරසාද්ධිපාදයෙන් භාවනායෙන් පිරිසුන් බවට යෙති. පඤ්ච ඉන්ද්‍රියයෙන් භාවනායෙන් පිරිසුන් බවට යෙති. පඤ්ච බලයෙන් භාවනායෙන් පිරිසුන් බවට යෙති. සත්ත බොජ්ඣංගයෙන් භාවනායෙන් පිරිසුන් බවට යෙති. මහණෙනි, කෙසේ නම් අරි-අටභිමග වඩන අරිඅටභිමග බහුල කරන මහණහුගේ සතර සති-පට්ඨානයෙන් භාවනායෙන් පිරිසුන් බවට යෙත් ද, සතර සමුප්පා-දානයෙන් ... සතර ඉද්ධිපාදයෙන් ... පඤ්ච ඉන්ද්‍රියයෙන් ... පඤ්ච බලයෙන් ... සත්ත බොජ්ඣංගයෙන් භාවනායෙන් පිරිමට යෙත් ද යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙනි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සමමාදිට්ඨිය වඩයි ... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ අරිඅටභිමග වඩන අරිඅටභිමග බහුල කරන මහණහුගේ සතර සතිපට්ඨානයෙන් භාවනායෙන් පිරිසුන් බවට යෙති. සතර සමුප්පා-දානයෙන් ... සතර ඉද්ධිපාදයෙන් ... පඤ්ච ඉන්ද්‍රියයෙන් ... පඤ්ච බලයෙන් ... සත්ත බොජ්ඣංගයෙන් භාවනායෙන් පිරිමට යෙති යි.

1. 14. 29-32

මෙසසුනු

207-210. මහණෙනි, යම් සේ ශ්‍රීෂ්ඨ සාකුයෙහි පැසුප්මස (ඇසළමස) උඩට නැගුණු ඒ මේ රජ්‍යදුල්ල මහත් නොකල්වැස්-සෙක් සහමුලින් අතුරුදන් කෙරේ ද, සන්තිද්‍රවා ද; මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ අරිඅටභිමග වඩන්නේ අරිඅටභිමග බහුල කරන්නේ උපනුපත් ලාමක අකුසල් සහමුලින් අතුරුදන් කෙරෙයි. සන්තිද්‍රවයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඅටභිමග වඩන්නේ අරිඅටභිමග බහුල කරන්නේ උපනුපත් ලාමක අකුසල් දහම් සහමුලින් අතුරුදන් කෙරේ ද, සන්තිද්‍රවා ද යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙනි මහණ විවෙක-නිස්සික විරාගනිස්සික නිරෝධනිස්සික වොසංගතපරිණාම සමමාදිට්ඨිය වඩයි ... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඅටභිමග වඩන්නේ අරිඅටභිමග බහුල කරන්නේ උපනුපත් ලාමක අකුසල් දහම් සහමුලින් අතුරුදන් කෙරේ, සන්තිද්‍රවා යයි.

1. 14. 33-36

දුක්ඛයමෙසසුනු

211-214. මහණෙනි, යම් සේ උපත් ඒ මේ මහාමෙසය මහා වාතය අතරමග ම අතුරුදන් කෙරේ ද, සන්තිද්‍රවා ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණතෙමේ අරිඅටභිමග වඩන්නේ අරිඅටභිමග බහුල කරන්නේ උපනුපත් ලාමක අකුසල් දහම් අතරමග ම අතුරුදන් කෙරෙයි. සන්තිද්‍රවයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ අරිඅටභිමග වඩන්නේ අරිඅටභිමග බහුල කරන්නේ උපනුපත් ලාමක අකුසල් දහම්

අනාරායෙව අනාරධාපෙති, වූපසමෙති. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤාං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඤාං මග්ගං බහුලිකරොතො උපනන්තො පාපකෙ අකුසලෙ ධමෙම අනාරායෙව අනාරධාපෙති, වූපසමෙති; ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සනං විරාගනිස්සනං නිරොධනිස්සනං චොක්ඛග්ගපරිණාමිං. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤාං මග්ගං බහුලිකරොතො උපනන්තො පාපකෙ අකුසලෙ ධමෙම අනාරායෙව අනාරධාපෙති වූපසමෙතිති.

1. 14. 37-40

නාවාසුත්තානි

215-218. සෙය්‍යාපාපි භික්ඛවෙ, සාමුද්දිකාය නාවාය වෙත්තං බන්ධන බන්ධාය ඡමොසානි උදකෙ පරියාතාය¹ හෙමනතිකෙන ථලං² උකඤ්ඤාය වාතානපපරෙතානි බන්ධනානි තානි පාවුස්සකෙන මෙසෙන අභිප්පවුට්ඨානි³ අප්පකසිරෙන පටිප්පස්සලෙතති⁴. පුත්තිකානි හවන්ති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියං අට්ඨංඤාං මග්ගං භාවයතො අරියං අට්ඨංඤාං මග්ගං බහුලිකරොතො අප්පකසිරෙනෙව සංයොජනානි පටිප්පස්සලෙතති. පුත්තිකානි හවන්ති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියං අට්ඨංඤාං මග්ගං භාවයතො අරියං අට්ඨංඤාං මග්ගං බහුලිකරොතො අප්පකසිරෙනෙව සංයොජනානි පටිප්පස්සලෙතති⁴ පුත්තිකානි හවන්ති; ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සනං විරාගනිස්සනං නිරොධනිස්සනං චොක්ඛග්ගපරිණාමිං. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියං අට්ඨංඤාං මග්ගං භාවයතො අරියං අට්ඨංඤාං මග්ගං බහුලිකරොතො අප්පකසිරෙනෙව සංයොජනානි පටිප්පස්සලෙතති පුත්තිකානි හවන්ති.

1. 14. 41-44

ආගනතුකසුත්තානි

219-222 සෙය්‍යාපාපි භික්ඛවෙ, ආගනතුකාගාරං, තත්ථ පුරස්ථිමාය⁵ දිසාය ආගනත්වා වාසං කප්පෙතති. පච්ඡිමාය දිසාය ආගනත්වා වාසං කප්පෙතති. උත්තරාය දිසාය ආගනත්වා වාසං කප්පෙතති. දකුණිකාය දිසාය ආගනත්වා වාසං කප්පෙතති. බන්ධනාසි ආගනත්වා වාසං කප්පෙතති. බ්‍රාහ්මණාසි ආගනත්වා වාසං කප්පෙතති. වෙස්සාසි ආගනත්වා වාසං කප්පෙතති. සුද්දාසි ආගනත්වා වාසං කප්පෙතති.

1. පරියාදය - මජ්ඣං, සායා, සිමු.

2. ථලං - සි 1, 2.

3. අභිප්පවුට්ඨානි සි 1, 2.

4. පටිප්පස්සලෙතති - 1, 2.

5. පුරස්ථිමායසි - මජ්ඣං, සායා.

අතරමග ම අතුරුදන් කෙරේ ද, සන්තිඳුවා ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සමාදිට්ඨිය වඩයි ... සමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ උපනුපන්න ලාමක අකුසල්දහම් අතරමග ම අතුරුදන් කෙරෙයි. සන්තිඳුවා යයි.

1. 14. 37-40

නාචාසුත්ත

215-218. මහණෙනි, වේවැල්බැඳුමෙන් බඳනා ලද සම්මක මුළුල්ලෙහි දියෙහි ඔබ්බොබ ගමන් කළ හෙමනාවාතයෙන් ගොඩ නගන ලද මුහුදෙහි වූ නැවක් පිළිබඳ අවුසුළුහින් ධ්වනි ලද (යම්) බණ්ඩනයෝ වෙන් ද ඔහු වැසිකල්හි වූ වැස්සෙන් හාත්පසින් තෙමුණාහු නිතැතින් ම යම්සේ ලිහෙද්ද කුණුවුවාහු වෙන් ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම අරිඤ්ඤිමහ වඩන අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන මහණහුගේ සංයොජනයෝ නිදුකින් ම සන්තිදෙන්. ඤය වෙන්. මහණෙනි, කෙසේ නම් අරිඤ්ඤිමහ වඩන අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන මහණහුගේ සංයොජනයෝ නිදුකින් ම සන්තිදෙද්ද ඤය වුවාහු වෙද්ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකය ඇසුරු වූවක් විරාගය ඇසුරු වූවක් නිරොධය ඇසුරු වූවක් නිවනට නැමෙනසුල්ලක් කොට සංයෝජනය වඩයි... සමාසක සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ අරිඤ්ඤිමහ වඩන අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන මහණහුගේ සංයොජනයෝ නිදුකින් ම සන්තිදෙන් ක්ෂය වුවාහු වෙති යි.

1. 14. 41-44

ආගනතුකසුත්ත

219-222. මහණෙනි, ආගනතුක ගෘහය යම්සේ ද, එහි පෙරදිගින් ද අවුත් වාස කෙරෙති. පැළදිගින් ද අවුත් වාස කෙරෙති. උතුරු දිගින් ද අවුත් වාස කෙරෙති. දකුණුදිගින් ද අවුත් වාස කෙරෙති. ඤාණියෝ ද අවුත් වාස කෙරෙති. බ්‍රාහ්මණයෝ ද අවුත් වාස කෙරෙති. වෛශ්‍යයෝ ද අවුත් වාස කෙරෙති. ශුද්‍රයෝ ද අවුත් වාස කෙරෙති.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස් නුවණින් පිරිසිදු දහ යුතු වෙන් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දැයි. යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස් නුවණින් ප්‍රභාණය කටයුතු වෙන් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් ප්‍රභාණය කරයි. යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස් නුවණින් පසක් කළ යුතු වෙන් නම් ඒ දහම් වෙසෙස් නුවණින් පසක්කෙරෙයි. යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස් නුවණින් වැඩිය යුතු වෙන් නම් ඒ දහම් වෙසෙස් නුවණින් වඩයි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොතා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතොතා යෙ ධම්මො අභිඤ්ඤා¹ පරිඤ්ඤායා නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා පරිජානාති. යෙ ධම්මො අභිඤ්ඤා පහානංඛා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා පජහති. යෙ ධම්මො අභිඤ්ඤා සාමිකානංඛා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා සංචිකරොති. යෙ ධම්මො අභිඤ්ඤා භාවෙතංඛා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා භාවෙති.

කතමෙ ච භික්ඛවෙ, ධම්මො අභිඤ්ඤා¹ පරිඤ්ඤායා: පඤ්චපාදනංඛානිකානිකා වචනියා. කතමෙ පඤ්ච, සෙය්‍යථිදං: රුප්පාදනංඛානෙධා-පෙ- විඤ්ඤාණුපාදනංඛානෙධා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, ධම්මො අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤායා. කතමෙ ච භික්ඛවෙ, ධම්මො අභිඤ්ඤා පහානංඛා: අවිජ්ජා ච භවතණ්ඛා ච. ඉමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මො අභිඤ්ඤා පහානංඛා. කතමෙ ච භික්ඛවෙ, ධම්මො අභිඤ්ඤා සංචිකානංඛා: විජ්ජා ච විමුක්ඛ ච, ඉමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මො අභිඤ්ඤා සංචිකානංඛා. කතමෙ ච භික්ඛවෙ, ධම්මො අභිඤ්ඤා භාවෙතංඛා: සමපො ච විපක්ඛනා ච. ඉමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මො අභිඤ්ඤා භාවෙතංඛා. කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොතා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතොතා. යෙ ධම්මො අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤායා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා පරිජානාති -පෙ- යෙ ධම්මො අභිඤ්ඤා භාවෙතංඛා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා භාවෙති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිධං භාවෙති -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං චිරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොතා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතොතා, යෙ ධම්මො අභිඤ්ඤා¹ පරිඤ්ඤායා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා පරිජානාති. යෙ ධම්මො අභිඤ්ඤා පහානංඛා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා පජහති. යෙ ධම්මො අභිඤ්ඤා සංචිකානංඛා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා සංචිකරොති. යෙ ධම්මො අභිඤ්ඤා භාවෙතංඛා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා භාවෙතිති.

1. 14. 45-48

නදිසුත්තානි

223-226. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගඛො නදි පාවිනනිත්තො පාවින-පොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. අට් මහාජනකායො ආගච්ඡෙය්‍ය, කුඤ්ඤාලපිටකං ආද්‍ය මයං ඉමං ගඛොනදිං² පච්ඡානිත්තං කරස්සාම පච්ඡාපොණං පච්ඡාපඤ්ඤාරහති. තං කිලෙඤ්ඤාට් භික්ඛවෙ, අපි නු සො මහාජනකායො තං ගඛොනදිං පච්ඡානිත්තං කරෙය්‍ය පච්ඡාපොණං පච්ඡාපඤ්ඤාරහති? නො හෙතං හතොත, තං කිස්ස හෙතු? ගඛො හතොත, නදි පාවිනනිත්තො පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා, සා න සුඤ්ඤා පච්ඡානිත්තං කාතුං පච්ඡාපොණං පච්ඡාපඤ්ඤාරං. යාවදෙව ච පන සො මහාජනකායො කිලමථස්ස විසානස්ස හාගි අස්සාති.

1. අභිඤ්ඤායා - සි 2.

2. ගඛොනදිං - මජ්ඣ. සංය.

මහණෙනි, කවර දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දත යුත්තාහු ද: පඤ්ඤාපාදනස්කන්ධ යයි කිය යුතු වෙයි. කවර පසෙක් ද යත්: රූපොපාදනස්කන්ධය ... විඤ්ඤාපාදනස්කන්ධ යි. මහණෙනි, මේ දහම්හු වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දත යුත්තාහු ය. මහණෙනි කවර දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් ප්‍රභාණයකට යුත්තාහු ද: අවිද්‍යාවත් භවතාමිණාවත් ය. මහණෙනි, මේ දහම්හු වෙසෙස්නුවණින් ප්‍රභාණය කළ යුත්තාහු ය. මහණෙනි, කවර දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් පසක්කළ යුත්තාහු ද: විද්‍යාවත් විමුක්තියත් ය. මහණෙනි, මේ දහම්හු වෙසෙස්නුවණින් පසක්කළ යුත්තාහු ය. මහණෙනි, කවර දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් වැඩිය යුත්තාහු ද: සමථයත් විද්ධිතාවත් ය. මහණෙනි, මේ දහම්හු වෙසෙස් නුවණින් වැඩිය යුත්තාහු ය. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිද්ධිමහ වඩන්නේ අරිද්ධිමහ බහුල කරන්නේ යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දත යුතු වෙත් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දනි ද... යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් වැඩිය යුතු වෙත් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් වඩා ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත චෝක්ඛනපරිණාමි කොට සමුද්ධි-දිශිය වඩයි ... සමායාමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිද්ධිමහ වඩන්නේ අරිද්ධිමහ බහුල කරන්නේ යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දත යුතු වෙත් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දනි. යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් ප්‍රභාණය කළ යුතු වෙත් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් ප්‍රභාණයකරයි. යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් පසක්කළ යුතු වෙත් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් පසක් කෙරෙයි. යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් වැඩිය යුතු වෙත් නම් ඒ දහම් වෙසෙස් නුවණින් වඩා යි.

1. 14. 45-48

නදියුතු

223-226. මහණෙනි, යම්සේ ගඬානදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, ඉදින් මහා ජනසමූහයෙක් උදලපැහි රැගෙන අපි මේ ගඬානදිය පැළදිගට නැමුණක් පැළදිගට නැඹුරු වූවක් පැළදිගට බර වූවක් කරන්නෙමු යි එන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැ යි හඟිටු ද, ඒ මහාජනසමූහයා ඒ ගඬානදිය පැළදිගට නැමුණක් පැළදිගට නැඹුරු වූවක් පැළදිගට බර වූවක් කරන්නේ ද? වහන්ස, එය නොවේ ම ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: වහන්ස, ගඬානදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා ය. ඒ ගහ පැළදිගට නැමුණක් පැළදිගට නැඹුරු වූවක් පැළදිගට බර වූවක් කරන්නට පහසු නොවෙයි. ඒ මහාජනසමූහයා හුදෙක් විධාවට පෙළිටෙ භාජන වන්නේ යයි:

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු¹ අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙනා² අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොන්තං³ රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාති වා සාලොභිතා වා භොගෙහි අභිභවත්ථ පචාරෙය්‍යං. එහමෙහා⁴ පුරිස, කිනොත ඉමෙ කාසාව, අනුදගාති. කිං මුණ්ණො කපාලමනුසංඤ්ඤාසී. එහි. ජිනායාවත්ඤ්ඤා භොගෙ ව භුඤ්ඤාසී. පුඤ්ඤාති ව කරොහී ති. සො වත භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙනො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොන්තො සික්ඛං පච්චක්ඛාය භීනායාවත්තොයාති⁵. නොතං යානං විජජති. තං කිසිස හෙතු: යං හි තං භික්ඛවෙ, විත්තං දීඝරත්තං විවෙකනිත්තං විවෙකපොණං විවෙකපඤ්ඤාරං. තං වත භීනායාවත්තංසුත්ති නොතං යානං විජජති. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ; භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති, විවෙකනිත්තං විරාගනිත්තං නිරොධනිත්තං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

(යථා බලසුත්තානි සබ්බානි තථා විජ්‍යාරත්තබ්බානි.)

බලකරණියවග්ගො වුද්දසමො.

කත්‍රද්දනං:

බලං බීජං ව නාගො ව රුක්ඛං කුමෙහන සුක්කිනා ආකාසෙන දුට්ඨෙ මෙසා නාවා ආගන්තුකා නදී ති.

1. භික්ඛු - සිමු. සි 1, 2.

2. භාවෙනො - සිමු. සි 1, 2.

3. බහුලිකරොන්තො - සිමු. සි 1, 2.

4. එහමෙහා - සිමු. සි 1, 2.

5. භීනායාවත්තංසුත්ති - මජ්ඣිම, සායා,

මහණෙනි, එසෙයින්ම අරිඅටභිමහ වඩන අරිඅටභිමහ බහුල කරන මහණහු රජවරු හෝ රජමහඥාමතියෝ හෝ මිතුරෝ හෝ සහවරයෝ හෝ නෑයෝ හෝ සහලේ නෑයෝ හෝ එම්බල පුරුෂය, “එව මේ කහවත් කුමකට නා විසින් හඳිනු (දරනු) ලැබේ ද? කීම මුඩු වැ කබලෙකින් යුක්ත ව හැසිරෙහි ද? එව ගිහිබවට පෙරළී භොගයන් ද අනුභව කරව පින් ද කරව”යි භොගයෙන් එළවා පවරන්නාහු නම් මහණෙනි, අරිඅටභිමහ වඩන අරිඅටභිමහ බහුල කරන ඒ මහණ තෙමේ එකාන්තයෙන් ශික්ෂා ප්‍රතික්ෂෙප කොට ගිහිබවට පෙරළෙන්නෝ ය යන මෙකරුණ නැත්තෝ ය. ඊට හෙතු කිල? මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ඒ සිත බොහෝ කලක් විවෙකයට නැමුණේ විවෙකයට නැඹුරු වූයේ විවෙකයට බර වූයේ වේ නම් ඒ සිත එකාන්තයෙන් ලාමකබවට පෙරළෙන්නෝ ය යන මෙකරුණ නැත්තෝ ම ය. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඅටභිමහ වඩා ද, අරිඅටභිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධ-නිසසිත ටොස්සග්ගපරිණාමී වූ සමොද්ධිය වඩයි ... සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඅටභිමහ වඩයි. අරිඅටභිමහ බහුල කෙරේ යි.

(බලසූත්‍ර මෙන් සියලුසූත්‍ර විස්තර කටයුතු යි.)

තුද්ධවැනි බලකරණියවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

බල, ඛේජ, නාග, රුක්ඛ, කුමභ, සුක්ඛ, ආකාස යි චතුෂ්ක සතෙකි. මෙසසූත්‍ර චතුෂ්ක දෙකෙකි. නාවා ආගන්තුක නදී යි චතුෂ්ක තුනෙකි. (සූත්‍ර මුළුල්ල අටසාළියකි).

15. එසනාවගො

1. 15. 1

එසනාසුතනං

227. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ එසනා. කතමා තිසෙසා: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ තිසෙසා එසනා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ තිසෙසනාං එසනානං අභිඤ්ඤාය අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිසංකං. විරාගනිසංකං නිරොධනිසංකං. චොක්ඛග්ගපරිණාමිං. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ තිසෙසනාං එසනානං අභිඤ්ඤාය අයං අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.*

1. 15. 2

දුතිය එසනාසුතනං

228. තිසෙසා ඉමා බො භික්ඛවෙ එසනා. කතමා තිසෙසා: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ තිසෙසා එසනා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ තිසෙසනාං එසනානං අභිඤ්ඤාය අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං ද්‍රෝශ්ච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිසෙසනාං එසනානං අභිඤ්ඤාය අයං අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 15. 3

තතිය එසනාසුතනං

229. තිසෙසා ඉමා බො භික්ඛවෙ එසනා. කතමා තිසෙසා: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ තිසෙසා එසනා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිසෙසනාං එසනානං අභිඤ්ඤාය අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති, අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිසෙසනාං එසනානං අභිඤ්ඤාය අයං අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

* ඉතො පරං දිස්සමානාති එසනාසුතනාති සිහලපොත්තෙසු න දිස්සන්තෙ.

15. එසනාවගීය

1. 15. 1

එසනාසූත්‍රය

227. මහණෙනි, මේ එසනා (-සෙවුම්) තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා (-කම්සැප සෙවුම්) භවෙසනා (-භවසෙවුම්) බ්‍රහ්මචරියෙසනා (-මිසදිටු බඩසර සෙවුම්) යි. මහණෙනි, මේ එසනා තුන යි. මහණෙනි, මේ එසනා තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස අරිඤ්ඤිමහ වැඩිය යුතු යි. කවර අරිඤ්ඤිමහෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිශ්‍රිත විරාගනිශ්‍රිත නිරෝධනිශ්‍රිත ව්‍යවසර්ගයට නැඹුරු වූ සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි ... සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ එසනා තුන පිරිසිදු දැනීම පිණිස මේ අරිඤ්ඤිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 2

දුතිය එසනාසූත්‍රය

228. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා යි. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. මහණෙනි, මේ එසනා තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස අරිඤ්ඤිමහ වැඩිය යුතු යි. කවර අරිඤ්ඤිමහෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ රාගය දුර්ලබ්‍රමේ කෙළවර කොට දොෂය දුර්ලබ්‍රමේ කෙළවර කොට මොහය දුර්ලබ්‍රමේ කෙළවර කොට සමොද්ධිය වඩයි... සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි මේ එසනා තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස මේ අරිඤ්ඤිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 3

තතිය එසනාසූත්‍රය

229. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් එසනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් වෙසෙසින් දැනීම පිණිස අරිඤ්ඤිමහ වැඩිය යුතු යි. කවර අරිඤ්ඤිමහෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ නිවනට ඇතුළත් වූවක් නිවන පිහිට කොට ඇත්තක් නිවන කෙළවර කොට ඇත්තක් කොට සමොද්ධිය වඩයි... සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් වෙසෙසින් දැනීම පිණිස මේ අරිඤ්ඤිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 4

වතුකු එසනාසුත්තං

230. තිසෙසා ඉමා බො භික්ඛවෙ, එසනා. කතමා තිසෙසා: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ, තිසෙසා එසනා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිසෙසනං එසනානං අභිඤ්ඤා අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො භාවෙනබ්බා. කතමො අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති නිබ්බානනිත්තං. නිබ්බානපොඡං නිබ්බානපඤ්ඤාරං ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිසෙසනං එසනානං අභිඤ්ඤා අයං අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො භාවෙනබ්බාති.

1. 15. 5-8

5-8 එසනාසුත්තානි

231-234. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා. කතමා තිසෙසා: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ, තිසෙසා එසනා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිසෙසනං එසනානං පරිඤ්ඤා -පෙ- අයං අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො භාවෙනබ්බාති.

(යථා අභිඤ්ඤාවාරො තථා විජාරෙතබ්බා.)

1. 15. 9-12

9-12 එසනාසුත්තානි

235-238. තිසෙසා භික්ඛවෙ, එසනා. කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ, තිසෙසා එසනා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිසෙසනං එසනානං පරික්ඛයාය -පෙ- අයං අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො භාවෙනබ්බාති.

(යථා අභිඤ්ඤාවාරො තථා විජාරෙතබ්බා.)

1. 15. 13-16

13-16 එසනාසුත්තානි

239-242. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා, කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ, තිසෙසා එසනා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිසෙසනං එසනානං පහානාය අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො භාවෙනබ්බා. කතමො අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති. -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති විවේකනිසංකිතං විරාගනිසංකිතං නිරෝධනිසංකිතං වොසසග්ගපරිණාමිං. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිසෙසනං එසනානං පහානාය අයං අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො භාවෙනබ්බාති.

(යථා අභිඤ්ඤාවාරො තථා විජාරෙතබ්බා.)

1. 15. 4

චතුත්ථ එසනාසූත්‍රය

230. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මවරියෙසනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් එසනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් පිරිසිදු දැනීම පිණිස අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඤ්චිමහෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සමුදාදිට්ඨිය වඩයි... සමුදාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් වෙසෙසින් දැනීම පිණිස මේ අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 5-8

5-8. එසනාසූත්‍ර

231-234. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මවරියෙසනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් එසනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් පිරිසිදු දැනීම පිණිස... මේ අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

(අභිඤ්ඤාචාරය මෙන් විස්තර කටයුතු)

1. 15. 9-12

9-12. එසනාසූත්‍ර

235-238. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මවරියෙසනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් එසනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් ඤාය කිරීම පිණිස... මේ අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

(අභිඤ්ඤාචාරය මෙන් විතර කටයුතු)

1. 15. 13-16

13-16. එසනාසූත්‍ර

239-242. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මවරියෙසනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් එසනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් පැහිම පිණිස අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඤ්චිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙවේ විවෙකනිසංකිත විරාගනිසංකිත නිරෝධනිසංකිත චොස්සග්ගපරිණාමී වූ සමුදාදිට්ඨිය වඩයි... සමුදාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් පැහිම පිණිස මේ අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 17-32

විධායුක්තානි

243-258. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, විධා. කතමා තිස්සො: “සෙයොයා හමසු”ති විධා, “සදියො හමසු”ති විධා, “හිනො හමසු”ති විධා. ඉමා බො භික්ඛවෙ, තිස්සො විධා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිස්සන්තං විධානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො, භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමුමාසමාධිං භාවෙති විවෙකන්තිස්සිතං විරාගන්තිස්සිතං නිරොධන්තිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිස්සන්තං විධානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අයං අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

(යථා එසනායුක්තානි තථා වික්ඛාරෙතබ්බොති.)

1. 15. 33-48

ආසවයුක්තානි

259-274. තයො මෙ භික්ඛවෙ, ආසවා. කතමෙ තයො: කාමාසවො භවාසවො අවිජ්ජාසවො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, තයො ආසවා. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, තිණ්ණන්තං ආසවානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො? ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමුමාසමාධිං භාවෙති විවෙකන්තිස්සිතං විරාගන්තිස්සිතං නිරොධන්තිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, තිණ්ණන්තං ආසවානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අයං අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 15. 49-64

හවයුක්තානි

275-290. තයො මෙ භික්ඛවෙ, හවා. කතමෙ තයො: කාමහවො රූපහවො අරූපහවො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, තයො හවා. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, තිණ්ණන්තං හවානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං -පෙ- සමුමාසමාධිං භාවෙති විවෙකන්තිස්සිතං විරාගන්තිස්සිතං නිරොධන්තිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, තිණ්ණන්තං හවානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අයං අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 15. 17-32

විධාසුත්‍ර

243-258. මහණෙනි, මේ විධා (-මාන) තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: “මම ශ්‍රේෂ්ඨයෙමි”යි මානයෙකි. “මම සදාශයෙමි”යි මානයෙකි. “මම භීතයෙමි”යි මානයෙකි. මහණෙනි, මේ මාන-තුනයි. මහණෙනි, මේ මාන තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිදු දැනීම පිණිස ... ඤාය කිරීම පිණිස ... පැහිම පිණිස අරිඤ්ඤාමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඤ්ඤාමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී වූ සමොද්ධිය වඩයි ... සමොපමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ මාන කොටස් තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස පැහිම පිණිස මේ අරිඤ්ඤාමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

(එසනා සුතුරු මෙන් විතර කටයුතු)

1. 13. 33-48

ආසවසුත්‍ර

259-274 මහණෙනි, මේ ආසව තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමාසව භවාසව අවිද්‍යාසව යි. මහණෙනි, මේ ආසව තුන යි. මහණෙනි, මේ ආසව තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස ... පිරිසිදු දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස අරිඤ්ඤාමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඤ්ඤාමහෙක ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙක-නිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී වූ සමොද්ධිය වඩයි... සමොපමාධිය වඩයි මහණෙනි, මේ ආසව තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිදු දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස මේ අරිඤ්ඤාමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 49-64

භවසුත්‍ර

275-294. මහණෙනි, මේ භව තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමභව රූපභව අරූපභව යි. මහණෙනි, මේ භව තුන යි. මහණෙනි, මේ භවත්‍රය වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිදු දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස අරිඤ්ඤාමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඤ්ඤාමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී වූ සමොද්ධිය වඩයි... සමොපමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ භවත්‍රය වෙසෙසින් දැනීම පිණිස.. පිරිසිදු දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස මේ අරිඤ්ඤාමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 65-80

දුක්ඛතාසුත්තානි

291-306. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, දුක්ඛතා. කතමා තිස්සො: දුක්ඛදුක්ඛතා සංඛාරදුක්ඛතා විපරිණාමදුක්ඛතා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සො දුක්ඛතා. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සනං දුක්ඛතානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවෙනඛෙධා. කතමො අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොද්ධිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති. විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොසංග්ගපරිණාමිං. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සනං දුක්ඛතානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අයං අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවෙනඛෙධාති.

1. 15. 81-96

බිලසුත්තානි

307-322. තයොමෙ භික්ඛවෙ, බිලා. කතමෙ තයො: රාගො බිලො දෙසො බිලො මොහො බිලො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, තයො බිලා. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණණ්ණනං බිලානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවෙනඛෙධා. කතමො අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොද්ධිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොසංග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණණ්ණනං බිලානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අයං අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවෙනඛෙධාති.

1. 14. 97-112

මලසුත්තානි

323-338. තිණිමානි භික්ඛවෙ, මලානි. කතමානි තිණි රාගො මලං. දෙසො මලං. මොහො මලං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, තිණි මලානි. ඉමෙසං භික්ඛවෙ, තිණණ්ණනං මලානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවෙනඛෙධා. කතමො අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොද්ධිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොසංග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණණ්ණනං මලානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අයං අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවෙනඛෙධාති.

1. 15. 65-80

දුක්ඛකායුත්ත

291-306. මහණෙනි, මේ දුක්ඛතා (දුක්ඛැව්) තුනෙනි. කවර තුනෙක යත්: දුක්ඛදුක්ඛතා සංඛාරදුක්ඛතා විපරිණාමදුක්ඛතා යි. මහණෙනි, මේ දුක්ඛතා තුන යි. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ දුක්ඛතාවන්ගේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඤ්ඤමහ වැඩිය යුතු යි. කවර අරිඤ්ඤමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත චොක්ඛගුහපරිණාමී සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මා සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ දුක්ඛතාවන්ගේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඤ්ඤමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 81-96

බීලසුත්ත

307-322. මහණෙනි, මේ බීල (හුල්) තුනෙනි. කවර තුනෙක යත්: රාගබීල දෙසබීල මොහබීල යි. මහණෙනි, මේ බීල තුන යි. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ බීලයන්ගේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඤ්ඤමහ වැඩිය යුතු යි. කවර අරිඤ්ඤමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත චොක්ඛගුහපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ බීලයන්ගේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඤ්ඤමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 97-112

මලසුත්ත

323-338. මහණෙනි, මේ මල (කිලිට්) තුනෙනි. කවර තුනෙක යත්: රාගමල යැ දෙසමල යැ මොහමල යැ යි. මහණෙනි, මේ මල තුන යි. මහණෙනි, මේ මල තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිඳ දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඤ්ඤමහ වැඩිය යුතු යි. කවර අරිඤ්ඤමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත චොක්ඛගුහපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි. සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ තුන්මල වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිඳ දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඤ්ඤමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 113-128

නිසසුත්තානි

339-354. තයොමෙ භික්ඛවෙ, නිසා¹. කතමෙ තයො: රාගො නිසො දෙසො නිසො. මොහො නිසො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, තයො නිසා. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, තිණ්ණතනං නිසානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති. විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, තිණ්ණතනං නිසානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 15. 129-144

වෙදනාසුත්තානි

355-370. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, වෙදනා. කතමා තිස්සො: සුඛා වෙදනා. දුක්ඛා වෙදනා. අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ, තිස්සො වෙදනා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිස්සතනං වෙදනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිස්සතනං වෙදනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 15. 145-160

තණ්හාසුත්තානි

371-386. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, තණ්හා. කතමා තිස්සො: කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා. ඉමා බො භික්ඛවෙ, තිස්සො තණ්හා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිස්සතනං තණ්හානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිස්සතනං තණ්හානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

(යථා එසනාසුත්තානි තථා සබ්බං විජ්ඣා රෙතබ්බං)

එසනාවග්ගො පණ්ණරසමො.

තත්‍රැඤ්ජනං:

එසනා විධා ආසවා භවා දුක්ඛතා ව තිස්සො
බිලා මලානි නිසා ව වෙදනාහි තණ්හාහි වාති.

1. 15. 113-128

නිසසුත්‍ර

339-354. මහණෙනි, මේ නිස (දුක්) තුනකි. කවර තුනක යත්: රාගනිස, දෙසනිස, මොහනිස යි. මහණෙනි, මේ නිස තුන යි. මහණෙනි, මේ නිසතුන වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස අරිඅටහිම වැඩිය යුතු. කවර අරිඅටහිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙක-නිසස්සන විරාගනිසස්සන නිරොධනිසස්සන වොසසග්ගපරිණාමී වූ සමොද්ධිය වඩයි... සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ නිසතුන වෙසෙසින් දැනුම පිණිස.. පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස.. මේ අරිඅටහිම වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 129-144

වෙදනාසුත්‍ර

355-370. මහණෙනි, මේ වෙදනා තුනකි. කවර තුනක යත්: සුචවෙදනා දුක්චවෙදනා නොදුක්නොසුචවෙදනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් වෙදනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් වෙදනාවන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස.. ගෙවීම පිණිස.. පැහිම පිණිස අරිඅටහිම වැඩිය යුතු. කවර අරිඅටහිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ ඵවෙකනිසස්සන විරාගනිසස්සන නිරොධනිසස්සන වොසසග්ගපරිණාමී වූ සමොද්ධිය වඩයි... සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ තුන් වෙදනාවන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස.. ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස මේ අරිඅටහිම වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 145-160

තණ්හාසුත්‍ර

371-386. මහණෙනි, මේ තණ්හා තුනකි. කවර තුනක යත්: කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් තණ්හාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් තණ්හාවන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස අරිඅටහිම වැඩිය යුතු. කවර අරිඅටහිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සමොද්ධිය වඩයි... සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ තුන් තණ්හාවන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස මේ අරිඅටහිම වැඩිය යුත්තේ යි.

(එසනා සුත්‍ර මෙන් සියල්ල විතර කටයුතු)

පසළොස්වැනි එසනාවගී යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

එසනා විධා, ආසව, භව, ත්‍රිවිධ දුක්ඛතා, ධීල, මල, නිස, වෙදනා, තණ්හා යි භොධසක දශයෙකි. හෙවත් සුත්‍ර එක්සිය සැටෙකි යි.

16. ඔස්ව ගෙණා

1. 16. 1-16

ඔසසුන්නානි

387-402. වන්නාරොමෙ භික්ඛවෙ, ඔසා. කතමෙ වන්නාරො: කාමොසො භවොසො දිට්ඨොසො අවිජ්ජාසො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, වන්නාරො ඔසා. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, චතුත්තං ඔසානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංඛගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඛගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, චතුත්තං ඔසානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංඛගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

(යථා එසනා සොළසසුන්නානානි තථාවික්ඛාරෙතබ්බොති.)

1. 16. 17-32

යොගසුන්නානි

403-418. වන්නාරොමෙ භික්ඛවෙ, යොගා. කතමෙ වන්නාරො: කාමයොගො භවයොගො දිට්ඨියොගො අවිජ්ජායොගො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, වන්නාරො යොගා. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, චතුත්තං යොගානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංඛගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඛගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, චතුත්තං යොගානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංඛගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 16. 33-48

උපාදනසුන්නානි

419-434. වන්නාරිමානි භික්ඛවෙ, උපාදනානි, කතමානි වන්නාරි කාමුපාදනං දිට්ඨපාදනං සීලබ්බතුපාදනං අත්තවාද්දපාදනං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, වන්නාරි උපාදනානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ චතුත්තං උපාදනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංඛගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඛගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, චතුත්තං උපාදනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංඛගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

16: ඔස වර්ගය

1. 16. 1-16

ඔස සූත්‍ර

387-402. මහණෙනි, මේ ඔස (සැඬදියපහර) සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: කාමොස (කාමගුණයන්හි දැඩි රාගය) භවොස (රූපාරූපභවයන්හි දැඩි රාගය) දිට්‍ඨොස (දෙසැට්ටුව) අවිජ්ජාසය. මහණෙනි, මොහු සිවු ඔසයෝ යි. මහණෙනි, මේ සිවුඔසයන්ගේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අර්ථදර්ශන වැඩිය යුතු. කවර අර්ථදර්ශනෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවේකනිසංකිත විරාගනිසංකිත නිරොධනිසංකිත චොක්ඛග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ සිවු ඔසයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අර්ථදර්ශන වැඩිය යුත්තේ යි.

(එසනාසූත්‍ර මෙන් සොළොස් සූත්‍රාන්ත විතරකටයුතුයි.)

1. 16. 17-32

යොග සූත්‍ර

403-418. මහණෙනි, මේ යොග (යෙදීම) සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: කාමයොග භවයොග දිට්ඨියොග අවිජ්ජායොග යි. මහණෙනි, මේ යොග සතර යි. මහණෙනි, මේ යොග සතර වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අර්ථදර්ශන වැඩිය යුතු. කවර අර්ථදර්ශනෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවේකනිසංකිත විරාගනිසංකිත නිරොධනිසංකිත චොක්ඛග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ සිවු යොගයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අර්ථදර්ශන වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 33-48

උපාදන සූත්‍ර

419-434. මහණෙනි, මේ උපාදන (දැඩි ගැනුම්) සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: කාමුපාදන දිඤ්ඤාපාදන, සිලබ්බකුපාදන, අක්කවාදුපාදන යි. මහණෙනි, මේ උපාදන සතර යි. මහණෙනි, මේ උපාදන සතර වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අර්ථදර්ශන වැඩිය යුතු. කවර අර්ථදර්ශනෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවේකනිසංකිත විරාගනිසංකිත නිරොධනිසංකිත චොක්ඛග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ සිවු උපාදනයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අර්ථදර්ශන වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 49-64

ගන්ධසූත්තානි

435-450. වත්තාරොචෙ භික්ඛවෙ, ගන්ධා කතමෙ වත්තාරො: අභිජ්ඣා කායගන්තො ව්‍යාපාදෙ කායගන්තො ධීලබ්බපරාමාසො කායගන්තො ඉදංසමොභිනිවෙසො කායගන්තො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, වත්තාරො ගන්ධා ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, චතුත්තං ගන්ධානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙතබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොසංගහපරිණාමිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, චතුත්තං ගන්ධානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙතබ්බොති.

1. 16. 65-80

අනුසයසූත්තානි

351-466. සත්තමෙ භික්ඛවෙ, අනුසයා. කතමෙ සත්ත: කාම-රාගානුසයො පටිසානුසයො දිට්ඨානුසයො විචික්ඛානුසයො මානානුසයො භවරාගානුසයො අවිජ්ජානුසයො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, සත්ත අනුසයා. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, සත්තන්තං අනුසයානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙතබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොසංගහපරිණාමිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, සත්තන්තං අනුසයානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙතබ්බොති.

1. 16. 81-96

කාමගුණසූත්තානි

467-482. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ, කාමගුණා කතමෙ පඤ්ඤා: චක්ඛුවිඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජ්ජියා. සොනවිඤ්ඤායා සඤ්ඤා -පෙ- සානවිඤ්ඤායා ගන්ධා -පෙ- ජීව්හාවිඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායවිඤ්ඤායා ථොට්ඨංගා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජ්ජියා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා කාමගුණා. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ පඤ්ඤානං කාම-ගුණානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙතබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොසංගහපරිණාමිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං කාමගුණානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙතබ්බොති,

1. 16. 49-64

ගන්ධ සූත්‍ර

435-450. මහණෙනි, මේ ගන්ධ (ගෙතීම) සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: අභිජ්ඣාකායගන්ධ ව්‍යාපාදකායගන්ධ සීලබ්බතපරාමායකායගන්ධ ඉදංසව්‍යාහිනිවෙසකායගන්ධ යි. මහණෙනි, මේ ගන්ධ සතර යි. මහණෙනි, මේ ගන්ධයතර වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස අරිද්වනිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිද්වනිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරොධනිසංඝිත වොසංගහපරිණාමි කොට සමමාදිට්ඨිය වඩයි... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ සිවු ග්‍රන්ථයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස මේ අරිද්වනිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 65-80

අනුසය සූත්‍ර

451-466. මහණෙනි, මේ අනුසය (නිදිගත්කෙලෙස්) සතෙකි. කවර සතෙක යත්: කාමරාගානුසය පටිසානුසය දිට්ඨානුසය විචිකිච්ඡානුසය මානානුසය භවරාගානුසය අවිජ්ජානුසය යි. මහණෙනි, මොහු යත් අනුසයයෝ යි. මහණෙනි, මේ සත් අනුසයයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස අරිද්වනිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිද්වනිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරොධනිසංඝිත වොසංගහපරිණාමි කොට සමමාදිට්ඨිය වඩයි.. සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ සත් අනුසයයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස මේ අරිද්වනිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 81-96

කාමගුණ සූත්‍ර

467-482. මහණෙනි, මේ කාමගුණ පසෙකි. කවර පසෙක යත්: ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසාරූප වූ කාමොපසංහිත වූ රජනීය වූ ඇසින් දකයුතු රූපයෝ ය... කනින් දකයුතු ශබ්දයෝ ය... නැහැයෙන් දකයුතු ගන්ධයෝ ය... දිවින් දකයුතු රසයෝ ය ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනවධන ප්‍රියසංභාව වූ කාමයෙන් යුත් ඇඳුම් කටයුතු කඩින් දකයුතු ස්පර්ශයෝ යි. මහණෙනි, මොහු පස්කම් ගුණයෝ යි. මහණෙනි, මේ පස්කම් ගුණයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... ප්‍රභාණය පිණිස අරිද්වනිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිද්වනිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරොධනිසංඝිත වොසංගහපරිණාමි කොට සමමාදිට්ඨිය වඩයි... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ පස්කම් ගුණයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස මේ අරිද්වනිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16, 97-112

නිවරණසුත්තානි

483-498. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, නිවරණානි. කතමානි පඤ්ඤා: කාමච්ඡදානිවරණං ව්‍යාපාදනිවරණං ථිනමිඳුනිවරණං උඤ්චවකුක්ඛපිට්ඨනිවරණං විචිකිල්පානිවරණං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා නිවරණානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං නිවරණානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤානං නිවරණානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 16. 113-128

උපාදනකඛන්ධසුත්තානි

499-514. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ, උපාදනකඛන්ධා. කතමෙ පඤ්ඤා: රුප්පාදනකඛන්ධො වේදනුපාදනකඛන්ධො සංඤ්ඤාපාදනකඛන්ධො සංඛාරුපාදනකඛන්ධො විඤ්ඤාණුපාදනකඛන්ධො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාපාදනකඛන්ධා. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උපාදනකඛන්ධානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උපාදනකඛන්ධානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 16. 129-144

ඔරමහාගියසංයොජනසුත්තානි

515-530. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඔරමහාගියානි සංයොජනානි. කතමානි පඤ්ඤා: සංකායදිට්ඨි විචිකිල්පා සිලබ්බපරාමාසො කාමච්ඡදො ව්‍යාපාදො. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාරමහාගියානි සංයොජනානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 16. 97-112

නිවරණ සූත්‍ර

483-498. මහණෙනි, මේ නිවරණ පසෙකි. කවර පසෙක යත්: කාමච්ඡදනිවරණය ය ව්‍යාපාදනිවරණය ය ටීනමිඤ්ඤිනිවරණය ය උඤ්චෙකුකකුච්චනිවරණය ය විචිකිච්ඡානිවරණය යි. මහණෙනි, මේ නිවරණ පස යි. මහණෙනි, මේ නිවරණ පස වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිඳ දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස.. පැහීම පිණිස අරිආටභිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිආටභිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත චොක්ඛසංගපරිණාමී කොට සමොදිට්ඨිය වඩයි... සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ නිවරණ පස වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස.. ක්ෂය කරන පිණිස... ප්‍රභාණය පිණිස මේ අරිආටභිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 113-128

උපාදනකඛන්ධ සූත්‍ර

499-514. මහණෙනි, මේ උපාදනස්කන්ධ පසෙකි. කවර පසෙක යත්: රූපුපාදනකඛන්ධය වෙදනුපාදනකඛන්ධය සංකෘපාදනකඛන්ධය සංඛාරුපාදනකඛන්ධය විඤ්ඤාණුපාදනකඛන්ධ යි. මහණෙනි, මේ උපාදනස්කන්ධ පස යි. මහණෙනි, මේ උපාදනස්කන්ධ පස වෙසෙසින් දැනීම පිණිස.. පිරිසිඳ දැනීම පිණිස.. ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිආටභිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිආටභිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නම්‍යවු සමොදිට්ඨිය වඩයි... සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ උපාදනස්කන්ධ පස වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස.. ක්ෂය කරන පිණිස... ප්‍රභාණය පිණිස මේ අරිආටභිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 129-144

ඔරමහාගියසංයොජනසූත්‍ර

515-530. මහණෙනි, මේ ඔරමහාගිය සංයොජන පසෙකි. කවර පසෙක යත්: සක්කායදිට්ඨි විචිකිච්ඡා සිලබ්බතපරාමාස කාමච්ඡද ව්‍යාපාද යි. මහණෙනි, මේ ඔරමහාගිය සංයොජන පස යි. මහණෙනි, මේ ඔරමහාගිය සංයොජන පස වෙසෙසින් දැනුම පිණිස.. පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිආටභිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිආටභිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සමොදිට්ඨිය වඩයි... සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ ඔරමහාගිය සංයොජන පස වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ක්ෂය කරනු පිණිස.. ප්‍රභාණය පිණිස මේ අරිආටභිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 145-160

උද්ධමහාගියසංයොජනසුත්තානි

531-546. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, උද්ධමහාගියානි සංයොජනානි. කතමානි පඤ්ඤා: රූපරාගො අරූපරාගො මානො උද්ධංචිමං අවිජ්ජා. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාද්ධමහාගියානි සංයොජනානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උද්ධමහාගියානං සංයොජනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංඛිතො මග්ගො භාවෙනඛෙඛා. කතමො අරියො අට්ඨංඛිතො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සංචාරාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොස්සග්ගා-පරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උද්ධමහාගියානං සංයොජනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංඛිතො මග්ගො භාවෙනඛෙඛානි.

(යථා එසනා සුක්කන්තා තථා සබ්බෙසු පෙය්‍යාලෙසු සොළස සොළස සුක්කන්තා වික්ඛාරෙතඛො.)

ඔසවගෙහා සොළසමො.

කත්තුද්දනං:

ඕසා යොගා උපාදනා ගජ්ඣා අනුසයාපි ව කාමගුණ නිවරණා බන්ධා ඔරුද්ධමහාගියානි.

මග්ග සංයුක්තං සමනං.

කත්තු වග්ගද්දනං:

අවිජ්ජා වග්ගො පට්ඨමො දුතියො විහාරො චුට්ඨති. මිච්ඡත්තවග්ගො තතියො චතුක්ඛො පටිපත්ති ව. අඤ්ඤාතිස්සියො පඤ්ඤමො ඡට්ඨො සුරියපෙය්‍යාලො, එකධමමො දුට්ඨො ගඛිතා පෙය්‍යාලාපි ව චත්තාරො. අසාමාද්‍ය නෙළසමො බලවග්ගො ව චුද්දසො, එසනා පණ්ණරසමො ඔසවග්ගො සොළසමොති.

1. 16. 145-160

උද්ධමනාගියසංයෝජනසූත්‍ර

531-546. මහණෙනි, මේ උද්ධමනාගිය සංයෝජන පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධමන අවිජ්ජා යි. මහණෙනි, මේ උද්ධමනාගිය සංයෝජන පසෙයි. මහණෙනි, මේ උද්ධමනාගිය සංයෝජන පස වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ඤාය කරනු පිණිස... ප්‍රභාණය පිණිස අරිඅට්ඨිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅට්ඨිමහෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙනහි සමණ විවෙකනිශ්‍රිත වූ විරාගනිශ්‍රිත වූ නිරොධනිශ්‍රිත වූ නිර්වාණයට නමා වූ සමාදිට්ඨිය වඩයි... සමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ පඤ්ඤාඋද්ධමනාගිය සංයෝජනයන්ගේ අභිඥාව පිණිස... පරිඤාව පිණිස ඤාය කරන පිණිස... ප්‍රභාණය පිණිස මේ අරිඅට්ඨිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

(එසනා සූත්‍ර මෙන් සිසුන් පෙය්‍යාලයන්හි සූත්‍ර සොළස සොළස විතර කටයුතු යි.)

සොළොස් වැනි ඔසවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ඔස, යොග, උපාදාන, ගතී, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, ඛන්ධ, ඔරමනාගිය, උද්ධමනාගිය යි සොඩගක දශයෙකි. සූත්‍ර එක්සිය සැටෙකි යි.

මහ්ගසංඤ්ඤානාම නිමිසේ යි.

එහි වර්ගනාමාවලිය:

පළමුවැන්න අවිජ්ජාවර්ගය යි. දෙවැන්න විහාරවර්ගය යි කියනු ලැබේ. තෙවැන්න විච්ඡක්කවර්ගය යි. සිවුවැන්න පටිපත්ති වර්ගය යි. පස්වැන්න අඤ්ඤානිත්‍රියවර්ගය යි. සවැන්න සූරිය-පෙය්‍යාල යි. එකධම්මවර්ග දෙකෙකි. ගඛනාපෙය්‍යාල ද සතරෙකි. උක්කලෙස්වැන්න අප්පමාදවර්ගය යි. තුදස්වැන්න බලකරණියවර්ගය යි. පසළොස්වැන්න එසනාවර්ගය යි. සොළොස්වැන්න ඔසවර්ගය යි.

2. බොජ්ඣංගසංයුතං

1. පබ්බතවග්ගො

2. 1. 1

හිමවනසුත්තං

547. සාවකවීයං:

හිමවනං භික්ඛවෙ, පබ්බතරාජානං¹ නිස්සාය නාගා කායං වඩෙඪ්ඤ්ඤි බලං ගාහෙනති. තෙ තස්ස කායං වඩෙඪ්ඤ්ඤි බලං ගාහෙත්වා කුසුමෙහ ඔතරන්ති. කුසුමෙහ ඔතරිත්වා මහාසොබෙහ ඔතරන්ති. මහාසොබෙහ ඔතරිත්වා කුන්තදියො ඔතරන්ති. කුන්තදියො ඔතරිත්වා මහානදියො ඔතරන්ති. මහානදියො ඔතරිත්වා මහාසමුද්දං සාගරං ඔතරන්ති. තෙ තස්ස මහත්තත්තං වෙපුලුත්තං ආපජ්ජන්ති කායෙන. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය සත්තබොජ්ඣංගෙහ භාවෙනො සත්තබොජ්ඣංගෙහ බහුලීකරොනො මහත්තත්තං වෙපුලුත්තං පාපුණාති ධම්මෙසු.

කප්ඤ්ඤි භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය සත්තබොජ්ඣංගෙහ භාවෙනො සත්තබොජ්ඣංගෙහ බහුලීකරොනො මහත්තත්තං වෙපුලුත්තං පාපුණාති ධම්මෙසු: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසංකොඡ්ඤ්ඤිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝක්ඛග්ගපරිණාමිං. ධම්මවිවයසංකොඡ්ඤ්ඤිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝක්ඛග්ගපරිණාමිං. විරියසංකොඡ්ඤ්ඤිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝක්ඛග්ගපරිණාමිං. පීතිසංකොඡ්ඤ්ඤිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝක්ඛග්ගපරිණාමිං. පාසද්ධිසංකොඡ්ඤ්ඤිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝක්ඛග්ගපරිණාමිං. සමාධිසංකොඡ්ඤ්ඤිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝක්ඛග්ගපරිණාමිං. උපෙක්ඛාසංකොඡ්ඤ්ඤිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝක්ඛග්ගපරිණාමිං. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය සත්තබොජ්ඣංගෙහ භාවෙනො සත්තබොජ්ඣංගෙහ බහුලීකරොනො මහත්තත්තං වෙපුලුත්තං පාපුණාති ධම්මෙසුති.

2. 1. 2

කායසුත්තං

548. සාවකවීයං:

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අයං කායො ආභාරට්ඨිතිකො ආභාරං පටිච්ච තිට්ඨති, අනාභාරො නො තිට්ඨති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, පඤ්ච නිවරණා ආභාරට්ඨිතිකා ආභාරං පටිච්ච තිට්ඨන්ති, අනාභාරො නො තිට්ඨන්ති.

කො ව භික්ඛවෙ ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස භියෝගාභාවාය වෙපුලුත්තාය. අස්ස භික්ඛවෙ සුභනිමිත්තං. තස්ස අයෝනිසො මනසිකාරබහුලීකාරො අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස භියෝගාභාවාය වෙපුලුත්තාය.

1. පබ්බතරාජං - 8 1, සා

2. බෞද්ධකිංකර සංයුත්තය

1. පබ්බත වර්ගය

2. 1. 1

හිමවනසූත්‍රය

547. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, හිමවත් පවුරජ නිසා නාගයෝ කය වඩත්, බල ගන්වත්. ඔහු එහි කය වඩා, බල ගන්වා කුඩා හෙබවලට බසිති. කුඩා හෙබවලට බැස මහ හෙබවලට බසිති. මහ හෙබවලට බැස කුඩා ගඬයාවලට බසිති. කුඩා ගඬයාවලට බැස මහ ගඬයාවලට බසිති. මහ ගඬයාවලට බැස මහමුහුදට සයුරට බසිති. ඔහු එහි කයින් මහත්කයට විපුලකයට පැමිණෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සත්තබ්බාසයෙන් වඩන්නේ සත්තබ්බාසයෙන් බහුල කරන්නේ දහම්හි ලා මහත්කයට විපුලකයට පැමිණේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සත්තබ්බාසයෙන් වඩන්නේ සත්තබ්බාසයෙන් බහුල කරන්නේ දහම්හි ලා මහත්කයට විපුලකයට පැමිණේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංකිත වූ විරාගනිසංකිත වූ නිරෝධනිසංකිත වූ වොස්සග්ගපරිණාමී වූ සතිසංකොඡ්ඡාසය වඩයි. විවෙකනිසංකිත විරාගනිසංකිත නිරෝධනිසංකිත වොස්සග්ගපරිණාමී වූ ධම්මවිචයසංකොඡ්ඡාසය වඩයි. විවෙකනිසංකිත විරාගනිසංකිත නිරෝධනිසංකිත වොස්සග්ගපරිණාමී වූ විරියසංකොඡ්ඡාසය වඩයි. විවෙකනිසංකිත විරාගනිසංකිත නිරෝධනිසංකිත වොස්සග්ගපරිණාමී වූ පිතිසම්බොඡ්ඡාසය වඩයි. විවෙකනිසංකිත විරාගනිසංකිත නිරෝධනිසංකිත වොස්සග්ගපරිණාමී වූ පස්සද්ධිසම්බොඡ්ඡාසය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සමාධිසම්බොඡ්ඡාසය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු උපෙක්ඛා සම්බොඡ්ඡාසය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සත්තබ්බාසයෙන් වඩන්නේ සත්තබ්බාසයෙන් බහුල කරන්නේ දහම්හි ලා මහත්කයට විපුලකයට පැමිණේ යි.

2. 1. 2

කායසූත්‍රය

548. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, යම්සේ ආහාර ප්‍රත්‍යයයෙන් සිටුනා මේ කය අහර නිසා පවති ද, අහර නැති ව නො පවති ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම ආහාරප්‍රත්‍යයයෙන් සිටුනා පක්ඛි නිවරණයෝ අහර නිසා පවතිත්, අහර නැති ව නො පවතිත්.

මහණෙනි, නූපත් කාමච්ඡද්දය ඉපදීම පිණිස ද උපත් කාමච්ඡද්දයාගේ බහුල බව විපුල බව පිණිස ද ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, ඉහනිමිත්තෙක් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද නූපත් කාමච්ඡද්දය ඉපදීම පිණිසත්, උපත් කාමච්ඡද්දය බොහෝ වීම පිණිසත් විපුලකය පිණිසත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

කො ව හික්ඛවෙ ආහාරො අනුප්පන්නායං වා බ්‍යාපාදායං උප්පාදාය උප්පන්නායං වා බ්‍යාපාදායං භියොගාභාවාය වෙපුලලාය: අඤ්ඤිතං. තඤ්ඤායො මනසිකාරබ්‍රුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නායං වා බ්‍යාපාදායං උප්පාදාය උප්පන්නායං වා බ්‍යාපාදායං භියොගාභාවාය වෙපුලලාය.

කො ව හික්ඛවෙ ආහාරො අනුප්පන්නායං වා ථිතමිද්ධායං උප්පාදාය, උප්පන්නායං වා ථිතමිද්ධායං භියොගාභාවාය වෙපුලලාය: අඤ්ඤිතං. තඤ්ඤායො මනසිකාරබ්‍රුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නායං වා ථිතමිද්ධායං උප්පාදාය උප්පන්නායං වා ථිතමිද්ධායං භියොගාභාවාය වෙපුලලාය.

අඤ්ඤිතං ආහාරො අනුප්පන්නායං වා උද්ධවකුක්ඛවයං උප්පාදාය උප්පන්නායං වා උද්ධවකුක්ඛවයං භියොගාභාවාය වෙපුලලාය. අඤ්ඤිතං වෙතො අද්ධපසමො. තඤ්ඤායො මනසිකාරබ්‍රුලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පන්නායං වා උද්ධවකුක්ඛවයං උප්පාදාය උප්පන්නායං වා උද්ධවකුක්ඛවයං භියොගාභාවාය වෙපුලලාය.

කො ව හික්ඛවෙ ආහාරො අනුප්පන්නායං වා විචිකිච්ඡාය උප්පාදාය උප්පන්නායං වා විචිකිච්ඡාය භියොගාභාවාය වෙපුලලාය? අඤ්ඤිතං විචිකිච්ඡායානි යා ධම්මො. තඤ්ඤායො මනසිකාරබ්‍රුලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පන්නායං වා විචිකිච්ඡාය උප්පාදාය උප්පන්නායං වා විචිකිච්ඡාය භියොගාභාවාය වෙපුලලාය. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ, අයං කායො ආහාරඤ්ඤිතො ආහාරං පටිච්ච නිවඨති. අනාහාරො නො නිවඨති. එවමෙව ඛො හික්ඛවෙ ඉමෙ පඤ්ඤා නිවරණං ආහාරඤ්ඤිතො ආහාරං පටිච්ච නිවඨති. අනාහාරො නො නිවඨති.

සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ අයං කායො ආහාරඤ්ඤිතො, ආහාරං පටිච්ච නිවඨති, අනාහාරො නො නිවඨති. එවමෙව ඛො හික්ඛවෙ සත්ත ඛොඤ්ඤිතො ආහාරඤ්ඤිතො ආහාරං පටිච්ච නිවඨති. අනාහාරො නො නිවඨති. කො ව හික්ඛවෙ ආහාරො අනුප්පන්නායං වා සතිසංකොඤ්ඤිතායං උප්පාදාය උප්පන්නායං වා සතිසංකොඤ්ඤිතායං භාවනාය පාරිපුරියා අඤ්ඤිතං සතිසංකොඤ්ඤිතායානි යා ධම්මො. තඤ්ඤායො මනසිකාරබ්‍රුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නායං වා සතිසංකොඤ්ඤිතායං උප්පාදාය උප්පන්නායං වා සතිසංකොඤ්ඤිතායං භාවනාය පාරිපුරියා.

කො ව හික්ඛවෙ ආහාරො අනුප්පන්නායං වා ධම්මවිවිසංකොඤ්ඤිතායං උප්පාදාය උප්පන්නායං වා ධම්මවිවිසංකොඤ්ඤිතායං භාවනාය පාරිපුරියා: අඤ්ඤිතං කුසලාකුසලා ධම්මො සාවජ්ජානාවජ්ජා ධම්මො භිත්තපණ්ණිකා ධම්මො කණ්ණිකසප්පිහාගා ධම්මො. තඤ්ඤායො මනසිකාරබ්‍රුලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පන්නායං වා ධම්මවිවිසංකොඤ්ඤිතායං උප්පාදාය උප්පන්නායං වා ධම්මවිවිසංකොඤ්ඤිතායං භාවනාය පාරිපුරියා.

මහණෙනි, නූපත් ව්‍යාපාදය ඉපදීම පිණිසත් උපත් ව්‍යාපාදයාගේ බහුල බව විපුල බව පිණිසත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, ප්‍රතිසන්තිතයෙක් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙතෙහි කිරීමක් බහුල කිරීමක් වේ ද, නූපත් ව්‍යාපාදය ඉපදීම පිණිසත් උපත් ව්‍යාපාදයේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපත් චිතමිඤ්ඤය ඉපදීම පිණිසත් උපත් චිතමිඤ්ඤයාගේ බහුල බව විපුලත්වය පිණිසත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යත්: මහණෙනි (ප්‍රාන්තසෙත්තාසනයන්හි හා අධිකුශල) ධර්මයන්හි නො ඇල්මක් තෙරිමයක් (මැලිබවක්) මැලි හැරීමක් (කායවිප්‍රමාණයක්) බත්මතයක් සිතේ මැලිබවක් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙතෙහි කිරීමක් බහුල කිරීමක් වේ ද, නූපත් චිතමිඤ්ඤය ඉපදීම පිණිසත් උපත් චිතමිඤ්ඤයාගේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපත් උදාච්ඡක්කාදායය ඉපදීමටත් උපත් උදාච්ඡක්කාදායයාගේ බොහෝබවටත් විපුලත්වයටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිතේ නො සන්තිප්‍රමේක් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙතෙහි කිරීමක් බහුල කිරීමක් වේ ද, නූපත් උදාච්ඡක්කාදායයාගේ ඉපදීමටත් උපත් උදාච්ඡක්කාදායයාගේ බොහෝ බවටත් විපුලත්වයටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපත් විචිකිච්ඡාව ඉපදීමටත් උපත් විචිකිච්ඡාවගේ බොහෝ බවටත් විපුලත්වයටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, විචිකිච්ඡාවට හිත වූ ධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නුනුවණින් මෙතෙහි කිරීමක් බහුල කිරීමක් වේ ද, නූපත් විචිකිච්ඡාව ඉපදීමටත් උපත් විචිකිච්ඡාවේ බොහෝ බවටත් විපුලත්වයටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි. මහණෙනි, යම්සේ මේ කය ප්‍රත්‍යයසප්තික වේ ද ප්‍රත්‍යය නිසා පවති ද, ප්‍රත්‍යය නැති ව නො පවති ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මේ පඤ්ච නිවරණයෝ ප්‍රත්‍යයසප්තිකයහ. ප්‍රත්‍යය නිසා පවතිත්, ප්‍රත්‍යය නැතිව නො පවතිත්.

මහණෙනි, යම්සේ මේ කය ප්‍රත්‍යයසප්තික වේ ද, ප්‍රත්‍යය නිසා පවති ද, ප්‍රත්‍යය නැති ව නො පවති ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම සප්ත බෞද්ධධර්මයෝ ප්‍රත්‍යයසප්තිකයහ, ප්‍රත්‍යය නිසා පවතිත්. ප්‍රත්‍යය නැති ව නො පවතිත්. මහණෙනි, නූපත් සතිසම්බොද්ධකය ඉපදීමටත් උපත් සතිසම්බොද්ධකය වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සතිසම්බොද්ධකයට හිත වූ ධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නුනුවණින් මෙතෙහි කිරීමක් බහුල කිරීමක් වේ ද නූපත් සතිසම්බොද්ධකය ඉපදීමටත් උපත් සතිසම්බොද්ධකයාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපත් ධම්මවිවයසමොඡ්ඤ්ඤයාගේ ඉපදීමටත් උපත් ධම්මවිවයසමොඡ්ඤ්ඤයාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද: මහණෙනි, කුශලාකුශලධර්මයෝ සාවද්‍යානවද්‍යධර්මයෝ භීතප්‍රණීතධර්මයෝ කෘෂ්ණසුභාසප්‍රතිභාගධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නුනුවණින් මෙතෙහි කිරීමක් බහුල කිරීමක් වේ ද, නූපත් ධම්මවිවයසමොඡ්ඤ්ඤයාගේ ඉපදීමටත් උපත් ධම්මවිවයසමොඡ්ඤ්ඤයාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

කො ව භික්ඛවෙ ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා විරියසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා විරියසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිච්ඡරියා: අත්ථි භික්ඛවෙ, ආරම්භධාතු නික්කමධාතු පරක්කමධාතු, තත්ථ යොනිසොමනසිකාරබහුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා විරියසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා විරියසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා පිතිසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා පිතිසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිච්ඡරියා: අත්ථි භික්ඛවෙ පිතිසංඛොජ්ඣායාස්ස ධම්මො, තත්ථ යොනිසොමනසිකාරබහුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා පිතිසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා පිතිසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධිසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධිසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිච්ඡරියා: අත්ථි භික්ඛවෙ කායපස්සද්ධි, චිත්තපස්සද්ධි, තත්ථ යොනිසොමනසිකාරබහුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධිසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධිසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා සමාධිසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා සමාධිසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිච්ඡරියා: අත්ථි භික්ඛවෙ, සමථනිමිත්තං¹ අබ්‍යග්ගනිමිත්තං, තත්ථ යොනිසොමනසිකාරබහුලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා සමාධිසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා සමාධිසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා උප්පෙබ්බසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා උප්පෙබ්බසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිච්ඡරියා: අත්ථි භික්ඛවෙ, උප්පෙබ්බසංඛොජ්ඣායාස්ස ධම්මො තත්ථ යොනිසොමනසිකාරබහුලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා උප්පෙබ්බසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා උප්පෙබ්බසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිච්ඡරියා. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අයං කායො ආහාරඋසිතිකො ආහාරං පටිච්ච තිට්ඨති, අනාහාරො නො තිට්ඨති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉමෙ සක්ක ඛොජ්ඣායා ආහාරඋසිතිකා ආහාරං පටිච්ච තිට්ඨන්ති, අනාහාරො නො තිට්ඨන්ති.

1. සමාධිනිමිත්තං - ස්‍යා.

2. ඛොජ්ඣායාස්ස ධම්මො - ස්‍යා.

මහණෙනි, නූපන් විරියසමෝදායකයාගේ ඉපැද්මටත් උපන් විරියසමෝදායකයාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද; මහණෙනි, පළමු ඇරඹුණු වියඟියෙක්, මැලිබැවින් නික්මුණු වියඟියෙක්, මතුමතු තැන් ඇක්මෙනා වියඟියෙක් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් විරියසමෝදායකයාගේ ඉපැද්මටත් උපන් විරියසමෝදායකයාගේ වැඩීමෙන් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපන් පිතිසමෝදායකයාගේ ඉපැද්මටත් උපන් පිතිසමෝදායකයාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද; මහණෙනි, පිතිසමෝදායකයාට හිත වූ ධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන්, බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් පිතිසමෝදායකයාගේ ඉපැද්මටත් උපන් පිතිසමෝදායකයාගේ වැඩීමෙන් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපන් පසංඤ්චිසමෝදායකයාගේ ඉපැද්මටත් උපන් පසංඤ්චිසමෝදායකයාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද; (වෙදනා සංඤ්ඤා සංඛාර යන) නාම කයෙහි බර හැරීමෙන්, සිතෙහි බර හැරීමෙන් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් පසංඤ්චිසමෝදායකයාගේ ඉපැද්මටත් උපන් පසංඤ්චිසමෝදායකයාගේ වැඩීමෙන් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපන් සමාධිසමෝදායකයාගේ ඉපැද්මටත් උපන් සමාධිසමෝදායකයාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද; මහණෙනි, සමාධිසමෝදායකයාට එකාලමතනිවිතයෙක් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් සමාධිසමෝදායකයාගේ ඉපැද්මටත් උපන් සමාධිසමෝදායකයාගේ වැඩීමෙන් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපන් උපෙක්ඛාසමෝදායකයාගේ ඉපැද්මටත්, උපන් උපෙක්ඛාසමෝදායකයාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද; මහණෙනි, උපෙක්ඛාසමෝදායකයාට හිත වූ ධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් උපෙක්ඛාසමෝදායකයාගේ ඉපැද්මටත් උපන් උපෙක්ඛාසමෝදායකයාගේ වැඩීමෙන් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි. මහණෙනි, යම්සේ මේ කය ප්‍රත්‍යයසීතික වේ ද, ප්‍රත්‍යය නිසා පවතී ද, ප්‍රත්‍යය නැති ව නො පවතී ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මේ සජ්ඣ බොධායාගේ ප්‍රත්‍යයසීතිකය. ප්‍රත්‍යය නිසා පවතීත්. ප්‍රත්‍යය නැති ව නො පවතීත් යි.

2. 1. 3

සීලසුත්තං

549. යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලයමානනා සමාධිසමානනා පඤ්ඤාසමානනා විමුක්තිසමානනා විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනසමානනා. දස්සනමානං¹ භික්ඛවෙ, තෙසං භික්ඛුනං බහුකාරං² වදාමි. සචන්ද්‍රියමානං භික්ඛවෙ, තෙසං භික්ඛුනං බහුකාරං වදාමි. උපසංඛ්‍යාමනමානං භික්ඛවෙ, තෙසං භික්ඛුනං බහුකාරං වදාමි. පඨිරුපාසනමානං භික්ඛවෙ, තෙසං භික්ඛුනං බහුකාරං වදාමි, අනුස්සන්ධිමානං භික්ඛවෙ තෙසං භික්ඛුනං බහුකාරං වදාමි. අනුපබ්බජ්ජමානං භික්ඛවෙ තෙසං භික්ඛුනං බහුකාරං වදාමි. තං කිස්ස හෙතු: තථාරූපානං භික්ඛවෙ භික්ඛුනං ධම්මං සුඤ්ඤා ද්වයෙන³ චූපකට්ඨං විහරති කායචූපකාසෙන ච විතචූපකාසෙන ච. සො තථා චූපකට්ඨං විහරන්තො තං ධම්මං අනුස්සරති අනුචිතකෙකති.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථා⁴ චූපකට්ඨං විහරන්තො තං ධම්මං අනුස්සරති අනුචිතකෙකති. සතිසම්මොඤ්ඤාධො තස්මිං සමයෙ තස්ස භික්ඛුනො ආරථො හොති. සතිසම්මොඤ්ඤාධො යස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති, සතිසම්මොඤ්ඤාධො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපූරිං ගවජති. සො තථා සතො විහරන්තො තං ධම්මං පඤ්ඤාය පච්චිනති පච්චරති පරිච්ඡංසමාපජ්ජති.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු තථා සතො විහරන්තො තං ධම්මං පඤ්ඤාය පච්චිනති පච්චරති පරිච්ඡංසමාපජ්ජති, ධම්මවිවයං සම්මොඤ්ඤාධො තස්මිං සමයෙ තස්ස භික්ඛුනො ආරථො හොති. ධම්මවිවයං සම්මොඤ්ඤාධො යස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති, ධම්මවිවයං සම්මොඤ්ඤාධො තස්මිං සමයෙ තස්ස භික්ඛුනො භාවනා පාරිපූරිං ගවජති. තස්ස තං ධම්මං පඤ්ඤාය පච්චිනතො පච්චරතො පරිච්ඡංසමාපජ්ජතො ආරථං හොති විරියං අසලථිතං.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො තං ධම්මං පඤ්ඤාය පච්චිනතො පච්චරතො පරිච්ඡංසමාපජ්ජතො ආරථං හොති විරියං අසලථිතං, විරියසම්මොඤ්ඤාධො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරථො හොති. විරියසම්මොඤ්ඤාධො යස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති, විරියසම්මොඤ්ඤාධො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනා පාරිපූරිං ගවජති. ආරථවිරියස්ස උපපජ්ජති පිති නිරාමිසා.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ආරථවිරියස්ස උපපජ්ජති පිති නිරාමිසා, පිතිසම්මොඤ්ඤාධො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරථො හොති. පිතිසම්මොඤ්ඤාධො යස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති, පිතිසම්මොඤ්ඤාධො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනා පාරිපූරිං ගවජති. පිතිමනස්ස කායොපි පස්සමහති විතමපි පස්සමහති,

1. පාහං - මජ්ඣං.

2. බහුපකාරං - සායං.

3. ද්වයෙන චූපකාසෙන චූපකට්ඨං - මජ්ඣං.

4. තථා - මජ්ඣං, සායං.

2. 1. 3

සිලසූත්‍රය

549. මහණෙනි, යම් ඒ භික්ෂු කෙනෙක් ශීලසම්පන්න වෙත් ද, සමාධිසම්පන්න වෙත් ද, ප්‍රඥාසම්පන්න වෙත් ද, විමුක්තිසම්පන්න වෙත් ද, විමුක්තිඥානදර්ශනසම්පන්න වෙත් ද, මහණෙනි, ඒ භික්ෂුන්ගේ දක්මන් බොහෝ උපකාර යැයි මම කියමි. මහණෙනි, ඒ භික්ෂුන්ගේ (වඳත්) ඇසීමත් බොහෝ උපකාර යැයි මම කියමි. මහණෙනි, ඒ භික්ෂුන් වෙත එළඹීමත් බොහෝ උපකාර යැයි මම කියමි. ඒ භික්ෂුන් ඇසුරු කිරීමත් බොහෝ උපකාර යැයි මම කියමි. ඒ භික්ෂුන් සිහි කිරීමත් බොහෝ උපකාර යැයි මම කියමි. ඒ භික්ෂුන් අනුව පැවිදිවීමත් බොහෝ උපකාර යැයි මම කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, එබඳු භික්ෂුන්ගේ දහම් අසා කායච්චේකය චිත්තච්චේකය යන උභයච්චේකයෙන් යුතු වැ වෙසේ. හෙතෙමේ එසේ වෙත් ව වසන්නේ ඒ දහම සිහිකරයි, පුනපුනා සිතයි.

මහණෙනි, මහණ යම්කලෙක යම්සේ වෙත් ව වසන්නේ ඒ ධර්මය සිහි කෙරේ ද පුනපුනා සිතා ද එසමයෙහි ඒ මහණහු විසින් සතිසම්බොද්ධිකාය පටන් ගන්නා ලද වෙයි. යම්කලෙක මහණ සතිසම්බොද්ධිකාය වඩා ද එසමයෙහි මහණහුගේ සතිසම්බොද්ධිකාය වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. එසේ සිහි ඇති ව වෙසෙන්නේ ඒ දහම නුවණින් සොයයි. නුවණ හසුරුවයි. විමසීමට පැමිණේ.

මහණෙනි, මහණ යම්කලෙක එසේ සිහි ඇති ව වෙසෙන්නේ ඒ දහම නුවණින් සොයා ද, නුවණ හසුරුවා ද, විමසීමට පැමිණේ ද, එසමයෙහි ඒ මහණහු විසින් ධම්මච්චයසම්බොද්ධිකාය පටන්ගන්නා ලද වෙයි. මහණ යම් සමයක ධම්මච්චයසම්බොද්ධිකාය වඩා ද එසමයෙහි ඒ මහණහුගේ ධම්මච්චයසම්බොද්ධිකාය වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. ඒ දහම නුවණින් සොයන නුවණ හසුරුවන විමසීමට පැමිණෙන ඔහුගේ වීර්යය අරඹන ලද වෙයි, සංලින නො වේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක ඒ දහම නුවණින් සොයන නුවණ හසුරුවන විමසීමට පැමිණෙන මහණහුගේ වීර්යය අරඹන ලද වේ ද අසංලින වේ ද, එසමයෙහි මහණ විරියසම්බොද්ධිකාය වඩා ද එසමයෙහි මහණහුගේ විරියසම්බොද්ධිකාය වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. ඇරඹූ වැර ඇත්තහුට නිරාමිස ප්‍රීතිය උපදී.

මහණෙනි, යම් කලෙක ඇරඹූ වැර ඇති මහණහුට නිරාමිස ප්‍රීතිය උපදී ද එසමයෙහි මහණහු විසින් ප්‍රීතියම්බොද්ධිකාය අරඹන ලද වෙයි. යම් කලෙක මහණ තෙමේ පිනිසම්බොද්ධිකාය වඩා ද එසමයෙහි මහණහුගේ පිනිසම්බොද්ධිකාය භාවනායෙන් පිරිමට යේ. ප්‍රිත සිත් ඇත්තහුගේ නාම කයත් සැඟැල්ලු වේ, සිතත් සැඟැල්ලු වේ.

යසම් සමයෙ හික්ඛවෙ, හික්ඛනො පිතිමනස්ස කායොපි පසසමහති, විතතච්චි පසසමහති, පසසද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤා නසම් සමයෙ හික්ඛනො ආරඥො හොති. පසසද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤාං යසම්¹ සමයෙ හික්ඛ භාවෙති, පසසද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤා නසම් සමයෙ හික්ඛනො භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡති. පසසද්ධිකායස්ස සුඛං හොති සුඛිනො විතං සමාධියති.

යසම් සමයෙ හික්ඛවෙ, හික්ඛනො පසසද්ධිකායස්ස සුඛිනො විතං සමාධියති, සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤා නසම් සමයෙ හික්ඛනො ආරඥො හොති. සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤාං යසම් සමයෙ හික්ඛ භාවෙති, සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤා නසම් සමයෙ හික්ඛනො භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡති. සො තථා සමාහිතං විතං සාධුකං අජ්ඣුපෙකන්තා හොති.

යසම් සමයෙ හික්ඛවෙ, හික්ඛ තථා සමාහිතං විතං සාධුකං අජ්ඣුපෙකන්තා හොති, උපෙධාසමොඡ්ඤ්ඤා නසම් සමයෙ හික්ඛනො ආරඥො හොති. උපෙධාසමොඡ්ඤ්ඤාං යසම් සමයෙ හික්ඛ භාවෙති, උපෙධාසමොඡ්ඤ්ඤා නසම් සමයෙ හික්ඛනො භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡති.

එවං භාවිතෙසු ඛො හික්ඛවෙ සත්තසු ඛොඡ්ඤ්ඤාසු එවං බහුලිකතෙසු සත්ත එලා සත්තානිසංසා පාවිකඛ්ඛා. කතමෙ සත්ත එලා සත්තානිසංසා: දිට්ඨෙව ධර්මෙ පටිගච්ඡ අඤ්ඤාං ආරාධෙති. නො වෙ දිට්ඨෙව ධර්මෙ පටිගච්ඡ අඤ්ඤාං ආරාධෙති, අථ මරණකාලෙ අඤ්ඤාං ආරාධෙති. නො වෙ දිට්ඨෙව ධර්මෙ පටිගච්ඡ අඤ්ඤාං ආරාධෙති, නො වෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤාං ආරාධෙති, අථ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරිකඛයා අනාරාපරිනිබ්බාසී හොති. නො වෙ දිට්ඨෙව ධර්මෙ පටිගච්ඡ අඤ්ඤාං ආරාධෙති, නො වෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤාං ආරාධෙති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරිකඛයා අනාරාපරිනිබ්බාසී හොති, අථ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරිකඛයා උපහච්ච පරිනිබ්බාසී හොති. නො වෙ දිට්ඨෙව ධර්මෙ පටිගච්ඡ අඤ්ඤාං ආරාධෙති, නො වෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤාං ආරාධෙති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරිකඛයා අනාරාපරිනිබ්බාසී හොති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරිකඛයා උපහච්ච පරිනිබ්බාසී හොති, අථ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරිකඛයා අසංඛාරපරිනිබ්බාසී හොති.

1. නසම් - මජ්ඣ, සා.

2. පරිකඛ - මජ්ඣ, සා.

මහණෙනි, යම් කලෙක ඵ්‍රිත සිත් ඇති මහණහුගේ කයත් සැහැල්ලු වේ ද සිතත් සැහැල්ලු වේ ද එසමයෙහි මහණහු විසින් පාසද්ධිසමොඤ්ඤාභ්‍යාස අරඹන ලද වෙයි. යම් කලෙක මහණ පාසද්ධිසමොඤ්ඤාභ්‍යාස වඩා ද එසමයෙහි මහණහුගේ පාසද්ධි-සමොඤ්ඤාභ්‍යාස භාවනායෙන් පිරීමට යේ. සැහැල්ලු කාය ඇතියහුට සුවය වේ. සුව ඇතියහුගේ සිත එකඟ වේ.

මහණෙනි, යම් සමයෙක සැහැල්ලු කය ඇති මහණහුගේ සිත එකඟ වේ ද එසමයෙහි මහණහු විසින් සමාධිසමොඤ්ඤාභ්‍යාස අරඹන ලද වෙයි. යම් සමයෙක මහණ සමාධිසමොඤ්ඤාභ්‍යාස වඩා ද එසමයෙහි මහණහුගේ සමාධිසමොඤ්ඤාභ්‍යාස වැඩීමෙන් පිරීමට යේ. ඒ මහණ එසේ එකඟ වූ සිත මැනවින් මැදහත් ව බලන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ එසේ එකඟ වූ සිත මනා කොට මැදහත් ව බලන්නේ වේ ද එසමයෙහි මහණහු විසින් උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤාභ්‍යාස අරඹන ලද වෙයි. යම් කලෙක මහණ උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤාභ්‍යාස වඩා ද, එසමයෙහි මහණහුගේ උපෙක්ඛා-සමොඤ්ඤාභ්‍යාස වැඩීමෙන් පිරීමට යේ.

මහණෙනි, සජ්ඣ බොජ්ඣංගයන් මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි සත් පල කෙනෙක් සත් අනුසස් කෙනෙක් කැමතිවිය යුතුහ. කවර සත් පල කෙනෙක් ද කවර සත් අනුසස් කෙනෙක් ද, යත්: දිවුදූමියෙහි ම මරණින් පෙර රහත්බව ලබයි. ඉදින් දිවුදූමියෙහි ම මරණින් පෙර රහත්බව නො ලබා නම් එකල්හි මැරෙන කළ රහත්බව ලබයි. ඉදින් දිවුදූමියෙහි ම මරණින් පෙර රහත්බව නො ලබා නම් ඉදින් මැරෙන කල රහත්බව නො ලබා නම් එකල්හි ඔරම්භාගිය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් (බඹලොව ඉපිද ආයු අඩක් නො ගෙවා) අතර පිරිනිවෙනසුලු වෙයි. ඉදින් දිවුදූමියෙහි ම මරණින් පෙර රහත්බව නො ලබා නම් ඉදින් මැරෙන කල රහත්බව නො ලබා නම් ඉදින් ඔරම්භාගිය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් අතර පිරිනිවෙනසුලු නො වේ නම් එකල්හි ඔරම්භාගිය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් (බඹලොව ඉපිද ආයු අඩක් ගෙවා කෙළවර) ළඟට පැමිණ පිරිනිවෙනසුලු වෙයි. ඉදින් දිවුදූමියෙහි ම මරණින් පෙර රහත්බව නො ලබා නම් ඉදින් මැරෙන කළ රහත්බව නො ලබා නම් ඉදින් ඔරම්භාගිය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් අතර පිරිනිවෙනසුලු නො වේ නම්, ඉදින් ඔරම්භාගිය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් ආයු කෙළවර ළඟට පැමිණ පිරිනිවෙනසුලු නො වේ නම් එකල්හි ඔරම්භාගිය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් උත්සාහරහිත ව පිරිනිවෙනසුලු වෙයි.

නො වෙ දිට්‍ඨෙව්‍ය ධම්මෙ පටිගච්ච අඤ්ඤං ආරාධෙති, නො වෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤං ආරාධෙති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අනතරා පරිනිබ්බායි හොති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා උපහච්ච පරිනිබ්බායි හොති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අසංඛාරපරිනිබ්බායි හොති, අථ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා සසංඛාරපරිනිබ්බායි හොති, නො වෙ දිට්‍ඨෙව්‍ය ධම්මෙ පටිගච්ච අඤ්ඤං ආරාධෙති, නො වෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤං ආරාධෙති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අනතරා පරිනිබ්බායි හොති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා උපහච්ච පරිනිබ්බායි හොති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අසංඛාරපරිනිබ්බායි හොති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා සසංඛාරපරිනිබ්බායි හොති. අථ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා උදංසොතො හොති අකනිට්ඨගාමී. එවං භාවිතෙසු බො භික්ඛවෙ, සත්තෙසු බොජ්ඣංකිඤ්ඤෙසු එවං බහුලිකතෙසු ඉමෙ සත්ත ඵලා සත්තානිසංසා පාටිකඛිනාති.

2. 1. 4

වත්සුත්තං

550. එකං සමයං ආයස්මා සාරිපුත්තො සාවතපීයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර බො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛු ආමනෙතස්සි “ආවුසො භික්ඛවො”ති. “ආවුසො”ති බො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චඤ්ඤාසු. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

සත්තමෙ ආවුසො, බොජ්ඣංකිඤ්ඤා කතමෙ සත්ත: සතිසමෙඛොජ්ඣංකිඤ්ඤා ධම්මවිචයසමෙඛොජ්ඣංකිඤ්ඤා විරියසමෙඛොජ්ඣංකිඤ්ඤා චිත්තිසමෙඛොජ්ඣංකිඤ්ඤා පඤ්ඤාදිසමෙඛොජ්ඣංකිඤ්ඤා සමාධිසමෙඛොජ්ඣංකිඤ්ඤා උපෙකාසමෙඛොජ්ඣංකිඤ්ඤාති, ඉමෙ බො ආවුසො සත්තබොජ්ඣංකිඤ්ඤා. ඉමෙසං¹ ආවුසො, සත්තන්තං බොජ්ඣංකිඤ්ඤානං යෙන යෙන බොජ්ඣංකිඤ්ඤාන ආකඛිනාමී පුබ්බන්තහසමයං විහරිතුං. තෙන තෙන බොජ්ඣංකිඤ්ඤාන පුබ්බන්තහසමයං විහරාමී. යෙන යෙන බොජ්ඣංකිඤ්ඤාන ආකඛිනාමී මජ්ඣන්තිකං² සමයං විහරිතුං, තෙන තෙන බොජ්ඣංකිඤ්ඤාන මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරාමී. යෙන යෙන බොජ්ඣංකිඤ්ඤාන ආකඛිනාමී සායන්තහසමයං විහරිතුං, තෙන තෙන බොජ්ඣංකිඤ්ඤාන සායන්තහසමයං විහරාමී.

1. ඉමෙසංචොතං - මජ්ඣං, සත්තං.

2. මජ්ඣන්තිකං - මජ්ඣං.

ඉදින් දිට්ඨකියෙහි ම මරණින් පෙර රහත්ඛව නොලබා නම්, ඉදින් මැරෙන කල රහත්ඛව නොලබා නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් අතර පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් ආයු කෙළවර ළඟට පැමිණ පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් උත්සාහ රහිත ව පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, එකල්හි ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් උත්සාහ සහිත ව පිරිනිවේනසුලු වෙයි. ඉදින් දිට්ඨකියෙහි ම මරණින් පෙර රහත් ඛව නොලබා නම්, ඉදින් මැරෙන කල රහත්ඛව නොලබා නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් අතර පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් ආයු කෙළවර ළඟට පැමිණ පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් උත්සාහ රහිත ව පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් උත්සාහ සහිත ව පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, එකල්හි ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් අකනිටා යනසුලු උඤ්ඤානසංකප්පය වෙයි. මහණෙනි, සප්තබ්බාසාදියෙන් මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි මේ සත් ඵලයෝ සත් අනුසස්සු කැමති විය යුත්තාහු යි.

2. 1. 4

වත්සුත්‍රය

550. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ සැවැත්නුවර ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬුපිටුහුගේ අරමිහි වැඩවෙසෙති. එහි දී ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ‘ඇවැත්නි’ මහණෙනි, යි හික්කුන් ඇමතුහ. ඒ හික්කුහු ‘ඇවැත්නි’ යි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවනට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ මෙය වදළහ:

“ඇවැත්නි, මේ බොජ්ඣංග සතෙකි. කවර සතෙක් ද යත්: සතිසමොජ්ඣංගය ධම්මවිචයසමොජ්ඣංගය විරියසමොජ්ඣංගය පිතිසමොජ්ඣංගය පසුසද්ධිසමොජ්ඣංගය සමාධිසමොජ්ඣංගය උපෙක්ඛාසමොජ්ඣංගය යි. මහණෙනි, මොහු සත් බොජ්ඣංගයෝ යි. ඇවැත්නි, මේ සත් බොජ්ඣංගයන් අතුරෙන් යම් යම් බොජ්ඣංගයෙකින් යුතු ව පෙරවරු වසන්නට කැමැති වෙමි නම් ඒ ඒ බොජ්ඣංගයෙන් යුතු ව පෙරවරු වෙසෙමි. යම් යම් බොජ්ඣංගයෙකින් යුතු ව මැදියම වෙසෙන්නට කැමති වෙමි නම් ඒ ඒ බොජ්ඣංගයෙන් යුතු ව මැදියම වෙසෙමි. යම් යම් බොජ්ඣංගයෙකින් යුතු ව සවස් කල වසන්නට කැමැති වෙමි නම් ඒ ඒ බොජ්ඣංගයෙන් යුතු ව සවස් කල වෙසෙමි.

සතිසමොඤ්ඤාදිඛො ඉති වෙ මෙ ආවුසො, හොති අප්පමාණොති මෙ හොති. සුසමාරදොති මෙ හොති. තිට්ඨන්තං¹ තිට්ඨති පජානාමි. සචෙපි මෙ වචනි, ඉද්දප්පවයා මෙ වචනිති පජානාමි, -පෙ- උපෙබ්බසමොඤ්ඤාදිඛො ඉති වෙ මෙ ආවුසො හොති. අප්පමාණොති මෙ හොති. සුසමාරදොති මෙ හොති. තිට්ඨන්තං තිට්ඨති පජානාමි. සචෙපි මෙ වචනි, ඉද්දප්පවයා මෙ වචනිති පජානාමි. සෙය්‍යථාපි ආවුසො. රඤ්ඤෙ වා රාජමහාමත්තො වා නානාරත්තානං දුස්සානං දුස්සකරණිකො පුරො අස්ස සො යඤ්ඤදෙව² දුස්සයුගං ආකඛෙය්‍ය පුබ්බන්තසමයං පාරුපියං. තන්තදෙව දුස්සයුගං පුබ්බන්තසමයං පාරුපෙය්‍ය. යඤ්ඤදෙව දුස්සයුගං ආකඛෙය්‍ය මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපියං. තන්තදෙව දුස්සයුගං මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපෙය්‍ය. යඤ්ඤදෙව දුස්සයුගං ආකඛෙය්‍ය සායන්තසමයං පාරුපියං. තන්තදෙව දුස්සයුගං සායන්තසමයං පාරුපෙය්‍ය.

එවමෙව බො'හං ආවුසො, ඉමෙසං සත්තන්තං බොජ්ඣංඛානං යෙන යෙන බොජ්ඣංඛොන ආකඛාමි පුබ්බන්තසමයං විහරිතුං. තෙන තෙන බොජ්ඣංඛොන පුබ්බන්තසමයං විහරාමි. යෙන යෙන බොජ්ඣංඛොන ආකඛාමි මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං. තෙන තෙන බොජ්ඣංඛොන මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරාමි. යෙන යෙන බොජ්ඣංඛොන ආකඛාමි සායන්තසමයං විහරිතුං. තෙන තෙන බොජ්ඣංඛොන සායන්තසමයං විහරාමි. සතිසමොඤ්ඤාදිඛො ඉති වෙ මෙ ආවුසො, හොති අප්පමාණොති මෙ හොති. සුසමාරදොති මෙ හොති. තිට්ඨන්තං තිට්ඨති පජානාමි. සචෙපි මෙ වචනි ඉද්දප්පවයා මෙ වචනිති පජානාමි -පෙ- උපෙබ්බසමොඤ්ඤාදිඛො ඉති වෙ මෙ ආවුසො හොති, අප්පමාණොති මෙ හොති. සුසමාරදොති මෙ හොති. තිට්ඨන්තං තිට්ඨති පජානාමි. සචෙපි මෙ වචනි, ඉද්දප්පවයා මෙ වචනිති පජානාමි.

2. 1. 5

භික්ඛුසුත්තං

551. අථ බො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංඛමි -පෙ- එකමන්තං නිසිනොා බො සො භික්ඛු භගවන්තං එතද්දොව: බොජ්ඣංඛො බොජ්ඣංඛොති භනො, වුද්ධන්ති කිත්තාවතා නුබො භනො, බොජ්ඣංඛොති වුද්ධන්ති?ති බොධාය සංවත්තන්ති බො භික්ඛු තස්මා බොජ්ඣංඛොති වුද්ධන්ති. ඉධ භික්ඛු, භික්ඛු³ සති-සමොඤ්ඤාදිඛං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමි. -පෙ- උපෙබ්බසමොඤ්ඤාදිඛං භාවෙති විචෙක-නිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමි.

1. තිට්ඨන්තං ව නං - මජ්ඣ.

2. පුරො යඤ්ඤදෙව - සි 1, 2. සිමු.

3. ඉධ භික්ඛු සතිසමොඤ්ඤාදිඛං - මජ්ඣ.

ඇවැත්නි, ඉදින් සතිසම්මොජ්ඣකය ය යි මට සිත් වේ නම් නො පමණ ය යි මට සිත් වේ. මැනවින් පිරුණේ ය යි මට සිත් වේ. පවත්නා බෞද්ධයෙකු පවත්නේ ය යි දැනගනිමි. ඉදිනුදු මාගේ බෞද්ධයෙකු වූන වේ නම් මේ හෙතෙවන් මාගේ බෞද්ධයෙකු වූන වේ ය යි දැනගනිමි... ඇවැත්නි, ඉදින් උපෙක්ඛාසම්මොජ්ඣකය ය යි මට සිත් වේ නම් නො පමණ ය යි මට සිත් වේ මැනවින් පිරුණේ ය යි මට සිත් වේ. පවත්නා බෞද්ධයෙකු පවති ය යි දැනගනිමි. ඉදිනුදු මාගේ බෞද්ධයෙකු වූන වේ නම් මේ හෙතෙවන් මාගේ බෞද්ධයෙකු වූන වේ ය යි දැනගනිමි. ඇවැත්නි යම්සේ රජකුගේ හෝ රජමගඟුමනියකුගේ හෝ නොයෙක් වර්ණයෙන් රඳනා ලද වනින් පිරුණු වත්කරවූවෙක් වන්නේ ද හෙතෙමේ පෙරවරු යම් යම් වත්සුවලක් පොරවන්නට කැමැති වන්නේ නම් ඒ ඒ වත්සුවල ම පෙරවරු පොරවන්නේ ය. යම් යම් වත්සුවලක් මැදියම පොරවන්නට කැමැති වන්නේ නම් ඒ ඒ වත්සුවල ම මැදියම පොරවන්නේ ය. යම් යම් වත්සුවලක් පස්වරු පොරවන්නට කැමැති වන්නේ නම් ඒ ඒ වත්සුවල ම පස්වරු පොරවන්නේ ය.

ඇවැත්නි, එසෙයින් ම මේ සත් බෞද්ධයෙකුගේ අතුරෙන් යම් යම් බෞද්ධයෙකුගේ යුතු ව පෙරවරු වසන්නට මම කැමැති වෙමි නම් ඒ ඒ බෞද්ධයෙකුගේ යුතු ව පෙරවරු වෙසෙමි. යම් යම් බෞද්ධයෙකුගේ යුතු ව මැදියම වසන්නට කැමැති වෙමි නම් ඒ ඒ බෞද්ධයෙකුගේ යුතු ව මැදියම වෙසෙමි. යම් යම් බෞද්ධයෙකුගේ යුතු ව පස්වරු වසන්නට කැමැති වෙමි නම් ඒ ඒ බෞද්ධයෙකුගේ යුතු ව පස්වරු වෙසෙමි. ඇවැත්නි, ඉදින් සතිසම්මොජ්ඣකය ය යි මට සිත් වේ නම් නො පමණ ය යි මට සිත් වේ. මැනවින් පිරුණේ ය යි මට සිත් වේ. පවත්නා බෞද්ධයෙකු පවති ය යි දැනගනිමි. ඉදිනුදු මාගේ බෞද්ධයෙකු වූන වේ නම් මේ හෙතෙවන් මාගේ බෞද්ධයෙකු වූන වේ ය යි දැනගනිමි... ඇවැත්නි, ඉදින් උපෙක්ඛාසම්මොජ්ඣකය ය යි මට සිත් වේ නම් නො පමණ ය යි මට සිත් වේ. මැනවින් පිරුණේ ය යි මට සිත් වේ. පවත්නා බෞද්ධයෙකු පවති ය යි දැනගනිමි. ඉදිනුදු මාගේ බෞද්ධයෙකු වූන වේ නම් මේ හෙතෙවන් මාගේ බෞද්ධයෙකු වූන වේ ය යි දැනගනිමි යි.

2. 1. 5

හික්ඛුසුත්තය

551. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලඕසේ ය... එකත්පස් ව හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය. වහන්ස, “බෞද්ධයෙකු බෞද්ධයෙකු” යි කියනු ලැබෙත්. වහන්ස, කොතෙකින් “බෞද්ධයෙකු” යි කියනු ලැබෙද්දෝ? යි. මහණ, අවබෝධය පිණිස පවතින් නු යි එහෙයින් බෞද්ධයෙකු යි කියනු ලැබෙත්. මහණ, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකය ඇසුරු වූවක් විරාගය ඇසුරු වූවක් නිරෝධය ඇසුරු වූවක් නිවනට නැමෙනසුල්ලක් කොට සතිසම්මොජ්ඣකය වඩයි... විවෙකය ඇසුරු වූවක් විරාගය ඇසුරු වූවක් නිරෝධය ඇසුරු වූවක් නිවනට නැමෙනසුල්ලක් කොට උපෙක්ඛාසම්මොජ්ඣකය වඩයි.

තස්සිමෙ සත්තබ්බොජ්ඣායෙහි භාවයතො කාමාසවාපි විතං විමුච්චති. භවාසවාපි විතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතං විමුච්චති. විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති ඤාණං හොති. ඛිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං කතං කරණියං නාපරං ඉත්තනායාති පජානාති. බොධාය සංවත්තතයීති බො හිතං, තස්මා බොජ්ඣායාති වුච්චතයීති.

2. 1. 6

කුණ්ඩලියසුත්තං

552. එකං සමයං භගවා සාකෙතෙ විහරති අඤ්ඤාචරෙණ මගදයෙ, අප්ඵ බො කුණ්ඩලියො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසංඛමි. උපසංඛමිත්වා භගවතා සංඛං සමොද්දි. සමොද්දියං කපං සාරාණියං විනිසාරෙකා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීතො බො කුණ්ඩලියො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: අභමස්මි හො ගොතම, ආරාමනිසාදී¹ පරිසාවචරො. තස්ස මඤ්ඤං හො ගොතම, පච්ඡාභන්තං භුත්තපාතරාසසස අයමාවාරො² හොති: ආරාමෙන ආරාමං උය්‍යානෙන උය්‍යානං අනුවසමාමි, අනුවචරාමි. සො තත්ථ පසසාමි: “එකෙ සමණකුණ්ඩලියෙ ඉතිවාදප්පමොක්ඛානිසංසංඤ්ච කපං කපෙතො උපාරමිතානිසංසංඤ්ච.” භවං පන ගොතමො කිමානිසංසො විහරතීති. විජ්ජාවිමුක්තච්චානිසංසො බො කුණ්ඩලිය, තථාගතො විහරතීති. කතමෙ පන හො ගොතම, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුක්තං පරිපුරෙතයී?ති සත්ත බො කුණ්ඩලිය, බොජ්ඣායා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුක්තං පරිපුරෙතයීති.

කතමෙ පන හො ගොතම, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා සත්තබ්බොජ්ඣායෙහි පරිපුරෙතයී?ති චන්තාරො බො කුණ්ඩලිය, සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලිකතා සත්තබ්බොජ්ඣායෙහි පරිපුරෙතයීති.

කතමෙ හො ගොතම, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා චන්තාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙතයී?ති තිණි බො කුණ්ඩලිය, සුවරිතානි භාවිතානි බහුලිකතානි චන්තාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙතයීති.

කතමෙ පන හො ගොතම, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා තිණි සුවරිතානි පරිපුරෙතයී?ති, ඉන්ද්‍රියසංවරො බො කුණ්ඩලිය, භාවිතො බහුලිකතො තිණි සුවරිතානි පරිපුරෙතීති.

කපං භාවිතො ච කුණ්ඩලිය, ඉන්ද්‍රියසංවරො කපං බහුලිකතො තිණි සුවරිතානි පරිපුරෙති? ඉධ කුණ්ඩලිය, හිතං ච කඛුනා රූපං දිස්වා මනාපං නාභිජ්ඣති³, නාභිභංසති⁴, න රාගං ජනෙති, තස්ස ධිතො ච කායො හොති, ධිතං විතං, අජ්ඣාතං සුසංඝ්ඨිතං⁵, සුවිමුක්තං ච කඛුනා බො පනෙව රූපං දිස්වා අමනාපං න මඤ්ඤා හොති, අපතිත්ථිතවිතො⁶ අදිනමනසො⁷ අබ්‍යාපන්නවෙතසො. තස්ස ධිතො ච කායො හොති, ධිතං විතං, අජ්ඣාතං සුසංඝ්ඨිතං, සුවිමුක්තං.

1. ආරාම නිසසයි - මජ්ඣං, ආරාමනිසාදි - සා.ා.

2. අයමාවාරො - සා.ා.

3. නාභිජ්ඣායති - සා.ා.

4. නාභිභංසති - සි.ු.

5. සුසං චිගිතං - සි 1, 2.

6. අපතිත්ථිතවිතො - මජ්ඣං, සා.ා, අපතිත්ථිතවිතො - සි 1, 2.

7. අදිනමනසො - මජ්ඣං, අදිනමනසො - සා.ා.

මේ සත් බොජන වඩන ඔහුගේ සිත කාමාසුවයෙහිද, මිදෙයි. භවාසුවයෙහිද සිත මිදෙයි අවිද්‍යාසුවයෙහිද සිත මිදෙයි. මිදුණු කල්හි මිදුණේ ය යි දැනීම වෙයි. ඉපැදීම ගෙවිණ. බලසර වැස නිමවන ලදී. කටයුතු කරන ලදී. මේ බව පිණිස අනෙකක් නැතැයි දනගනී. මහණ අවබෝධය පිණිස පවතින් නු යි එහෙයින් බොජන යි කියනු ලැබෙති යි.

2. 1. 6

කුණ්ඩලියසූත්‍රය

552. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාකෙතනුවර සමීපයෙහි මීගදය නම් අඳුන්වෙනෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි කුණ්ඩලිය පිරිවැජි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්නේය. එකත්පස් ව හුන් කුණ්ඩලිය පිරිවැජි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “භවත් ගෞතමයෙනි, මම අරම් නිසා වෙසෙන (මෙරමා මතය මැඩ ලා සවිමතය තීර කිරීමට යමත්) පිරිස්හි හැසිරෙන්නෙක් වෙමි. භවත් ගෞතමයෙනි, උදයබත වැළඳු ඒ මාගේ පසුබත මෙබඳු සිරිතෙක් වෙයි: අරමින් අරම් උයනෙන් උයන අනුව සක්මන් කරමි. අනුව හැසිරෙමි. ඒ මම “වාදය මෙසේ ය, වාදයෙන් මිදීම මෙසේ ය” යි මෙය අනුසස් කොට ඇති කරා කියන ඇතැම් මහණබමුණන් එහි දකිමි. භවත් ගෞතම තෙමේ කුමක් අනුසස් කොට ඇති ව වෙසේද?” යි. කුණ්ඩලිය, තථාගත තෙමේ විද්‍යාවිමුක්තිඵල අනුසස් කොට ඇති ව වෙසෙයි. භවත් ගෞතමයෙනි, කවර දහම්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු විජ්ජාවිමුක්ති සම්පූර්ණ කෙරෙද්ද? යි. කුණ්ඩලිය, සත් බෞද්ධ ධර්මයෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු විජ්ජාවිමුක්ති සම්පූර්ණ කෙරෙති යි.

“භවත් ගෞතමයෙනි, කවර දහම්හු පිරිපුන් කෙරෙද්ද?” යි කුණ්ඩලිය, සිවුසිව්වන්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සත් බොජන පිරිපුන් කෙරෙති යි.

“භවද් ගෞතමයෙනි, කවර දහම්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සිවු සිව්වන් පිරිපුන් කෙරෙද්ද?” යි. කුණ්ඩලිය, ත්‍රිවිධ සුවර්තයෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සිවු සිව්වන් පිරිපුන් කෙරෙති යි.

“භවද් ගෞතමයෙනි, කවර දහම්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු තුන් සුසිරිත් පිරිපුන් කෙරෙද්ද?” යි කුණ්ඩලිය, ඉන්ද්‍රියසංවරය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ තුන් සුසිරිත් පිරිපුන් කෙරේ යි.

කුණ්ඩලිය, ඉන්ද්‍රියසංවරය කෙසේ වඩන ලද්දේ කෙසේ බහුල කරන ලද්දේ තුන් සුසිරිත් පිරිපුන් කෙරේද? යත්: කුණ්ඩලිය, මෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් දක ඉටු අරමුණ නොපතයි. සාමීස සතුටින් නොපෙළෙයි. රාගය නුපදවයි. ඔහුගේ නාම කයත් අරමුණෙහි සිටියේ සිතත් සිටියේ (කමටහන් වශයෙන්) මැනවින් සිටියේ (කමටහනින් මිදීමෙන්) මැනවින් මිදුණේ වෙයි. ඇසින් ම අනිටු රූ දක ද මකු නොවෙයි. (නොහැකිලෙයි) නොසන්හුන් සිත් නැත්තේ බැගෑපත් සිත් නැත්තේ දුෂ්ට සිත් නැත්තේ වෙයි. ඔහුගේ නාමකයත් අරමුණෙහි සිටියේ සිතත් සිටියේ මැනවින් සිටියේ මැනවින් මිදුණේ වෙයි.

පුනච්ඡරං කුණ්ඩලිය, භික්ඛු සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සාතෙන ගන්ධං සාධිකා -පෙ- ජීවහාය රසං සාධිකා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨංඛං චුසිකා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය මනාපං නාභිජ්ඣති, නාභිභංසති, න රාගං ජනෙති. තස්ස ධීතො ච කායො හොති, ධීතං විහංගං, අජ්ඣක්ඛං සුසංඤ්ඤිතං, සුචිත්තං. මනසා ඛො පනෙව ධම්මං විඤ්ඤාය අමනාපං න මඬඬා හොති. අපතිස්ථිතවිනේන අදීනමනාසො අඛාපනාවෙතසො. තස්ස ධීතො ච කායො හොති, ධීතං විහංගං, අජ්ඣක්ඛං සුසංඤ්ඤිතං, සුචිත්තං. යතො ඛො කුණ්ඩලිය, භික්ඛුනො චක්ඛුනා රූපං දිස්වා මනාපා- මනාපෙසු රූපෙසු ධීතො ච කායො හොති, ධීතං විහංගං, අජ්ඣක්ඛං සුසංඤ්ඤිතං, සුචිත්තං. සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සාතෙන ගන්ධං සාධිකා -පෙ- ජීවහාය රසං සාධිකා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨංඛං චුසිකා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය මනාපාමනාපෙසු ධම්මෙසු ධීතො ච කායො හොති, ධීතං විහංගං, අජ්ඣක්ඛං සුසංඤ්ඤිතං, සුචිත්තං. එවං භාවිතො ඛො කුණ්ඩලිය, ඉන්ද්‍රියසංවරො එවං බහුලිකතො තිණි සුවරිතානි පරිපූරෙතීති.

කථං භාවිතානි ච කුණ්ඩලිය, තිණි සුවරිතානි කථං බහුලි- කතානි චක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපූරෙතීති? ඉධ කුණ්ඩලිය, භික්ඛු කායද්‍රව්‍යවර්තං පභාය කායසුවර්තං භාවෙති. වච්ඡ්‍යවර්තං පභාය වච්ඡ්‍යවර්තං භාවෙති. මනෝද්‍රව්‍යවර්තං පභාය මනෝසුවර්තං භාවෙති. එවං භාවිතානි ඛො කුණ්ඩලිය, තිණි සුවරිතානි එවං බහුලිකතානි චක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපූරෙතීති.

කථං භාවිතා ච කුණ්ඩලිය, චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා කථං බහුලිකතා සත්ත ඛොජ්ඣංඛො පරිපූරෙතීති? ඉධ කුණ්ඩලිය, භික්ඛු කායෙ කායානුපසස්සි විහරති, ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයාය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනේන -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සි විහරති. ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයාය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. එවං භාවිතා ඛො කුණ්ඩලිය, චක්ඛාරො සති- පට්ඨානා එවං බහුලිකතා සත්ත ඛොජ්ඣංඛො පරිපූරෙතීති.

කථං භාවිතා ච ඛො කුණ්ඩලිය, සත්ත ඛොජ්ඣංඛො කථං බහුලිකතා විජජාවිමුක්ඛං පරිපූරෙතීති? ඉධ කුණ්ඩලිය, භික්ඛු සතිසංඛොජ්ඣංඛො භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධ- නිස්සිතං වොස්සනපරිණාමිං -පෙ- උපෙකාසමොඤ්ඤං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සනපරිණාමිං. එවං භාවිතා ඛො කුණ්ඩලිය, සත්ත ඛොජ්ඣංඛො එවං බහුලිකතා විජජාවිමුක්ඛං පරිපූරෙතීති. එවං වුත්තෙ කුණ්ඩලියො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: “අභිකන්තං හො ගොතම -පෙ- පාණ්ණපෙතං සරණං ගත” නති.

“කුණ්ඩලිය, නැවත අනෙකක් ද කියමි. මහණ තෙමේ කනිනි හඬ අසා... නැහැයෙන් ගඳ ගෙන... දිවින් රස විඳ... කයින් පහස් පැහැය... සිතින් දහම් දැන ඉටු අරමුණ නො පෑයි. සාමය සතුවින් නො පෙළෙයි. රාගය නූපදවයි. ඔහුගේ නාමකයන් අරමුණෙහි සිටියේ සිතත් සිටියේ මැනවින් සිටියේ මැනවින් මිදුණේ වෙයි. සිතින් දහම් දැන අනිටු අරමුණෙහි මකු නො වෙයි. නො සන්හුන් සිත් නැත්තේ බැහැපත් සත් නැත්තේ දුෂ්ට සිත් නැත්තේ වෙයි. ඔහුගේ නාම කයත් අරමුණෙහි සිටියේ සිතත් සිටියේ මැනවින් සිටියේ මැනවින් මිදුණේ වෙයි. කුණ්ඩලිය, යම්, කලෙක පටන් මහණහුගේ සිත ඇසින් රු දක ඉටු අනිටු රුහි නාම කයත් අරමුණෙහි සිටියේ සිතත් සිටියේ මැනවින් සිටියේ මැනවින් මිදුණේ වේ ද, කනිනි සද අසා... නැහැයෙන් ගඳ ගෙන... දිවෙන් රස විඳ... කයින් පහස් පැහැය... සිතින් දහම් දැන ඉටු අනිටු දහම්හි නාමකයන් අරමුණෙහි සිටියේ සිතත් සිටියේ මැනවින් සිටියේ මැනවින් මිදුණේ වේ ද, කුණ්ඩලිය, ඉන්ද්‍රියසංවරය මෙසේ වඩන ලද්දේ මෙසේ බහුල කරන ලද්දේ කුන්සුසිරිත් පිරිසුන් කෙරේ” යි.

“කුණ්ඩලිය, කුන් සුසිරිත් කෙසේ වඩන ලද්දේ කෙසේ බහුල කරන ලද්දේ සිටු සිව්වන් පිරිසුන් කෙරේ ද? යත්: කුණ්ඩලිය, මෙහි මහණ තෙමේ කායදුශ්චරිතය හැර කායසුචරිතය වඩයි. වාග්දුශ්චරිතය හැර වාක්සුචරිතය වඩයි. මනෝදුශ්චරිතය හැර මනාසුචරිතය වඩයි. කුණ්ඩලිය, කුන් සුසිරිත් මෙසේ වඩන ලද්දේ මෙසේ බහුල කරන ලද්දේ සිටු සිව්වන් පිරිසුන් කෙරේ” යි.

“කුණ්ඩලිය, සිද්ධිසිව්වන්හු කෙසේ වඩන ලදහු කෙසේ බහුල කරන ලදහු සත් බොජ්ඣ පිරිසුන් කෙරෙද්ද? යත්: කුණ්ඩලිය මෙහි මහණ තෙමේ කයෙහි කය අනුව බලමින් කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලොච්ඡි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ, චිත්තමිති... සිත්හි... දහම්හි දහම් අනුව බලමින් කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව දහම්ලොච්ඡි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. කුණ්ඩලිය, සිටු සිව්වන්හු මෙසේ වඩන ලදහු මෙසේ බහුල කරන ලදහු සත් බොජ්ඣ පිරිසුන් කෙරෙහි” යි.

“කුණ්ඩලිය, සත්තබ්බොජ්ඣ ධර්මයෝ කෙසේ වඩන ලදහු කෙසේ බහුල කරන ලදහු අර්හත්මාර්ගවිද්‍යාව හා ඵලවිමුක්තිය පිරිසුන් කෙරෙද්ද යත්: කුණ්ඩලිය, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකය ඇසුරු වූවක් විරාගය ඇසුරු වූවක් නිරෝධය ඇසුරු වූවක් නිවනට නැමෙනසුල්ලක් කොට සත්තබ්බොජ්ඣ ධර්මය වඩයි... විවෙකය ඇසුරු වූවක් විරාගය ඇසුරු වූවක් නිරෝධය ඇසුරු වූවක් නිවනට නැමෙනසුල්ලක් කොට උපෙකාසබ්බොජ්ඣ ධර්මය වඩයි. කුණ්ඩලිය, සත්තබ්බොජ්ඣ ධර්මයෝ මෙසේ වඩන ලදහු මෙසේ බහුල කරන ලදහු විජ්ජාවිමුක්ති පිරිසුන් කෙරෙහි” යි.

මෙසේ වදළ කල්හි කුණ්ඩලිය පිරිවැසි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේය. “භවත් ගෞරවයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි... දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය (මා උවසු කොට දරන සේක්වා)” යි.

2. 1. 7

කුටාගාරස්සනං.

553. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, කුටාගාරස්ස යා කාවි ගොපානස්සි යෙ සබ්බා තා කුටනිකා කුටපොණා කුටපඤ්ඤාරා, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙනොතා සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහා බහුලිකරොතොතා නිබ්බානානිකොතොතො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙනොතා සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහා බහුලිකරොතොතා නිබ්බානානිකොතොතො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිසංකොජ්ඣංඛං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝස්සග්ගපරිණාමිං. -පෙ- උපෙබ්බාසංකොජ්ඣංඛං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු¹ සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙනොතා සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහා බහුලිකරොතොතා නිබ්බානානිකොතොතො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

2. 1. 8

උපවානස්සනං.

554. එකං සමයං ආයස්මා ච උපවානො ආයස්මා ච සාරිපුත්තො කොසම්බියං විහරන්ති සොසිකාරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො සායන්තසමයං පටිසංඥානා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා උපවානො තෙනුපසඬංගි. උපසංකම්භා ආයස්මා උපවානෙත සඬං සමොදි. සමොදනියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීදෙතො ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං උපවානං එතදවොච: “ඡානෙය්‍ය නු ඛො ආවුසො උපවාන භික්ඛු පච්චන්තං යොනිසො මනසිකාරා” එවං සුසමාරද්ධා මෙ සත්ත ඛොජ්ඣංඛො ඵාසුචිහාරාය සංවත්තන්ති”ති.

ඡානෙය්‍ය ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු පච්චන්තං යොනිසො මනසිකාරා එවං සුසමාරද්ධා මෙ සත්ත ඛොජ්ඣංඛො ඵාසුචිහාරාය සංවත්තන්ති. සතිසංකොජ්ඣංඛං ඛො ආවුසො භික්ඛු ආරහමානො පඡානාති “විත්තං ච මෙ සුචිත්තං ටිතම්භං ච මෙ සුසමුහන්. උද්ධව්ව කුකකුච්ඤ්ඤි මෙ සුපපටිච්ඡිතං. ආරද්ධං ච මෙ විරියං අට්ඨිකත්වා මනසිකරොමි. නො ච ලිතන්ති” -පෙ- උපෙබ්බා සංකොජ්ඣංඛං ආවුසො භික්ඛු ආරහමානො පඡානාති විත්තං මෙ සුචිත්තං. ටිතම්භං මෙ සුසමුහන්. උද්ධව්වකුකකුච්ඤ්ඤි මෙ සුපපටිච්ඡිතං. ආරද්ධං ච මෙ විරියං අට්ඨිකත්වා³ මනසිකරොමි නො ච ලිතන්ති. එවං ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු ඡානෙය්‍ය පච්චන්තං යොනිසො මනසිකාරා සුසමාරද්ධා මෙ සත්ත ඛොජ්ඣංඛො ඵාසු චිහාරාය සංවත්තන්ති.

1. එවං ඛො භික්ඛු - සිද්ධි, සා.

2. මනසිකාරො - සි 1, 2.

3. අට්ඨිකත්වා - මෙසං.

2. 1. 7

කුටාගාර සූත්‍රය

553. මහණෙනි, යම්යෙ කුඵගෙයක යම්කිසි ගොනැස්සු වෙද්ද ඒ සියල්ලෝ මුද්‍රිතව නැමුණාහු මුද්‍රිතව නැඹුරු වූවාහු මුද්‍රිතව බර වූවාහු වෙති. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ සත්ඛොජ්‍යභ වඩන්නේ සත්ඛොජ්‍යභ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ සත්ඛොජ්‍යභ වඩන්නේ සත්ඛොජ්‍යභ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරොධනිසංසිත වොසංසංගපරිණාමී වූ සනිසංඛොජ්‍යක්ඛය වඩයි ... විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරොධනිසංසිත වොසංසංගපරිණාමී වූ උපෙබාසමොක්ඛාජ්‍යක්ඛය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ සත්ඛොජ්‍යභ වඩන්නේ සත්ඛොජ්‍යභ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි.

2. 1. 8

උපවාන සූත්‍රය

554. එක් කලෙක ආයුෂ්මත් උපවාන තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝත් කොසඹූනුවර සමීපයෙහි සොසිකාරාමයෙහි වැඩවෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ සවස්කල විවෙකයෙන් නැගී සිටියාහු ආයුෂ්මත් උපවාන තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් උපවාන තෙරණුවන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස්ව වැඩ හුන්හ. එකත් පස්ව වැඩ හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් උපවාන තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “ඇවැත්නි, උපවානයෙනි, මහණ තෙමේ නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් මෙසේ මා විසින් මොනවට අරඹන ලද සජ්ඣ බොධායුධයෝ පහසු විහරණය පිණිස පවතින් යි තෙමේ ම දැනගන්නේ ද?” යි.

ඇවැත්නි, ශාරිපුත්‍රයෙනි, මහණ තෙමේ නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් “මෙසේ මා විසින් මොනවට අරඹන ලද සජ්ඣ බොධායුධයෝ පහසු විහරණය පිණිස පවතින්” යි තෙමේ ම දැනගන්නේ ය. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ සනිසංඛොජ්‍යක්ඛය අරඹනුයේ “මාගේ සිත ද මැනවින් මිදුණේ ය. ථිතමිඤ්ඤය ද මවිසින් සහමුලින් නසන ලද්දේ ය. උඤ්ච-කුකුචය ද මවිසින් මැනවින් දුරු කරන ලද්දේ ය. වියාරිය ද මවිසින් අරඹන ලද්දේ නො ද සැහවුණේ ය. අර්ථවත් කොට (ප්‍රයෝජන සලකා) මෙනෙහි කරමි යි දැනගනි. ... ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ උපෙබාසමොක්ඛාජ්‍යක්ඛය අරඹනුයේ මාගේ සිත ද මැනවින් මිදුණේ ය. ථිතමිඤ්ඤය ද මා විසින් සහමුලින් නසන ලද්දේ ය. උඤ්චකුකුචය ද මා විසින් මැනවින් දුරු කරන ලද්දේ ය. වියාරිය ද මා විසින් අරඹන ලද්දේ නො ද සැහවුණේ ය. අර්ථවත් කොට මෙනෙහි කරමි යි. ඇවැත්නි, සාරිපුත්‍රයෙනි, මහණ තෙමේ නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන්” මෙසේ මා විසින් මැනවින් අරඹන ලද සජ්ඣ බොධායුධයෝ පහසු විහරණය පිණිස පවති යි මෙසේ දැනගන්නේ” යි.

2. 1. 9

උප්පාදසුත්තං

555. සත්තිමෙ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣංඛයා භාවිතා බහුලිකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ඣති නාඤ්ඤත්වං තථාගතස්ස පාතුභාවා අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස. කතමෙ සත්ත සතිසමෙධාජ්ඣංඛෙයා -පෙ- උපෙබ්බාසමෙධාජ්ඣංඛෙයා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංඛයා භාවිතා බහුලිකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ඣති නාඤ්ඤත්වං තථාගතස්ස පාතුභාවා අරහතො සමමාසමුද්ධස්සාති.

2. 1. 10

දුතිය උප්පාදසුත්තං

556. සත්තිමෙ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣංඛයා භාවිතා බහුලිකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ඣති නාඤ්ඤත්වං සුගතචිත්තයා. කතමෙ සත්ත සතිසමෙධාජ්ඣංඛෙයා -පෙ- උපෙබ්බාසමෙධාජ්ඣංඛෙයා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංඛයා භාවිතා බහුලිකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ඣති නාඤ්ඤත්වං සුගතචිත්තයාති.

පබ්බතචගෙහා පඨමො.

කත්තුද්දන්:

භිමවන්තං කායො සීලං චත්ථං භික්ඛු ච කුණ්ඩලි
කුටාගාරමුපවානං උප්පාදෙ අපරෙ දුවෙති.

2. 1. 9

උපසාද සූත්‍රය

555. මහණෙනි, මේ සත්තබ්බාසාදන කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු තථාගත අර්හත් සමුච්ඡාදන සමුද්දරජාණන් වහන්සේගේ පහළ වීමෙන් අන් කල්හි නුපත්තාහු නුපදිති. කවර සතෙක් ද යත්: සතිසමුද්දරජාණන... උපෙබ්බාසමුද්දරජාණන යි. මහණෙනි, මේ සත්ත බෞද්ධයෝ වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු තථාගත අර්හත් සමුච්ඡාදන සමුද්දරජාණන් වහන්සේගේ පහළ වීමෙන් අන් කල්හි නුපත්තාහු නුපදිති යි.

2. 1. 10

දුතිය උපසාද සූත්‍රය

556. මහණෙනි, මේ සත්තබ්බාසාදන කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු බුදුසසුනෙන් අන්තන්ති නුපදනාහු නුපදිති. කවර සතෙක් ද යත්: සතිසමුද්දරජාණන ... උපෙබ්බාසමුද්දරජාණන යි. මහණෙනි, මේ සත්ත බෞද්ධයෝ වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු බුදුසසුනෙන් අන්තන්ති නුපදනාහු නුපදිති යි.

පළමුවැනි පක්කවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

භිමවනන, කාය, සීල, වස, භික්ඛු, කුණ්ඩලි, කුචාගාර
උපවාන සූත්‍රය, අනෙක් උපාදසූත්‍ර දෙක ය යි දශ සූත්‍ර කෙනෙකි.

2. ගිලානවගෙහා

2. 2. 1

පාණසුත්තං

557. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි පාණා වන්තාරො ඉරියාපථෙ කප්පෙන්නි කාලෙන ගමනං කාලෙන ධානං කාලෙන නිසජ්ජං කාලෙන සෙය්‍යං, සබ්බෙ තෙ පඨවිං නිස්සාය පඨවියං පතිට්ඨාය ඵවමෙතෙ වන්තාරො ඉරියාපථෙ කප්පෙන්නි. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති. සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලිකරොති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති, සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලිකරොති? ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසමෙඤ්ඤාජ්ඣංඛං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං වීරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. -පෙ- උපෙඛාසමෙඤ්ඤාජ්ඣංඛං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං වීරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලිකරොතිති.

2. 2. 2

සූරියසුත්තං

558. සූරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයනො ඵනං පුබ්බඛංචං ඵනං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණංගං. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො සත්තන්තං ඛොජ්ඣංඛංගානං උප්පාදය ඵනං පුබ්බඛංචං ඵනං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං කල්‍යාණමිත්තනා. කල්‍යාණමිත්තස්සෙත්තං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං සත්තඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙස්සති සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලිකරිස්සති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො සත්තඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති සත්තඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලිකරොති ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසමෙඤ්ඤාජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- උපෙඛාසමෙඤ්ඤාජ්ඣංඛං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං වීරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලිකරොතිති.

2. 2. 3

දුතියසූරියසුත්තං

559. සූරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයනො ඵනං පුබ්බඛංචං ඵනං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණංගං. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො සත්තන්තං ඛොජ්ඣංඛංගානං උප්පාදය ඵනං පුබ්බඛංචං ඵනං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං යොනිසොමනසිකාරො. යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නස්සෙත්තං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං සත්තඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙස්සති සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලිකරිස්සති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලිකරොති? ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසමෙඤ්ඤාජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- උපෙඛාසමෙඤ්ඤාජ්ඣංඛං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං වීරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලිකරොතිති.

2. ගිලානවර්ගය

2. 2. 1

පාන සූත්‍රය

557. මහණෙනි, යම් සේ යම් කිසි ප්‍රාණිහු කලෙක ගමන ද කලෙක සිටුම ද කලෙක හිඳුම ද කලෙක ශයනය ද යි සිටු ඉරියවු කෙරෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා එසේ ඒ සිටු ඉරියවු කෙරෙති. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සත් බොජන වඩයි. සත් බොජන බහුල කෙරෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සත් බොජන වඩා ද, සත් බොජන බහුල කෙරේ ද? යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහන විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරුකළ කිරෝධය ඇසුරුකළ නිවනට පිරිනැමුනු සතිසංඛොජ්ඣක්ඛය වඩයි. විවේකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරෝධනිසංඝිත වොස්සග්ගපරිණාමී උපෙබ්බසංඛොජ්ඣක්ඛය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සත් බොජන වඩයි. සත් බොජන බහුල කෙරේ යි.

2. 2. 2

සූරිය සූත්‍රය

558. මහණෙනි, යම් මේ අරුණොදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මෙය පෙරටු ය, මෙය පෙරනිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් මේ කලණ මිතුරන් ඇති බවෙක් වේ ද, මහණහට සත් බොජන ඉපදීම පිණිස මෙය පෙරටු ය, මෙය පෙරනිමිත්ත ය. මහණෙනි, සත් බොජන වඩන්නේ ය සත් බොජන බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කලණ මිතුරන් ඇති මහණහු විසින් කැමති විය යුතු. මහණෙනි, කෙසේ නම් කලණ මිතුරන් ඇති මහණ තෙමේ සත් බොජන වඩා ද, සත් බොජන බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවේකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරෝධනිසංඝිත වොස්සග්ගපරිණාමී සතිසංඛොජ්ඣක්ඛය වඩයි ... උපෙබ්බසංඛොජ්ඣක්ඛය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ කලණ මිතුරන් ඇති මහණ තෙමේ සත් බොජන වඩයි. සත් බොජන බහුල කෙරේ යි.

2. 2. 3

දුතිය සූරිය සූත්‍රය

559. මහණෙනි, යම් මේ අරුණ නැගීමෙක් වේ ද උදවන හිරුට මෙය පෙරටු ය, මෙය පෙරනිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් මේ යොනිසොමනසිකාරයෙක් වේ ද, මහණහට සත් බොජන ඉපදීමට මෙය පෙරටු ය, මෙය පෙරනිමිත්ත ය. මහණෙනි, සත් බොජන වඩන්නේ ය, සත් බොජන බහුල කරන්නේ ය යන මෙය යොනිසොමනසිකාරයෙන් යුත් මහණහු විසින් කැමැති විය යුතු. මහණෙනි, කෙසේ නම් යොනිසොමනසිකාරයෙන් යුත් මහණ තෙමේ සත් බොජන වඩා ද සත් බොජන බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ මහණ තෙමේ විවේකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරෝධනිසංඝිත වොස්සග්ගපරිණාමී සතිසංඛොජ්ඣක්ඛය වඩයි ... උපෙබ්බසංඛොජ්ඣක්ඛය වඩයි. මහණෙනි, යොනිසොමනසිකාරයෙන් යුත් මහණ තෙමේ මෙසේ සත් බොජන වඩයි. සත් බොජන බහුල කෙරේ යි.

2. 2. 4

ගිලානසුත්තං.

560. එවං මෙ සුතං. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙළඳවනෙ කලඤ්ඤානිවාසෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා මහා-කසසපො පිපථලි¹ගුහායං විහරති ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාළභගිලානො. අථ ඛො හගවා සායන්තසමයං පටිසලලනා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා මහාකසසපො තෙනුපසංඛිංසමි. උපසංඛිංසමිකා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ නිසීදි. නිසංසු ඛො හගවා ආයස්මත්තං මහාකසසපං එතදවොච: “කච්චි තෙ කසසප, බමනීයං? කච්චි යාපනීයං? කච්චි දුක්ඛා වෙදනා? පටික්කමන්ති නො අභික්කමන්ති? පටික්කමොසානං පඤ්ඤායති නො අභික්කමො? ති න මෙ හතෙන, බමනීයං. න යාපනීයං බාළභා මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභික්කමන්ති, නො පටික්කමන්ති. අභික්කමොසානං පඤ්ඤායති, නො පටික්කමො”ති.

“සත්තමෙ කසසප බොජ්ඣංඛො මයා සමුදෙක්ඛානො භාවිතා බහුලිකතා අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. කතමෙ සත්ත: සතිසමෙධාජ්ඣංඛො ඛො කසසප, මයා සමුදෙක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. ධම්ම-උපයසමෙධාජ්ඣංඛො ඛො කසසප, මයා සමුදෙක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. චරිය-සමෙධාජ්ඣංඛො ඛො කසසප, මයා සමුදෙක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. පිතිසමෙධාජ්ඣංඛො ඛො කසසප, මයා සමුදෙක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. පසුසද්ධිසමෙධාජ්ඣංඛො ඛො කසසප, මයා සමුදෙක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. සමාධි-සමෙධාජ්ඣංඛො ඛො කසසප, මයා සමුදෙක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. උපෙබ්බා-සමෙධාජ්ඣංඛො ඛො කසසප, මයා සමුදෙක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. ඉමෙ ඛො කසසප, සත්ත බොජ්ඣංඛො මයා සමුදෙක්ඛානො භාවිතා බහුලිකතා අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. තස්ස හගව,² බොජ්ඣංඛො, තගස්ස සුගත, බොජ්ඣංඛොති.

ඉදමවොච හගවා. අත්තමනො ආයස්මා මහාකසසපො හගවනො භාසිතං අභිනාදි. වුට්ඨානි³ වායස්මා මහාකසසපො තමො ආබාධා. තථා පභිනො ච ආයස්මනො මහාකසසපස්ස සො ආබාධො අගොසීති.

1. පිපථලි - මජ්ඣං,

2. හගවා - මජ්ඣං, සායා,

3. වුට්ඨානි - මජ්ඣං, සායා.

2. 2. 4

ගිලාන සූත්‍රය

560. මව්සින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වෙළුම්පාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ඇවත් මහසුද්ධ තෙරණුවෝ රොගී ව දුකට පැමිණ දැඩිගිලන් ව පිපළුලාගොස් වැඩවෙසෙති. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කල පලයමවන්නන් නැගී සිටියේක් ඇවත් මහසුද්ධ තෙරණුවන් වෙත එළඹියේක. එළඹ පැනවූ අසුන්හි වැඩහුන්සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩහිඳ ඇවත් මහසුද්ධ තෙරණුවනට මෙය වදාළේක: “කඤ්ඤාපයෙහි, කිම නොපට ඉවසිය හැකි ද? කිම යැපිය හැකි ද? කිම දුක් වේදනාවෝ අඩු වෙද්ද? වැඩි නො වෙද්ද? මොවුන් ගේ අඩුවීමෙක් පෙනේ ද? වැඩිවීමෙක් නො පෙනේ ද?” යි. “වහන්ස, මට ඉවසිය නො හැකිය, යැපිය නො හැකිය. මාගේ දුක් වේදනාවෝ වැඩි වෙත්, අඩු නො වෙත්. ඔවුන්ගේ වැඩි වීම පෙනේ. අඩු වීම නො පෙනේ” යි.

කඤ්ඤාපයෙහි, මේ සත් බෞද්ධ කෙනෙක් මැනවින් පවසන ලද්ද වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී. කවර සහෙක් ද? යත්: කඤ්ඤාපයෙහි, සතිසංකෘතිය මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී. කඤ්ඤාපයෙහි, ධර්ම විවිධයෙහි කඤ්ඤාපය මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී. කඤ්ඤාපයෙහි, විරියසංකෘතිය මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී. කඤ්ඤාපයෙහි, පරිත්‍යාගසංකෘතිය මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී. කඤ්ඤාපයෙහි, පරිත්‍යාගසංකෘතිය මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී. කඤ්ඤාපයෙහි, උපෙක්ඛාසංකෘතිය, මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී. කඤ්ඤාපයෙහි, මේ සත් බෞද්ධයෝ මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දු වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී” යි.

“භාග්‍යවතුන් වහන්ස, බෞද්ධයෝ එකානායක. සුගතයන් වහන්ස, බෞද්ධයෝ එකානායක” යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති ඇවත් මහසුද්ධ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ දෙශනාව සතුටින් පිළිගත්හ. ඇවත් මහසුද්ධ තෙරණුවෝ ඒ ආබාධයෙන් ද නැගී සිටියහ. ඇවත් මහසුද්ධ තෙරණුවන්ගේ ඒ ආබාධය එසේ පහවුයේ ම විය.

2. 2. 5

දුතිය ගිලානසුත්තං

561. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලඤ්ඤානිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා මහාමොග්ගලානො ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ විහරති ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාළහගිලානො. අථ ඛො හගවා සායනාසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො තෙත්ථපසඬාමි. උපසඬාමිත්වා පඤ්ඤානෙහ ආසනෙ නිසිදි. නිසජ්ඡ ඛො හගවා ආයස්මානං මහාමොග්ගලානං එතදවොච: කච්චි තෙ මොග්ගලාන, ඛමනීයං? කච්චි යාපනීයං? කච්චි දුක්ඛා වෙදනා පටික්ඛමහති නො අභික්ඛමහති? පටික්ඛාමොසානං පඤ්ඤායති නො අභික්ඛමොති? න මෙ හතොන ඛමනීයං න යාපනීයං. බාළහා මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභික්ඛමහති, නො පටික්ඛමහති. අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති, නො පටික්ඛමොති.

සත්තිමෙ මොග්ගලාන, බොජ්ඣංඛා මයා සම්මදක්ඛානා භාවිතා බහුලිකතා අභිඤ්ඤාය සමෙබ්බාදාය නිබ්බානාය සංවත්තනති. කතමෙ සත්ත: සතිසමෙබ්බාජ්ඣංඛො ඛො මොග්ගලාන, මයා සම්මදක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤාය සමෙබ්බාදාය නිබ්බානාය සංවත්තනති -පෙ-උපෙබ්බාසමෙබ්බාජ්ඣංඛො ඛො මොග්ගලාන, මයා සම්මදක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤාය සමෙබ්බාදාය නිබ්බානාය සංවත්තනති. ඉමෙ ඛො මොග්ගලාන, සත්ත බොජ්ඣංඛා මයා සම්මදක්ඛානා භාවිතා බහුලිකතා අභිඤ්ඤාය සමෙබ්බාදාය නිබ්බානාය සංවත්තනනීති.

තග්ග හගථ, බොජ්ඣංඛා තග්ග සුගත, බොජ්ඣංඛගාති.

“ඉදමවොච හගවා. අත්තමනො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො හගවනො භාසිතං අභිනාදි. වුට්ඨාහි වායස්මා මහාමොග්ගලානො තමො ආබාධා. තථා පභිතො වායස්මනො මහාමොග්ගලානස්ස සො ආබාධො අභොසිති.

2. 2. 6

තතිය ගිලානසුත්තං

562. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලඤ්ඤානිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන හගවා ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො බාළහගිලානො. අථ ඛො ආයස්මා මහාවුඤ්ඤා යෙන හගවා තෙත්ථපසඬාමි, උපසඬාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිත්තං ඛො ආයස්මන්තං මහාවුඤ්ඤා හගවා එතදවොච:

2. 2. 5

දුතියගිලාන සූත්‍රය

561. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළඳාමාලයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ රෝගී ව හටගත් දුක් ඇති ව දැඩි-ගිලන් ව ගිජිකුළුපව්වෙහි වැඩවෙසෙති. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කල පලසමවතින් නැගී සිටිමින් ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවන් වෙත එළඹී සේක. එළඹී පැනවූ අස්තෙහි වැඩහුන් සේක. වැඩහිඳු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ට මෙය වදළ සේක. “මොග්ගලලානයෙනි, කිම තොපට ඉවසිය හැකි ද? කිම? යැපිය හැකි ද? කිම දුක්වේදනාවෝ අඩු වෙද්ද? වැඩි නො වෙද්ද? මොවුන්ගේ අඩුවීම පෙනේ ද? වැඩිවීමෙන් නො පෙනේ ද?” යි. “වහන්ස, ටිට ඉවසිය නො හැක්ක. යැපිය නො හැක්ක. මාගේ දැඩි දුක් වේදනාවෝ වැඩි වෙත්. අඩු නො වෙත්. මොවුන්ගේ වැඩිවීම පෙනේ. අඩුවීමෙන් නො පෙනේ” යි.

“මොග්ගලලානයෙනි, මේ සත් බෞද්ධ කෙනෙක් මවිසින් මැනවින් පවසන ලද්දහු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනාඅවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතිත්. කවර සතෙක් ද යත්: මුගලන, සිහිසම්බෝධය මවිසින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනාඅවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවති ... මුගලන, උපේසම්බෝධය මවිසින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවති. මුගලන, මේ සත් බෞද්ධ මවිසින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනාඅවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවති” යි.

“භාග්‍යවතුන් වහන්ස, සත් බෞද්ධ එකාන්ත ය, සුගතයන් වහන්ස, සත් බෞද්ධ එකාන්ත ය” යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. සතුටුසිත් ඇති ඇවත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුටින් පිළිගත්හ. ඇවත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ද ඒ ආබාධයෙන් නැගී සිටියහ. ඇවත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ගේ ඒ ආබාධය එසේ පහවූයේ ම විය.

2. 2. 6

තතියගිලාන සූත්‍රය

562. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වෙළඳාමාලයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හටගත් ආබාධ ඇතිසේක් දුක් ඇතිසේක් දැඩි ගිලන් වූ සේක් වෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් මහාචූඤ්ඤ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් මහාචූඤ්ඤ තෙරණු-වන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

පමිහන්තු නං වුඤ්ඤා, බොජ්ඣංගිකානි. සත්තිමෙ හන්තො බොජ්ඣංගිකා හගවතා සමුද්දක්ඛානො භාවිතා බහුලිකතා අභිඤ්ඤා සමමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තනති. කතමෙ සත්තා: සතිසමමොජ්ඣංගිකො බො හන්තො, හගවතා සමුද්දක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤා සමමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තනති -පෙ- උපෙතොසමමොජ්ඣංගිකො බො හන්තො, හගවතා සමුද්දක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤා සමමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තනති. ඉට්ඨෙ බො හන්තො, සත්තො බොජ්ඣංගිකා හගවතා සමුද්දක්ඛානො භාවිතා බහුලිකතා අභිඤ්ඤා සමමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තනති.

නග්ගො වුඤ්ඤා, බොජ්ඣංගිකා නග්ගො වුඤ්ඤා, බොජ්ඣංගිකානි.

ඉදමචොවායස්මා මහාවුඤ්ඤා, සමනුඤ්ඤා සක්ඛා අහොසි. වුට්ඨාහි ච හගවා නමහා ආබාධා. නථා පභිතො ච හගවතො සො ආබාධො අහොසිති.

2. 2. 7

අපාරසුක්ඛං

563. සත්තිමෙ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣංගිකා භාවිතා බහුලිකතා අපාරා පාරං ගමනාය සංවත්තනති. කතමෙ සත්තා: සතිසමමොජ්ඣංගිකො -පෙ- උපෙතොසමමොජ්ඣංගිකො. ඉට්ඨෙ බො භික්ඛවෙ, සත්තො බොජ්ඣංගිකා භාවිතා බහුලිකතා අපාරා පාරං ගමනාය සංවත්තනති. ඉදමචොව -පෙ- සක්ඛා.¹

1. අසාකා තෙ මනුස්සස්ස යෙ ජනා පාරගාමිනො, අථායං ඉතරා පජා තීරමෙවානුධාවති.
2. යෙ ච බො සමුද්දක්ඛානෙ ධම්මෙ ධම්මානුචක්ඛන්තො, තෙ ජනා පාරමෙස්සගති මච්චුධෙය්‍යං සුදුක්ඛරං.
3. කණ්ණං ධම්මං විසංහාය සුක්ඛං භාවෙථ පණ්ඩිතො, ඔක්ඛා අනොකං ආගමිථ¹ විවෙකෙ යත් දුරමං.
4. නත්‍රාහිරතිමිච්ඡය්‍ය හිත්වා කාමෙ අකිඤ්ඤො, පරියොදපෙය්‍ය අත්තානං චිත්තකෙලසෙහි පණ්ඩිතො.
5. යෙසං සමමොධිඅබ්බෙසු² සමමා විත්තං සුභාවිතං, ආදනපට්ඨිසංගෙහ අනුපාදය යෙ රතා, ඛිණ්ණසවා ජුනිමන්තො තෙ ලොකෙ පරිනිබ්බන්තාති.

1. අනොකාමාගම - මජ්ඣං, සායා,

2. සමමොධිසංගෙහ - මජ්ඣං, සායා.

“චුඤ්ඤානි, නොපට බෞද්ධයෙක් වැටහෙන්නා”යි. “වහන්ස, මේ සත්තබෞද්ධයෙකු කෙතෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මැනවින් පවසන ලද්දු වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු වෙසෙස් දැනුම පිණිස මොහොතකට පිණිස නිවන පිණිස පවතින. කවර සතෙක් ද? යන්: වහන්ස, යනිසම බෞද්ධයෙකු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මොහොතකට පිණිස නිවන පිණිස පවතී. ... වහන්ස, උපෙක්ඛාසමබ්බාසංඝිකයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මොහොතකට පිණිස නිවන පිණිස පවතී. වහන්ස, මේ යන් බෞද්ධයෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මැනවින් පවසන ලද්දු වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු වෙසෙස් දැනුම පිණිස මොහොතකට පිණිස නිවන පිණිස පවතින”යි.

“චුඤ්ඤානි, බෞද්ධයෙක් එකානුභව. චුඤ්ඤානි, බෞද්ධයෙක් එකානුභව”යි.

ආයුෂ්මත් මහාචුඤ්ඤානෙරණුවෝ මෙය වදාළහ: ශාස්තෘන් වහන්සේ පිළිගත්තේ වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ ආබාධයෙන් නැගී සිටියේය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඒ ආබාධය එසේ පහවූයේ ම වී ය.

2. 2. 7

අපාර සුත්‍රය

563. මහණෙනි, මේ යන් බෞද්ධයෙකු කෙතෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු මෙතෙරින් එතෙරට යෑම පිණිස පවතින. කවර සතෙක් ද යන්: සතිසම්බෞද්ධයා ... උපෙක්ඛාසමබ්බාසංඝිකයා යි. මහණෙනි, මේ සත්තබෞද්ධ දහම්හු වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු මෙතෙරින් එතෙරට යෑම පිණිස පවතින යි. මෙය වදාළ සේක ... ශාස්තෘන් වහන්සේ:

1. “යම් ජනකෙතෙක් පරතෙරට යනසුලු වෙද්ද මිනිසුන් අතර ඔහු අල්පයහ. වැලි මේ ඉතිරි ප්‍රජාව ඉටුර අනුව ම (-සසරෙහිම) දුවයි.

2. යම් කෙනෙකුත් මොනවට වදාළ දහම්හි දහම් අනුව පවතිනසුලු වෙද්ද ඒ ජනයෝ සුදුස්තර වූ මාරධෙයය (-සසර) හැර පරතෙරට යන්නාහ.

3.4. පණ්ඩිත තෙමේ අකුසල් දහම් දුරු කොට කුසල් දහම් වඩන්නේ ය. නිවන ඇරඹ සසරින් කාමයන් අත්හැර පලිබොධ නැති ව යම් විවේකයෙකු දුෂ්කරයේ ඇලී යුතු නම් එහි ඇලීම කැමැති වන්නේ ය. පණ්ඩිත තෙමේ කෙලෙසුන්ගෙන් සිත පිරිසිදු කරන්නේ ය.

5. යම් කෙනෙකුගේ සිත බොධායාසයන්හි මැනවින් වඩන ලද්ද, යම් කෙනෙක් උපාදාන රහිත ව නිවනෙහි ඇලුණාහු ද ලොවහි බැබළීම ඇති ඒ රහත්හු පිරිනිව්වාහු යි.

2. 2. 8

ආරද්ධසුත්තං.

564. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංගිණා විරද්ධා විරද්ධා තෙසං අරියො මග්ගො සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංගිණා ආරද්ධා ආරද්ධා තෙසං අරියො මග්ගො සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමී. කතමෙ සත්ත: සතිසමෙධාජ්ඣංගිණො -පෙ- උපෙබ්බාසමෙධාජ්ඣංගිණො යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, ඉමෙ සත්ත- බොජ්ඣංගිණා විරද්ධා. විරද්ධා තෙසං අරියො මග්ගො සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, ඉමෙ සත්ත බොජ්ඣංගිණා ආරද්ධා, ආරද්ධා තෙසං අරියො මග්ගො සමමාදුක්ඛක්ඛයගාමීති.

2. 2. 9

අරියසුත්තං.

565. සත්තිමෙ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣංගිණා භාවිතා බහුලිකතා අරියා නිය්‍යානිකා නියන්ති තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයාය. කතමෙ සත්ත: සතිසමෙධාජ්ඣංගිණො -පෙ- උපෙබ්බාසමෙධාජ්ඣංගිණො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංගිණා භාවිතා බහුලිකතා අරියා නිය්‍යානිකා නියන්ති තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයායාති.

2. 2. 10

නිබ්බද්ධසුත්තං.

566. සත්තිමෙ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣංගිණා භාවිතා බහුලිකතා එකන්තනිබ්බද්ධ විරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බාණය සංවත්තන්ති. කතමෙ සත්ත: සතිසමෙධාජ්ඣංගිණො -පෙ- උපෙබ්බාසමෙධාජ්ඣංගිණො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංගිණා භාවිතා බහුලිකතා එකන්තනිබ්බද්ධ විරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බාණය සංවත්තන්ති.

ගිලානවග්ගො දුතියො.

තත්ත්වදූතං:

පාණො දො ජුරිසුපමෙ ගිලානා අපරෙ තයො,
අපාරමාරද්ධානි ච අරියො නිබ්බද්ධ වාති.

2. 2. 8

ආරඬුසූත්‍රය

564. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් සත් බොජ්ඣංගයෝ වරදනලද නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන ආයතීමාර්ග වරදන ලද්දේ ය. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් සත් බොජ්ඣංගයෝ අරඹන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන ආයතීමාර්ගය අරඹන ලද්දේ ය. කවර සතෙක් ද? යත්: සත්ථෙඛොජ්ඣංගය... උපෙබ්බසමොජ්ඣංගය යි. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ වරදන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන ආයතීමාර්ගය වරදන ලද්දේ ය. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ අරඹන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන ආයතීමාර්ගය අරඹන ලද්දේ යි.

2. 2. 9

අරිය සූත්‍රය

565. මහණෙනි, ආයතී වූ නොයතීභික වූ (නිවන කරා පමුණුවන) මේ සත් බොජ්ඣංග කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු ඒ අනුව පිළිපදින්නහු මැනවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවත්. කවර සතෙක් ද යත්: සිහිබොජ්ඣංග ... උපේසමබොජ්ඣංග යි. මහණෙනි, ආයතී වූ නොයතීභික වූ මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු ඒ අනුව පිළිපදින්නහු මැනවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවත් යි.

2. 2. 10

නිබ්බිද සූත්‍රය

566. මහණෙනි, මේ සත් බොජ්ඣංග කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු එකානාන නිර්වේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස ව්‍යුපගමය පිණිස විශිෂ්ටඥානය පිණිස සමොධිය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවතිත්. කවර සතෙක් ද? යත්: සත්ථෙඛොජ්ඣංගය... උපෙබ්බසමොජ්ඣංගය යි. මහණෙනි, මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු එකානාන නිර්වේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස ව්‍යුපගමය පිණිස විශිෂ්ටඥානය පිණිස සමොධිය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවතිත් යි.

දෙවෙනි ගිලානවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාණසූත්‍රය ද සුරියුපම සූත්‍ර දෙක ද අනෙක් ගිලාන සූත්‍ර තුන ද අපාර, ආරඬු, අරිය, නිබ්බිද සූත්‍ර සතර ද යි දහ සූත්‍ර කෙනෙකි යි.

3. උද්ඝීච්ගෙහා

2. 3. 1

බොධායසුත්තං

567. අප්ථං බො අසුත්තරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමීතිං හගවන්තං අභිවාදෙවා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිත්තො බො සො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: “බොජ්ඣංඝො බොජ්ඣංඝොති” හන්තො, වුච්චන්ති කිත්තාවතො නු බො හන්තො, බොජ්ඣංඝොති වුච්චන්ති. බොධාය¹ සංවත්තන්ති බො භික්ඛු තස්මා බොජ්ඣංඝොති වුච්චන්ති. ඉධ භික්ඛු² භික්ඛු සතිසමෙබ්බොජ්ඣංඝො හාවෙති -පෙ- උපෙබ්බසමෙබ්බොජ්ඣංඝො හාවෙති විවෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. බොධාය සංවත්තන්ති බො භික්ඛු තස්මා බොජ්ඣංඝොති වුච්චන්ති.

2. 3. 2

දෙසනාසුත්තං

568. සන්තිමෙ³ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣංඝො දෙසියාමි, නං සුණාථ. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, සත්තබොජ්ඣංඝො: සතිසමෙබ්බොජ්ඣංඝො -පෙ- උපෙබ්බසමෙබ්බොජ්ඣංඝො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංඝොති.

2. 3. 3

යානසුත්තං

569. කාමරාගට්ඨානියානං භික්ඛවෙ, ධම්මානං මනසිකාරබහුලිකාරා අනුප්පන්නො වෙච්ච කාමච්ඡන්දො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ව කාමච්ඡන්දො භියොසාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තති. බ්‍යාපාරට්ඨානියානං භික්ඛවෙ, මනසිකාරබහුලිකාරා අනුප්පන්නො වෙච්ච බ්‍යාපාරෙ උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ව බ්‍යාපාරෙ භියොසාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තති. ටීන- ටීඤ්ඤාට්ඨානියානං භික්ඛවෙ, ධම්මානං මනසිකාරබහුලිකාරා අනුප්පන්නා- කෙඤ්ච ටීනටීඤ්ඤා උප්පජ්ජති, උප්පන්නාකෙඤ්ච ටීනටීඤ්ඤා භියොසාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තති. උද්ධච්ඡිකුක්ඛවිට්ඨානියානං භික්ඛවෙ, ධම්මානං මනසිකාරබහුලිකාරා අනුප්පන්නාකෙඤ්ච උද්ධච්ඡිකුක්ඛවිට්ඨානියානං උප්පජ්ජති, උප්පන්නාකෙඤ්ච උද්ධච්ඡිකුක්ඛවිට්ඨානියානං භියොසාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තති. විචිකිච්ඡාට්ඨානියානං භික්ඛවෙ, ධම්මානං මනසිකාරබහුලිකාරා අනුප්පන්නො වෙච්ච විචිකිච්ඡා උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ව විචිකිච්ඡා භියොසාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තති.

1. සමෙබ්බාය - ස්‍යා,

2. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු - භි, 1, 2, ස්‍යා,

3. සත්ත වො භික්ඛවෙ - මජ්ඣං, ස්‍යා,

3. උද්ඝෝෂය

2. 3. 1

බොධාය සූත්‍රය

567. ඉක්බිති එක්තරා මෙතෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස, බොජ්ඣංගයෝ යැ බොජ්ඣංගයෝ යැ යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් බොජ්ඣංගයෝ යි කියනු ලැබෙද්දී” යි. මහණ, අවබෝධය පිණිස පවතින්නා යි. එහෙයින් බොජ්ඣංගයෝ යි කියනු ලැබේ. මහණ, මෙහි මහණ විවේකනී සක්‍රීය විරාගනී සක්‍රීය නිරෝධනී සක්‍රීය සතිසංකප්පකාය වොස්සගපරිණාමි කොට වඩා යි. ... උපෙතායමොජ්ඣංගය වඩා යි. මහණ, අවබෝධය පිණිස පවතින්නා යි. එහෙයින් බොජ්ඣංගයෝ යි කියනු ලැබෙති යි.

2. 3. 2

දෙසනා සූත්‍රය

568. මහණෙනි, මේ සත් බොජන දෙසනා කරමි. එය අසව. මහණෙනි, සත් බොජන කවරහු ද යත්: සිහිසම්බොජන ... උපෙසම්බොජන යි. මහණෙනි, මොහු සත් බොජන යි.

2. 3. 3

යාන සූත්‍රය

569. මහණෙනි, කාමරාගයට කරුණු වූ දහම් මෙතෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපන් කාමච්ඡාදයන් උපදී. උපන් කාමච්ඡාදයන් බොහෝ බව පිණිස විපුලත්‍වය පිණිස පවතී. මහණෙනි, ව්‍යාපාදයට කරුණු වූ දහම් මෙතෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපන් ව්‍යාපාදයන් උපදී. උපන් ව්‍යාපාදයන් බොහෝ බව පිණිස විපුලත්‍වය පිණිස පවතී. මහණෙනි, ථිතමිඤ්ඤයට කරුණු වූ දහම් මෙතෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපන් ථිතමිඤ්ඤයන් උපදී. උපන් ථිතමිඤ්ඤයන් බොහෝ බව පිණිස විපුලත්‍වය පිණිස පවතී. මහණෙනි, උද්ධච්ඡාදකාදායට කරුණු වූ දහම් මෙතෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපන් උද්ධච්ඡාදකාදායයන් උපදී. උපන් උද්ධච්ඡාදකාදායයන් බොහෝ බව පිණිස විපුලත්‍වය පිණිස පවතී. මහණෙනි, විචිකිච්ඡාවට කරුණු වූ දහම් මෙතෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපන් විචිකිච්ඡාවන් උපදී. උපන් විචිකිච්ඡාවන් බොහෝ බව පිණිස විපුලත්‍වය පිණිස පවතී.

සතිසමොඡ්ඤ්ඤාදිඛවධානියානං භික්ඛවෙ, ධම්මානං මනසිකාර-
බහුලිකාරා අනුප්පන්නො වෙව සතිසමොඡ්ඤ්ඤා උප්පජ්ජති,
උප්පන්නො ච සතිසමොඡ්ඤ්ඤා භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති -පෙ-
උප්පෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤාදිඛවධානියානං භික්ඛවෙ, ධම්මානං මනසිකාර-
බහුලිකාරා අනුප්පන්නො වෙව උප්පෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤා උප්පජ්ජති,
උප්පන්නො ච උප්පෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤා භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති.

2. 3. 4

යොනියොසුත්තං

570. අයොනියො භික්ඛවෙ, මනසිකරොතො අනුප්පන්නො වෙව
කාමච්ඡන්දෙ උප්පජ්ජති. උප්පන්නො ච කාමච්ඡන්දෙ භියෝගාභාවාය
වෙපුලලාය සංවත්තති අනුප්පන්නො වෙව ව්‍යාපාදෙ උප්පජ්ජති,
උප්පන්නො ච ව්‍යාපාදෙ භියෝගාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තති.
අනුප්පන්නංකෙච චිතමිඤ්ඤං උප්පජ්ජති උප්පන්නංකෙච චිතමිඤ්ඤං භියෝගා-
භාවාය වෙපුලලාය සංවත්තති. අනුප්පන්නංකෙච උද්ධච්චකුක්කච්චං උප්පජ්ජ-
ති, උප්පන්නංකෙච උද්ධච්චකුක්කච්චං භියෝගාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්ත-
ති. අනුප්පන්නො වෙව විචිකිල්පා උප්පජ්ජති උප්පන්නො ච විචිකිල්පා භියෝගා-
භාවාය වෙපුලලාය සංවත්තති. අනුප්පන්නො ච සතිසමොඡ්ඤ්ඤා නිරුජ්ඣති -පෙ- අනුප්ප-
න්නො ච උප්පෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤා නිරුජ්ඣති, උප්පන්නො ච උප්පෙබ්බ-
සමොඡ්ඤ්ඤා නිරුජ්ඣති.

යොනියො භික්ඛවෙ, මනසිකරොතො අනුප්පන්නො වෙව
කාමච්ඡන්දෙ නුප්පජ්ජති උප්පන්නො ච කාමච්ඡන්දෙ පභියති. අනුප්පන්නො
වෙව ව්‍යාපාදෙ නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච ව්‍යාපාදෙ පභියති. අනුප්පන්න-
ංකෙච චිතමිඤ්ඤං නුප්පජ්ජති, උප්පන්නංකෙච චිතමිඤ්ඤං පභියති.
අනුප්පන්නංකෙච උද්ධච්චකුක්කච්චං නුප්පජ්ජති, උප්පන්නංකෙච උද්ධච්ච-
කුක්කච්චං පභියති. අනුප්පන්නො වෙව විචිකිල්පා නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච
විචිකිල්පා පභියති. අනුප්පන්නො ච සතිසමොඡ්ඤ්ඤා උප්පජ්ජති,
උප්පන්නො ච සතිසමොඡ්ඤ්ඤා භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති -පෙ- අනුප්පන්නො ච
උප්පෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤා උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච
උප්පෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤා භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති.

2. 3. 5

අපරිභානියසුත්තං

571. සත්ත වො භික්ඛවෙ, අපරිභානියෙ ධම්මෙ දෙසිංසාමී, නං
සුභාථ. කතමෙ ච භික්ඛවෙ, සත්ත අපරිභානියා ධම්මො යදිදං
සත්ත ඛොජ්ඣාදිඛා. කතමෙ සත්ත: සතිසමොඡ්ඤ්ඤා -පෙ- උප්පෙබ්බ-
සමොඡ්ඤ්ඤා ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, සත්ත අපරිභානියා ධම්මාති.

මහණෙනි, සත්භ්‍යමොජ්ඣක්ඛයං කරුණු වූ දහම් මෙතෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපන් සත්භ්‍යමොජ්ඣක්ඛයන් උපදී උපන් සත්භ්‍යමොජ්ඣක්ඛයන් වැඩීමෙන් පිරීමට යේ ... මහණෙනි, උපෙබ්බාසමොජ්ඣක්ඛයං කරුණු වූ දහම් මෙතෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපන් උපෙබ්බාසමොජ්ඣක්ඛයන් උපදී. උපන් උපෙබ්බාසමොජ්ඣක්ඛයන් වැඩීමෙන් පිරීමට යේ යි.

2. 3. 4

යොනිසො සූත්‍රය

570. මහණෙනි, නුනුවණින් මෙතෙහි කරන්නහුට නූපන් කාමච්ඡදයන් උපදී. උපන් කාමච්ඡදයන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නූපන් ව්‍යාපාදයන් උපදී. උපන් ව්‍යාපාදයන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නූපන් ථිතමිඛයන් උපදී. උපන් ථිතමිඛයන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නූපන් උභවචක්ඛකච්ඡදයන් උපදී. උපන් උභවචක්ඛකච්ඡදයන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නූපන් විචිකිල්චාවන් උපදී. උපන් විචිකිල්චාවන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නූපන් සත්භ්‍යමොජ්ඣක්ඛයන් නූපදී. උපන් සත්භ්‍යමොජ්ඣක්ඛයන් නිරුඬ වෙයි ... නූපන් උපෙබ්බාසමොජ්ඣක්ඛයන් නූපදී. උපන් උපෙබ්බාසමොජ්ඣක්ඛයන් නිරුඬ වේ.

මහණෙනි, නුවණින් මෙතෙහි කරන්නහුට නූපන් කාමච්ඡදයන් නූපදී. උපන් කාමච්ඡදයන් ප්‍රතිණ වෙයි. නූපන් ව්‍යාපාදයන් නූපදී. උපන් ව්‍යාපාදයන් ප්‍රතිණ වෙයි. නූපන් ථිතමිඛයන් නූපදී. උපන් ථිතමිඛයන් ප්‍රතිණ වෙයි. නූපන් උභවචක්ඛකච්ඡදයන් නූපදී. උපන් උභවචක්ඛකච්ඡදයන් ප්‍රතිණ වෙයි. නූපන් විචිකිල්චාවන් නූපදී. උපන් විචිකිල්චාවන් ප්‍රතිණ වෙයි. නූපන් සත්භ්‍යමොජ්ඣක්ඛයන් උපදී. උපන් සත්භ්‍යමොජ්ඣක්ඛයන් වැඩීමෙන් පිරීමට යෙයි. ... නූපන් උපෙබ්බාසමොජ්ඣක්ඛයන් උපදී. උපන් උපෙබ්බාසමොජ්ඣක්ඛයන් වැඩීමෙන් පිරීමට යේ යි.

2. 3. 5

අපරිහානිය සූත්‍රය

571. මහණෙනි, සත්අපරිහානිය (නො පිරිහීමට කරුණු වූ) දහම් නොපට දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, සත්අපරිහානිය දහම් කවරහු ද යත්: මේ සත්තබ්‍යමොජ්ඣක්ඛයෝ යි. කවර සතෙක් ද යත්: සත්භ්‍යමොජ්ඣක්ඛය ... උපෙබ්බාසමොජ්ඣක්ඛය යි. මහණෙනි, මොහු සත්අපරිහානිය දහමිහු යි.

2. 3. 6

බයසුත්තං

572. යො භික්ඛවෙ, මග්ගො යා පටිපදු තණ්හකකයාය සංවත්තති¹, නං මග්ගං නං පටිපදං භාවෙථ. කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමා ච පටිපදු තණ්හකකයාය සංවත්තති: යදිදං සත්ත-
බොජ්ඣාදිං. කතමෙ සත්ත: සතිසමොඤ්ඤාදිං -පෙ- උපෙඛා-
සමොඤ්ඤාදිං. එවං වුත්තෙ ආයසමා උද්ධි හගවන්තං එතදවොච:
කථං භාවිතා නු බො හන්තො, සත්ත බොජ්ඣාදිං කථං බහුලිකතා
තණ්හකකයාය සංවත්තන්ති.

ඉද්දධි, භික්ඛු සතිසමොඤ්ඤාදිං භාවෙති විවෙකනිසංසිතං
විරාගනිසංසිතං නිරෝධනිසංසිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. විපුලං² මහග්ගතං
අපමාණං අබ්‍යාපජ්ඣං. තස්ස සතිසමොඤ්ඤාදිං භාවයතො
විවෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරෝධනිසංසිතං වොස්සග්ගපරිණාමී.
විපුලං මහග්ගතං අපමාණං අබ්‍යාපජ්ඣං. තණ්හා පභීයති -පෙ-
උපෙඛාසමොඤ්ඤාදිං භාවෙති විවෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං
නිරෝධනිසංසිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. විපුලං මහග්ගතං අපමාණං
අබ්‍යාපජ්ඣං. තස්ස උපෙඛාසමොඤ්ඤාදිං භාවයතො විවෙකනිසංසිතං
විරාගනිසංසිතං නිරෝධනිසංසිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. විපුලං මහග්ගතං
අපමාණං අබ්‍යාපජ්ඣං. තණ්හා පභීයති. තණ්හාය පහානා කල්ලං
පභීයති. කම්මස්ස පහානා දුක්ඛං පභීයති. ඉති බො උද්ධි, තණ්හකකයා
කම්මකකයො. කම්මකකයා දුක්ඛකකයොති.

2. 3. 7

නිරෝධසුත්තං

573. යො භික්ඛවෙ, මග්ගො යා පටිපදු තණ්හානිරෝධාය
සංවත්තති, නං මග්ගං නං පටිපදං භාවෙථ. කතමො ච භික්ඛවෙ,
මග්ගො කතමා පටිපදු තණ්හානිරෝධාය සංවත්තති: යදිදං සත්ත
බොජ්ඣාදිං. කතමෙ සත්ත: සතිසමොඤ්ඤාදිං -පෙ- උපෙඛා-
සමොඤ්ඤාදිං. කථං භාවිතා ච භික්ඛවෙ සත්ත බොජ්ඣාදිං කථං
බහුලිකතා තණ්හානිරෝධාය සංවත්තන්ති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු
සතිසමොඤ්ඤාදිං භාවෙති -පෙ- උපෙඛාසමොඤ්ඤාදිං භාවෙති
විවෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරෝධනිසංසිතං වොස්සග්ගපරිණාමී.
එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣාදිං එවං බහුලිකතා
තණ්හානිරෝධාය සංවත්තන්ති.

1. සංවත්තන්ති - සි, 1, 2.

2. වෙසුලං - සි 1, 2.

3. පහානාය - සි 1, 2.

2. 3. 6

බයසුත්‍රය

572. මහණෙනි, යම් මහෙක් යම් පිළිවෙතෙන් තෘෂ්ණාසංයමය පිණිස පවතිනම් ඒ මහ ඒ පිළිවෙත වඩවු. මහණෙනි, කවර මහෙක් කවර පිළිවෙතෙන් තෘෂ්ණාසංයමය පිණිස පවති ද? මේ සත්ත්වබන්ධනයෝ යි. කවර සත්ත්ව ද යත්: සත්ත්වබන්ධනය ය ... උපෙක්ඛාසංයමය යි. මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂ්මත් උද්ධමනිය සංවිතරාග්‍රහණයෙන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස, සත්ත්වබන්ධනයෝ කෙසේ වඩන ලද්දහු කෙසේ බහුල කරන ලද්දහු තෘෂ්ණාසංයමය පිණිස පවතිද්දෝ යි.

උද්ධමනිය, මෙහි මහණ විවේකනීයස්සන විරාගනීයස්සන නිරෝධනීයස්සන වොස්සග්‍රහණය කොට පැතුරුණක් මහත් බවට පැමිණියක් අප්‍රමාණ වූවක් නිද්දක් වූවක් කොට සත්ත්වබන්ධනය වඩයි. විවේකනීයස්සන විරාගනීයස්සන නිරෝධනීයස්සන වොස්සග්‍රහණය කොට විපුල මහග්‍රහණ අප්‍රමාණ අධ්‍යාපණය කොට සත්ත්වබන්ධනය වඩන ඔහුගේ තෘෂ්ණාව ප්‍රතීණ වෙයි ... විවේකනීයස්සන විරාගනීයස්සන නිරෝධනීයස්සන වොස්සග්‍රහණය කොට විපුල මහග්‍රහණ අප්‍රමාණ අධ්‍යාපණය කොට උපෙක්ඛාසංයමය වඩයි. විවේකනීයස්සන විරාගනීයස්සන නිරෝධනීයස්සන වොස්සග්‍රහණය කොට විපුල මහග්‍රහණ අප්‍රමාණ අධ්‍යාපණය කොට උපෙක්ඛාසංයමය වඩන ඔහුගේ තෘෂ්ණාව ප්‍රතීණ වේ. තෘෂ්ණාව ප්‍රතීණ වීමෙන් කර්මය ප්‍රතීණ වේ. කම්මය ප්‍රතීණ වීමෙන් දුක ප්‍රතීණ වේ. උද්ධමනිය, මෙසේ තෘෂ්ණාසංයමයෙන් කම්මය වේ. කම්මයයෙන් දුක වේ යි.

2. 3. 7

නිරෝධසුත්‍රය

573. මහණෙනි, යම් මහෙක් යම් පිළිවෙතෙන් තෘෂ්ණානිරෝධය පිණිස පවතිනම් ඒ මහ ඒ පිළිවෙත වඩවු. මහණෙනි, කවර මහෙක් කවර පිළිවෙතෙන් තෘෂ්ණානිරෝධය පිණිස පවති ද? මේ සත්ත්වබන්ධනයෝ යි, කවර සත්ත්ව ද යත්: සත්ත්වබන්ධනය ය ... උපෙක්ඛාසංයමය යි. මහණෙනි, සත්ත්වබන්ධනයෝ කෙසේ වඩන ලද්දහු කෙසේ බහුල කරන ලද්දහු තෘෂ්ණානිරෝධය පිණිස පවතිද්ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවේකනීයස්සන විරාගනීයස්සන නිරෝධනීයස්සන වොස්සග්‍රහණය කොට සත්ත්වබන්ධනය වඩයි ... උපෙක්ඛාසංයමය වඩයි. මහණෙනි, සත්ත්වබන්ධනයෝ මෙසේ වඩන ලද්දහු මෙසේ බහුල කරන ලද්දහු තෘෂ්ණානිරෝධය පිණිස පවතින් යි.

2. 3. 8

නිබ්බේධසුත්තං

574. නිබ්බේධභාගියං වො භික්ඛවෙ, මග්ගං දෙසිංසාමි. තං සුඤ්ඤං. කතමො ච භික්ඛවෙ, නිබ්බේධභාගියො මග්ගො යදිදං සත්ත ඛොජ්ඣායා. කතමෙ සත්ත: සතිසමොඤ්ඤායා -පෙ- උපෙධාසමොඤ්ඤායාති. එවං වුග්ගො ආයස්මා උද්ධි හගවන්තං එතදවොච: කථං භාවිතා නු ඛො හන්තො, සත්ත ඛොජ්ඣායා කථං බහුලිකතා නිබ්බේධාය සංවත්තන්ති.

ඉද්ධියි, භික්ඛු සතිසමොඤ්ඤායා භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධජ්ඣිතං වොස්සග්ගපරිණාමි. විපුලං මහග්ගතං අපමාණං අබ්‍යාපජ්ඣං. සො සතිසමොඤ්ඤායා භාවිතො¹ විනිත්තො අනිබ්බිඤ්ඤායා අපදලිතපුබ්බං ලොභකඛන්ධං නිබ්බිජ්ඣති පදලෙති. අනිබ්බිඤ්ඤායා අපදලිතපුබ්බං දොසකඛන්ධං ජිහ්විජ්ඣති පදලෙති. අනිබ්බිඤ්ඤායා අපදලිතපුබ්බං මොහකඛන්ධං නිබ්බිජ්ඣති පදලෙති. -පෙ- උපෙධාසමොඤ්ඤායා භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධජ්ඣිතං වොස්සග්ගපරිණාමි. විපුලං මහග්ගතං අපමාණං අබ්‍යාපජ්ඣං. සො උපෙධාසමොඤ්ඤායා භාවිතො විනිත්තො අනිබ්බිඤ්ඤායා අපදලිතපුබ්බං ලොභකඛන්ධං නිබ්බිජ්ඣති පදලෙති. අනිබ්බිඤ්ඤායා අපදලිතපුබ්බං දොසකඛන්ධං නිබ්බිජ්ඣති පදලෙති, අනිබ්බිඤ්ඤායා අපදලිතපුබ්බං මොහකඛන්ධං නිබ්බිජ්ඣති පදලෙති. එවං භාවිතා ඛො උද්ධි, සත්ත ඛොජ්ඣායා එවං බහුලිකතා නිබ්බේධාය² සංවත්තන්ති.

2. 3. 9

එකධම්මසුත්තං

575. නාහං භික්ඛවෙ, අකුසලං එකධම්මෙසි සමනුපස්සාමි යෙ³ එවං භාවිතා බහුලිකතා⁴ සංයොජනියානං ධම්මානං පහානාය සංවත්තන්ති⁵. යථිදං භික්ඛවෙ, සත්ත ඛොජ්ඣායා. කතමෙ සත්ත: සතිසමොඤ්ඤායා -පෙ- උපෙධාසමොඤ්ඤායා. කථං භාවිතා ච භික්ඛවෙ, සත්ත ඛොජ්ඣායා කථං බහුලිකතා සංයොජනියානං ධම්මානං පහානාය සංවත්තන්ති. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසමොඤ්ඤායා භාවෙති -පෙ- උපෙධාසමොඤ්ඤායා භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධජ්ඣිතං වොස්සග්ගපරිණාමි. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, සත්ත ඛොජ්ඣායා එවං බහුලිකතා සංයොජනියානං ධම්මානං පහානාය සංවත්තන්ති. කතමෙ ච භික්ඛවෙ, සංයොජනියා ධම්මා: චක්ඛුං භික්ඛවෙ, සංයොජනියො ධම්මො. එතෙතෙ උපාජ්ජන්ති සංයොජනවිනිබ්බා අජේක්ඛාසානා. -පෙ- ජිහ්වා සංයොජනියො ධම්මො. එතෙතෙ උපාජ්ජන්ති සංයොජනවිනිබ්බා අජේක්ඛාසානා -පෙ- මනොසංයොජනියො ධම්මො. එතෙතෙ උපාජ්ජන්ති සංයොජනවිනිබ්බා අජේක්ඛාසානා. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ, සංයොජනියා ධම්මාති.

1. සතිසමොඤ්ඤායා භාවිතො - සා.

2. නිබ්බේධාය සි 1. 2.

3. යො - මජ්ඣ., සා.

4. භාවිතො බහුලිකතො - මජ්ඣ., සා.

5. සංවත්තති - මජ්ඣ., සා.

2. 3. 8

නිබ්බේධ සූත්‍රය

674. මහණෙනි, නිබ්බේධභාගීය (කෙලෙස් නැසීමට හිත) මාර්ගය මනාපට දෙශනා කරන්නෙමි, එය අසවු. මහණෙනි, නිබ්බේධභාගීය මාර්ගය කවරේ ද: මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ යි. කවර සතෙක් ද යත්: සතිසම්මොඤ්ඤාය ... උපෙබ්බාසමොඤ්ඤාය යි. මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් උද්ධි ස්ථිර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. “වහන්ස, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද සත් බොජ්ඣංගයෝ කෙලෙස් නැසීම පිණිස පවතිද් ද යි.

උද්ධි, මෙයස්තෙහි මහණ විවේකනීක්ෂිත විරාගනීක්ෂිත නිරෝධනීක්ෂිත සතිසම්මොඤ්ඤාය වොස්සග්ගපරිණාමී කොට විපුල මහග්ගන අප්පමාණ අබ්‍යාපජ්ඣා කොට වඩයි. හෙතෙමේ සතිසම්මොඤ්ඤාය වැඩු සිතින් නොනැසුවිරු නොපැලුවිරු ලොභ-සමූහය නසයි, පලයි. නොනැසුවිරු නොපැලුවිරු ඥේෂසමූහය නසයි, පලයි. නොනැසුවිරු නොපැලුවිරු මොහසමූහය නසයි, පලයි ... විවේකනීක්ෂිත විරාගනීක්ෂිත නිරෝධනීක්ෂිත උපෙබ්බාසමොඤ්ඤාය වොස්සග්ගපරිණාමී කොට විපුල මහග්ගන අප්පමාණ අබ්‍යාපජ්ඣා කොට වඩයි. හෙතෙමේ උපෙබ්බාසමොඤ්ඤාය වැඩු සිතින් නොනැසුවිරු නොපැලුවිරු ලොභසමූහය නසයි, පලයි. නොනැසුවිරු නොපැලුවිරු ඥේෂ සමූහය නසයි, පලයි. නොනැසුවිරු නොපැලුවිරු මොහසමූහය නසයි, පලයි. උද්ධි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද සත් බොජ්ඣංගයෝ කෙලෙස් නැසීම පිණිස පවතින් යි.

2. 3. 9

ඵකධම්ම සූත්‍රය

575. මහණෙනි, යම් දහම් කෙනෙක් මෙසේ වඩන ලදහු මෙසේ බහුල කරන ලදහු සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහම් ප්‍රභාණ පිණිස පවතිද්ද ඵහණෙනි, මේ සත්ඛොජ්ඣ යම්බ්‍රි නම් ඵබ්‍රි ඵක් දහමකු ද මම නොම දකිමි. කවර සතෙක් ද යත්: සිහිසම්ඛොජ්ඣ ... උපේසම්ඛොජ්ඣ යි. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද සත්ඛොජ්ඣ සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහම් ප්‍රභාණ පිණිස පවතිද් යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ විවේකනීක්ෂිත විරාගනීක්ෂිත නිරෝධනීක්ෂිත සිහිසම්ඛොජ්ඣ වොස්සග්ගපරිණාමී කොට වඩයි ... උපේසම්ඛොජ්ඣ වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද සත් ඛොජ්ඣ සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහම් ප්‍රභාණ පිණිස පවතී. මහණෙනි, සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහම් කවරහු ද යත්: මහණෙනි, ඇස සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහමෙකි. මෙහි තෙල සංයෝජනයන් විසින් බඳනාලද අධ්‍යවසානයෝ (බැසැගැනීම) උපදනාහ. ... දිව සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහමෙකි. මෙහි තෙල සංයෝජනයන් විසින් බඳනාලද අධ්‍යවසානයෝ (බැසැගැනීම) උපදනාහ. ... සිත් සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහමෙකි. මෙහි තෙල සංයෝජනයන් විසින් බඳනාලද අධ්‍යවසානයෝ (බැසැගැනීම) උපදනාහ. මහණෙනි; මොහු සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහම්හු යි කියනු ලැබෙත් යි.

2. 3. 10

උද්ගිසුකතං

576. එකං සමයං හගවා සුමෙහසු විහරති සෙනකං¹ නාම සුමනානං නිගමො. අථ ඛො ආයස්වා උද්ගි සෙන හගවා තෙනුපසංකම්. -පෙ- එකමනාං නිසිනෙතො ඛො ආයස්වා උද්ගි හගවනාං එතදවොච: අවජරියං හනෙන්, අභිභුතං හනෙන්, යාව ඛහුකතං ව² මෙ හනෙන්, හගවති පෙමං ව ගාරවො ව හිරි ව ඔත්තප්පං³. අහං හි හනෙන්, පුබ්බෙ අගාරිකභූතො සමානො අභහුකතො අහෙසිං ධම්මෙන. අභහුකතො සංඝස්ස. යො ඛවාහං හනෙන්, හගවති පෙමං ව ගාරවං ව හිරිං³ ව ඔත්තප්පං සමපස්සමානො අගාරස්වා අනගාරියං පබ්බජිං⁴. තස්ස මෙ හගවා ධම්මං දෙසෙසි: “ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථගමො, ඉති වේදනා -පෙ- ඉති සංකස්ස -පෙ- ඉති සංඛාරා -පෙ- ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථගමො”ති.

යො ඛවාහං හනෙන්, සුඤ්ඤාගාරගතො ඉමෙසු පඤ්ඤා උපාදනකඤ්ඤා⁵ උකඤ්ජාවකුජ්ජං සමජරිවනෙතෙනා ඉදං දුක්ඛානි යථාභූතං අඛ්ඤාසුසිං, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං අඛ්ඤාසුසිං, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං අඛ්ඤාසුසිං, අයං දුක්ඛනිරෝධ-ගාමිනිපටිපදති යථාභූතං අඛ්ඤාසුසිං. ධම්මො ව මෙ හනෙන්, අභිසම්මො⁶, මග්ගො ව පටිලඤ්ඤා⁷, යො මෙ භාවිතො ඛහුලිකතො තථා තථා විහරනාං තථත්තාය උපනෙස්සති. යථාහං “ඛිණා ජාති වුසිතං ඛුඤ්චරියං කතං කරණියං නාපරං ඉත්තනායා”ති පජානිස්සාමි. සතිසම්මොජ්ඣාසො මෙ හනෙන්, පටිලඤ්ඤා, යො මෙ භාවිතො ඛහුලිකතො තථා තථා විහරනාං තථත්තාය උපනෙස්සති; යථාහං “ඛිණා ජාති වුසිතං ඛුඤ්චරියං කතං කරණියං නාපරං ඉත්තනායා”ති පජානිස්සාමි -පෙ- උපෙඛාසම්මොජ්ඣාසො ඛො මෙ හනෙන්, පටිලඤ්ඤා යො මෙ භාවිතො ඛහුලිකතො තථා තථා විහරනාං තථත්තාය උපනෙස්සති, යථාහං “ඛිණා ජාති, වුසිතං ඛුඤ්චරියං කතං කරණියං නාපරං ඉත්තනායා”ති පජානිස්සාමි. අයං ඛො මෙ හනෙන්, මග්ගො පටිලඤ්ඤා, යො මෙ භාවිතො ඛහුලිකතො තථා තථා විහරනාං තථත්තාය උපනෙස්සති, යථාහං “ඛිණා ජාති, වුසිතං ඛුඤ්චරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්තනායා”ති පජානිස්සාමිති.

1. සෙනකං - සි 1, 2.

2. ඛහුකාරාසි - සා.

3. ගාරවො ව හිරි ව - සි 1, 2.

4. පබ්බජිතො - මජ්ඣ., සිඞ්.

5. ඉමෙසං පඤ්ඤාපාදනකඤ්ඤානං - මජ්ඣ., සා.

6. අභිසම්මො - සි 1, 2. සා.

7. මග්ගො ව මෙ පටිලඤ්ඤා - මජ්ඣ., සා.

2. 3. 10

උදය සූත්‍රය

576. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුමහ දනව්වෙහි ගෙවකන නම් සුමහයන්ගේ නියමගම්හි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් උදයී සංවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය ... එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් උදයී සංවිර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: වහන්ස, අසිරියෙකි. වහන්ස පුදුමයෙකි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි වූ මාගේ ප්‍රේමයත් ගෞරවයත් හිරිඹනස් දෙකත් කෙතෙක් බුහුමන් කරන ලද ද, වහන්ස, මම පෙර ගිහි වූයෙමි ම දහමින් බුහුමන් නො කරන ලද්දෙමි වීම්. සහන විසින් බුහුමන් නො කරන ලද්දෙමි වීම්. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ප්‍රේමයත් ගෞරවයත් හිරිඹනස් දෙකත් දකිමින් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වීම්. ඒ මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “රූපය මෙසේ ය, රූපයේ හටගැන්ම මෙසේ ය, රූපයේ අස්තඛණ්ඩය මෙසේ ය, වේදනාව මෙසේ ය ... සංඤාව මෙසේ ය ... සංස්කාරයෝ මෙසේ ය ... විඤානය මෙසේ ය ... විඤානයේ හටගැන්ම මෙසේ ය ... විඤානයේ අස්තඛණ්ඩය මෙසේ ය යි දහම් දෙසූ සේක.

වහන්ස, ඒ මම ශුන්‍යාගාරයට ගියෙමි මේ පඤ්ඤාසාදනස්කන්ධයෙහි උදයව්‍යය සම්මුඛිත කෙරෙමින් මේ (පඤ්ඤාස්කන්ධය) දැකූ යි තතුසේ දැනගනිමි. මේ (තෘෂ්ණාසමුදය) දුක්ඛසමුදයැ යි තතු සේ දැන ගනිමි. මේ (තෘෂ්ණානිරෝධය) දුක්ඛනිරෝධයැ යි තතුසේ දැන ගනිමි. මේ (ආර්ය අෂ්ටාංගමාර්ගය) දුක්ඛනිරෝධගාමිනිප්‍රතිපද යැ යි තතුසේ දැනගනිමි. වහන්ස, මා විසින් (විදිනා) ධර්ම ද අවබෝධ කරන ලද යැ. (විදිනා) මාර්ගය ද ලබන ලදි. මා විසින් යම් ධර්ම මාර්ගයෙක් භාවිත බහුලිකාන වේ ද (හෙ) ඒ ඒ අයුරින් වාස කරන්නහු යම්සේ “ජාති ස්‍යය විය. මහබලසර වැසෑ නිම්වන ලද, කරණි කරන ලද, මෙ අත්ඛට පිණිස අන් කිසෙක් නැති” යි මම දනිමි නම් තපාභාවයට පමුණුවන්නේ යැ: වහන්ස, මා විසින් ස්මෘතිසම්බෝධායුධ ලබන ලද යැ. යම් බෝධායුධයෙක් මා විසින් භාවිත බහුලිකාන වූයේ ඒ ඒ අයුරින් වාස කරන්නහු යම්සේ “ජාති ස්‍යය විය. මහබලසර වැසෑ නිම්වන ලද, කරණි කරන ලද, මෙ අත්ඛට පිණිස අන් කිසෙක් නැතැ” යි මම දනිමි නම් තපාභාවයට පමුණුවන්නේ යැ. ... වහන්ස, මා විසින් උපෙක්‍ෂාසම්බෝධායුධ ලබන ලද. යම් බෝධායුධයෙක් මා විසින් භාවිත බහුලිකාන වූයේ ඒ ඒ අයුරින් වාස කරන්නහු යම්සේ “ජාති ස්‍යය විය. මහබලසර වැසෑ නිම්වන ලද, කරණි කරන ලද, මෙ අත්ඛට අන් කිසෙක් නැතැ” යි මම දනිමි නම් තපාභාවයට පමුණුවන්නේ යැ” යි.

සාධු සාධු උද්ධි, එයො හි තෙ උද්ධි, මග්ගො පට්ටඤ්ඤා,
 යො තෙ භාවිතො ඛණ්ඩිකතො තථා තථා විහරන්තං තථත්තාය
 උපනෙක්ඝති යථා කං. “ඛිණා ජාති, චුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං
 කරණියං නාපරං ඉක්කන්තායා”ති පජානික්ඝසිති.

උද්ධිවග්ගො තතියො.

තත්‍රඥෙන :

බොධාය දෙසනා යානා යොනිසො’පරිභානියා,
 බයො නිරොධො නිබ්බේධො එකධම්මො උද්ධි චාති.

උද්ධමන, මැනවි, මැනවි. උද්ධමන, මේ මහ තොප විසින් පිළිලදී. යමෙක් තොප විසින් වඩන ලද ද, බහුල කරන ලද ද, (එය) “ඉපදීම ගෙවීම බලාපොරොත්තු වූයේ නිමවන ලදී, කටයුතු කරන ලදී. මේ බැව් පිණිස අනිකක් නැතැ”යි යම්යෙක් තෙපි දැනගන්නාහු නම් එසේ එසේ වෙසෙන තොප ඒ බැව් පිණිස පමුණුවන්නේ යි.

තෙවැනි උද්ධමන යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

බොධය, දෙසනා, ධ්‍යාන, යොනිසො, අපරහානිය, බය, නිරොධ, නිබ්බාන, එකධම්ම, උද්ධමන යයි සූත්‍ර දසයකි යි.

4. නිවර්ණවග්ගො

2. 4. 1

කුසලසුත්තං

577. යෙ කෙවි භික්ඛවෙ, ධම්මා කුසලා කුසලභාගියා කුසල-පක්ඛයා, සංඛං තෙ අපමාදමූලකා අපමාදසමොසරණා අපමාදෙ තෙසං ධම්මානං අග්ගමක්ඛායති. අපමන්තරසේනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙස්සති, සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලී-කරිස්සති. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු අපමනෙතා සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති, සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසමොඤ්ඤාං භාවෙති -පෙ- උපෙබ්බසමොඤ්ඤාං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අපමනෙතා සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති, සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලීකරොතිති.

2. 4. 2

දුතියකුසලසුත්තං

578. යෙ කෙවි භික්ඛවෙ, ධම්මා කුසලා කුසලභාගියා කුසල-පක්ඛයා, සංඛං තෙ යොනිසොමනසිකාරමූලකා යොනිසොමනසිකාර-සමොසරණා යොනිසොමනසිකාරො තෙසං ධම්මානං අග්ගමක්ඛායති. යොනිසොමනසිකාරසමන්තරසේනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙස්සති; සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලීකරිස්සති. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසමනෙතා සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති, සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසමොඤ්ඤාං භාවෙති -පෙ- උපෙබ්බසමොඤ්ඤාං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරොධ-නිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසො-මනසිකාරසමනෙතා සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති, සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලීකරොතිති:

4. නිවරණ වර්ගය

2. 4. 1

කුසල සූත්‍රය

577. මහණෙනි, යම්කිසි දහම කෙනෙක් කුසල් ද, කුසල් කොටස්හි වුවෝ ද කුසල් පස්හි වුවෝ ද, ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇත්තෝ ය. අප්‍රමාදයෙහි ඇතුළත් වුවෝ ය. අප්‍රමාදය ඒ ධර්මයන්ට අග්‍රය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, “සත්ඛොජ්ඣ වඩන්නෝ ය සත්ඛොජ්ඣ බහුල කරන්නෝ ය” යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමති වියයුතු. මහණෙනි, නොපමා මහණ කෙසේ නම් සත්ඛොජ්ඣ වඩා ද සත්ඛොජ්ඣ බහුල කෙරේ ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරොධනිසංඝිත සිහිසම්බොජ්ඣ වොස්සග්ගපරිණාමී කොට වඩයි ... උපේසම්බොජ්ඣ වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ නොපමා මහණ තෙමේ සත්ඛොජ්ඣ වඩයි. සත්ඛොජ්ඣ බහුල කෙරේ යි.

2. 4. 2

දුතියකුසල සූත්‍රය

578. මහණෙනි, යම්කිසි දහම කෙනෙක් කුසල් ද කුසල් කොටස්හි වුවෝ ද කුසල් පස්හි වුවෝ ද ඒ සියල්ලෝ නුවණින් මෙනෙහි කිරීම මුල් කොට ඇතියහ. නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙහි ඇතුළත්හ. නුවණින් මෙනෙහි කිරීම ඒ දහමුන්ට අග්‍රය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, “සත්ඛොජ්ඣ වඩන්නෝ ය සත්ඛොජ්ඣ බහුල කරන්නෝ ය” යන මෙය නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් යුත් මහණහු විසින් කැමති වියයුතු. මහණෙනි, යොනිසොමනසිකාරසම්පන්න මහණ කෙසේ නම් සත්ඛොජ්ඣ වඩා ද සත්ඛොජ්ඣ බහුල කෙරේ ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරොධනිසංඝිත සිහිසම්බොජ්ඣ වොස්සග්ග පරිණාමී කොට වඩයි ... උපේසම්බොජ්ඣ වඩයි. මහණෙනි, යොනිසොමනසිකාරසම්පන්න මහණ මෙසේ සත්ඛොජ්ඣ වඩයි. සත්ඛොජ්ඣ බහුල කෙරේ යි.

2. 4. 3

කිලෙසසුතතං

579. පඤ්චිමෙ භික්ඛවෙ, ජාතරූපස්ස උපකතිලෙසා යෙහි උපකති-
ලෙසෙහි උපකතිලිඨං. ජාතරූපං න වෙව චූද්ධං හොති, න ච
කම්මනියං න ච පහස්සරං පහඩ්දු ව, න ච සමමා උපෙති
කම්මාය. කතමෙ පඤ්ඤා: අයො භික්ඛවෙ, ජාතරූපස්ස උපකති-
ලෙසො, යෙන උපකතිලෙසෙන උපකතිලිඨං. ජාතරූපං න වෙව
චූද්ධං හොති න ච කම්මනියං න ච පහස්සරං පහඩ්දු ව, න ච
සමමා උපෙති කම්මාය. ලොභං භික්ඛවෙ, ජාතරූපස්ස උපකතිලෙසො
-පෙ- නිජු භික්ඛවෙ, ජාතරූපස්ස උපකතිලෙසො -පෙ- සීසං භික්ඛවෙ,
ජාතරූපස්ස උපකතිලෙසො -පෙ- සප්පඤ්ඤා භික්ඛවෙ, ජාතරූපස්ස
උපකතිලෙසො යෙන උපකතිලෙසෙන උපකතිලිඨං. ජාතරූපං න
වෙව චූද්ධං හොති, න ච කම්මනියං න ච පහස්සරං පහඩ්දු ව-
න ච සමමා උපෙති කම්මාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා ජාත-
රූපස්ස උපකතිලෙසා, යෙහි උපකතිලෙසෙහි උපකතිලිඨං. ජාතරූපං
න වෙව චූද්ධං හොති න ච කම්මනියං න ච පහස්සරං පහඩ්දු ව,
න ච සමමා උපෙති කම්මාය.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චිමෙ විත්තස්ස උපකතිලෙසා යෙහි
උපකතිලෙසෙහි උපකතිලිඨං. විත්තං න වෙව චූද්ධං හොති න ච
කම්මනියං න ච පහස්සරං පහඩ්දු ව, න ච සමමාසමාධියති ආසවානං
බයාය. කතමෙ පඤ්ඤා: කාමච්ඡන්දො භික්ඛවෙ, විත්තස්ස උපකතිලෙසො
යෙන උපකතිලෙසෙන උපකතිලිඨං. විත්තං න වෙව චූද්ධං හොති
න ච කම්මනියං න ච පහස්සරං පහඩ්දු ව, න ච සමමාසමාධියති
ආසවානං බයාය. ව්‍යාපාදො භික්ඛවෙ, විත්තස්ස උපකතිලෙසො
-පෙ- ටීනමිඳං භික්ඛවෙ, විත්තස්ස උපකතිලෙසො -පෙ- උද්ධච්ච-
කුකුච්චං භික්ඛවෙ, විත්තස්ස උපකතිලෙසො -පෙ- විචිතිවර්ෂා
භික්ඛවෙ. විත්තස්ස උපකතිලෙසො යෙන උපකතිලෙසෙන උපකති-
ලිඨං. විත්තං න වෙව චූද්ධං හොති න ච කම්මනියං න ච පහස්සරං
පහඩ්දු ව, න ච සමමාසමාධියති ආසවානං බයාය. ඉමෙ ඛො
භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා විත්තස්ස උපකතිලෙසා, යෙහි උපකතිලෙසෙහි
උපකතිලිඨං. විත්තං න වෙව චූද්ධං හොති, න ච කම්මනියං, න ච
පහස්සරං, පහඩ්දු ව, න ච සමමාසමාධියති ආසවානං බයායාති.

2. 4. 3

කිලෙස සූත්‍රය

579. මහණෙනි, යම් කෙලෙසුන්ගෙන් කෙලෙසුණු සාර්ණය වෘද්ධන් නො වේද, කම්ණ්‍යන් නො වේද, ප්‍රභාසාරත් නො වේද, බිඳෙනසුලුන් වේද, කම් පිණිය (-ආහරණ ආදිය තැනීම සඳහා) මැනැවින් නො ද පැමිණේ (සුදුසු නො වේ) ද සාර්ණයට මේ (එබඳු) කෙලෙස් පසෙකි:- කවර පසෙක් ද යත්: මහණෙනි, යම් කෙලෙසුමෙකින් කෙලෙසුණු සාර්ණය වෘද්ධන් නො වේද, කම්ණ්‍යන් නො වේද, ප්‍රභාසාරත් නො වේද, බිඳෙනසුලුන් වේද, කම් පිණිය මැනැවින් නො ද පැමිණේ ද, යකඩ සාර්ණයට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, ... ලොහො සාර්ණයට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, ... කථතුඹු සාර්ණයට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, ... සුදුතුඹු සාර්ණයට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, යම් කෙලෙසුමෙකින් කෙලෙසුණු සාර්ණය වෘද්ධන් නො වේද, කම්ණ්‍යන් නො වේද, බබළනසුලුන් නො වේද, බිඳෙනසුලුන් වේද, කම් පිණිය නො ද පැමිණේ ද, රිදී සාර්ණයට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, යම් කෙලෙසුන්ගෙන් කිලිටි වූ ස්වර්ණය වෘද්ධන් නො වේද, කම්ණ්‍යන් නො වේද, බබළන සුලුන් නො වේද, බිඳෙනසුලුන් වේද, කම් පිණිය නො ද පැමිණේ ද මේ පස ස්වර්ණයට එබඳු කෙලෙසුම් ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කෙලෙසුන්ගෙන් කිලිටි වූ සිත වෘද්ධන් නො වේද, කම්ණ්‍යන් නො වේද, ප්‍රභාසාරත් නො වේද, බිඳෙනසුලුන් වේද, ආසුච්ඡය පිණිය නො ද මැනැවින් එකඟ වේද, සිතට මේ (එබඳු) කෙලෙස් පසෙකි. කවර පසෙක්ද යත්: මහණෙනි, යම් කෙලෙසුමෙකින් කිලිටි වූ සිත වෘද්ධන් නො වේද, කම්ණ්‍යන් නො වේද, ප්‍රභාසාරත් නො වේද, බිඳෙනසුලුන් වේද, ආසුච්ඡය පිණිය නො ද මැනැවින් එකඟ වේද, කාමවජ්ඣය සිතට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, ... ව්‍යාපාදය සිතට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, ... චිත්තේඛිය සිතට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, ... උභයවිකල්පය සිතට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, යම් කෙලෙසුමෙකින් කිලිටි වූ සිත වෘද්ධන් නො වේද, කම්ණ්‍යන් නො වේද, ප්‍රභාසාරත් නො වේද, බිඳෙනසුලුන් වේද, ආසුච්ඡය පිණිය නො ද මැනැවින් එකඟ වේද, විචිකිත්සාව සිතට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, යම් කෙලෙසුන්, ගෙන් කිලිටි වූ සිත වෘද්ධන් නො වේද, කම්ණ්‍යන් නො වේද, ප්‍රභාසාරත් නො වේද, බිඳෙනසුලුන් වේද, ආසුච්ඡය පිණිය නො ද මැනැවින් එකඟ වේද, මොහු පස සිතට එබඳු කෙලෙස් යි.

2. 4. 4

අනාවරණසුත්තං

580. සත්තමෙ හික්ඛවෙ, බොජ්ඣංඛයා අනාවරණං අනිවරණං චෙතසො අනුපකක්ඛෙසා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුත්ථලසඤ්චිකිරියාය සංවත්තනති. කතමෙ සත්ත: සතිසංඛොජ්ඣංඛයො බො හික්ඛවෙ, අනාවරණං අනිවරණං චෙතසො අනුපකක්ඛෙසො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුත්ථලසඤ්චිකිරියාය සංවත්තනති -පෙ- උපෙබ්බාසංඛොජ්ඣංඛයො බො හික්ඛවෙ, අනාවරණං අනිවරණං චෙතසො අනුපකක්ඛෙසො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුත්ථලසඤ්චිකිරියාය සංවත්තනති. ඉමෙ බො හික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංඛයා අනාවරණං අනිවරණං චෙතසො අනුපකක්ඛෙසා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුත්ථලසඤ්චිකිරියාය සංවත්තනති.

2. 4. 5

යොනියොසුත්තං

581. අයොනියො හික්ඛවෙ, මනසිකරොතො අනුසුතො වෙව කාමච්ඡන්දො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච කාමච්ඡන්දො හියොයාභාවාය වෙප්පලාය සංවත්තනති. අනුසුතො වෙව ව්‍යාපාදො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච ව්‍යාපාදො හියොයාභාවාය වෙප්පලාය සංවත්තනති. අනුසුතංඤ්ඤො ච ථිනමිඳං උප්පජ්ජති, උප්පන්නංඤ්ඤො ච ථිනමිඳං හියොයාභාවාය වෙප්පලාය සංවත්තනති. අනුසුතංඤ්ඤො උද්ධච්චකුක්කඉචං උප්පජ්ජති, උප්පන්නංඤ්ඤො උද්ධච්චකුක්කඉචං හියොයාභාවාය වෙප්පලාය සංවත්තනති. අනුසුතො වෙව විචිකිච්ඡා උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච විචිකිච්ඡා හියොයාභාවාය වෙප්පලාය සංවත්තනති.

යොනියො ච හික්ඛවෙ, මනසිකරොතො අනුසුතො වෙව සතිසංඛොජ්ඣංඛයො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච සතිසංඛොජ්ඣංඛයො භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති -පෙ- අනුසුතො වෙව උපෙබ්බාසංඛොජ්ඣංඛයො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච උපෙබ්බාසංඛොජ්ඣංඛයො භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති.

2. 4. 6

බුද්ධියුත්තං

582. සත්තමෙ හික්ඛවෙ, බොජ්ඣංඛයා භාවිතා බහුලිකතා බුද්ධියා අපරිභානාය සංවත්තනති. කතමෙ සත්ත: සතිසංඛොජ්ඣංඛයො -පෙ- උපෙබ්බාසංඛොජ්ඣංඛයො. ඉමෙ බො හික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංඛයා භාවිතා බහුලිකතා බුද්ධියා අපරිභානාය සංවත්තනති.

2. 4. 4

අනාවරණ සූත්‍රය

580. මහණෙනි, මේ සත්ඛොජ්ඣ කෙනෙක් නො අවුරන්නෝ ය. නො වසන්නෝ ය. සිත නො කෙලෙසන්නෝ ය. වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතිත්. කවර සතෙක් ද යත්: මහණෙනි, සිහිසම්බොජ්ඣ නො අවුරන්නෙකි. නො වසන්නෙකි. සිත නො කෙලෙසන්නෙකි. වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතී ... මහණෙනි, උපේයම්බොජ්ඣ නො අවුරන්නෙකි. නො වසන්නෙකි. සිත නො කෙලෙසන්නෙකි. වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතී. මහණෙනි, මෙ සත්ඛොජ්ඣ නො අවුරන්නෝ ය. නො වසන්නෝ ය. සිත නො කෙලෙසන්නෝ ය. වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතිත් යි.

2. 4. 5

යොනියො සූත්‍රය

581. මහණෙනි, නුනුවණින් මෙනෙහි කරන්නහුට නුපන් කාමෙෂ්ඤයත් උපදී. උපන් කාමෙෂ්ඤයත් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නුපන් ව්‍යාපාදයත් උපදී. උපන් ව්‍යාපාදයත් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී, නුපන් ථිතමිඤයත් උපදී. උපන් ථිතමිඤයත් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නුපන් උභවකුක්කච්ඤයත් උපදී. උපන් උභවකුක්කච්ඤයත් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නුපන් විචිකිච්ඤයත් උපදී. උපන් විචිකිච්ඤයත් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී.

මහණෙනි, නුනුවණින් මෙනෙහි කරන්නහුට නුපන් සිහිසම්බොජ්ඣත් උපදී. උපන් සිහිසම්බොජ්ඣත් වැඩිමෙන් පිරීමට යේ ... නුපන් උපේයම්බොජ්ඣත් උපදී, උපන් සම්බොජ්ඣත් වැඩිමෙන් පිරීමට යේ යි.

2. 4. 6

බුද්ධි සූත්‍රය

582. මහණෙනි, මේ සත්ඛොජ්ඣ කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු බුද්ධිය නො පිරිහීම පිණිස පවතිත්. කවර සතෙක් ද යත්: සත්ඛොජ්ඣ ... උපේයම්බොජ්ඣ යි. මහණෙනි, මේ සත්ඛොජ්ඣ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු බුද්ධිය නො පිරිහීම පිණිස පවතිත් යි,

2. 4. 7

ආවරණසුත්තං

583. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙනසො උපකති-
ලෙසා පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං. කතමෙ පඤ්ඤා: කාමච්ඡද්දෙ භික්ඛවෙ,
ආවරණං නිවරණං වෙනසො උපකතිලෙසො පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං.
ව්‍යාපාදෙ භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙනසො උපකතිලෙසො
පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං. ටීනමිදං භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං
වෙනසො උපකතිලෙසං පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං. උද්ධච්ඡකකුචං
භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙනසො උපකතිලෙසං පඤ්ඤාය දුබ්බලි-
කරණං. විචික්ච්ඡා භික්ඛවෙ ආවරණං නිවරණං වෙනසො උපකතිලෙසා
පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා ආවරණං නිවරණං
වෙනසො උපකතිලෙසා පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං.

2. 4. 8

අනිවරණසුත්තං

584. යස්මිං භික්ඛවෙ, සමයෙ අරියසාවකො අට්ඨකත්වා මනසි-
කත්වා සංඝවෙනසො සමන්තාහරිත්වා ඔභිතසොනො ධම්මං සුඡාති.
පඤ්ඤාය නිවරණං තස්මිං සමයෙ න භොගා. සත්ත ඛොජ්ඣාඛයා
තස්මිං සමයෙ භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති. කතමස්ස පඤ්ඤානිවරණං
තස්මිං සමයෙ න භොගාති: කාමච්ඡද්දනිවරණං තස්මිං සමයෙ න
භොගාති. ව්‍යාපාදනිවරණං -පෙ- ටීනමිදනිවරණං -පෙ- උද්ධච්ඡ-
කුචකුචනිවරණං -පෙ- විචික්ච්ඡානිවරණං තස්මිං සමයෙ න භොගාති.
ඉමස්ස පඤ්ඤානිවරණං තස්මිං සමයෙ න භොගාති.

කතමෙ සත්ත ඛොජ්ඣාඛයා තස්මිං සමයෙ භාවනාපාරිපූරිං
ගච්ඡති: සතිසම්මොජ්ඣාඛයා තස්මිං සමයෙ භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති
-පෙ- උපෙබ්බසම්මොජ්ඣාඛයා තස්මිං සමයෙ භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති.
යස්මිං භික්ඛවෙ, සමයෙ අරියසාවකො අට්ඨකත්වා මනසිකත්වා සංඝ-
වෙනසො සමන්තාහරිත්වා ඔභිතසොනො ධම්මං සුඡාති. ඉමස්ස
පඤ්ඤානිවරණං තස්මිං සමයෙ න භොගාති. ඉමෙ සත්ත ඛොජ්ඣාඛයා
තස්මිං සමයෙ භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති.

2. 4. 7

ආවරණ සූත්‍රය

583. මහණෙනි, මේ අවුරන්තෝ වසන්තෝ සිත කෙලෙසන්තෝ නුවණ දුබල කරන්තෝ පස් දෙනෙකි. කවර පස්දෙනෙක් ද යත්: මහණෙනි, කාමච්ඡදය (කුසල්සිත) අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත කෙලෙසන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්නෙකි. මහණෙනි, ව්‍යාපාදය අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත කෙලෙසන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්නෙකි. මහණෙනි, ථිතමිද්ධිය අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත කෙලෙසන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්නෙකි. මහණෙනි, උද්ධමංකුලකූටය අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත කෙලෙසන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්නෙකි. මහණෙනි, විචිකිච්ඡාව අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත කෙලෙසන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්නෙකි. මහණෙනි, මේ පස් අවුරන්තෝ ය, වසන්තෝ ය, සිත කෙලෙසන්තෝ ය, නුවණ දුබල කරන්තෝ යි.

2. 4. 8

අනිවරණ සූත්‍රය

584. මහණෙනි, යම් කලෙක අරිසවු තෙමේ බලාපොරොත්තු සහිත ව මෙනෙහි කොට මුළුසිතින් මෙහෙයා යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසා ද එසමයෙහි ඔහුට පක්ඛනිවරණයෝ නො වෙත්. එසමයෙහි සත් බෞද්ධයෝ වැඩීමෙන් පිරීමට යෙත්. කවර පක්ඛනිවරණයෝ එසමයෙහි ඔහුට නො වෙද් ද කාමච්ඡදනිවරණය එසමයෙහි ඔහුට නො වේ. ව්‍යාපාද නිවරණය ... ථිතමිද්ධනිවරණය ... උද්ධමංකුලකූටනිවරණය ... විචිකිච්ඡානිවරණය එසමයෙහි ඔහුට නො වේ. මේ පස් නිවරණයෝ එසමයෙහි ඔහුට නො වෙත්.

එසමයෙහි ඔහුගේ කවර සත් බෞද්ධයෝ වැඩීමෙන් පිරීමට යෙද්ද: සනිසමොක්ඛය එසමයෙහි වැඩීමෙන් පිරීමට යේ... උපෙබ්බාසමොක්ඛය එසමයෙහි වැඩීමෙන් පිරීමට යේ. මහණෙනි, යම් කලෙක අරිසවු තෙමේ අර්ථ ව මෙනෙහි කොට මුළුසිතින් මෙහෙයා යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසා ද එසමයෙහි මේ පස් නිවරණයෝ ඔහුට නො වෙත්. එසමයෙහි මේ සත් බෞද්ධයෝ වැඩීමෙන් පිරීමට යෙති යි.

2. 4. 9

මහාරුක්ඛසූතං

585. සත්තී¹ භික්ඛවෙ, මහාරුක්ඛා අනුඤ්ජා මහාකායා රුක්ඛානං අජ්ඣාරුහා, යෙහි රුක්ඛා අජ්ඣාරුළහා ඔහග්ගවිහග්ගා විපතීනා සෙනති. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, මහාරුක්ඛා අනුඤ්ජා මහාකායා රුක්ඛානං අජ්ඣාරුහා යෙහි රුක්ඛා අජ්ඣාරුළහා ඔහග්ගවිහග්ගා විපතීනා සෙනති, සෙය්‍යථීද: අසංකප්පා නිග්‍රොධො පිලකො උදුඛරො කච්ඡකො කපිකප්පො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, මහාරුක්ඛා අනුඤ්ජා මහාකායා රුක්ඛානං අජ්ඣාරුහා, යෙහි රුක්ඛා අජ්ඣාරුළහා ඔහග්ගවිහග්ගා විපතීනා සෙනති².

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉධෙකච්ඡො කුලපුත්තො යාදිසකෙ කාමෙ ඔහාය අගාරස්වා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො තාදිසකෙහි වා කාමෙහි තතො වා පාපිට්ඨතරෙහි ඔහග්ගවිහග්ගො විපතීනො සෙනති.

පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙනසො අජ්ඣාරුහා පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං කතමෙ පඤ්ඤා: කාමච්ඡන්දො භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙනසො අජ්ඣාරුහො පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං ව්‍යාපාදො භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙනසො අජ්ඣාරුහො පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං, ටිනම්භං භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙනසො අජ්ඣාරුහං පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං. උභ්වච්ඡාකකුචං භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙනසො අජ්ඣාරුහං පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං විවිකිච්ඡා භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙනසො අජ්ඣාරුහා පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ; පඤ්ඤා ආවරණං නිවරණං වෙනසො අජ්ඣාරුහා පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං.

සත්තමෙ භික්ඛවෙ; බොජ්ඣංගො අනාවරණං අනිවරණං වෙනසො අනාජ්ඣාරුහා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුක්ඛඵලසමිකිරියාය සංවත්තනති. කතමෙ සත්ත: සතිසංකොප්පංගො භික්ඛවෙ, අනාවරණං අනිවරණං වෙනසො අනාජ්ඣාරුහො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුක්ඛ ඵලසමිකිරියාය සංවත්තනති -පෙ- උපෙධා සංකොප්පංගො භික්ඛවෙ, අනාවරණං අනිවරණං වෙනසො අනාජ්ඣාරුහො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුක්ඛඵලසමිකිරියාය සංවත්තනති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංගො අනාවරණං අනිවරණං වෙනසො අනාජ්ඣාරුහා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුක්ඛඵලසමිකිරියාය සංවත්තනති.

1. සත්තමෙ - සි 2.

2. හොතති - සි 2.

2. 4. 9

මහාරුක්ඛ සූත්‍රය

585. මහණෙනි, ගස් මැඩගෙන වැඩුණු වෘක්ෂයෝ යම් මහ-
ගස්වලින් භාත්පසින් බිඳුනා ලද්දෝ සරස වැටී භොවිද් ද, බීජයෙහි
පටන් ක්‍රමයෙන් වැඩෙන මහසිරුරු ඇති ගස් මැඩගෙන වැඩෙන
එබඳු මහගස් ඇත. මහණෙනි, ගස් මැඩගෙන වැඩෙන වෘක්ෂයෝ
යම් මහගස්වලින් භාත්පසින් බිඳුනා ලද්දෝ සරස වැටී භොවිත් නම්
බීජයෙහි පටන් ක්‍රමයෙන් වැඩෙන මහසිරුරු ඇති ගස් මැඩ ගෙන
වැඩුණු ඒ මහාවෘක්ෂයෝ කවරහු ද ඒ මෙසේ යි: ඇසතු, නුග,
පුලිල, දිඹුල්, ඇටකසුක්, ගිවුළු යන මොහු යි. මහණෙනි, ගස් මැඩගෙන
වැඩෙන වෘක්ෂයෝ යම් මහගස්වලින් භාත්පසින් බිඳුනා ලද්දෝ සරස
වැටී භොවිත් නම් බීජයෙහි පටන් ක්‍රමයෙන් වැඩෙන මහසිරුරු ඇති
ගස් මැඩගෙන වැඩෙන මහාවෘක්ෂයෝ මොහු යි.

මහණෙනි, එ සෙයින් ම මෙහි ඇතැම් කුලසූත්‍රයක් යම්බඳු
කාමයන් හැරදමා ගිහිගෙන් නික්ම සසුනෙහි පැවිදි වූයේ මේ ද,
හෙතෙමේ එබඳු වූ කාමයන්ගෙන් හෝ එයිනුදු ඉතා පවිට්‍ර වූ කාමයන්
ගෙන් හෝ භාත්පසින් බිඳුනා ලද්දේ සරසට (-අපායට) වැටී භොවී.

මහණෙනි, මේ පස්දෙනෙක් අවුරන්නෝ ය, වසන්නෝ ය, සිත
යටපත් කරන්නෝ ය, නුවණ දුබල කරන්නෝ ය. කවර පසෙක් ද යත්:
මහණෙනි, කාමව්‍යන්ධය අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත යටපත්
කරන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්නෙකි. මහණෙනි, ව්‍යාපාදය
අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත යටපත් කරන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්
නෙකි. මහණෙනි, ථිතමිඤ්ඤය අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත යටපත්
කරන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්නෙකි. මහණෙනි, උඤ්ඤාදායකචරිය
අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත යටපත් කරන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්
නෙකි. මහණෙනි, විවිකිච්ඡාව අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත යටපත්
කරන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්නෙකි. මහණෙනි, මොහු පස් දෙන
අවුරන්නෝ ය, වසන්නෝ ය, සිත යටපත් කරන්නෝ ය, නුවණ දුබල
කරන්නෝ ය.

මහණෙනි, මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ නො අවුරන්නෝ ය, නො
වසන්නෝ ය, සිත යටපත් නො කරන්නෝ ය, වඩන ලද්දහු බහුල
කරන ලද්දහු විෂ්ඨාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතිත්. කවර
සතෙක් ද යත්: මහණෙනි, සන්තිකොක්ඛාංගය නො අවුරන්නෙකි,
නො වසන්නෙකි, සිත යටපත් නො කරන්නෙකි. වඩන ලද්දේ බහුල
කරන ලද්දේ විෂ්ඨාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතී ... මහණෙනි,
උපෙකාසමොක්ඛාංගය නො අවුරන්නෙකි, නො වසන්නෙකි, සිත
යටපත් නො කරන්නෙකි, වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ විෂ්ඨා-
විමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතී. මහණෙනි, මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ
නො අවුරන්නෝ ය, නො වසන්නෝ ය, සිත යටපත් නො කරන්නෝ ය,
වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු විෂ්ඨාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම
පිණිස පවතිත් යි.

2. 4. 10

නිවරණසුත්තං

586. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ, නිවරණා අනුකරණා අවකල්පකරණා අසුඤ්ඤාකරණා පසුඤ්ඤානිරෝධියා විසාතපකඤ්ඤා අනිබ්බානසංවත්තනිකා. කතමෙ පඤ්ඤා: කාලෙස්සනිවරණං භික්ඛවෙ, අනුකරණං අවකල්පකරණං අසුඤ්ඤාකරණං පසුඤ්ඤානිරෝධියං විසාතපකඤ්ඤා අනිබ්බානසංවත්තනිකං. ව්‍යාපාදනිවරණං භික්ඛවෙ -පෙ- ටීනමිද්ධනිවරණං භික්ඛවෙ -පෙ- උද්ධිච්ඡාදකඤ්ඤානිවරණං භික්ඛවෙ -පෙ- විවිකිල්පානිවරණං භික්ඛවෙ, අනුකරණං අවකල්පකරණං අසුඤ්ඤාකරණං පසුඤ්ඤානිරෝධියං විසාතපකඤ්ඤා අනිබ්බානසංවත්තනිකං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානිවරණා අනුකරණා අවකල්පකරණා අසුඤ්ඤාකරණා පසුඤ්ඤානිරෝධියා විසාතපකඤ්ඤා අනිබ්බානසංවත්තනිකා.

සත්තිමෙ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣංගියා චක්ඛුකරණා ඤාණකරණා පසුඤ්ඤාධර්මියා අවිසාතපකඤ්ඤා නිබ්බානසංවත්තනිකා. කතමෙ සත්ත: සතිසංඛේදාජ්ඣංගියා භික්ඛවෙ, චක්ඛුකරණා ඤාණකරණා පසුඤ්ඤාධර්මියා අවිසාතපකඤ්ඤා නිබ්බානසංවත්තනිකො -පෙ- උපෙධාසංඛේදාජ්ඣංගියා භික්ඛවෙ, චක්ඛුකරණා ඤාණකරණා පසුඤ්ඤාධර්මියා අවිසාතපකඤ්ඤා නිබ්බානසංවත්තනිකො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ සත්ත-බොජ්ඣංගියා චක්ඛුකරණා ඤාණකරණා පසුඤ්ඤාධර්මියා අවිසාතපකඤ්ඤා නිබ්බානසංවත්තනිකාති.

නිවරණවග්ගො චතුකෙථා.

තත්තුඤ්ඤා:

දෙව කුසලා කිලෙසො ච අනාවරණඤ්ඤායොනියො,
බුධ්‍යාවරණානිවරණා මහාරුහඛනිවරණාති.

1. 4. 10

නිවරණ සූත්‍රය

586. මහණෙනි, මේ පස්නිවරණ කෙනෙක් අඳබව කරන්නෝ ය. නුවණැස නො කරන්නෝ ය. මොහය කරන්නෝ ය. නුවණ වළකන්නෝ ය. දුක්පසෙහි වූවෝ ය. නිවන් පිණිස නො පවත්නෝ ය. කවර පසෙක් ද යත්: මහණෙනි, කාමච්ඡද්නිවරණය අඳබව කරන්නෙකි. නුවණැස නො කරන්නෙකි. මොහය කරන්නෙකි. නුවණ වළකන්නෙකි. දුක්පසෙහි වූවෙකි. නිවන් පිණිස නො පවත්නෙකි. මහණෙනි, ව්‍යාපාද නිවරණය ... මහණෙනි, ඵ්ථිකිඤ්ඤිවරණය .. මහණෙනි, උඤ්චවකුකඤ්චනිවරණය ... මහණෙනි, විචිකිල්ලනිවරණය අඳබව කරන්නෙකි. නුවණැස නො කරන්නෙකි. මොහය කරන්නෙකි. නුවණ වළකන්නෙකි. දුක්පසෙහි වූවෙකි. නිවන් පිණිස නො පවත්නෙකි. මහණෙනි, මේ පස් නිවරණයෝ අඳබව කරන්නෝ ය. නුවණැස නො කරන්නෝ ය. මොහය කරන්නෝ ය. නුවණ වළකන්නෝ ය. දුක්පසෙහි වූවෝ ය නිවන් පිණිස නො පවත්නෝ ය.

මහණෙනි, මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ නුවණැස කරන්නෝ ය. නුවණ කරන්නෝ ය. නුවණ වැඩීම පිණිස වූවෝ ය. නොදුක්පසෙහි වූවෝ ය. නිවන් පිණිස පවත්නෝ ය. කවර සතෙක් ද යත්: මහණෙනි, සති සංකොප්පකිංසය නුවණැස කරන්නෙකි. නුවණ කරන්නෙකි. නුවණ වැඩීම පිණිස වූවෙකි. නො දුක්පසෙහි වූවෙකි. නිවන් පිණිස පවත්නෙකි ... මහණෙනි, උපෙකාසංකොප්පකිංසය නුවණැස කරන්නෙකි. නුවණ කරන්නෙකි. නුවණ වැඩීම පිණිස වූවෙකි. නොදුක්පසෙහි වූවෙකි. නිවන් පිණිස පවත්නෙකි. මහණෙනි, මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ නුවණැස කරන්නෝ ය. නුවණ කරන්නෝ ය. නුවණ වැඩීම පිණිස වූවෝ ය. නොදුක්පසෙහි වූවෝ ය. නිවන් පිණිස පවත්නෝ ය.

සිවුවැනි නිවරණ වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

කුසල සූත්‍ර දෙක ද කිලෙස, අනාවරණ, යොනියො, බුද්ධි, ආවරණ, අනිවරණ, මහාරුක්ඛ, නිවරණ යන සූත්‍ර අට ද යි දශ සූත්‍ර කෙනෙකි යි.

5. චක්කවත්තිවග්ගො

2. 5. 1

විධායුක්තං

587. යෙහි කෙවි හික්ඛවෙ, අතීතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා තිස්සො විධා පජ්ඣසු. සබ්බෙ තෙ සත්තනාං බොජ්ඣංඝරානං භාවිතතාං බහුලීකතතාං. යෙහි කෙවි හික්ඛවෙ, අනාගතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා තිස්සො විධා පජ්ඣසු. සබ්බෙ තෙ සත්තනාං බොජ්ඣංඝරානං භාවිතතාං බහුලීකතතාං. යෙහි කෙවි හික්ඛවෙ, එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා තිස්සො විධා පජ්ඣසු, සබ්බෙ තෙ සත්තනාං බොජ්ඣංඝරානං භාවිතතාං බහුලීකතතාං. කතමෙසං සත්තනං¹: සතිසමෙධොජ්ඣංඝරානං -පෙ- උපෙධාසමෙධොජ්ඣංඝරානං. යෙහි කෙවි හික්ඛවෙ, අතීතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා තිස්සො විධා පජ්ඣසු -පෙ- පජ්ඣසුනති -පෙ- පජ්ඣනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙසං ව සත්තනාං බොජ්ඣංඝරානං භාවිතතාං බහුලීකතතානි.

2. 5. 2

චක්කවත්තිසුත්තං

588. රඤ්ඤු හික්ඛවෙ, චක්කවත්තිස්ස පාතුභාවා සත්තනාං රත්තානං පාතුභාවො භොති. කතමෙසං සත්තනාං: චක්කරත්තාස්ස පාතුභාවො භොති, හස්සිරත්තාස්ස පාතුභාවො භොති, අසිසරත්තාස්ස පාතුභාවො භොති, මණ්ණිරත්තාස්ස පාතුභාවො භොති, ඉස්සිරත්තාස්ස පාතුභාවො භොති, ගහපතිරත්තාස්ස පාතුභාවො භොති පරිනායකරත්තාස්ස පාතුභාවො භොති. රඤ්ඤු හික්ඛවෙ, චක්කවත්තිස්ස පාතුභාවා ඉමෙසං සත්තනාං රත්තානං පාතුභාවො භොති. තථාගතස්ස හික්ඛවෙ, පාතුභාවා අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස සත්තනාං බොජ්ඣංඝරානානං පාතුභාවො භොති. කතමෙසං සත්තනං²: සතිසමෙධොජ්ඣංඝරානානං පාතුභාවො භොති -පෙ- උපෙධාසමෙධොජ්ඣංඝරානානං³ පාතුභාවො භොති. තථාගතස්ස හික්ඛවෙ, පාතුභාවා අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස ඉමෙසං සත්තනාං බොජ්ඣංඝරානානං පාතුභාවො භොතිති.

2. 5. 3

මාරසුත්තං

589. මාරසෙනප්පමද්දනං වො හික්ඛවෙ, මග්ගං දෙසිස්සාමි. තං සුඡාරො. කතමො ව හික්ඛවෙ, මාරසෙනප්පමද්දනො මග්ගො යදිදං සත්තබොජ්ඣංඝරා. කතමෙ සත්ත: සතිසමෙධොජ්ඣංඝරො -පෙ- උපෙධාසමෙධොජ්ඣංඝරො. අයං ඛො හික්ඛවෙ, මාරසෙනප්පමද්දනො මග්ගොති.

1. සත්තනාං බොජ්ඣංඝරානං - මජ්ඣං, සාං.

2. සත්තනාං බොජ්ඣංඝරානානං - සාං.

3. සතිසමෙධොජ්ඣංඝරානානං රත්තාස්ස - මජ්ඣං.

4. උපෙධාසමෙධොජ්ඣංඝරානානං රත්තාස්ස - මජ්ඣං.

5. චක්කවත්ති වර්ගය

2. 5. 4

විධා සූත්‍රය

287. මහණෙනි, ඉකුත්කල යම්කිසි මහණකෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ත්‍රිවිධ මානය හළාහු ද, ඒ සියල්ලෝ සත්ඛොජ්ඣ වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් ත්‍රිවිධ මානය හළහ. මහණෙනි, මතුකල යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ත්‍රිවිධ මානය දුරු කරන්නාහු ද ඒ සියල්ලෝ සත්ඛොජ්ඣ වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් ත්‍රිවිධ මානය දුරුකරන්නාහ. මහණෙනි, මෙකල යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ත්‍රිවිධ මානය දුරු කෙරෙද් ද ඒ සියල්ලෝ සත් ඛොජ්ඣ වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් දුරු කෙරෙති. කවර සතෙක් ද යත්: සිහිසම්බොජ්ඣ ... උපේසම්බොජ්ඣ යි. මහණෙනි, ඉකුත්කල යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ත්‍රිවිධ මානය දුරු කළාහු ද ... දුරු කරන්නාහු ද ... දුරු කෙරෙද් ද ඒ සියල්ලෝ මේ සත් ඛොජ්ඣ වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් ත්‍රිවිධ මානය දුරු කෙරෙති.

2. 5. 2

චක්කවත්ති සූත්‍රය

588. මහණෙනි, සක්චිති රජුගේ පහළවීමෙන් සත්රුවනෙක පහළවීම වේ. කවර සතෙක් ද යත්: සත්රුවනෙහි පහළ වීම වේ. ඇත්රුවනෙහි පහළවීම වේ. අස්රුවනෙහි පහළවීම වේ. මිණ්රුවනෙහි පහළවීම වේ. ඉතිරි රුවනෙහි පහළවීම වේ. ගැහැව්රුවනෙහි පහළ වීම වේ පුත් රුවනෙහි සහළවීම වේ. මහණෙනි, සක්චිති රජුගේ පහළවීමෙන් මේ සත් රුවනුන්ගේ පහළවීම වේ. මහණෙනි, තථාගත අර්හත් සමමාසමබ්බුදුරුජාණන් වහන්සේගේ පහළවීමෙන් සත් බොජ්ඣරුවනුන්ගේ පහළවීම වේ. කවර සතෙක යත්: සිහිසම්බොජ්ඣ රුවනෙහි පහළවීම වේ ... උපේසම්බොජ්ඣරුවනෙහි පහළවීම වේ. මහණෙනි, තථාගත අර්හත් සමමාසමබ්බුදුරුජාණන් වහන්සේගේ පහළ වීමෙන් මේ සත්බොජ්ඣරුවනුන්ගේ පහළවීම වේ යි.

2. 5. 3

මාර සූත්‍රය

589. මහණෙනි, මරසෙන් මඬින මහ තොපට දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, මරසෙන් මඬින මහ කවරේ ද යත්: මේ සත් බොජ්ඣ යි. කවර සතෙක් ද යත්: සිහිසම්බොජ්ඣ...උපසම්බොජ්ඣ යි. මහණෙනි, මේ මරසෙන් මඬින මහ යි.

2. 5. 4

දුප්පඤ්ඤපුත්තං

590. අථ ඛො අසුඤ්ඤරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසංකම් -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො යො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: “දුප්පඤ්ඤ ඵලමුගො දුප්පඤ්ඤ ඵලමුගො”ති හන්තො, වුච්ඡති. කිත්තාවතා නු ඛො හන්තො, “දුප්පඤ්ඤ ඵලමුගොති වුච්ඡති”ති? සත්තන්තං ඛො භික්ඛු, බොජ්ඣංඛානං අභාවිතන්තා අබ්භුලිකත්තො “දුප්පඤ්ඤ ඵලමුගො”ති වුච්ඡති. කතමෙසං සත්තන්තං: සති-සම්මොජ්ඣංඛායං -පෙ- උපෙබ්බසම්මොජ්ඣංඛායං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛු, සත්තන්තං බොජ්ඣංඛානං අභාවිතන්තා අබ්භුලිකත්තො “දුප්පඤ්ඤ ඵලමුගො”ති වුච්ඡති.

2. 5. 5

පඤ්ඤවසුත්තං

591. “පඤ්ඤවා අනෙළමුගො පඤ්ඤවා අනෙළමුගො”ති හන්තො, වුච්ඡති. කිත්තාවතා නු ඛො හන්තො, “පඤ්ඤවා අනෙළමුගො”ති වුච්ඡති? සත්තන්තං ඛො භික්ඛු, බොජ්ඣංඛානං භාවිතන්තා අබ්භුලිකත්තො “පඤ්ඤවා අනෙළමුගො”ති වුච්ඡති. කතමෙසං සත්තන්තං: සතිසම්මොජ්ඣංඛායං -පෙ- උපෙබ්බසම්මොජ්ඣංඛායං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛු, සත්තන්තං බොජ්ඣංඛානං භාවිතන්තා අබ්භුලිකත්තො “පඤ්ඤවා අනෙළමුගො”ති වුච්ඡති.

2. 5. 6

දළිද්දපුත්තං

592. “දළිද්දෙ දළිද්දෙති හන්තො, වුච්ඡති, කිත්තාවතා නු ඛො හන්තො, දළිද්දෙ”ති වුච්ඡති? සත්තන්තං ඛො භික්ඛු, බොජ්ඣංඛානං අභාවිතන්තා අබ්භුලිකත්තො දළිද්දෙති වුච්ඡති. කතමෙසං සත්තන්තං: සතිසම්මොජ්ඣංඛායං -පෙ- උපෙබ්බසම්මොජ්ඣංඛායං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛු, සත්තන්තං බොජ්ඣංඛානං අභාවිතන්තා අබ්භුලිකත්තො දළිද්දෙති වුච්ඡති.

2. 5. 7

අදළිද්දපුත්තං

593. “අදළිද්දෙ අදළිද්දෙ”ති හන්තො, වුච්ඡති කිත්තාවතා නු ඛො හන්තො, “අදළිද්දෙති වුච්ඡති”ති? සත්තන්තං ඛො භික්ඛු බොජ්ඣංඛානං භාවිතන්තා අබ්භුලිකත්තො “අදළිද්දෙ”ති වුච්ඡති කතමෙසං සත්තන්තං? සතිසම්මොජ්ඣංඛායං -පෙ- උපෙබ්බසම්මොජ්ඣංඛායං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛු සත්තන්තං බොජ්ඣංඛානං භාවිතන්තා අබ්භුලිකත්තො “අදළිද්දෙ”ති වුච්ඡති.

2. 5. 4

දුෂ්සංකප්ප සූත්‍රය

590. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභියේ ය ... එකත්පස් ව හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළේ ය: වහන්ස, “අනුචණ් කෙළතොලු ය, අනුචණ් කෙළතොලු ය” යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් “අනුචණ් කෙළතොලු ය” යි කියනු ලැබේ දෝ යි. මහණ, සත්ඛොජ්‍ය නොවැඩූ බැවින් නො බහුල කළ බැවින් “අනුචණ් කෙළතොලු ය” යි කියනු ලැබේ. කවර සතක් ද යත්: සිහිසම්බොජ්‍ය ... උපේසම්බොජ්‍ය යි. මහණ, මේ සත්ඛොජ්‍ය නොවැඩූ බැවින් නොබහුල කළ බැවින් “අනුචණ් කෙළතොලු ය” යි කියනු ලැබේ.

2. 5. 5

පඤ්ඤව සූත්‍රය

591. වහන්ස, “නුවණැති නොකෙළතොලු ය, නුවණැති නොකෙළ-තොලු ය” යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් “නුවණැති නො කෙළතොලු ය” යි කියනු ලැබේ දෝ යි. මහණ, සත්ඛොජ්‍ය වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් නුවණැති නොකෙළතොලු ය යි කියනු ලැබේ. කවර සතක් ද යත්: සිහිසම්බොජ්‍ය ... උපේසම්බොජ්‍ය යි. වහණ, මේ සත් ඛොජ්‍ය වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින්” නුවණැති නොකෙළතොලු ය” යි කියනු ලැබේ යි.

2. 5. 6

දිළිඳු සූත්‍රය

592. වහන්ස, “දිළිඳු ය දිළිඳු ය” යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් “දිළිඳු ය” යි කියනු ලැබේ දෝ යි. මහණ, සත්ඛොජ්‍ය නොවැඩූ බැවින් නොබහුල කළ බැවින් “දිළිඳු ය” යි කියනු ලැබේ. කවර සතක් ද යත්: සිහිසම්බොජ්‍ය .. උපේසම්බොජ්‍ය යි. මහණ, මේ සත්ඛොජ්‍ය නොවැඩූ බැවින් නොබහුල කළ බැවින් “දිළිඳු ය” යි කියනු ලැබේ යි.

2. 5. 7

අදිළිඳු සූත්‍රය

593 වහන්ස, “නොදිළිඳු ය නොදිළිඳු ය” යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් නොදිළිඳු ය යි කියනු ලැබේ. දෝ යි මහණ, සත් ඛොජ්‍ය වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් නොදිළිඳු ය යි කියනු ලැබේ. කවර සතක් ද යත්: සිහිසම්බොජ්‍ය ... උපේසම්බොජ්‍ය යි. මහණ, මේ සත් ඛොජ්‍ය වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් නොදිළිඳු ය යි කියනු ලැබේ යි.

2. 5. 8

ආදිවටසුත්තං.

594. ආදිවටසං භික්ඛවෙ, උදයනො එනං පුබ්බධං. එනං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො සත්තනාං බොජ්ඣංඛානං උප්පාදය එනං පුබ්බධං. එනං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං කල්‍යාණමිත්තනා. කල්‍යාණමිත්තසංසතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං සත්ත බොජ්ඣංඛෙහ භාවෙසංති සත්ත බොජ්ඣංඛෙහ බහුලි-කරිසංති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො සත්ත බොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති සත්ත බොජ්ඣංඛෙහ බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසංඛොජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- උපෙබ්බසංඛොජ්ඣංඛං භාවෙති විචෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොසංගහපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො සත්ත බොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති සත්ත බොජ්ඣංඛෙහ බහුලිකරොතිති.

2. 5. 9

අධගසුත්තං.

595. අජ්ඣත්තං භික්ඛවෙ, අඛණ්ණං කරිතා නාඤ්ඤං එකඛග්චි සමනුප්පසාමි සත්තනාං බොජ්ඣංඛානං උප්පාදය යප්පිදං භික්ඛවෙ, යොනිසොමනසිකාරො. යොනිසොමනසිකාරසමුප්පනසංසතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං සත්ත බොජ්ඣංඛෙහ භාවෙසංති සත්ත බොජ්ඣංඛෙහ බහුලිකරිසංසිතං. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසමුප්පනො සත්ත බොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති, සත්ත බොජ්ඣංඛෙහ බහුලිකරොති. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසංඛොජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- උපෙබ්බසංඛොජ්ඣංඛං භාවෙති, විචෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොසංගහපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසමුප්පනො සත්ත බොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති, සත්ත බොජ්ඣංඛෙහ බහුලිකරොතිති.

2. 5. 10

දුතිය අධගසුත්තං.

596. බාහිරං භික්ඛවෙ, අඛණ්ණං කරිතා නාඤ්ඤං එකධම්මෙච්චි සමනුප්පසාමි සත්තනාං බොජ්ඣංඛානං උප්පාදය යප්පිදං භික්ඛවෙ, කල්‍යාණමිත්තනා කල්‍යාණමිත්තසංසතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. සත්ත බොජ්ඣංඛෙහ භාවෙසංති, සත්ත බොජ්ඣංඛෙහ බහුලිකරිසංසිතං. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො සත්ත බොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති, සත්ත බොජ්ඣංඛෙහ බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසංඛොජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- උපෙබ්බසංඛොජ්ඣංඛං භාවෙති විචෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොසංගහපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො සත්ත බොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති, සත්ත බොජ්ඣංඛෙහ බහුලිකරොතිති.

වකකවත්තිවග්ගො පඤ්චමො.

තත්ත්වයන්:

විධා වකකවත්තිමානෙ දුප්පඤ්ඤ පඤ්ඤවෙන ච දළිඥෙ අදළිඥෙ ච ආදිවට්ඨෙහි තෙදසා නි.

2. 5. 8

ආදිව සූත්‍රය

594. මහණෙනි, යම් මේ අරුණොදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මේ පෙරටු ය, මේ පෙරනිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් මේ කල්‍යාණමිත්‍රත්වයෙක් වේ ද, මහණහට සත්ඛොජ්ඣ ඉපදීමට මෙය පෙරටු ය, මෙය පෙරනිමිත්ත ය. මහණෙනි, සත්ඛොජ්ඣ වඩන්නේ ය සත්ඛොජ්ඣ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කලණමිතුරන් ඇති මහණහු විසින් කැමති වියයුතු. මහණෙනි, කලණමිතුරන් ඇති මහණ කෙසේ නම් සත්ඛොජ්ඣ වඩා ද, සත් ඛොජ්ඣ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත සිහිසම්බොජ්ඣ විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමි කොට වඩයි ... උපේසම්බොජ්ඣ වඩයි. මහණෙනි, කලණමිතුරන් ඇති මහණ තෙමේ මෙසේ සත් ඛොජ්ඣ වඩයි, සත් ඛොජ්ඣ බහුල කෙරේ යි.

2. 5. 9

අභිගසුත්‍රය

595. මහණෙනි, මේ යොනිසොමනසිකාරය යම් බදු ද, මහණෙනි සත්ඛොජ්ඣ ඉපදීමට ඇතුළත වූ අවයවයක් කොට අන් එක් අවයවයකුදු නො ම දකිමි. මහණෙනි, සත්ඛොජ්ඣ වඩන්නේ ය, සත්ඛොජ්ඣ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය යොනිසොමනසිකාරසම්පන්න මහණහු විසින් කැමති වියයුතු. මහණෙනි, යොනිසොමනසිකාරසම්පන්න මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සත්ඛොජ්ඣ වඩා ද සත් ඛොජ්ඣ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමි කොට සිහිසම්බොජ්ඣ වඩයි...උපේසම්බොජ්ඣ වඩයි. මහණෙනි, යොනිසොමනසිකාරසම්පන්න මහණ මෙසේ සත්ඛොජ්ඣ වඩයි, සත්ඛොජ්ඣ බහුල කෙරේ යි.

2. 5. 10

දුතියඅභිගසුත්‍රය

596. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණමිත්‍රත්වය යම්බදු නම් මහණෙනි, සත්ඛොජ්ඣ ඉපදීම පිණිස බාහිර වූ අවයවයක් කොට අන් එක් දහමකුදු නො ම දකිමි. මහණෙනි, සත්ඛොජ්ඣ වඩන්නේ ය, සත්ඛොජ්ඣ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කලණමිතුරන් ඇති මහණහු විසින් කැමති වියයුතු. මහණෙනි, කලණමිතුරන් ඇති මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සත්ඛොජ්ඣ වඩා ද සත්ඛොජ්ඣ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමි කොට සිහිසම්බොජ්ඣ වඩයි...උපේසම්බොජ්ඣ වඩයි. මහණෙනි, කලණමිතුරන් ඇති මහණ මෙසේ සත්ඛොජ්ඣ වඩයි, සත්ඛොජ්ඣ බහුල කෙරේ යි.

පස්වැනිවක්කවතති වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

විධා, වක්කවතති, මාර, දුප්පකු, පඤ්ඤාව, දළිද්ද, අදළිද්ද, ආදිවට්ඨි සූත්‍ර අටෙකි. අභිගසුත්‍ර දෙකෙකි. ඔහු (මුළුල්ල) දශයෙකි යි.

6. බොජ්ඣංගවග්ගො

2. 6. 1

ආහාරපුත්තං

597. පඤ්ඤානං ව චො භික්ඛවෙ' නිවරණානං සත්තනානං ව බොජ්ඣංගානං ආහාරං ව අනාහාරං ව දෙසිය්සාමි. නං සුඤ්ඤං. කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස භියෙය්සාභාවාය වෙජුලාය: අත්ථි භික්ඛවෙ, සුභනිමිත්තං. තත්ථ අයොනිසොමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස භියෙය්සාභාවාය වෙජුලාය.

කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස භියෙය්සාභාවාය වෙජුලාය: අත්ථි භික්ඛවෙ, පටිසන්තිමිත්තං. තත්ථ අයොනිසොමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස භියෙය්සාභාවාය වෙජුලාය,

කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා ටිනමිඤ්ඤස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා ටිනමිඤ්ඤස්ස භියෙය්සාභාවාය වෙජුලාය: අත්ථි භික්ඛවෙ, අරති තඤ්ඤි විජමහිතා භත්තසමුද්දෙ වෙනසො ව ටිනත්තං. තත්ථ අයොනිසොමනසිකාරබ්බුලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා ටිනමිඤ්ඤස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ටිනමිඤ්ඤස්ස භියෙය්සාභාවාය වෙජුලාය.

කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා උද්ධච්ච කුකකුච්චස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා උද්ධච්චකුකකුච්චස්ස භියෙය්සාභාවාය වෙජුලාය: අත්ථි භික්ඛවෙ, වෙනසො අවුප්පමො. තත්ථ අයොනිසොමනසිකාර බ්බුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා උද්ධච්චකුකකුච්චස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා උද්ධච්චකුකකුච්චස්ස භියෙය්සාභාවාය වෙජුලාය.

කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය උප්පාදය උප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය භියෙය්සාභාවාය වෙජුලාය: අත්ථි භික්ඛවෙ, විචිකිච්ඡාට්ඨානියා ධම්මො. තත්ථ අයොනිසොමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය උප්පාදය උප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය භියෙය්සාභාවාය වෙජුලාය.

කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා සතිසම්මොජ්ඣංගස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා සතිසම්මොජ්ඣංගස්ස භාවනාපාරිච්ඡරියා අත්ථි භික්ඛවෙ සතිසම්මොජ්ඣංගට්ඨානියා ධම්මො. තත්ථ යොනිසොමනසිකාර බ්බුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා සතිසම්මොජ්ඣංගස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා සතිසම්මොජ්ඣංගස්ස භාවනාපාරිච්ඡරියා.

6. බොජ්ඣංග වර්ගය

2. 6. 1

ආහාර සූත්‍රය

597. මහණෙනි, පස්තිවරණයන්ගේ ද සත්බොජ්ඣංගයන්ගේ ද ආහාරයන් අනාහාරයන් පොපට දෙශනා කරන්නෙහි. එය අසවු. මහණෙනි, නූපන් කාමච්ඡන්දය ඉපදීම පිණිසත් උපන් කාමච්ඡන්දයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් ආහාර (-ප්‍රත්‍යය) කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, සුභනිමිත්තෙක් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් කාමච්ඡන්දය ඉපදීම පිණිසත්, උපන් කාමච්ඡන්දයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් ව්‍යාපාදය ඉපදීම පිණිසත්, උපන් ව්‍යාපාදයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් ආහාර කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, ප්‍රතිසනිමිත්තෙක් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද; නූපන් ව්‍යාපාදය ඉපදීම පිණිසත්, උපන් ව්‍යාපාදයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් ථිතවිද්ධිය ඉපදීම පිණිසත් උපන් ථිතවිද්ධියේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් ආහාර කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, (අධිකුශලධර්මයන්හි) නො ඇල්මෙන් තෙමරියෙක් මැලිකැඩීමෙන් බන්-මනයෙක් සිතේ සැහැවුණු බවක් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද; නූපන් ථිතවිද්ධියේ ඉපදීම පිණිසත් උපන් ථිතවිද්ධියේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් උද්ධවඤ්ඤාකූටයේ ඉපදීම පිණිසත් උපන් උද්ධවඤ්ඤාකූටයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් ආහාර කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, සිතේ නො සන්සුන් කමෙන් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද; නූපන් උද්ධවඤ්ඤාකූටයේ ඉපදීම පිණිසත්, උපන් උද්ධවඤ්ඤාකූටයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් විචිකිච්ඡාවේ ඉපදීම පිණිසත්, උපන් විචිකිච්ඡාවේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් ආහාර කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, විචිකිච්ඡාවට කරුණු වූ දහමහු ඇතියහ. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් විචිකිච්ඡාවේ ඉපදීම පිණිසත්, උපන් විචිකිච්ඡාවේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් සතිසංකොජ්ඣංගයේ ඉපදීමටත්, උපන් සතිසංකොජ්ඣංගය වැඩිමෙන් පිරීමටත් ආහාර කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, සතිසංකොජ්ඣංගයට කරුණු වූ දහමහු ඇතියහ. එහි ලා නූනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් සතිසංකොජ්ඣංගය ඉපදීමටත්, උපන් සතිසංකොජ්ඣංගය වැඩිමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

කො ව හික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ධම්මේවය-
සමොඡ්ඤ්ඤායස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා ධම්මේවයසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස
භාවනාපාරිච්ඡරියා. අනි හික්ඛවෙ, කුසලාකුසලා ධම්මො, සාවජ්ජාන-
වජ්ජා ධම්මො, හිතාප්පණිකා ධම්මො, කණ්ණසුඤ්ඤාසංවිහාරා ධම්මො, තත්ථ
යොනියො මනසිකාරබ්භුලිකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා
ධම්මේවයසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ධම්මේවය
සමොඡ්ඤ්ඤායස්ස භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව හික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස
උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස භාවනාපාරිච්ඡරියා.
අනි හික්ඛවෙ, ආරම්භධාතු නික්ඛමධාතු පරක්ඛමධාතු. තත්ථ යොනියො
මනසිකාරබ්භුලිකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤා-
යස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව හික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස
උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස භාවනා පාරිච්ඡරියා. අනි
හික්ඛවෙ, පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායධර්මානියා ධම්මො. තත්ථ යොනියො මනසිකාර-
බ්භුලිකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස උප්පාදය
උප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව හික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤා-
යස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස භාවනා
පාරිච්ඡරියා: අනි හික්ඛවෙ, කායපස්සද්ධි,¹ චිත්තපස්සද්ධි, තත්ථ යොනියො
මනසිකාරබ්භුලිකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධි-
සමොඡ්ඤ්ඤායස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස
භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව හික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස
උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස භාවනාපාරිච්ඡරියා
අනි හික්ඛවෙ, සමථනිමිත්තං² අබ්‍යග්ගනිමිත්තං, තත්ථ යොනියො
මනසිකාරබ්භුලිකාරො අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤා-
යස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස භාවනාපාරිච්ඡරියා,

කො ව හික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා උපෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤා-
යස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා උපෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස භාවනා
පාරිච්ඡරියා: අනි හික්ඛවෙ, උපෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤායධර්මානියා ධම්මො, තත්ථ
යොනියො මනසිකාරබ්භුලිකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා
උපෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා උපෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤා-
යස්ස භාවනාපාරිච්ඡරියා.

1. කායපස්සද්ධි - මජ්ඣං, සූරා.

2. චිත්තපස්සද්ධි - මජ්ඣං, සූරා.

3. සමාධිනිමිත්තං - සී 1, 2, සූරා.

මහණෙනි, නූපන් ධම්මවිවයසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් ධම්මවිවයසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් ආහාර කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, කුශලාකුශල ධර්මයෝ සාවද්‍ය අනවද්‍ය ධර්මයෝ භීතප්‍රණීත ධර්මයෝ කෘෂණ ශුක්ල සප්තභාග ධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් ධම්මවිවයසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත් උපන් ධම්මවිවයසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් විරියසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් විරියසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් ආහාරය කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, පළමු ඇරඹුණු වියරියෙන් මැළිබැටින් නික්මෙනවියරියෙන් මතු මතු තැන් ඇක්මෙන වියරියෙන් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් විරියසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් විරියසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් පිතිසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් පිතිසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් ආහාරය කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, පිතිසමොඤ්ඤාසංකල්පයට කරුණු වූ දහම් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද නූපන් පිතිසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත් උපන් පිතිසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් පස්සද්ධිසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් පස්සද්ධිසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් ආහාරය කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, කයෙහි සැහැල්ලු බවෙන් සිතෙහි සැහැල්ලු බවෙන් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද නූපන් පස්සද්ධිසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් පස්සද්ධිසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් සමාධිසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් සමාධිසමොඤ්ඤාසංකල්පය පිරීමටත් ආහාරය කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, යමට නිමිත්තෙන් අවංගත නිමිත්තෙන් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් සමාධිසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් සමාධිසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් ආහාරය කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤාසංකල්පයට කරුණු වූ දහම් ඇතියහ. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

කො ව හික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස භියොසාභාවාය වෙජුලාය : අත්ථි හික්ඛවෙ අසුභනිමිත්තං, තත්ථ යොනිසො මනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස භියොසාභාවාය වෙජුලාය.

කො ව හික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස භියොසාභාවාය වෙජුලාය : අත්ථි හික්ඛවෙ, මෙත්තාවෙනොවිමුත්ති, තත්ථ යොනිසො මනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස භියොසාභාවාය වෙජුලාය.

කො ව හික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ථිනමිද්ධස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ථිනමිද්ධස්ස භියොසාභාවාය වෙජුලාය : අත්ථි හික්ඛවෙ, ආරම්භධාතු නික්ඛමධාතු පරක්ඛමධාතු, තත්ථ යොනිසො මනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ථිනමිද්ධස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ථිනමිද්ධස්ස භියොසාභාවාය වෙජුලාය.

කො ව හික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා උද්ධච්චකුක්ඛච්චස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා උද්ධච්චකුක්ඛච්චස්ස භියොසාභාවාය වෙජුලාය : අත්ථි හික්ඛවෙ, චෙනසො චූපසමො, තත්ථ යොනිසො මනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා උද්ධච්චකුක්ඛච්චස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා උද්ධච්චකුක්ඛච්චස්ස භියොසාභාවාය වෙජුලාය.

කො ව හික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය උප්පාදය, උප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය භියොසාභාවාය වෙජුලාය : අත්ථි හික්ඛවෙ, කුසලාකුසලා ධම්මා, සාවජ්ජානවජ්ජා ධම්මා, භීතාප්පේතා ධම්මා, කණ්ණසුක්කසප්පච්චාගා ධම්මා, තත්ථ යොනිසො මනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය උප්පාදය, උප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය භියොසාභාවාය වෙජුලාය.

කො ව හික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සතිසම්බොජ්ඣකියස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා සතිසම්බොජ්ඣකියස්ස භාවනාපාරිපුරියා : අත්ථි හික්ඛවෙ, සතිසම්බොජ්ඣකියධර්මානියා ධම්මො, තත්ථ අමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සතිසම්බොජ්ඣකියස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා සතිසම්බොජ්ඣකියස්ස භාවනාපාරිපුරියා.

මහණෙනි, නූපන් කාමච්ඡද්දයේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් කාමච්ඡද්දයේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් කීමෙන් අනාහාර (-ප්‍රත්‍යය නො වේ) ද යත්: මහණෙනි, අසුබ නිමිත්තෙක් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් කාමච්ඡද්දයේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් කාමච්ඡද්දයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් ව්‍යාපාදයේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් ව්‍යාපාදයේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, මෙමුත්තිත්තවිමුක්තියෙක් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් ව්‍යාපාදයේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් ව්‍යාපාදයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් ටිනමිඳ්දයේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් ටිනමිඳ්දයේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, පළමු ඇරඹුණු වියඞියෙක් මැලි බැවින් නික්මුණු වියඞියෙක් මතු මතු තැන් ඇක්මෙන වියඞියෙක් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් ටිනමිඳ්දයේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් ටිනමිඳ්දයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් උභිද්ධකුක්කුච්ඡයේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් උභිද්ධකුක්කුච්ඡයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, සිතේ සංසිද්ධියෙක් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් උභිද්ධකුක්කුච්ඡයේ ඉපැදීම පිණිසත් බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් විචිකිච්ඡාවේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් විචිකිච්ඡාවේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, කුශලාකුශලධර්මයෝ සාවද්‍ය අනවද්‍ය ධර්මයෝ භිතප්‍රණිතධර්මයෝ කෘෂ්ණභක්තසප්‍රතිභාගධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් විචිකිච්ඡාවේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් විචිකිච්ඡාවේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් සතිසම්බොජ්ඣක්ඛය ඉපැදීමටත් උපන් සතිසම්බොජ්ඣක්ඛය වැඩිමෙන් පිරිමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, සතිසම්බොජ්ඣක්ඛයට කරුණු වූ දහම්හු ඇතියහ. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් සතිසම්බොජ්ඣක්ඛය ඉපැදීමටත් උපන් සතිසම්බොජ්ඣක්ඛය වැඩිමෙන් පිරිමටත් මේ අනාහාර යි.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පනනස්ස වා ධම්මවිවය-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උප්පාදය, උප්පනනස්ස වා ධම්මවිවයසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා: අත්ථි භික්ඛවෙ, කුසලාකුසලා ධම්මො, සාවජ්ජානවජ්ජා
ධම්මො, භිත්තප්පිකා ධම්මො කණ්ණප්පකසප්පවිභාගා ධම්මො, තත්ථ
අමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පනනස්ස වා ධම්මවිවය-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උප්පාදය, උප්පනනස්ස වා ධම්මවිවයසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පනනස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤා-
යං උප්පාදය, උප්පනනස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤායං භාවනා-
පාරිච්ඡරියා: අත්ථි භික්ඛවෙ, ආරම්භධාතු නික්ඛම්ධාතු පරක්කම්ධාතු.
තත්ථ අමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පනනස්ස වා විරිය-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උප්පාදය, උප්පනනස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පනනස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායං
උප්පාදය, උප්පනනස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායං භාවනාපාරිච්ඡරියා:
අත්ථි භික්ඛවෙ, පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායං ධාතියා ධම්මො, තත්ථ අමනසිකාර-
බ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පනනස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායං
උප්පාදය උප්පනනස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායං භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පනනස්ස වා පස්සද්ධි-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උප්පාදය, උප්පනනස්ස වා පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා: අත්ථි භික්ඛවෙ, කායපස්සද්ධි, විත්තපස්සද්ධි.
තත්ථ අමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පනනස්ස වා පස්සද්ධි
සමොඡ්ඤ්ඤායං උප්පාදය, උප්පනනස්ස වා පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා,

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පනනස්ස වා සමාධි-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උප්පාදය, උප්පනනස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා: අත්ථි භික්ඛවෙ, සමථනිමිත්තං, අඛානනිමිත්තං. තත්ථ
අමනසිකාරබ්බුලිකාරො. අයමනාභාරො අනුප්පනනස්ස වා සමාධි-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උප්පාදය, උප්පනනස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පනනස්ස වා උපෙඛා-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උප්පාදය, උප්පනනස්ස වා උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා: අත්ථි භික්ඛවෙ, උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤායං ධාතියා ධම්මො.
තත්ථ අමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පනනස්ස වා උපෙඛා-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උප්පාදය, උප්පනනස්ස වා උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියාති.

මහණෙනි, නූපත් ධම්මවිවයසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි ඉපැද්මටත් උපන් ධම්මවිවයසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි වැඩිමෙන් පිරිමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, කුශලාකුශලධර්මයෝ සාවද්‍ය අනාවද්‍ය ධර්මයෝ භීත-ප්‍රණීතධර්මයෝ කාමණ්ණිකාසංසාරධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් ධම්මවිවයසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි ඉපැද්මටත් උපන් ධම්මවිවයසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි වැඩිමෙන් පිරිමටත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපත් විරියසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි ඉපැද්මටත් උපන් විරිය-සම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි වැඩිමෙන් පිරිමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, පළමු ඇරඹුණු වියඬයෙක් මැලිබැවින් නික්මෙන වියඬයෙක්, මතු මතු නැන් ඇක්මෙන වියඬයෙක් ඇත. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් විරියසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි ඉපැද්මටත් උපන් විරියසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි වැඩිමෙන් පිරිමටත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපත් පිතිසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි ඉපැද්මටත් උපන් පිති-සම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි වැඩිමෙන් පිරිමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, පිතිසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි කරුණු වූ දහමහු ඇතියහ. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් පිතිසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි ඉපැද්මටත් උපන් පිතිසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි වැඩිමෙන් පිරිමටත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපත් පසසද්ධිසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි ඉපැද්මටත් උපන් පසසද්ධිසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි වැඩිමෙන් පිරිමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, කයෙහි සැහැල්ලු බවක් සිතෙහි සැහැල්ලු බවක් ඇත. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් පසසද්ධි-සම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි ඉපැද්මටත් උපන් පසසද්ධිසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි වැඩි-මෙන් පිරිමටත්, මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපත් සමාධිසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි ඉපැද්මටත් උපන් සමාධිසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි වැඩිමෙන් පිරිමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, සමථනිවේතනක් අබ්‍යභිනිවේතනක් ඇත. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් සමාධිසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි ඉපැද්මටත් උපන් සමාධිසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි වැඩිමෙන් පිරිමටත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපත් උපෙක්ඛාසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි ඉපැද්මටත් උපන් උපෙක්ඛාසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි වැඩිමෙන් පිරිමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, උපෙක්ඛාසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි කරුණු වූ දහමහු ඇතියහ. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් උපෙක්ඛා-සම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි ඉපැද්මටත් උපන් උපෙක්ඛාසම්බෞද්ධසම්මානසංස්කෘතියෙහි වැඩිමෙන් පිරිමටත් මේ අනාහාරවේ යි.

2. 6. 2

පරියායසුත්තං

298. අප්ථං ඛො සබ්බෙත්ථා භික්ඛු පුබ්බත්ථසම්මයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය සාවත්ථිං පිණ්ඩාය පට්ඨංසු. අප්ථං ඛො තෙසං භික්ඛුනා එතදහොසි: “අනිප්පගො ඛො තාච්ච සාවත්ථියං පිණ්ඩාය චරිතුං, යනුන මයං යෙන අක්ඛෙතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඤ්ඤාමෙය්‍යාමා”ති. අප්ථං ඛො තෙ භික්ඛු යෙන අක්ඛෙතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඤ්ඤාමංසු. උපසඤ්ඤාමිත්වා තෙහි අක්ඛෙතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමුදාදිංසු. සමුදාදනියං කථං සාරාණියං චිත්තසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසිනො ඛො තෙ භික්ඛු තෙ අක්ඛෙතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එතදවොචු: “සමණො ආවුසො ගොතමො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙති. “එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය චෙතසො උපකක්කලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ සත්තබ්බාජකාබ්බො යථාභූතං භාවෙථා”ති. මයඤ්ඤි ඛො ආවුසො, සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙම. “එථ තුමෙහ ආවුසො, පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය චෙතසො උපකක්කලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ සත්තබ්බාජකාබ්බො යථාභූතං භාවෙථා”ති. ඉධ නො ආවුසො කො චිසෙසො, කො අධිප්පායො¹, කිං නානාකරණං, සමණස්ස චා ගොතමස්ස අමහාකං චා යදිදං ධම්මදෙසනාය චා ධම්මදෙසනං අනුසාසනියා චා අනුසාසනිකිති”

අප්ථං ඛො තෙ භික්ඛු තෙසං අක්ඛෙතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං නෙච්ච අභිනාදිංසු, නාපට්ඨෙකාසිංසු. අනභිනාදිත්වා අපට්ඨෙකාසිත්වා උච්චායාසනා පක්කමිංසු, “හගවනො සතතිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජානිස්සාමා”ති. අප්ථං ඛො තෙ භික්ඛු සාවත්ථියං පිණ්ඩාය චරිත්වා පච්ඡාහන්තං පිණ්ඩපානපටික්කන්තා යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමංසු. උපසඤ්ඤාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු හගවන්තං එතදවොචු: “ඉධ මයං හතොන පුබ්බත්ථසම්මයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය සාවත්ථිං පිණ්ඩාය පට්ඨමිහ, තෙසං නො හතොන, අමහාකං එතදහොසි: “අනිප්පගො ඛො තාච්ච සාවත්ථියං පිණ්ඩාය චරිතුං, යනුන මයං යෙන අක්ඛෙතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඤ්ඤාමෙය්‍යාමා”ති.

අප්ථං ඛො මයං හතොන, යෙන අක්ඛෙතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඤ්ඤාමිමිහ. උපසඤ්ඤාමිත්වා තෙහි අක්ඛෙතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමුදාදිමිහ. සමුදාදනියං කථං සාරාණියං චිත්තසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිමිහ. එකමන්තං නිසිනො ඛො අමොහ හතොන, තෙ අක්ඛෙතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එතදවොචු: “සමණො ආවුසො ගොතමො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙති. “එථ තුමො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය චෙතසො උපකක්කලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ සත්තබ්බාජකාබ්බො යථාභූතං භාවෙථා”ති.

2. 6. 2

පරියාය සූත්‍රය

598. එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන සැවතට පිඩු පිණිස පිටිසියහ. ඉක්බිති ඒ භික්ෂූන්ට මෙබඳු සිතෙක් විය: “සැවතෙහි පිඩු පිණිස හැසිරෙන්නට තව ම කල් වැඩිය අපි අත්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම වෙත එළඹෙන්නමෝ නම් මැනැවැ” යි. එකල්හි ඒ භික්ෂුහු අත්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම කරා එළඹියහ. එළඹ ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු දිනි කට යුතු කරා කොට නිමවා එකත් පස්ව හුන්හ. එකත් පස් ව හුන් ඒ භික්ෂූන්ට ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙය කීහ: ඇවැත්නි, “මහණ ගොයුම් සවිචන්ට මෙසේ දහම් දෙසයි “මහණෙනි, එව, තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පස්නිවරණ පහ කොට සත්ඛොජ්ඣ තතු සේ වඩව” යි. ඇවැත්නි, අපිද සවිචනට මෙසේ දහම් දෙසමු.” ඇවැත්නි, එව. තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පස්නිවරණ පහ කොට සත් ඛොජ්ඣ තතු සේ වඩව” යි. ඇවැත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ හා අපගේ යම් මේ ධර්මදෙශනාව හා සමග ධර්මදෙශනාවක් හෝ අනුශාසනාව හා සමග අනුශාසනාවක් ඇද්ද, අප දෙදෙනාගේ මේ පැනවීමෙහි ලා විශෙෂ කිම? අධික ප්‍රයෝග කිම? නානාකි කීමැයි.

ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ දෙයුම නො ම පිළිගත්හ, නොම පිළිකෙටි කළහ. නො පිළිගෙන නො පිළිකෙටි කොට “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ දෙයුමිහි අරුත දැන ගන්නමෝයි හුනස්නෙන් නැගිට ගියහ. ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු සැවතෙහි පිඩු පිණිස හැසිර පසුබත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්-පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, මෙහි අපි පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන සැවතට පිඩු පිණිස පිටිසියෙමු. වහන්ස, ඒ අපට මේ සිතවිය: “සැවතෙහි පිඩු පිණිස හැසිරෙන්නට තවම කල් වැඩිය. අපි අත්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම කරා එළඹෙන්නමෝ නම් මැනැවැ” යි.

වහන්ස, ඉක්බිති අපි අත්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම වෙත එළඹ ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජන් සමග සතුටු වූමු. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එකත් පසෙක හුන්නෙමු. වහන්ස එකත්පසෙක හුන් අපට ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙය කීහ: “ඇවැත්නි, මහණ ගොයුම් සවිචන්ට මෙසේ දහම් දෙසයි: “මහණෙනි එව, තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පස්නිවරණ පහ කොට සත්ඛොජ්ඣ තතු සේ වඩව” යි. ඇවැත්නි, අපිත් සවිචනට මෙසේ දහම් දෙසමු: “ඇවැත්නි, එව තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පස්නිවරණ පහ කොට සත්ඛොජ්ඣ තතු සේ වඩව” යි.

මයමුච්චි බො ආවුසො, සාවකානං ඵචං ධම්මං දෙසෙමි: “ඵඵ තුමෙහ ආවුසො, පඤ්ඤානිවරණෙ පභාය වෙතසො උපකකිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ, සත්තබ්බොජ්ඣායෙ යථාභූතං භාවෙථා”ති. ඉධ නො ආවුසො, කො විසෙසො කො අධිප්පායො කිං නානාකරණං සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමහාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං අනුසාසනියා වා අනුසාසනිනි. අථ බො මයං හතෙන, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං නෙව අභිනාදිමුත, නප්පට්ඨෙකාසිමත. අනභිනාදිත්වා අප්පට්ඨෙකාසිත්වා උට්ඨායාසනා පකාමිමෙ. “භගවතො සත්තිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජානිස්සාමා”ති.

ඵඵං වාදිතො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵඵමසු වචනියා. අත්ථි පනාවුසො පරියායො යං පරියායං ආගමම පඤ්ඤානිවරණා දස භොතති. සත්තබ්බොජ්ඣායා චතුද්දසාති? ඵඵං පුට්ඨා භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා න වෙව සමුපාධිස්සනති¹. උත්තරිඤ්ඤා විසාතං ආපජ්ජිස්සානති. තං කිස්ස භෙතු: යථා තං භික්ඛවෙ, අදිසසඬං. නාහං තං භික්ඛවෙ, පස්සාමි² සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බුභුමකෙ සස්සමණබ්බුභුමිකා පජාය සදෙවමනුස්සාය. යො ඉමෙසං පඤ්ඤානං වෙය්‍යාකරණෙන විත්තං ආරාධෙය්‍ය අඤ්ඤානු තථාගමෙන වා තථාගතසාවකෙන වා ඉතො වා පන සුත්වා.

කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම පඤ්ඤානිවරණා දස භොතති: යදපි භික්ඛවෙ, අජ්ඣත්තං කාමච්ඡන්දෙ තදපි නිවරණං. යදපි බහිද්ධා කාමච්ඡන්දෙ තදපි නිවරණං. කාමච්ඡන්දෙ නිවරණානි ඉතිහිදං උදෙසං ගච්ඡති.³ තදමිනාපෙතං පරියායෙන ද්වයං භොති.

යදපි භික්ඛවෙ, අජ්ඣත්තං බ්‍යාපාදෙ තදපි නිවරණං. යදපි බහිද්ධා බ්‍යාපාදෙ තදපි නිවරණං. බ්‍යාපාදනිවරණානි ඉතිහිදං උදෙසං ගච්ඡති. තදමිනාපෙතං පරියායෙන ද්වයං භොති.

යදපි භික්ඛවෙ, ථිතං තදපි නිවරණං, යදපි මිද්ධං තදපි නිවරණං. ථිතමිද්ධනිවරණානි ඉතිහිදං උදෙසං ගච්ඡති. තදමිනාපෙතං පරියායෙන ද්වයං භොති.

යදපි භික්ඛවෙ, උද්ධච්චං තදපි නිවරණං. යදපි කුක්කච්චං තදපි නිවරණං. උද්ධච්චකුක්කච්චනිවරණානි ඉතිහිදං උදෙසං ගච්ඡති. තදමිනාපෙතං පරියායෙන ද්වයං භොති.

1. සමුපාධිස්සනති - සි 2

2. පසසිසාමි - සි 1.

3. ආගච්ඡති. - සා.

ඇවැත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ හා අපගේ යම් මේ ධර්මදෙශනාව හා සමග ධර්මදෙශනාවක් හෝ අනුශාසනාව හා සමග අනුශාසනාවක් ඇද්ද, අපදෙදෙනාගේ මේ පැනවීමෙහි ලා විශෙෂකීම, අධික ප්‍රයෝග කීම නානාකම්මැ' යි. වහන්ස, ඉක්බිති අපි ඒ අන්තොටු පිරි-වැජ්ජන්ගේ දෙසුම නො ම පිළිගතුවහ. නො ම පිළිකෙච් කළමහ. නො පිළිගෙන නො පිළිකෙච් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පමිපයෙහි මේ වදනෙහි අරුත දැනගන්නමෝ යි හුනස්නෙන් නැගිට පිටත් ව ගියෙමු.

මහණෙනි, මෙසේ කියන ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කිව යුතු වන්නාහ: “ඇවැත්නි, යම් නයකට පැමිණ පක්‍ෂානිවරණ දසයෙක් වේ නම්, සත්ඛොජ්ඣ කුසුසෙක් වේ නම් එබඳු නයෙක් ඇත්ද” යි. මහණෙනි, මෙසේ පුළුවස්නා ලද අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ (පිළිතුරු) යපයා කියන්නට නො ද හැකි වන්නාහ. මතු දුකටත් පැමිණෙන්නාහ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අවිෂය කරුණෙහි ලා (පුළුවස්නා ලද්දේ) යම් සේ නම් එහෙයිනි. මහණෙනි, තථාගත කෙනෙකුත් විසින් හෝ තථාගත සච්චකු විසින් හෝ මෙයින් (-මාගේ සස්තෙන්) අසා (-ඉගෙන) හෝ හැර යමෙක් මේ පැන විසඳීමෙන් සිත සතුටු කරන්නේ නම් දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෙච්චි මහණ බමුණන් සහිත දෙව මිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි එබන්දකු මම නො ම දකිමි.

මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ පස්තිවරණ දසයෙක් වේ නම් ඒ නය කවරේ ද යත්: මහණෙනි: ඇතුළත (සිය පස් කඳ ඇරඹ) යම් කාමච්ඡද්‍යකුත් වේ නම් එද නිවරණයෙකි. පිටත (මෙරමා පස් කඳ ඇරඹ) යම් කාමච්ඡද්‍යකුත් වේ නම් එද නිවරණයෙකි. මෙසේ මෙය කාමච්ඡද්‍යනිවරණය යි ගණනට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, ඇතුළත යම් ව්‍යාපාදයෙකුත් වේ නම් එ ද නිවරණයෙකි. පිටත යම් ව්‍යාපාදයෙකුත් වේ නම් එ ද නිවරණයෙකි. මෙසේ මෙය ව්‍යාපාදනිවරණය යි උදෙසීමට යෙයි. ඒ මේ නයිනු දු දෙකෙක් වේ.

යම් ථිතයකුත් වේ නම් එ ද නිවරණයෙකි. යම් මිඛයකුත් වේ නම් එද නිවරණයෙකි. මෙසේ මෙය ථිතමිඛනිවරණය යි උදෙසීමට යෙයි, ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, යම් උද්ධච්චයකුත් වේ නම් එ ද නිවරණයෙකි. යම් කුකුච්චයකුත් වේ නම් එ ද නිවරණයෙකි. මෙසේ මෙය උද්ධච්චකුකුච්චනිවරණය යි උදෙසීමට යෙයි. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

යදපි භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු විවිකිච්ඡා තදපි නිවරණං. යදපි බහිඤ්ඤා ධම්මෙසු විවිකිච්ඡා තදපි නිවරණං. විවිඤ්ච්ඡා නිවරණනාති ඉතිහිදං උදෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති. අයං ඛො භික්ඛංච පරියායො යං පරියායං ආගමම පඤ්ඤානිවරණා දස හොනති.

කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම සත්ත බොජ්ඣක්ඛයා චතුර්දස හොනති: යදපි භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු¹ සති තදපි සතිසම්බොජ්ඣකිං. යදපි බහිඤ්ඤා ධම්මෙසු සති තදපි සති සම්බොජ්ඣකිං. සතියමෙබ්බාජ්ඣකිංගාති ඉතිහිදං උදෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති.

යදපි භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු¹ පඤ්ඤාය පච්චිනති පච්චරති² පරිවිමංසමාපජ්ජති තදපි ධම්මවිවයසමෙබ්බාජ්ඣකිං. යදපි බහිඤ්ඤා ධම්මෙසු පඤ්ඤාය පච්චිනති පච්චරති² පරිවිමංසමාපජ්ජති තදපි ධම්මවිවය සමෙබ්බාජ්ඣකිං. ධම්මවිවයසමෙබ්බාජ්ඣකිංගාති ඉතිහිදං උදෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති.

යදපි භික්ඛවෙ, කායිකං චිරියං තදපි චිරියසමෙබ්බාජ්ඣකිං. යදපි චේතසිකං චිරියං තදපි චිරියසමෙබ්බාජ්ඣකිං. චිරියසමෙබ්බාජ්ඣකිංගාති ඉතිහිදං උදෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති.

යදපි භික්ඛවෙ, සම්මතකාසපිචාරා පිති තදපි පිතිසමෙබ්බාජ්ඣකිං. යදපි අවිතකාසපිචාරා පිති තදපි පිතිසමෙබ්බාජ්ඣකිං. පිතිසමෙබ්බාජ්ඣකිංගාති ඉතිහිදං උදෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති.

යදපි භික්ඛවෙ, කායප්පසද්ධි තදපි ප්පසද්ධිසමෙබ්බාජ්ඣකිං. යදපි චිත්තප්පසද්ධි, තදපි ප්පසද්ධිසමෙබ්බාජ්ඣකිං. ප්පසද්ධිසමෙබ්බාජ්ඣකිංගාති ඉතිහිදං උදෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති.

යදපි භික්ඛවෙ, සම්මතකොසපිචාරො සමාධි තදපි සමාධි-සමෙබ්බාජ්ඣකිං. යදපි අවිතකොසපිචාරො සමාධි තදපි සමාධි-සමෙබ්බාජ්ඣකිං. සමාධිසමෙබ්බාජ්ඣකිංගාති ඉතිහිදං උදෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති.

යදපි භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු උපෙබ්බා තදපි උපෙබ්බා-සමෙබ්බාජ්ඣකිං; යදපි බහිඤ්ඤා ධම්මෙසු උපෙබ්බා තදපි උපෙබ්බා-සමෙබ්බාජ්ඣකිං. උපෙබ්බාසමෙබ්බාජ්ඣකිංගාති ඉතිහිදං උදෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති. අයං ඛො භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම සත්තබොජ්ඣකිංගා චතුර්දසාති.

1- අජ්ඣන්තධම්මෙසු - සිමු.

2- පච්චිනපච්චරති - සි 1, 2-

මහණෙනි, ඇතුළත (සිය පස්කඳෙහි) යම් විචිකිච්ඡාවකුත් වේ නම් එ ද නිවරණයෙකි. පිටත (අන්තර්ගත) යම් විචිකිච්ඡාවකුත් වේ නම් එ ද නිවරණයෙකි. මෙසේ මෙය විචිකිච්ඡානිවරණය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ පස්නිවරණ දසයෙක් වේ නම් මේ (ඒ) නයයි.

මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සත්ඛොජ්ඣ නුදසෙක් වේ නම් (ඒ) නය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, ඇතුළත දහමිහි (-ආධ්‍යාත්මික-සංස්කාරයන්හි) යම් සිතියකුත් වේ නම් එ ද සතිසම්බොජ්ඣංගයෙකි. පිටත දහමිහි (-බාහිර සංස්කාරයන්හි) යම් සිතියකුත් වේ නම් එ ද සතිසම්බොජ්ඣංගයෙකි. මෙසේ මෙය සතිසම්බොජ්ඣංගය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, ඇතුළත දහමිහි නුවණින් සොයයි, පරික්ෂා කෙරෙයි හාත්පසින් විමසීමට පැමිණෙයි යන යමක් වේ නම් එ ද ධම්ම-විචයසම්බොජ්ඣංගයෙකි. පිටත දහමිහි නුවණින් සොයයි, පරික්ෂා කෙරෙයි හාත්පසින් විමසීමට පැමිණෙයි යන යමක් වේ නම් ඒ ද ධම්මවිචය සම්බොජ්ඣංගයෙකි. මෙසේ මෙය ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣංගය ය යි උදෙසීමට යෙයි. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, යම් කායික වියතියෙකුත් වේ නම් එ ද චිරියසම්බොජ්ඣංගයෙකි. යම් චෛතසික වියතියෙකුත් වේ නම් එ ද චිරිය සම්බොජ්ඣංගයෙකි. මෙසේ මෙය චිරියසම්බොජ්ඣංගය ය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, යම් සම්පරිකසම්චාර ප්‍රීතියෙකුත් වේ නම් එ ද ප්‍රීති-සම්බොජ්ඣංගයෙකි. යම් අපරිකසම්චාර ප්‍රීතියෙකුත් වේ නම් එ ද පීතිසම්බොජ්ඣංගයෙකි. මෙසේ මෙය පීතිසම්බොජ්ඣංගය ය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, යම් කායපසාද්ධියෙකුත් වේ නම් එ ද පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣංගයෙකි. යම් චිත්තපස්සද්ධියෙකුත් වේ නම් එ ද පස්සද්ධි-සම්බොජ්ඣංගයෙකි. මෙසේ මෙය පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣංගය ය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, යම් සම්පරිකසම්චාර සමාධියෙකුත් වේ නම් එ ද සමාධිසම්බොජ්ඣංගයෙකි. යම් අපරිකසම්චාර සමාධියෙකුත් වේ නම් එ ද සමාධිසම්බොජ්ඣංගයෙකි. මෙසේ මෙය සමාධි සම්බොජ්ඣංගය ය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, ඇතුළත දහමිහි යම් මැදහත් බවෙකුත් වේ නම් එ ද උපෙබ්බාසම්බොජ්ඣංගයෙකි. පිටත දහමිහි යම් මැදහත් බවෙකුත් වේ නම් එ ද උපෙබ්බාසම්බොජ්ඣංගයෙකි. මෙසේ මෙය උපෙබ්බාසම්බොජ්ඣංගය ය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සත්ඛොජ්ඣ නුදසෙක් වේ නම් මේ (ඒ) නය යි.

2. 6. 3

අග්ගිසුත්තං

599. අථ ඛො සබ්බජුලා භික්ඛු පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පනාවිවරමාදය සාවත්ථි පිණ්ඩාය පට්ඨංසු -පෙ- (පරියාය සුත්තන්තො-වණ්ණිකකාමොඵව) ඵවංවාදිතො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵවමසසු වචනියා: “යස්මිං ආවුසො, සමයෙ ලීනං චිත්තං හොති, කතමෙසං තස්මිං සමයෙ බොජ්ඣක්ඛානං අකාලො භාවනාය, කතමෙසං තස්මිං සමයෙ බොජ්ඣක්ඛානං කාලො භාවනාය: යස්මිං පනාවුසො සමයෙ උද්ධතං චිත්තං හොති, කතමෙසං තස්මිං සමයෙ බොජ්ඣක්ඛානං අකාලො භාවනාය, කතමෙසං තස්මිං සමයෙ බොජ්ඣක්ඛානං කාලො භාවනායා”ති. ඵවං පුට්ඨා භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා න වෙච සමාධිසංගාහි, උත්තරිණි වියානං ආපජ්ජියන්ති. තං කිංස හෙතු: යථා තං භික්ඛවෙ අවිසයස්මිං. නාහං තං භික්ඛවෙ, පක්ඛාමි සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමකෙ සක්ඛිමණ්ඩානුභවිකා, පජාය සද්දෙවමත්තස්සාය යො ඉමෙසං පඤ්ඤානං වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙය්‍ය අඤ්ඤාත්‍ර තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා ඉතො වා පන සුත්වා.

යස්මිං භික්ඛවෙ, සමයෙ ලීනං චිත්තං හොති අකාලො තස්මිං සමයෙ පක්ඛාදියමොජ්ඣක්ඛානස්ස භාවනාය. අකාලො සමාධිසමොජ්ඣක්ඛානස්ස භාවනාය. අකාලො උපෙබ්බසමොජ්ඣක්ඛානස්ස භාවනාය. තං කිංස හෙතු: ලීනං භික්ඛවෙ චිත්තං. තං ඵතෙහි ධර්මෙහි දුස්සම්ප්පිධාපයං හොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො පරිත්තං අග්ගිං උජ්ජාලෙතුකාමො අස්ස, සො තස්ස අල්ලානි වෙච තිණානි පකඛ්ථෙය්‍ය, අල්ලානි ව ගොමයානි පකඛ්ථෙය්‍ය, අල්ලානි ව කට්ඨානි පකඛ්ථෙය්‍ය, උදකවාතණ්ණි දදෙය්‍ය, පංසුකෙන ව ඔකිරෙය්‍ය, හඤ්ඤා නු ඛො සො පුරිසො පරිත්තං අග්ගිං උජ්ජාලෙතුනි? තො හෙතං හතොන. ඵවමෙච ඛො භික්ඛවෙ, යස්මිං සමයෙ ලීනං චිත්තං හොති, අකාලො තස්මිං සමයෙ පක්ඛාදියමොජ්ඣක්ඛානස්ස භාවනාය. අකාලො සමාධිසමොජ්ඣක්ඛානස්ස භාවනාය. අකාලො උපෙබ්බසමොජ්ඣක්ඛානස්ස භාවනාය. තං කිංස හෙතු: ලීනං භික්ඛවෙ චිත්තං. තං ඵතෙහි ධර්මෙහි දුස්සම්ප්පිධාපයං හොති.

යස්මිං ව ඛො භික්ඛවෙ, සමයෙ ලීනං චිත්තං හොති. කාලො තස්මිං සමයෙ ධර්මවිවසමොජ්ඣක්ඛානස්ස භාවනාය. කාලො විරිය-සමොජ්ඣක්ඛානස්ස භාවනාය. කාලො පීතිසමොජ්ඣක්ඛානස්ස භාවනාය. තං කිංස හෙතු: ලීනං භික්ඛවෙ චිත්තං. තං ඵතෙහි ධර්මෙහි සුසම්ප්පිධාපයං හොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො පරිත්තං අග්ගිං උජ්ජාලෙතුකාමො අස්ස. සො තස්ස සුක්ඛානි වෙච තිණානි පකඛ්ථෙය්‍ය, සුක්ඛානි ගොමයානි පකඛ්ථෙය්‍ය, සුක්ඛානි කට්ඨානි පකඛ්ථෙය්‍ය, මුඛවාතං ව දදෙය්‍ය. න ව පංසුකෙන ඔකිරෙය්‍ය හඤ්ඤා නු ඛො සො පුරිසො පරිත්තං අග්ගිං උජ්ජාලෙතුනි. ඵවං හතොන. ඵවමෙච ඛො භික්ඛවෙ, යස්මිං සමයෙ ලීනං චිත්තං හොති, කාලො තස්මිං සමයෙ ධර්මවිවසමොජ්ඣක්ඛානස්ස භාවනාය. කාලො විරිය-සමොජ්ඣක්ඛානස්ස භාවනාය. කාලො පීතිසමොජ්ඣක්ඛානස්ස භාවනාය. තං කිංස හෙතු: ලීනං භික්ඛවෙ චිත්තං, තං ඵතෙහි ධර්මෙහි සුසම්ප්පිධාපයං හොති.

2. 6. 3

අග්ගි සුත්තය

599. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන සැවනට පිටු පිණිස පිවිසියහ... (පරියාය සූත්‍රයේ වර්ණනා කළ ක්‍රමය මැයි) මහණෙනි, මෙබඳු උදා ඇති අනන්‍යොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කිය යුතු වන්නාහු: ඇවැත්නි, යම් කලෙක සිත සැහවුණේ වේ නම් එසමයෙහි කවර බෞද්ධ භික්ෂුවක් වැඩීමට නො කළ ද? එසමයෙහි කවර බෞද්ධ භික්ෂුවක් වැඩීමට කළ ද? ඇවැත්නි, යම් කලෙක සිත නොසන්සුන් වූයේ වේ නම් එසමයෙහි කවර බෞද්ධ භික්ෂුවක් වැඩීමට නො කළ ද? එසමයෙහි කවර බෞද්ධ භික්ෂුවක් වැඩීමට කළ ද? මහණෙනි, මෙසේ ප්‍රථමයනා ලද අනන්‍යොටු පිරිවැජ්ජෝ (පිළිතුරු) සපයා කියන්නට නො හැකි වන්නාහ. මතු දුකටත් පැමිණෙන්නාහ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අපිසය කරුණෙහි ලා යම් සේ නම් එමෙනි. මහණෙනි, තපාගත කෙනකුත් විසින් හෝ තපාගත සච්චකු විසින් හෝ මෙයින් අසා හෝ හැර යමෙක් මේ පැන විසඳීමෙන් සිත සතුටු කරන්නේ නම් දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෙව්හි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි එබන්දකු මම නොම දකිමි.

මහණෙනි, යම් කලෙක සිත සැහවුණේ වේ නම් එසමයෙහි පස්සද්ධිසම්බෞද්ධ භික්ෂුවක් වැඩීමට නො කළි. සමාධිසම්බෞද්ධ භික්ෂුවක් වැඩීමට නො කළි. උපෙක්ඛාසම්බෞද්ධ භික්ෂුවක් වැඩීමට නො කළි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත සැහවුණේ ය. එය මේ දහමින් නො නගාලිය හැක්කේ වේ. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මද ගින්නක් දල්වනු කැමැත්තේ වන්නේ ද, හෙතෙම එහි අමු තණත් බහාලන්නේ නම් අමුගොමක් බහා ලන්නේ නම් අමු දරන් බහා ලන්නේ නම් සිහිල් සුලභන් දෙන්නේ නම් වැලින් ඉසින්නේ නම් ඒ පුරිස් තෙමේ මද ගින්න දල්වන්නට සුදුසු ද යි. වහන්ස මෙය නොවේ ම ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කලෙක සිත සැහවුණේ වේ නම් එසමයෙහි පස්සද්ධිසම්බෞද්ධ භික්ෂුවක් වැඩීමට නො කළි. සමාධිසම්බෞද්ධ භික්ෂුවක් වැඩීමට නො කළි. උපෙක්ඛාසම්බෞද්ධ භික්ෂුවක් වැඩීමට නො කළි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත සැහවුණේ ය. එය මේ දහමින් නො නගාලිය හැක්කේ වේයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක සිත සැහවුණේ වේ ද; එසමයෙහි ධම්ම-විවයසම්බෞද්ධ භික්ෂුවක් වැඩීමට කළි. විරියසම්බෞද්ධ භික්ෂුවක් වැඩීමට කළි. පිනිසම්බෞද්ධ භික්ෂුවක් වැඩීමට කළි. ඒ කවර හෙයින් යත්, මහණෙනි, සිත සැහවුණේ ය. එය මේ දහමින් මැනවින් නගාලිය හැක්කේ වේයි. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මද ගින්නක් දල්වනු කැමැත්තේ වන්නේ ද, හෙතෙම එහි විසලි තණත් බහා ලන්නේ නම් විසලි ගොමක් බහා ලන්නේ නම් විසලි දරන් බහා ලන්නේ නම් මුවසුලභන් දෙන්නේ නම් වැලි නො ද ඉසින්නේ නම් ඒ පුරිස් තෙමේ මද ගින්න දල්වන්නට සුදුසු ද යි. වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කලෙක සිත සැහවුණේ වේ නම් එසමයෙහි ධම්මවිවයසම්බෞද්ධ භික්ෂුවක් වැඩීමට කළි. විරිය සම්බෞද්ධ භික්ෂුවක් වැඩීමට කළි. පිනිසම්බෞද්ධ භික්ෂුවක් වැඩීමට කළි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත සැහවුණේ ය. එය මේ දහමින් මැනවින් නගාලිය හැක්කේ වේයි.

යසම් හික්ඛවෙ, සමයෙ උදාතං විතං හොති, අකාලො තසම් සමයෙ ධම්මවිචයසමෙධාජ්ඣිකායා භාවනාය. අකාලො විරිය-සමෙධාජ්ඣිකායා භාවනාය. අකාලො පිතිසමෙධාජ්ඣිකායා භාවනාය. තං කිසං හෙතු? උදාතං හික්ඛවෙ විතං, තං එතෙහි ධම්මෙහි දුටුපසමං හොති. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ, පුරිසො මහතං අග්ගිකඛ්ඤං නිබ්බා-පෙතුකාමො අසී, යො තත් පුසබ්බානි වෙව තිණානි පක්ඛපෙය්‍ය. පුසබ්බානි ගොට්ඨානි පක්ඛපෙය්‍ය, පුසබ්බානි කට්ඨානි පක්ඛපෙය්‍ය මුඛවාතඤ්ඤි දෛය්‍ය, න ච පංසුකෙන ඕකිරෙය්‍ය. හතේවා නු බො සො පුරිසො මහතං අග්ගිකඛ්ඤං නිබ්බාපෙතුන්ති? නො හෙතං හතෙත, එවමෙව බො හික්ඛවෙ, යසම් සමයෙ උදාතං විතං හොති, අකාලො තසම් සමයෙ ධම්මවිචයසමෙධාජ්ඣිකායා භාවනාය. අකාලො විරියසමෙධාජ්ඣිකායා භාවනාය, අකාලො පිතිසමෙධා-ජ්ඣිකායා භාවනාය. තං කිසං හෙතු උදාතං හික්ඛවෙ විතං. තං එතෙහි ධම්මෙහි දුටුපසමං හොති.

යසම් හික්ඛවෙ, සමයෙ උදාතං විතං හොති කාලො තසම් සමයෙ පාසස්සමෙධාජ්ඣිකායා භාවනාය. කාලො සමාධිසමෙධා-ජ්ඣිකායා භාවනාය. කාලො උපෙධාසමෙධාජ්ඣිකායා භාවනාය. තං කිසං හෙතු, උදාතං හික්ඛවෙ විතං. තං එතෙහි ධම්මෙහි දුටුපසමං හොති. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ, පුරිසො මහතං අග්ගිකඛ්ඤං නිබ්බාපෙතුකාමො අසී, යො තත් අලානි වෙව තිණානි පක්ඛපෙය්‍ය, අලානි වෙව ගොට්ඨානි පක්ඛපෙය්‍ය, අලානි ච කට්ඨානි පක්ඛපෙය්‍ය, අලානි ච මුඛවාතඤ්ඤි දෛය්‍ය, පංසුකෙන ච ඕකිරෙය්‍ය, හතේවා නු බො සො පුරිසො මහතං අග්ගිකඛ්ඤං නිබ්බාපෙතුන්ති? එවමෙවොත. එවමෙව බො හික්ඛවෙ, යසම් සමයෙ උදාතං විතං හොති, කාලො තසම් සමයෙ පාසස්සමෙධාජ්ඣිකායා භාවනාය. කාලො සමාධිසමෙධාජ්ඣිකායා භාවනාය, කාලො උපෙධාසමෙධා-ජ්ඣිකායා භාවනාය. තං කිසං හෙතු, උදාතං හික්ඛවෙ විතං. තං එතෙහි ධම්මෙහි දුටුපසමං හොති. සතිං බ්වාහං හික්ඛවෙ සබ්බස්සං වද්ධිති.

2. 6. 4

මෙතනසුත්තං

600. එකං සමයං හගවා කොලියෙසු විහරති හලිඤ්චසන-නාම කොලියානං නිගමො. අප් බො සමෙත්තො හික්ඛු පුබ්බාසමයං නිවාසෙත්වා පහාවිවරමාදය හලිඤ්චසනං පිණ්ඩාය පටිසිංසු. අප් බො තෙසං හික්ඛුනං එතදහොසි: “අනිප්පගො බො තාව හලිඤ්චසනෙ පිණ්ඩාය වරිතු, යජනුන සං යෙනඤ්ඤතිස්සානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො කෙත්තුපසඛකමෙය්‍යාමා”ති අප් බො තෙ හික්ඛු යෙනඤ්ඤ-තිස්සානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙත්තුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා තෙහි අඤ්ඤතිස්සියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සඤ්ඤි සමෙත්තදිංසු, සමෙත්තදතියං කපං සාරංභියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු, එකමන්තං නිසීදන්තො බො තෙ හික්ඛු තෙ අඤ්ඤතිස්සියා පරිබ්බාජකා එතදවොටුං.

මහණෙනි, යම් කලෙක සිත නොසන්සුන් වේ ද; එසමයෙහි ධම්මච්චයසම්බොජ්ඣංගය වඩනට නො කළි. විරියසම්බොජ්ඣංගය වඩනට නො කළි. පීතියම්බොජ්ඣංගය වඩනට නො කළි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත නො සන්සුන් ය. එය මේ දහමින් නොසන්සිඳුවිය හැක්කේ වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මහත් ගීතිකඳක් නිවනු කැමැත්තේ වන්නේ ද; හෙතෙමේ එහි වියලි තණත් බහා ලන්නේ නම් වියලි ගොමත් බහා ලන්නේ නම් වියලි දරන් බහා ලන්නේ නම් මුවසුළඟත් දෙන්නේ නම් වැලි නො ද ඉසින්නේ නම් ඒ පූරිස් තෙමේ මහත් ගීතිකඳ නිවන්නට සුදුසු ද යි. වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කලෙක සිත නොසන්සුන් වේ නම් එසමයෙහි ධම්මච්චයසම්බොජ්ඣංගය වඩනට නො කළි. විරියසම්බොජ්ඣංගය වඩනට නො කළි. පීතියම්බොජ්ඣංගය වඩනට නො කළි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත නො සන්සුන් ය. එය මේ දහමින් නො සන්සිඳුවිය හැකි වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක සිත නොසන්සුන් වේ නම් එසමයෙහි පස්සද්ධියම්බොජ්ඣංගය වඩනට කළි. සමාධියම්බොජ්ඣංගය වඩනට කළි. උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣංගය වඩනට කළි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත නොසන්සුන් ය. එය මේ දහමින් මැනවින් සන්සිඳු විය හැක්කේ වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මහත් ගීතිකඳක් නිවනු කැමැත්තේ වන්නේ ද; හෙතෙමේ එහි අමු තණත් බහා ලන්නේ නම් අමු ගොමත් බහා ලන්නේ නම් අමු දරන් බහා ලන්නේ නම් සිහිල් සුළඟත් දෙන්නේ නම් වැලිත් ඉසින්නේ නම් ඒ පූරිස් තෙමේ මහත් ගීතිකඳ නිවන්නට සුදුසු ද යි. වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කලෙක සිත නො සන්සුන් වේ නම් එසමයෙහි පස්සද්ධියම්බොජ්ඣංගය වඩනට කළි. සමාධියම්බොජ්ඣංගය වඩනට කළි. උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣංගය වඩනට කළි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත නො සන්සුන් ය. එය මේ දහමින් මැනවින් සන්සිඳු විය හැක්කේ වෙයි. මහණෙනි, සිතිය වූ කලි සියලු යන්හි ම කැමති විය යුතු යයි මම කියමි යි.

2. 6. 4

මෙතන සූත්‍රය

600. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්තේ කොලිය දනව්වෙහි හලිද්ද වසන නම් කොලියයන්ගේ නියමගමහි වැඩවසන සේක. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන හලිද්දවසන නියමගමට පිඬු පිණිය පිළිසියහ. ඉක්බිති ඒ භික්ෂූන්ට වේ සිත විය: හලිද්දවසනයෙහි පිඬු පිණිය හැඳරන්නට යවමි කල් වැඩි ය. අපි අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම වෙත එළඹෙන්නාමෝ නම් මැනැවැ' යි. එකල්හි ඒ භික්ෂූහු අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම වෙත එළඹියහ. එළඹ ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජන් සමඟ සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කතා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූන්ට ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙය කිනු:

සමණො ආවුසො, ගොතමො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙති: “එට තුමෙහ භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය වෙනසො උපකක්ඛලෙසෙ පඤ්ඤාය දුඛලිකරණෙ මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරට්ඨ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුස්සී, ඉති උදාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තනය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපණෙන¹ ඵරික්ඛා විහරට්ඨ. කරුණාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරට්ඨ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුස්සී, ඉති උදාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තනය සබ්බාවන්තං ලොකං කරුණාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපණෙන¹ ඵරික්ඛා විහරට්ඨ. මුද්දිතාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරට්ඨ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුස්සී, ඉති උදාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තනය සබ්බාවන්තං ලොකං මුද්දිතාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපණෙන¹ ඵරික්ඛා විහරට්ඨ. උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරට්ඨ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුස්සී, ඉති උදාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තනය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපණෙන¹ ඵරික්ඛා විහරට්ඨ”ති.

මයං ඛො ආවුසො, සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙමි: “එට තුමෙහ ආවුසො, පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය වෙනසො උපකක්ඛලෙසෙ පඤ්ඤාය දුඛලිකරණෙ මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරට්ඨ -පෙ- කරුණාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරට්ඨ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුස්සී, ඉති උදාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තනය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපණෙන ඵරික්ඛා විහරට්ඨ”ති. ඉධ නො ආවුසො, කො විසෙසො කො අධිප්පායො කිං නානාකරණං සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමිත්තාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනය වා ධම්මදෙසනං අනුසාසනියා වා අනුසාසනිනී.

අට්ඨ ඛො තෙ භික්ඛු තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං තෙව අභිනාදිංසු, නාප්පට්ඨෙකාසිංසු. අනභිනාදිත්ථා අප්පට්ඨෙකාසිත්ථා උට්ඨායාසනා පකකට්ඨිංසු, හගවතො සන්තතිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජානිත්ථොමාති. අට්ඨ ඛො තෙ භික්ඛු හලිද්දවසනෙ පිණ්ඩාය වරිත්ථා පඨානන්තං පිණ්ඩපාතපටිකකන්තා යෙන හගවා තෙනුපසංඛාමිංසු. උපසංඛාමිත්ථා හගවන්තං අභිවාදෙත්ථා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීද්ධා ඛො තෙ භික්ඛු හගවන්තං එතදවොචු: ඉධ මයං හතෙහි, පුඤ්ඤානසමයං නිවාසෙත්ථා පතඤ්චිවරමාදාය හලිද්දවසනං පිණ්ඩාය පටිසිමිහ. තෙසං නො හතෙහි, අමිත්තාකං එතදහොසි: “අනිප්පගො ඛො තෙව හලිද්දවසනෙ පිණ්ඩාය වරිත්ථා, යනුත්ත මයං යෙන අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංඛාමෙය්‍යාමා”ති.

ඇවැත්නි, මහණ ගොයුම් සව්වනට මෙසේ දහම් දෙසයි: “මහණෙනි, එවු, තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන නිවරණ පහකොට මෙන්සහගිය සිතින් එක්දිගක් පතුරුවා වෙසෙව. එසේ දෙවන දිග ද එසේ තෙවන දිග ද එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව) මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සඵාත්මනයෙන් සියල්ලෙන් යුත් ලොව විපුල වූ මහත් බවට පැමිණ නො පමණ වූ වෙර නැති දෙමනස් රහිත මෙන්සහගිය සිතින් පතුරුවා වෙසෙව, කුප්පුසහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව. එසේ දෙවන දිග ද එසේ තෙවන දිග ද එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව) මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සඵාත්මනයෙන් සියල්ලෙන් යුත් ලොව විපුල වූ මහත් බවට පැමිණ නො පමණ වූ වෙර නැති දෙමනස් රහිත කුප්පුසහගිය සිතින් පතුරුවා වෙසෙව. මුදිතා සහගත සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව. එසේ දෙවන දිග ද, එසේ තෙවන දිග ද, එසේ සිවුවන දිග ද. (පතුරුවා වෙසෙව) මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සඵාත්මනයෙන් සියල්ලෙන් යුත් ලොව විපුල වූ මහත් බවට ගිය නොපමණ වූ වෙර නැති දෙමනස් රහිත මුදිතා සහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙව. මැදහත් බව සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව. එසේ දෙවන දිග ද, එසේ තෙවන දිග ද, එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව) මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සර්වාත්මනයෙන් සියලු ලොව පතුරුණු මහත් බවට ගිය නොපමණ වූ වෙර නැති දෙමනස් රහිත උපෙක්ඛා සහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙව යි.

ඇවැත්නි, අපි ද සව්වනට මෙසේ දහම් දෙසමු: “ඇවැත්නි එව මෙහි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන නිවරණ පහ කොට මෙන් සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව...කරුණා සහගත සිතින් ... මුදිතා සහගත සිතින් ... උපෙක්ඛා සහගත සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව. එසේ දෙවන දිග ද එසේ තෙවන දිග ද එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව) මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සර්වාත්මනයෙන් සියලු ලොව පතුරුණු මහත් බවට ගිය නො පමණ වූ වෙර නැති, දෙමනස් රහිත උපෙක්ඛා සහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙව” යි. ඇවැත්නි. මෙහි මහණ ගොයුම්හුගේ හා අපගේ යම් මේ ධර්මදෙශනාව හා සමග ධර්මදෙශනාවක් හෝ අනුශාසනාව හා සමග අනුශාසනාවක් ඇද්ද, අප දෙදෙනාගේ මේ පැනවීමෙහිලා විශේෂ කීම, අධික ප්‍රයෝග කීම, නානාකිකිමැ යි.

එකල්හි ඒ භික්ෂුහු ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ භාෂිතය නො ම පිළිගත්හ. නොම පිළිකෙච් කළහ. නොපිළිගෙන නොපිළිකෙච් කොට “මේ භාෂිතයේ අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සමීපයෙහි දී දන ගන්නෙමු” යි හුතස්නෙන් නැගී පිටත්ව ගියහ. ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු හලිද්දවසනයෙහි පිඩු පිණිස හැසිර පසුබට පිණ්ඩපානයෙන් වැළකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක ජුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කළහ. වහන්ස, මෙහි අපි පෙරවරු හැඳපෙරව පාසිවුරු ගෙන හලිද්දවසනයට පිඩු පිණිස පිවිසියෙමු. වහන්ස, ඒ අපට මෙබඳු සිතෙක් විය: “හලිද්දවසනයෙහි පිඩු පිණිස හැසිරෙන්නට තව ම කල් වැඩිය, අපි අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම කරා එළඹෙන්නමෝ නම් ඉතා යෙහෙකැයි. වහන්ස, එකල්හි අපි අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ

අථ ඛො මයං භතෙන, යෙනඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංඛිතමිති. උපසංඛිතමිත්වා තෙහි අඤ්ඤතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සංඛිං සමෙවාදිමිති. සමෙවාදනියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙකො එකමනානං නිසිදිමිති. එකමනානං නිසිතො ඛො අමෙහ භතෙන, තෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එතදවොදු:

සමංශො ආවසො, ගොතමො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙති: “එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය වෙනසො උපකක්කලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිකා විහරථ -පෙ- කරුණාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- මුදිතාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිකා විහරථ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්බාපජ්ජන ඵරිකා විහරථා”ති.

මයං ඛො ආවුසො, සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙම: “එථ තුමෙහ ආවුසො, පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය වෙනසො උපකක්කලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිකා විහරථ -පෙ- කරුණාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- මුදිතාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිකා විහරථ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්බාපජ්ජන ඵරිකා විහරථා”ති. ඉධ නො ආවුසො, කො විසෙසො කො අධිප්පායො කිං නානාකරණං, සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමොකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං අනුසාසනියා වා අනුසාසනිකා.

අථ ඛො මයං භතෙන, තෙසං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං නෙව අභිනාදිමිති. නප්පට්ඨෙක්ඛාසිමිති. අනභිනාදිත්වා අප්පට්ඨෙක්ඛාසිත්වා උට්ඨායාසනා පක්ඛාමිමිති, “භගවතො සත්ථිකෙ එත්තස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජානිත්තො”ති. එවංවාදිතො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමෙසු වචනියා: “කථං භාවිතා පනාවුසො මෙත්තා වෙතොවිමුත්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිච්චලා කිම්පරියොසානා? කථං භාවිතා පනාවුසො, කරුණාවෙතොවිමුත්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිච්චලා කිංපරියොසානා? කථං භාවිතා පනාවුසො, මුදිතා වෙතොවිමුත්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිච්චලා කිංපරියොසානා? කථං භාවිතා පනාවුසො උපෙබ්බාවෙතොවිමුත්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිච්චලා කිංපරියොසානා”ති. එවං පුට්ඨා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා න වෙව සමාධිත්තොති, උත්තරිඤ්ඤා විසානං ආපජ්ජිත්තොති. තං කිස්ස හෙතු: යථා තං භික්ඛවෙ අවිසයසමි. නාහං තං භික්ඛවෙ, පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බන්තෙ සස්සමණ- බ්බාහමණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය යො ඉමෙසං පඤ්ඤානං වෙය්‍යාකර- ණෙන වින්තං ආරාධෙය්‍ය අඤ්ඤානු තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා ඉතො වා පන සුඛා.

අරම කරා එළඹුණෙමු. එළඹී ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජන් සමග සතුටු වූමු. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කතා කොට නිවො එකත් පසෙක හිඳගත්තෙමු. වහන්ස, එකත්පසෙක හුන් අපට ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙය කිහි :

ඇවැත්නි, මහණ ගොයුම් සවිවනට මෙසේ දහම් දෙසයි: “මහණෙනි එව, තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පඤ්ඤානිවරණ පහ කොට මෙන්සහගිය සිතින් ...එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව... කුළුණු සහගිය සිතින් ... මුදිතා සහගන සිතින් ... උපෙක්ඛා සහගන සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව, එසේ දෙවන දිග ද එසේ තෙවන දිග ද එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව). මෙසේ උඩ යට සරස සථානමනායෙන් සියලු ලොව පැතුරුණු මහත් බවට ගිය නො පමණ වූ වෙර නැති දෙමනස් රහිත උපෙක්ඛාසහගන සිතින් පතුරුවා වෙසෙව”යි.

ඇවැත්නි, අපිදු සවිවනට මෙසේ දහම් දෙසමු. “ඇවැත්නි, එව තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පඤ්ඤානිවරණ පහ කොට මෙන් සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව,...කුළුණු සහගිය සිතින් ... මුදිතා සහගන සිතින් ... උපෙක්ඛාසහගන සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව. එසේ දෙවන දිග ද එසේ තෙවන දිග ද එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව) මෙසේ උඩ යට සරස සියලු නන්හි සථානමනායෙන් සියලු ලොව පැතුරුණු මහත් බවට ගිය නො පමණ වූ වෙර නැති දෙමනස් රහිත උපෙක්ඛාසහගන සිතින් පතුරුවා වෙසෙව” යි. ඇවැත්නි, ලෙහි මහණ ගොයුම්හුගේ හා අපගේ යම් මේ ධර්මදෙශනාව සමග ධර්මදෙශනාවක් හෝ අනුශාසනාව හා සමග අනුශාසනාවක් හෝ ඇද්ද, අප දෙදෙනාගේ මේ පැනවීමෙහි ලා විශේෂ කිම, අධික ප්‍රයෝග කිම, නානාකිමැ යි.

වහන්ස, ඉක්බිති අපි ඒ අන්තොටුපිරිවැජ්ජන්ගේ වදන් නොම පිළිගනුමහ. නො ම පිළිකෙටි කළමහ. නො පිළිගෙන නො පිළිකෙටි කොට මේ වදනෙහි අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි දි දැනගන්නෙමු යි හුනස්නෙන් නැගී පිටත්ව ගියෙමු යි. මහණෙනි, මෙබඳු වාද ඇති අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කියයුතු වන්නාහ: ඇවැත්නි, කෙසේ වඩනලද මෛත්‍රීවික්ෂාවිමුක්තිය (අර්පණාසමාධිය) කිනම් ගති ඇත්ති කුමක් උතුම් කොට ඇත්ති කිනම් අනුසස් ඇත්ති කුමක් කෙළවර කොට ඇත්ති වේ ද? ඇවැත්නි, කෙසේ වඩන ලද කරුණාවික්ෂාවිමුක්තිය කිනම් ගති ඇත්ති කුමක් උතුම් කොට ඇත්ති කිනම් අනුසස් ඇත්ති කුමක් කෙළවර කොට ඇත්ති වේ ද? ඇවැත්නි, කෙසේ වඩනලද මුදිතා වික්ෂාවිමුක්තිය කිනම් ගති ඇත්ති කුමක් උතුම් කොට ඇත්ති කිනම් අනුසස් ඇත්ති කුමක් කෙළවර කොට ඇත්ති වේ ද? ඇවැත්නි, කෙසේ වඩනලද උපෙක්ඛා-වික්ෂාවිමුක්තිය කිනම් ගති ඇත්ති කුමක් උතුම් කොට ඇත්ති කිනම් අනුසස් ඇත්ති කුමක් කෙළවර කොට ඇත්ති වේ ද යි. මහණෙනි, මෙසේ ප්‍රචවුස්නා ලද අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ සපයා කියන්නට නො ද හැකි වන්නාහ. මතු දුකටත් පැමිණෙන්නාහ. හේ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අවිෂය කරුණෙහිලා යම්සේ නම් එමෙහි. මහණෙනි, තථාගත කෙනකුන් විසින් හෝ තථාගත සවිවකු විසින් හෝ මෙයින් අසා හෝ හැර යමෙක් මේ පැන විසඳීමෙන් සිත් ගන්නේ නම් දෙවියන් සහිත මරුන් බඹුන් සහිත ලොවිහි මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි එබන්දකු මම නො ම දකිමි.

කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, මෙතනාවෙනොවිමුත්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිංඵලා කිංපරියොසානා : ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු මෙතනා-සහගතං සතිසමොඤ්ඤාධානං භාවෙති -පෙ- මෙතනා සහගතං උපෙඛා සමොඤ්ඤාධානං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොසසග්ගපරිණාමිං. සො සචෙ ආකඛති අප්පට්ඨකතුලෙ පට්ඨකතුල¹ සඤ්ඤි විහරෙය්‍යනති පට්ඨකතුලසඤ්ඤි තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඛති පට්ඨකතුලෙ අප්පට්ඨකතුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යනති අප්පට්ඨකතුලසඤ්ඤි තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඛති අප්පට්ඨකතුලෙ ච පට්ඨකතුලෙ ච පට්ඨකතුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යනති පට්ඨකතුලසඤ්ඤි තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඛති පට්ඨකතුලෙ ච අප්පට්ඨකතුලෙ ච අප්පට්ඨකතුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යනති අප්පට්ඨකතුලසඤ්ඤි තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඛති පට්ඨකතුලෙ ච අප්පට්ඨකතුලෙ ච පට්ඨකතුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යනති පට්ඨකතුලසඤ්ඤි තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඛති අප්පට්ඨකතුලසඤ්ඤි පට්ඨකතුලසඤ්ඤි තද්දුගං අභිනිවජ්ජෙත්වා උපෙඛකො විහරෙය්‍යං සතො සමප්පානොති උපෙඛකො තත්ථ විහරති සතො සමප්පානො. සුභං වා ඛො පන විමොඛං උපසමප්පෑති විහරති, සුභපරමාහං භික්ඛවෙ, මෙතනා වෙනොවිමුත්තිං වද්මි ඉධ පඤ්ඤාස්ස භික්ඛුනො උත්තරිං විමුත්තිං අප්පට්ඨිජ්ඣන්තො.

කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, කරුණාවෙනොවිමුත්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිංඵලා කිං පරියොසානා : ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කරුණා-සහගතං සතිසමොඤ්ඤාධානං භාවෙති -පෙ- කරුණාසහගතං උපෙඛා සමොඤ්ඤාධානං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොසසග්ගපරිණාමිං. සො සචෙ ආකඛති අප්පට්ඨකතුලෙ පට්ඨකතුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යනති. පට්ඨකතුලසඤ්ඤි තත්ථ විහරති, සචෙ ආකඛති පට්ඨකතුලෙ අප්පට්ඨකතුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යනති. අප්පට්ඨකතුලසඤ්ඤි තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඛති අප්පට්ඨකතුලෙ ච පට්ඨකතුලෙ ච පට්ඨකතුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යනති, පට්ඨකතුලසඤ්ඤි තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඛති පට්ඨකතුලෙ ච අප්පට්ඨකතුලෙ ච අප්පට්ඨකතුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යනති, අප්පට්ඨකතුලසඤ්ඤි තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඛති අප්පට්ඨකතුලෙ ච පට්ඨකතුලෙ ච තද්දුගං අභිනිවජ්ජෙත්වා උපෙඛකො විහරෙය්‍යං සතො සමප්පානොති, උපෙඛකො තත්ථ විහරති සතො සමප්පානො. සබ්බසො වා රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසසඤ්ඤානං අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසමප්පෑති විහරති. ආකාසානඤ්ඤායතනපරමාහං භික්ඛවෙ, කරුණාවෙනොවිමුත්තිං වද්මි, ඉධ පඤ්ඤාස්ස භික්ඛුනො උත්තරිං විමුත්තිං අප්පට්ඨිජ්ඣන්තො.

1. අප්පට්ඨකතුල පට්ඨකතුල - මජ්ඣං, සා. 1.

මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද මෙත්රිවිත්තවිමුක්තිය කිනම් ගති ඇත්ති 'කුමක් උතුම් කොට ඇත්ති කිනම් අනුසස් ඇත්ති කුමක් කෙළවර කොට ඇත්ති වේ ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණ විවේකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත වොසසගපරිණාමි කොට මෙත්තාසහගත යනියමොක්ඛාස්සකිය වඩයි... මෙත්තාසහගත උපෙබ්බාසමොක්ඛාස්සකිය වඩයි. ඉදින් හෙතෙමේ ඉටු අරමුණෙහි අනිටු හැඟීම ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා අනිටු හැඟීම ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් අනිටු අරමුණෙහි ඉටු හැඟීම ඇතිව වෙසෙන්නෙමි යි කැමති වේ නම් එහිලා ඉටු හැඟීම ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් ඉටු අරමුණෙහිත් අනිටු අරමුණෙහිත් ඉටු හැඟීම ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා ඉටු හැඟීම ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් ඉටු අරමුණෙහිත් අනිටු අරමුණෙහිත් අනිටු හැඟීම ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා අනිටු හැඟීම ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් ඉටු අරමුණත් අනිටු අරමුණත් යන දෙක දුරු කොට උපෙක්ඛා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදනුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා උපෙක්ඛා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදනුම් ඇතිව වෙසේ. භූතවිමොක්ඛයට හෝ පැමිණ වෙසේ. මහණෙනි, ලොකිකප්‍රඥා ඇති මතු විමුක්තිය (අර්හත්තය) අවබෝධ නොකරන මහණෙහි මෙත්රිවිත්තවිමුක්තිය භූතය කෙළවර කොට ඇත්තියයි මම කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කරුණාවෙතොවිමුක්තිය කිනම් ගති ඇත්ති 'කුමක් උතුම් කොට ඇත්ති කිනම් අනුසස් ඇත්ති කුමක් කෙළවර කොට ඇත්ති වේ ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණ විවේකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත වොසසගපරිණාමි කොට කරුණා සහගත යනියමොක්ඛාස්සකිය වඩයි... කරුණා සහගත උපෙබ්බාසමොක්ඛාස්සකිය වඩයි. ඉදින් හෙතෙමේ ඉටු අරමුණෙහි අනිටු හැඟීම ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා අනිටු හැඟීම ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් අනිටු අරමුණෙහි ඉටු හැඟීම ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා ඉටු හැඟීම ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් ඉටු අරමුණෙහිත් අනිටු අරමුණෙහිත් අනිටු හැඟීම ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා අනිටු හැඟීම ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් අනිටු අරමුණෙහිත් ඉටු අරමුණෙහිත් ඉටු හැඟීම ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා ඉටු හැඟීම ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් ඉටු අරමුණත් අනිටු අරමුණත් යන දෙක දුරු කොට උපෙක්ඛා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදනුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා උපෙක්ඛා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදනුම් ඇතිව වෙසේ. යර්වප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවන් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංසංඥාවන්ගේ අස්තඛාමයෙන් නානාත්වසංඥාවන්ගේ නොමෙතෙහි කිරීමෙන් ආකාසය අනන්තයයි ආකාසානක්ඛායත්තයට පැමිණ හෝ වෙසේ. මහණෙනි, ලොකිකප්‍රඥා ඇති මතු විමුක්තිය අවබෝධ නොකරන මහණෙහි කරුණාවිත්තවිමුක්තිය ආකාසානක්ඛායත්තය පරම කොට ඇත්තිය යි මම කියමි.

කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, මුදිතා වෙතොවිමුත්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිංඵලා කිංපරියොසානා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු මුදිතාසහගතං සතිසංකොඡ්ඤායං භාවෙති -පෙ- මුදිතාසහගතං උපෙබ්බාසංකොඡ්ඤායං භාවෙති, විවෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොස්සග්ගා පරිඤාමිං. සො සචෙ ආකඤ්ඤාති අප්පට්ඨකතුලෙ පටිකතුලසංඤ්ඤා විහරෙය්‍යානති, පටිකතුලසංඤ්ඤා තත්ථ විහරති -පෙ- සචෙ ආකඤ්ඤාති අප්පට්ඨකතුලසංඤ්ඤා පටිකතුලසංඤ්ඤා තදුභයං අභිනිවජ්ජෙය්‍යා උපෙබ්බකො විහරෙය්‍යාං සතො සමපජානොති, උපෙබ්බකො තත්ථ විහරති සතො සමපජානො. සබ්බසො වා පන ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතිකකමම අනන්තං විඤ්ඤාණානං විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනපරමාහං භික්ඛවෙ, මුදිතාවෙතොවිමුත්තං වදුමි, ඉධ පඤ්ඤාස්ස භික්ඛුනො උත්තරිං විමුත්තං අප්පට්ඨිජ්ඣන්තො.

කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, උපෙබ්බාවෙතොවිමුත්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිංඵලා කිංපරියොසානා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු උපෙබ්බාසහගතං සතිසංකොඡ්ඤායං භාවෙති -පෙ- උපෙබ්බාසහගතං උපෙබ්බාසංකොඡ්ඤායං භාවෙති විවෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොස්සග්ගා පරිඤාමිං. සො සචෙ ආකඤ්ඤාති අප්පට්ඨකතුලෙ පටිකතුලසංඤ්ඤා විහරෙය්‍යානති, පටිකතුලසංඤ්ඤා තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඤ්ඤාති පටිකතුලෙ අප්පට්ඨකතුලසංඤ්ඤා විහරෙය්‍යානති, අප්පට්ඨකතුලසංඤ්ඤා තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඤ්ඤාති අප්පට්ඨකතුලෙ ව පටිකතුලෙ ව පටිකතුලසංඤ්ඤා විහරෙය්‍යානති, පටිකතුලසංඤ්ඤා තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඤ්ඤාති පටිකතුලෙ ව අප්පට්ඨකතුලෙ ව අප්පට්ඨකතුලසංඤ්ඤා විහරෙය්‍යානති, අප්පට්ඨකතුලසංඤ්ඤා තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඤ්ඤාති, අප්පට්ඨකතුලසංඤ්ඤා පටිකතුලසංඤ්ඤා තදුභයං අභිනිවජ්ජෙය්‍යා උපෙබ්බකො විහරෙය්‍යාං සතො සමපජානොති, උපෙබ්බකො තත්ථ විහරති සතො සමපජානො. සබ්බසො වා පන විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතිකකමම නත්ථ කිඤ්චිති ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනපරමාහං භික්ඛවෙ, උපෙබ්බාවෙතොවිමුත්තං වදුමි, ඉධ පඤ්ඤාස්ස භික්ඛුනො උත්තරිං විමුත්තං අප්පට්ඨිජ්ඣන්තො.

මහණෙනි, කෙසේ වෙතත් උදාසීනභාවය නිසාම ගති ඇත්තී කුමක් උතුම් කොට ඇත්තී කිනම් අනුසස් ඇත්තී කුමක් කෙළවර කොට ඇත්තී වේ ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණ විවේකනීයස්ස වීරාගනීයස්ස නිරෝධනීයස්ස වොස්සගහපරිණාමී කොට මුදිතාසහගත සන්තප්පබාලකායය වෙයි... මුදිතාසහගත උපෙකාසමොඡ්ඤාය වෙයි. ඉදින් හෙතෙමේ අනිටු අරමුණෙහි ඉටුහැඟුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහි ලා අනිටු හැඟුම් ඇතිව වෙසේ... ඉදින් ඉටු අරමුණක් අනිටු අරමුණක් යන දෙක දුරු කොට උපෙකා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදැනුම ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහි ලා උපෙකා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදැනුම ඇතිව වෙසේ. සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනය ඉක්මවා විශුද්ධිය අනාගතයයි විශුද්ධියඤ්ඤායතනයට පැමිණ හෝ වෙසේ. මහණෙනි, ලොකිකප්‍රඥා ඇති මතු විමුක්තිය අවබෝධ නොකරන මහණහට මුදිතාවෙතොවිමුක්තිය විශුද්ධියඤ්ඤායතනය පරම කොට ඇත්තී ය යි මම කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ වෙතත් උදාසීනභාවය නිසාම ගති ඇත්තී කුමක් උතුම් කොට ඇත්තී කිනම් අනුසස් ඇත්තී කුමක් කෙළවර කොට ඇත්තී වේ ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණ විවේකනීයස්ස වීරාගනීයස්ස නිරෝධනීයස්ස වොස්සගහ-පරිණාමී කොට උපෙකාසහගත සන්තප්පබාලකායය වෙයි... උපෙකා සහගතඋපෙකාසමොඡ්ඤාය වෙයි. ඉදින් හෙතෙමේ ඉටු අරමුණෙහි අනිටු හැඟුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා අනිටු හැඟුම් ඇතිව වෙසේ. ඉදින් අනිටු අරමුණෙහි ඉටුහැඟුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා ඉටුහැඟුම් ඇතිව වෙසේ. ඉදින් ඉටුඅරමුණෙහිත් අනිටුඅරමුණෙහිත් අනිටුහැඟුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා අනිටුහැඟුම් ඇතිව වෙසේ. ඉදින් අනිටුඅරමුණෙහිත් ඉටුඅරමුණෙහිත් ඉටුහැඟුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා ඉටුහැඟුම් ඇතිව වෙසේ. ඉදින් ඉටුඅරමුණක් අනිටුඅරමුණක් යන දෙක දුරු කොට උපෙකා ඇතිව සිහි ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා උපෙකා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදැනුම ඇතිව වෙසේ. සර්වප්‍රකාරයෙන් විශුද්ධියඤ්ඤායතනය ඉක්මවා කිසිවක් නැතැයි ආකිඤ්ඤායතනයට පැමිණ හෝ වෙසේ. මහණෙනි, ලොකිකප්‍රඥා ඇති මතු විමුක්තිය අවබෝධ නොකරන මහණහට උපෙකා විතොවිමුක්තිය ආකිඤ්ඤායතනය පරම කොට ඇත්තී ය යි මම කියමි.

2. 6. 5

සඛගාරවසුත්තං

601. අථ ඛො සඛගාරවො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්ඛා භගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනියං කථං සාරාණියං විතිසාරෙත්වා එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසිකො ඛො සඛගාරවො බ්‍රාහ්මණො භගවතා එතදචොච: කො නු ඛො භො ගොතම, හෙතු කො පච්චයො යෙනෙකද දිසරතං සජ්ඣායකතාපි මනතා නාපටිහන්ති, පගෙව අසජ්ඣායකතා? කො පන භො ගොතම, හෙතු කො පච්චයො යෙනෙකද දිසරතං අසජ්ඣායකතාපි මනතා පටිහන්ති. පගෙව සජ්ඣායකතාති.

යසම් ඛො බ්‍රාහ්මණ, සමයෙ කාමරාගපරිවුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති කාමරාගපරෙතෙන. උප්පන්නස්ස ච කාමරාගස්ස නිස්සරණං යථාභූතං නාපජානාති¹. අත්තත්ථෙති තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති² න ප්‍යසති. පරත්ථෙති තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න ප්‍යසති. උභයත්ථෙති තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න ප්‍යසති. දිසරතං සජ්ඣායකතාපි මනතා නාපටිහන්ති. පගෙව අසජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්දසනො සංසට්ඨා ලාබ්‍ය වා හලිද්දියා වා නිලාය³ වා මඤ්ඤට්ඨාය වා, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො සකං මුඛනිමිත්තං පච්චවෙකම්මානො යථාභූතං න ජානෙය්‍ය න පසෙය්‍ය. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ කාමරාගපරිවුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති කාමරාගපරෙතෙන උප්පන්නස්ස ච කාමරාගස්ස නිස්සරණං යථාභූතං නාපජානාති. අත්තත්ථෙති තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න ප්‍යසති. පරත්ථෙති -පෙ- උභයත්ථෙති තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න ප්‍යසති. දිසරතං සජ්ඣායකතාපි මනතා නාපටිහන්ති පගෙව අසජ්ඣායකතා.

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ බ්‍යාපාදපරිවුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති බ්‍යාපාදපරෙතෙන. උප්පන්නස්ස ච බ්‍යාපාදස්ස නිස්සරණං යථාභූතං න ජානාති. අත්තත්ථෙති තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න ප්‍යසති. පරත්ථෙති -පෙ- උභයත්ථෙති තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න ප්‍යසති. දිසරතං සජ්ඣායකතාපි මනතා නාපටිහන්ති. පගෙව අසජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්දසනො අභිනා සන්නතො උක්ඛාට්ඨිතො⁴ උක්ඛද්ධජානො⁵, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො සකං මුඛනිමිත්තං පච්චවෙකම්මානො යථාභූතං න ජානෙය්‍ය න පසෙය්‍ය. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ බ්‍යාපාදපරිවුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති බ්‍යාපාදපරෙතෙන. උප්පන්නස්ස ච බ්‍යාපාදස්ස නිස්සරණං යථාභූතං නාපජානාති. අත්තත්ථෙති තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න ප්‍යසති. පරත්ථෙති -පෙ- උභයත්ථෙති තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න ප්‍යසති. දිසරතං සජ්ඣායකතාපි මනතා නාපටිහන්ති. පගෙව අසජ්ඣායකතා.

1. නාපජානාති - සි 1, 2.

2. නාපජානාති - මජ්ඣ, සා.

3. හලිද්දියා වා මඤ්ඤට්ඨාය වා - සි 1, 2. නිලියා සා.

4. පක්ඛට්ඨිතො - මජ්ඣ, උක්ඛට්ඨිතො - සා,

5. උක්ඛද්ධජාන - මජ්ඣ, උක්ඛද්ධජාන - සා,

2. 6. 5

සංකාරව සූත්‍රය

601. එකල්හි සංකාරව බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු ධර්ම කටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්නේය. එකත්පස්ව හුන් සංකාරව බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේය. හවන් ගෞතමයෙනි, යම් හෙයකින් ඇතැම් දිනෙක දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහඳුළ මන්ත්‍ර නබා හඳුළ මන්ත්‍ර පවා නොවැටහේ ද, එයට හෙතු කිම? ප්‍රත්‍යය කිම? හවන් ගෞතමයෙනි, යම් හෙයකින් ඇතැම් දිනෙක දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හඳුළ මන්ත්‍ර නබා නො හඳුළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ ද, එයට හෙතු කිම? ප්‍රත්‍යය කිමැයි.

බමුණ, යම් කලෙක කාමරාගයෙන් මධ්‍යා ලද කාමරාගය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද, උපන් කාමරාගය දුරු කිරීමත් තතුයේ නො දනී ද; එසමයෙහි ආත්මාක්‍ෂීයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. එසමයෙහි පරාක්‍ෂීයත් තතුයේ නො දනී නො දකී. එසමයෙහි උභයාක්‍ෂීයත් තතුයේ නො දනී නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හඳුළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ. නො හඳුළ මන්ත්‍ර කැල මැ නො වැටහෙයි. බමුණ, යම්සේ දියබඳුනෙක් ලතුයෙන් හෝ කහ පැහැයෙන් හෝ නිල්පැහැයෙන් හෝ මදවිය පැහැයෙන් හෝ මුසු වූයේ වේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි සිය මුවසටහන බලන්නේ තතුයේ නො දන්නේය, නො දක්නේ ය. බමුණ, එසෙයින් ම යම් කලෙක කාමරාගයෙන් මධ්‍යා ලද කාමරාගය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් කාමරාගය දුරු කිරීමත් තතුයේ නො දනී ද; එසමයෙහි ආත්මාක්‍ෂීයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. පරාක්‍ෂීයත්... එසමයෙහි උභයාක්‍ෂීයත් තතුයේ නො දනී නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හඳුළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ. නො හඳුළ මන්ත්‍ර කැල මැ නො වැටහෙයි.

බමුණ, නැවත අනෙකක් ද කියවි. යම්කලෙක ව්‍යාපාදයෙන් මධ්‍යා ලද ව්‍යාපාදය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද, උපන් ව්‍යාපාද දුරු කිරීමත් තතුයේ නො දනී ද; එසමයෙහි ආත්මාක්‍ෂීයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. පරාක්‍ෂීයත්... එසමයෙහි උභයාක්‍ෂීයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නො හඳුළ මන්ත්‍ර නබා හඳුළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ. බමුණ, යම්සේ දියබඳුනෙක් ගින්නෙන් නැවුණේ කැකැරුණේ හටගත් උණුසුම් ඇත්තේ වේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් සිය මුවසටහන බලන්නේ තතුයේ නො දන්නේය, නො දක්නේ ය. බමුණ, එසෙයින් ම යම්කලෙක ව්‍යාපාදයෙන් මධ්‍යා ලද ව්‍යාපාදය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද උපන් ව්‍යාපාද දුරු කිරීමත් තතුයේ නො දනී ද; එසමයෙහි ආත්මාක්‍ෂීයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. පරාක්‍ෂීයත්... එසමයෙහි උභයාක්‍ෂීයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහඳුළ මන්ත්‍ර නබා හඳුළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ.

පුනච පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ ථිනම්ඤ්ඤපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති ථිනම්ඤ්ඤපරෙතෙන, උප්පන්නාස ව ථිනම්ඤ්ඤානි නිස්සරණං යථාභූතං නප්පජානාති. අත්තකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න පසස්සති. පරක්ඛමි -පෙ- උභයක්ඛමි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසස්සති. දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනානා නප්පට්ඨනති. පගෙව අසජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්දමනො සෙවාලපණකපරියොනදො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො සකං මුඛනිමිත්තං පච්චෙක්ඛමානො යථාභූතං න ජානෙය්‍ය, න පසෙස්සය්‍ය, එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ ථිනම්ඤ්ඤපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති ථිනම්ඤ්ඤපරෙතෙන, උප්පන්නාස ව ථිනම්ඤ්ඤානි නිස්සරණං යථාභූතං නප්පජානාති, අත්තකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසස්සති, පරක්ඛමි -පෙ- උභයක්ඛමි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න පසස්සති, දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනානා නප්පට්ඨනති, පගෙව අසජ්ඣායකතා.

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ උද්ධච්චකුක්ඛච්චපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති උද්ධච්චකුක්ඛච්චපරෙතෙන. උප්පන්නාස ව උද්ධච්චකුක්ඛච්චානි නිස්සරණං යථාභූතං නප්පජානාති. අත්තකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති. න පසස්සති. පරක්ඛමි -පෙ- උභයක්ඛමි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති. න පසස්සති. දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනානා නප්පට්ඨනති, පගෙව අසජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ උද්දමනො වාතෙරිතො චලිතො හනෙතා ඌමිජාතො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො සකං මුඛනිමිත්තං පච්චෙක්ඛමානො යථාභූතං න ජානෙය්‍ය, න පසෙස්සය්‍ය. එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ උද්ධච්චකුක්ඛච්චපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති උද්ධච්චකුක්ඛච්චපරෙතෙන. උප්පන්නාස ව උද්ධච්චකුක්ඛච්චානි නිස්සරණං යථාභූතං නප්පජානාති. අත්තකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසස්සති. පරක්ඛමි -පෙ- උභයක්ඛමි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසස්සති, දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනානා නප්පට්ඨනති, පගෙව අසජ්ඣායකතා.

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ විචිකිල්ඡාපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති විචිකිල්ඡාපරෙතෙන. උප්පන්නාස ව විචිකිල්ඡාය නිස්සරණං යථාභූතං නප්පජානාති අත්තකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසස්සති. පරක්ඛමි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසස්සති. උභයක්ඛමි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසස්සති. දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනානා නප්පට්ඨනති, පගෙව අසජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්දමනො ආච්ඤා ලුලිතො කලලිභූතො අතිකාරෙ නික්ඛිනො. තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො සකං මුඛනිමිත්තං පච්චෙක්ඛමානො යථාභූතං න ජානෙය්‍ය, න පසෙස්සය්‍ය. එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ විචිකිල්ඡාපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති විචිකිල්ඡාපරෙතෙන. උප්පන්නාස ව විචිකිල්ඡාය නිස්සරණං යථාභූතං නප්පජානාති. අත්තකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසස්සති. පරක්ඛමි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසස්සති. උභයක්ඛමි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසස්සති. දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනානා නප්පට්ඨනති, පගෙව අසජ්ඣායකතා. අයං බො බ්‍රාහ්මණ, හෙතු අයං පච්චයො යෙනෙකද දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනානා නප්පට්ඨනති, පගෙව අසජ්ඣායකතා.

බමුණ නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක ථිනමිඤ්ඤයෙන් මඛනා ලද ථිනමිඤ්ඤ අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් ථිනමිඤ්ඤයාගේ නික්මයාමෙන් තතුයේ නො දනී ද එයමයෙහි ආත්මාත්මයන් තතුයේ නො දනී. නො දකී. පරාත්මයන්...එයමයෙහි උභයාත්මයන් තතුයේ නො දනී, නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ. නො හදළ මන්ත්‍ර කියනු කිම? බමුණ, යම්කලෙක දියබඳුනෙක් පණක සෙවෙලින් හාත්පසින් වැසුණේ වේ ද; ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි සිය මුඛසංහත බලන්නේ තතුයේ නො දන්නේ ය, නො දක්නේ ය. බමුණ, එසෙයින් ම යම්කලෙක ථිනමිඤ්ඤයෙන් මඛනා ලද ථිනමිඤ්ඤ අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් ථිනමිඤ්ඤයාගේ නික්මයාමෙන් තතුයේ නො දනී ද; එයමයෙහි ආත්මාත්මයන් තතුයේ නො දනී, නො දකී. පරාත්මයන්...එයමයෙහි උභයාත්මයන් තතුයේ නො දනී නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහෙයි. නො හදළ මන්ත්‍ර කියනු ම කිම?

බමුණ, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක උද්ධමනකාංශයෙන් මඛනා ලද උද්ධමනකාංශය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් උද්ධමනකාංශයාගේ නික්මයාමෙන් තතුයේ නො දනී ද; එයමයෙහි ආත්මාත්මයන් තතුයේ නො දනී, නො දකී. පරාත්මයන්... එයමයෙහි උභයාත්මයන් තතුයේ නො දනී, නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර තබා හදළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ. බමුණ යම්කලෙක දියබඳුනෙක් සුළුගින් කපුණ වූයේ සැලකුණේ බැමුණේ හටගත් රළ ඇත්තේ වේ ද; ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි සිය මුඛසංහත බලන්නේ තතුයේ නො දන්නේ ය, නො දක්නේ ය. බමුණ, එසෙයින් ම යම්කලෙක උද්ධමනකාංශයෙන් මඛනා ලද උද්ධමනකාංශය අනුව ගිය සිතින් වෙසේ ද උපන් උද්ධමනකාංශයාගේ නික්මයාමෙන් ඇතිසැටියෙන් නො දනී ද; එයමයෙහි ආත්මාත්මයන් තතුයේ නො දනී, නො දකී. පරාත්මයන්... එයමයෙහි උභයාත්මයන් තතුයේ නො දනී, නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර තබා හදළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ.

බමුණ නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක විවිකිච්ඡාවෙන් මඛනා ලද විවිකිච්ඡාව අනුව ගිය සිතින් වෙසේ ද උපන් විවිකිච්ඡාවගේ දුරු කිරීමත් ඇතිසැටියෙන් නො දනී ද; එකල්හි ආත්මාත්මයන් තතුයේ නො දනී, නො දකී. එකල්හි පරාත්මයන් තතුයේ නො දනී, නො දකී. එකල්හි උභයාත්මයන් තතුයේ නො දනී, නො දකී. දිගු කලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ. නොහදළ මන්ත්‍ර කියනු ම කිම? බමුණ, යම්කලෙක දියබඳුනෙක් කැලඹුණේ නොසන්හුන්නේ මඬවූයේ අඳුරෙහි තබන ලද්දේ වේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි සිය මුඛසංහත බලන්නේ ඇතිසැටියෙන් නො දන්නේ ය, නො දක්නේ ය. බමුණ එසෙයින් ම විවිකිච්ඡාවෙන් මඛනා ලද විවිකිච්ඡාව අනුව ගිය සිතින් වෙසේ ද; උපන් විවිකිච්ඡාවගේ නික්මයාමෙන් ඇතිසැටියෙන් නො දනී ද, එයමයෙහි ආත්මාත්මයන් තතුයේ නො දනී, නො දකී. එයමයෙහි පරාත්මයන් තතුයේ නො දනී, නො දකී. එයමයෙහි උභයාත්මයන් තතුයේ නො දනී, නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ. නො හදළ මන්ත්‍ර කියනු ම කිම? බමුණ යම්කලෙක ඇතිසැටිය දිනෙක දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර තබා හදළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ නම් එයට මේ හෙතෙම, මේ ප්‍රත්‍යයයි.

යසම් ච ඛො බ්‍රාහ්මණ සමයෙ න කාමරාගපරිශුද්ධිනෙන චේතසා විහරති න කාමරාගපරෙනෙන. උප්පනක්ඛස්ස ච කාමරාගස්ස නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති. අනතත්ථි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති පස්සති. පරත්ථි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. උභයත්ථි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. දිසරණං අසජ්ඣායකතාපි මනරා පටිභනති, පභෙව සජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්පනො අසංසට්ඨො ලාබ්‍ය වා භද්දිඤ්ඤා වා නිලාය වා මඤ්ඤාට්ඨාය වා, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො සකං මුඛනිමිතං පච්චෙක්ඛමානො යථාභූතං ජානෙය්‍ය, පසෙසෙය්‍ය. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ යසම් සමයෙ න කාමරාගපරි-ශුද්ධිනෙන චේතසා විහරති, න කාමරාගපරෙනෙන. උප්පනක්ඛස්ස ච කාමරාගස්ස නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති. අනතත්ථි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. පරත්ථි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. උභයත්ථි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. දිසරණං අසජ්ඣායකතාපි මනරා පටිභනති, පභෙව සජ්ඣායකතා.

පුන ව පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ න බ්‍යාපාදපට්ඨුට්ඨිතෙන
 චෙනසා විහරති, න බ්‍යාපාදපරෙතෙන. උපානකසස ව බ්‍යාපාදසස
 නිසසරණං යථාභූතං පජානාති. අනුකම්පි නසම් සමයෙ යථාභූතං
 පජානාති පසසති. පරකම්පි නසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති පසසති.
 උගයකම්පි නසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති. පසසති. දිසරතනං
 අසජ්ජායකනාපි මනිතා පටිහනා, පථෙව සජ්ජායකනා. සෙය්‍යාථාපි
 බ්‍රාහ්මණ, උද්දමනො න අභුතො යථාතමනො න උකට්ඨිතො න
 උසසදකථනො -පෙ- පථෙව සජ්ජායකනා.

පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ, යක්‍ෂම් සමයෙ න ටීනවිද්‍යාපරිසුරිසිතෙන
 චෙතසා විහරති න ටීනවිද්‍යාපරෙතෙන. උප්පාදාසංඝ ව ටීනවිද්‍යාසංඝ
 නිසංසරණං යථාභූතං පජානාති. අත්තකම්මි තස්මිං සමයෙ යථාභූතං
 පජානාති, පසංසති. පරකම්මි තස්මිං සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පසංසති.
 උභයකම්මි තස්මිං සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පසංසති. දිස්සරත්තං
 අසජ්ඣායකතාපි මනනා පටිභනති. පගෙව සජ්ඣායකතා. සෙය්‍යාථාපි
 බ්‍රාහ්මණ, උද්දමනා න සෙවාලපණකපරියොනදො -පෙ- පගෙව
 සජ්ඣායකතා.

පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ, යසේ සමයෙ න උද්ධව්වකුකඳව්වපරිසුට්ඨිතෙන
 චෙනසා විහරති, න උද්ධව්වකුකඳව්වපරෙතෙන. උප්පාදාසස ව උද්ධව්ව-
 කුකඳව්වසස නිසසරණං යථාභූතං පජානාති. අනාත්මී නසේ සමයෙ
 යථාභූතං පජානාති, පසසති. පරත්මී තසේ සමයෙ යථාභූතං
 පජානාති, පසසති. උභයත්මී තසේ සමයෙ යථාභූතං පජානාති,
 පසසති. දීසරතාං අසජ්ඣායකතාපි මනතා පටිහනති, පගෙව සජ්ඣායකතා.
 සෙසාථාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්දපනො න වාතෙරිතො, න චලිතො, න භතෙනා,
 න උෂ්මිජාතො -පෙ- පගෙව සජ්ඣායකතා.

බමුණ, යම්කලෙක වූකලි කාමරාගයෙන් නොමඩනා ලද කාමරාගය අනුව නොගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් කාමරාගය දුරු කිරීමත් ඇතිසැටියෙන් දැනි ද, එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුසේ දැනි, දකි. එසමයෙහි පරාත්මයත් තතුසේ දැනි, දකි. එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතුසේ දැනි, දකි. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර තබා නො හදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ. බමුණ යම්සේ දියබඳුනෙක් ලෙසයෙන් හෝ කපුපැහැයෙන් හෝ නිල් පැහැයෙන් හෝ මැටිය පැහැයෙන් හෝ නුමුසු වූයේ වේ ද; ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි සිය මුවසටහන බලන්නේ ඇතිසැටියෙන් දන්නේ ය, දක්නේ ය. බමුණ, එසෙයින් ම යම්කලෙක කාමරාගයෙන් නො මඩනා ලද කාමරාගය අනුව නොගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් කාමරාගය දුරු කිරීමත් ඇතිසැටියෙන් දැනි ද, එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුසේ දැනි, දකි. එසමයෙහි පරාත්මයත් තතුසේ දැනි, දකි. එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතුසේ දැනි, දකි. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර තබා නො හදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ.

බමුණ, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක ව්‍යාපාදයෙන් නොමඩනා ලද ව්‍යාපාදය අනුව නොගිය සිතින් වෙසේ ද. උපන් ව්‍යාපාදයාගේ නිසසරණයත් ඇතිසැටියෙන් දැනි ද, එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුසේ දැනි, දකි. එසමයෙහි පරාත්මයත් තතුසේ දැනි, දකි. එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතුසේ දැනි, දකි. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ. හදළ මන්ත්‍ර කියනු ම කීම? බමුණ, යම්සේ දිය බඳුනෙක් ගින්නෙන් නොනැවුණේ නොකැකැරුණේ නොහටගත් උණුසුම ඇත්තේ වේ ද ... හදළ මන්ත්‍ර කැල මැ වැටහෙයි.

බමුණ, නැවත අනෙකක් ද කියමි; යම්කලෙක ටිනමිඳියෙන් නොමඩනා ලද ටිනමිඳිය අනුව නොගිය සිතින් වෙසේ ද, උපන් ටිනමිඳියාගේ නිසසරණයත් ඇතිසැටියෙන් දැනි ද, එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුසේ දැනි, දකි. එසමයෙහි පරාත්මයත් තතුසේ දැනි, දකි. එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතුසේ දැනි, දකි. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ. හදළ මන්ත්‍ර කියනුම කීම? බමුණ, යම්සේ දියබඳුනෙක් සෙවෙල්පෙණින් හාත්පසින් නො වැසුනේ වේ ද ... හදළ මන්ත්‍ර කැල මැ වැටහෙයි.

බමුණ, නැවත අනෙකක් ද කියමි; යම්කලෙක උභවි-කුත්තවයෙන් නොමඩනා ලද උභවිකුත්තවය අනුව නොගිය සිතින් වෙසේ ද; උපන් උභවිකුත්තවයාගේ නිසසරණයත් ඇති සැටියෙන් දැනි ද; එකල්හි ආත්මාත්මයත් තතුසේ දැනි, දකි. එකල්හි පරාත්මයත් තතුසේ දැනි, දකි. එකල්හි උභයාත්මයත් තතුසේ දැනි, දකි. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ. හදළ මන්ත්‍ර කියනුම කීම? බමුණ, යම්සේ දියබඳුනෙක් සුළඟින් කසින නොවූයේ නොසැලුණේ නොබැමුණේ නොහටගත් රළ ඇත්තේ වේ ද ... හදළ මන්ත්‍ර කැල මැ වැටහෙයි.

පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ න විවිකිච්ඡාපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති, න විවිකිච්ඡාපරෙතෙන. උප්පන්නාය ව විවිකිච්ඡාය නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති. අන්තස්මිති තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. පරස්මිති තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති. පස්සති. උභයස්මිති තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. දීඝරන්තං අසජ්ඣායකතාපි මනානා පටිහනති. පථෙව සජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්දායනො අවෙජා විෂ්ඨායනො අනාවිලො ආලොකෙ නිකම්බෙනා. තස්මිති වස්සමා පුරිසො සකං මුඛනිමිතං පච්චෙකම්බානො යථාභූතං ජානෙය්‍ය, පස්සෙය්‍ය. එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ න විවිකිච්ඡාපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති. න විවිකිච්ඡාපරෙතෙන. උප්පන්නාය ව විවිකිච්ඡාය නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති. අන්තස්මිති තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. පරස්මිති තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති, උභයස්මිති තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති පස්සති. දීඝරන්තං අසජ්ඣායකතාපි මනානා පටිහනති. පථෙව සජ්ඣායකතා. අයං බො බ්‍රාහ්මණ හෙතු. අයං පච්චයො. යෙනෙකද දීඝරන්තං අසජ්ඣායකතාපි මනානා පටිහනති. පථෙව සජ්ඣායකතා.

සත්තමෙ බ්‍රාහ්මණ, බොජ්ඣංගා අනාවරණා අනිවරණා වෙනසො අනුපකම්බෙයා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුක්ඛිච්චලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති. කතමෙ සත්තං? සතිසම්බොජ්ඣංගො බො බ්‍රාහ්මණ, අනාවරණා අනිවරණා වෙනසො අනුපකම්බෙයො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුක්ඛිච්චලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති. -පෙ- උපෙබ්බාසම්බොජ්ඣංගො බො බ්‍රාහ්මණ, අනාවරණා අනිවරණා වෙනසො අනුපකම්බෙයො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුක්ඛිච්චලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති. ඉමෙ බො බ්‍රාහ්මණ, සත්ත බොජ්ඣංගා අනාවරණා අනිවරණා වෙනසො අනුපකම්බෙයො භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුක්ඛිච්චලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති ති. එවං වුත්තෙ සංගාරවො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච; අභිකකන්තං හො ගොතම -පෙ- අජ්ජතග්ගෙ පාණ්දපෙතං සරණං ගතං.

2. 6. 6

අභයසුත්තං

602. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. අථ බො අභයො රාජකුමාරො යෙන භගවා තෙනුපසඬංගි. උපසඬංගිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීත්තො බො අභයො රාජකුමාරො භගවන්තං එතදවොච: පුරුණො භගෙන, කසිසපො එවමාහ: “නත්ති හෙතු නත්ති පච්චයො අඤ්ඤාණාය අදස්සනාය. අහෙතුඅපච්චයා¹ අඤ්ඤාණං අදස්සනං හොති. නත්ති හෙතු නත්ති පච්චයො ඤාණදස්සනාය² අහෙතු අපච්චයා ඤාණදස්සනං³ හොතිති. ඉධ භගවා කිමාහා”ති. අත්ති රාජකුමාර, හෙතු අත්ති පච්චයො

1. අහෙතුඅපච්චයො - සායා, මජ්ඣං.

2. ඤාණාය දස්සනාය - මජ්ඣං, සායා.

3. ඤාණං දස්සනං - මජ්ඣං, සායා.

බමුණ, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම් කලෙක විවික්ච්ඡාවෙන් නො මිඛනා ලද විවික්ච්ඡාව අනුව නො ගිය සිතින් වෙසේද, උපන් විවික්ච්ඡාවගේ නිශ්ශරණයත් තතු සේ දැනී ද, එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතු සේ දැනී දැකී. එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතු සේ දැනී දැකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නො හදුළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ. හදුළ මන්ත්‍ර කියනුම කිම? බමුණ, යම් සේ පහන් වූ වෙසෙසින් පහන් වූ නො කැලඹුණු දියබඳුනෙක් එළියෙහි තබන ලද්දේ වේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි සිය මුව සටහන බලන්නේ තතු සේ දන්නේය. දක්නේය. බමුණ, එසෙයින් ම යම් කලෙක විවික්ච්ඡාවෙන් නොමිඛනා ලද විවික්ච්ඡාව අනුව නො ගිය සිතින් වෙසේද, උපන් විවික්ච්ඡාවගේ නිශ්ශරණයත් ඇති සැටියෙන් දැනී ද, එකල්හි ආත්මාත්මයත් තතු සේ දැනී, දැකී. එකල්හි පරාත්මයත් තතු සේ දැනී, දැකී. එකල්හි උභයාත්මයත් තතු සේ දැනී, දැකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදුළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ. හදුළ මන්ත්‍ර කියනු ම කිමැ යි. බමුණ, යම් හෙයෙකින් ඇතැම් දිනෙක දිගු කලක් මුළුල්ලෙහි හදුළ මන්ත්‍ර තබා නොහදුළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ නම් (එයට) මේ හේතුව යි. මේ ප්‍රත්‍යයයි.

බමුණ, මේ සත්‍යබෞද්ධයෝ (සිත) නො අවුරන්නෝය. නොව-සන්නෝය. සිත නො කෙලෙසන්නෝය. වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතීන්. කවර සතෙකැයත්: බමුණ, සතිසමෝච්ඡාධර්මය (සිත) නො අවුරන්නෙකි. නොවසන්නෙකි. සිත නොකෙලෙසන්නෙකි. වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතී... බමුණ, උපෙක්ඛාසමෝච්ඡාධර්මය නො අවුරන්නෙකි. නො වසන්නෙකි. සිත නො කෙලෙසන්නෙකි. වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතී. බමුණ මේ සත්‍යබෞද්ධයෝ නො අවුරන්නෝය; නො වසන්නෝය. සිත නො කෙලෙසන්නෝය. වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතිනැ යි. මෙසේ වදුළ කල්හි සඛාරාව බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේය: හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි... අද පවන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය මා උවසුවකු කොට දරනසේක් වා යි.

2. 6. 6

අභය සූත්‍රය

602. එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි ගිජුකුළුවවෙහි වැඩවසනසේක. එකල්හි අභය රාජකුමාර භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුන්නේය. එකත්පස් ව හුන් අභයරාජකුමාර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේය: වහන්ස, පුරණකසූපයෝ මෙසේ කියති: නො දැන්මට නො දැක්මට හේතුවෙක් නැත. ප්‍රත්‍යයෙක් නැත. අහෙනුක ව අප්‍රත්‍යය ව නො දැන්ම නො දැක්ම වේ. දැන්මට දැක්මට හෙතුවෙක් නැත. ප්‍රත්‍යයෙක් නැත. අහෙනුක ව අප්‍රත්‍යය ව දැන්ම දැක්ම වේ" යි. මෙහිලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුමක් වදරනසේක් දැ යි... රාජකුමාරය, නො දැන්මට නො දැක්මට හෙතුවෙක් ඇත.

අඤ්ඤාණාය අදක්ඛනාය. සහෙතු සප්පච්චියා¹ අඤ්ඤාණං අදක්ඛනං ගොති. අනි රාජකුමාර හෙතු අනි පච්චියො ඤාණදක්ඛනාය. සහෙතු සප්පච්චියා ඤාණදක්ඛනං ගොතිති. කතමො පන භනෙන, හෙතු කතමො පච්චියො අඤ්ඤාණාය අදක්ඛනාය. කථං සහෙතු සප්පච්චියා අඤ්ඤාණං අදක්ඛනං ගොතිති.

යස්මිං බො රාජකුමාර, සමයෙ කාමරාගපරිපුරිකිතෙන වෙනසා විහරති කාමරාගපරෙතෙන, උප්පත්තාස්ස ච කාමරාගස්ස නික්ඛරණං යථාභූතං න ජානාති න පස්සති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පච්චියො අඤ්ඤාණාය අදක්ඛනාය. එවං සහෙතු සප්පච්චියා අඤ්ඤාණං අදක්ඛනං ගොති. පුනච්ච පරං රාජකුමාර, යස්මිං සමයෙ බ්‍යාපාදපරිපුරිකිතෙන වෙනසා විහරති බ්‍යාපාදපරෙතෙන, උප්පත්තාස්ස ච බ්‍යාපාදස්ස නික්ඛරණං යථාභූතං න ජානාති න පස්සති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පච්චියො අඤ්ඤාණාය අදක්ඛනාය. එවමපි සහෙතුසප්පච්චියා අඤ්ඤාණං අදක්ඛනං ගොති. පුනච්ච පරං රාජකුමාර, යස්මිං සමයෙ ථිනම්භිද්ධපරිපුරිකිතෙන වෙනසා විහරති ථිනම්භිද්ධපරෙතෙන, උප්පත්තාස්ස ච ථිනම්භිද්ධස්ස නික්ඛරණං යථාභූතං න ජානාති න පස්සති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පච්චියො අඤ්ඤාණාය අදක්ඛනාය. එවමපි සහෙතුසප්පච්චියා අඤ්ඤාණං අදක්ඛනං ගොති. පුනච්ච පරං රාජකුමාර, යස්මිං සමයෙ උද්ධව්ඤ්ඤකුච්චපරිපුරිකිතෙන වෙනසා විහරති උද්ධව්ඤ්ඤකුච්චපරෙතෙන, උප්පත්තාස්ස ච උද්ධව්ඤ්ඤකුච්චස්ස නික්ඛරණං යථාභූතං න ජානාති න පස්සති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පච්චියො අඤ්ඤාණාය අදක්ඛනාය. එවමපි සහෙතුසප්පච්චියා අඤ්ඤාණං අදක්ඛනං ගොති. පුනච්ච පරං රාජකුමාර, යස්මිං සමයෙ විචිකිල්භාපරිපුරිකිතෙන වෙනසා විහරති විචිකිල්භාපරෙතෙන, උප්පත්තාස්ස ච විචිකිල්භාස්ස නික්ඛරණං යථාභූතං න ජානාති, න පස්සති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පච්චියො අඤ්ඤාණාය අදක්ඛනාය එවං සහෙතුසප්පච්චියා අඤ්ඤාණං අදක්ඛනං ගොතිති.

කො නාමොයං භනෙන ධම්මපරියායොති. නිවරණා නාමෙතෙ රාජකුමාරාති. තඤ්ඤ භගව නිවරණා, තඤ්ඤ සුගත නිවරණා. එකමෙකෙනපි බො භනෙන නිවරණෙන අභිභූතො යථාභූතං න ජානෙය්‍ය න පසෙය්‍යා, කො පන වාදෙ පඤ්ඤිති නිවරණෙහි. කතමො පන භනෙන, හෙතු කතමො පච්චියො ඤාණදක්ඛනාය කථං සහෙතුසප්පච්චියා ඤාණදක්ඛනං ගොතිති.

ඉධ රාජකුමාර, භික්ඛු පතිසම්බොජ්ඣංගං භාවෙති, විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරෝධනිස්සිතං වොස්සඤ්ඤාපරිණාමිං. සො සති-සම්බොජ්ඣංගං භාවිතෙන විතොන යථාභූතං ජානාති පස්සති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පච්චියො ඤාණදක්ඛනාය. එවං සහෙතු සප්පච්චියා ඤාණදක්ඛනං ගොති -පෙ- පුනච්ච පරං රාජකුමාර, භික්ඛු උප්පෙබ්බසම්බොජ්ඣංගං භාවෙති, විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරෝධනිස්සිතං වොස්සඤ්ඤාපරිණාමිං. සො උප්පෙබ්බසම්බොජ්ඣංගං භාවිතෙන විතොන යථාභූතං ජානාති පස්සති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පච්චියො ඤාණදක්ඛනාය. එවමපි සහෙතුසප්පච්චියා ඤාණදක්ඛනං ගොතිති.

1. සහෙතුසප්පච්චියො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

ප්‍රත්‍යයෙක් ඇත. සහෙතු සප්‍රත්‍යය ව නොදැන්ම නොදැක්ම වේ. රාජකුමාරය, දැන්මට දැක්මට හෙතුවෙක් ඇත. ප්‍රත්‍යයෙක් ඇත. සහෙතු සප්‍රත්‍යය ව දැන්ම දැක්ම වේ” යි. වහන්ස, නොදැන්මට නොදැක්මට හෙතුව කවරේ ද? ප්‍රත්‍යය කවරේ ද? කෙසේ සහෙතු සප්‍රත්‍යය ව නො දැන්ම නො දැක්ම වේ ද යි.

රජකුමර, යම්කලෙක කාමරාගයෙන් මධ්‍යා ලද කාමරාගය අනුව ගිය සිතින් යුතු ව වෙසේද; උපන් කාමරාගය දුරු කිරීමත් තතුසේ නො දැනි ද; නො දැකි ද; රජකුමර, නොදැන්මට නොදැක්මට මෙ ද හෙතුවෙකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේ සහෙතු සප්‍රත්‍යය ව නොදැන්ම නොදැක්ම වේ. රජකුමර, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක ව්‍යාපාදයෙන් මධ්‍යා ලද ව්‍යාපාදය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් ව්‍යාපාදයාගේ නිසාරණයත් තතුසේ නො දැනි ද; නො දැකි ද; රජකුමර, නොදැන්මට නොදැක්මට මෙ ද හෙතුවෙකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේත් සහෙතුසප්‍රත්‍යය ව නොදැන්ම නොදැක්ම වේ. රජකුමර, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක ථිනාමිඤ්ඤයෙන් මධ්‍යා ලද ථිනාමිඤ්ඤය අනුව ගිය සිතින් වෙසේ ද; උපන් ථිනාමිඤ්ඤයාගේ නිසාරණයත් තතුසේ නො දැනි ද, නො දැකි ද; රජකුමර, නොදැන්මට නොදැක්මට මෙ ද හෙතුවෙකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේත් සහෙතු සප්‍රත්‍යය ව නොදැන්ම නොදැක්ම වේ. රජකුමර, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක උභිද්ධකුකුච්චයෙන් මධ්‍යා ලද උභිද්ධකුකුච්චය අනුව ගිය සිතින් වෙසේ ද; උපන් උභිද්ධකුකුච්චයාගේ නිසාරණයත් ඇතිසැටියෙන් නො දැනි ද; නො දැකි ද; රජකුමර, නොදැන්මට නො දැක්මට මෙ ද හෙතුවෙකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේත් සහෙතු සප්‍රත්‍යය ව නොදැන්ම නොදැක්ම වේ. රජකුමර, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක විචිකිච්ඡාවෙන් මධ්‍යා ලද විචිකිච්ඡාව අනුව ගිය සිතින් වෙසේ ද; උපන් විචිකිච්ඡාවගේ නිසාරණයත් ඇතිසැටියෙන් නො දැනි ද; නො දැකි ද; රජකුමර, නොදැන්මට නොදැක්මට මෙ ද හෙතුවෙකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේ සහෙතුසප්‍රත්‍යය ව නොදැන්ම නොදැක්ම වේ යි.

වහන්ස. මේ දහම්නය කිනම් ද යි. රජකුමර, මොහු නිවරණ නම්ග යි. භාග්‍යාවතූන් වහන්ස, ඒකාන්තයෙන් නිවරණයහ. සුගතයන් වහන්ස, ඒකාන්තයෙන් නිවරණයහ. වහන්ස, එක්එක් නිවරණයෙහුද මධ්‍යා ලද්දේ තතුසේ නො දන්නේය, නො දැක්කේය. පසුනිවරණයන්ගෙන් (මධ්‍යා ලද්දේ) කවර කථා ද? වහන්ස, දැන්මට දැක්මට හෙතු කවරේ ද? ප්‍රත්‍යය කවරේ ද? කෙසේ සහෙතුසප්‍රත්‍යය ව දැනීම දැකීම වේ ද යි.

රජකුමර, මෙසස්තෙහි මහණ විවෙකනිසංගිත විරාගනිසංගිත නිරොධනිසංගිත වොසග්ගපරිණාමි කොට සතිසමොඡ්ඤ්ඤය වඩයි. හේ සතිසමොඡ්ඤ්ඤය වැඩූ සිතින් තතුසේදැනි දකි. රජකුමර, දැනීමට දැනීමට මෙ ද හෙතුවෙකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේ සහෙතු සප්‍රත්‍යය ව දැනීම දැකීම වේ.... රජකුමර, නැවත අනෙකක් ද කියමි: මහණ විවෙකනිසංගිත විරාගනිසංගිත නිරොධනිසංගිත වොසග්ග පරිණාමි කොට උපෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤය වඩයි. හෙතෙමේ උපෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤය වැඩූසිතින් තතුසේ දැනි, දකි. රජකුමර, දැනීමට දැකීමට මෙ ද හෙතුවෙකි. මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේත් සහෙතුසප්‍රත්‍යය ව දැන්ම දැක්ම වේ යි.

කොනාමොයං භනෙන, ධම්මපරියායො'ති. බොජ්ඣංඛිනා නාමෙන
 රාජකුමාරාති. තග්ග භගව බොජ්ඣංඛිනා, තග්ග සුගත බොජ්ඣංඛිනා.
 එකමෙකෙනපි බො භනෙන, බොජ්ඣංඛිනො සමනාගතො යථාභූතං
 ජානෙය්‍ය පසෙසය්‍ය, කො පන වාදෙ සත්තහි බොජ්ඣංඛිනෙහි. යො'පි
 මෙ භනෙන, ගිජ්ඣකුටපබ්බතං ආරොහනිත්තස්ස කායකිලමථො විතන-
 කිලමථො සො'පි මෙ පටිප්පස්සදො, ධම්මො ච මෙ අභිසම්බොධි.

බොජ්ඣංඛිනවග්ගො පඨමො.

තත්ත්වදායක:-

ආහාරපරියායෙහි මෙතන සංඛාරවෙන ච
 අභයො පුච්ඡිතො පඤ්ඤා ගිජ්ඣකුටමිති පබ්බතෙති.

වහන්ස, මේ දහම්නය කිනම් දෑ යි. රජකුමර, මොහු බොජ්ඣංග නම්හ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එකාන්තයෙන් බොජ්ඣංගයහ. සුගතයන් වහන්ස, එකාන්තයෙන් බොජ්ඣංගයහ. වහන්ස, එක්එක් බොජ්ඣංගයෙහුදු යුතු වූයේ තතුසේ දන්තේය, දක්තේය. සත්ත-බොජ්ඣංගයෙන් යුතු වූයේ කවර කපා ද? වහන්ස, ගිජ්ඣුඵපච්චට නැගෙන මාගේ කයෙහි යම් විධාවෙක් සිතෙහි විධාවෙක් වී ද, හෙ ද සන්නිද්‍රතේය. මා විසින් දහම ද අවබෝධ කරන ලද්දේ යි.

සවැනි බොජ්ඣංගවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ආහාර, පරියාය, අග්ගි, මෙත්ත, සඤ්ඤා ධර්ම යන සූත්‍ර පස ද ගිජ්ඣුඵපච්චටෙහි අභයරාජකුමරුන් ප්‍රශ්න විචාළ සූත්‍රය වූ අභය සූත්‍රය ද යි සූත්‍රසයෙකි.

7. ආනාපානවග්ගො

2. 7. 1

අට්ඨකසුත්තං

603. අට්ඨකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහපථලා ගොති මහානිසංසා. කථං භාවිතා ච භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහපථලා ගොති, මහානිසංසා : ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං සතිසමෙධාජ්ඣායං භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරෝධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. -පෙ- අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසමෙධාජ්ඣායං භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරෝධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහපථලා ගොති මහානිසංසාති.

2. 7. 2

දුතිය අට්ඨකසුත්තං

604. අට්ඨකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා ධ්වනා ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං : දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති චා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා. කථං භාවිතා ච බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා ධ්වනා ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං : දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති චා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං සතිසමෙධාජ්ඣායං භාවෙති -පෙ- අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසමෙධාජ්ඣායං භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරෝධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා ධ්වනා ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං : දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති චා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනාති.

2. 7. 3

තතිය අට්ඨකසුත්තං

605. අට්ඨකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො අත්ථාය සංවත්තති. කථං භාවිතා භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහතො අත්ථාය සංවත්තති : ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං සතිසමෙධාජ්ඣායං භාවෙති -පෙ- අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසමෙධාජ්ඣායං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරෝධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො අත්ථාය සංවත්තතිති.

7. ආනාපාන චර්ගය

2. 7. 1

අට්ඨක සූත්‍රය

603. මහණෙනි, අසථිකසංඥාව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත්ඵල මහත් අනුසස් ඇති වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද අසථිකසංඥාව මහත්ඵල මහානිසංස වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවේකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැඹුරු වුවක් කොට අසථික සංඥාවෙන් යුක්ත සති සමොඤ්ඤාඛය වඩයි ... විවේකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැඹුරු වුවක් කොට අසථිකසංඥාවෙන් යුක්ත උපෙක්ඛා සමොඤ්ඤාඛය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද අසථිකසංඥාව මහත් ඵල ඇත්ති මහත් අනුසස් ඇත්ති වේ යි.

2. 7. 2

දුතිය අට්ඨක සූත්‍රය

604. මහණෙනි, අසථිකසංඥාව වඩන ලද කල්හි බහුල කරන ලද කල්හි ඵල දෙකින් එක්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු ය. දිට්‍රදුමියෙහි ම රහත්ඛව හෝ උපාදන සෙසව ඇති කල්හි අනගමී ඛව හෝ යි. මහණෙනි, අසථිකසංඥාව කෙසේ වැඩු කල්හි කෙසේ බහුල කළ කල්හි දිට්‍රදුමියෙහි රහත්ඛව ද උපාදන සෙසව ඇති කල්හි අනගමී ඛව ද යන ඵල දෙකින් එක්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ විවේකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරෝධනිසංඝිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට අට්ඨකසංඤ්ඤාසහගත සතිසමොඤ්ඤාඛය වඩයි ... අට්ඨකසංඤ්ඤාසහගත උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤාඛය වඩයි. මහණෙනි, අසථිකසංඥාව මෙසේ වැඩු කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි දිට්‍රදුමියෙහි ම රහත් ඛව ද උපාදන සෙසව ඇති කල්හි අනගමී ඛව ද යන ඵල දෙකින් එක්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු යි.

2. 7. 3

තතිය අට්ඨක සූත්‍රය

605. මහණෙනි, අසථිකසංඥාව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් වැඩ පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද අසථිකසංඥාව මහත් වැඩ පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ විවේකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරෝධනිසංඝිත වොස්සග්ග පරිණාමී කොට අට්ඨකසංඤ්ඤා සහගත සතිසමොඤ්ඤාඛය වඩයි... අට්ඨකසංඤ්ඤා සහගත උපෙක්ඛා සමොඤ්ඤාඛය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද අට්ඨකසංඤ්ඤාව මහත් වැඩ පිණිස පවතී යි.

2. 7. 4

චතුස් අට්ඨකසුත්තං

606. අට්ඨකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො යොගකෙබ්බාය සංවත්තති. කථං භාවිතා ච භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහතො යොගකෙබ්බාය සංවත්තති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං සතිසමෙබ්බාජ්ඣධං භාවෙති -පෙ- අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසමෙබ්බාජ්ඣධං භාවෙති, විවෙකනිසංයුතං විරාගනිසංයුතං නිරොධනිසංයුතං චෝඤ්ඤාගපරිණාමිං. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො යොගකෙබ්බාය සංවත්තතිති.

2. 7. 5

පඤ්චම අට්ඨකසුත්තං

607. අට්ඨකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො සංවේගාය සංවත්තති. කථං භාවිතා ච බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහතො සංවේගාය සංවත්තති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං සතිසමෙබ්බාජ්ඣධං භාවෙති -පෙ- අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසමෙබ්බාජ්ඣධං භාවෙති, විවෙකනිසංයුතං විරාගනිසංයුතං නිරොධනිසංයුතං චෝඤ්ඤාගපරිණාමිං. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො සංවේගාය සංවත්තතිති.

2. 7. 6

ඡට්ඨ අට්ඨකසුත්තං

608. අට්ඨකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො ඵාසු විහාරාය සංවත්තති. කථං භාවිතා ච බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහතො ඵාසු විහාරාය සංවත්තති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං සතිසමෙබ්බාජ්ඣධං භාවෙති -පෙ- අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසමෙබ්බාජ්ඣධං භාවෙති, විවෙකනිසංයුතං විරාගනිසංයුතං නිරොධනිසංයුතං චෝඤ්ඤාගපරිණාමිං. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො ඵාසු විහාරාය සංවත්තතිති.

2. 7. 7-12

පුළුවකසුත්තානි

609-614. පුළුවකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

2. 7. 4

චතුස් අට්ඨකසූත්‍රය

606. මහණෙනි, අට්ඨකසංකප්පව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් යෝගකෙතමය (නිවන) පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද අට්ඨකසංකප්පව මහත් යෝගකෙතමය පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙනි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට අට්ඨකසංකප්ප සහගත සතිසමෙඛාජ්ඣංගය වඩයි ... අට්ඨකසංකප්ප සහගත උපෙඛා සමෙඛාජ්ඣංගය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද අට්ඨකසංකප්පව මහත් යෝගකෙතමය පිණිස පවතී යි.

2. 7. 5

පඤ්චම අට්ඨකසූත්‍රය

607. මහණෙනි, අට්ඨක සංකප්පව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් සංවෙග පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද අසට්ඨකසංකප්පව මහත් සංවෙග පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට අට්ඨකසංකප්ප සහගත සතිසමෙඛාජ්ඣංගය වඩයි...අට්ඨකසංකප්ප සහගත උපෙඛා සමෙඛාජ්ඣංගය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද අට්ඨකසංකප්පව මහත් සංවෙගය පිණිස පවතී යි.

2. 7. 6

ඡට්ඨ අට්ඨකසූත්‍රය

608. මහණෙනි, අට්ඨකසංකප්පව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් පහසු විහරණ පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද අට්ඨකසංකප්පව මහත් පහසු විහරණ පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට අට්ඨකසංකප්ප සහගත සතිසමෙඛාජ්ඣංගය වඩයි -ප- අට්ඨක සංකප්ප සහගත උපෙඛා සමෙඛාජ්ඣංගය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද අට්ඨකසංකප්පව මහත් පහසු විහරණ පිණිස පවතී යි.

2. 7. 7 — 12

පුළුවක සූත්‍ර

609 - 614 මහණෙනි, පුළුවකසංකප්පව ... පවතී යි.

2. 7. 13-18

විනිලකසුත්තානි

615-620. විනිලකසසුඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

2. 7. 19-24

විච්ඡිද්දකසුත්තානි

621-626. විච්ඡිද්දකසසුඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

2. 7. 25-30

උද්ධුමානකසුත්තානි

627-632. උද්ධුමානකසසුඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

2. 7. 31-36

මෙත්තාසුත්තානි

633-638. මෙත්තා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

2. 7. 37-42

කරුණාසුත්තානි

639-644. කරුණා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

2. 7. 43-48

මුද්දිකාසුත්තානි

645-650. මුද්දිකා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

2. 7. 49-54

උපෙඛාසුත්තානි

651-656. උපෙඛා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

2. 7. 55-60

ආනාපානසතිසුත්තානි

657-662. ආනාපානසති භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

ආනාපානවග්ගො සත්තමො.

තසසුද්දනං:

අට්ඨි පුළුව විනිල විච්ඡිද්දකොද්ධුමානකා
මෙත්තා කරුණා මුද්දිකාපෙඛානාපානෙන වාති.

2. 7. 13 - 18

විනිලක සූත්‍ර

615 - 620 මහණෙනි, විනිලක සංකූඤ්ච ... පවති යි.

2. 7. 19 - 24

විච්ඡිද්දක සූත්‍රය

621 - 626 මහණෙනි, විච්ඡිද්දක සංකූඤ්ච ... පවති යි.

2. 7. 25 - 30

උද්ධමානක සූත්‍ර

627 - 632 මහණෙනි, උද්ධමානක සංකූඤ්ච ... පවති යි.

2. 7. 31 - 36

මෙත්තා සූත්‍ර

633 - 638 මහණෙනි, මෙත්‍රිය ... පවති යි.

2. 7. 37 - 42

කරුණා සූත්‍ර

639 - 644 මහණෙනි, කරුණාව ... පවති යි.

2. 7. 43 - 48

මුද්දිතා සූත්‍ර

645 - 650 මහණෙනි, මුද්දිතාව ... පවති යි.

2. 7. 49 - 54

උපෙඛා සූත්‍ර

651 - 656 මහණෙනි, උපෙක්ඛාව ... පවති යි.

2. 7. 55 - 60

ආනාපානසති සූත්‍ර

657 - 662 මහණෙනි, ආනාපානසතිය ... පවති යි.

සත්වැනි ආනාපානවර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලි ය:

අරියක, පුළුවක, විනිලක, විච්ඡිද්දක, උද්ධමානක, මෙත්තා, කරුණා, මුද්දිතා උපෙඛා, ආනාපාන යි ඡට්ඨක දශයෙකි. සූත්‍ර මුළුල්ල සැටෙකි.

8. නිරෝධවග්ගො

2. 8. 1-6

අසුභසුත්තානි

663-668. අසුභසසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

2. 8. 7-12

මරණසුත්තානි

669-674. මරණසසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

2. 8. 13-18

ආහාරෙ පටික්ඛලසුත්තානි

675-680. ආහාරෙ පටික්ඛලසසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

2. 8. 19-24

සබ්බලොකෙ අනභිරතසුත්තානි

681-686. සබ්බලොකෙ අනභිරතසසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

2. 8. 25-30

අනිච්චසුත්තානි

687-692. අනිච්චසසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

2. 8. 31-36

අනිච්ච දුක්ඛසුත්තානි

693-698. අනිච්ච දුක්ඛසසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

2. 8. 37-42

දුග්ගෙ අනත්තසුත්තානි

699-704. දුග්ගෙ අනත්තසසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

2. 8. 43-48

පහානසුත්තානි

705-710. පහානසසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

8, නිරෝධ චර්ගය

2. 8. 1 - 6

අසුහ සුත්‍ර

663 - 668. මහණෙනි, අසුහසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 7 - 12

මරණ සුත්‍ර

669 - 674. මහණෙනි, මරණසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 13 - 18.

ආහාරෙ පටික්කුල සුත්‍ර

675 - 680. මහණෙනි, ආහාරෙ පටික්කුලසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 19 - 24

සබ්බලොකෙ අනභිරත සුත්‍ර

681 - 686. මහණෙනි, සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 25 - 30

අනිච්ච සුත්‍ර

687 - 692. මහණෙනි, අනිච්චසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 31 - 36

අනිච්චෙ දුක්ඛ සුත්‍ර

693 - 698. මහණෙනි, අනිච්චෙ දුක්ඛසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 37 - 42

දුක්ඛෙ අනත්ත සුත්‍ර

699 - 704. මහණෙනි, දුක්ඛෙ අනත්ත සඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 43 - 48

පහාන සුත්‍ර

705 - 710. මහණෙනි, පහානසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 49-54

විරාගසුත්තානි

711-716. විරාගසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනිති.

2. 8. 55

නිරොධසුත්තං

717. නිරොධසද්දස්ස භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා. කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, නිරොධසද්දස්ස කථං බහුලිකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිරොධසද්දස්සසහගතං සනිසමොඤ්ඤාඤා. භාවෙති -පෙ- නිරොධසද්දස්සසහගතං උපෙබ්බසමොඤ්ඤාඤා. භාවෙති, විවෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, නිරොධසද්දස්ස එවං බහුලිකතා මහපථලා හොති මහානිසංසානි.

2. 8. 56

දුතිය නිරොධසුත්තං

718. නිරොධසද්දස්ස භික්ඛවෙ, භාවිතාය බහුලිකතාය ද්විත්තා ඵලානං අසද්දතරං ඵලං පාටිකඛිං: දිට්ඨව ධම්මෙ අසද්දස්ස, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා. කථං භාවිතාය භික්ඛවෙ, නිරොධසද්දස්ස කථං බහුලිකතාය ද්විත්තා ඵලානං අසද්දතරං ඵලං පාටිකඛිං: දිට්ඨව ධම්මෙ අසද්දස්ස, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිරොධසද්දස්සසහගතං සනිසමොඤ්ඤාඤා. භාවෙති -පෙ- නිරොධසද්දස්සසහගතං උපෙබ්බසමොඤ්ඤාඤා. භාවෙති, විවෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං භාවිතාය ඛො භික්ඛවෙ, නිරොධසද්දස්ස එවං බහුලිකතාය ද්විත්තා ඵලානං අසද්දතරං ඵලං පාටිකඛිං: දිට්ඨව ධම්මෙ අසද්දස්ස, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනානි.

2. 8. 57

තතිය නිරොධසුත්තං

719. නිරොධසද්දස්ස භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො අත්ථාය සංවත්තනි. කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, නිරොධසද්දස්ස කථං බහුලිකතා මහතො අත්ථාය සංවත්තනි: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිරොධසද්දස්සසහගතං සනිසමොඤ්ඤාඤා. භාවෙති -පෙ- නිරොධසද්දස්සසහගතං උපෙබ්බසමොඤ්ඤාඤා. භාවෙති, විවෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ නිරොධසද්දස්ස එවං බහුලිකතා මහතො අත්ථාය සංවත්තනිති.

2. 8. 49 - 54

විරාග සූත්‍ර

711 - 716. මහණෙනි, විරාගසංකප්පව ... පවති යි.

2. 8. 55

නිරෝධ සූත්‍රය

717. මහණෙනි, නිරෝධසංකප්පව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහපඵල මහානිසංස වේ. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකප්පව මහපඵල මහානිසංස වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවේකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙනසුල්ලක් කොට නිරෝධසංකප්පසහගත සතිසංකොඡ්ඤාය වඩයි ... නිරෝධසංකප්ප සහගත උපෙබාසංකොඡ්ඤාය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකප්පව මහපඵල මහානිසංස වේ යි.

2. 8. - 56

දුතිය නිරෝධ සූත්‍රය

718. මහණෙනි, නිරෝධ සංකප්පව වැඩූ කල්හි බහුල කළ කල්හි ඵලදෙකින් එක්තරා ඵලයක් කැමැති වියයුතු: දිට්‍රදුමියෙහි රහත්ඛව හෝ උපාදන සෙස ව ඇති කල්හි අනගැමි ඛව හෝ යි. මහණෙනි, නිරෝධ සංකප්පව කෙසේ වැඩූ කල්හි කෙසේ බහුල කළ කල්හි දිට්‍රදුමියෙහි ම රහත්ඛව හෝ උපාදන සෙස ව ඇති කල්හි අනගැමි ඛව හෝ යන ඵලදෙකින් එක්තරා ඵලයක් කැමැති වියයුතු ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ විවේකනිසංගත විරාගනිසංගත නිරෝධනිසංගත වොස්සග්ග පරිණාමි කොට නිරෝධසංකප්පසහගත සතිසංකොඡ්ඤාය වඩයි ... නිරෝධසංකප්පසහගත උපෙබාසංකොඡ්ඤාය වඩයි. මහණෙනි, නිරෝධසංකප්පව මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි දිට්‍රදුමියෙහි ම රහත්ඛව හෝ උපාදන සෙස ව ඇති කල්හි අනගැමිඛව හෝ යනඵල දෙකින් එක්තරා ඵලයක් කැමැති වියයුතු යි.

2. 8. 57

තතිය නිරෝධ සූත්‍රය

719. මහණෙනි, නිරෝධසංකප්පව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් වැඩ පිණිස පවති. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකප්පව මහත් වැඩ පිණිස පවති ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ විවේකනිසංගත විරාගනිසංගත නිරෝධනිසංගත වොස්සග්ග පරිණාමි කොට නිරෝධ සංකප්පව සමග යෙදුණු සතිසංකොඡ්ඤාය වඩයි ... නිරෝධ සංකප්පව සමග යෙදුණු උපෙබාසංකොඡ්ඤාය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධ සංකප්පව මහත් වැඩ පිණිස පවති යි.

2. 8. 58

වතුක් නිරොධසුත්තං

720. නිරොධසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො යොගකෙබ්බාය සංවත්තති. කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, නිරොධසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහතො යොගකෙබ්බාය සංවත්තති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිරොධසඤ්ඤාසහගතං සතිසමොඡ්ඤාධං භාවෙති -පෙ- නිරොධසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බසමොඡ්ඤාධං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, නිරොධසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො යොගකෙබ්බාය සංවත්තතිති.

2. 8. 59

පඤ්චම නිරොධසුත්තං

721. නිරොධසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො සංවෙගාය සංවත්තති. කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, නිරොධසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහතො සංවෙගාය සංවත්තති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිරොධසඤ්ඤාසහගතං සතිසමොඡ්ඤාධං භාවෙති -පෙ- නිරොධසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බසමොඡ්ඤාධං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, නිරොධසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො සංවෙගාය සංවත්තතිති.

2. 8. 60

ජට්ඨ නිරොධසුත්තං

722. නිරොධසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො ඵාසුච්ඡාරාය සංවත්තති. කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, නිරොධසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහතො ඵාසුච්ඡාරාය සංවත්තති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිරොධසඤ්ඤාසහගතං සතිසමොඡ්ඤාධං භාවෙති -පෙ- නිරොධසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බසමොඡ්ඤාධං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, නිරොධසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො ඵාසුච්ඡාරාය සංවත්තතිති.

නිරොධවග්ගො අට්ඨමො.

තත්ත්වද්දනං:-

අසුභමරණාභාර පටිකකුලානභිරතා

අනිවච්ඡිකානතපහාන විරාගනිරොධෙනාති.

1. 8. 58

වතුත්ථ නිරෝධ සූත්‍රය

720. මහණෙනි, නිරෝධසංකෘතිය වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් යෝගක්ෂෙමය පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකෘතිය මහත් යෝගක්ෂෙමය පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙනි මහණ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට නිරෝධ සංකෘතිය සහගත සතිසංකොඡ්ඤාධර්මය වඩයි. ... නිරෝධසංකෘතිය සහගත උපෙක්ඛාසංකොඡ්ඤාධර්මය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකෘතිය මහත් යෝගක්ෂෙමය පිණිස පවතී යි.

2. 8. 59

පඤ්චම නිරෝධ සූත්‍රය

721. මහණෙනි, නිරෝධසංකෘතිය වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් සංවේගය පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකෘතිය මහත් සංවේගය පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙනි මහණ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරෝධනිස්සිත වොස්සග්ග පරිණාමී කොට නිරෝධසංකෘතිය සහගත සතිසංකොඡ්ඤාධර්මය වඩයි ... නිරෝධසංකෘතිය සහගත උපෙක්ඛාසංකොඡ්ඤාධර්මය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකෘතිය මහත් සංවේගය පිණිස පවතී යි.

2. 8. 60

ජට්ඨ නිරෝධ සූත්‍රය

722. මහණෙනි, නිරෝධසංකෘතිය වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් පහසුවිහරණ පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධ සංකෘතිය මහත් පහසු විහරණ පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙනි මහණ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරෝධනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට නිරෝධසංකෘතිය සමග යෙදුණු සතිසංකොඡ්ඤාධර්මය වඩයි ... නිරෝධසංකෘතිය සමග යෙදුණු උපෙක්ඛාසංකොඡ්ඤාධර්මය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකෘතිය මහත් පහසු විහරණය පිණිස පවතී යි.

අටවැනි නිරෝධ වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය;

අසුභ, මරණ, ආහාරෙ පටික්ඛල, අනභිරත, අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ත, පහාන, විරාග, නිරෝධ යි ඡට්ඨක දශයෙකි. සූත්‍ර මුළුල්ල සැටෙකි.

9. ගබ්ගාපෙය්‍යාලො

2. 9. 1-12

ගබ්ගාදිසුත්තානි

723-734. සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, ගබ්ගානදි පාවිනනිත්තා පාවින-පොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙතොනා සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ බහුලිකරොතොනා නිබ්බානානිත්තො හොති, නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙතොනා සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ බහුලිකරොතොනා නිබ්බානානිත්තො හොති නිබ්බාන-පොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසමොජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- උපෙබ්බසමොජ්ඣංඛං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොසංගහපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සත්තඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙතොනා සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ බහුලි-කරොතොනා නිබ්බානානිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බාන-පඤ්ඤාරොති -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති. (ද්වාදසසුත්තනානි විජාරෙ-තඤ්ඤානි.)

ගබ්ගාපෙය්‍යාලො නවමො.

තත්‍රදේශනං:

ජ පාවිනතො නිත්තා ජ ව නිත්තා සමුද්දතො
එතෙ දෙව ද්වාදස හොතති වග්ගො තෙන පට්ඨෙවතිති.

10. අප්පමාදවග්ගො

2. 10. 1-10

කථාගතාදි සුත්තානි

735-744. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා දච්ඡද වා චතුපද වා බහුපද වා -පෙ- බහුලිකරොතිති.

(ඛොජ්ඣංඛංචසෙන දස සුත්තනානි විජාරෙතඤ්ඤානි)

අප්පමාදවග්ගො දසමො.

තත්‍රදේශනං:

කථාගතං පදං කුටං මූලං සාරෙත වස්සිතං
රාජා වජ්ඣමසුරියා ව වසෙත දසමං පදනති.

9. ගඩගාපෙය්‍යාල වර්ගය

2. 9. 1 - 12

ගඩගාදි සූත්‍ර

723-734 මහණෙනි, යම්සේ ගඩගානදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙර දිගට නැඹුරු වුවා පෙරදිගට බර වුවා වේද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ සත්ඛොජ්‍ය වඩන්නේ සත්ඛොජ්‍ය බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ සත්ඛොජ්‍ය වඩන්නේ සත්ඛොජ්‍ය බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ විවේකනිසංගිත විරාගනිසංගිත නිරොධ නිසංගිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට සතිසංඛොජ්ඣක්ඛයා වඩයි...උපෙතො-සංඛොජ්ඣක්ඛයා වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සත්ඛොජ්‍ය වඩන්නේ සත්ඛොජ්‍ය බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ යි. ... නිවනට බර වූයේ යි.

(දෙළොස් සූත්‍රාන්තයෝ විස්තර කට යුත්තාහ)

නවවැනි ගඩගාපෙය්‍යාල වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාචිනනික්ඛ සූත්‍ර සයෙකි. සමුද්දනික්ඛ සූත්‍ර සයෙකි. මේ ඡට්ඨක දෙක සූත්‍ර දෙළසෙක් වේ. එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ.

10. අප්පමාද වර්ගය

2. 10. 1 - 10

තථාගතාදි සූත්‍ර

735-744. මහණෙනි, අපා වූද දෙපා වූද සිවුපා වූද බුහුපා වූ ද යම් තාක් සත්ත්වයෝ වෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

(බොජ්ඣක්ඛය වශයෙන් දශසූත්‍රාන්තයෝ විතර කටයුතු.)

දශවැනි අප්පමාද වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

තථාගත, පද, කුට, මූල, සාර, වසංක, රාජ, චන්දිම, සුරිය, වසු යි සූත්‍ර දශයෙකි.

11. බලකරණියවගෙහා

2. 11. 1-12

බලාදිසුත්තානි

745-756. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා කලෙන්නා කාරියනති -පෙ- බහුලිකරොතිති.

(බොජ්ඣංගවසෙන ආදසසුත්තන්තා විජාරෙතබ්බා)

බලකරණියවගෙහා එකාදසමො.

තත්‍රඥන:-

බලං බිජ්ඣා නාගො ව රුක්ඛං කුමෙහන සුකෙන ආකාසෙන ව ඥා මෙසා නාවා ආගතඤ්ඤා නදිති.

12. එසනාවගෙහා

2. 12. 1-40

එසනාදිසුත්තානි

757-796. නිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා. කතමා නිසෙසා: කාමෙසනා හවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා -පෙ- භාවෙතබ්බොති.

(මහසංයුත්තස්ස එසනාවගෙහා විය විජාරෙතබ්බො)

එසනාවගෙහා දවාදසමො.

තත්‍රඥන:-

එසනා විධා ආසවො හවො ව දුක්ඛතා නිසෙසා බිලං මලඤ්ඤා නිසො ව වෙදනා තණ්හානි තෙදසාති.

13. ඔසවගෙහා

2. 13. 1 -40

ඔසාදිසුත්තානි

797-836. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, ඔසා. කතමෙ වත්තාරො: කාමොසො හවොසො දිට්ඨොසො අවිජ්ජාසො -පෙ- භාවෙතබ්බොති

(මහසංයුත්තස්ස ඔසවගෙහා විය විජාරෙතබ්බො)

ඔසවගෙහා කෙළසමො.

තත්‍රඥන:-

ඔසො යොගො උපාදනං ගජො අනුසයෙන ව කාමඥ්ඤා නිවරණං බන්ධා ඔරුද්ධංගාගියාති.

11. බලකරණීය වර්ගය

2. 11. 1 - 12

බලාදී සූත්‍ර

745 - 756 මහණෙනි, යමසේ යම්කිසි බලකරණීයකම්භානනයෝ කරනු ලැබෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

(බොහෝමය වශයෙන් දෙළොස් සූත්‍රානනයෝ විතර කටයුතු.)

එකොළොස්වැනි බලකරණීයවර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

බල, බීජ, නාග, රුකක, කුම්භ, සූක, ආකාසසූත්‍ර ද මෙසසූත්‍ර දෙක ද නාවා, ආගන්තුක, නදී සූත්‍ර ද යි දෙළසෙකි.

12. එසනා වර්ගය

2. 12. 1 - 40

එසනාදී සූත්‍ර

757-796 මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මවරියෙසනා යි. ... වැඩිය යුත්තේ යි.

(මහසංයුක්තයෙහි එසනාවර්ගය මෙන් විතර කටයුතු)

දෙළොස්වැනි එසනා වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

එසනා, විධා, ආසව, භව, දුක්ඛතා, බීල, මල, නිස, වෙදනා, තණ්හා යි වතුෂ්ක දශයෙකි. සූත්‍ර මුළුල්ල සාලියෙකි.

13. ඔසවර්ගය

2. 13. 1 - 40

ඔසාදී සූත්‍ර

797-836 මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: කාමොස භවොස දිට්ඨොස අවිජ්ජොස යි. ... වැඩිය යුත්තේ යි.

(මහසංයුක්තයෙහි ඔසවර්ගය මෙන් විතර කටයුතු.)

තෙළොස්වැනි ඔසවර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

ඔස, යොග, උපාදන, ගතථ, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, ඛණ්ඩ ඔරම්භාගිය, උද්ධම්භාගිය යි වතුෂ්ක දශයෙකි. මුළුල්ල සාලියෙකි.

14. පුන ගඬගාපෙය්‍යාලො

2. 14. 1-36

ගඬගාදිසුත්තානි

837-872. (රාගචිතය අමතොගධ නිබ්බානනිත්තාදිවසෙන විස්තරෙතඛානි)

පුනගඬගාපෙය්‍යාලො චුඤ්ඤමො.

තත්‍රඥානං:

ඡ පාචිතතො නිත්තා ඡ ච නිත්තා සමුඤ්ඤා,
එතෙ ඥෙ ආදස භොතඤ්ච වග්ගො තෙන පච්චෙතිති.

15. පුන අප්පමාදවගෙගා

2. 15. 1-30

තථාගතාදිසුත්තානි

873-902. (රාගචිතයාදිවසෙන විස්තරෙතඛානි)

පුන අප්පමාදවගෙගා පණ්ණරසමො.

තත්‍රඥානං:

තථාගතං පදං කුටං මූලං සාරෙන වස්සිතං,
රාජා වන්ධිමසුරියා ච වසෙන් දසමං පදනති.

16. පුනබලකරණීයවගෙගා

2. 16. 1-36

බලාදිසුත්තානි

903-938. (රාගචිතයාදිවසෙන විස්තරෙතඛානි)

පුනබලකරණීයවගෙගා සොළසමො.

තත්‍රඥානං:

බලං ඛිජ්ඣා නාගො ච රුක්ඛං කුමෙහන සුකෙන
ආකාසෙන ඥෙ මෙසා නාවා ආගන්තුකා නදීති.

14. පුනගභිගාපෙය්‍යාල වර්ගය

2. 14. 1 - 36

ගභිගාදි සූත්‍ර

837-872 (රාගචිතය අමතොගධ නිබ්බානනිකාදි විසින් විතර කට යුතු.)

තුදුස්වැති පුනගභිගාපෙය්‍යාල වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

පාවිනනිකන ත්‍රික සයෙකි. සමුද්දනිකන ත්‍රික සයෙකි. මේ මටක දෙක දෙළසෙක් වේ.

(සූත්‍ර මුළුල්ල සතියෙකි.) එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ.

15. පුන අප්පමාද වර්ගය

2. 15. 1 - 30

තථාගතාදි සූත්‍ර

873-902 (රාගචිතයාදි විසින් විතර කටයුතු.)

පසළොස්වැති පුන අප්පමාද වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

තථාගත, පද, කුට, මූල, සාර, වසෂික, රාජ, වන්දිම, සුරිය, වස යි ත්‍රික දශයෙකි. සූත්‍ර තියෙකි.

16. පුන බලකරණිය වර්ගය

2. 16. 1 - 36

බලාදි සූත්‍ර

903-938 (රාගචිතයාදි වශයෙන් විතර කටයුතු.)

සොළොස්වැති පුන බලකරණිය වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

බල, බිජ, නාග, රුකු, කුමභ, සුක, ආකාස යන ත්‍රික ද මෙස ත්‍රික දෙකද නාවා, ආගන්තුග, නදී ත්‍රික තුන ද යි ත්‍රික දෙළසෙකි. සූත්‍ර සතියෙකි යි.

17. පුන ඵසනා වග්ගො

2. 17. 1-120

ඵසනාදිසුත්තානි

939-1058. (රාගචිතයාදිවසෙන විඤ්ඤානරතබ්බානි).

පුනඵසනාවග්ගො සත්තරසමො.

කත්තුද්දනා:-

ඵසනා විධා ආසවො හවො ව දුක්ඛතා තිසෙසා,
බ්ලං මලඤ්ඤ නිසො ව වෙදනා තණ්හානි තෙ දසාති.

18. පුන ඔසවග්ගො

2. 18. 1-120

ඔසාදිසුත්තානි

1059-1178. (රාගචිතයාදිවසෙන විඤ්ඤානරතබ්බානි)

පුනඔසවග්ගො අට්ඨාරසමො.

කත්තුද්දනා:-

ඔසො යොගො උපාදනං ගණ්ඨො අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණා ඛන්ධා ඔරුඤ්ඤාගියාති.

බොජ්ඣංගසංයුත්තං සමත්තං.

කත්තු වග්ගද්දනා:-

පබ්බතො ගිලානුද්ධි නිවරණො චක්ඛවත්ති
බොජ්ඣ්ඤා වානාපානො ව නිරොධගුණාපෙය්‍යාලා
අප්පමාදෙ බලකරණියො ඵසනොසා පුනාදිහි
ගුණාපෙය්‍යාල ආදිහි පඤ්ඤානට්ඨාරසෙව තෙති.

17. පුන ඵසනාවර්ගය

2. 17. 1 - 120

ඵසනාදි සූත්‍ර

939-1058. (රාගචිනයාදි විසින් විතර කටයුතු.)

සකළොස්වැනි පුන ඵසනාවර්ගය යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

ඵසනා, විධා, ආසව, භව, දුක්ඛතා, බීල, මල, නිස, වෙදනා, තණ්හා යි ද්වාදශක දශයෙකි. සූත්‍ර එක්සියවස්සෙකි.

18. පුන ඔසවර්ගය

2. 18. 1 - 120

ඔසාදි සූත්‍ර

1059-1178 (රාගචිනයාදි විසින් විතර කටයුතු.)

අටළොස්වැනි පුනඔස වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

ඔස, යොග, උපාදන, ගන්ධ, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, බන්ධ, ඔරම්භාගිය, උදාම්භාගිය යි ද්වාදශක දශයෙකි. සූත්‍රාන්ත එක්සියවස්සෙකි.

බොජ්ඣංගසංයුක්තය නිමි.

එහි වර්ග නාමාවලිය:

පබ්බත, ගිලාන, උද්ධි, නිවරණ, වක්ඛවනනි, බොජ්ඣංග, ආනාපාන, නිරොධ, ගඛනාපෙය්‍යාල, අප්පමාද, බලකරණිය, ඵසනා, ඔස යන ඔහු පුන යන්න ආදි කොට ඇති (පුනගඛනාපෙය්‍යාල පුනඅප්පමාද පුන බලකරණිය පුනඵසනා පුනඔස යන පසන් සමග (බොජ්ඣංගසංයුක්ත යෙහි වර්ග) අටළොස්සක් ම වේ.

3. සතිපට්ඨානසංයුතං

1. අමබ්පාලිවග්ගො

3. 1. 1

අමබ්පාලිසූතං

1179. එවං මෙ සූතං, එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති අමබ්පාලිවනෙ. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි: 'භික්ඛවො'ති. 'හදනෙන'ති තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චිකෙස්සාසු. හගවා එතදවොච: එකායනො අයං¹ භික්ඛවෙ, මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං² සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථබ්බමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය. යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු වෙදනානුපසී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. විතෙත විතානුපසී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ධම්මෙසු ධම්මානුපසී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එකායනො අයං භික්ඛවෙ, මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා, සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය, දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථබ්බමාය, ඤායස්ස අධිගමාය, නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය. යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානාති. ඉදමවොච හගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනායුනති.

3. 1. 2

සතොසූතං

1180. එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති අමබ්පාලිවනෙ. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි -පෙ- සතො භික්ඛවෙ, භික්ඛු විහරෙය්‍ය සම්පජානො. අයං වො අමහාකං අනුසාසති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතො හොති.

1. එකායනවායං - මජ්ඣං, සායං.

2. සොකපරිද්දවානං මජ්ඣං, සායං.

3. සතිපට්ඨානසංයුත්තස

1. අම්බපාලි වර්ගය

3. 1. 1

අම්බපාලි සූත්‍රය

1179. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර අම්බපාලි වෙනෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි” යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු “පින්වතුන් වහන්සැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළුසේක: මහණෙනි, යම් මේ සතර සතිපට්ඨාන කෙනෙක් වෙන්ද, සත්ත්වයන්ගේ විසුද්ධිය පිණිස ශොකපරිදෙවයන් ඉක්මවීම පිණිස දුක්දෙමනස් දුරු කිරීම පිණිස න්‍යාය සංඛ්‍යාත ආයථිඅඡ්චාචිතිකමාර්ගය අවබෝධ කිරීම පිණිස නිවන පසක් කිරීම පිණිස මේ එකම මාර්ගය වේ. කවර සතරෙක්ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස් දුරු කොට වෙසේ. විදුමහි විදුම් අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇතිව විදුමලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස් දුරු කොට වෙසෙයි. සිත්හි සිත් අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇතිව සිත් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස් දුරු කොට වෙසෙයි. දහමහි දහම් අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇතිව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස් දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, යම් මේ සතර සතිපට්ඨාන කෙනෙක් වෙන් නම් සත්ත්වයන්ගේ විසුද්ධිය පිණිස ශොකපරිදෙවයන් ඉක්මවනු පිණිස දුක්දෙමනස් දුරු කරනු පිණිස න්‍යාය අවබෝධ කරනු පිණිස නිවන පසක් කරනු පිණිස මේ එකම මාර්ගය” යි මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළු සේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගත්හ යි.

3. 1. 2

සතො සූත්‍රය

1180. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර අම්බපාලි වෙනෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක... මහණෙනි. මහණ සිහි ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව වෙසෙන්නේ ය. මේ තොපට අපගේ අනුශාසනා යි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ සිහි ඇත්තේ වේද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස් දුරු කොට වෙසෙයි. ... වෙදනාවන්හි ... සිත්හි ... දහමහි දහම් අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස් දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සිහි ඇත්තේ වෙයි.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙව, භික්ඛු සමපජානො භොති: ඉධ භික්ඛවෙව, භික්ඛු අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සමපජානකාරී භොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී භොති. සමඤ්ඤාපිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී භොති. සංකාපිපක්ඛවීරධාරණෙ සමපජානකාරී භොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී භොති. උච්චාරපක්ඛාවකමෙම සමපජානකාරී භොති. ගතෙ ධීතෙ නිසික්ඛෙ සුතෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හිභාවෙ සමපජානකාරී භොති. එවං බො භික්ඛවෙව, භික්ඛු සමපජානො භොති. සතො භික්ඛවෙව, භික්ඛු විහරෙය්‍ය සමපජානො. අයං වො අමභානං අනුයායතිති.

3. 1. 3

භික්ඛුසුත්තං

1181. අථ බො අඤ්ඤානරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසංකම්. -පෙ- එකමන්තං නිසික්ඛො බො සො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: “සාධු මෙ හන්තො, හගවා සංකිත්තො ධම්මං දෙසෙතු යමහං හගවන්තො ධම්මං සුත්වා එකො චූපකට්ඨො අප්පමිත්තො ආනාපි පභිතක්ඛො විහරෙය්‍යති”¹. එවමෙව පනිඨෙතවො මොසපුරිසා මමෙව² අජ්ඣාසකා ධම්මෙ ව භාසිතෙ මමෙව අනුබ්‍රහ්මිකිකං මඤ්ඤානතිති: “දෙසෙතු මෙ හන්තො, හගවා සංකිත්තො ධම්මං, දෙසෙතු සුගතො සංකිත්තො ධම්මං, අප්පමිත්තො හගවන්තො භාසිතස්ස අත්ථං ආජානෙය්‍යං, අප්පමිත්තො හගවන්තො භාසිතස්ස දයාදෙ අස්සකති.”

තස්මාතිහ ත්වං භික්ඛු ආදිමෙව විසොධෙහි කුසලෙසු ධම්මෙසු. කො ව ආදි කුසලානං ධම්මානං: සීලඤ්ඤා සුචිසුද්ධං, දිට්ඨි ව උජුකා. යතො බො තෙ භික්ඛු, සීලං සුචිසුද්ධං හවිස්සති, දිට්ඨි ව උජුකා, තතො ත්වං භික්ඛු, සීලං නිස්සංය සීලෙ පතිට්ඨාය වත්තාරො සති-පට්ඨානෙ නිවිධෙන භාවෙය්‍යාසි. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ ත්වං භික්ඛු අජ්ඣාසකං³ කායෙ කායානුපස්සි විහරාහි ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. බහිද්ධා⁴ කායෙ කායානුපස්සි විහරාහි ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අජ්ඣාසකබහිද්ධා⁴ කායෙ කායානුපස්සි විහරාහි ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

1. මකෙව - මජ්ඣං.

2. අජ්ඣාසකං වා - මජ්ඣං, සායං.

3. බහිද්ධා වා - මජ්ඣං, සායං.

4. අජ්ඣාසකං බහිද්ධා - සී, ඉ.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් මනා දැනුම් ඇත්තේ වේද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ ඉදිරිගමන්හිද පෙරළා ගමන්හිද මනා දැනුම් ඇතිව කරනසුලු වෙයි. ඉදිරිබැලුමිහිද අවට බැලුමිහිද මනා දැනුම් ඇතිව කරන සුලු වෙයි. (අත්පා) හැකිළීමෙහි දිග හැරීමෙහි මනා දැනුම් ඇතිව කරන සුලු වෙයි. සහළ පාසිවුරු දැරීමෙහි මනා දැනුම් ඇතිව කරනසුලු වෙයි. බිදීමෙහි පිමෙහි කැමෙහි රස විඳීමෙහි මනා දැනුම් ඇතිව කරන සුලු වෙයි. මලමු කම්හි මනා දැනුම් ඇතිව කරන සුලු වෙයි. ගමන්හි සිටුමිහි හිඳුමිහි නිඳුමිහි නිදි වැරැමිහි බිණුමිහි නිසඳබැවිහි මනා දැනුම් ඇතිව කරනසුලු වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ මනාදැනුම් ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ සිහි ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව වෙසෙන්නේ ය. මේ තොපට අපගේ අනුශාසනයි.

3. 1. 3

හික්මු සූත්‍රය

1181. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය ... එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යම් දහමක් අසා එකලා වූයෙමි ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයෙමි නොපමා වූයෙමි කෙලෙස් නවන වැර ඇතියෙමි නිවන් පිණිස මෙහෙයූ සිත් ඇතියෙමි වෙසෙන්නෙමි නම් එබඳු දහමක් මට සැකෙවින් දෙසන සේක්වා යි. මෙහි ඇතැම් නිස් පුරුෂයෝ මෙසේම මට ආරාධනා කෙරෙත්. දහම් දෙසූ කල්හි මා ම ලුහුබැඳියයුතු කොට හඟිති යි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැකෙවින් මට දහම් දෙසන සේක්වා. සුගතයන් වහන්සේ සැකෙවින් මට දහම් දෙසන සේක්වා මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දහම් අරුත දැනගන්නෙමි නම් ඉතා යෙහෙකැ. මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශාසනය පිළිබඳ දයාදයෙක් වන්නෙමි නම් ඉතා යෙහෙකැ යි.

මහණ, එසේ නම් තෙපි කුසල්දහම්හි මුල ම පිරිසිදු කරවූ. කුසල් දහමුත්තේ මුල කවරේ ද යත්: ඉතා පිරිසිදු ශීලයත් සෘජු වූ දෘෂ්ටියත් ය. මහණ, යම් කලෙක තොපගේ ශීලය ඉතා පිරිසිදු වන්නේ ද, දෘෂ්ටියත් සෘජු වන්නී ද එකල්හි මහණ තෙපි ශීලය ඇසුරු කොට ශීලයෙහි පිහිටා සනර සිව්වන් තුන් අයුරෙකින් වඩන්නහු ය. කවර සිවුදෙනෙක්ද යත්: මහණ මෙහි තෙපි සිය කයෙහි කය අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙවු. මෙරමා කයෙහි කය අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරුකොට වෙසෙවු. සිය මෙරමාකයෙහි කය අනුව බලමින් කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාය ලොකයෙහි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරුකොට වෙසෙවු.

අජ්ඣන්තං වෙදනාසු -පෙ- බ්බිද්ධා වෙදනාසු -පෙ- අජ්ඣන්ත
බ්බිද්ධා වෙදනාසු වෙදනානුපස්සි විහරාහි -පෙ- අජ්ඣන්තං විනෙත
-පෙ- බ්බිද්ධා විනෙත -පෙ- අජ්ඣන්තබ්බිද්ධා විනෙත විනානුපස්සි
විහරාහි -පෙ- අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු -පෙ- බ්බිද්ධා ධම්මෙසු -පෙ-
අජ්ඣන්තබ්බිද්ධා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරාහි ආනාපි සමප්පන්නො
සත්ථා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙවනස්සං. යතො බො කං භික්ඛු
සිලං නිස්සංසං සිලෙ පතිට්ඨාය ඉමෙ වාතාරො සතිපට්ඨානෙ එවං
තිවිධෙන භාවෙස්සංසි, තතො තුය්හං භික්ඛු, යා රත්ත වා දිවසො වා
ආගම්ස්සති වුද්ධියෙව පාටිකසිංහා කුසලෙසු ධම්මෙසු නො පරිහානීති.

අර්ථ බො සො භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනාදිකා අනුමොදිකා
උට්ඨායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙකා පදකඤ්ඤං කකා පකාමී. අර්
ථ බො සො භික්ඛු එකො වුපකට්ඨො අපමනො ආනාපි පතිතංතො
විහරන්තො න විරජ්ජෙව යස්ස කායා කුලපුත්තා සමුච්චෙව අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං සයං අභිඤ්ඤ
සජ්ජිකකා උපසමපජ්ජ විහාසි. බිණ්ණ ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං
කරණියං, නාපරං ඉස්සන්තායාති අබ්බාසිඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරො ව පන
සො භික්ඛු අරහතං අහොසීති.

3. 1. 4

සාලායුත්තං

1182. එවං මෙ සුතං. එකං සමයං හගවා කොසලෙසු විහරති
සාලායං¹ බ්‍රාහ්මණගාමෙ. තත්‍ර බො හගවා භික්ඛු ආමනෙහසි². යෙ
තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නවා අවීරපබ්බජිතා අධුනාගතා ඉමං ධම්මවිනයං,
තෙ වො³ භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවනාය සමාද-
පෙතබ්බා, නිවෙසෙතබ්බා පතිට්ඨාපෙතබ්බා. කතමෙසං චතුත්තං: එට්
තුමෙහ ආවුසො, කායෙ කායානුපස්සිනො විහරට්, ආනාපිනො සමප්පනා
එකොදිගුතා විපසංකම්පිතා සමාහිතා එකග්ගම්පිතා කායස්ස යථාගුතං
ඤාණංය. වෙදනාසු වෙදනානුපස්සිනො විහරට්, ආනාපිනො සමප්පනා
එකොදිගුතා විපසංකම්පිතා සමාහිතා එකග්ගම්පිතා, වෙදනානං යථා-
ගුතං ඤාණංය. විනෙත විනානුපස්සිනො විහරට් ආනාපිනො සමප්පනා
එකොදිගුතා විපසංකම්පිතා සමාහිතා එකග්ගම්පිතා විනස්සි යථාගුතං
ඤාණංය. ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සිනො විහරට්, ආනාපිනො සමප්පනා
එකොදිගුතා විපසංකම්පිතා සමාහිතා එකග්ගම්පිතා ධම්මානං
යථාගුතං ඤාණංය.

1. සාලාය - මජ්ඣං, කොසලායං - සා.

2. ආමනෙහසි පෙ- ඵකදොව - මජ්ඣං, සා.

3. තෙ වෙ - සි 1, 2

සිය වෙදනාවන්හි ... මෙරමා වෙදනාවන්හි...සිය මෙරමා වෙදනාවන්හි වෙදනා අනුව බලනසුලු ව වෙසෙවු ... සිය සිත්හි ... මෙරමා සිත්හි ... සිය මෙරමා සිත්හි සිත් අනුව බලනසුලු ව වෙසෙවු ... සිය දහමිහි ... මෙරමා දහමිහි ... සිය මෙරමා දහමිහි දහම අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙවිහි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙවු. මහණ, යම් කලෙක තෙපි සීලය ඇසුරු කොට සීලයෙහි පිහිටා මේ සිවු ඔව්වන් මෙසේ තුන් අයුරෙන් වඩන්නහු නම් මහණ එකල්හි නොපට යම් රයෙක් හෝ දවලෙක් හෝ පැමිණෙන්නේ නම් කුසල්දහමිහි වැඩීමෙක් ම කැමැති වියයුතු. පිරිහීමෙක් නොකැමැති වියයුතු.

ඉක්බිති ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමොදන් ව හුනස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ පැදකුණු කොට ගියේය. එකල්හි ඒ මහණ එකලාව ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයේ නොපමාව කෙලෙස් නවන වැර ඇත්තේ කිවත් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන්නේ නොබෝ කලකින් ම කුලපුත්තු යමක් පිණිස මැනවින් ම ගිහිගෙන් නික්ම සස්නෙහි පැවිදි වෙද්ද, මහබ්බසර කෙළවර වූ ඒ අනුත්තර අර්හත්ත්වය තෙමේ ම වෙසෙස්තුවණින් පසක් කොට ඊට පැමිණ විසී ය. ඉපැද්ම ගෙවිණ. බබ්බසර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි, මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැනගත්තේය. ඒ මහණ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් ද වී යයි.

3. 1. 4

සාලා සූත්‍රය

1182. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දනව්වෙහි සාලා නම් බමුණුගමිහි වැඩවසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, අලුත පැවිදි වූ ළහදි මෙසස්නට පැමිණි යම් ඒ නවක භික්ෂූහු වෙන් නම් මහණෙනි, ඒ භික්ෂූහු නොප විසින් සිවුසිව්වන් වඩනු පිණිස සමාදන් කරවිය යුතුවහ. වැස්වියයුතුවහ. පිහිටුවියයුතුවහ. කවර සතරක් ද යත්: ඇවැත්නි, එව තෙපි කයෙහි කය අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව එකඟ සිත් ඇති ව වෙසෙසින් පහන් සිත් ඇති ව කය තතුයේ දැනුම පිණිස සමාහිත ව එකාග්‍රවිතත ව වෙසෙවු. විදුමහි විදුම අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව එකඟසිත් ඇති ව වෙසෙසින් පහන් සිත් ඇති ව වෙදනාවන් තතුයේ දැනුම පිණිස සමාහිත ව එකාග්‍රවිතත ව වෙසෙවු. සිත්හි සිත් අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව එකඟසිත් ඇති ව වෙසෙසින් පහන් සිත් ඇති ව සිත තතුයේ දැනුම පිණිස සමාහිත ව එකාග්‍රවිතත ව වෙසෙවු. දහමිහි දහම අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව එකඟ සිත් ඇති ව වෙසෙසින් පහන් සිත් ඇති ව දහම තතුයේ දැනුම පිණිස සමාහිත ව එකාග්‍රවිතත ව වෙසෙවු.

යෙ'පි තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඥානා අප්පත්තමානසා අනුක්‍රන්තරං යොගකෙඛං පත්‍රයමානා විහරන්ති. තෙ'පි කායෙ කායානුපසංසිතො විහරන්ති, ආනාපිනො සමපජානා ඵකොදිභූතා විප්පසන්නවිත්තා සමාහිතා ඵකග්ගවිත්තා කායසංස පරිඤ්ඤාය. වෙදනාසු වෙදනානුපසංසිතො විහරන්ති -පෙ- වෙදනානි¹ පරිඤ්ඤාය. විතෙත විත්තානුපසංසිතො විහරන්ති -පෙ- විත්තසංස පරිඤ්ඤාය. ධම්මෙසු ධම්මානුපසංසිතො විහරන්ති ආනාපිනො සමපජානා ඵකොදිභූතා විප්පසන්නවිත්තා සමාහිතා ඵකග්ගවිත්තා ධම්මානං පරිඤ්ඤාය.

යෙ'පි තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහත්තො ඛිණ්ණසවා චූසිතවණ්ණො කන්තකරණියා ඕභිතභාරා අනුප්පත්තසද්ද්‍රෝ පරිකම්භෙහවසංයොජනා සමුද්දඤ්ඤාවිමුත්තා. තෙ'පි කායෙ කායානුපසංසිතො විහරන්ති, ආනාපිනො සමපජානා ඵකොදිභූතා විප්පසන්නවිත්තා සමාහිතා ඵකග්ගවිත්තා කායෙන විසංයුත්තා. වෙදනාසු වෙදනානුපසංසිතො විහරන්ති -පෙ- වෙදනානි විසංයුත්තා. විතෙත විත්තානුපසංසිතො විහරන්ති -පෙ- විතෙතන විසංයුත්තා. ධම්මෙසු ධම්මානුපසංසිතො විහරන්ති ආනාපිනො සමපජානා ඵකොදිභූතා විප්පසන්නවිත්තා සමාහිතා ඵකග්ගවිත්තා ධම්මෙහි විසංයුත්තා. යෙ'පි තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නවා අවිරපබ්බජිතා අධුනාගතා ඉමං ධම්මවිනයං, තෙ වො භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉමෙසං චතුර්තං සතිපට්ඨානානං භාවනාය සමාදප්පෙතඛං නිවෙසෙතඛං පතිට්ඨාපෙතඛං.

3. 1. 5

කුසලරාසිසූත්තං

1183. අකුසලරාසීති භික්ඛවෙ, වදමානො² පඤ්ඤානිවරණෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය. කෙවලොභ'යං භික්ඛවෙ, අකුසලරාසි යදිදං පඤ්ඤා නිවරණං. කන්තමෙ පඤ්ඤා කාමච්ඡාදනිවරණං. බ්‍යාපාදනිවරණං ටීනමිඳ්ධනිවරණං උද්ධච්ඡාදකඤ්චිතිවරණං විභික්ඛිච්ඡානිවරණං. අකුසලරාසීති භික්ඛවෙ, වදමානො ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය. කෙවලොභ'යං භික්ඛවෙ, අකුසලරාසි යදිදං පඤ්ඤා නිවරණං.

කුසලරාසීති භික්ඛවෙ, වදමානො චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය. කෙවලොභ'යං භික්ඛවෙ, කුසලරාසි යදිදං චත්තාරො සතිපට්ඨානා. කන්තමෙ චත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසංසි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනයෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසංසි විහරති, ආනාපි සමපජානො සතිමා විනයෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. කුසලරාසීති භික්ඛවෙ, වදමානො ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය. කෙවලොභ'යං භික්ඛවෙ, කුසලරාසි යදිදං චත්තාරො සතිපට්ඨානානි.

1. වෙදනා - සි 1, 2.

2. සමමාවදමානො - සි 1, 2.

මහණෙනි, යම් ඒ හික්කු කෙටනක් ගෙණය වුවාහු නොපැමිණි රහත්බව ඇත්තාහු අනුත්තරයොගකොමය (නිවන) පමෙන් වෙසෙත් ද, ඔහුත් කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව එකඟයින් ඇතිව වෙසෙසින් පහන්යින් ඇතිව කය පිරිසිදු දැනීම පිණිස සමාහිත ව එකාග්‍රවින්න ව වෙසෙත්. විදුමහි විදුම අනුව බලනසුලුව ... විදුම පිරිසිදු දැනීම පිණිස වෙසෙත්. සිත්හි සිත් අනුව බලනසුලුව ... සිත් පිරිසිදු දැනීම පිණිස වෙසෙත්. දහමහි දහම අනුව බලනසුලුව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව එකඟයින් ඇතිව වෙසෙසින් පහන්යින් ඇතිව දහම පිරිසිදු දැනීම පිණිස සමාහිත ව එකාග්‍රවින්න ව වෙසෙත්.

මහණෙනි, රහත් වූ ක්මිණ වූ ආශ්‍රව ඇති වැස නිවවු බබ්බර ඇති කළ කටයුතු ඇති බහානැබු බර ඇති පිළිවෙලින් පැමිණියවාක් සතිබ්බාන අර්හත්ත්වය ඇති ඥය කළ භවසංයොජන ඇති මැනවින් දැන විදුණු යම් ඒ මහණ කෙහෙකුත් වෙන් නම් ඔහුත් කයෙහි කය අනුව දක්නා සුලුව වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව එකඟ වූ සිත් ඇතිව වෙසෙසින් පහන්යින් ඇතිව සමාහිත ව එකාග්‍රවින්න ව කයින් වෙන් ව වෙසෙත්. විදුමහි විදුම අනුව බලනසුලුව ... විදුමින් වෙන් ව වෙසෙත්. සිත්හි සිත් අනුව බලනසුලුව ... සිතින් වෙන් ව වෙසෙත්. දහමහි දහම අනුව බලනසුලුව වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව එකඟයින් ඇතිව වෙසෙසින් පහන්යින් ඇතිව සමාහිත ව එකාග්‍රවින්න ව දහමින් වෙන් ව වෙසෙත්. මහණෙනි, යම් ඒ මහණ කෙටනක් නවක ද, අලුත පැවිදි වුවාහු ද, මෙසස්තව ළඟදී පැමිණියාහු ද මහණෙනි, ඔහු නොප විසින් සිවුසිවටත් වඩනු පිණිස සමාදන් කරවියයුතුවහ. වැස්වියයුතුවහ. පිහිටුවියයුතුවහ යි.

3. 1. 5

කුසලරාසි සූත්‍රය

1183. මහණෙනි, අකුසලරාසිය යි කියන්නෙක් මැනවින් කියන්නේ පඤ්ඤානිවරණකියන්නේ ය. මහණෙනි, යම් මේ පඤ්ඤානිවරණයෝ වෙන් නම් මහණෙනි, මේ හුදු අකුසලරාසෙකි. ශබ්ද පසෙක් ද යත්: කාමච්ඡිකා නිවරණයැ ව්‍යාපාදනිවරණයැ ථිනවිකානිවරණයැ උදාච්ඡිකානිවරණයැ විචිකිච්ඡානිවරණය යි. මහණෙනි, අකුසලරාසිය කියන්නෙක් මැනවින් කියන්නේ මේ පඤ්ඤානිවරණකියන්නේ ය. මහණෙනි, යම් මේ පඤ්ඤානිවරණයෝ වෙන් නම් මේ හුදු අකුසලරාසිය යි.

මහණෙනි, කුසලරාසිය යි කියන්නෙක් මැනවින් කියන්නේ සිවුසිවටත් කියන්නේ ය. මහණෙනි, යම් මේ සිවුසිවටත් වේ නම් මේ හුදු කුසලරාසෙකි. ශබ්ද සනරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව සිහි ඇතිව නාලොච්ඡි දුඛිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව සිහි ඇතිව දහමලෙච්ඡි දුඛිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, කුසලරාසිය යි කියන්නෙක් මැනවින් කියන්නේ මේ සිවුසිවටත් කියන්නේ ය. මහණෙනි, යම් මේ සිවුසිවටත් වේ නම් මේ හුදු කුසලරාසිය යි.

3. 1. 6

සකුණංගිසුත්තං

1184. භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, සකුණංගි ලාපං සකුණං සහසා අජ්ඣාපනතා අග්ගහෙසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ, ලාපො සකුණො සකුණංගියා හරියමානො එවං හි පරිදෙවෙසි: “මයමෙවමනා¹ අලකඛිකා. මයං අප්පජ්ඣස්සු, යෙ මයං අගොචරෙ චරිමහා² පරවිසයෙ. සවජ්ජ මයං ගොචරෙ චරෙය්‍යාම සකෙ පෙත්තිකෙ විසයෙ, නවායං³ සකුණංගි අලං අභවික්ඛං යදිදං යුද්ධායා”⁴ති. කො පන තෙ ලාප ගොචරො සකො පෙත්තිකො විසයොති. යදිදං නඩගලකට්ඨකරණං ලෙඩ්ඛුට්ඨානන්ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, සකුණංගි සකෙ බලෙ අප්පජ්ඣා සකෙ බලෙ අවචමානා⁵ අමුඤ්චි, ගච්ඡ ඛො කුං ලාප, තත්ථාපි මෙ ගණ්ඨා න මොකඛසිති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, ලාපො සකුණො නඩගලකට්ඨකරණං ලෙඩ්ඛුට්ඨානං ගණ්ඨා මහන්තං ලෙඩ්ඛු. අභිරුහිතා සකුණංගි අවචමානො⁶ අට්ඨාසි, එහි ඛොද්දති⁷ සකුණංගි, එහි ඛොද්දති සකුණංගිති. අථ ඛො සා භික්ඛවෙ, සකුණංගි සකෙ බලෙ අප්පජ්ඣා සකෙ බලෙ අවචමානා උභො පකෙඛ සන්ධායා⁸ ලාපං සකුණං සහසා අජ්ඣාපනතා. යද ඛො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාසි ලාපො සකුණො ඛහු ආගතා⁹ ඛො ම්‍යායං සකුණංගිති. අථ තක්ඛෙව ලෙඩ්ඛුස්ස අනන්තං පච්චුපාදි. අථ ඛො භික්ඛවෙ, සකුණංගි තත්ථෙව උරං පච්චිතාලෙසි. එවං හෙතං⁹ භික්ඛවෙ, හොති යො අගොචරෙ චරති පරවිසයෙ.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, මා අගොචරෙ චරිත්ථ පරවිසයෙ. අගොචරෙ භික්ඛවෙ, චරතං පරවිසයෙ ලච්ඡති මාරො ඔතාරං. ලච්ඡති මාරො ආරම්භණං. කො ච භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අගොචරො පරවිසයො: යදිදං පඤ්ඤා කාමගුණා. කතමෙ පඤ්ඤා: චිත්තච්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. සොනච්ඤායා සඤ්ඤා -පෙ- සානච්ඤායා ගන්ධා -පෙ- ජීව්හාච්ඤායා රසා -පෙ- කායච්ඤායා ථොට්ඨිකා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. අයං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අගොචරො පරවිසයො.

1. මයමෙවමන - මජ්ඣං, ස්‍යා.

2. චරිමහ - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. නවායං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. අප්පජ්ඣා - මජ්ඣං, අචාරාදානා - ස්‍යා.

5. චරිමහ - මජ්ඣං, ස්‍යා.

6. දතිමෙ - මජ්ඣං, ස්‍යා.

7. සන්තයන - මජ්ඣං.

8. ඛහු ආගතා - සී 1, 2.

9. හිතං - මජ්ඣං.

3. 1. 6

සකුණංගි සූත්‍රය

1184. මහණෙනි, පෙර ගිජුලිහිණියක් සාහසිකමින් පැමිණ කැට කුරුල්ලකු අල්ලා ගත්තා ය. මහණෙනි, එකල්හි කැට කුරුල්ල තෙමේ ගිජුලිහිණිය විසින් හැර ගෙන යනු ලබන්නේ මෙසේ හැඩිය: යම්බඳු අපි අගොවර වූ අනුත් අයත් විෂයෙහි හැසුරුණමෝ නම් (ඒ) අපි ම කාලකන්නි වම්හ. අපි ම පින් නැත්තම්හ. ඉදින් අපි ගොදුරු වූ සිය පියසතු විෂයෙහි හැසුරුණමෝ නම් මේ ගිජුලිහිණි මේ යුද්ධයට නොද සමත් වන්නිය යි. එමඟ කැටකුරුල්ල තාගේ ගොදුරු වූ සියපියසතු විෂය කීමෙක් දැයි. නඟුලෙන් සාන ලද කෙනෙහි කැට නැති තැනයි. මහණෙනි, එකල්හි ගිජුලිහිණි සිය බලයෙහි තදව සිට සියබලය වනමින් එමඟ කැටකුරුල්ල, තෝ යා, එහි ද ගොස් මාගෙන් නො මිඳෙන්නේ යැ යි මිදුවා ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති කැටකුරුල්ල තෙමේ නඟුලෙන් සාන ලද කැට නැති තැනකට ගොස් මහත් කැටකට නැග “ගිජුලිහිණිය, දැන් එව, ගිජුලිහිණිය දැන් එව” යි ගිජුලිහිණියට කියමින් සිටියේ ය. මහණෙනි, එකල්හි ඒ ගිජුලිහිණි සියබලයෙහි තද කොට සිටගෙන සියබලය වනමින් දෙපියාපත් නඟා කැටකුරුල්ලා වෙත සාහසිකමින් පැමිණියා ය. මහණෙනි, යම් කලෙක කැටකුරුල්ල තෙමේ ගිජුලිහිණි මා පිණිය බොහෝ දුර ආවා යි දැන ගත්තේ නම් එකල්හි ඒ කැටෙහි ම ඇතුළුව පිටිසියේ ය. මහණෙනි, එකල ගිජුලිහිණිය එහි ම ළය තළාගත්තා ය. මහණෙනි, යමෙක් අගොවර වූ මෙරමා අයත් විෂයෙහි හැසිරේ නම් එය මෙසේම වේ.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහිලා අගොවර වූ මෙරමා අයත් විෂය යෙහි නඟමක් හැසිරෙවු. මහණෙනි, අගොවර වූ මෙරමා අයත් විෂයෙහි හැසිරෙන්නවුන් පිළිබඳව මරු අවකාශ ලබන්නේ ය. මරු අරමුණක් ලබන්නේ ය. මහණෙනි, මහණහට අගොවර වූ මෙරමා අයත් විෂය කීමෙක් ද යත්: මේ පඤ්ඤාමඟ්‍රණයෝ යි. කවර පසෙක් ද යත්: ඉටුකැමති මනවඩන පියදෑ වූ කාමයෙන් යුත් ඇලුම් කටයුතු ඇසින් දතයුතු රූපයෝ යැ.. කනින් දතයුතු ශබ්දයෝ යැ ... නැහැයෙන් දතයුතු ගන්ධයෝ යැ... දිවෙන් දතයුතු රසයෝ යැ. ඉටු කැමති මන වඩන පියදෑ වූ කාමයෙන් යුත් ඇලුම් කටයුතු කයින් දතයුතු ස්පර්ශයෝ යි. මහණෙනි, මේ මහණහට අගොවර වූ මෙරමා අයත් විෂය යි.

ගොවරෙ හික්කවෙ, වරථ සකෙ පෙත්තකෙ විසයෙ. ගොවරෙ හික්කවෙ, වරතං සකෙ පෙත්තකෙ විසයෙ න ලව්ඡති මාරො ඔතාරං, න ලව්ඡති මාරො ආරම්භං. කො ව හික්කවෙ, හික්කුනො ගොවරො සකො පෙත්තකො විසයො, යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ චත්තාරො: ඉධ හික්කවෙ, හික්කු කායෙ කායානුපය්සී චිහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්ස ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපය්සී චිහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්ස ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අයං හික්කවෙ, හික්කුනො ගොවරො සකො පෙත්තකො විසයොති.

3: 1. 7

මකකට්ඨකං.

1185. අත්ති හික්කවෙ, හිමවතො පබ්බතරාජස්ස දුග්ගා විසමා දෙසා, යත් නෙව මකකට්ඨකං වාරි න මනුස්සානං. අත්ති හික්කවෙ, හිමවතො පබ්බතරාජස්ස දුග්ගා විසමා දෙසා යත් මකකට්ඨකං ධො වාරි න මනුස්සානං. අත්ති හික්කවෙ, හිමවතො පබ්බතරාජස්ස සම භූමිභාගා රමණීයා, යත් මකකට්ඨකං වෙව වාරි මනුස්සානාඤ්ච. තත්ත්ව හික්කවෙ, ලුඤ්ඤ මකකට්ඨිච්ඡු ලෙපං ඔධෙධිතති මකකට්ඨකං බාධනාය. තත්ත්ව හික්කවෙ, යෙ තෙ මකකට්ඨකං අබාලජාතිකා¹ අලොලජාතිකා² තෙ නං ලෙපං දිස්වා ආරකා පරිවජ්ජන්ති³. යො පන සො හොති මකකට්ඨකං බාලජාතිකො ලොලජාතිකො යො තං ලෙපං උපසංචිතමිත්තා හත්තෙත ගණන්ති. සො තත්ත්ව ඛණ්ඩති. හත්තං මොවෙස්සාමිති දුතියෙන හත්තෙත ගණන්ති, සො තත්ත්ව ඛණ්ඩති. උභො හත්තෙ මොවෙස්සාමිති පාදෙන ගණන්ති, සො තත්ත්ව ඛණ්ඩති. උභො හත්තෙ මොවෙස්සාමිති පාදං වාති⁴ දුතියෙන පාදෙන ගණන්ති, සො තත්ත්ව ඛණ්ඩති. උභො හත්තෙ මොවෙස්සාමිති පාදෙ චති තුණ්ණෙන ගණන්ති, සො තත්ත්ව ඛණ්ඩති. එවං හි සො හික්කවෙ, මකකට්ඨකං පඤ්චධිතො එතං⁵ සෙති අනායං ආපනො වාසනං ආපනො යථාකාමකරණීයො ලුඤ්ඤස්ස. තමෙනං හික්කවෙ, ලුඤ්ඤ විජ්ඣන්තා⁶ තස්මිං යෙව මකකට්ඨකං උද්ධරිතා අවිස්සජ්ජන්තා⁷ යෙන කාමං පකකමති. එවං හි⁷ තං හික්කවෙ, හොති යො අගොවරෙ වරති පරවිසයෙ.

1. ජාතියං - සි 1, 2.

2. පරිවජ්ජන්ති - මජ්ඣං.

3. පාදං වාති - සිමු, සි 1, 2.

4. පඤ්චධිතො උතං - මජ්ඣං, සා.

5. ඤාතො - සි 1, 2.

6. තස්මිං යෙව කඨකකඨගාරෙ අවිස්සජ්ජන්තා - මජ්ඣං, තස්මිං යෙව මකකට්ඨකං උද්ධරිතා ආවජ්ජන්තා - සි 1, 2.

7. එවං හෙතං - මජ්ඣං, එවං හෙතං - සා.

මහණෙනි, ගොවර වූ සිය පියසතු විෂයෙහි හැසිරෙවු. මහණෙනි ගොවර වූ සිය පියසතු විෂයෙහි හැසිරෙන්නාවූන් පිළිබඳව මරු අවකාශයක් නොලබන්නේ ය. මරු අරමුණක් නොලබන්නේ ය. මහණෙනි මහණහට ගොවර වූ සිය පියසතු විෂය කීමෙක් ද යත්: මේ සිවු සිව්වන්හු යි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. විදුමහි...සිත්හි...දහමහි දහම් අනුව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ මහණහට ගොවර වූ සිය පියසතු විෂය යි.

3. 1. 7

මකකට සූත්‍රය

1185. මහණෙනි, යම් තැනෙක වදුරන්ගේත් හැසිරීමෙක් නොවේද, මිනිසුන්ගේත් හැසිරීමෙක් නොවේද, හිමවත් පවුරුගේ (එබඳු) යා නොහැකි විසම පෙදෙස් ඇත. මහණෙනි, යම්තැනෙක වදුරන්ගේ හැසිරීමෙක් වේද, මිනිසුන්ගේ හැසිරීමෙක් නොවේද, හිමවත් පවුරුගේ එබඳු යා නොහැකි විසම පෙදෙස්ද ඇත. මහණෙනි, යම් පෙදෙසක වදුරන්ගේ හැසිරීමත් වේද, මිනිසුන්ගේ හැසිරීමත් වේද, හිමවත් පවුරුගේ එබඳු සිත්කඳු සමබ්බි පෙදෙස්ද ඇත. මහණෙනි, එහි වැද්දෝ වදුරුමහි වදුරන් නසන විෂය වදුරුලහටු ගල්වා තබන්. මහණෙනි, එහි යම් ඒ වදුරුකෙනෙක් බාලගති නැත්තාහු ද ලොල්ගති නැත්තාහු ද ඔහු ඒ ලහටු දක දුරින් දුරු කෙරෙත්. යම් ඒ වදුරෙක් බාලගති ඇත්තේ ලොල්ගති ඇත්තේ වේ නම් හේ ඒ ලහටු කරා එළඹ අතින් ගනී. හේ එහි බැඳේ. අත මුදන්නෙමි යි දෙවැනි අතින් ගනී. හේ එහි බැඳේ. දැක මුදන්නෙමි යි පයින් ගනී. හේ එහි බැඳේ. දැනත් පයත් මුදන්නෙමි යි දෙවැනි පයින් ගනී. හේ එහි බැඳේ. දැනත් දෙපයත් මුදන්නෙමි යි තුඩින් ගනී. හේ එහි බැඳේ. මහණෙනි, මෙසේ ඒ වදුරා පස්තැනෙකින් එල්ලන ලද්දේ අනයට පැමිණියේ ව්‍යාසනයට පැමිණියේ වැද්ද විසින් යම් කැමති පරිද්දක් කළ හැකි වූයේ තබනමින් හොච්. මහණෙනි, වැද්ද ඒ වදුරා එහි දීම විදි උදුරා අත් නොහැර යම් කැමති දිගකට යේ. මහණෙනි, යමෙක් අගොවර වූ මෙරමා සතු විෂයෙහි හැසිරේ නම් ඒ මෙසේ ම වෙයි.

තසමනිභ භික්ඛවෙ, මා අග්ගෙවරෙ වරිඤ්ඤ පරවිසයෙ. අග්ගෙවරෙ භික්ඛවෙ, වරතං පරවිසයෙ ලව්ඡනී මාරො ඔතාරං, ලව්ඡනී මාරො ආරම්භං. කො ච භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අග්ගෙවරො පරවිසයො: යදිදං පඤ්ඤාමගුණං. කතමෙ පඤ්ඤා: චක්ඛුච්ඤෙඤායා රූපා ඉට්ඨා කතතා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා -පෙ- කායච්ඤෙඤායා ථොට්ඨිකා ඉට්ඨා කතතා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා. අයං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අග්ගෙවරො පරවිසයො.

ගොවරෙ භික්ඛවෙ, වරථ සකෙ පෙත්තකෙ වීසයෙ. ගොවරෙ භික්ඛවෙ, වරතං සකෙ පෙත්තකෙ වීසයෙ න ලව්ඡනී මාරො ඔතාරං, න ලව්ඡනී මාරො ආරම්භං. කො ච භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ගොවරො සකො පෙත්තකො වීසයො: යදිදං චත්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ චාත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අයං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ගොවරො සකො පෙත්තකො වීසයොති.

3. 1. 8

සුදසුත්තං

1186. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, බාලො අව්‍යානො අකුසලො සුදෙ රාජානං වා රාජමහාමත්තං¹ වා නානාවයෙහි සුපෙහි පවවුපට්ඨිතො අස්ස: අබ්බිලග්ගෙහිපි නිත්තකග්ගෙහිපි කට්ඨකග්ගෙහිපි මධුරග්ගෙහිපි බාරිකෙහිපි අබාරිකෙහිපි ලොභිකෙහිපි අලොභිකෙහිපි. සබ්බො සො භික්ඛවෙ, බාලො අව්‍යානො අකුසලො සුදෙ සකස්ස හතතු² නිමිත්තං න උග්ගණ්ණාති: ඉදං වා මෙ අජ්ජ හතතු² සුපෙය්‍යං රුච්ඡති, ඉමස්ස වා අභිහරති, ඉමස්ස වා බහුං ගණ්ණාති, ඉමස්ස වා වණ්ණං භාසති, අබ්බිලග්ගං වා මෙ අජ්ජ හතතු සුපෙය්‍යං රුච්ඡති, අබ්බිලග්ගස්ස වා අභිහරති, අබ්බිලග්ගස්ස වා බහුං ගණ්ණාති, අබ්බිලග්ගස්ස වා වණ්ණං භාසති, නිත්තකග්ගං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- කට්ඨකග්ගං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- මධුරග්ගං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- බාරිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- අබාරිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- ලොභිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- අලොභිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු සුපෙය්‍යං රුච්ඡති, අලොභිකස්ස වා අභිහරති, අලොභිකස්ස වා බහුං ගණ්ණාති, අලොභිකස්ස වා වණ්ණං භාසති. සබ්බො සො භික්ඛවෙ, බාලො අව්‍යානො අකුසලො සුදෙ නවෙව ලාභී භොති: අවජාදනස්ස, න ලාභී වෙනනස්ස, න ලාභී අභිභාරානං. තංකිස්ස භෙතු: තථා හි සො භික්ඛවෙ, බාලො අව්‍යානො අකුසලො සුදෙ සකස්ස හතතු නිමිත්තං න උග්ගණ්ණාති.

1. රාජමහාමත්තානං - සිමු.

2. හතත - මජ්ඣං, ස්‍යා.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා අගොවර වූ මෙරමා සතු විෂයෙහි නහමක් හැසිරෙවු. මහණෙනි, අගොවර වූ මෙරමා සතු විෂයෙහි හැසිරෙන්නවුන්ගේ බැසගැනීම මරු ලබන්නේය. මරු අරමුණක් ලබන්නේය. මහණෙනි, මහණහට අගොවර වූ මෙරමා සතු විෂය කීමෙක්ද යත්: මේ පස්කම්ගුණ යි. කවර පසෙක් ද යත්; ඉටු කැමති මනවධන පිය දෑ වූ කාමයෙන් යුත් ඇලුම් කටයුතු ඇසින් දතයුතු රු යැ... ඉටු කැමති මනවධන පිය දෑ වූ කාමයෙන් යුත් ඇලුම් කටයුතු කයින් දතයුතු පහස් යැ. මහණෙනි, මේ මහණහට අගොවර වූ මෙරමා සතු විෂය යි.

මහණෙනි, ගොදුරු වූ සිය පියසතු විෂයෙහි හැසිරෙවු. මහණෙනි, ගොදුරු වූ සිය පියසතු විෂයෙහි හැසිරෙන්නවුන්ගේ බැසගැනීම මරු නො ලබන්නේය. මරු අරමුණක් නො ලබන්නේය. මහණෙනි, මහණහට ගොදුරු වූ සිය පියසතු විෂය කීමෙක්ද යත්: මේ සිවු සිව්වටනි. කවර සතරෙක්ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කායලොකයෙහි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිති දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙවිහි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ මහණහට ගොදුරු වූ සිය පියසතු විෂය යි.

3. 1. 8

සුදසුත්‍රය

1186. මහණෙනි, යම්සේ බාල වූ අව්‍යාක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ අරක්කැමියෙක් ඇඹුල් කොටස් ඇත්තා වූත් තිත්ත කොටස් ඇත්තා වූත් කුළු කොටස් ඇත්තා වූත් මිහිරි කොටස් ඇත්තා වූත් කරරස ඇත්තා වූත් කරරස නැත්තා වූත් ලුණුරස ඇත්තා වූත් ලුණුරස නැත්තා වූත් නන් වැදෑරුම් සුපයෙන් යුතු ව රජු වෙත හෝ රජමහජාමතියකු වෙත හෝ එළඹ සිටියේ වන්නේද, මහණෙනි, බාල වූ අව්‍යාක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ ඒ මේ අරක්කැමි තම ස්වාමියාගේ (නොජන) නිමිත්ත නො උගනියි. “අද මාගේ ස්වාමිහට මේ සුපරසය රුචි වේ ය හෝ, මෙය ගැනීමට අත දිගුකරයි හෝ, මෙය බොහෝ කොට ගනියි හෝ, මෙහි ගුණ කියා යි හෝ අද මාගේ ස්වාමිහට ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපරසය රුචි වේ යි හෝ, ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපයට අත දිගුකරයි හෝ ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපයෙන් බොහෝ ගනියි හෝ ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපයෙහි ගුණ කියා යි හෝ, අද මාගේ ස්වාමිහට කුළු කොටස් ඇති ... හෝ... අද මාගේ සැමියාට මිහිරි කොටස් ඇති හෝ, ... අද මාගේ සැමියාට කරරස ඇති හෝ, ... අද මාගේ ස්වාමිහට කරරස නැති හෝ ... අද මාගේ ස්වාමිහට ලුණුරස ඇති හෝ .. අද මාගේ ස්වාමිහට ලුණුරස නැති සුපරසය රුචි වේ ය හෝ ලුණුරස නැති සුපයට අත දිගුකරයි හෝ ලුණු රස නැති සුපයෙන් බොහෝ ගනියි හෝ ලුණු රස නැති සුපයේ ගුණ කියා යි හෝ” යි. මහණෙනි, බාල වූ අව්‍යාක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ මේ අරක්කැමි වස්තු නො ද ලබනසුලු වෙයි. වැටුප් නො ද ලබනසුලු වෙයි. පඩුරු නො ද ලබනසුලු වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, බාල වූ අව්‍යාක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ ඒ අරක්කැමි සිය ස්වාමිහුගේ භොජන නිමිත්ත නො ළගනියිද එහෙයිනි.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, ඉංධකවෙවා බාලො අව්‍යතො අකුසලො භික්ඛු කායෙ න කායානුපසයි¹ විහරති ආනාපි සමපාතො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස කායෙ න කායානුපසස්සිතො² විහරතො විතං න සමාධියති, උපකත්තෙසා න පභීයනති. සො තං නිමිත්තං න උග්ගණ්හාති. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු න ධම්මානුපසස්සි³ විහරති ආනාපි සමපාතො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස ධම්මෙසු න ධම්මානුපසස්සිතො⁴ විහරතො විතං න සමාධියති, උපකත්තෙසා න පභීයනති, සො තං නිමිත්තං න උග්ගණ්හාති, සබ්බො සො භික්ඛවෙ, බාලො අව්‍යතො අකුසලො භික්ඛු නවෙව ලාභී හොති දිට්ඨධම්මෙසු ධම්මාරානං,⁵ න ලාභී සතිසම්පජ්ඣස්සස්ස. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො භික්ඛවෙ, බාලො අව්‍යතො අකුසලො භික්ඛු සකස්ස විතස්ස නිමිත්තං න උග්ගණ්හාති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතො වියතො කුසලො සුදෙ රාජානං වා රාජමහාවතං වා නානවච්ඡෙහි සුපෙහි පච්ඡුපට්ඨිතො අස්ස: අඤ්ඤානෙහිපි නිත්‍යකණ්ණෙහිපි කට්ඨකණ්ණෙහිපි මධුරණ්ණෙහිපි බාරිකෙහිපි අබාරිකෙහිපි ලොණිකෙහිපි අලොණිකෙහිපි. සබ්බො සො භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතො වියතො කුසලො සුදෙ සකස්ස හතතු නිමිත්තං උග්ගණ්හාති: “ඉදං වා මෙ අජ්ජ හතතු සුපෙය්‍යං රුච්ඡති, ඉමස්ස වා අභිහරති, ඉමාස්ස වා බහුං ගණ්හාති, ඉමස්ස වා වණ්ණං භාසති, අඤ්ඤානං වා මෙ අජ්ජ හතතු සුපෙය්‍යං රුච්ඡති, අඤ්ඤානස්ස වා අභිහරති, අඤ්ඤානස්ස වා බහුං ගණ්හාති, අඤ්ඤානස්ස වා වණ්ණං භාසති. නිත්‍යකණ්ණං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- කට්ඨකණ්ණං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- මධුරණ්ණං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- බාරිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- අබාරිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- ලොණිකං වං මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- අලොණිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු සුපෙය්‍යං රුච්ඡති, අලොණිකස්ස වා අභිහරති, අලොණිකස්ස වා බහුං ගණ්හාති. අලොණිකස්ස වා වණ්ණං භාසති. සබ්බො සො භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතො වියතො කුසලො සුදෙ ලාභී වෙව හොති අව්‍යාදනස්ස, ලාභී වෙතනස්ස, ලාභී අභිහාරානං. තං කිස්ස හෙතු: තථා හි සො භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතො වියතො කුසලො සුදෙ සකස්ස හතතු නිමිත්තං උග්ගණ්හාති.

1. කායෙ කායානුපසයි - මජ්ඣං, ස්‍යා.

2. කායෙ කායානුපසස්සිතො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සිතො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

5. දිට්ඨධම්මෙසු ධම්මාරානං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

මහණෙනි, එසෙයින් ඔ මෙහි බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ ඇතැම් මහණෙක් කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට නො වෙසෙයි. කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව නො වෙසෙන ඔහුගේ සිත එකඟ නො වේ. කෙලෙස් ප්‍රභීණ නො වේ. හෙ ඒ නිමිත්ත නො උගනියි වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහමිලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට නො වෙසේ. දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව නො වෙසෙන ඔහු ගේ ධ්‍යාන එකඟ නො වෙයි. කෙලෙස් ප්‍රභීණ නො වේ. හේ ඒ නිමිත්ත නො උගනියි. මහණෙනි, බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ ඒ මහණ දිට්‍රදම්මයෙහි සුව විහරණ නො ද ලබනසුලු වෙයි. සිහි නුවණ නො ද ලබනසුලු වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ ඒ මහණ සිය සිතෙහි නිමිත්ත නො උගනි ද එහෙයිනි.

මහණෙනි, යම්සේ පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ අරක්කැමියෙක් ඇඹුල් කොටස් ඇත්තා වූත් තිත්ත කොටස් ඇත්තා වූත් කුළු කොටස් ඇත්තා වූත් මිහිරි කොටස් ඇත්තා වූත් කරරස දැත්තා වූත් කරරස නැත්තා වූත් ලුණුරස ඇත්තා වූත් ලුණුරස නැත්තා වූත් නන් වැදෑරුම් සුපයෙන් යුතුව රජු වෙත හෝ රජවහඬැවෙත වෙත හෝ එළඹ සිටියේ වන්නේ ද, මහණෙනි, පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ ඒ අරක්කැමි සිය සැටියාගේ භාජන නිමිත්ත උගනියි. “අද මාගේ සැටියාට මේ සුපරසය රුචි වේ යි හෝ මෙයට අත දිගුකරයි හෝ මෙයින් බොහෝ ගනියි හෝ මෙහි ගුණ කියායි හෝ අද මාගේ ස්වාමීනට ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපරසය රුචි වේ යි හෝ ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපයට අත දිගුකරයි හෝ ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපයෙන් බොහෝ ගනියි හෝ ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපයේ ගුණ කියා යි හෝ අද මාගේ ස්වාමීනට තිත්ත කොටස් ඇති ... හෝ, අද මාගේ ස්වාමීනට කුළු කොටස් ඇති හෝ ... අද මාගේ ස්වාමීනට මිහිරි කොටස් ඇති හෝ ... අද මාගේ ස්වාමීනට කරරස ඇති හෝ ... අද මාගේ ස්වාමීනට කරරස නැති හෝ ... අද මාගේ ස්වාමීනට ලුණුරස ඇති හෝ ... අද මාගේ ස්වාමීනට ලුණුරස නැති සුපරසය රුචි වේ යි හෝ ලුණුරස නැති සුපයට අත දිගුකරයි හෝ ලුණුරස නැති සුපයෙන් බොහෝ ගනියි හෝ ලුණුරස නැති සුපයෙහි ගුණ කියා යි හෝ” යි. මහණෙනි, පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ ඒ මේ අරක්කැමි වස්ත්‍ර ලබනසුලු වෙයි. වැටුප් ලබනසුලු වෙයි. පඩුරු ලබනසුලු වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ ඒ අරක්කැමි සිය ස්වාමීනුගේ භාජන නිමිත්ත උගනි එහෙයිනි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉධෙකචෙවා පණ්ණිනො වියතො කුසලො භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිථා විනෙයා ලොකෙ අභිෂ්ඨාදෙමනස්සං. තස්ස කායෙ කායානුපස්සිනො විහරතො විතං සමාධියති, උපකක්කලෙසා පභියතති, සො තං නිමිතං උග්ගණ්හාති. වෙදනාසු -පෙ- වීරො -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිථා විනෙයා ලොකෙ අභිෂ්ඨාදෙමනස්සං. තස්ස ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සිනො විහරතො විතං සමාධියති, උපකක්කලෙසා පභියතති, සො තං නිමිතං උග්ගණ්හාති. සබ්බො සො භික්ඛවෙ, පණ්ණිනො වියතො කුසලො භික්ඛු ලාභී වෙව හොති දිට්ඨධම්මෙසු ධම්මාරාතං, ලාභී හොති සතිසමපජඤ්ඤස්ස. තං කිස්ස හෙතු: තථා හි සො භික්ඛවෙ, පණ්ණිනො වාතො කුසලො භික්ඛු සකස්ස විතස්ස නිමිතං උග්ගණ්හාතිති.

3. 1. 9

ගිලානසුතං

1187. එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති ඛෙලුවගාමකේ¹. තත්ථ ඛො හගවා භික්ඛු ආමනොසි: “එථ කුමො භික්ඛවෙ, සාමනනා² වෙසාලියා යථාමිතං යථාසද්දිට්ඨං යථාසමහතං වස්සං උපෙථ. ඉධෙවාහං ඛෙලුවගාමකෙ වස්සං උපගව්හාමි³”ති. “එථං හනො”ති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පටිසසුකා සාමනනා වෙසාලියා යථාමිතං යථාසද්දිට්ඨං යථාසමහතං වස්සං උපගඤ්ඤි. හගවා පන තත්ථෙව ඛෙලුවගාමකේ³ වස්සං උපගඤ්ඤි. අථ ඛො හගවතො වස්සුපගතස්ස ඛරො ආබාධො උප්පජ්ඣි. බාළහා වෙදනා වත්තනති මාරණනතිකා. තා⁴ සුදං හගවා සතො සමපජානො අධිවාසෙසි අවිහඤ්ඤමානො. අථ ඛො හගවතො එතදහොසි: න ඛො පන මෙතං පතිරුපං යො’හං අනාමනොකා උපට්ඨාකෙ, අනපලොකෙකා භික්ඛුසඤ්ඤං පරිනිබ්බාසෙය්‍යාං⁵. යනනුනාහං ඉමං ආබාධං විරියෙන පටිපාණාමෙකා⁶ ජීවිතසඤ්ඤාරං අධිට්ඨාය විහරෙය්‍යනාහි. අථ ඛො හගවා තං ආබාධං විරියෙන පටිපාණාමෙකා ජීවිතසඤ්ඤාරං අධිට්ඨාය විහාසි. අථ ඛො හගවා ගිලානා වුට්ඨිතො⁷ අචිරවුට්ඨිතො ගෙලඤ්ඤ විහාරපට්ඨායායං⁸ පඤ්ඤානො ආසනො නිසිදි.

1. වෙච්චගාමකෙ - මජ්ඣං.

2. සමනනා - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. හගවා පන ඛෙලුවගාමකෙ - සි 1, 2.

4. තත්ථ සුදං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

5. පරිනිබ්බාසෙය්‍යාං - සි 1.

6. පටිපාණාමෙකා - මජ්ඣං.

7. ගිලානවුට්ඨිතො - මජ්ඣං.

8. විහාරපට්ඨායායං - සි 1, 2, ස්‍යා.

මහණෙනි, එසෙයින් ම මෙහි පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ ඇතැම් මහණෙක් කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කායලෝකයෙහි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුගේ සිත එකඟ වෙයි. කෙලෙස් ප්‍රතිණ වේ. හෙ ඒ නිමිත්ත උගනී. වෙදනාහි ... සිත්හි .. දහමිති දහමි අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහමිලෙවිති දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහමිති දහමි අනු ව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුගේ සිත එකඟ වෙයි. කෙලෙස් ප්‍රතිණ වේ. හෙ ඒ නිමිත්ත උගනී. මහණෙනි, පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ ඒ මේ මහණ දිට්‍රදුමියෙහි සුඛවිහරණ ලබනසුලු ද වෙයි. සිහිනුවණ ලබනසුලු ද වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ ඒ මහණ සිය සිතෙහි නිමිත්ත උගනී එහෙයින් යි.

3. 1. 9

ගිලාන සූත්‍රය

1187. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සමීපයෙහි බෙළුවගමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, එවු. තෙපි මිතුරුකම් ඇති සේ දුටුපමණින් වූ මිතුරුකම් ඇති සේ දැඩිලෙස වූ මිතුරුකම් ඇති සේ විසල්පුර අවට වස් එළඹෙවු. මම මෙහි බෙලුවගමිහි ම වස් එළඹෙමි”යි. වහන්ස, එසේ යයි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිතුරු දී මිතුරුකම් ඇති සේ දුටුපමණින් වූ මිතුරුකම් ඇති සේ දැඩිලෙස වූ මිතුරුකම් ඇති සේ විසල්පුර අවට වස් එළඹුණහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි එහි ම බෙලුවගමිහි වස් එළඹුණු සේක. එකල්හි වස් එළඹුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කුරු ආබාධයෙක් උපන. මරණය කරා පමුණුවන දැඩි වෙදනාවෝ පවතිත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව නොපෙළෙමින් ඒ වෙදනා ඉවසූ සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබඳු සිතෙක් විය: “යම්බඳු මම උවැටන් කරන්නාවුන් නො අමනා බික්සහන නො දන්වා පිරිනිවෙම නම් මට එය සුදුසු නො වෙයි. මම මේ රොගය වියඬියෙන් යටපත් කොට ජීවිතසංස්කාර (ජීවිතය පවතින සේ) අධිෂ්ඨාන කොට වෙසෙන්නෙමි නම් මැනැවැ”යි. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ ආබාධය වියඬියෙන් යටපත් කොට ජීවිතසංස්කාර අධිෂ්ඨාන කොට වැඩවුසූ සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගිලන්බවෙන් නැගිසිටි සේක. ගිලන්බවෙන් නැගී සිටි නොබෝකල් ඇති සේක වෙහෙර පසුපස සෙවණැල්ලෙහි පැනැ වූ අසුන්හි වැඩහුන් සේක.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතො හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච:* “දිට්ඨං හතෙන, හගවතො ධම්මායං, දිට්ඨං හතෙන, හගවතො යාපනීයං, අපි මෙ හතෙන, මධුරකපාතො විය කායො. දිසාපි මෙ න පක්ඛායකාහි. ධම්මාපි මං නප්පට්ඨනාහි, හගවතො ගෙලඤ්ඤාන. අපි ච මෙ හතෙන, අහොසි: කාවිදෙව අස්සාසමන්තා¹ න තාව හගවා පරිනිබ්බාසිස්සති. න තාව හගවා භික්ඛුසඤ්ඤාං ආරඤ්ඤා කිඤ්චිදෙව උද්ගරති”ති.

කිමපනද්වති ආනන්ද භික්ඛුසඤ්ඤා මග්ගි පච්චාසිංසති: දෙසිතො ආනන්ද, මයා ධම්මො අනන්තරං අබ්බරං කත්වා, නස්සානන්ද, තථාගතස්ස ධම්මෙස්ස ආචරියමුලසි. යස්ස² නුත ආනන්ද, එවමස්ස අහං භික්ඛුසඤ්ඤාං පරිහරිස්සාමිති වා, මමුද්දෙසිකො භික්ඛුසඤ්ඤාති වා යො නුත ආනන්ද, භික්ඛුසඤ්ඤාං ආරඤ්ඤා කිඤ්චිදෙව උද්ගරෙය්ස. තථාගතස්ස ඛො ආනන්ද, න එවං හොති අහං භික්ඛුසඤ්ඤාං පරිහරිස්සාමිති වා මමුද්දෙසිකො භික්ඛුසඤ්ඤාති වා, සකිං ආනන්ද, තථාගතො භික්ඛුසඤ්ඤාං ආරඤ්ඤා කිඤ්චිදෙව උද්ගරියස්සති: එතරහි ඛො පනානන්ද, පිණෙණා වුද්ධො මහලලතො අභිගතො වයො අනුප්පන්නො ආසිති යො මෙ වයො වන්නති. සෙය්සථාපි ආනන්ද, ජජ්ජරස්සකට්ඨං³ වෙච්චිස්සකෙන⁴ යාපෙති, එවමෙව ඛො ආනන්ද, වෙච්චිස්සකෙන මඤ්ඤා තථාගතස්ස කායො යාපෙති.

යස්මිං ආනන්ද, සමයෙ තථාගතො සංඝනිමිත්තානං අමනසිකාරා එකච්චානං වෙදනානං නිරොධා අනිමිත්තං වෙතොසමාධිං උපසම්පජ්ජ විහරති. එය්සතරං ආනන්ද, තස්මිං සමයෙ තථාගතස්ස හොති. තස්මා තිහානන්ද, අත්තදිපා විහරථ අත්තසරණො අනාඤ්ඤසරණො, ධම්මදිපා ධම්මසරණො අනාඤ්ඤසරණො. කථංඤ්ඤානන්ද, භික්ඛු අත්තදිපො විහරති අත්තසරණො අනාඤ්ඤසරණො, ධම්මදිපො ධම්මසරණො අනාඤ්ඤසරණො: ඉධානන්ද, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්ස ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාස්ස -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙස්ස ධම්මානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්ස ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං ඛො ආනන්ද, භික්ඛු අත්තදිපො විහරති අත්තසරණො අනාඤ්ඤසරණො ධම්මදිපො ධම්මසරණො අනාඤ්ඤසරණො. යෙ හි කෙච්චි ආනන්ද, එතරහි වා මමච්චයෙ වා අත්තදිපා විහරිස්සන්ති අත්තසරණො අනාඤ්ඤසරණො, ධම්මදිපා ධම්මසරණො අනාඤ්ඤසරණො තමතග්ගෙ මෙ තෙ ආනන්ද, භික්ඛු හවිස්සන්ති යෙ කෙච්චි සිකඛාකාමාති.

1. අස්සාදමන්තා - සි 1, 2.

2. යන්ත්ත - ස්වා.

3. ජරස්සකට්ඨං - .

4. වෙච්චිස්සකෙන - සි 1, 2. වෙච්චිස්සකෙන - ඡෙය්සං, වෙච්චිස්සකෙන - PTS.

* “දිට්ඨො මෙ හතෙන හගවතො එය්ස” ඉති පාඨො ඡෙය්සං පොත්තකෙ එත්ථ දිස්සතෙ.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැදූ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඉවසිය හැකි ය යි දක්නා ලදී. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යැපිය හැකි ය යි දක්නා ලදී. වහන්ස, එතෙකුදු වුවත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ගිලන්බව හේතු කොට ගෙන මාගේ සිරුර ද තද වූවාක් මෙනි. දිශාවෝ ද මට පැහැදිලි නො වෙත්. දහම් ද මට නො වැටහේ. වහන්ස, ංව ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් ම නො පිරිනිවෙන සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බික්සහන ඇරඹ ංව ම කිසිවක් ගෙනහැර නොපාන (අන්තිම අවවාදය නොකරන) සේකැ” යි කිසියම් අස්වැසිලි මාත්‍රයෙක් වී ය යි.

ආනන්ද, බික්සහන මා කෙරෙහි කුමක් අපේක්ෂා කෙරේ ද? ආනන්ද, මා විසින් අනන්තර-අබාහිර (-නො සහවා)නො කොට දහම් දෙසන ලදී. ආනන්ද, ංවාගත දහම්හි ආවායම් මුෂ්ටි නැත. ආනන්ද, “මම බික්සහන පරිහරණය කරන්නෙමි යි හෝ බික්සහන මා උදෙසියයුතු කොට ඇත්තේ (වේ ව)” යි හෝ යමකුට එකාන්ත යෙක් මෙබඳු අදහසෙක් වන්නේ ද ආනන්ද, හෝ එකාන්තයෙන් බික්සහන ඇරඹ කිසිවක් ගෙන හැර පානේ (කිසියම් අවවාදයක් දෙන්නේ) නම් ආනන්ද, “මම බික්සහන පරිහරණය කරන්නෙමි යි හෝ බික්සහන මා උදෙසියයුතු කොට ඇත්තේ (වේව)” යි හෝ ංවාගතයන් හට වූකලී මෙබඳු සිතෙක් නො වේ. ආනන්ද, ඒ තථාගත බික්සහන ඇරඹ කිසිවක් ගෙනහැර පානේ ද ආනන්ද, දැන් වූකලී දිරුයෙම් වාදාධයෙම් මහලු වූයෙම් කල්ගත වූයෙම් පිළිවෙළින් මහලුයීමට පැමිණියෙම් මාගේ අසුවැනි විය පවති. ආනන්ද, දිරු ගැලක් යම්සේ හුණ මුසු පිළිසකරින් යැපේ ද ආනන්ද, එපරිද්දෙන් තථාගතයන්ගේ කය හුණ මුසු පිළිසකරින් මෙන් යැපේ.

ආනන්ද, යම්කලෙක තථාගත තෙමේ සියලු නිමිති මෙතෙහි නො කිරීමෙන් ඇතැම් වෙදනාවන්ගේ නිරෝධයෙන් නිමිති රහිත වූ චිත්ත-සමාධියට පැමිණ වෙසේ ද, ආනන්ද, එසමයෙහි තථාගතයන්ට ඉතා පහසු වෙයි. ආනන්ද, එහෙයින් මෙහි ලා නමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට අනුන් පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසෙවු. ආනන්ද, කෙසේ නම් මහණ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට අනුන් පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසේ ද යත්: ආනන්ද, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති වී සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහම්හි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ආනන්ද, මෙසේ මහණ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට අනුන් පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසේ. ආනන්ද, යම්කිසි භික්ෂු කෙනෙක් දැන් හෝ මාගේ ඇවැමෙහි හෝ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට අනුන් පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසෙත්-නාහු ද, යම්කිසි කෙනෙක් ශික්ෂාකාමී වන්නාහු ද ආනන්ද, ඒ මේ භික්ෂුහු අග්‍රතම වෙති යි.

3. 1. 10

භික්ඛුනුපසංයසුතං

1188. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකා පත්තචීවරමාදය යෙනඤ්ඤතරො භික්ඛුනුපසංයො¹ තෙනුපසංකමි. උපසංකමිකා පඤ්ඤතො ආසනෙ නිසිදි. අථ ඛො සම්මහුලා භික්ඛුනියො යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුපසංකමිසු. උපසංකමිකා ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසිදිසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තා භික්ඛුනියො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොචු: “ඉධ භතෙන, ආනන්ද, සම්මහුලා භික්ඛුනියො චතුස්ස සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවින්නා² විහරන්තියො උළාරං පුබ්බන්තාපරං විසෙසං සඤ්ජානන්ති”ති. “එවමෙතං භගිනියො, එවමෙතං භගිනියො, යො හි කො චි භගිනියො, භික්ඛු වා භික්ඛුනී වා චතුස්ස සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවින්නා³ විහරති, තස්සෙතං පාටිකඛිං” “උළාරං පුබ්බන්තාපරං විසෙසං සඤ්ජානන්තිස්සති”ති. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ තා භික්ඛුනියො ධම්මියා කථාය සඤ්ජෙස්සකා සමාදපෙකා සමුග්ගෙජෙකා සම්පහංසෙකා උට්ඨායාසනා පසංකමි.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ සාවකියං පිණ්ඩිය වරිකා පච්ඡා-
භන්තං පිණ්ඩපාතපටිකත්තො යෙන භගවා තෙනුපසංකමි. උපසංක-
මිකා භගවන්තං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නා
ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච: ඉධාහං භතෙන,
පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකා පත්තචීවරමාදය යෙනඤ්ඤතරො භික්ඛුනු-
පසංයො තෙනුපසංකමි. උපසංකමිකා පඤ්ඤතො ආසනෙ නිසිදි.
අථ ඛො භතෙන, සම්මහුලා භික්ඛුනියො යෙනාහං තෙනුපසංකමිසු.
උපසංකමිකා මං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසිදිසු. එකමන්තං නිසින්නා
ඛො භතෙන, තා භික්ඛුනියො මං එතදවොචු: “ඉධ භතෙන
ආනන්ද, සම්මහුලා භික්ඛුනියො චතුස්ස සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවින්නා
විහරන්තියො උළාරං පුබ්බන්තාපරං විසෙසං සඤ්ජානන්ති”ති.
එවං චුන්නාහං භතෙන, තා භික්ඛුනියො එතදවොච: “එවමෙතං
භගිනියො, එවමෙතං භගිනියො, යො හි කොචි භගිනියො, භික්ඛු වා
භික්ඛුනී වා චතුස්ස සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවින්නා විහරති, තස්සෙතං
පාටිකඛිං: “උළාරං පුබ්බන්තාපරං විසෙසං සඤ්ජානන්ති”ති.

1. භික්ඛුනිපසංය - සි 1.

2. සුපට්ඨිතවින්නා - මජ්ඣ.

3. සුපට්ඨිතවින්නා - සි 1.

3. 1. 10

නිකච්ඡාපසංයම සූත්‍රය

1188. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ පෙරවරු හැඳ පෙර ව පාසිවුරු ගෙන එක්තරා මෙහෙණ දසපුවක් වෙත එළඹියහ. එළඹ පැනවූ අසුන්හි වැඩ හුන්හ. එකල්හි බොහෝ මෙහෙණහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ඒ මෙහෙණහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “වහන්ස, ආනන්දයෙනි, මෙහි බොහෝ මෙහෙණහු සිවුසිව්වන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසෙන්නාහු පෙරට වඩා උදර විශෙෂයක් පසු ව හඳුනති” යි. නැගණියෙනි, එය එසේ ය. නැගණියෙනි, එය එසේ ය. නැගණියෙනි, යම්කිසි මහණෙක් හෝ මෙහෙණෙක් හෝ සිවුසිව්වන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසේ නම් ඔහු විසින් පෙරට වඩා උදර විශෙෂයක් පසු ව හඳුනන්නේ ය යන මෙය කැමති වියයුතු යි, ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ දැනටී කථාවෙන් ඒ මෙහෙණුන් කරුණු දක්වා සමාදන් කරවා තෙද ගන්වා සතුටු කරවා හුනස්නෙන් නැඟී ගියහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ සැවැත් නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසපානයෙන් වැළකුණාහු භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: වහන්ස, මෙහි මම පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන එක්තරා මෙහෙණ දසපුවක් කරා එළඹියෙමි. එළඹ පැනවූ අස්තෙහි හුන්නෙමි. වහන්ස, එකල්හි බොහෝ මෙහෙණහු මා වෙත එළඹියහ. එළඹ මා වැඳ එකත්පස්ව හුන්හ. වහන්ස, එකත්පස් ව හුන් ඒ මෙහෙණහු මට මෙය කීහ: “වහන්ස, ආනන්දයෙනි, මෙහි බොහෝ මෙහෙණහු සිවුසිව්වන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසෙන්නාහු පෙරට වඩා උදර විශෙෂයක් පසු ව හඳුනති” යි. වහන්ස, එසේ කියන ලද මම ඒ මෙහෙණනට මෙය කීමි: “නැගණියෙනි, එය එසේ ය. නැගණියෙනි, එය එසේ ය. නැගණියෙනි, යම්කිසි මහණෙක් හෝ මෙහෙණෙක් හෝ සිවුසිව්වන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසේ නම් ඔහු විසින් පෙරට වඩා උදර විශෙෂයක් පසු ව හඳුනන්නේ ය යන මෙය කැමති විය යුතු” යි.

එවමෙනං ආනඤ්ඤාං, එවමෙනං ආනඤ්ඤාං, යො හි කොච්ඡි ආනඤ්ඤාං, හික්ඛු වා හික්ඛුනී වා චතුස්ස සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවිතො විහරති, තස්සෙතං පාටිකඛිං: “උළාරං පුබ්බතාපරං විසෙසං සඤ්ජානිස්සති”ති. කතමෙස්ස චතුස්ස: ඉධානඤ්ඤාං, හික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති, ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස කායෙ කායානුපස්සිනො විහරතො කායාරම්භණො වා උපපජ්ජති, කායසම්මං පරිලාභො, චේතසො වා ලිතතං, ඛේදා වා විතං වික්ඛිපති. තෙන භානඤ්ඤාං, හික්ඛුතා කිසම්චිදෙව පසාදනියෙ නිමිත්තෙ විතං පණිදහිතඛං. තස්ස කිසම්චිදෙව පසාදනියෙ නිමිත්තෙ විතං පණිදහතො පාමුණං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පස්සමෙති, පස්සද්ධිකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිනො විතං සමාධියති. යො ඉති පටිසඤ්චිකමති: යස්ස ඛො‘හං අත්ථාය විතං පණිදහිං, යො මෙ අත්ථො අභිනිජ්ජනො, හඤ්ඤති පටිසංහරාමීති. යො පටිසංහරති චෙව න ච විතකෙකති, න ච විචාරෙති. “අවිතකෙකාමිති අච්චාරො අජ්ඣන්තං සතිමා සුඛිතස්මි”ති පජානාති.

පුනචපරං ආනඤ්ඤාං, හික්ඛු වේදනාස්ස වේදනානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස වේදනාස්ස වේදනානුපස්සිනො විහරතො වේදනාරම්භණො වා උපපජ්ජති කායසම්මං පරිලාභො -පෙ- පජානාති.

පුනචපරං ආනඤ්ඤාං, හික්ඛු චිත්තෙ චිත්තානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස චිත්තෙ චිත්තානුපස්සිනො විහරතො චිත්තාරම්භණො වා උපපජ්ජති කායසම්මං පරිලාභො -පෙ- පජානාති.

පුනචපරං ආනඤ්ඤාං, හික්ඛු ධම්මෙස්ස ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස ධම්මෙස්ස ධම්මානුපස්සිනො විහරතො ධම්මාරම්භණො වා උපපජ්ජති කායසම්මං පරිලාභො, චේතසො වා ලිතතං, ඛේදා වා විතං වික්ඛිපති. තෙන භානඤ්ඤාං, හික්ඛුතා කිසම්චිදෙව පසාදනියෙ නිමිත්තෙ විතං පණිදහිතඛං. තස්ස කිසම්චිදෙව පසාදනියෙ නිමිත්තෙ විතං පණිදහතො පාමුණං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පස්සමෙති, පස්සද්ධිකායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිනො විතං සමාධියති. යො ඉති පටිසඤ්චිකමති: “යස්ස ඛො‘හං අත්ථාය විතං පණිදහිං, යො මෙ අත්ථො අභිනිජ්ජනො, “හඤ්ඤති පටිසංහරාමී”ති. යො පටිසංහරති චෙව න ච විතකෙකති, න ච විචාරෙති, අවිතකෙකාමිති අච්චාරො අජ්ඣන්තං සතිමා සුඛිතස්මි”ති. පජානාති. එවං ඛො ආනඤ්ඤාං, පණිදාය භාවනා භොති.

ආනන්ද, එය එසේ ය. ආනන්ද, එය එසේ ය. ආනන්ද, යම්කිසි මහණෙක් හෝ මෙහෙණක් හෝ සිද්ධිසිව්වන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසේ නම් ඔහු විසින් පෙරට වඩා උදර වූ විශේෂයක් පසු ව හඳුනන්නේ ය යන මෙය කැමති වියයුතු. කවර සතරෙක ද යත්: ආනන්ද, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිති ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුට කය අරමුණු කොට ඇති කයෙහි දැවිල්ලෙක් හෝ උපදි. සිතේ සැහවුණු බවක් හෝ වේ. පිටත හෝ සිත විසිරෙයි. ආනන්ද, ඒ මහණහු විසින් කිසියම් පැහැදියයුතු නිමිත්තෙක සිත පිහිටුවියයුතු යි. කිසියම් පැහැදියයුතු නිමිත්තෙක සිත පිහිටුවන ඔහුට ප්‍රමුදිත භාවය උපදි. හටගත් ප්‍රමොද ඇත්තහුට ප්‍රීතිය උපදි. ප්‍රිතසිත් ඇත්තහුගේ කය සැහැල්ලු වේ. සැහැල්ලු කය ඇත්තේ සුව විදි යි. සුව ඇත්තහුගේ සිත එකඟ වේ. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි: “මම යමක් පිණිස සිත පිහිටුවෙමි නම් ඒ අරුත මට නිපතී. කාන්තයෙන් දන් (පැහැදියයුතු නිමිත්තෙන් සිත) ආපසු හැර ගනිමි” යි. හෙතෙමේ ආපසු හැර ගැනීමත් කෙරෙයි. නො ද විතර්ක කෙරෙයි. නො ද විචාර කෙරෙයි. විතර්ක නැත්තෙම විචාර නැත්තෙම ඇතුළත සිති ඇත්තෙම හටගත් සුව ඇත්තෙම වෙමි යි දනගනී.

ආනන්ද, නැවත අනෙකක් ද කියමි: මහණ වෙදනාවන්හි වෙදනා අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිති ඇති ව වෙදනාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. වෙදනාවන්හි වෙදනා අනු ව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුට වෙදනා අරමුණු කොට ඇති කයෙහි දැවිල්ලෙක් හෝ උපදි ... දනගනී.

ආනන්ද, නැවත අනෙකක් ද කියමි: මහණ සිත්හි සිත් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිති ඇති ව සිත්ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. සිත්හි සිත් අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුට සිත් අරමුණු කොට ඇති කයෙහි දැවිල්ලෙක් හෝ උපදි ... දනගනී.

ආනන්ද, නැවත අනෙකක් ද කියමි: මහණ දහමිහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිති ඇති ව දහමිලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහමිහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුට දහම අරමුණු කොට ඇති කයෙහි දැවිල්ලෙක් හෝ උපදි. සිතේ සැහවුණු බවක් හෝ වේ. පිටත හෝ සිත විසිරේ. ආනන්ද, ඒ මහණහු විසින් පැහැදිය යුතු කිසියම් නිමිත්තෙක සිත පිහිටුවියයුතු. පැහැදියයුතු කිසියම් නිමිත්තෙක සිත පිහිටුවන ඔහුට ප්‍රමුදිත භාවය උපදි. හටගත් ප්‍රමොද ඇත්තහුට ප්‍රීතිය උපදි. ප්‍රිතසිත් ඇත්තහුගේ කය සැහැල්ලු වේ. සැහැල්ලු කය ඇත්තේ සුව විදි. සුව ඇත්තහුගේ සිත එකඟ වේ. හේ මම යමක් පිණිස සිත පිහිටුවෙමි නම් ඒ අරුත මට නිපතී. එකාන්තයෙන් දන් ආපසු හැර ගනිමි” යි මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි. හේ ආපසු හැර ගැනීමත් කෙරෙයි. විතර්ක නො ද කෙරෙයි. විචාර නො ද කෙරෙයි. විතර්ක නැත්තෙම විචාර නැත්තෙම ඇතුළත සිති ඇත්තෙම හටගත් සුව ඇත්තෙම වෙමි. යි දනගනී. ආනන්ද, මෙසේ (සිත)පිහිටුවා වැඩීම වේ.

කථකොනන්ද, අප්පණ්ණිකාය භාවනා හොති: බහිද්ධා ආනන්ද, භික්ඛු විනං අප්පණ්ණිකාය “අප්පණ්ණිතං මෙ බහිද්ධා විනතනති” පජානාති. අථ පච්ඡා පුරෙ අසඬ්ඛිතං විමුක්තං අප්පණ්ණිතනති පජානාති. අථ ච පන කායෙ කායානුපසිඬි විහරාමි ආතාපි සමපජානො සතිමා සුඛිතසමිති පජානාති.

බහිද්ධානන්ද, භික්ඛු විනං අප්පණ්ණිකාය “අප්පණ්ණිතං මෙ බහිද්ධා විනතනති” පජානාති. අථ පච්ඡා පුරෙ අසඬ්ඛිතං විමුක්තං අප්පණ්ණිතනති පජානාති. අථ ච පන වෙදනාසු වෙදනානුපසිඬි විහරාමි, ආතාපි සමපජානො සතිමා සුඛිතසමිති පජානාති.

බහිද්ධානන්ද, භික්ඛු විනං අප්පණ්ණිකාය “අප්පණ්ණිතං මෙ බහිද්ධා විනතනති” පජානාති. අථ පච්ඡා පුරෙ අසඬ්ඛිතං විමුක්තං අප්පණ්ණිතනති පජානාති. අථ ච පන විනෙත විනතානුපසිඬි විහරාමි ආතාපි සමපජානො සතිමා සුඛිතසමිති පජානාති.

බහිද්ධානන්ද, භික්ඛු විනං අප්පණ්ණිකාය “අප්පණ්ණිතං මෙ බහිද්ධා විනතනති” පජානාති. අථ පච්ඡා පුරෙ අසඬ්ඛිතං විමුක්තං අප්පණ්ණිතනති පජානාති. අථ ච පන ධම්මෙසු ධම්මානුපසිඬි විහරාමි ආතාපි සමපජානො සතිමා සුඛිතසමිති පජානාති. එවං බො ආනන්ද, අප්පණ්ණිකාය භාවනා හොති.

ඉති බො ආනන්ද, දෙසිතා මයා පණ්ණිකාය භාවනා, දෙසිතා අප්පණ්ණිකාය භාවනා. යං ආනන්ද, සත්ථාරා කරණියං සාවකානං හිතෙසිතා අනුකම්පකෙන අනුකම්පං උපාදය, කතං වො තං මයා: එතානි ආනන්ද, රුක්ඛමූලානි, එතානි සුඤ්ඤභාරානි, කුඩායථානන්ද, මා පමාදක්ඛ, මා පච්ඡා විප්පට්ඨාරිතො අනුචක්ඛ, අයං වො අමකානං අනුසාසනිති.

අමබ්භාලිවග්ගො පඨමො.

කමුඤ්ජනා:

අමබ්භාලි සතො භික්ඛු සාලා කුසලරාසි ච
සකුණ්ඤ්ඤි මකකටො සුදෙ ගිලානො භික්ඛුනුපස්සයොති.

ආනන්ද, (සිත) නොපිහිටුවා වැඩීම කෙසේ වේ ද යත්: ආනන්ද, මහණ පිටත සිත නොපිහිටුවා මාගේ සිත පිටත නොපිහිටුවන ලද්දේ දි දැනගනී. නැවත පසුව පෙර නො හැකුළුණේ මිදුණේ නො පිහිටුවන ලද්දේ ය යි දැනගනී. එසේ වතුදු කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව වෙසෙමි. හටගත් සුව ඇත්තෙමි වෙමි යි දැනගනී.

ආනන්ද, මහණ පිටත සිත නො පිහිටුවා මාගේ සිත පිටත නො පිහිටුවන ලද්දේ දි දැනගනී. නැවත පසුව පෙර නො හැකුළුණේ මිදුණේ නො පිහිටුවන ලද්දේ ය යි දැනගනී. එසේ වතුදු වේදනාවන්හි වේදනා අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව වෙසෙමි, හටගත් සුව ඇත්තෙමි වෙමි යි දැනගනී.

ආනන්ද, මහණ පිටත සිත නො පිහිටුවා මාගේ සිත පිටත නො පිහිටුවන ලද්දේ දි දැනගනී. යළි පසුව පෙර නො හැකුළුණේ මිදුණේ නො පිහිටුවන ලද්දේ ය යි දැනගනී. එසේ වතුදු සිත්හි සිත් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව වෙසෙමි, හටගත් සුව ඇත්තෙමි වෙමි යි දැනගනී.

ආනන්ද, මහණ පිටත සිත නො පිහිටුවා මාගේ සිත පිටත නො පිහිටුවන ලද්දේ දි දැනගනී. යළි පසුව පෙර නො හැකුළුණේ මිදුණේ නො පිහිටුවන ලද්දේ ය යි දැනගනී. එසේ වතුදු දහමහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි මනාදැනුම් ඇතියෙමි සිහි ඇතියෙමි වෙසෙමි, හටගත් සුව ඇත්තෙමි වෙමි යි දැනගනී. ආනන්ද, මෙසේ '(සිත) නො පිහිටුවා වැඩීම වේ.

ආනන්ද, මෙසේ මා විසින් සිත පිහිටුවා වැඩීම දෙශනා කරන ලදී. සිත නො පිහිටුවා වැඩීම දෙශනා කරන ලදී. ආනන්ද, සච්චන්ට වැඩ කැමති අනුකම්පා කරන ශාස්තෘවරයකු විසින් අනුකම්පාව නිසා යමක් කටයුතු නම් මා විසින් එය තොපට කරන ලදී. ආනන්ද, තෙල රුක්මුල් ඇත. තෙල ශ්‍රත්‍යාගාර ඇත. ආනන්ද, ධ්‍යාන කරව්. නහමක් පමාවවු. පසුව නහමක් විපිළිසර ඇත්තෝ වවු. මේ තොපට අපගේ අනුශාසනා යි.

පළමුවැනි අබ්බසාලිවර්ගී යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

අබ්බසාලි, සනො, හික්ඛු, සාලා, කුසලරාසි, සකුණංසි, මකකට, සුද, ගිලාන, හික්ඛුනුපක්‍ෂය යි දශසූත්‍රාන්තකෙනෙකි යි.

2. නාලඤ්චගො

3. 2. 1

මහාපුරිසසුත්තං.

1189. සාවකපියං --

අප්ථං බො ආයස්මා සාරිපුතො යෙන හගවා තෙනුපසඬකමි. -පෙ- එකමනං නිසිනොනා බො ආයස්මා සාරිපුතො හගවනං එතදවොච: “මහාපුරිසො මහාපුරිසොති හතෙන; වුච්චති, කිත්තාවතා නු බො: හතෙන, මහාපුරිසො හොති”ති: විමුත්තචිත්තතො බො‘හං සාරිපුත්ත මහාපුරිසොති වදමි. අවිමුත්තචිත්තතො නො මහාපුරිසොති වදමි, කප්ඤ්ච සාරිපුත්ත, විමුත්තචිත්තො හොති: ඉධ සාරිපුත්ත, හික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති. ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, තස්ස කායෙ කායානුපස්සිනො විහරතො චිත්තං චිරස්සති, විමුච්චති, අනුපාදය ආසවෙහි. වෙදනාසු -පෙ- චිත්තෙ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති, ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සිනො විහරතො චිත්තං චිරස්සති, විමුච්චති, අනුපාදය ආසවෙහි. එවං බො සාරිපුත්ත, විමුත්තචිත්තො හොති, විමුත්තචිත්තතො බො‘හං සාරිපුත්ත, මහාපුරිසොති වදමි. අවිමුත්තචිත්තතො නො මහාපුරිසොති වදමිති.

3. 2. 2

නාලඤ්ඤාසුත්තං.

1190. එකං සමයං හගවා නාලඤ්ඤාං විහරති පාවාරිකමඛවනෙ. අප්ථං බො ආයස්මා සාරිපුතො යෙන හගවා තෙනුපසඬකමි. -පෙ- එකමනං නිසිනොනා බො ආයස්මා සාරිපුතො හගවනං එතදවොච: “එවං පසන්නො‘හං හතෙන, හගවති ‘න වාගු න ච හවිස්සති, න චෙතරහි විස්සති, අඤ්ඤා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා හගවතා හියොයා‘හික්ඛු- තරො යදිදං සමෙබ්බාධිය”තීති.

2. නාලන්දාවගීය

3. 2. 1

මහාපුරිස සූත්‍රය

1189. සැවැත්තුවර—

එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ... එකත් පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, මහාපුරිස මහාපුරිස” යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් මහාපුරිස වේ ද?” යි. සාරිපුත්ත, මිදුණු සිත් ඇති බැවින් මහාපුරිස ය යි මම කියමි. නො මිදුණු සිත් ඇති බැවින් මහාපුරිස නො වේ ය යි කියමි. සාරිපුත්ත කෙසේ නම් මිදුණු සිත් ඇත්තේ වේ ද යත්: සාරිපුත්ත, මෙයස්තෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුගේ සිත නො ඇලේ. උපාදන රහිත ව කෙලෙසුන්ගෙන් මිදේ. විදුමහි... සිත්හි... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුගේ සිත නො ඇලේ. උපාදන රහිත ව කෙලෙසුන්ගෙන් මිදේ. සාරිපුත්ත, මෙසේ මිදුණු සිත් ඇත්තේ වෙයි. සාරිපුත්ත, මිදුණුසිත් ඇති බැවින් මහාපුරිස ය යි මම කියමි. නොමිදුණු සිත් ඇති බැවින් මහාපුරිස නො වේ ය යි කියමි යි.

3. 2. 2

නාලන්දා සූත්‍රය

1190. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාලන්දාවර සමීපයෙහි පාවාරික අඹවෙනෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ.. එකත්පස් ව හුන් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, යම් මේ සචන්ද්‍රවණෙහි හෝ රහත්මහ නුවණෙහි ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වඩා උක්කරිතර නුවණ ඇති අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නො ද වී ය. නො ද වන්නේ ය. දනුද නැත්තේ ය” යි මෙසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදිණිමි” යි.

උළාරාත්තාත්‍රායං¹ සාරිපුත්ත, ආසභි වාචා භාසිතා, එකංසො ගභිතො, සිහනාදෙ නදිතො, එවං පසනෙතා'හං හනෙතා, හගවති: “න උභාන ව හවිස්සති න චෙතරගි විජජති අපෙකෙසු සමභො වා බ්‍රාහ්මභො වා හගවතා භිද්ධාහි ඤාතරො යදිදං සමෙධාධිය”තති. කිත්තු තෙ සාරිපුත්ත, යෙ තෙ අහෙසුං අතිතමඤ්ඤානං අරහතොනා සමමාසමුද්ධා සබ්බෙ තෙ හගවතොනා චෙතසා චෙතො පරිච්ච විදිතා. එවංසිලා තෙ හගවතොනා අහෙසුං ඉති වා, එවංධම්මා තෙ හගවතොනා අහෙසුං ඉති වා, එවංපඤ්ඤා තෙ හගවතොනා අහෙසුං ඉති වා, එවංවිහාරිතො තෙ හගවතොනා අහෙසුං ඉති වා එවංවිමුක්තො තෙ හගවතොනා අහෙසුං ඉති වාති? නොහෙතං හනෙතා,

කිම්පන තෙ සාරිපුත්ත, යෙ තෙ හවිස්සතහි අනාගතමඤ්ඤානං අරහතොනා සමමාසමුද්ධා, සබ්බෙ තෙ හගවතොනා චෙතසා චෙතො පරිච්ච විදිතා: “එවංසිලා තෙ හගවතොනා හවිස්සතහි ඉති වා, එවංධම්මා තෙ හගවතොනා හවිස්සතහි ඉති වා, එවංපඤ්ඤා තෙ හගවතොනා හවිස්සතහි ඉති වා, එවංවිහාරිතො තෙ හගවතොනා හවිස්සතහි ඉති වා, එවංවිමුක්තො තෙ හගවතොනා හවිස්සතහි ඉති වාති? නොහෙතං හනෙතා,

කිං පන තෙ² සාරිපුත්ත, එතරගි අරහං සමමාසමුද්ධා චෙතසා චෙතො පරිච්ච විදිතො: “එවංසිලො හගවා ඉති වා, එවංධම්මො හගවා ඉති වා, එවංපඤ්ඤා හගවා ඉති වා, එවංවිහාරි හගවා ඉති වා, එවංවිමුක්තො හගවා ඉතිස්සවා”ති? නො හෙතං හනෙතා. එත්ථ ච තෙ සාරිපුත්ත, අතිතානාගතපඤ්ඤාපනෙත්තස්ස අරහතොනස්ස සමමාසමුද්ධාසු චෙතොපරියයඤාණං³ නත්ථි. අථ කිංඤ්ඤරගි තයා' සාරිපුත්ත, උළාරා ආසභි වාචා භාසිතා. එකංසො ගභිතො, සිහනාදෙ නදිතො: “එවං පසනෙතා'හං හනෙතා, හගවති නවාහු නව හවිස්සති න චෙතරගි විජජති අපෙකෙසු සමභො වා බ්‍රාහ්මභො වා හගවතා භිද්ධාහි ඤාතරො යදිදං සමෙධාධිය”තති.

1. උළාරා ධො ත්‍රායං - මජ්ඣිම, සුත්තං.

2. ත්‍රායං - මජ්ඣිම, සුත්තං.

3. චෙතොපරියයඤාණං - සි 1, 2. සුත්තං.

4. ත්‍රායං - මජ්ඣිම, සුත්තං.

සාරිපුත්ත, සචන්තේ නුවණෙහි හෝ රහත්මහ නුවණෙහි ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වඩා උක්කරිතර ඤාණ ඇති අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නො ද වී ය, නො ද වන්නේ ය, දැනුණු නැත්තේ ය යි මෙසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදිණිමි” යි යන මේ ශ්‍රේෂ්ඨය අකමසා වචනයෙක් මෙහි ලා කියන ලදී. එකාන්තයෙන් ගන්නා ලද සිංහනාදයෙක් පවත්වන ලදී. සාරිපුත්ත, කිම? ඉකුත්කල යම් ඒ අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයෝ පහළ වූ සේක් නම් ඒ සියලු සම්බුදුවරයෝ “නොප විසින් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු සිල් ඇත්තෝ වූ සේකැයි හෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු දහම් ඇත්තෝ වූ සේකැ යි හෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු නුවණ ඇත්තෝ වූ සේකැ යි හෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු විහරණ ඇත්තෝ වූ සේකැ යි හෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු චිත්‍රිකම් ඇත්තෝ වූ සේකැ” යි හෝ සිතීන් සිත පිරිසිදු දන්නා ලද්දෝ ද? යි වහන්ස මෙය නැත් ම ය.

සාරිපුත්ත, කිමෙක් ද? චතුකල යම් ඒ අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයෝ පහළ වන සේක් නම් ඒ සියලු සම්බුදුවරයෝ නොප විසින් “ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලා මෙබඳු සිල් ඇත්තෝ වන්නාහ යි හෝ ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු දහම් ඇත්තෝ වන්නාහ යි හෝ ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු නුවණ ඇත්තෝ වන්නාහ යි හෝ ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලා මෙබඳු විහරණ ඇත්තෝ වන්නාහ යි හෝ ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු චිත්‍රිකම් ඇත්තෝ වන්නාහ” යි හෝ සිතීන් සිත පිරිසිදු දන්නා ලද්දහු ද? යි වහන්ස, මෙය නැත් ම ය.

සාරිපුත්ත, කිමෙක් ද? නොප විසින් දන් අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙබඳු සිල් ඇති සේකැ යි හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙබඳු දහම් ඇති සේකැ යි හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙබඳු ප්‍රඥා ඇති සේකැ යි හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙබඳු විහරණ ඇති සේකැ යි හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙබඳු චිත්‍රිකම් ඇති සේකැ යි හෝ සිතීන් සිත පිරිසිදු දන්නා ලද්දහු ද? යි. වහන්ස, මෙය නැත් ම ය. සාරිපුත්ත, මෙහි ලා නොපට අතිතානාගතපච්චාසනා අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයන් කෙරෙහි වෙනොපරියාසාණයෙක් (=සිතීන් සිත පිරිසිදු දැනීමේ නුවණෙක්) නැත. එකල්හි කුමක් හෙයින් නොප විසින් “වහන්ස, යම් මේ සචන්තේ නුවණෙහි හෝ රහත්මහනුවණෙහි ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වඩා උක්කරිතර නුවණ ඇති අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් නො ද වී ය. නො ද වන්නේ ය. දැනුණු නැතැ යි මෙසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදිණිමි” යි ශ්‍රේෂ්ඨ අකමසා වචනයෙක් කියන ලද ද; එකාන්තයෙන් ගන්නා ලද සිංහනාදයෙක් පවත්වන ලද ද? යි.

න ඛො මෙ¹ භනෙත, අතීතානාගතච්ඡුඤ්ඤානෙසු අරභනෙතසු සමමාසඤ්ඤානෙසු වෙනොපරියක්ඛණං අත්ථි. අපි ච ධම්මනවයො විදිතො. සෙය්‍යථාපි භනෙත, රඤ්ඤාසු පච්චනතිමං නගරං දළභුද්දපං² දළභපාකාරතොරණං එකද්වාරං, නත්‍රස්ස දෙවාරිකො පණ්ඩිතො ව්‍යාකෙතා මෙධාවි අඤ්ඤානානං නිවාරෙතා, ඤ්ඤානානං පච්චෙසෙතා, සො තස්ස නගරස්ස සමනතා අනුපරියායපථං ඥානකම්මානො න පසෙස්සයා පාකාරසන්ධිං වා පාකාරවිවරං වා අනන්තමසො බ්‍රාහ්මණිකම්මනමණමපි, තස්ස එවමස්ස, යෙ කෙවි ඔලාරිකා පාණා ඉමං නගරං පවිසන්ති වා නිකම්මෙන්ති වා සබ්බෙ තෙ ඉමිනාව ද්වාරෙත පවිසන්ති වා නිකම්මන්ති වාති.

එවමෙව ඛො මෙ³ භනෙත, ධම්මනවයො විදිතො: “යෙපි තෙ භනෙත අහෙසුං අතීතමද්ධානං අරභනෙතා සමමාසඤ්ඤානං සබ්බෙ තෙ භගවනෙතා පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය චෙත්සො උපකතිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිත්තා⁴ සත්තබොජ්ඣංඝෙහ යථාභූතං භාවෙත්වා අනුත්තරං සමමාසමොධං අභිසංච්ඤාසංඝං. යෙපි තෙ භනෙත, භවිස්සන්ති අනාගතමද්ධානං අරභනෙතා සමමාසඤ්ඤානං සබ්බෙ තෙ භගවනෙතා පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය චෙත්සො උපකතිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිත්තා⁴ සත්තබොජ්ඣංඝෙහ යථාභූතං භාවෙත්වා අනුත්තරං සමමාසමොධං අභිසංච්ඤාසංඝං. භගවාපි භනෙත, එතරහි අරභං සමමා සඤ්ඤානං පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය චෙත්සො උපකතිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිත්තො සත්තබොජ්ඣංඝෙහ යථාභූතං භාවෙත්වා අනුත්තරං සමමාසමොධං අභිසංච්ඤාසංඝං”ති.

සාධු සාධු සාරිපුත්ත, තස්මානිහ ත්වං සාරිපුත්ත, ඉමං ධම්මපරියායං අභිසංචිතං භාසෙය්‍යාසී⁵, භික්ඛූනං භික්ඛුනීනං උපාසකානං උපාසිකානං. යෙසංචිති සාරිපුත්ත, මොසපුරිසානං භවිස්සති තථාගතෙ කඤ්ඤා වා විමති වා තෙසමපිමං ධම්මපරියායං සුත්වා යා තථාගතෙ⁶ කඤ්ඤා වා විමති වා යා පභිසිස්සති ති.

1. න ඛො මෙ තං - ස්‍යා.

2. දළභුද්දාපං - මජ්ඣං, දළභද්දාලං - ස්‍යා.

3. මො භනෙත - සි 1, 2.

4. සුපට්ඨිතවිත්තා - මජ්ඣං, ස්‍යා.

5. භාවෙය්‍යාසි - සි 1.

6. සුත්වා තථාගතෙ - සි 1, 2.

වහන්ස, අභිනානාගතපඤ්ඤාසංකත වූ අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි චෙතොපරිය ඤාණයෙක් මට නැත. එසේ වුව ද, දහම් අනු ව දන්තා ලදි. වහන්ස, යම්සේ රජකුට දඬිපවුරු ඇති දඬිපවුරු තොරන් ඇති එක් දෙරක් ඇති පසල්නුවරෙක් වේ ද; එහි පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ නුවණ ඇති නො අභුතන්තවුන් වළක්වන අභුතන්තවුන් ඇතුළු කරන දෙරටුපල්ලෙක් වන්නේ ය. හෙ ඒ නුවර භාන්සය පවුර අවට මහ අනුව යන්නේ යටත් පිරිසෙයින් බළලුන් නික්මෙන පමණ වුත් පවුරුසන්ධියක් (=ගඩොළු දෙකක් ඉවත් වූ තැනක්) හෝ පවුරු සිදුරක් (=සුන්දරානක්) හෝ නොදක්නේ ය. ඔහුට මෙසේ සිත් වන්නේ ය. යම්කිසි ඖදරික ප්‍රාණිහු මේ නුවරට පිවිසෙත් නම් හෝ නික්මෙත් නම් හෝ ඒ සියල්ලෝ මේ දෙරින් ම පිවිසෙත් හෝ නික්මෙත් හෝ යි.

වහන්ස, එසෙයින් ම මා විසින් දහම් අනු ව දන්තා ලද්දේ ය. වහන්ස, ඉකුත්කල යම් ඒ අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයෝ පහළ වූ සේක් ද; ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පස්නිවරණ පහ කොට සිවුසිවටන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති සේක් සත්ඛොජ්ඣ තතු සේ වඩා අනුන්තර වූ සම්මා සම්බෝධිය අවබෝධ කළ සේක. වහන්ස, මතුකලදු යම් ඒ අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයෝ පහළවන සේක් නම් ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පස්නිවරණ පහ කොට සිවුසිවටන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති සේක් සත්ඛොජ්ඣ තතුසේ වඩා අනුන්තර සම්මාසම්බෝධිය අවබෝධ කරන සේක. වහන්ස, මෙකල අර්හත් සම්මා සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරණ පස්නිවරණ පහ කොට සිවුසිවටන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇතිසේක් සත්ඛොජ්ඣ තතුසේ වඩා අනුන්තර වූ සම්මා සම්බෝධිය අවබෝධ කළ සේකැ යි..

සාරිපුත්ත, මැනවි, මැනවි, සාරිපුත්ත, එහෙයින් මෙහි ලා තෙපි මේ දහම්නය මහණ්ණට මෙහෙණනට උවසුනට උවසියනට එක්වන් කියන්නහු. සාරිපුත්ත, යම් හිස්පුරුෂයනට දු ත්ථාගනයන් කෙරෙහි යම් සැකයෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ වන්නේ නම් මේ දහම්නය අසා ඔවුන්ගේත් ත්ථාගනයන් කෙරෙහි වූ යම් සැකයෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ වේ ද; එය ප්‍රහීණ වන්නේ යි.

3. 2. 3

වුඤ්ඤානං.

1191. එකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤාං විහරති ජෙනවනෙ අනාථ-
පිණ්ඩිකසස ආරාමෙ තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා සාරිපුතො
මගධෙසු විහරති නාළකගාමකෝ¹, ආබාධිකො දුක්ඛිනො බාළහගිලානො.
වුඤ්ඤා ව සමණුද්දෙසො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස උපට්ඨාකො හොති.
අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුතො තෙනෙව ආබාධෙන පරිනිබ්බායී.
අථ ඛො වුඤ්ඤා සමණුද්දෙසො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පත්තචීවරං
ආදය යෙන සාවඤ්ඤා ජෙනවනං අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමො, යෙනායසමා
ආනඤ්ඤා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමි ආයස්මතා ආනඤ්ඤා අභිවා-
දෙතා එකමනාං නිසීදි. එකමනාං නිසීනො ඛො වුඤ්ඤා සමණුද්දෙසො
ආයස්මතා ආනඤ්ඤා එතදවොච:

“ආයස්මා හතොන, සාරිපුතො පරිනිබ්බානො. ඉදමස්ස පත්ත-
චීවර”භණ්. අඤ්ඤා ඛො ඉදං ආවුසො කථාපාහනං හගවතාං දස්සනාය.
ආයාමාවුසො වුඤ්ඤා, යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමි
හගවතො එතමස්ස ආරොචෙස්සාමාති. එවං හතොන”ති ඛො වුඤ්ඤා
සමණුද්දෙසො ආයස්මතො ආනඤ්ඤා පච්චස්සෙසායී. අථ ඛො ආයස්මා
ව ආනඤ්ඤා වුඤ්ඤා ව සමණුද්දෙසො යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමි
හගවතාං අභිවාදෙතා එකමනාං නිසීදි. එකමනාං
නිසීනො ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤා හගවතාං එතදවොච: “අයං
හතොන, වුඤ්ඤා සමණුද්දෙසො එවමාහ. ආයස්මා හතොන, සාරිපුතො
පරිනිබ්බානො, ඉදමස්ස පත්තචීවර”භණ්. අපි ව මෙ හතොන, මධුරක-
ජාතො විය කායො. දිසාපි මෙ න පසකායනති. ධම්මාපි මෙ
නස්සපිහනති. ආයස්මා සාරිපුතො පරිනිබ්බානො”ති සුඤ්ඤාමි.

කිනතු ඛො තෙ ආනඤ්ඤා සාරිපුතො සීලසංකතං වා ආදය පරි-
නිබ්බානො, සමාධිසංකතං වා ආදය පරිනිබ්බානො, පඤ්ඤාසංකතං වා
ආදය පරිනිබ්බානො, විමුක්ඛසංකතං වා ආදය පරිනිබ්බානො, විමුක්ඛඤ්ඤා-
දස්සනසංකතං වා ආදය පරිනිබ්බානො? න ඛො මෙ හතොන.² ආයස්මා
සාරිපුතො සීලසංකතං වා ආදය පරිනිබ්බානො –පෙ– විමුක්ඛඤ්ඤාදස්ස-
නසංකතං වා ආදය පරිනිබ්බානො. අපි ව හතොන, ආයස්මා සාරිපුතො
ඉවාදකො අහොසි, විඤ්ඤාපකො සඤ්ඤාසකො සමාදපකො සමුත්තරකො
සමපහංසකො අකිලාසු ධම්මදෙසනාය, අනුගාහකො සමුත්තරකො. නං
මයං ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස ධම්මොපං ධම්මිහොගං ධම්මානුගාහං
අනුස්සරාමාති.

1. නාලගාමක – සී 1, 2.

2. න ඛො මෙ තං හතොන – සී 1, 2.

න ව ඛො මෙ හතොන – මජ්ඣං.

3. 2. 3

වුඤ්ඤා

1191. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවක සමීපයෙහි අනෙපිඩු සිටුහුගේ දෙවරම්හි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ මහදදනව්වෙහි නාළකගමහි හටගත් ආබාධ ඇත්තාහු දුකට පැමිණියාහු දැඩියේ ගිලන් වූවාහු වැඩවෙසෙති. වුඤ්ඤාගෙරුන් තෙමේන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට උවදැන් කරන්නේ වේ. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ඒ ආබාධයෙන් ම පිරිනිවියහ. ඉක්බිති වුඤ්ඤා ගෙරුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ගේ පාසිවුරු ගෙන සැවැත්තුවර අනෙපිඩුසිටුහුගේ දෙවරම්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් වුඤ්ඤා ගෙරුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට මෙය කී ය.

වහන්ස, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ පිරිනිවියහ. මේ උන්වහන්සේගේ පාසිවුරු යි ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දකිනු වස් මේකතාපඩුරෙක් ඇත. ඇවත වුඤ්ඤා, යමු. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹෙන්නෙමු. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ අරුත සැලකරන්නෙමු යි. වහන්ස, එසේ ය යි වුඤ්ඤාගෙරුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට පිළිතුරු දිනි. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝත් වුඤ්ඤාගෙරුන්ගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්න. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: වහන්ස, මේ වුඤ්ඤා ගෙරුන් මෙසේ කියයි: “වහන්ස, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ පිරිනිවියහ. මේ උන්වහන්සේගේ පාසිවුරු” යි. වහන්ස, තව ද ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ පිරිනිවියහ යි අයා මාගේ සිරුර තද වූවාක් මෙනි. දිශාවෝ ද මට පැහැදිලි නො වෙත්. දහම් ද මට නොවැටහේ යි.

ආනන්ද, කීමෙක් ද? සැරියුත් නොපගේ ශීලස්කන්ධය හෝ රුගෙන පිරිනිවියේ ද? සමාධිස්කන්ධය හෝ රුගෙන පිරිනිවියේ ද? ප්‍රඥාස්කන්ධය හෝ රුගෙන පිරිනිවියේ ද? විමුක්තිස්කන්ධය හෝ රුගෙන පිරිනිවියේ ද? විමුක්තිඥානදර්ශනස්කන්ධය හෝ රුගෙන පිරිනිවියේ ද? යි. වහන්ස, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ මාගේ ශීලස්කන්ධය හෝ රුගෙන නො පිරිනිවියහ ... මාගේ විමුක්තිඥාන-දර්ශනස්කන්ධය හෝ රුගෙන නො ට පිරිනිවියහ. වහන්ස, එතෙකුදු වුවත් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ අවවාද කරන්නෙක් කරුණු අහවන්නෙක් කරුණු දක්වන්නෙක් සමාදන් කරවන්නෙක් තෙද ගන්වන්නෙක් සතුටු කරවන්නෙක් දම්දෙසුම්හි නො පසුබස්නෙක් සබ්බමසරුන්ට අනුග්‍රහ කරන්නෙක් වූහ. අපි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ගේ ඒ ධර්මාපස ධර්මභාගය ධර්මානුග්‍රහ සිහි කරමු යි.

නනු තං ආනන්ද, මයා පටිගච්චෙව අකබ්බතං: “සබ්බෙහි පියෙහි මනාපෙහි නානාභාවො විනාභාවො අක්කුචාභාවො, තං කුතෙස්ස ආනන්ද, ලබ්භා යං තං ජාතං භූතං සම්බිතං පලොකධම්මං තං වත මා පලුප්පිති, නෙතං යානං විජ්ජති, සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨන්තො සාරවතො සො මහනිත්තරො බන්ධො සො පලුප්පෙය්‍යා, එවම්මෙව බො ආනන්ද, මහතො භික්ඛුසම්ඝස්ස නිට්ඨන්තො සාරවතො සාරිපුත්තො පරි-
නිබ්බන්තො, තං කුතෙස්ස ආනන්ද, ලබ්භා, යං තං ජාතං භූතං සම්බිතං පලොකධම්මං තං වත මා පලුප්පිති, නෙතං යානං විජ්ජති. තස්මාතිභානන්ද, අත්තදීපා විහරථ, අත්තසරණා අනක්කසරණා ධම්මදීපා ධම්මසරණා අනක්කසරණා.

කථක්ඛානන්ද, භික්ඛු අත්තදීපො විහරති අත්තසරණො අනක්කසරණො. ධම්මදීපො ධම්මසරණො අනක්කසරණා: ඉධානන්ද, භික්ඛු කායෙ කායානුපසස්සි විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්ත්‍යං. චෙදනාසු -පෙ- විනෙ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සි විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්ත්‍යං. එවං බො ආනන්ද, භික්ඛු අත්තදීපො විහරති අත්තසරණො අනක්කසරණො ධම්මදීපො ධම්මසරණො අනක්කසරණො. යෙහි කෙච්ඡි ආනන්ද, එතරහි වා මම්මෙව යෙ වා අත්තදීපා විහරිස්සන්ති අත්තසරණා අනක්කසරණා ධම්මදීපා ධම්මසරණා අනක්කසරණා. තම්මග්ගෙ මෙ කෙ ආනන්ද, භික්ඛු භවිස්සන්ති යෙ කෙච්ඡි ජික්ඛාකාමා”ති.

3. 2. 4

උක්කචෙලසුත්තං

1192. එකං සමයං භගවා මජ්ඣිමස්ස විහරති උක්කචෙලායං. නදියා තිරෙ මහතා භික්ඛුසම්ඝෙන සද්ධිං අවිරපරිනිබ්බතෙසු සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු. තෙන බො පන සමයෙන භගවා භික්ඛුසම්ඝපරිවුත්තො අබ්බොකායෙ නිසිත්තො භොති. අථ බො භගවා තුණ්හිභූතං භික්ඛුසම්ඝං අනුච්චොකෙත්වා භික්ඛු ආමනෙත්වා:

ආනන්ද, සියලු ප්‍රියමනාප වස්තුවලින් වෙනස්වනබව වෙන්වන බව අන්අයුරකට පැමිණෙනබව මා විසින් පළමු කොට ම කියන ලද්දේ නො වේ ද? ආනන්ද, ඒ යමක් උපන්නේ ද වූයේ ද හෙතු ප්‍රත්‍යයෙන් හටගන්නේ ද වැනයෙන සැහැවි ඇත්තේ ද; එය එකානුක-යෙන් විනාශ නො වේවා යන ඒ කරුණ මෙහි ලා කොසින් ලැබිය හැකි ද මේ කරුණ නැත්තේ ය. ආනන්ද, යම්සේ පවත්නා හර ඇති මහත්රුකෙක යම් ඉතාමහත් කඳෙක් වේ ද; එය නැසෙන්නේ ය. ආනන්ද, එසෙයින් ම පවත්නා හර ඇති මහත් බික්සහන පිළිබඳ සැරියුත් පිරිනිව්‍යේ ය. ආනන්ද, යමක් උපන්නේ ද වූයේ ද හෙතු-ප්‍රත්‍යයෙන් හටගන්නේ ද වැනයෙන සම්භාව ඇත්තේ ද; එය එකානුක-යෙන් නො නැසේ වා යන ඒ කාරණය මෙහි ලා කොසින් ලැබිය හැකි ද මේ කාරණය නැත්තේ ය. ආනන්ද, එහෙයින් මෙහි ලා නමා පිහිට කොට නමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසෙවු.

ආනන්ද, කෙසේ නම් මහණ නමා පිහිට කොට නමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසේ ද යත්; ආනන්ද, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දුඛිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. වෙදනාහි... සිත්හි ... දහම්හි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දුඛිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ආනන්ද, මෙසේ මහණ නමා පිහිට කොට නමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසේ. ආනන්ද, යම්කිසි භික්ෂු කෙනෙක් දුන් හෝ මාගේ ඇවෑමෙහි හෝ නමා පිහිට කොට නමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසෙන්නාහු නම් ආනන්ද, යම්කිසි භික්ෂු කෙනෙක් ශික්ෂාකාමී වන්නාහු නම් ඒ මේ භික්ෂුහු අග්‍රතම වෙති යි.

3. 2. 4

උක්කවෙල සූත්‍රය

1192. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැරියුත්මුගලන් දෙනම පිරිනිව් නො බෝකල් ඇති සමයෙහි වැදෑදනව්වෙහි උක්කවෙලා නුවර සමීපයෙහි ගඩගා ගංඉවුරෙහි මහත් බික්සහන සංග වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බික්සහන විසින් පිරිවරන ලද සේක් එළිමහන්හි වැඩහුන් සේක් වෙති. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිගඩ බික්සහන දෙස බලා භික්ෂූන් ඇමතු සේක:

“අපි ඩ බ්වායං¹ භික්ඛවෙ, පරිසා සුඤ්ඤා විය බායති පරිනිබ්බුතෙසු සාරිපුත්තමොග්ගලොනෙසු අසුඤ්ඤා මෙ² සා භික්ඛවෙ, පරිසා³ හොති අනපෙබා න්‍යසං දිසායං හොති, යත්තං දිසායං සාරිපුත්තමොග්ගලොනා විහරන්ති. යෙ‘පි තෙ භික්ඛවෙ, අහෙසුං අනිතමද්ධානං අරහතොනා සම්මාසම්බුද්ධා, තෙසමිච්ඡි හගවනානාං එතපරමං යෙව සාවකයුගං අහොසි, සෙය්‍යථාපි මඤ්ඤං සාරිපුත්තමොග්ගලොනා. යෙ‘පි තෙ භික්ඛවෙ, හවිස්සන්ති අනාගතමද්ධානං අරහතොනා සම්මාසම්බුද්ධා, තෙසමිච්ඡි හගවනානාං එතපරමං යෙව සාවකයුගං හවිස්සති, සෙය්‍යථාපි මඤ්ඤං සාරිපුත්තමොග්ගලොනා. අච්ඡරියං භික්ඛවෙ, සාවකානං අබ්භූතං භික්ඛවෙ, සාවකානං සත්ථුසමානා ව⁴ සාසනකරා හවිස්සන්ති ඔවාදපතිකරා චතුත්තස්ථො පරිසානං පියා හවිස්සන්ති මනාපා ගරුභාවනියා ව. අච්ඡරියං භික්ඛවෙ, තථාගතස්ස, අබ්භූතං භික්ඛවෙ, තථාගතස්ස එවරුපෙපි නාම සාවකයුගේ පරිනිබ්බුතෙ නත්ති තථාගතස්ස සොකො වා පරිදෙවො වා. තං කුතෙත්ථ භික්ඛවෙ, යං තං ජාතං භූතං සංඝිතං පලොකධම්මං, තං වත මා පලුජ්ජිති නෙතං යානං විජ්ජති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨන්තො සාරවතො යෙ මහනානතරා බන්ධා තෙ පලුජ්ජෙය්‍යං, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, මහතො භික්ඛුසංඝස්ස තිට්ඨන්තො සාරවතො සාරිපුත්තමොග්ගලොනා පරිනිබ්බුතා. තං කුතෙත්ථ භික්ඛවෙ ලබ්භා, යං තං ජාතං භූතං සංඝිතං පලොකධම්මං, තං වත මා පලුජ්ජිති නෙතං යානං විජ්ජති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, අත්තදීපා විහරං අත්තසරණා අනඤ්ඤසරණා ධම්මදීපා ධම්මසරණා අනඤ්ඤසරණා.

කථස්ථ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අත්තදීපො විහරති අත්තසරණො අනඤ්ඤසරණො ධම්මදීපො ධම්මසරණො අනඤ්ඤසරණො ඉධ භික්ඛවෙ-භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අත්තදීපො විහරති අත්තසරණො අනඤ්ඤසරණො ධම්මදීපො ධම්මසරණො අනඤ්ඤසරණො. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, එතරහි වා මමච්චියෙ වා අත්තදීපා විහරිස්සන්ති අත්තසරණො අනඤ්ඤසරණො, ධම්මදීපා ධම්මසරණො අනඤ්ඤසරණො. තමතභ්‍යො මෙ තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු හවිස්සන්ති යෙ හි කෙවි සික්ඛාකාමාති.

1. අපි ම්වායං - මජ්ඣං, අපි බො ම්වායං - සායං.

2. අසුඤ්ඤා සා - සි 1, 2, අසුඤ්ඤා මෙ භික්ඛවෙ - මජ්ඣං.

3. දිසා - සි 1, 2, සායං.

4. සත්ථු ව නාම - මජ්ඣං, සායං,

5. සාවකයුගෙ - සි 1, 2.

මහණෙනි, සැරියුත්මුගලන් දෙනම පිරිනිවි කල්හි මේ මුළු පිරිස ම නිස් වුවාසේ වැටහේ. මහණෙනි, යම් දිගෙක සැරියුත් මුගලන් දෙනම වෙසෙත් නම් මාගේ ඒ පිරිස නො සිස් වේ. ඒ දික්ති පුනපුනා අපෙක්ෂාව වේ. මහණෙනි, අනිත්තාලයෙහි යම් ඒ අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයෝ වූ නම් ඒ භාග්‍යවතුන්ට ද දැන් මට සැරියුත්—මුගලන් දෙනම යම්සේ නම් එබඳු වූ ම සවුයුවලෙක් වී ය. මහණෙනි, අනාගතකාලයෙහි යම් ඒ අර්හත්සම්මාසම්බුදුවරයෝ වන්නාහු නම් ඒ භාග්‍යවතුන්ට ද දැන් මට සැරියුත්මුගලන් දෙනම යම්සේ නම් එබඳු වූ ම සවුයුවලෙක් වන්නේ ය. මහණෙනි, සවිචන්ගේ අසිරියෙකි. මහණෙනි, සවිචන්ගේ පුදුමයෙකි. ශාස්තෘසම් වූවෝ ම සස්න කරන්නෝ අවවාදය අනු ව ක්‍රියා කරන්නෝ වන්නාහ. සිවුපිරිසට ප්‍රිය වූවෝ ද මන වඩන්නෝ ද ගරු කටයුත්තෝ ද වන්නාහ. මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ අසිරියෙකි. මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ පුදුමයෙකි. මෙබඳු වූ ම ග්‍රාවකයුත්මයක් පිරිනිවිකල්හි දු තථාගතයන්ට ශොකයෙක් හෝ වැලපීමෙක් හෝ නැති මහණෙනි, ඒ යමක් උපන්නේ ද පහළ වූයේ ද හෙතුයෙන් හටගත්තේ ද වැනසීම ස්වභාව කොට ඇත්තේ ද; ඒය එකාන්තයෙන් නො වැනසේවා යන මේ කාරණය මෙහි ලා කොසින් ලැබිය හැකි ද, මේ කාරණය නැත්තේ ය.

මහණෙනි, යම්සේ හර ඇති සිටුහා මහත්රුකෙක යම් ඉතා මහත් කඳහු වෙත් නම් ඔහු වැනසෙන්නාහ. මහණෙනි, එසෙයින් ම හර ඇති සිටුහා මහත්බික්සහනගේ සැරියුත්මුගලන්හු පිරිනිවියහ. මහණෙනි, ඒ යමක් උපන්නේ ද පහළ වූයේ ද හෙතුයෙන් හටගත්තේ ද වැනසීම ස්වභාව කොට ඇත්තේ ද; ඒය එකාන්තයෙන් නො වැනසේවා යන මේ කාරණය මෙහි ලා කොසින් ලැබිය හැකි ද, මේ කාරණය නැත්තේ ය. මහණෙනි, එසෙයින් මෙහි ලා තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම පිහිට කොට දහම සරණ කොට අනිකක් පිහිට නො කොට වෙසෙවු.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම පිහිට කොට දහම සරණ කොට අනිකක් පිහිට නො කොට වෙසේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව බලනපුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දුඛිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ වේදනාහි... සිත්හි... දහමහි දහම අනු ව බලනපුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දුඛිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මහණ මෙසේ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම පිහිට කොට දහම සරණ කොට අනිකක් පිහිට නො කොට වෙසේ. මහණෙනි, යම්කිසි භික්ෂු කෙනෙක් දැන් උග්‍ර මාගේ ඇවෑමෙහි හෝ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම පිහිට කොට දහම සරණ කොට අනිකක් පිහිට නො කොට වසන්නාහු ද, මහණෙනි, යම්කිසි කෙනෙක් ශික්ෂාකාමී වන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ මේ භික්ෂුහු අග්‍රතම වෙති යි.

3. 2. 5

බාහියසුත්තං

1193. අථ බො ආයස්මා බාහියො¹ යෙන හගවා තෙනුපසඛංගම්.
-පෙ- එකමන්තං නිසින්නො බො ආයස්මා බාහියො හගවන්තං.
එතදවොච: “යාධු මෙ හන්තො හගවා සඬිකේනන ධම්මං දෙසෙතු
යමහං හගවන්තො ධම්මං සුඤ්ඤා එකො වූපකට්ඨො අප්පමන්තො ආනාපි
පභිතන්නො විහරෙය්‍යන්ති”.

තසමාතිහ කං බාහිය, ආදිමෙව විසොධෙහි කුසලෙසු ධම්මෙසු.
කොවාදි කුසලානං ධම්මානං: සීලඤ්ඤා සුවිසුඤ්ඤා, දිට්ඨි ව උජුක්ඛා.
යතො බො තෙ බාහිය, සීලඤ්ඤා සුවිසුඤ්ඤා හවිස්සන්ති, දිට්ඨි ව උජුක්ඛා.
තතො කං බාහිය, සීලං නිස්සංය සීලෙ පතිට්ඨාය වන්තාරො
සතිපට්ඨානෙ භාවෙය්‍යාසී. කතමෙ වන්තාරො: ඉධ කං බාහිය කායෙ
කායානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ
අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානු-
පස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ
අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං. යතො බො කං බාහිය, සීලං නිස්සංය සීලෙ
පතිට්ඨාය ඉමෙ වන්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍යාසී තතො
කුසලං බාහිය, යා රතති වා දිවසො වා ආගමීස්සන්ති වුද්ධියෙව
පාටිකඛො කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානි”ති.

අථ බො ආයස්මා බාහියො හගවන්තො භාසිතං අභිනංදිකා
අනුමොදිකා උට්ඨායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙකා පදකඤ්ඤං කකා
පකකාමී. අථ බො ආයස්මා බාහියො එකො වූපකට්ඨො අප්පමන්තො
ආනාපි පභිතන්නො විහරන්තො න විරසෙස්ව යස්සකාය කුලපුත්තො
යමුදෙව ආගාරස්මා අනාගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරිය-
පරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සංවිජ්ජකා උපසම්පජ්ජ
විහාසී, බීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං
ඉක්කන්තායාති අබ්බඤ්ඤාසී. අඤ්ඤාතරො ව පනායස්මා බාහියො
අරහතං අහොසීති.

3. 2. 6

උත්තියසුත්තං

1194. අථ බො ආයස්මා උත්තියො² යෙන හගවා තෙනුපසඛංගම්
-පෙ- තතො කං උත්තිය, ගමීස්සී මවුට්ඨෙය්‍යාස්ස පාරන්ති -පෙ-
අඤ්ඤාතරො ව පනායස්මා උත්තියො අරහතං අහොසීති.

1. බාහිකො - සි 1, 2.

2. උත්තිකො - සි 1, 2.

3. 2. 5

බාහිය සූත්‍රය

1193. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් බාහිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. ... එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් බාහිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යම් දහමක් අසා එකලා වූයෙමි ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයෙමි නොපමා වූයෙමි කෙළෙස් තවන වැර ඇතියෙමි කායචිත්තදෙක්හි අපෙක්ෂා රහිතයෙමි වසන්තෙමි නම් එබඳු දහමක් මට සැකෙවින් දෙසන සේක්වා යි.

බාහිය එහෙයින් මෙහි ලා තෙපි කුසල්දහමිහි මුල ම පිරිසිදු කරවු. කුසල්දහමින්ගේ මුල කවරේ ද යත්: ඉතා පිරිසිදු වූ සීලයත් ඉතා සෘජු වූ දෘෂ්ටියත් ය. බාහිය, යම් කලෙක තොපගේ ශීලය ඉතා පිරිසිදුත් දෘෂ්ටිය ඉතා සෘජුත් වන්නේ නම් බාහිය, එකල්හි තෙපි සීලය ඇසුරු කොට සීලයෙහි පිහිටා සිවුසිවටන් වඩන්නාහු ය. කවර සිවු දෙනෙක් ද යත්: බාහිය, මෙහි තෙපි කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙළෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙවිහි දැඩිලොබ හා දෙමනස පුරු කොට වෙසෙවු. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙළෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙවිහි දැඩිලොබ හා දෙමනස පුරු කොට වෙසෙවු. බාහිය, යම් කලෙක තෙපි සීලය ඇසුරු කොට සීලයෙහි පිහිටා මේ සිවුසිවටන් මෙසේ වඩන්නාහු ද, බාහිය, එකල්හි තොපට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණෙන්නේ නම්, කුසල්දහමිහි වැඩිමෙක් ම කැමැති වියයුතු, පිරිහීමෙක් නො කැමැති වියයුතු යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් බාහිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමෝදන් ව හුනස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ පැදකුණු කොට පිටන් ව ගියේ ය. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් බාහිය තෙරණුවෝ එකලා ව ගණයා කෙරෙන් වෙන් ව නො පමා ව කෙළෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන්නාහු නො බෝකලකින් ම යමක් පිණිස කුලපුත්තු මැනවින් ම ගිහිගෙන් නික් ම සස්තෙහි පැවිදි වෙන් නම් අනුභව වූ මහබ්බසර කෙළවර වූ ඒ අර්හතය දිට්‍රදුටියෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ විසූහ. ඉපැද් ම ගෙවිණ. බ්බසර වැය නිමවන ලදි කටයුතු කරන ලදි. මේබැව් පිණිස පනෙනක් නැතැ යි දන-ගත්හ. ආයුෂ්මත් බාහිය තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් ද වූහ යි.

3. 2. 6

උත්තිය සූත්‍රය

1194. එකල්හි ආයුෂ්මත් උත්තිය තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ .. උත්තිය, එකල්හි තෙපි සසර පරතෙරට යන්නාහු යි ... ආයුෂ්මත් උත්තිය තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් ද වූහ යි.

3. 2. 7

අරියසුත්තං

1195. චන්තාරො මෙ භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලිකතා අරියා නිය්‍යානිකා නිය්‍යන්ති තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයාය. කතමෙ චන්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආනාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධර්මෙසු ධර්මානුපස්සී විහරති ආනාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චන්තාරො සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලිකතා අරියා නිය්‍යානිකා නිය්‍යන්ති තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයායාති.

3. 2. 8

බ්‍රහ්මසුත්තං

1196. එකං සමයං භගවා උරුවෙලායං විහරති නජ්ජා තෙරඤ්ජරාය තිරෙ අප්පාලනිග්‍රොධෙ පට්ඨාභිසම්බුද්ධො. අථ ඛො භගවතො රහොගනස්ස පතිසල්ලිනස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: “එකායනො”යං මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානාස්ස සම්මිතිරියාය යදිදං චන්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ චන්තාරො: කායෙ වා භික්ඛු කායානුපස්සී විහරෙය්‍ය, ආනාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකො අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු වා භික්ඛු -පෙ- විනෙත වා භික්ඛු -පෙ- ධර්මෙසු වා භික්ඛු ධර්මානුපස්සී විහරෙය්‍ය ආනාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එකායනොයං මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානාස්ස සම්මිතිරියාය යදිදං චන්තාරො සතිපට්ඨානා”ති.

අථ ඛො බ්‍රහ්මා සහම්පති භගවතො වෙනසා වෙනො පරිචිතක-මඤ්ඤාය සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමිඤ්ඤිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමිඤ්ඤෙය්‍ය, එවමෙවං බ්‍රහ්මලොකෙ අනන්තරභිතො භගවතො පුරතො පාතුරහොසි. අථ ඛො බ්‍රහ්මා සහම්පති එකංසං උත්තරාසංඝං කරිතා යෙන භගවා තෙනඤ්ජරිං පණාමෙකා භගවතං එතදවොච:

3. 2. 7

අරිය සූත්‍රය

1195. මහණෙනි, වඩන ලද බහුල කරන ලද ආයාචි වූ නෛයර්ෂික වූ මේ සිවුසිව්වන්හු ඒ අනු ව පිළිපත්නහු මැනවින් දුක් ගෙවීම පිණිස පමුණුවන්. කවර සතරෙක් ද යත්; මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, ආයාචි නෛයර්ෂික වූ මේ සිවු-සිව්වන්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු ඒ අනු ව පිළිපත්නහු මැනවින් දුක් ගෙවීම පිණිස පමුණුවන් යි.

3. 2. 8

බ්‍රහ්ම සූත්‍රය

1196. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදු ව පළමු කොට උරුවෙල් දනව්වෙහි තෙරඤ්ඤාගංඉවුරෙහි අප්පල් නුගරුකමූල වැඩවසන සේක. එකල්හි රහසිගත ව විවෙකයෙන් යුතුව වැඩවෙසෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබඳු විනිතවිතර්කයෙක් පහළ විය: යම් මේ සිවුසිව්වන්හු වෙද් ද; යන්ත්‍රියන්ගේ විශුද්ධිය පිණිස ශොක-පරිදෙවයන් ඉක්මවීම පිණිස දුක්දෙමනස් දුරු කිරීම පිණිස අරිඤ්ඤිමහ අවබෝධ කිරීම පිණිස නිවන පසක් කිරීම පිණිස මේ එක ම මහ ය. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණ කයෙහි හෝ කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. මහණ වෙදනාහි හෝ ... මහණ සිත්හි හෝ ... මහණ දහමිහි හෝ දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. යම් මේ සිවුසිව්වන්හු වෙන් නම් යන්ත්‍රියන්ගේ විශුද්ධිය පිණිස ශොක-පරිදෙවයන් ඉක්ම වීම පිණිස දුක්දෙමනස් දුරු කිරීම පිණිස අරිඤ්ඤිමහ අවබෝධ කිරීම පිණිස නිවන පසක් කිරීම පිණිස මේ එක ම මහ වෙ යි.

එකල්හි සහමසති බ්‍රහ්ම සියසිතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ විනිතපරිවිතර්කය දැන යම් සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් හෝ දිගු කරන්නේ ද; දිගුකළ අතක් හෝ හකුළුවන්නේ ද එසෙයින් ම බබලොව අතුරුධන් ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ විය. ඉක්බිති සහමසති බ්‍රහ්ම උතුරුසහ එකස් කොට ඇදිලිබැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ'' ය.

“එවමෙනං හගවා, එවමෙනං සුගත, එකායනෝ‘යං හතෙන, මග්ගො සත්තානං විසුඤ්ඤායා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛ-දෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං චත්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ චත්තාරො: කායෙ වා හතෙන, භික්ඛු කායානුපසයි විහරෙය්‍ය, ආරාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු වා හතෙන, භික්ඛු -පෙ- විතෙත වා හතෙන, භික්ඛු -පෙ- ධම්මෙසු වා හතෙන, භික්ඛු ධම්මානුපසයි විහරෙය්‍ය, ආරාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එකායනෝ‘යං හතෙන, මග්ගො සත්තානං විසුඤ්ඤායා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං¹ චත්තාරො සතිපට්ඨානා”ති. ඉදමචොව ඉන්ධා සහමති, ඉදං චත්තා අපාපරං එතදචොව:

එකායනං ජාතිබයනාදස්සි මග්ගං පජානාති භික්ඛානුකමයි

එතෙන මග්ගෙන අනරිංසු පුබ්බං තරිස්සෙති යෙ ච තරතී ඕසෙති.

3. 2. 9

සෙදකප්පනං

1197. එකං සමයං හගවා සුභෙහස්ස² විහරති සෙදකං නාම සුමහානං නිගමො. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනොති: භුතපුබ්බං භික්ඛුවෙ, වණ්ඩාලවංසිකො වණ්ඩාලවංසං උස්සාපෙත්වා මෙදකථාලිකං අනෙතවාසිං ආමනොති: “එහි ත්වං සමම මෙදකථාලිකෙ, වණ්ඩාලවංසං අභිරුහිත්වා මම උපරික්ඛන්ධෙ තිට්ඨාහිති. එවං ආචරියාති ඛො භික්ඛුවෙ, මෙදකථාලිකා අනෙතවාසී වණ්ඩාල-වංසිකස්ස පටිස්සුත්වා වණ්ඩාලවංසං අභිරුහිත්වා ආචරියස්ස උපරික්ඛන්ධෙ අට්ඨාසි. අථ ඛො භික්ඛුවෙ, වණ්ඩාලවංසිකො මෙදකථාලිකං අනෙතවාසී. එතදචොව: “ත්වං සමම මෙදකථාලිකෙ, මමං රක්ඛ. අහං තථ රක්ඛිස්සාමි. එවං මයං අක්ඛෙම අක්ඛෙග්ගතා අක්ඛෙම අක්ඛෙරක්ඛිතා සිප්පාති වෙව දසෙස්සාම, ලාභෙ ච ලච්ඡාම, සොත්ථිතා ච වණ්ඩාලවංසා ඔරොහිස්සාමාති. එවං චුතෙන භික්ඛුවෙ, මෙදකථාලිකා අනෙතවාසී වණ්ඩාලවංසිකං එතදචොව: “න ඛො නාමෙනං ආචරිය, එවං භවිස්සති, ත්වං ආචරිය, අනානං රක්ඛ, අහං අනානං රක්ඛිස්සාමි. එවං මයං අක්ඛෙග්ගතා අක්ඛෙරක්ඛිතා සිප්පාති වෙව දසෙස්සාම, ලාභෙ ච ලච්ඡාම, සොත්ථිතා ච වණ්ඩාලවංසා ඔරොහෙස්සාමා”ති.

1. යදිමෙ - සි 1, 2.

2. සුභෙහස්ස - සි 1, 2. සුභෙහස්ස - ස්‍යා.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මෙය එසේ ය. සුගතයන් වහන්ස, මෙය එසේ ය. වහන්ස, යම් මේ සිවු සිව්වන්හු වෙත් නම් සත්ත්වයන්ගේ විසුද්ධියට සොකපරිදෙවයන් ඉක්මවීමට දුක්දෙමනස් දුරු කිරීමට අරිආටිමහ අවබෝධ කිරීමට නිවන පසක් කිරීමට මේ එක ම මහ ය. කවර සතරෙක් ද යත්: වහන්ස, මහණ කයෙහි හෝ කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දුඛිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. වහන්ස, මහණ වෙදනාහි හෝ ... වහන්ස, මහණ සිත්හි හෝ ... වහන්ස, මහණ තෙමේ දහමිහි හෝ දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමිලෙව්හි දුඛිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. වහන්ස, යම් මේ සිවුසිව්වන්හු වෙත් නම් සත්ත්වයන්ගේ විසුද්ධියට සොකපරිදෙවයන් ඉක්මවීමට දුක්දෙමනස් දුරු කිරීමට ඥායය අවබෝධ කිරීමට නිවන පසක් කිරීමට මේ එක ම මහ වේ යි. සහමපති බ්‍රහ්ම මෙය කිය: මෙය කියා යළි මතු ද මෙය කී ය:

නිවන දක්නා වූ හිනානුකම්පා ඇති (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ) එක ම මහ දන්තාසේක. යම් කෙනෙක් චතුරොසය පෙර තරණය කළාහු ද, මතු තරණය කරන්නාහු ද, දැන් තරණය කෙරෙද්ද, (ඔහු) මේ මගින් තරණය කළහ. කරන්නාහ. කෙරෙහි යි.

3. 2. 9

සෙදක සූත්‍රය

1197. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුභ්ම දනවවෙහි සුභ්මයන්ගේ සෙදක නම් නියමිතව වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතුවේ. මහණෙනි, පෙර චණ්ඩාලවංශිකයෙක් සැබොල්හුණගස ඔසොවා “යහළු මෙදකපාලිකාවනි, එවු තෙපි සැබොල්හුණගසට නැහි මාගේ කඳ මතුයෙහි සිටිවු” යි. මෙදකපාලිකා නම් අතවැස්සා ඇමති ය.

මහණෙනි, ඇදුර, එසේ ය යි මෙදකපාලිකා අතවැස්ස වණ්ඩාල-වංශිකයාට පිළිතුරු දී වණ්ඩාලවංශයට නැහි ඇදුරාගේ කඳමතුයෙහි සිටියේ ය. මහණෙනි, එකල්හි වණ්ඩාලවංශික මෙදකපාලිකා අතවැස්සාට මෙය කී ය: යහළු මෙදකපාලිකාවනි, තෙපි මා රකිවු. මම තෙපි රකින්නෙමි. මෙසේ අපි ඔවුනොවුන් විසින් ගොපනය කරන ලද්දමෝ ඔවුනොවුන් විසින් රක්නා ලද්දමෝ ශිල්ප ද දක්වන්නොමු ලාභ ද ලබන්නොමු. සුවසේ සැබොල්හුණගසින් ද බසින්නොමු” යි. මහණෙනි, එසේ කී කල්හි මෙදකපාලිකා අතවැස්ස වණ්ඩාලවංශිකයාට මෙය කී ය: ඇදුර, මෙය එසේ නො ම වන්නේ ය. ඇදුර, තෙපි නමා රකිවු. මම ද නමා රකින්නෙමි. මෙසේ අපි නමා විසින් ගොපනය කරන ලද්දමෝ නමා විසින් රක්නා ලද්දමෝ ශිල්ප ද දක්වන්නොමු ලාභ ද ලබන්නොමු, වණ්ඩාලවංශයෙන් ද සුවසේ බසින්නොමු” යි.

“සො නත්තං ඤායොති හගවා අවොච: යථා මෙදකථාලිකා අනොචාසි ආවරියං අවොච. අත්තානං භික්ඛවෙ, රක්ඛස්සාමීති සතිපට්ඨානං සෙවිතබ්බං. පරං රක්ඛස්සාමීති සතිපට්ඨානං සෙවිතබ්බං. අත්තානං භික්ඛවෙ, රක්ඛනොනා පරං රක්ඛති. පරං රක්ඛනොනා අත්තානං රක්ඛති. කථංඤා භික්ඛවෙ, අත්තානං රක්ඛනොනා පරං රක්ඛති, ආසෙවනාය භාවනාය බහුලිකමෙව. එවං බො භික්ඛවෙ, අත්තානං රක්ඛනොනා පරං රක්ඛති. කථංඤා භික්ඛවෙ, පරං රක්ඛනොනා අත්තානං රක්ඛති, ඛණ්ඩාය අවිභිංසාය මෙතච්ඡිකතාය අනුද්දයනාය. එවං බො භික්ඛවෙ, පරං රක්ඛනොනා අත්තානං රක්ඛති. “අත්තානං භික්ඛවෙ, රක්ඛස්සාමී”ති සතිපට්ඨානං සෙවිතබ්බං, පරං රක්ඛස්සාමීති සතිපට්ඨානං සෙවිතබ්බං, අත්තානං භික්ඛවෙ රක්ඛනොනා පරං රක්ඛති, පරං රක්ඛනොනා අත්තානං රක්ඛති.”

3. 2. 10

ජනපදකල්‍යාණීයුක්තං

1198 එකං සමයං හගවා සුමොසු වීහරති සෙදකං නාම සුමානං නිගමො. තත්‍ර බො හගවා භික්ඛු ආමන්තෙසි: “සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ජනපදකල්‍යාණී, “ජනපදකල්‍යාණී”ති බො භික්ඛවෙ, මහාජනකායො සන්තිපතෙය්‍ය. සා බො පනස්ස ජනපදකල්‍යාණී පරමපාසාවීති¹ නවෙව, පරමපාසාවීති ගීතො, ජනපදකල්‍යාණී නව්ති ගායතීති බො භික්ඛවෙ, භියෙය්‍යාසොමන්තාය මහාජනකායො සන්තිපතෙය්‍ය, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ජීවතුකාමො අමරිතුකාමො සුඛකාමො දුක්ඛපටිකතුලො. තමෙනෙවං² චදෙය්‍යු: අයං තෙ අමෙතාපුරිස, සමතිත්තකො තෙලපතො අනතරොන³ භික්ඛාසමයං⁴ අනතරොන ජනපදකල්‍යාණියා පරිභාරෙතබ්බො⁵, පුරිසො වෙකො⁶ උක්ඛන්තාසිකො පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්‍රාහ්මියානි යත්තෙව නං ථොකමි ප්‍රධේධස්සති තත්තෙව තෙ සිරො පාතෙස්සතිති. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, අපි නු සො පුරිසො අමුං තෙලපතං අමතසිකට්ඨා බහිද්ධා පමාදං ආගරෙය්‍යාති?” නො හෙතං හතොන.

උපමා බො මායං භික්ඛවෙ, කතා අත්තං විඤ්ඤපනාය. අයං වෙස අත්තො: “සමතිත්තකො තෙලපතොති බො භික්ඛවෙ, කායගතාය එතං සතියා අධිවචනං. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං කායගතා නො සති භාවිතා හවස්සති බහුලිකතා යානිකතා වජ්ඣකතා අනුට්ඨිතා පරිට්ඨා සුසමාරද්ධාති.” එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බතී.

නාලඤ්චග්ගො දුතියො.

තත්‍රඥො:

මොපුරිසො ච නාලඤං චුඤ්ඤ වෙලො ච බාහියො
උක්ඛියො අරියො බ්‍රහ්මා සෙදකං ජනපදෙන වාති.

1. පරපාසාවීති - සි, 1, 2.

2. තමෙනං එවං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. අනතරොන ච - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. මහාසමජ්ඣං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

5. පරිහරිතබ්බො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

6. වෙක - මජ්ඣං, ස්‍යා.

7. ආගරෙය්‍යාසි - සි 1, 2.

“දේදකථාලිකා අතච්ඡි තෙමේ ඇදුරාට යම්සේ කීසේ නම් එය එහි න්‍යායය” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. “උභණෙනි, තමා රක්තොමි” යි සිව්වන් සෙවියයුතු යි. මෙරමා, රක්තොමි යි සිව්වන් සෙවියයුතු යි. මහණෙනි, තමා රක්තො මෙරමා රකියි. මහණෙනි, කෙසේ නම් තමා රක්තො මෙරමා රකි ද යත්: කමඋහන් සෙවුමෙනි, වැඩිමෙනි, බදුල කිරීමෙනි, මෙසේ තමා රක්තො මෙරමා රකි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මෙරමා රක්තො තමා රකි ද යත්: ඉවසීමෙනි, කරුණායෙනි, මෙන්සින් ඇති බැවිනි, මුදු බැවිනි. මහණෙනි, මෙසේ මෙරමා රක්තො තමා රකියි. මහණෙනි, තමා රක්තොමි යි සිව්වන් සෙවියයුතු යි. මෙරමා රක්තොමි යි සිව්වන් සෙවියයුතු යි. මහණෙනි, තමා රක්තො මෙරමා රකියි. මෙරමා රක්තො තමා රකි යි.

3. 2. 10

ජනපදකලාණි සූත්‍රය

1198. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුභද්දනවිවෙහි සුභමායන්ගේ සෙදක නම් නියමගමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්ෂුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, ජනපදකලාණිය යම්සේ ද; මහණෙනි, ජනපදකලාණි යයි (ඇසුකෙණෙහි) මහජන සමූහයා රැස්වන්නේ ය. ඒ ජනපදකලාණි නොමෝ නැටුමෙහි ඉතා උතුම් පැවතුම් ඇත්ති ගැයුමෙහි ඉතා උතුම් පැවතුම් ඇත්ති වන්නී ය. මහණෙනි, දනවුකලණ නටයි, ගයයි ඇසුකෙණෙහි බෙහෙවින් ම මහජනසමූහයා රැස්වන්නේ ය. එකල්හි ජීවත්වනු කැමති නොමැරෙනු කැමති සුව කැමති දුක පිළිකල් කරන පුරුෂයෙක් එන්නේ ය. ඒ මොහුට මෙසේ කියන්නාහු ය: “එම්බල පුරුෂය, මුව්ට සම කොට පිරුණු මේ තෙල් බඳුන මහාසමූහයා අතරෙන් දනවුකලණ අතරෙන් ගෙන යායුතු. ඔසවා ගත් කඩු ඇති පුරුෂයෙක් පසුපස දුහුබදන්නේ ය. යම් මැනවෙක එයින් සම්ප්‍රාප්තයුතු ඉවතලන්නේ නම් එහි ම නාගේ හිස කපා හෙළන්න” යි. මහණෙනි, ඒ කීමැ යි හඟිවු ද? ඒ පුරුෂ තෙමේ ඒ තෙල් බඳුන නො මෙනෙහි කොට බැහැර පමාවට එළඹෙන්නේ ද? වහන්ස, එය නො වේ ම ය.

මහණෙනි, අරුත් දන්වනු පිණිස මා විසින් මේ උපමාවක් කරන ලදි. මේ එහි අභී යි: මහණෙනි, “මුව්ට සම කොට පිරුණු තෙල්බඳුනැ” යි කාගියිහියට මේ නමෙකි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මෙසේ හික්ටියයුතු යි: අප විසින් කායගතාසනිය වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී යානයක් මෙන් කරන ලද්දී වස්තුවක් මෙන් කරන ලද්දී දඩ්සේ පිහිටුවන ලද්දී පුරුදු කරන ලද්දී මැනවින් අරඹන ලද්දී වන්නී ය” යි. මහණෙනි, කොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු යි.

දෙවැනිනාලඤ්චර්ගය යි.

එහි සූත්‍රානාමාවලිය:

මහාජුරිස, නාලඤ්ච, චූඤ්ච, උක්කවෙල, බාහිය, උත්තිය, අරිය, ඔක්ඛ යන සූත්‍ර අට ය. සෙදක ජනපදකලාණි ය යි සූත්‍ර දශයෙකි.

3. සිලට්ඨිනිවග්ගො

3. 3. 1

සීලසූතතං

1199. එකං සමයං ආයස්මා ච ආනන්දෙ ආයස්මා ච හඳු සාටලිපුතෙන විහරති කුකකුටාරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා හඳු යායනහසයෙං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුප-සංගම්. උපසංගමිත්වා ආයස්මා ආනන්දෙන සද්ධිං සමුච්ඡාදි-පෙ-ආයස්මනතං ආනන්දං එතදවොච: “යානිමානි ආවුසො ආනන්ද, කුසලානි සීලානි චුත්තානි හගවතා, ඉමානි කුසලානි සීලානි කිමඤ්ඤානි චුත්තානි හගවතා”ති. සාධු සාධු ආවුසො හදද, හදදකො-ඛො තෙ ආවුසො හදද, උම්මග්ගො,¹ හදදකං පටිභානං, කල්යාණී පරිපුට්ඨා, “එවං හි ත්වං ආවුසො හදද, පුට්ඨසි: යානිමානි ආවුසො ආනන්ද කුසලානි සීලානි චුත්තානි හගවතා ඉමානි කුසලානි සීලානි කිමඤ්ඤානි චුත්තානි හගවතා”ති. එවමාවුසොති.

යානිමානි, ආවුසො හදද, කුසලානි සීලානි චුත්තානි හගවතා, ඉමානි කුසලානි සීලානි යාවදෙව චතුක්කං සතිපට්ඨානානං භාවනාය චුත්තානි හගවතා. කතමෙසං චතුක්කං: ඉධාවුසො භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආකාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විකේත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආකාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣා-දෙමනස්සං. යානිමානි ආවුසො හදද, කුසලානි සීලානි චුත්තානි හගවතා, ඉමානි කුසලානි සීලානි යාවදෙව ඉමෙසං චතුක්කං සතිපට්ඨානානං භාවනාය චුත්තානි හගවතාති.

3. 3. 2

ධීතිසූතතං

1200. කුකකුටාරාමෙ:

කො නු ඛො ආවුසො ආනන්ද, හෙතු කො පච්චයො යෙන තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධිමෙවො න විරට්ඨිතිකො භොති. කොපනා-වුසො ආනන්ද, හෙතු කො පච්චයො යෙන තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධිමෙවො විරට්ඨිතිකො භොතිති? සාධු සාධු ආවුසො හදද, හදදකො

1. උම්මග්ගො - මජ්ඣං.

3. සිලටිනි වර්ගය

3. 3. 1

සිල සූත්‍රය

1199. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් ආනන්දතෙරණුවෝ ද ආයුෂ්මත් හද්දතෙරණුවෝ ද පැළලුප්තුවර කුක්කුටාරාමයෙහි වැඩවෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් හද්දතෙරණුවෝ සවස්කල විවෙකයෙන් නැගී සිටියෝ ආයුෂ්මත් ආනන්දතෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්දතෙරණුවන් සමග සතුටුවහ... ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවන්ට මෙය කිහි: ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් මේ කුසල්සිල් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද ද, මේ කුසල්සිල් කුමක් පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද දැයි. ඇවැත්නි, හද්දයෙනි, මැනවි මැනවි: ඇවැත්නි හද්දයෙනි, තොපගේ ප්‍රශ්න විමර්ශනය යහපති. ප්‍රතිභානය යහපති. පරිපුර්ණව මැනවි. ඇවැත්නි, හද්දයෙනි, මෙසේ තෙපි පුළුල්සුහු ද? ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් මේ කුසල්සිල් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද නම් මේ කුසල්සිල් කුමක් පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද දැයි. ඇවැත්නි, එසේ යි.

ඇවැත්නි, හද්දයෙනි, යම් මේ කුසල්සිල් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද නම් මේ කුසල්සිල් සිවුසිවටත් වැඩිම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලදී. කවර සතරෙක් ද යත්: ඇවැත්නි, මෙසස්තෙහි මහණතෙමේ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමිහි... සිත්හි... දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. ඇවැත්නි හද්දයෙනි, යම් මේ කුසල්සිල් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද නම් මේ කුසල්සිල් මේ සිවුසිවටත් වැඩිම පිණිස ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලදී යි.

3. 3. 2

සිති සූත්‍රය

1200. කුක්කුටාරාමයෙහි :

ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, යම් භෙයෙකින් තථාගතයන් වහන්සේ පිරිනිවිකල්හි සද්ධම්මය විරසමිතික නො වේ නම් ඊට කීමෙක් හේතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද? ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, යම් භෙයෙකින් තථාගතයන් වහන්සේ පිරිනිවි කල්හි සද්ධම්මය විරසමිතික වේ නම් ඊට කීමෙක් හේතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය දැයි? ඇවැත්නි, හද්දයෙනි, මැනවි, මැනවි. ඇවැත්නි හද්දයෙනි, තොපගේ ප්‍රශ්න විමර්ශනය යහපති. ප්‍රතිභානය යහපති. පරිපුර්ණව මැනවි. ඇවැත්නි,

බො තෙ ආවුසො හද, උමමගො, හදකං පටිභානං, කලායාණි-පරිපුච්ඡා, එවං හි කං ආවුසො හද, පුච්ඡයි: “කො නු බො ආවුසො ආනඤ්ඤා හෙතු කො පච්චයො යෙන තථාගතෙ පරි-නිබ්බුතෙ සද්ධමො න විරුද්ධිතිකො හොති, කො පනාවුසො ආනඤ්ඤා හෙතු කො පච්චයො යෙන තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධමො විරුද්ධිතිකො හොති”ති. එවමාවුසොති.

චතුත්තං බො ආවුසො, සතිපට්ඨානානං අභාවිතතා අබහුලි-කතතා තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධමො න විරුද්ධිතිකො හොති. චතුත්තඤ්ඤා ආවුසො සතිපට්ඨානානං භාවිතතා බහුලිකතතා තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධමො විරුද්ධිතිකො හොති. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධාවුසො භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං බො ආවුසො චතුත්තං සතිපට්ඨානානං අභාවිතතා අබහුලිකතතා තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධමො න විරුද්ධිතිකො හොති. ඉමෙසඤ්ඤා බො ආවුසො චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතතා බහුලිකතතා තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධමො විරුද්ධිතිකො හොතිති.

3. 3. 3

පරිභානසුත්තං

1201. කුකකුටාරාමෙ :

කො නු බො ආවුසො ආනඤ්ඤා හෙතු කො පච්චයො යෙන සද්ධමපරිභානං හොති, කො පනාවුසො¹ ආනඤ්ඤා හෙතු කො පච්චයො යෙන සද්ධමපරිභානං හොතිති? සාධු සාධු ආවුසො හද, හදකො බො තෙ ආවුසො හද, උමමගො, හදකං පටිභානං, කලායාණි පරිපුච්ඡා එවං හි කං ආවුසො හද, පුච්ඡයි: “කො නු බො ආවුසො ආනඤ්ඤා හෙතු කො පච්චයො යෙන සද්ධමපරිභානං හොති, කො පනාවුසො ආනඤ්ඤා හෙතු කො පච්චයො යෙන සද්ධමපරිභානං හොතිති. එවමාවුසොති.

චතුත්තං බො ආවුසො, සතිපට්ඨානානං අභාවිතතා අබහුලි-කතතා සද්ධමපරිභානං හොති, චතුත්තඤ්ඤා බො ආවුසො සතිපට්ඨානානං භාවිතතා බහුලිකතතා සද්ධමපරිභානං හොති. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධාවුසො භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං බො ආවුසො, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං අභාවිතතා අබහුලිකතතා සද්ධමපරිභානං හොති. ඉමෙසඤ්ඤා බො ආවුසො, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතතා බහුලිකතතා සද්ධමපරිභානං හොතිති.

1. කො නු බො ආවුසො - මජ්ඣ, සා. 1.

හද්දයෙනි, මෙසේ තෙපි පුළුස්සුනු ද? “ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, යම් භෙයකින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි සඤ්ඤාමය වීරසාධික නො වේ නම් එයට කීමෙක් හේතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද? ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් භෙයකින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි සඤ්ඤාමය වීරසාධික වේ නම් ඊට කීමෙක් හේතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද” යි. ඇවැත්නි, එසේ යි.

ඇවැත්නි, සිවුසිව්වන් නො වැඩු බැවින් නො බහුල කළ බැවින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි සඤ්ඤාමය වීරසාධික නො වෙයි. ඇවැත්නි, සිවුසිව්වන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි සඤ්ඤාමය වීරසාධික වේ. කවර සතරෙක් ද යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙව්නසය දුරු කොට වෙසෙයි. මෙදනාහි... සිත්හි ... දහමිහි දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙව්නසය දුරු කොට වෙසෙයි. ඇවැත්නි, මේ සිවුසිව්වන් නො වැඩු බැවින් නො බහුල කළ බැවින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි සඤ්ඤාමය වීරසාධික නො වෙයි. ඇවැත්නි, මේ සිවුසිව්වන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි සඤ්ඤාමය වීරසාධික වේ යි.

3. 3. 3

පරිභාන සූත්‍රය

1201. කුක්කුටාරාමයෙහි :

ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් භෙයකින් සදහම් පිරිනිව් වේ නම් එයට කීමෙක් හේතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද? ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් භෙයකින් සදහම් නො පිරිනිව් වේ නම් එයට කීමෙක් හේතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද? යි. ඇවැත්නි හද්දයෙනි, මැනව් මැනව්. ඇවැත්නි හද්දයෙනි, නොපගේ නුවණ සෙවීම යහපති. වැටහීම යහපති. පිළිපිසීම මැනව්. ඇවැත්නි හද්දයෙනි, තෙපි මෙසේ පුළුස්සුනු ද? “ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, යම් භෙයකින් සදහම් පිරිනිව් වේ නම් එයට කීමෙක් හේතු ද, කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද, ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් භෙයකින් සදහම් නො පිරිනිව් වේ නම් එයට කීමෙක් හේතු ද, කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද” යි. ඇවැත්නි, එසේ යි.

ඇවැත්නි, සිවුසිව්වන් නො වැඩු බැවින් නො බහුල කළ බැවින් සදහම් පිරිනිව් වෙයි. ඇවැත්නි, සිවුසිව්වන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් සදහම් නො පිරිනිව් වේ. කවර සතරෙක් ද යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනාදැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙව්නසය දුරු කොට වෙසෙයි. මෙදනාහි... සිත්හි... දහමිහි දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙව්නසය දුරු කොට වෙසේ. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් නො වැඩු බැවින් නො බහුල කළ බැවින් සදහම් පිරිනිව් වේ. ඇවැත්නි, මේ සිවුසිව්වන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් සදහම් නො පිරිනිව් වේ යි.

3. 3. 4

සුඛකසුත්තං

1202. සාවකීයං :

චන්තාරො මෙ භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානා. කතමෙ චන්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසංඝී විහරති ආතාපී සමප්පාතො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධර්මෙසු ධර්මානුපසංඝී විහරති ආතාපී සමප්පාතො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චන්තාරො සතිපට්ඨානාති.

3. 3. 5

බ්‍රාහ්මණසුත්තං

1203. සාවකීයං :

අප්ථ ඛො අක්ඛන්තරො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසංඛම්ථි. උපසංඛම්ථිවා භගවතා සද්ධිං සමෙඤ්ඤි. සමෙඤ්ඤාදිතියං කපං සාරාණියං වීතිසාරෙඤ්ඤා එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසින්නො ඛො සො බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතදවොච: “ඉකා නු ඛො හො ගොතම හෙතු කො පච්චයො යෙන තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධිමෙඤ්ඤා න වීරඤ්ඤිකො හොති, කො පන හො ගොතම, හෙතු කො පච්චයො යෙන තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධිමෙඤ්ඤා වීරඤ්ඤිකො හොති”ති.

චතුත්තං ඛො බ්‍රාහ්මණ සතිපට්ඨානානං අභාවිතත්තා අබ්භුලිකතත්තා තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධිමෙඤ්ඤා න වීරඤ්ඤිකො හොති. චතුත්තං ඛො බ්‍රාහ්මණ, සතිපට්ඨානානං භාවිතත්තා බ්‍රහ්මලිකතත්තා තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධිමෙඤ්ඤා වීරඤ්ඤිකො හොති. කතමෙසං චතුත්තං: “ඉධ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසංඝී විහරති ආතාපී සමප්පාතො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධර්මෙසු ධර්මානුපසංඝී විහරති ආතාපී සමප්පාතො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං ඛො බ්‍රාහ්මණ, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං අභාවිතත්තා අබ්භුලිකතත්තා තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධිමෙඤ්ඤා න වීරඤ්ඤිකො හොති. ඉමෙසං ඛො බ්‍රාහ්මණ චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතත්තා බ්‍රහ්මලිකතත්තා තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධිමෙඤ්ඤා වීරඤ්ඤිකො හොති”ති. එවං වුත්තෙ සො බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතදවොච: “අභික්ඛන්තං හො ගොතම, අභික්ඛන්තං හො ගොතම, -පෙ- අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගත”ති.

3. 3. 4

සුද්ධක සූත්‍රය

1202. සැවැත්තුවර:

ඔහණෙනි, මේ සතිපට්ඨාන සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: ඔහණෙනි, මෙහි භෙණ කයෙහි කය අනු ව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනු ව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඔහණෙනි, මොහු සතර සතිපට්ඨානයෝ යි.

3. 3. 5

බ්‍රාහ්මණ සූත්‍රය

1203. සැවැත්තුවර:

එකල්හි එක්තරා බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කතා කොට ක්‍රීඩා එකත්පය ව හුන්නේ ය. එකත්පය ව හුන් ඊ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: “භවත් ගෞතමයෙනි, යම් භෙයෙකින් තථාගතයන් පිරිනිව් කල්හි සඤ්චය වීරස්පීතික නො වේ නම් එයට කීමෙක් හෙතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද? භවත් ගෞතමයෙනි, යම් භෙයකින් තථාගතයන් පිරිනිව් කල්හි සඤ්චය වීරස්පීතික වේ නම් එයට කීමෙක් හෙතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද? යි.”

බමුණ, සිවු සිව්වන් නො වැඩු බැවින් නො බහුල කළ බැවින් තථාගතයන් පිරිනිව් කල්හි සඤ්චය වීරස්පීතික නො වෙයි. බමුණ සිවු සිව්වන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් තථාගතයන් පිරිනිව් කල්හි සඤ්චය වීරස්පීතික වේ. කවර සතරෙක් ද යත්: බමුණ, මෙහි භෙණ කයෙහි කය අනු ව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනු ව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. බමුණ, මේ සිවු සිව්වන් නො වැඩු බැවින් නො බහුල කළ බැවින් තථාගතයන් පිරිනිව් කල්හි සඤ්චය වීරස්පීතික නො වෙයි. බමුණ, මේ සිවු සිව්වන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් තථාගතයන් පිරිනිව් කල්හි සඤ්චය වීරස්පීතික වේ යි. මෙසේ වදළ කල්හි ඊ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළේ ය: “භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි, ... දද පටන් දිව්හිට කොට යරණ ගිය (මා උවසුවකු කොට දරන සේක්වා)” යි.

3. 3. 6

පදෙසසුත්තං

1204. එකං සමයං ආයස්මා ව සාරිපුත්තො ආයස්මා ව මහා මොග්ගල්ලානො ආයස්මා ව අනුරුද්ධො සාකෙතෙ විහරන්ති, කණ්ඩකි-
වනෙ¹. අථ ඛො ආයස්මා ව සාරිපුත්තො ආයස්මා ව මහාමොග්ගල්ලානො
සායනහසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතා යෙතායස්මා අනුරුද්ධො
තෙත්ථපසඛිකම්භු. උපසඛිකම්භා ආයස්මනා අනුරුද්ධෙන සද්ධිං
යඤ්චොදිංසු. සඤ්චොදනියං කථං සාරාණියං චිතිසාරෙත්වා එකමන්තං
නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීතො ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං
අනුරුද්ධං එතදවොච: “සෙබො සෙබොති² ආවුසො අනුරුද්ධ,
වුවන්ති, කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො සෙබො හොති”ති.

වතුන්තා ඛො ආවුසො සතිපට්ඨානානං පදෙසං භාවිතත්තා
සෙබො හොති. කතමෙසං වතුන්තා: ඉධාවුසො, භික්ඛු කායෙ
කායානුපසිඤ්චි විහරන්ති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ
අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධර්මෙසු ධර්මානු-
පසිඤ්චි විහරන්ති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ
අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං. ඉමෙසං ඛො ආවුසො වතුන්තා සතිපට්ඨානානං
පදෙසං භාවිතත්තා සෙබො හොතිති.

3. 3. 7

සමන්තසුත්තං

1205. කණ්ඩකිවනෙ :

අසෙබො අසෙබොති ආවුසො අනුරුද්ධ වුවන්ති, කිත්තාවතා
නු ඛො ආවුසො, අසෙබො හොතිති: වතුන්තා ඛො ආවුසො, සති-
පට්ඨානානං සමන්තං භාවිතත්තා අසෙබො හොති. කතමෙසං
වතුන්තා: ඉධාවුසො, භික්ඛු කායෙ කායානුපසිඤ්චි විහරන්ති ආනාපි
සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං. වෙදනාසු
-පෙ- විතෙත -පෙ- ධර්මෙසු ධර්මානුපසිඤ්චි විහරන්ති ආනාපි සම්පජානො
සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං. ඉමෙසං ඛො ආවුසො,
වතුන්තා සතිපට්ඨානානං සමන්තං භාවිතත්තා අසෙබො හොතිති.

1. කණ්ඩකිවනෙ - මජ්ඣං.

2. සෙබො සෙබොති - සායං.

3. 3. 6

පදෙස සූත්‍රය

1204. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝත් සාකෙතනුවර සමීපයෙහි කණ්ටකි වනයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝත් සවස්කල විවෙකයෙන් නැගී සිටියාහු ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කතා කොට කිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවන්ට මෙය වදළහ: “ඇවැත්නි, අනුරුද්ධයෙනි, සෙබ ය සෙබ ය සි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, කෙතෙකින් සෙබ වේ ද?” යි.

ඇවැත්නි, සිවු සිව්වන් පිළිබඳ කොටසක් වැඩු බැවින් සෙබ වෙයි. කවර සතරක ද? යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනා ... සිත්හි .. දහමහි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් පිළිබඳ කොටසක් වැඩු බැවින් සෙබ වේ යි.

3. 3. 7

සමතක සූත්‍රය

1205. කණ්ටකිවනයෙහි :

ඇවැත්නි අනුරුද්ධයෙනි, අසෙබ ය අසෙබ යයි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, කෙතෙකින් අසෙබ වේ ද යි. ඇවැත්නි, සිවුසිව්වන් මුළුමනින් වැඩු බැවින් අසෙබ වේ. කවර සතරෙක් ද? යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මහණතෙමේ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනා ... සිත්හි ... දහමහි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් මුළුමනින් වැඩු බැවින් අසෙබ වේ යි.

3. 3. 8

ලොකස්සුතනං.

1206. කණ්ටකිවනෙ :

කතමෙසං ආයස්මා අනුරුද්ධො¹ ධම්මානං භාවිතතො බහුලි-
කතතො මහාභිඤ්ඤානං පනෙතාති? “චතුත්තං බො ආවුසො, සතිපට්ඨා-
නානං භාවිතතො බහුලිකතතො මහාභිඤ්ඤානං පනෙතො. කතමෙසං
චතුත්තං: ඉධාහං ආවුසො, කායෙ කායානුපස්සි විහරාමි ආතාපි
සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු
-පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරාමි ආතාපි සම්ප-
ජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං බො
ආවුසො චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතතො බහුලිකතතො
මහාභිඤ්ඤානං පනෙතො. ඉමෙසංඤ්ඤා බො පනාහං ආවුසො චතුත්තං
සතිපට්ඨානානං භාවිතතො බහුලිකතතො සහස්සං ලොකං
අභිජානාමි”ති.

3. 3. 9

සිරිවඩ්ඪස්සුතනං.

1207. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ රාජගහෙ විහරති චෙඨවනෙ
කලන්දකනිවාපෙ. තෙන බො පන සමයෙන සිරිවඩ්ඪො ගහපති
ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො බාළහගිලානො. අථ බො සිරිවඩ්ඪො
ගහපති අඤ්ඤාතරං පූරිසං ආමනෙතසි: “එහි කං අමෙහා පූරිස,
යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුපසඬාම, උපසඬාමිතො මම චවනෙන
ආයස්මතො ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්දා, සිරිවඩ්ඪො හතෙන
ගහපති ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො බාළහගිලානො, සො ආයස්මතො
ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්දාමි”ති. එවඤ්ඤා වදෙහි:² සාධු කිර හතෙන,
ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන ව සිරිවඩ්ඪස්ස ගහපතිතො නිවෙසනං
තෙනුපසඬාමතු අනුකම්පං උපාදයා”ති.

1. ආවුසො අනුරුද්ධ - මජ්ඣං.

2. වදෙහි - සිඬු, සි 2, වදෙහි - සි 1.

3. 3. 8

ලොක සූත්‍රය

1206. කණ්ටකීවනයෙහි:

ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධයෝ කවර දහම වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහාභිඤ්ඤා (මහනුවණැති) බවට පැමිණියෝ ද යි. ඇවැත්නි, සිවුසිව්වන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහනුවණැති බවට පැමිණියෙහි යි. කවර සතරෙක් ද යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මම කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලුව කෙලෙස් නවන වැර ඇතියෙහි මනාදැනුම ඇතියෙහි සිහි ඇතියෙහි කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනු ව දක්නාසුලුව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව සිහි ඇතිව දහමලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහනුවණැති බවට පැමිණියෙහි. ඇවැත්නි, මේ සිවුසිව්වන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මම දහසක් ලොව වෙසෙසින් දැනිමි යි.

3. 3. 9

සිරිවඩ්ඪ සූත්‍රය

1207. එක්සමයෙක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වෙළඳනාරාමයෙහි වැඩවෙසෙති. එසමයෙහි සිරිවඩ්ඪ ගැහැව් හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ දැඩි සේ ගිලන් වූයේ වෙයි. එකල්හි සිරිවඩ්ඪ ගැහැව් එක්තරා පුරුෂයකු ඇමති ය. එම්බල පුරුෂය, එව. තෝ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වෙත එළඹෙව. එළඹ “වහන්ස, සිරිවඩ්ඪ ගැහැව් හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ දැඩි සේ ගිලන් වූයේ වෙයි. හෙතෙමේ ආනන්ද ආයුෂ්මතුන් වහන්සේගේ පා හිසින් වදි” යි මා වදනින් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ගේ පා හිසින් වදුව, මෙසේත් කියව: වහන්ස, ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ අනුකම්පා පිණිස සිරිවඩ්ඪ ගැහැව්හුගේ නිවෙස වෙත එළඹෙන සේක් නම් මැනැවැ යි.

“එවං භතෙන”¹ති ඛො සො පුරිසො සිරිවඩ්ඪස්ස ගහපතිස්ස පටිසුඤ්ඤා යෙනාසමා ආනන්දෙ තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතා ආයස්මනං ආනන්දං අභිවාදෙතා එකමනං නිසිදි. එකමනං නිසින්නො ඛො සො පුරිසො ආයස්මනං ආනන්දං එතදවොච: “සිරිවඩ්ඪො භතෙන, ගහපති ආබාධිකො දුක්ඛිකො බාළහගිලානො, සො ආයස්මනො ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්ති, එවිඤ්ඤා වදෙති: “සාධු කිර භතෙන, ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන සිරිවඩ්ඪස්ස ගහපතිස්ස නිවෙසනං, තෙනුපසඤ්ඤාමතු, අනුකම්පං උපාදයා”ති. අධිවාසෙසි ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ තුණ්හිභාවෙන.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ පුබ්බන්තස්මයං නිවාසෙතා පත්තච්චරමාදය යෙන සිරිවඩ්ඪස්ස ගහපතිස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතා පඤ්ඤානෙත ආයතෙ නිසිදි. නිසස්ථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ සිරිවඩ්ඪං ගහපති. එතදවොච: කච්චි තෙ ගහපති ඛමනියං, කච්චි යාපනියං, කච්චි දුක්ඛා වෙදනා පටික්ඛමනා නො අභික්ඛමනා, පටික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො අභික්ඛමොති? න මෙ භතෙන ඛමනියං, න යාපනියං බාළහා මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභික්ඛමනා නො පටික්ඛමනා, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති. තස්මාතිහ තෙ ගහපති, එවං සික්ඛිතඛබ්බො: “කායෙ කායානුපස්සි විහරිස්සාමි ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරිස්සාමි ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සන්ති” එවං හි තෙ ගහපති, සික්ඛිතඛබ්බන්ති.

යෙ’මෙ භතෙන, ගහවතා වත්තාරො සතිපට්ඨානා දෙසිතා, සංවිජ්ජන්ති තෙ ධම්මො¹ මයි. අභඤ්ඤා තෙසු ධම්මෙසු සන්ධිස්සාමි. අහං භතෙන, කායෙ කායානුපස්සි විහරාමි ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරාමි ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යානි විමානි භතෙන, ගහවතා පඤ්ඤා-රමහාගියානි සංයොජනානි දෙසිතානි, නාහං තෙසං කිඤ්ච අනන්ති අප්පහිනං සමනුපස්සාමිති. ලාභා තෙ ගහපති, සුලඤ්ඤං තෙ ගහපති, අනාගාමිඵලං තයා ගහපති, බ්‍යාකතන්ති.

1. සංවිජ්ජනෙත රත්තධම්මො ඥෙ - ඩු, ඩි 1, 2.

“එසේ ය හිමියනි” යි ඒ පුරිස් සිරිවඩු ගැහැවිහට පිළිතුරු දී ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වැඳ එකත්පස් ව හුන්නේ ය. එකත්පස් ව හුන් ඒ පුරිස් ආයුෂ්මත් අනඳතෙරණුවන්ට මෙය සැලකෙළේ ය: වහන්ස, සිරිවඩු ගැහැවි තෙමේ හටගත් ආබාධ ඇත්තේ ය. දුකට පැමිණියේ ය. දැඩි සේ ගිලන් වූයේ ය. හෙතෙමේ ආනන්ද ආයුෂ්මතුන් වහන්සේගේ පා හිසින් වදියි. මෙසේත් කියයි: “වහන්ස, ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ අනුකම්පා පිණිස සිරිවඩු ගැහැවිහුගේ නිවෙස වෙත එළඹෙන සේක්නම් මැනවැ” යි. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ නිහඬබැවින් ඉවසූහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ පෙරවරු හැඳ පෙර ව පාසිවුරු ගෙන සිරිවඩු ගැහැවිහුගේ නිවෙස වෙත එළඹියහ. එළඹ පැන වූ අස්තෙහි වැඩහුන්න. වැඩහිඳ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ සිරිවඩු ගැහැවිහට මෙය වදළහ: ගැහැවි, කිම තොපට ඉවසිය හැකි ද? කිම යැපිය හැකි ද? කිම දුක් වෙදනාවෝ අඩු වෙද්ද? වැඩි නො වෙද් ද? ඔවුන්ගේ අඩු වීම පැනේ ද? වැඩි වීමෙක් නො පැනේ ද? යි. වහන්ස, මට ඉවසිය නො හැක්ක. යැපිය නො හැකි. මාගේ දැඩි දුක් වෙදනාවෝ වැඩි වෙති. අඩු නො වෙත්. ඔවුන්ගේ වැඩි වීම පැනෙයි, අඩු වීමෙක් නො පැනේ යි. ගැහැවි, එහෙයින් මෙහි ලා තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු: “කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නෙමි. වෙදනා ... සිත්හි .. දහමිහි දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනාදැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව දහමලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නෙමි” යි. ගැහැවි, මෙසේ ම තොප විසින් හික්මිය යුතු යි.

වහන්ස, යම් මේ සිවුසිවටන්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරන ලද්දහු ද, ඒ දහමිහු මා කෙරෙහි ඇතියහ. මම ද ඒ දහමිහි මැනවින් දිස්වෙමි. වහන්ස, මම කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තෙමි මනාදැනුම් ඇත්තෙමි සිහි ඇත්තෙමි කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම අනුව දක්නා-සුලු කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තෙමි මනාදැනුම් ඇත්තෙමි සිහි ඇත්තෙමි දහමලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. වහන්ස, යම් මේ පඤ්ඤා ඔරමිභාගියසංයෝජන කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරන ලද්දහු නම් ඔවුනතුරෙන් ප්‍රභිණ නො වූ කිසිවක් තමා කෙරෙහි මම නො ම දකිමි යි. ගැහැවි, තොපට ලාභයෙකි. ගැහැවි, තොපට මනා ලැබීමෙකි. ගැහැවි, අනාගාමී ඵලය තොප විසින් පවසන ලද යි.

3. 3. 10

මානදිනනසුත්තං

1208. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලඤ්ඤානිවාපෙ. තෙන බො පන සමයෙන මානදිනෙනා ගහපති ආබාධිකො හොති, දුක්ඛිතො බාළාගිලානො. අථ බො මානදිනෙනා ගහපති අඤ්ඤානරං පුරිසං ආමනොසි: -පෙ- එවරුපාය වාහං හතොත, දුක්ඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො කායෙ කායානු-පසසි විහරාමි ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙක -පෙ- ධර්මෙසු ධර්මානු-පසසි විහරාමි ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං යාති වි'මානි හතොත හගවතා පඤ්ඤාරම්භාගියාති සංයොජනාති දෙසිතාති, නාහං හතොත තෙසං කිඤ්චි අත්තනි අප්පභිනං සමනුපස්සාමි''ති. ලාභා තෙ ගහපති සුලභං තෙ ගහපති ''අනාගාමිඵලං තයා ගහපති, බ්‍යාකතනාති.''

සිලට්ඨිතිවගගො තතිසො.

තත්‍රදේනං:

සිලං ඨිති පරිභානං සුද්ධකං බ්‍රාහ්මණෙන ච
පදෙසං සමනතං ලොකො සිරිවංචසා මානදිනෙනාති.

3. 3. 10

මානදින්න සූත්‍රය

1208. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලන්දකනිවාස නම් වෙළඳනාරාමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එසමයෙහි මානදින්න ගැහැව් හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුක්ච පැමිණියේ දැඩි සේ ගිලන් වූයේ වෙයි. එකල්හි මානදින්න ගැහැව් එක්තරා පුරුෂයකු ඇමති ය. ... වහන්ස, මම මෙබඳු දුක්චෙ-දනාවකින් පහස්නා ලද්දෙමි කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තෙමි මනාදුනුම ඇත්තෙමි සිහි ඇත්තෙමි කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහමි අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වෙර ඇත්තෙමි මනාදුනුම ඇත්තෙමි සිහි ඇත්තෙමි දහමිලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. වහන්ස, යම් මේ පඤ්ඤා ඔරමඟාගිය සංයොජන කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලදහු නම් වහන්ස, ඔවුනතර අප්‍රතිණ කිසිවක් තමා කෙරෙහි මම නො ම දක්මි යි. ගැහැව්, නොපට ලාභයෙකි. ගැහැව්, නොපට මනා ලැබීමෙකි. ගැහැව්, නොප විසින් අනගැමි-එලය පවසන ලද යි.

තෙවැනි සීලට්ඨිතිවර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

සීල, ධීනි, පරිභාණ, සුඤ්ඤා, බ්‍රාහ්මණ, පදෙස, සමන්ත, ලොක සිරිවංස, මානදින්නයි සූත්‍රානත දශයෙකි යි.

4. අනනුස්සතවග්ගො

3. 4. 1

අනනුස්සතස්සතං

1209. සාවකපියං :

අයං කායෙ කායානුපස්සනාති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්ස-
තෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි,
විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි. සා ඛො පනායං කායෙ
කායානුපස්සනා භාවෙතඛ්ඛා'ති මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- භාවිතාති මෙ
භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛං උදපාදි, ඤාණං
උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි. අයං
වේදනාස්ස වේදනානුපස්සනා'ති -පෙ- අයං විතෙත විතනානුපස්සනා'ති
-පෙ- අයං ධම්මෙස්ස ධම්මානුපස්සනා'ති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ
අනනුස්සතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා
උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි, සා ඛො පනායං
ධම්මෙස්ස ධම්මානුපස්සනා භාවෙතඛ්ඛා'ති මෙ භික්ඛවෙ -පෙ-
භාවිතාති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛං
උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො
උදපාදි'ති.

3. 4. 2

විරාගස්සතං

1210. වත්ඨාරො මෙ භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානා භාවිතා ඛුට්ඨිකතා
ඵකන්තනිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙකාධාය
නිබ්බානාය සංවත්තනති. කතමෙ වත්ඨාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු
කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය
ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. වේදනාස්ස -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙස්ස
ධම්මානුපස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ
අභිජ්ඣාදොමනස්සං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්ඨාරො සතිපට්ඨානා,
භාවිතා ඛුට්ඨිකතා ඵකන්තනිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය
අභිඤ්ඤාය සමෙකාධාය නිබ්බානාය සංවත්තනති.

4. අනනුසූත වර්ගය

3. 4. 1

අනනුසූත සූත්‍රය

1209. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, මේ කයෙහි කය අනුව දක්ම යයි මා විසින් පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි ඇස පහළ විය, නැන පහළ විය. පැන පහළ විය. විදු පහළ විය. ඵලිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ කයෙහි කය අනුව දක්ම වැඩිය යුතු යයි මා විසින් ... මහණෙනි, වඩන ලද්ද යි මා විසින් පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි ඇස පහළ විය. නැන පහළ විය. පැන පහළ විය. විදු පහළ විය. ඵලිය පහළ විය. මේ වෙදනාවන්හි වෙදනා අනුව දක්ම යයි. ... මේ සිත්හි සිත් අනුව දක්ම යයි ... මහණෙනි, මේ දහමිහි දහම අනුව දක්ම යයි මා විසින් පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි ඇස පහළ විය. නැන පහළ විය. පැන පහළ විය. විදු පහළ විය. ඵලිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ දහමිහි දහම අනුව දක්ම වැඩිය යුතු යයි මා විසින් ... මහණෙනි, වඩන ලද්ද යි මා විසින් පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි ඇස පහළ විය. නැන පහළ විය. පැන පහළ විය. විදු පහළ විය. ඵලිය පහළ විය.

3. 4. 2

විරාග සූත්‍රය

1210. මහණෙනි, මේ සිවුසිව්වන්හු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු එකානන් නිර්වේදය විරාගය නිරෝධය කෙළවරාපගමය විශිෂ්ටඥානය චතුස්සත්‍යාවබෝධය නිර්වාණය පිණිස පවතින්. කවර සිවුසිව්වන්හු ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙළෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙච්ඡි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙළෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහමිලෙච්ඡි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ සිවුසිව්වන්හු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු එකානන් නිර්වේදය විරාගය නිරෝධය ක්ලේශවාපගමය විශිෂ්ටඥානය චතුස්සත්‍යාවබෝධය නිර්වාණය පිණිස පවතින් යි.

3. 4. 3

විරඬුසුත්තං

1211. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, චන්තාරො සතිපට්ඨානා විරඬා විරඬො තෙසං අරියො¹ මග්ගො සම්මා දුක්ඛක්ඛයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, චන්තාරො සතිපට්ඨානා ආරඬා, ආරඬො තෙසං අරියො මග්ගො සම්මා දුක්ඛක්ඛයගාමී. කතමෙ චන්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, ඉමෙ චන්තාරො සතිපට්ඨානා විරඬා, විරඬො තෙසං අරියො මග්ගො සම්මා දුක්ඛක්ඛයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, ඉමෙ චන්තාරො සතිපට්ඨානා ආරඬා, ආරඬො තෙසං අරියො මග්ගො සම්මා දුක්ඛක්ඛයගාමීති.

3. 4. 4

භාවිතසුත්තං

1212. චන්තාරොවෙ භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානා භාවිතා ඛුලිකතා අපාරා පාරං ගමනාය සංවත්තනති. කතමෙ චන්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී -පෙ- වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චන්තාරො සතිපට්ඨානා භාවිතා ඛුලිකතා අපාරා පාරං ගමනාය සංවත්තනති.

3. 4. 5

සන්තොසුත්තං

1213. සන්තො භික්ඛවෙ, භික්ඛු විහරෙය්‍ය සම්පජානො, අයං වො අමොක්ඛං අනුසාසති. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු සන්තො භොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී -පෙ- වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සන්තො භොති. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්පජානො භොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛුන්තො විදිතා වෙදනා උපපජ්ජනති, විදිතා උපට්ඨගනති, විදිතා අබ්භාසං ගව්ජනති. විදිතා විතක්ඛා උපපජ්ජනති, විදිතා උපට්ඨගනති, විදිතා අබ්භාසං ගව්ජනති. විදිතා සඤ්ඤා උපපජ්ජනති, විදිතා උපට්ඨගනති, විදිතා අබ්භාසං ගව්ජනති. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්පජානො භොති. සන්තො භික්ඛවෙ භික්ඛු විහරෙය්‍ය සම්පජානො, අයං වො අමොක්ඛං අනුසාසති.

1. අරියො අට්ඨකිකො මග්ගො - ස්‍යා.

3. 4. 3

විරජ්‍ය සූත්‍රය

1211. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් සිවුසිව්වන්හු වරද්දන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන අරිමග වරද්දන ලද්දේ ය. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් සිවුසිව්වන්හු අරඹන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන අරිමග අරඹන ලද්දේ ය. කවර සිවුසිව්වන්හු ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් මේ සිවුසිව්වන්හු වරද්දන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන අරිමග වරද්දන ලද්දේ ය. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් මේ සිවුසිව්වන්හු අරඹන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන අරිමග අරඹන ලද්දේ යි.

3. 4. 4

භාවිත සූත්‍රය

1212. මහණෙනි, මේ සතරසතිපට්ඨානයෝ වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු මෙතෙරින් එතෙරට යෑම පිණිස පවතිත්, කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නා සුලු ව .. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ සතර සතිපට්ඨානයෝ වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු මෙතෙරින් එතෙරට යෑම පිණිස පවතිත් යි.

3. 4. 5

සන්තෝ සූත්‍රය

1213. මහණෙනි, මහණ සිහි ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව වෙසෙන්නෝය. මෙය නොපට අපගේ අනුශාසනා යි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ සිහි ඇත්තේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නා සුලු ව ... විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සිහි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ මනා දැනුම ඇත්තේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණගට වේදනාවෝ දන්තා ලද්දහු උපදිත්. දන්තා ලද්දහු එළඹ සිටිත්. දන්තා ලද්දහු වැනසීමට යෙත්. විතර්කයෝ දන්තා ලද්දහු උපදිත්. දන්තා ලද්දහු එළඹ සිටිත්. දන්තා ලද්දහු වැනසීමට යෙත්. සංඥාවෝ දන්තා ලද්දහු උපදිත්. දන්තා ලද්දහු එළඹ සිටිත්. දන්තා ලද්දහු වැනසීමට යෙත්. මහණෙනි, මෙසේ මහණ මනා දැනුම ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ සිහි ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව වෙසෙන්නෝ ය. මේ නොපට අපගේ අනුශාසනා යි.

3. 4. 6

අඤ්ඤාසුත්තං

1214. වත්තාරො මෙ භික්ඛවෙ, යනිපට්ඨානා, කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි -පෙ- වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආනාපි සම්පජානො යනිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙවනස්සං. ඉමෙසං ධො භික්ඛවෙ, චතුත්තං යනිපට්ඨානානං භාවිතතො ධම්මප්පිකාතතො ද්විත්තං ඵලානං අඤ්ඤිතරං ඵලං පාවිකඛ්බං: “දිට්ඨං ධම්මෙ අඤ්ඤ, යනි වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා”ති.

3. 4. 7

ඡන්දසුත්තං

1215. වත්තාරො මෙ භික්ඛවෙ, යනිපට්ඨානා කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති ආනාපි සම්පජානො යනිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙවනස්සං. තස්ස කායෙ කායනුපසයිතො විහරතො යො කායස්මිං ඡන්දෙ යො පභියති. ඡන්දස්ස පභානා අමතං සච්ඡිකතං හොති. වෙදනාසු -පෙ- යො වෙදනාසු¹ ඡන්දෙ යො පභියති. ඡන්දස්ස පභානා අමතං සච්ඡිකතං හොති. විතෙත -පෙ- යො විතෙතස්මිං ඡන්දෙ යො පභියති. ඡන්දස්ස පභානා අමතං සච්ඡිකතං හොති. ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආනාපි සම්පජානො යනිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙවනස්සං. තස්ස ධම්මෙසු ධම්මානුපසයිතො විහරතො යො ධම්මෙසු ඡන්දෙ යො පභියති, ඡන්දස්ස පභානා අමතං සච්ඡිකතං හොතිති.

3. 4. 8

පරිඤ්ඤාතසුත්තං

1216. වත්තාරො මෙ භික්ඛවෙ, යනිපට්ඨානා.. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති ආනාපි සම්පජානො යනිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙවනස්සං. තස්ස කායෙ කායානුපසයිතො විහරතො කායො පරිඤ්ඤාතො හොති. කායස්ස පරිඤ්ඤාතතො අමතං සච්ඡිකතං හොති. වෙදනාසු -පෙ- වෙදනා පරිඤ්ඤාතා හොනති. වෙදනානං² පරිඤ්ඤාතතො අමතං සච්ඡිකතං හොති. විතෙත -පෙ- විතො පරිඤ්ඤාතං හොති. විතෙතස්ස පරිඤ්ඤාතතො අමතං සච්ඡිකතං හොති. ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආනාපි සම්පජානො යනිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙවනස්සං. තස්ස ධම්මෙසු ධම්මානුපසයිතො විහරතො ධම්මො පරිඤ්ඤාතො හොනති, ධම්මානං පරිඤ්ඤාතතො අමතං සච්ඡිකතං හොතිති.

1. වෙදනාය - සිමු.

2. වෙදනාය - සිමු.

3. 4. 6

අඤ්ඤා සූත්‍රය

1214. මහණෙනි, මේ සතිපට්ඨාන සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව ... විදුමිති ... සිත්ති ... දහමිති දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිති ඇති ව දහමිලෙවිති දුඛිලොඛ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ සතර සතිපට්ඨාන වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් උනය ඵලයන් ගෙන් එක්තරා ඵලයක් කැමති විය යුතු යි. දිට්ඨද්වයෙහි රහත්බව හෝ උපාද්‍යාගෙය ව ඇති කල්හි අනගැමි බව හෝ යි.

3. 4. 7

ජන්ද සූත්‍රය

1215. මහණෙනි, මේ සතිපට්ඨාන සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිති ඇති ව කාලෙවිති දුඛිලොඛ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුට කයෙහි යම් තෘෂ්ණාජන්‍යයෙක් වේ නම් එය ප්‍රතිණ වේ. ඡන්දය ප්‍රතිණ වීමෙන් නිවන පසක් කරන ලද්දේ වේ. වෙදනාහි ... වෙදනායෙහි යම් තෘෂ්ණාජන්‍යයෙක් වේ නම් එය ප්‍රතිණ වේ. ඡන්දය ප්‍රතිණ වීමෙන් නිවන පසක් කරන ලද්දේ වේ. සිත්ති යම් තෘෂ්ණාජන්‍යයෙක් වේ නම් එය ප්‍රතිණ වේ. ඡන්දය ප්‍රතිණ වීමෙන් නිවන පසක් කරන ලද්දේ වේ. දහමිති දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිති ඇති ව දහමිලෙවිති දුඛි ලොඛ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහමිති දහම අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුට දහමිති යම් තෘෂ්ණාජන්‍යයෙක් වේ නම් එය ප්‍රතිණ වේ. ඡන්දය ප්‍රතිණ වීමෙන් නිවන පසක් කරන ලද්දේ වේ යි.

3. 4. 8

පරිඤ්ඤාන සූත්‍රය

1216. මහණෙනි, මේ සතිපට්ඨාන සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිති ඇති ව කාලෙවිති දුඛිලොඛ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහු විසින් කය පිරිසිදු දන්තා ලද්දේ වෙයි. කය පිරිසිදු දන් බැවින් නිවන පසක් කරන ලද්දේ වේ. වෙදනාහි ... වෙදනාව පිරිසිදු දන්තා ලද්දේ වේ. වෙදනාව පිරිසිදු දන් බැවින් නිවන පසක් කරන ලද්දේ වේ. සිත්ති ... සිත පිරිසිදු දන්තා ලද්දේ වේ. සිත පිරිසිදු දන් බැවින් නිවන පසක් කරන ලද්දේ වේ. දහමිති දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිති ඇති ව දහමිලෙවිති දුඛිලොඛ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහමිති දහම අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහු විසින් දහමිත්‍ර පිරිසිදු දන්තා ලද්දේ වෙයි. දහම පිරිසිදු දන් බැවින් නිවන පසක් කරන ලද්දේ වේ යි.

3. 4. 9

භාවනාසුත්තං.

1217. චතුත්තං භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානානං භාවනං දෙසිස්සාමි.
 නං සුඤ්ඤං. කතමා ච භික්ඛවෙ, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවනා:
 ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො
 සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වේදනාසු -පෙ- විතෙත
 -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි උභරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා
 විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අයං ටො භික්ඛවෙ,¹
 චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවනාති.

3. 4. 10

විහරිගසුත්තං.

1218. සතිපට්ඨානංඤ්ඤා ටො භික්ඛවෙ, දෙසිස්සාමි සතිපට්ඨාන-
 භාවනාංඤ්ඤා සතිපට්ඨානභාවනාගාමිතිංඤ්ඤා පටිපදං. නං සුඤ්ඤං. කතමංඤ්ඤා
 භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානං: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි
 විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣා
 දෙමනස්සං. වේදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි
 විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣා
 දෙමනස්සං. ඉදං චුට්ඨිති භික්ඛවෙ සතිපට්ඨානං.

කතමා ච භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානභාවනා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු
 සමුදයධම්මානුපස්සි කායස්මිං විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා
 විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වයධම්මානුපස්සි කායස්මිං
 උභරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙ-
 මනස්සං. සමුදයවයධම්මානුපස්සි කායස්මිං විහරති ආනාපි සම්පජානො
 සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. සමුදයධම්මානුපස්සි වේද-
 නාසු විහරති -පෙ- වයධම්මානුපස්සි වේදනාසු විහරති -පෙ- සමුදයවය-
 ධම්මානුපස්සි වේදනාසු විහරති -පෙ- සමුදයධම්මානුපස්සි විතෙත.

3. 4. 9

භාවනා සූත්‍රය

1217. මහණෙනි, සිවු සිව්වන් වැඩීම දෙශනා කරන්නෙහි. එය අසවු. මහණෙනි, සිවු සිව්වන් වැඩීම කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනාදැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ සිවුසිව්වන් වැඩීම යි.

3. 4. 10

විහසිත සූත්‍රය

1218. මහණෙනි, සතිපට්ඨානසන් සතිපට්ඨාන වැඩීමත් සතිපට්ඨාන වැඩීමට යන පිළිවෙළත් කොපට දෙශනා කරන්නෙහි. එය අසවු. මහණෙනි, සතිපට්ඨාන කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනාදැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනාදැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරුකොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ සතිපට්ඨාන යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සතිපට්ඨාන වැඩීම කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි හටගැනුම් ස්වභාවය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. කයෙහි වැනසුම් ස්වභාව පුනපුනා දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. කයෙහි හටගැනුම් ස්වභාවය හා වැනසුම් ස්වභාවය පුනපුනා දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. වේදනාවන්හි හටගැනුම් ස්වභාවය අනුව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. වේදනාවන්හි වැනසුම් ස්වභාවය අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. වේදනාවන්හි හටගැනුම් ස්වභාවය හා වැනසුම් ස්වභාවය අනුව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ ... සිත්හි

විහරති -පෙ- වයධම්මානුපසයි වික්කසමිං විහරති -පෙ- සමුදයවය-
ධම්මානුපසයි වික්කසමිං විහරති -පෙ- සමුදයධම්මානුපසයි ධම්මෙසු
විහරති ආනාපි සම්පජානො යනිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙ-
වනස්සං. වයධම්මානුපසයි ධම්මෙසු විහරති ආනාපි සම්පජානො
යනිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙවනස්සං. සමුදයවයධම්මානු-
පසයි ධම්මෙසු විහරති ආනාපි සම්පජානො යනිමා විනෙයා
ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙවනස්සං. අයං චූළමති භික්ඛවෙ යනිපට්ඨානභාවනා.

කතමා ච භික්ඛවෙ, යනිපට්ඨානභාවනාගාමිනි පටිපදා අයමෙව
අරියො අට්ඨකභිනො මහෙහා. සෙය්‍යපීදං සමුදාදිට්ඨිං -පෙ- සමුදා-
යමායි. අයං චූළමති භික්ඛවෙ, යනිපට්ඨානභාවනාගාමිනිපටිපදති.

අනනුස්සුතවගෙහා චතුසො.

තත්‍රඥතං :

අනනුස්සුතං විරාගො ච විරදං භාවිතො සමො
අඤ්ඤා ට ඡන්දො පරිඤ්ඤාතො භාවනා චිත්තඛෙගන වානි.

හටගැනුම් සම්භාවය පුනපුනා දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සිත්හි වැනසුම් සම්භාවය පුනපුනා දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සිත්හි හටගැනුම් සම්භාවය හා වැනසුම් සම්භාවය පුනපුනා දක්නාසුලු ව වෙසේ. දහම්හි හටගැනුම් සම්භාවය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහම්හි වැනසුම් සම්භාවය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහම්හි හටගැනුම් සම්භාවය හා වැනසුම් සම්භාවය පුනපුනා දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ සතිපට්ඨාන වැඩිමය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සතිපට්ඨාන වැඩිමය යන පිළිවෙත කවරේද යත්: මේ අරිඅට්ඨමග මැ යි. එනම්: සමොද්ධි ... සමොසමාධි යි. මහණෙනි, මේ සතිපට්ඨාන වැඩිමය යන පිළිවෙතැ යි කියනු ලැබේ යි.

සිවුවැනි අනනුස්සුතවර්ග යි.

එහි සුත්තාමාවලිය:

අනනුස්සුත, විරාග, විරක්ඛ, භාවනා, සන්තො, අඤ්ඤා, ජ්ඤා, පරිඤ්ඤා, භාවනා යන යුත්ත නවය විභංගිත යුත්තයෙන් දසයෙක් වේ යි.

5. අමතවහො

3. 5. 1

අමතසුතතං

1219. චතුසු හික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානොසු සුපට්ඨිතවිත්තා විහරථ. මා වො අවතං පනාසං. කතමෙසු චතුසු: ඉධ හික්ඛවෙ, හික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති ආකාසි සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතො -පෙ- ධර්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආකාසි සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසු හික්ඛවෙ, චතුසු සතිපට්ඨානොසු සුපට්ඨිතවිත්තා විහරථ, මා වො අවතං පනාසාති.

3. 5. 2

සමුදයසුතතං

1220. සාවඤ්ඤා :

චතුතො හික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා දෙසිසංඝාමී. නං සුභාරං. කො ව හික්ඛවෙ, කායස්ස සමුදයො. ආභාරසමුදයා කායස්ස සමුදයො¹, ආභාරනිරෝධා කායස්ස අත්ථගමො. චක්ඛුසමුදයා වෙදනානං සමුදයො.² චක්ඛුනිරෝධා වෙදනානං අත්ථගමො. නාමරූපසමුදයා විත්තස්ස සමුදයො. නාමරූපනිරෝධා විත්තස්ස අත්ථගමො. මනසිකාරසමුදයා ධම්මානං සමුදයො. මනසිකාරනිරෝධා ධම්මානං අත්ථගමොති.

3. 5. 3

මගගසුතතං

1221. එකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤා විහරති ජේතවනෙ අනාථ-පිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ, නත්තං හගවා හික්ඛු ආවතොතසි. එකමිද්දා හික්ඛවෙ, සමයං උරුචෙලායං විහරාමී, නජ්ජා තොරඤ්ජරාය තිරෙ අජ්ජාලනිත්‍රොධෙ පඨමාභිසම්බුද්ධො. නස්ස මඤ්ඤා හික්ඛවෙ, රහොගතස්ස පතිසලලිනස්ස එවං චේතසො පරිවිතකෙක්ඛා උද්භාදී:

1. කායසමුදයො - සිමු.

2. වෙදනාසමුදයො - සිමු, සි 1.

5. අමත වර්ගය

3. 5. 1

අමත සූත්‍රය

1219. මහණෙනි, සිවු සිව්වන්හි එළඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසෙදු. නොපටි නිවන නො නැසේවා. කවර සිවු සිව්වන්හි ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුදු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දඩ්දොඩ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුදු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දඩ්දොඩ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ සිවු සිව්වන්හි එළඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසෙවු. නොපටි නිවන නො නැසේවා යි.

3. 5. 2

සමුදය සූත්‍රය

1220. සැවැත්නුවර :

මහණෙනි, සිවුසිව්වන් හි සමුදයන් අස්තබ්බයන් දෙගනා කරන- නොමි. එය අසවු. මහණෙනි, කයෙහි සමුදය කීමෙක් ද යත්: ආහාරසමුදයයෙන් කයෙහි හට ගැනීම වේ, ආහාරනිරෝධයෙන් කයෙහි අස්තබ්බය වේ. එසස සමුදයයෙන් වෙදනාවන්ගේ හට ගැනීම වේ. එසස නිරෝධයෙන් වෙදනාවන්ගේ අස්තබ්බය වේ. නාමරූපසමුදයයෙන් සිතේහටගැනීම වේ. නාමරූපනිරෝධයෙන් සිතේ අස්තබ්බය වේ. මනසිකාරසමුදයයෙන් ධර්මයන්ගේ හටගැනීම වේ. මනසිකාරනිරෝධයෙන් ධර්මයන්ගේ අස්තබ්බය වේ යි.

3. 5. 3

මග්ග සූත්‍රය

1221. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර යම්පයෙහි අනේපිටු සිටුහුගේ දෙවරම්හි වැඩවසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, මම බුදු ව පළමු කොට එක්සමයෙක උරුවෙල්දනවුහි තෙරඤ්ඤා ගංගුවරෙහි අස්පල්ලුගරුක මුල්හි වෙසෙමි. මහණෙනි, එකලා වූ විවේකයෙන් යුත් ඒ මට මෙබඳු විතතිතර්කයෙක් පහළ විය:

එකායනො'යං¹ මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං² සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සම්මිකිරියාය යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ වත්තාරො: කායෙ වා හික්ඛු කායානුපසයි විහරෙය්‍ය, ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු වා හික්ඛු වෙදනානුපසයි විහරෙය්‍ය -පෙ- විතෙත වා හික්ඛු චිත්තානුපසයි විහරෙය්‍ය -පෙ- ධම්මෙසු වා හික්ඛු ධම්මානුපසයි විහරෙය්‍ය ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එකායනො'යං මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සම්මිකිරියාය යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානා''ති.³

අප්ථ ඛො භිසංඛවෙ, බ්‍රහ්මා සගම්පති මම වෙතසා වෙනො පරිචික්කමඤ්ඤාය සෙය්‍යථාපි නාම ඛලවා පුරිසො සම්මිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජය්‍ය. එවමෙව. බ්‍රහ්මලොකෙ අනාරභිතො මම පුරතො පාතුරහොසි. අප්ථ ඛො භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මා සගම්පති එකංසං උත්තරාසඤ්ඤා කරිතො යෙනාහං තෙනඤ්ජිං පනාමෙකං මං එතදවොච:

එවමෙතං ගතවා, එවමෙතං යුගත, එකායනො'යං ගතො, මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සම්මිකිරියාය යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ වත්තාරො: කායෙ වා ගතො, හික්ඛු කායානුපසයි විහරෙය්‍ය ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු වා ගතො හික්ඛු වෙදනානුපසයි විහරෙය්‍ය -පෙ- විතෙත වා ගතො හික්ඛු චිත්තානුපසයි විහරෙය්‍ය -පෙ- ධම්මෙසු වා ගතො, හික්ඛු ධම්මානුපසයි විහරෙය්‍ය ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එකායනො'යං ගතො මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සම්මිකිරියාය යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානාති. ඉදමමොච. භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සගම්පති ඉදං වතා අපාපරං එතදවොච:

එකායනං ජාතිබයනතදසයි⁴

මග්ගං පජානාති භික්ඛානුක්ඛමි

එතෙන මග්ගෙන අතංසු⁵ පුබ්බෙ

තරිස්සන්ති යෙ ච තරතති ඔසන්ති.

1. එකායනො'යං - සායා, මජ්ඣං.

2. සොකපරිද්දවානං - මජ්ඣං, සායා.

3. සතිපට්ඨානා - සායා.

4. වයඤ්ච දසයි - සි 2.

5. අතරිංසු - සායා, තරිංසු, මජ්ඣං.

“යම් ථෙ සතරසතිපට්ඨානා කෙනෙක් ථෙත් නම් සකයන්ගේ විශුද්ධිය පිණිස ගොකපරිදෙවයන් ඉක්මව්ව පිණිස දුක් දෙමනස් දුරු කිරීම පිණිස අරිථංගිමහ අවබෝධ කරනු පිණිස නිවන පසක්කිරීම පිණිස ථෙ එක ම මහ ය. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. මහණ විදුම්හි හෝ විදුම් අනු ව දක්නාසුලු ව... වෙසෙන්නේ ය. මහණ සිත්හි හෝ සිත් අනු ව දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නේ ය. මහණ දහම්හි හෝ දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. යම් ථෙ සතරසතිපට්ඨානා කෙනෙක් ථෙත් නම් සකයන්ගේ විශුද්ධිය පිණිස ගොකපරිදෙවයන් ඉක්මවනු පිණිස දුක් දෙමනස් දුරු කරනු පිණිස අරිථංගිමහ අවබෝධ කරනු පිණිස නිවන පසක්කරනු පිණිස ථෙ එක ම මහ ථෙ”යි.

මහණෙනි, එකල්හි සහමපති බ්‍රහ්මකෙමේ මාගේ විතර්පවිතර්කය සියසින්න දැන යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුලු අතක් හෝ දිගු කරන්නේ ද; දිගු කළ අතක් හෝ හකුලුවන්නේ ද; එසෙසින් ම බඹලොව අතුරුදන් ව මා ඉදිරියෙහි පහළ විය. මහණෙනි, ඉක්බිති සහමපති බ්‍රහ්ම උතුරුසහ එකස් කොට මා වෙත එළඹූ ඇදිලි බැඳුමට මෙසේ සැලකෙළේ ය:

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මෙය එසේ ය. සුගතයන් වහන්ස, මෙය එසේ ය. වහන්ස, යම් ථෙ සතරසතිපට්ඨානා කෙනෙක් ථෙත් නම් සකයන්ගේ විශුද්ධියට ගොකපරිදෙවයන් ඉක්මවීමට දුක් දෙමනස් දුරු කිරීමට ඤායය අවබෝධ කිරීමට නිවන පසක්කිරීමට ථෙ එක ම මහ ය. කවර සතරෙක් ද යත්: වහන්ස, මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. වහන්ස, මහණ විදුම්හි හෝ විදුම් අනු ව දක්නාසුලු ව...වෙසෙන්නේ ය. වහන්ස, මහණ සිත්හි හෝ සිත් අනු ව දක්නාසුලු ව...වෙසෙන්නේ ය. වහන්ස, මහණ දහම්හි හෝ දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. වහන්ස යම් ථෙ සතර සතිපට්ඨානාකෙනෙක් ථෙත් නම් සකයන්ගේ විශුද්ධියට ගොකපරිදෙවයන් ඉක්මවීමට දුක් දෙමනස් දුරු කිරීමට ඤායය අවබෝධ කිරීමට නිවන පසක් කිරීමට ථෙ එක ම මහ ථෙ”යි. මහණෙනි, සහමපති බ්‍රහ්ම කෙමේ මෙය කී ය. මෙය කියා යළි ථෙ ගය ද කී:

නිවන දක්නාසුලු වූ හිතානුකම්පා ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එකායනමාර්ගය (-සිවුසිවටන්) දන්නා සේක. යම් කෙනෙක් (දැන් යම් මහකින්) චතුරොස තරණය කෙරෙත් නම් පෙරත් මේ මගින් තරණය කළහ. (මතුත්) තරණය කරන්නාහ සි.

3. 5. 4

සනොසුත්තං

1222. සනො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චිහරෙය්‍ය අයං වො අමභාකං අනුසාසනී. කථංඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සනො භොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි චිහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි චිහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්සං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සනො භොති. සනො භික්ඛවෙ භික්ඛු චිහරෙය්‍ය, අයං වො අමභාකං අනුසාසනීති.

3. 5. 5

කුසලරාසිසුත්තං

1223. කුසලරාසිති භික්ඛවෙ, වදමානො වන්තාරො සතිපට්ඨානො සමමාවදමානො වදෙය්‍ය. කෙවලො වායං¹ භික්ඛවෙ, කුසලරාසි යදිදං වන්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ වන්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි -පෙ- වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි චිහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්සං. කුසලරාසිති භික්ඛවෙ, වදමානො ඉමෙ වන්තාරො සතිපට්ඨානො සමමාවදමානො වදෙය්‍ය. කෙවලො භයං භික්ඛවෙ, කුසලරාසි. යදිදං වන්තාරො සතිපට්ඨානාති.

3. 5. 6

පාතිමොක්ඛසුත්තං

1224. අථ ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීකෙතා ඛො යො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: “සාධු මෙ භගෙන, භගවා සංඛින්නෙන් ධම්මං දෙසෙතු, යමහං භගවතො ධම්මං සුත්වා එකො වූපකට්ඨා අප්පමන්නො ආනාපි පභිතන්නො චිහරෙය්‍යනති.”

1. කෙවලොනායං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. 5. 4

සකො සුත්‍රය

1222. මහණෙනි, මහණ සිහි ඇති වී වෙසෙන්නේ ය. වේ තොපට අපගේ අනුශාසනා යි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ සිහි ඇත්තේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති වී මනා දැනුම් ඇති වී සිහි ඇති වී කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුම්හි...සිත්හි...දහම්හි දහම් අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති වී මනා දැනුම් ඇති වී සිහි ඇති වී දහම්ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සිහි ඇත්තේ වේ. මහණෙනි, මහණ සිහි ඇතිව වෙසෙන්නේ ය. මේ තොපට අපගේ අනුශාසනා යි.

3. 5. 5

කුසලරාසි සුත්‍රය

1223. මහණෙනි, කුසල් රැසැ යි කියන්නෙක් මැනවින් කියන්නේ සතිපට්ඨානසතර කියන්නේ ය. මහණෙනි, යම් මේ සතිපට්ඨාන සතරෙක් වේ නම් මෙය හුදු කුසල් රැසෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව විදුම්හි...සිත්හි...දහම්හි දහම් අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති වී මනා දැනුම් ඇති වී සිහි ඇති වී දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, කුසල් රැසැ යි කියන්නෙක් මැනවින් කියන්නේ මේ යතරසතිපට්ඨාන කියන්නේ ය. මහණෙනි, යම් මේ සතිපට්ඨාන සතරෙක් වේ නම් මෙය හුදු කුසල් රැසෙකි යි.

3. 5. 6

පාතිමොක්ඛ සුත්‍රය

1224. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ප්ලඞ්ගියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පස් ව හුන්නේ ය. එකත් පස් ව හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළේ ය: “වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් යම් දහමක් අසා එකලා වී ගණයා කෙරෙන්න වෙන් වූයෙමි නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි භිවන පිණිස මෙහෙයූ සිත් ඇතියෙමි වෙසෙන්නෙමි නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (එබඳු) දහමක් සැකෙවින් මට දෙශනා කරනු මැනවි” යි.

නසමානිත කං භික්ඛු ආදිමෙව විසොධෙති කුසලෙසු ධම්මෙසු. කො ව ආදි කුසලානං ධම්මානං. ඉධ කං භික්ඛු පාතිමොක්ඛසංවර-සංවුතො විහරාති ආචාරගොචරසම්පන්නො අනුමනොසු වජ්ජෙසු හයදස්සාවි සමාදය සික්ඛසි සික්ඛාපදෙසු. යනො ඛො කං භික්ඛු පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරිස්සසි ආචාරගොචරසම්පන්නො අනු-මනොසු වජ්ජෙසු හයදස්සාවි සමාදය සික්ඛසි සික්ඛාපදෙසු, තනො කං භික්ඛු සිලං නිස්සාය සිලෙ පතිට්ඨාය චත්තාරො සතිපට්ඨානො භාවෙය්‍යාසි. කතමෙ චත්තාරො: ඉධ කං භික්ඛු කායෙ කායානු-පසසි විහරාති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍යා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙක -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානු-පසසි විහරාති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍යා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යනො ඛො කං භික්ඛු, සිලං නිස්සාය සිලෙ පතිට්ඨාය ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානො ඵවං භාවෙය්‍යසි, තනො තුඤ්ඤං භික්ඛු, යා රත්ති වා දිවසො වා ආගමිස්සති වුද්ධියෙව පාවිකඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො පරිභානිති. අප් ඛො සො භික්ඛු හගවතො භාසිතං -පෙ- අඤ්ඤතරො ව පන සො භික්ඛු අරහතං අභොසිති.

3. 5. 7

දුඛරිකසුත්තං.

1225. අප් ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන හගවා පොනුපසඤ්ඤි -පෙ- එකමග්ගං නිසින්නො ඛො සො භික්ඛු හගවතං එතදවොච: “සාධු මෙ හතොත, හගවා සසිතිත්තො ධම්මං. දෙසෙතු, යමහං හගවතො ධම්මං සුත්වා එතො වූපකට්ඨා අප්පමන්නො ආනාපි පභිතන්නො විහරෙය්‍යාසති.”

නසමානිත කං භික්ඛු ආදිමෙව විසොධෙති කුසලෙසු ධම්මෙසු. කො ව ආදි කුසලානං ධම්මානං. ඉධ කං භික්ඛු, කායදුචරිතං පහාය කායසුචරිතං භාවෙය්‍යසි. වච්ඡුචරිතං පහාය වච්ඡුචරිතං භාවෙය්‍යසි. මනෝදුචරිතං පහාය මනෝසුචරිතං භාවෙය්‍යසි. යනො ඛො කං භික්ඛු, කායදුචරිතං පහාය කායසුචරිතං භාවෙය්‍යසි, වච්ඡුචරිතං පහාය වච්ඡුචරිතං භාවෙය්‍යසි, මනෝදුචරිතං පහාය මනෝසුචරිතං භාවෙය්‍යසි, තනො කං භික්ඛු, සිලං නිස්සාය සිලෙ පතිට්ඨාය චත්තාරො සතිපට්ඨානො භාවෙය්‍යාසි. කතමෙ චත්තාරො: ඉධ කං භික්ඛු කායෙ කායානුපසසි විහරාති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍යා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙක -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසසි විහරාති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍යා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යනො ඛො කං භික්ඛු, සිලං නිස්සාය සිලෙ පතිට්ඨාය ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානො ඵවං භාවෙය්‍යසි, තනො තුඤ්ඤං භික්ඛු, යා රත්ති වා දිවසො වා ආග-මිස්සති වුද්ධි යෙව පාවිකඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු නො පරිභානිති. -පෙ- අඤ්ඤතරො ව පන සො භික්ඛු අරහතං අභොසිති.

මහණ, එහෙයින් මෙහිලා කෙපි කුසල්දහමිහි මුලම පිරිසිදු කරවු. කුසල්දහමුන්ගේ මුල කීමෙක් ද යත්: මහණ තෙපි මෙහි ප්‍රාති-මොක්ඛසංවරයෙන් සංවෘත ව ආචාරගොවර්සමප්‍රකාශ ව අනුමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නාසුලු ව වෙසෙවු. සිබ්පදෙහි සමාදන් ව හික්මෙවු. මහණ, යම්කලෙක තෙපි ප්‍රාතිමොක්ඛසංවරයෙන් සංවෘත ව ආචාරගොවර්සමප්‍රකාශ ව අනුමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහු නම් සිබ්පදෙහි සමාදන් ව හික්මෙවු නම් මහණ, එකල තෙපි සීලය නිසා සීලයෙහි පිහිටා සිවුසිවටන් වඩන්නහු. කවර සිවුසිවටන් හු ද යත්: මහණ, මෙහි තෙපි කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙවිහි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙවු. විදුමහි...සිත්හි...දහමිහි දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙවිහි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙවු. මහණ, යම් කලෙක තෙපි සීලය නිසා සීලයෙහි පිහිටා මේ සිවු සිවටන් මෙසේ වඩන්නහු නම් මහණ, එකල තොපට යම් රැයෙක් හෝ දවලෙක් හෝ පැමිණේ ද, කුසල්දහමිහි වැඩිම ම කැමති විය යුතු. පිරිහීම නොකැමති විය යුතු. එකල්හි ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව ... ඒ මහණ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් ද වූහ සි.

3. 5. 7

දුච්චරිත සූත්‍රය

1225. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය ... එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: "විගන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යම් දහමක් අසා එකලා ව ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයෙමි නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි කාදිවදෙක්හි නිරපෙක්ඛකයෙමි වෙසෙන්නෙමි නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (එබඳු) දහමක් සැකෙවින් මට දෙශනා කරන සේක් නම් මැනැව්"යි.

මහණ, එසේ නම් තෙපි මෙහිලා කුසල්දහමිහි මුලම පිරිසිදු කරවු. කුසල්දහමුන්ගේ මුල කීමෙක් ද යත්: මහණ මෙහි තෙපි කාය දුශ්චරිතය හැර කායසුචරිතය වඩන්නහු වාග්දුශ්චරිතය හැර වාක්සුචරිතය වඩන්නහු. මනොදුශ්චරිතය හැර මනාසුචරිතය වඩන්නහු. මහණ, තෙපි යම් කලෙක කායදුශ්චරිතය හැර කායසුචරිතය වඩන්නහු නම් වාග්දුශ්චරිතය හැර වාක්සුචරිතය වඩන්නහු නම් මනොදුශ්චරිතය හැර මනාසුචරිතය වඩන්නහු නම් මහණ, එකල්හි තෙපි සීලය නිසා සීලයෙහි පිහිටා සිවුසිවටන් වඩන්නහු. කවර සිවුසිවටන් හු ද යත්: මහණ, මෙහි තෙපි කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙවිහි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙවු. විදුමහි ... සිත්හි .. දහමිහි දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙවිහි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙවු. මහණ, තෙපි යම් කලෙක සීලය නිසා සීලයෙහි පිහිටා මේ සිවුසිවටන් මෙසේ වඩන්නහු ද; මහණ, එකල්හි තොපට යම් රැයෙක් හෝ දවලෙක් හෝ පැමිණෙන්නේ නම් කුසල්දහමිහි පිරිහීමෙක් නොව වැඩිමෙක් ම කැමති විය යුතුයි ... ඒ මහණ ද රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ සි.

3. 5. 8

මිතකසුත්තං.

1226. යෙ භික්ඛවෙ, අනුකමෙපය්‍යාථ, යෙ ච සොතබ්බං මඤ්ඤය්‍යං, මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාතී වා සාලොභිතා වා, තෙ වො භික්ඛවෙ, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවනාය සමාදපෙතබ්බා, නිවෙසෙතබ්බා, පතිට්ඨාපෙතබ්බා. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යෙ භික්ඛවෙ, අනුකමෙපය්‍යාථ, යෙ ච සොතබ්බං මඤ්ඤය්‍යං, මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාතී වා සාලොභිතා වා, තෙ වො භික්ඛවෙ, ඉමෙසං චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවනාය සමාදපෙතබ්බා, නිවෙසෙතබ්බා, පතිට්ඨාපෙතබ්බාති.

3. 5. 9

වෙදනාසුත්තං.

1227. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ වෙදනා, කතමා තිස්සො: සුඛා වෙදනා, දුක්ඛා වෙදනා, අදුක්ඛවසුඛා වෙදනා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො වෙදනා. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සන්තං වෙදනානං පරිඤ්ඤාය චත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතබ්බා. කතමෙ චත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී -පෙ- වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සන්තං වෙදනානං පරිඤ්ඤාය ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතබ්බාති.

3. 5. 10

ආසවසුත්තං.

1228. තයො'මෙ භික්ඛවෙ ආසවා. කතමෙ තයො: කාමාසවො භවාසවො අවිජ්ජාසවො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, තයො ආසවා. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණ්ණන්තං ආසවානං පහානාය චත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතබ්බා. කතමෙ චත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණ්ණන්තං ආසවානං පහානාය ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතබ්බාති.

අමතවග්ගො පඤ්චමො.

තත්තුඤ්ඤා:

අමතං සමුදයො මග්ගො සන්තො කුසලරාසී ව,
පාතිමොක්ඛං දුට්ඨිතං මිත්තො වෙදනා'සවෙනාති.

3. 5. 8

මිත්ත සූත්‍රය

1226. මහණෙනි, මිතුරු වූ හෝ ඇමති (යහළු) වූ හෝ නැ වූ හෝ සහලේ නැ වූ හෝ යම් කෙනෙකුන්ට අනුකම්පා කරන්නහු නම් යම් කෙනෙක් ඇහුම්කන් දිය යුතු කොට හඟනාහු නම් මහණෙනි, තොප විසින් ඔහු සිවුසිවටන් වැඩිමෙහි සමාදන් කරවිය යුතු හ. වැස් විය යුතු හ. පිහිටු විය යුතු හ. කවර සිවුසිවටන් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමිහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මිතුරු වූ හෝ ඇමති වූ හෝ සහලේ නැ වූ හෝ යම් කෙනෙකුන්ට අනුකම්පා කරන්නහු නම් යම් කෙනෙකුන් ඇහුම්කන් දිය යුතු කොට හඟනාහු නම් මහණෙනි, තොප විසින් ඔහු පෙ සිවුසිවටන් වැඩිමෙහි සමාදන් කරවිය යුතු හ, වැස්විය යුතු හ, පිහිටු විය යුතු හ යි.

3. 5. 9

වෙදනා සූත්‍රය

1227. මහණෙනි, මේ වෙදනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: සුවවෙදනා ය, දුක්වෙදනා ය, නොදුක්නොසුවවෙදනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන්වෙදනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන්වෙදනාවන් පිරිසිඳ දැනීම පිණිස සිවුසිවටන් වැඩිය යුතු. කවර සිවුසිවටන්හුද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව ... විදුමිහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ තුන්වෙදනාවන් පිරිසිඳ දැනීම පිණිස මේ සිවුසිවටන්හු වැඩිය යුතු හ යි.

3. 5. 10

ආසව සූත්‍රය

1228. මහණෙනි, මේ ආසව තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: කාමාසවය, භවාසවය, අවිද්‍යාසවය යි. මහණෙනි, මේ ආසව තුන යි. මහණෙනි, මේ ආසව තුන පැහීම පිණිස සතිපට්ඨාන සතර වැඩිය යුතු. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමිහි .. සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ ආසව තුන පැහීම පිණිස මේ සතිපට්ඨාන සතර වැඩිය යුතු යි.

පස්වැනි අමත වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

අමත, සමුදය, මාන, සකො කුසලරාසි, පාතිමොක්ඛ, දුච්චරිත, මිත්ත, වෙදනා, ආසව යි දශසූත්‍රාන්තකෙනෙකි යි.

6. ගඩගාපෙය්‍යාලවග්ගො

3. 6. 1 - 48

ගඩගාදිසුත්තානි

1229-1276. සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, ගඩගා නදී පාවිනනිහ්‍යා පාවිනපෙය්‍යා පාවිනපඤ්ඤාරා -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති. (ගඩගා-පෙය්‍යාලං සතිපට්ඨානවසෙන විඤ්ඤාරොති.)

ගඩගාපෙය්‍යාලවග්ගො ඡට්ටේයා.

තත්‍රඥන:-

ඡ පාවිනතො නිහ්‍යා ඡ ච නිහ්‍යා සමුද්දතො,
එතෙ දෙව දවාදස භොකඤ්චි වග්ගො තෙන පට්ඨවතිති.

(විවෙකනිසුත්තාදිවසෙන රාගචිතයපරියොසානාදිවසෙන අමනො-ගධාදිවසෙන නිබ්බානනිහ්‍යාදිවසෙන ච එකෙකසමිං වත්තාරො වත්තාරො කකා අට්ඨවත්තාලියසුත්තනා විඤ්ඤාරොති.)

7. අපපමාදවග්ගො

3. 7. 1 - 40

තථාගතාදි සුත්තානි

1277-1316. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා ද්විපද වා චතුෂ්පද වා ඛණ්ඩපද වා -පෙ- ඛණ්ඩිකරොතිති. (අපපමාදවග්ගො සතිපට්ඨානවසෙන විඤ්ඤාරොති.)

අපපමාදවග්ගො සත්තමො.

තත්‍රඥන:-

තථාගතං පදං කුටං මූලං සාරෙන වසුඤ්ඤං,
රාජා වජ්ඣමසුරියා ච වසේන දසමං පදනං.

(අත්‍රාපි එකෙකසමිං වත්තාරො වත්තාරො කකා වත්තාලියසුත්තනා විඤ්ඤාරොති.)

6. ගම්ගාපෙය්‍යාල වර්ගය

3. 6. 1 - 48

ගම්ගාදි සූත්‍ර

1229 - 1276. මහනෙත්, යම්සේ ගම්ගානදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැමුණු වුවා පෙරදිගට බර වුවා වේද ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

(ගම්ගාපෙය්‍යාලවර්ගය සනිපට්ඨාන වශයෙන් විස්තර කට යුතු)

සවැනි ගම්ගාපෙය්‍යාලවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාචිනනිත්තසූත්‍ර චතුෂ්ක සයෙකි. සමුද්දානිත්තසූත්‍ර චතුෂ්ක සයෙකි. මේ දෙකොටස දෙළොස් චතුෂ්කයෙක් වේ. එයින් වර්ගය යි කියනු ලැබේ. (සූත්‍ර මුළුල්ල අටසාලිසෙකි).

(විවෙක නිසංඝිතාදි වශයෙන් ද රාගචිත්තසංරියොසානාදි වශයෙන් ද අමනොගධාදිවශයෙන් ද නිබ්බානනිත්තාදි වශයෙන් ද එකෙක සතරක් සතරක් කොට අටසාලියි සූත්‍රාන්තයෝ විතර කට යුතු වෙත්.)

7. අප්පමාද වර්ගය

3. 7. 1 - 40

තථාගතාදි සූත්‍ර

1277 - 1316. මහනෙත්, අපා වූ ද දෙපා වූ ද සිවුපා වූ ද බුහුපා වූ ද යම්තාක් සතියෝ වෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

(අප්පමාදවර්ගය සිව්වන් විසින් විතර කට යුතු)

සත්වැනි අප්පමාදවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

තථාගත, පද, කුට, මූල, සාර වසංඝික, රාජ, චන්දිම, සූරිය, වස යි චතුෂ්ක දශයෙකි. මුළුල්ල සාලිසෙකි යි.

(මෙහි ද එකෙක සතරක් සතරක් කොට සමසාලියි සූත්‍රාන්තයෝ විතර කට යුතුහ.)

8. බලකරණියවගෙහා

3. 8. 1 - 48

බලාදිසුතතානි

1317-1364. සෙය්‍යාලාපි හික්කවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා කළමනා කසිරනි - පෙ- බහුලිකරොති.

(බලකරණියවගෙහා සනිපට්ඨානවසෙන විඤ්ඤානෙබ්බා.)

බලකරණියවගෙහා අට්ඨමො.

තත්‍රඥනං:

බලං බිජ්ඣානාගො ව රුක්ඛං කුමේහන සුකිනං,
ආකාසෙන දෙව මෙසා නාචා ආගතතුකා නදිති.

(අත්‍ර ව එකසුචි වාගාරො වානාරො කඤ්ඤා අට්ඨවිඤ්ඤාලිය-
සුතතානා විඤ්ඤානෙබ්බා.)

9. එසනාවගෙහා

3. 9. 1 - 160

එසනාදිසුතතානි

1365-1524. තිසෙසා ඉමා හික්කවෙ, එසනා. කතමා තිසෙසා:
කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. -පෙ- භාවෙනබ්බාති.

(එසනාවගෙහා සනිපට්ඨානවසෙන විඤ්ඤානෙබ්බා.)

එසනාවගෙහා නවමො.

තත්‍රඥනං:

එසනා විධා ආසවො භවො දුක්ඛතා ව තිසෙසා,
බ්ලං මලඤ්ඤා නිසො ව වෙදනාතණ්ඤාති වාති.

(වුත්තයෙන ව තානි අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පරික්ඛයාස පභා-
නායානි වතුධා විහජනෙතන ව එකෙකසුචි සොළස සොළස කඤ්ඤා
එකසුචිසුතතානා විඤ්ඤානෙබ්බා.)

8. බලකරණය වර්ගය

3. 8. 1 - 48

බලාදී සූත්‍ර

1317 - 1364. මහජෙනානි, යම්සේ යම්කිසි බලකරණයකමාන්තයෝ කරනු ලැබෙද්ද ... බහුල කෙරේයි.

(බලකරණයවර්ගය ද, සිව්වන් විසින් විතර කට යුතු)

අවවැනි බලකරණයවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

බල, බීජ, නාග, රැකක, කුම්භ, සූක, ආකාශ, යන වතුෂ්ක සත ද මෙසවතුෂ්ක දෙක ද නාවා, ආගන්තුග, නදී, වතුෂ්ක තුන ද යි මුළුල්ල දෙළොසෙකි. සූත්‍ර අටසාලියෙකි යි.

(මෙහි දු එකෙක සතරක් සතරක් කොට අටසාලියි සූත්‍රාන්තයෝ විතර කට යුතුහ.)

9. එසනා වර්ගය

3. 9. 1 - 160

එසනාදී සූත්‍ර

1365 - 1524. මහජෙනානි, මේ එසනා තුනෙ කි. කවර තුනෙක් ද යත්: කාමෙසනා භවෙසනා, චුත්මචුරියෙසනා යි ... වැඩිය යුත්තේ යි.

(එසනාවර්ගය ද, සිව්වන් විසින් විතර කට යුතු)

නවවැනි එසනාවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

එසනා විධා ආසව හව දුකඛතා බිල මල නිස වෙදනා තණකා යි මොඩගක දශයෙ කි. සූත්‍ර මුළුල්ල එක්සිය සැටෙකි.

(කියන ලද සිවුනයිත් ද, නැවත ඔවුන් අභිඤ්ඤා ය පරිඤ්ඤා ය පරික්කයාය පභානාය යි සිවුනයිත් ද බෙදන්නහු විසින් එකෙක සොළස සොළස කොට එක්සියසැට සූත්‍රාන්තයෝ විතර කට යුතු හ.)

10. ඔසවගෙහා

3. 10. 1-159

ඔසාදිසුත්තානි

1625-1683. චක්කාරො මෙ භික්ඛවෙ ඔසා. කතමෙ චක්කාරො: කාමොසො භවොසො දිට්ඨොසො අවිජ්ජාසො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චක්කාරො ඔසා. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුත්තං ඔසානං අභිඤ්ඤාය චක්කාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතබ්බා. කතමෙ චක්කාරො: -පෙ-භාවෙතබ්බාති.

3. 10. 160

උද්ධමභාගියසුත්තං

1684. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, උද්ධමභාගියානි සංයොජනානි කතමානි පඤ්ඤා: රූපරාගො අරූපරාගො මානො උද්ධච්චං අවිජ්ජා. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චුද්ධමභාගියානි සංයොජනානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිත්තං උද්ධමභාගියානං සංයොජනානං පහානාය චක්කාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතබ්බා. කතමෙ චක්කාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසස්සි විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනාසං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සි විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනාසං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිත්තං උද්ධමභාගියානං සංයොජනානං පහානාය ඉමෙ චක්කාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතබ්බාති.

(ඔසවගෙහා සතිපට්ඨානවසෙන විඤ්ඤාපෙතබ්බා.)

ඔසවගෙහා දසමො.

කත්තුඤ්ඤා:

ඔසො යොගො උපාදානං ගත්ථං අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණා බන්ධා ඔරුද්ධමභාගියාති.

(අත්තාපි යථා එසනාවගෙහා එකසන්ධස්සි සුත්තන්තා විඤ්ඤාපෙතබ්බා.)

සතිපට්ඨානසංයුත්තං සමත්තං.

කත්තු වගගුණා:

අභිපාපි ව නාලඤ්ඤා සිලධර්මානුසංගා
අමනො ගබ්බාසමාදි බලකර්මයෙසනොසාති.

10. ඔසව්ව්ගය

3. 10. 1 - 159

ඔසාදි සූත්‍ර

1525 - 1683 මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත් : කාමොස හවොස දිට්ඨොස අබ්ඡෙජාස යි. මහණෙනි, මේ ඔස සතර යි. මහණෙනි, මේ චතුරොසයන් වෙසෙසින් දැනීම පිණිස සිවුසිව්වන් වැඩිය යුතු. කවර සතරෙක් ද යත් : ... වැඩිය යුත්තේ යි.

3. 10. 160

උද්ධමහාගිය සූත්‍රය

1684. මහණෙනි, මේ උද්ධමහාගියසංයොජන පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත් : රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධවං අවිජා යි. මහණෙනි, මේ උද්ධමහාගිය සංයොජන පස යි. මහණෙනි, මේ උද්ධමහාගිය සංයොජන පස පැහිම පිණිස සිවුසිව්වන් වැඩිය යුතු. කවර සිවුසිව්වන් ද යත් : මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ උද්ධමහාගියසංයොජන පස පැහිම පිණිස මේ සිවුසිව්වන්හු වැඩිය යුතු යි.

(ඔස වර්ගය ද සිව්වන් විසින් විතර කට යුතු)

දහවැනි ඔසව්හි යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය :

ඔස, යොග, උපාදා, ගතං, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, බන්ධ, ඔර්වහාගිය, උද්ධමහාගිය යි භොධශක්ත දහයෙකි. (සූත්‍ර එක්සිය-සැටෙකි) යි.

(මෙහි දු එසනාවර්ගයෙහි මෙන් එක්සියසැටසූත්‍රාන්තයෝ විතර කට යුතුහ.)

සතිපට්ඨානසංයුක්තය නිමියේ යි.

එහි වර්ගනාමාවලිය :

අවබ්භාලි, නාලන්ද, සීලට්ඨිනි, අනුසංයුත, අමත, ගබ්භාපෙය්‍යාල, අසමාද, බලකරණිය, එසනා, ඔස යි (සතිපට්ඨානසංයුක්තයෙහි වර්ග දහයෙකි යි.)

4. စွန့်ငယ်ပျောက်

1. සුද්ධිකම් ගෞරවය

4. 1. 1

ප්‍රඥා¹කප්‍රත්තං

1685. **සාවකියං** —

ပထမမြဲတဲသိ ဟိန္နဝေပ, ဝုဉ်ယာဘိ. ဘဲတဲသိ ပထမ: မဉ်ဉ်ယာ
 ပိဝိဉ်ယာ မဉ်ဉ်ယာ မဉ်ဉ်ယာ ပထမဉ်ယာ, ဝုဉ်ယာ ဝေ ဟိန္နဝေပ,
 ပထမ ဝုဉ်ယာဘိ.

4. 1. 2

සෞඛ්‍යසුඛතං

1686. පඤ්චමානී භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානී පඤ්ඤා: යඤ්ඤියං චිරිඨිඤ්ඤියං සතිඤ්ඤියං සමාධිඤ්ඤියං පඤ්ඤාඤ්ඤියං. යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං² අසිසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණංඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, අරියසාවකො යොනාපනො ආවිනිපානධම්මො නියතො සම්මොධි-පරායණොති.

4. 1. 3

ငြိမ်း ဖောက္ခဗျာကံ။

1687. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ. ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤාත්‍රියං. යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසංසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිස්සරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති අයං චුළච්ඡි භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සොනාපගොනා අවිනිපාතධම්මො නියතො සමෙකාධි-පරායණොති.

4. 1. 4

අර්භනාභ්‍යාසනං

1688. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්ඤායං -පෙ- පඤ්ඤාන්ද්‍රියං. යතො ව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු' ඉමෙසං පඤ්ඤානාං ඉන්ද්‍රියානාං ආසාදඤ්ච ආදිවාඤ්ච නිසසරණඤ්ච යථාභූතං විදිතං අනුපාදි වීම්බෙතා හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහං ඛිණාසමො වුසිතවා කතකරණියො ඔභිතභාරො අනුප්පන්නසද්ධො පටිකඛිණභවසංයොජනො සමුද්දාසුචිම්බන්තොති.

1. සුද්ධියක් - මජ්ඣිම, සූ. 1.

2. စွန့်ပွားခြင်း၊ ဖျက်သိမ်းခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း - မဟာ၊

3. යනො බො හික්කිවෙ අරියසාවකො - මජ්ඣ.

4. ඉන්ද්‍රිය සංයුතිය

1. සුද්ධකවර්ගය

4. 1. 1

සුද්ධක සූත්‍රය

1685. සැවැත්තුවර—

මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි, කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තද්‍රිය විරිධිත්තද්‍රිය සතිත්තද්‍රිය සමාධිත්තද්‍රිය පඤ්ඤිත්තද්‍රිය යි. මහණෙනි, මේ පස ඉන්ද්‍රියෝ යි.

4. 1. 2

සොත සූත්‍රය

1686. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තද්‍රිය විරිධිත්තද්‍රිය සතිත්තද්‍රිය සමාධිත්තද්‍රිය පඤ්ඤිත්තද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම්කලෙක අරිසවු මේ පසිඳුරන්ගේ රස විඳගැන්මත් දෙසත් නික්ම යෑමත් තතුසේ දැන ද: මහණෙනි, මේ අරිසවු නිරැහි නොහෙනසුලු නියත වූ සමෘද්ධිය පිහිට කොට ඇති සොනාපන්න යි කියනු ලැබේ යි.

4. 1. 3

දුතිය සොත සූත්‍රය

1687. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තද්‍රිය ... පඤ්ඤිත්තද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම්කලෙක අරිසවු මේ පසිඳුරන්ගේ හටගැන්මත් වැහසුමත් රස විඳගැන්මත් දෙසත් නික්ම යෑමත් තතුසේ දැන ද: මහණෙනි, මේ අරිසවු නිරැහි නොහෙනසුලු නියත වූ සමෘද්ධිය පිහිට කොට ඇති සොනාපන්න යි කියනු ලැබේ යි.

4. 1. 4

අරහත්ත සූත්‍රය

1688. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තද්‍රිය ... පඤ්ඤිත්තද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම්කලෙක මහණ, මේ පසිඳුරන්ගේ ආස්වාදයත් ආදිනවයත් නිසාරණයත් තතුසේ දැන උපාදාන රහිත ව මිදුණේ වේ ද: මහණෙනි, මේ මහණ ඤායවු ආසුච ඇති වැස නිම වූ බලසර ඇති කළ කටයුතු ඇති බහා තැබූ බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණි රහත්බැව් ඇති ඤාය වූ භවසංයෝජන ඇති මැනවින් දැන මිදුණු රහතැයි කියනු ලැබේ යි.

4. 1. 5

දුතිය අරහත්තසුත්තං

1689. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා : සද්ධිත්‍රියං - පෙ - පඤ්ඤාත්‍රියං. යෙනා ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසංසාදඤ්ඤා ආදිනවඤ්ඤා නික්ඛරණඤ්ඤා යථාභූතං විදිත්වා අනුපාදි විමුක්තො භොති. අයං වුවන්ති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහං බිණ්ණසථො චුස්සිතවා කතකරණියො ඔභිතහාරො අනුප්පත්තසද්දෙත්වා පරිකම්මණගවසංයොජනො සන්තිදඤ්ඤා විමුක්තොති.

4. 1. 6

සමණසුත්තං

1690. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා : සද්ධිත්‍රියං - පෙ - පඤ්ඤාත්‍රියං. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසංසාදඤ්ඤා ආදිනවඤ්ඤා නික්ඛරණඤ්ඤා යථාභූතං නාප්පජානන්ති, න මෙනෙ භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු වා සමණසම්මතා බ්‍රාහ්මණෙසු වා බ්‍රාහ්මණසම්මතා. න ච පන තෙ¹ ආයස්මන්තො සාමඤ්ඤාදිත්ථං වා බ්‍රහ්මඤ්ඤාදිත්ථං වා දිට්ඨෙවධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤාසම්මතො උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

යෙ ච ඛො මහවී² භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසංසාදඤ්ඤා ආදිනවඤ්ඤා නික්ඛරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානන්ති, තෙ ඛො, මෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු වා³ සමණසම්මතා බ්‍රාහ්මණෙසු වා⁴ බ්‍රාහ්මණසම්මතා. තෙ ච පනායස්මන්තො සාමඤ්ඤාදිත්ථං වා බ්‍රහ්මඤ්ඤාදිත්ථං වා දිට්ඨෙවධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤාසම්මතො උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

4. 1. 7

දුතිය සමණසුත්තං

1691. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සද්ධිත්‍රියං නාප්පජානන්ති. සද්ධිත්‍රියසමුදයං නාප්පජානන්ති, සද්ධිත්‍රියනිරෝධගාමිනිපටිපදං නාප්පජානන්ති. විරිදිත්‍රියං නාප්පජානන්ති - පෙ - සතිත්‍රියං නාප්පජානන්ති - පෙ - සමාධිත්‍රියං නාප්පජානන්ති - පෙ - පඤ්ඤාත්‍රියං නාප්පජානන්ති, පඤ්ඤාත්‍රියසමුදයං නාප්පජානන්ති, පඤ්ඤාත්‍රියනිරෝධං නාප්පජානන්ති, පඤ්ඤාත්‍රියනිරෝධගාමිනිපටිපදං නාප්පජානන්ති. ගාමෙතෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු වා සමණසම්මතා බ්‍රාහ්මණෙසු වා බ්‍රාහ්මණසම්මතා. න ච පන තෙ ආයස්මන්තො සාමඤ්ඤාදිත්ථං වා බ්‍රහ්මඤ්ඤාදිත්ථං වා දිට්ඨෙවධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤාසම්මතො උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

1. පනෙතෙ - මජ්ඣං, සංයං

2. තෙ - සංයං

3. සමණෙසු වෙව - සිමු, සි 1, 2

4. බ්‍රාහ්මණෙසු ව - සිමු, සි 1, 2

4. 1. 5

දුතිය අරහන්ත සූත්‍රය

1689. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤිත්තිය යි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයන් අස්තඛණ්ඩයන් ආස්වාදයන් ආදිනවයන් නිශ්ශරණයන් තතුසේ දැන උපාදාන රහිත ව මිදුණේ වේද; මහණෙනි, මේ මහණ ඤාය වූ ආයුච ඇති වැය නිම වූ බබ්බර ඇති කළ සිවුමහ කිය ඇති බහා තැබූ බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණි ස්ථාවර ඇති ඤාය වූ භවසංයෝජන ඇති මැනවින් දැන මිදුණු රහතැයි කියනු ලැබේ යි.

4. 1. 6

සමණ සූත්‍රය

1690. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤිත්තිය යි. මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයන් අස්තඛණ්ඩයන් ආස්වාදයන් ආදිනවයන් නිශ්ශරණයන් තතුසේ නොදනිත් ද; මහණෙනි, ඒ මේ මහණහු හෝ බමුණුහු හෝ මහණුන් කෙරෙහි හෝ මහණහ යි සමමත නො වෙත්. බමුණන් කෙරෙහි හෝ බමුණහ යි සමමත නො වෙති. ඒ ආයුජ්ජිත් හු මහණබවෙහි අරුත හෝ බමුණු බවෙහි අරුත හෝ දිට්ඨමයෙහි තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ නො ද වෙසෙත්.

මහණෙනි, යම්කිසි මහණකෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයන් අස්තඛණ්ඩයන් ආස්වාදයන් ආදිනවයන් නිශ්ශරණයන් තතුසේ දනිත් ද; මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහිත් මහණහ යි සමමතහ. බමුණන් කෙරෙහිත් බමුණහ යි සමමතහ. ඒ ඇවැත්හු ද (මාරගඵල සඤ්ඤාන) ශ්‍රාමණ්ඩාර්ථය ඉහමණ්ඩාර්ථය දිට්ඨමයෙහි තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි.

4. 1. 7

දුතිය සමණ සූත්‍රය

1691. මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ සද්ධිත්තිය නො දනිත් ද, සද්ධිත්තිය සමුදය නො දනිත් ද, සද්ධිත්තිය නිරොධය නො දනිත් ද, සද්ධිත්තිය නිරෝධගාමිනීපටිපදාව නො දනිත් ද, විරිසිත්තිය නො දනිත් ද, ... සනිත්තිය නො දනිත් ද, ... සමාධිත්තිය නො දනිත් ද, ... පඤ්ඤිත්තිය නො දනිත් ද, පඤ්ඤිත්තිය සමුදය නො දනිත් ද, පඤ්ඤිත්තිය නිරොධය නො දනිත් ද, පඤ්ඤිත්තිය නිරොධගාමිනීපටිපදාව නො දනිත් ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහි හෝ මහණ යයි සමමත නො වෙත්. බමුණන් කෙරෙහි හෝ බමුණු යයි සමමත නො වෙත්. ඒ ඇවැත්හු ශ්‍රාමණ්ඩාර්ථය හෝ ඉහමණ්ඩාර්ථය හෝ දිට්ඨමයෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ නො ද වෙසෙත්.

යෙ ව ඛො කෙච්ඡි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සඤ්ඤිතස්ස පජානන්ති, සඤ්ඤිතස්සමුදයං පජානන්ති, සඤ්ඤිතස්සනිරොධං පජානන්ති සඤ්ඤිතස්සනිරොධගාමිනීපටිපදං පජානන්ති, විරිසිතස්සං පජානන්ති -පෙ- සතිතස්සං පජානන්ති -පෙ- සමාධිතස්සං පජානන්ති -පෙ- පඤ්ඤිතස්සං පජානන්ති, පඤ්ඤිතස්සමුදයං පජානන්ති, පඤ්ඤිතස්සනිරොධං පජානන්ති, පඤ්ඤිතස්සනිරොධගාමිනීපටිපදං පජානන්ති, තෙ ඛො 'මෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙස්ස උච්ච¹ සමණසමුදානා බ්‍රාහ්මණෙස්ස ච² බ්‍රාහ්මණසමුදානා. තෙ ව පනායසමනොනා සාමඤ්ඤිකස්සා බ්‍රහ්මඤ්ඤිකස්සා උදෙව්චධමෙම සයං අභිඤ්ඤාසප්පිකත්වා උපසමාප්ප විහරන්තිති.

4. 1. 8

දට්ඨබ්බස්සතතං

1692. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්ඤිතස්සං -පෙ- පඤ්ඤිතස්සං. කත්ථ ව භික්ඛවෙ, සඤ්ඤිතස්සං දට්ඨබ්බං: චතුස්ස සොනාපක්ඛිද්ධෙස්ස.³ එත්ථ සඤ්ඤිතස්සං දට්ඨබ්බං. කත්ථ ව භික්ඛවෙ, විරිසිතස්සං දට්ඨබ්බං: චතුස්ස සමුප්පෙධානෙස්ස. එත්ථ විරිසිතස්සං දට්ඨබ්බං. කත්ථ ව භික්ඛවෙ, සතිතස්සං දට්ඨබ්බං: චතුස්ස සතිපට්ඨානෙස්ස. එත්ථ සතිතස්සං දට්ඨබ්බං. කත්ථ ව භික්ඛවෙ, සමාධිතස්සං දට්ඨබ්බං: චතුස්ස ක්කානෙස්ස. එත්ථ සමාධිතස්සං දට්ඨබ්බං. කත්ථ ව භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිතස්සං දට්ඨබ්බං: චතුස්ස අරියසමුදෙස්ස. එත්ථ පඤ්ඤිතස්සං දට්ඨබ්බං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිතස්සානිති.

4. 1. 9

විහරිතස්සතතං

1693. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්ඤිතස්සං -පෙ- පඤ්ඤිතස්සං. කතමඤ්ඤි භික්ඛවෙ, සඤ්ඤිතස්සං, ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සද්ධො ගොති, සද්දහති තථාගතාසං බොධිං: “ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාවරණසමප්පෙහො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී⁴ සත්වා දෙවමනුස්සානං බ්‍රහ්මා භගවා”ති. ඉදං වුවති භික්ඛවෙ, සඤ්ඤිතස්සං.

කතමඤ්ඤි භික්ඛවෙ විරිසිතස්සං: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ආරද්ධාචරියො විහරති, අකුසලානං ධම්මානං පහානාය, කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය⁵ ථාවවා දළහපරකකමො අනිකම්මනධුරො කුසලෙස්ස ධම්මෙස්ස. ඉදං වුවති භික්ඛවෙ, විරිසිතස්සං.

1. සමණෙස්ස වා - සිමු, සි 1, 2

2. බ්‍රාහ්මණෙස්ස වා - සිමු, සි 1, 2

3. සොනාපක්ඛිද්ධෙස්ස - මජ්ඣං, ස්‍යා

4. සාරථී - මජ්ඣං, ස්‍යා

5. උපසාදය - සි 1, 2

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ සද්ධිත්තිය දනිත් ද, සද්ධිත්තිය සමුදය දනිත් ද, සද්ධිත්තිය නිරෝධය දනිත් ද, සද්ධිත්තිය නිරෝධගාමිනිපටිපදාව දනිත් ද, විරිසිත්තිය දනිත් ද ... සතිත්තිය දනිත් ද ... සමාධිත්තිය දනිත් ද ... පඤ්ඤිත්තිය දනිත් ද, පඤ්ඤිත්තිය සමුදය දනිත් ද, පඤ්ඤිත්තිය නිරෝධය දනිත් ද, පඤ්ඤිත්තිය නිරෝධගාමිනි පටිපදාව දනිත් ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහි ත් මහණ යයි සම්මත හ. බමුණන් කෙරෙහිත් බමුණු යයි සම්මත හ. ඒ ඇවැත්නු ද ග්‍රාමණ්‍යාර්ථය ද, බ්‍රහ්මණ්‍යාර්ථය ද, දිවුදුමියෙහි ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි.

4. 1. 8

දට්ඨබ්බ සූත්‍රය

1692. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤිත්තිය යි. මහණෙනි, සද්ධිත්තිය කොහි ලා දන යුතු ද යත්: සිවුසොවත්තභෙහිය. මෙහි ලා සද්ධිත්තිය දන යුතු. මහණෙනි, විරිසිත්තිය කොහි ලා දන යුතු ද යත්: සිවුසම්පදහන්ති ය. මෙහි ලා විරිසිත්තිය දන යුතු. මහණෙනි, සතිත්තිය කොහි ලා දන යුතු ද යත්: සිවුසිව්වත් හි ය. මෙහි ලා සතිත්තිය දන යුතු. මහණෙනි, සමාධිත්තිය කොහි ලා දන යුතු ද යත්: සිවුදහන් හි ය. මෙහි ලා සමාධිත්තිය දන යුතු. මහණෙනි, පඤ්ඤිත්තිය කොහි ලා දන යුතු ද යත්: සිවුඅරිසස් හි ය. මෙහි ලා පඤ්ඤිත්තිය දන යුතු. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි.

4. 1. 9

විහසිග සූත්‍රය

1693. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤිත්තිය යි. මහණෙනි, සද්ධිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු සැදුහැ ඇත්තේ වේ, “ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනු දු අර්භත් හ. සම්මාසම්බුද්ධහ. විජ්ජාවරණ සම්පත්තහ. සුගත්තහ. ලොකචුද්දහ. අනුක්‍ෂරපුරිසදම්මසාරපිහ. දෙවි මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධහ. භගවත්හ” යි තථාගතයන් වහන්සේගේ බුදුබව හදහ යි. මහණෙනි, මේ සද්ධිත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විරිසිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු-අකුසල්දහම් පැහිම පිණිස කුසල්දහම් රැස්කිරීම පිණිස පිරිපුන් වැර ඇත්තේ කුසල්දහම්හි තිර වැර ඇත්තේ දැඩි පැරකුම ඇත්තේ නො බහා තැබූ ධුර ඇත්තේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ විරිසිත්තිය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සතින්ද්‍රියං : ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සතිමා හොති පරමෙන සතිනෙපකෙකන සමනනාගතො චිරතනමි චිරභාසිනමි සරිතා අනුස්සරිතා. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ, සතින්ද්‍රියං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සමාධින්ද්‍රියං : ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො චොක්ඛගාරමච්ඡන්¹ කරිතො ලභති සමාධිං, ලභති විතක්ඛං එකග්ගනං. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ සමාධින්ද්‍රියං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ පඤ්ඤින්ද්‍රියං : ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො පඤ්ඤවා හොති උදයත්ථගාටිනියා පඤ්ඤාය සමනනාගතො, අරියාය නිබ්බේධිකාය සමමාදුක්ඛකතියගාටිනියා. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ පඤ්ඤින්ද්‍රියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤින්ද්‍රියානිති.

4. 1. 10

දුතිය විභවගසුත්තං

1694. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි: කතමානි පඤ්ච : සද්ධින්ද්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤින්ද්‍රියං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සද්ධින්ද්‍රියං: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සද්දො හොති සද්දහති තථාගතස්ස ඛොධිං. “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්දො භගවා”ති. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ සද්ධින්ද්‍රියං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, චිරිඨින්ද්‍රියං : ඉධ භික්ඛවෙ අරියසාවකො ආරඤ්චිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදාය ථාමවා දළාපරක්කමො අනිකම්මනධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. සො අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා² අසමමොසාය භීයොභාවාය දෙපුලලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ, චිරිඨින්ද්‍රියං.

1. වට්ඨසුගාරමච්ඡන් වා - සී 1, 2

2. සමාපත්තියා - සත්ථා

මහණෙනි, සතින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරියවු-
තෙමේ සිහි ඇත්තේ උතුම් බලවත් සිහියෙන් යුතු වූයේ ඉතා පෙර
කරන ලද්ද කියන ලද්ද පවා සිහි කරනුයේ පුනපුනා සිහි කරනු
යේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සතින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමාධිත්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරියවු
නිවන අරමුණු කොට සමාධිය ලබයි. සිත්හි උකහබව ලබයි.
මහණෙනි, මේ සමාධිත්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පඤ්ඤිත්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි
අරියවු පැණ ඇතියේ උදයවාය පිරිසිඳ දක්නා ආයා වූ නිර්වේදයට
සමත් වූ, මැනවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවන නුවණින් යුතු වූයේ වෙයි.
මහණෙනි, මේ පඤ්ඤිත්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මොහු
පසිඳුරෝ යි.

4. 1. 10

දුතිය විභඩ්භ සූත්‍රය

1694. මහණෙනි, මේ ඉදුරෝ පසෙකි. කවර පසෙක්ද යත්:
සද්ධිත්ද්‍රිය ... පඤ්ඤිත්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, සද්ධිත්ද්‍රිය කවරේ ද යත්:
මහණෙනි, මෙහි අරියවු සැදහැත්තේ වෙයි. “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
මෙකැරුණෙකු දු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ, බුද්ධිහ, හගවත් හ යි
තථාගතයන් වහන්සේගේ බුද්ධිබව හඳහයි. මහණෙනි, මේ සද්ධිත්ද්‍රිය යි
කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විරිධිත්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි
අරියවු අකුසල්දහම් පැහිම පිණිස කුසල්දහම් රැස් කිරීම පිණිස
ඇරැඹුණු වැර ඇතියේ කුසල්දහම්හි තිරවැර ඇතියේ දැඩිපැරකුම්
ඇතියේ නොබහා තැබූ වැර ඇතියේ වෙසෙයි. හෙ නූපන් ලාමක
අකුසල්දහම් නොඉපැදීම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර
අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. පදහන් වැර කෙරෙයි. උපන් ලාමක
අකුසල්දහම් පැහිම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර
අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. පදහන් වැර කෙරෙයි. නූපන්
කුසල්දහම් ඉපැත්ම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර
අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. පදහන් වැර කෙරෙයි. උපන්
කුසල්දහම් පැවැත්ම පිණිස නොමුළා බව පිණිස බොහෝ බව පිණිස
විපුලබව පිණිස වැඩිම පිණිස පිරිම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි.
වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. පදහන් වැර කෙරෙයි. මහණෙනි,
මෙය විරිධිත්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සතින්ද්‍රියං : ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සතිමා හොති පරමෙන සතිනෙපකෙකන සමනනාගතො චිරකතමිචි චිරභාසිතමුචි සරිතා අනුස්සරිතා. සො කායෙ කායානුපසස්සි විහරති -පෙ- වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධර්මෙසු ධර්මානුපසස්සි විහරති ආතාපි සමප- ජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, සතින්ද්‍රියං..

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සමාධින්ද්‍රියං : ඉධ භික්ඛවෙ අරියසාවකො වොස්සගාරමුත්ථං කරිත්වා ලහති සමාධිං, ලහති විතතෙස්සකග්ගතං. සො විච්චේච්ච කාමෙහි - විච්ච්ච අකුසලෙහි ධර්මෙහි සවිතකකං සච්චාරං විකෙකජං ප්‍රතිසුඛං පටමජ්ඣානං උපසමපජ්ජ විහරති. විතකකච්චාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියජ්ඣානං -පෙ- තතියජ්ඣානං උපසමපජ්ජ විහරති. සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා සුඛෙඛව සොමනස්සදෙමනස්සානං අකුසලා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙබ්බාසනිපාරිසුද්ධිං චතුස්ථානං උපසමපජ්ජ විහරති. ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, සමාධින්ද්‍රියං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, පඤ්ඤන්ද්‍රියං : ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො පඤ්ඤවා හොති උදයක්ඛාමිනියා පඤ්ඤාය සමනනාගතො අරියාය නිබ්බේධිකාය සම්මාදුක්ඛක්ඛයගාමිනියා. සො 'ඉදං දුක්ඛන්ති' යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛ- නිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපටිපද'ති යථාභූතං පජානාති. ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, පඤ්ඤන්ද්‍රියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානිති.

සුද්ධකවග්ගො පටිමො.

කත්‍රැදෙනා:

සුද්ධකඤ්ච දො ඤානා අරහන්තො පරෙ දුවෙ,
දො සමණා ච දට්ඨබ්බං විහබ්බා අපරෙ දුවෙති.

මහණෙනි, සත්ත්වයා කවරේද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු සිහි ඇතියේ උතුම් බලවත් සිහියෙන් යුතු වූයේ ඉතා පෙර කරන ලද්ද කියන ලද්ද පවා සිහි කරනුයේ පුනපුනා සිහි කරනුයේ වෙයි. හෙ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසෙයි. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ සත්ත්වයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමාධිත්වය කවරේද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු නිවන අරමුණු කොට සමාධිය ලබයි. සිතෙහි එකභව වෙයි. හෙ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල්දහමුත්ගෙන් වෙන් ව ම විතර්ක සහිත විචාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති පළමුවන දෘෂ්ටාන්ත පැමිණ වෙසෙයි. විතර්කවිචාරයන් සන්තිදීමෙන් ... දෙවන දෘෂ්ටාන්ත ... තෙවන දෘෂ්ටාන්ත පැමිණ වෙසෙයි, සුවත් පැහිමෙන් දුකත් පැහිමෙන් පළමු ම සොම්නස් දෙමනසුන්ගේ අස්තඛණ්ඩයෙන් නොදුක් වූ නොසුව වූ මැදහත් බැටින් හා සිහියෙන් හටගත් පිරිසුදුබැව් ඇති සිවු වන දෘෂ්ටාන්ත පැමිණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ සමාධිත්වය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පඤ්ඤිත්වය කවරේද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු පැණැතියේ උදයවාය පිරිසිඳ දන්නා ආයාස වූ නිවේදයට සමත් වූ මැනැවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවන නුවණින් යුතු වූයේ වෙයි. හෙ මේ දුකැයි තතුසේ දනියි. මේ දුකබසමුදය යි තතුසේ දනියි. මේ දුකබනිරෝධය යි තතුසේ දනියි මේ දුකබනිරෝධගාමිණී පටිපදය යි තතුසේ දනියි. මහණෙනි, මේ පඤ්ඤිත්වය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මොහු පසිදුරෝ යි.

පළමුවැනි සුද්ධක වර්ගයයි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

සුද්ධක සූත්‍රය ද සොන සූත්‍ර දෙක ද අනෙක් අරහත්ත සූත්‍ර දෙක ද සමාන සූත්‍ර දෙක ද දට්ඨංගසූත්‍රය ද අනෙක් විභවන සූත්‍ර දෙක ද යි (මුළුල්ල දහයෙකි)යි.

2. මුද්‍රානිර්මාණ

4. 2. 1

පටිලාභසුත්තං

1695. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ච: සද්ධිනද්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිනද්‍රියං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සද්ධිනද්‍රියං: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සද්ධො හොති, සද්දහති තථාගතස්ස බොධිං: “ඉතිපි සො භගවා අරහං සමාසමිබ්බද්ධො -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති. ඉදං චුවචති භික්ඛවෙ, සද්ධිනද්‍රියං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, විරිද්ධිනද්‍රියං: යං බො භික්ඛවෙ, චන්තාරො සම්මප්පධානො ආරක්ඛා විරියං පටිලභති, ඉදං චුවචති භික්ඛවෙ, විරිද්ධිනද්‍රියං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සතිනද්‍රියං: යං බො භික්ඛවෙ, චන්තාරො සතිපට්ඨානො ආරක්ඛා සතිං පටිලභති, ඉදං චුවචති භික්ඛවෙ, සතිනද්‍රියං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සමාධිනද්‍රියං: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො වොස්සගාරමග්ගං කර්ත්වා ලභති සමාධිං, ලභති විඤ්ඤානං ඵකාග්ගං, ඉදං චුවචති භික්ඛවෙ, සමාධිනද්‍රියං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිනද්‍රියං: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො පඤ්ඤවා හොති උදයස්ථගාමිනියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතො අරියාය නිබ්බේධිකාය සමමා දුක්ඛකම්මයගාමිනියා. ඉදං චුවචති භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිනද්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චනද්‍රියානිති.

4. 2. 2

සංඛිතසුත්තං

1696. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ච: සද්ධිනද්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිනද්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චනද්‍රියානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිතං ඉන්ද්‍රියානං සමන්තා පරිපූරණා අරහං හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අනාගාමී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සකදගාමී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සොනාපනො හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි ධම්මානුසාරී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සද්ධානුසාරී හොතිති.

4. 2. 3

දුතිය සංඛිතසුත්තං

1697. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ච: සද්ධිනද්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිනද්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චනද්‍රියානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිතං ඉන්ද්‍රියානං සමන්තා පරිපූරණා අරහං හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අනාගාමී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සකදගාමී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සොනාපනො හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි ධම්මානුසාරී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සද්ධානුසාරී හොති. ඉති බො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියවෙමනතා ඵලවෙමනතා [හොති, ඵලවෙමනතා පුග්ගලවෙමනතා*]ති.

* අයං පාඨො පි 1, 2 පොඤ්ඤානද්‍රියානෙ

2. මුද්‍රානර්ථය

4. 2. 1

පටිලාභ සූත්‍රය

1695. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤාත්තිය යි. මහණෙනි, සද්ධිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු සැදහැනියේ වෙයි. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු අරහත්හ. සමාසම්බුද්ධහ. ... දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධහ. හගවත්හ යි. තථාගතයන් වහන්සේගේ බුද්ධව හඳහයි. මහණෙනි, මේ සද්ධිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, විරිසිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිවුසම්පදහන් ඇරඹ යම් වැරක් පිළිලබා නම් මහණෙනි, මේ විරිසිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සතිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිවුසිව්වන් ඇරඹ යම් සිහියක් පිළිලබා නම් මහණෙනි, මේ සතිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සමාධිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු නිවන අරමුණු කොට සමාධිය ලබා නම් සිතේ එකභංගම ලබා නම් මහණෙනි, මේ සමාධිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, පඤ්ඤාත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු පැහැනියේ උදයවාය පිරිසිදු දන්තා ආයා වූ නිවේදයට සමත් වූ මැනවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවන නුවණින් යුතු වූයේ වේ නම් මහණෙනි, මේ පඤ්ඤාත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මොහු පසිදුරෝ යි.

4. 2. 2

සංකීර්ත සූත්‍රය

1696. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤාත්තිය යි. මහණෙනි, මොහු පසිදුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිදුරන් රැස්කළ බැවින් පිරු බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් ඉදුරන් හෙතු කොට ගෙන අනගැමි වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන් හෙතු කොට ගෙන සෙදගැමි වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන් හෙතු කොට ගෙන සෝවන් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන් හෙතු කොට ගෙන ධම්මානුසාරී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන් හෙතු කොට ගෙන සද්ධානුසාරී වේ යි.

4. 2. 3

දුතිය සංකීර්ත සූත්‍රය

1697. මහණෙනි, මේ ඉදුරෝ පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤාත්තිය යි. මහණෙනි, මොහු පසිදුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිදුරන් ස්වාරෙන් පිරිපුන් බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් ඉදුරන්ගෙන් අනගැමි වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සෙදගැමි වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සෝවන් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් ධම්මානුසාරී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සද්ධානුසාරී වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ ඉන්ද්‍රියනානාකයෙන් ඵලනානාකය ද [ඵලනානාකයෙන් පුඤ්ඤනානාකය ද] වේ යි.

4. 2. 4

තතිය සඤ්චිකප්පකං

1698. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්චිත්‍රියං -පෙ- පඤ්චිත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චිත්‍රියානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමන්තා පරිපූරණා අරහං හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අනාගාමී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සකදගාමී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සොනාපනො හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි ධම්මානුසාරී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සඤ්චානුසාරී හොති. ඉති බො භික්ඛවෙ, පරිපූරං පරිපූරකාරී ආරාධෙති. පදෙසං පදෙසකාරී ආරාධෙති. අවඤ්ඤානිකෙවාහං භික්ඛවෙ, පඤ්චිත්‍රියානි වද්දීති.

4. 2. 5

විසාරසුත්තං

1699. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්චිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චිත්‍රියානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමන්තා පරිපූරණා අරහං හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අනාරා පරිනිබ්බායි හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි උපහව පරිනිබ්බායි හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අසඤ්චාර පරිනිබ්බායි හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සසඤ්චාරපරිනිබ්බායි හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි උඤ්ඤානො හොති අකනිට්ඨගාමී. තතො මුද්‍රතරෙහි සකදගාමී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සොනාපනො හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි ධම්මානුසාරී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සඤ්චානුසාරී හොති.

4. 2. 6

දුතිය විසාරසුත්තං

1700. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්චිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චිත්‍රියානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමන්තා පරිපූරණා අරහං හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අනාරාපරිනිබ්බායි හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි උපහවපරිනිබ්බායි හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අසඤ්චාර පරිනිබ්බායි හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සසඤ්චාරපරිනිබ්බායි හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි උඤ්ඤානො හොති අකනිට්ඨගාමී. තතො මුද්‍රතරෙහි සකදගාමී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සොනාපනො හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි ධම්මානුසාරී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සඤ්චානුසාරී හොති. ඉති බො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියවෙමනනා ඵලවෙමනනා හොති ඵලවෙමනනා පුග්ගලවෙමනනානි.

4. 2. 4

තනියසඬබිතක සූත්‍රය

1698. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඬ්ඛිතද්‍රිය ... පඤ්ඤාද්‍රිය යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් මුළුමනින් පිරිපුන් බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මෘදු ඉඳුරන්ගෙන් අනගුමී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සෙදගුමී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සෝවන් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් ධම්මානුසාරී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සඬානුසාරී වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පිරිපුන් රහත්මහ කරන්නේ රහත්බව සපයයි. පෙදෙස් වූ යට තුන්මහ කරන්නේ යට තුන් පල සපයයි. මහණෙනි, පසිඳුරෝ නො ම වදහයි මම කියමිනි.

4. 2. 5

විඝාර සූත්‍රය

1699 මහණෙනි; මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඬ්ඛිතද්‍රිය ... පඤ්ඤාද්‍රිය යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් මුළුමනින් පිරිපුන් බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් ඉඳුරන්ගෙන් (ආයු මැද නොයික්මවා) අතර කෙලෙස් පිරිනිවනින් පිරිනිවෙනසුලු හෙවත් රහත්වනසුලු වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් (ආයු මැද ඉක්මවා) කෙලෙස් පිරිනිවනින් පිරිනිවෙනසුලු වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් පියෝ නැති ව (යුවසේ) කෙලෙස් පිරිනිවනින් පිරිනිවෙනසුලු වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් පියෝ ඇති ව (දුකසේ) කෙලෙස් පිරිනිවනින් පිරිනිවෙනසුලු වෙයි. එයට වඩා මොළොක්වුවන්ගෙන් අකනිටා යනසුලු උඤාංසොතයෙක් හෙවත් අවිහයෙහි පටන් සිවුබඹලොව උපදින්නෙක් වෙයි. එයට වඩා මොළොක්වුවන්ගෙන් සෙදගුමී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සෝවන් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් ධම්මානුසාරී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සඬානුසාරී වේ යි.

4. 2. 6

දුතිය විඝාර සූත්‍රය

1700. මහණෙනි, මේ ඉඳුරෝ පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඬ්ඛිතද්‍රිය ... පඤ්ඤාද්‍රිය යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් මුළුමනින් පිරිපුන් බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මෘදු වුවන්ගෙන් අනතරාපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් උපහව්වපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් අසඬාරපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සසඬාරපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් අකනිට්ඨගාමී උඤාංසොත වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සකදගාමී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සොනාපක්ඛ වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් ධම්මානුසාරී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සඬානුසාරී වේ. මහණෙනි, මෙසේ ඉන්ද්‍රියනානාකයෙන් ඵලනානාකය ද ඵලනානාකයෙන් පුද්ගලනානාකය ද වේ යි.

4. 2. 7

තනිය විචාරයුක්තං

1701. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිත්‍රියානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමත්තා පරිපූරණා අරහං භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අනාරාපරිනිබ්බායි භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි උපහව්වපරිනිබ්බායි භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අසඤ්චාර-පරිනිබ්බායි භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සසඤ්චාරපරිනිබ්බායි භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි උභංසොතො භොති අකනිට්ඨගාමී. තතො මුද්‍රතරෙහි සකදගාමී භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සොතාපතොතො භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි ධම්මානුසාරී භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සද්ධානුසාරී භොති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ, පරිපූරං පරිපූරකාරි ආරාධෙති. පදෙසං පදෙසකාරි ආරාධෙති. අවඤ්ඤානිකෙව්වාහං භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිත්‍රියානි වදමීති.

4. 2. 8

පටිපත්තයුක්තං

1702. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිත්‍රියානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමත්තා පරිපූරණා අරහං භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අරහත්තඵලසච්ඡිකිරියාය පටිපතොතො භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අනාගාමී භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අනාගාමීඵලසච්ඡිකිරියාය පටිපතොතො භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සකදගාමී භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සකදගාමීඵලසච්ඡිකිරියාය පටිපතොතො භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සොතාපතොතො භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සොතාපත්තඵලසච්ඡිකිරියාය පටිපතොතො භොති. යස්ස ඛො භික්ඛවෙ, ඉමානි පඤ්ඤිත්‍රියානි සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං නාස්සී, නමහං බාහිරො පුට්ඨජනපසෙබ්බං ධීරොති වදමීති.

4. 2. 7

තත්ත්ව විකාර සූත්‍රය

1701. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිඤ්ඤා ... පඤ්ඤාඤ්ඤා යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් මුළුමනින් පිරිපුන් බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අනාරාමපරිනිබ්බායී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් උපහතපරිනිබ්බායී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අසඤ්ඤාපරිනිබ්බායී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සසඤ්ඤාපරිනිබ්බායී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අකනිට්ඨගාමී උද්ධංගොක්ත වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සකදගාමී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සොනාපක වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් ධම්මානුසාරී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සද්ධානුසාරී වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පිරිපුන් රහත්මහ කරන්නේ රහත්බව සපය යි, යට තුන්මහ කරන්නේ යට තුන්පල සපය යි. මහණෙනි, පසිඳුරෝ නොම වදහයි මම කියමි යි.

4. 2. 8

පටිපත්ත සූත්‍රය

1702. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිඤ්ඤා ... පඤ්ඤාඤ්ඤා යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් මුළුමනින් පිරිපුන් බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් රහත්පල පසක් කරනු වස් පිළිපන්නේ වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අනගාමී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අනගාමීපල පසක් කරනු වස් පිළිපන්නේ වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සෙදගාමී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සෙදගාමීපල පසක් කරනු වස් පිළිපන්නේ වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සෝවන් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සෝවන්පල පසක් කරනු වස් පිළිපන්නේ වෙයි. මහණෙනි, යමකුට මේ පසිඳුරෝ මුළුමනින් සියලු අයුරින් නැද්ද, හෙතෙමේ බැහැර වූ පුහුණත් පසෙහි සිටියේ ය යි මම කියමි යි.

4. 2. 9

සමපනනසුත්තං

1703. අථ ඛො අඤ්ඤානරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසසංකම්
 -පෙ- එකමනාං නිසිකොනා ඛො සො භික්ඛු හගවනාං එතදවොච:
 “ඉන්ද්‍රියසමපනො ඉන්ද්‍රියසමපනො”ති හනොන චුවචති, කිත්තාවතා නු
 ඛො හනොන, ඉන්ද්‍රියසමපනො හොතිති? ඉධ භික්ඛු, භික්ඛු සඤ්ඤියං
 භාවෙති උපසමගාමී. සමෙඛාධගාමී. -පෙ- පඤ්ඤියං භාවෙති
 උපසමගාමී. සමෙඛාධගාමී. එත්තාවතා ඛො භික්ඛු, ඉන්ද්‍රියසමපනො
 හොතිති.

4. 2. 10

ආසවකියසුත්තං

1704. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්ඤියං
 -පෙ- පඤ්ඤියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤියානි. ඉමෙසං
 ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතා ඛුලිකතතා භික්ඛු
 ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්ති. පඤ්ඤාවිමුත්ති. දිට්ඨං ධම්මං
 සයං අභිඤ්ඤාසංචිකකා උපසමපජ්ජ විහරතිති.

මුද්දකරවගෙගා දුතියො.

තත්‍රඥානං:

පටිලාභො නිසංඛින්නා විජාරා අපරෙ තයො
 පටිපනො ව සමපනො දසමො ආසවකියොති.

4. 2. 9

සම්පන්න සූත්‍රය

1703. ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය ... එකත්පස් ව හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය. වගන්ස, ඉන්ද්‍රියසම්පන්නය ඉන්ද්‍රියසම්පන්නය යි කියනු ලැබේ. වගන්ස, කෙනෙකින් ඉන්ද්‍රියසම්පන්න වේද යි? මහණ, මෙහි මහණතෙමේ කෙලෙස් සංහිදීමට පමුණුවනසුලු සිවුමහනැණ පිළිවිදීමට පමුණුවනසුලු සඬිඤ්ඤා වඩයි ... කෙලෙස් සංහිදවීමට පමුණුවනසුලු සිවුමහනැණ පිළිවිදීමට පමුණුවනසුලු පඤ්ඤාඤ්ඤා වඩයි. මහණ මෙනෙකින් ඉන්ද්‍රියසම්පන්න (-පිරිසුන් ඉඳුරන් ඇත්තේ) වේ යි.

4. 2. 10

ආසවකය සූත්‍රය

1704. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඬිඤ්ඤා ... පඤ්ඤාඤ්ඤා යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහණ තෙමේ ආසුරයන් ස්‍යය කිරීමෙන් අනාසුර වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥාවත් දිට්‍ඨද්ධියෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ඵයට පැමිණ වෙසේ යි.

දෙවෙනි මුද්‍රාකර වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පටිලාභ සූත්‍රය, සංඛික්ඛන සූත්‍ර තුන ය, අනෙක් විකාර සූත්‍ර තුන ය, පටිපන්නසම්පන්නසූත්‍ර දෙක ය. දශවන ආසවකයසූත්‍ර ය යි දශසූත්‍රානත කෙනෙකි යි.

පුනර්භවස්සත්තං

4. 3. 2

ဒီဗီသီဗာဠိယဗျာဏံ။

4. 3. 3

ရဲကန်တိုက် ယဇ္ဇကံ။

1. යාවකිවසඳොහං - මජ්ඣං, සත්ථා

3. ඡළින්ද්‍රිය වර්ගය

4.3. 1

පුනර්භව සූත්‍රය

1705. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: ස්ප්‍රියය ... පඤ්ඤාන්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, මම යම්කාක් මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයයන් අසන්නමයන් ආස්වාදයන් නිසංසරණයන් තතුසේ නො දන්නෙමි ද, මහණෙනි, ඒකාක් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෙව්හි මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි අනුකාර වූ සමාසමොධිය (=බුද්ධිය) අවබෝධ කෙළෙමැ යි නො ම පිළිණ කෙළෙමි. මහණෙනි, මම යම් කලෙක මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයයන් අසන්නමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිසංසරණයන් තතුසේ දන්නෙමි ද, මහණෙනි, එකල්හි මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෙව්හි මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි අනුකාර වූ සමාසමොධිය අවබෝධ කෙළෙමැ යි පිළින කෙළෙමි. මට පස්විකුම්භාණ ද පහළ විය. මාගේ අරහත්ඵලවිමුක්තිය නො සැලේ (නො පිරිහේ). මේ අන්තිම ඉපැදීම යි. දැන් පුනර්භවයෙක් නැතැ යි.

4. 3. 2

පීචිතින්ද්‍රිය සූත්‍රය

1706. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය තුනකි. කවර තුනෙක් ද යත්: ඉන්ද්‍රිය පුරිසින්ද්‍රිය පීචිතින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, මොහු තුන් ඉඳුරෝ යි.

4. 3. 3

අඤ්ඤාන්ද්‍රිය සූත්‍රය

1707. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය තුනකි. කවර තුනෙක් ද යත්, අනඤ්ඤානඤ්ඤාසාමිතින්ද්‍රිය, අඤ්ඤාන්ද්‍රිය, අඤ්ඤාතාවින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, මොහු තුන් ඉඳුරෝ යි:

4. 3. 4

එකබ්ථිසුත්තං

1708. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤාත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාත්‍රියානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමත්තා පරිපූරතො අරහං හොති. තතො මුද්දතරෙහි අන්තරා පරිනිබ්බායි හොති. තතො මුද්දතරෙහි උපහච්චපරිනිබ්බායි හොති. තතො මුද්දතරෙහි අසංඛාර පරිනිබ්බායි හොති. තතො මුද්දතරෙහි සසංඛාරපරිනිබ්බායි හොති. තතො මුද්දතරෙහි උද්ධංසොතො හොති අකනිධංගාමී. තතො මුද්දතරෙහි සකදගාමී හොති. තතො මුද්දතරෙහි එකබ්ථි හොති. තතො මුද්දතරෙහි කොලංකොලො හොති. තතො මුද්දතරෙහි සත්තකඛතභූපරමො¹ හොති. තතො මුද්දතරෙහි ධම්මානුසාරී හොති. තතො මුද්දතරෙහි සද්ධානුසාරී හොතිති.

4. 3. 5

සුද්ධකසුත්තං

1709. ජයිමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි ඡ: වක්ඛුත්‍රියං සොනිත්‍රියං සානිත්‍රියං ජිවිතිත්‍රියං කායිත්‍රියං මනිත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, ඡ ඉන්ද්‍රියානිති.

4. 3. 6

සොතාපනනසුත්තං

1710. ජයිමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි ඡ: වක්ඛුත්‍රියං -පෙ- මනිත්‍රියං. යතො බො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඉමෙසං ඡන්තං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසංසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නික්ඛරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සොතාපනෙනා අවිනිපාතධම්මො නියතො සමෙබ්බාධිපරායණොති.

4. 3. 7

අරහනසුත්තං

1711. ජයිමානි භික්ඛවෙ; ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි ඡ: වක්ඛුත්‍රියං -පෙ- මනිත්‍රියං. යතො බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉමෙසං ඡන්තං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසංසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නික්ඛරණඤ්ඤා යථාභූතං විදිත්වා අනුපාද විමුක්තො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහං ඛිණ්ණසම්මො වුසිත්ථවා කතකරණියො ඕභිතභාරො අනුපපන්න- සද්දත්වා පරිකම්භෙහවසංඤ්ඤාපත්තො සමුද්දඤ්ඤාවිමුක්තොති.

1. සත්තකඛතභූ පරමො - සාග

4. 3. 4

එකබීජී සූත්‍රය

1708. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පයෙකි. කවර පයෙක් ද යත්: සද්ධිඡුය ... පඤ්ඤාඡුය යි, මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ ය. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් මුළුමනින් පිරිපුන් බැවින් රහත් වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අනාරාපරිනිබ්බායී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් උපහංචපරිනිබ්බායී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අසංඛාරපරිනිබ්බායී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සසංඛාරපරිනිබ්බායී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අකනිට්ඨංගාමී උභංසොත වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සකදගාමී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් ඒකබීජී (=එක් පිළිසඳක් ඇත්තේ) වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් කොලංකොල (=දෙතුන් පිළිසඳක් ඇත්තේ) වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සත්තකකතුපරම (=සත්වන පිළිසඳ කෙළවරකොට ඇත්තේ) වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් ධම්මානුසාරී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සද්ධානුසාරී වේ යි.

4. 3. 5

සුඛක සූත්‍රය

1709. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය සයෙකි. කවර සයෙක් ද යත්: වක්ඛුඡුය සොතිඡුය සාතිඡුය ජිවහිඡුය කායිඡුය මනිඡුය යි. මහණෙනි, මොහු සඉදුරෝ යි.

4. 3. 6

සොතාපන්න සූත්‍රය

1710. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය සයෙකි. කවර සයෙක් ද යත්: වක්ඛුඡුය ... මනිඡුය යි. මහණෙනි, යම් කලෙක අරිසවු මේ සසිඳුරන්ගේ සමුදයන් අස්තගමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිසසරණයන් තතුසේ දැන ද, මහණෙනි, මේ අරිසවු සිවුඅපාති නොහෙන සැහැවි ඇති නියත වූ මතු තුන්මහ නමැති සමෙකායිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් පුභුල් යි කියනු ලැබේ යි.

4. 3. 7

අරහත්ත සූත්‍රය

1711. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය සයෙකි. කවර සයෙක් ද යත්: වක්ඛුඡුය ... මනිඡුය යි. මහණෙනි, යම්කලෙක මහණ මේ සසිඳුරන්ගේ සමුදයයන් අස්තගමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිසසරණයන් තතුසේ දැන උපාදාන රහිත ව වීදුනේ වේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ ස්වය කළ ආසුව ඇති වැස නිම වූ බඹසර ඇති කළ සිවුමහ කටයුතු ඇති බහා තැබූ කෙලෙස් බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණි ස්වාසීය ඇති ස්වය කළ හවසංයෝජන ඇති මැනවින් දැන වීදුණු රහතැයි කියනු ලැබේ යි.

4. 3. 8

බුද්ධසුත්තං

1712. ඡයිමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි කතමානි ඡ; වකඛුන්ද්‍රියං -පෙ- මනින්ද්‍රියං. යාවනිවාහං භික්ඛවෙ, ඉමෙසං ඡන්තං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං නාබ්භාඤ්ඤාසිං -පෙ- ඤ්ඤාඤ්ඤා පන මෙ දස්සනං උදපාදී. අකුප්පා මෙ චෙතොවිමුක්ති. අයමන්තිමා ඡාති. නත්ථිද්දති පුනබ්භවොති.

4. 3. 9

සමණබ්‍රාහ්මණසුත්තං

1713. ඡයිමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි ඡ; වකඛුන්ද්‍රියං -පෙ- මනින්ද්‍රියං. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙසං ඡන්තං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං නප්පජානන්ති -පෙ- පජානන්ති -පෙ- සයං අභිඤ්ඤාසංචිතකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්තිති.

4. 3. 10

දුතිය සමණබ්‍රාහ්මණසුත්තං

1714. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා වකඛුන්ද්‍රියං නප්පජානන්ති, වකඛුන්ද්‍රියසමුදයං නප්පජානන්ති, වකඛුන්ද්‍රියනිරෝධං නප්පජානන්ති, වකඛුන්ද්‍රියනිරෝධගාමීනිපටිපදං නප්පජානන්ති. සොතින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති -පෙ- සාතින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති -පෙ- ජිව්හින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති -පෙ- කායින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති -පෙ- මනින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති, මනින්ද්‍රියසමුදයං නප්පජානන්ති, මනින්ද්‍රියනිරෝධං නප්පජානන්ති, මනින්ද්‍රියනිරෝධගාමීනිපටිපදං නප්පජානන්ති -පෙ- පජානන්ති -පෙ- සයං අභිඤ්ඤා සංචිතකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්තිති.

ඡළින්ද්‍රියවග්ගො තතිසො.

කත්තුඥානං:

පුනබ්භවො පිටිතඤ්ඤා එකබ්ථි ව සුද්ධං,
සොකාපග්ගො'රහං බුද්ධො දොව ව සමණබ්‍රාහ්මණාති.

4. 3. 8

බුද්ධ සූත්‍රය

1712. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය සයෙකි. කවර සයෙක් ද යත්: වක්ඛන්ද්‍රිය ... මනිත්‍රිය යි. මහණෙනි, මම යම්තාක් මේ සඉදුරන්ගේ සමුදයයන් අස්තගමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිසසරණයන් තතුසේ නො දන්නෙමි ද ... මට පස්විකුම නැණ ද පහළ විය. මාගේ අර්හත්ඵල විමුක්තිය නො සැලේ. මේ කෙළවර ඉපැදීම ය. දැන් පුනර්භවයෙක් නැතැ යි.

4. 3. 9

සමණබ්‍රාහ්මණ සූත්‍රය

1713. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය සයෙකි. කවර සයෙක් ද යත්: වක්ඛන්ද්‍රිය ... මනිත්‍රිය යි. මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයයන් අස්තගමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිසසරණයන් තතුසේ නො දනිත් ද ... දනිත් ද ... තුමු වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි.

4. 3. 10

දුතිය සමණබ්‍රාහ්මණ සූත්‍රය

1714. මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ වක්ඛන්ද්‍රියය නො දනිත්ද, වක්ඛන්ද්‍රිය සමුදය නො දනිත්ද, වක්ඛන්ද්‍රිය නිරෝධය නො දනිත්ද, වක්ඛන්ද්‍රිය නිරෝධගාමිනිපටිපදාව නො දනිත්ද, සොනිත්‍රිය නො දනිත්ද ... සානිත්‍රිය නො දනිත් ද ... ජිව්හිත්‍රිය නො දනිත් ද ... කායිත්‍රිය නො දනිත්ද ... මනිත්‍රිය නො දනිත්ද, මනිත්‍රිය සමුදය නො දනිත්ද, මනිත්‍රිය නිරෝධය නො දනිත් ද, මනිත්‍රිය නිරෝධගාමිනිපටිපදාව නො දනිත්ද ... දනිත්ද ... තුමු වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි.

තෙවැනි ඡළිත්‍රියවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පුනඛ්‍යව, ජිව්හිත්‍රිය, අක්කඤ්ඤිය, එකඛිථි, සුද්ධක, සොනාපනත, අරහතත, බුද්ධ යි සූත්‍ර අටෙක් ද සමණබ්‍රාහ්මණ සූත්‍ර දෙකෙක් ද වෙති යි.

4. සුඛිනද්‍රියවග්ගො

4. 4. 1

සුඛධකසුත්තං

1715. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සුඛින්ද්‍රියං දුක්ඛින්ද්‍රියං සොමනස්සින්ද්‍රියං දොමනස්සින්ද්‍රියං උපෙක්ඛින්ද්‍රියං, ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානිති.

4. 4. 2

සොකාපන්නසුත්තං

1716. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සුඛින්ද්‍රියං දුක්ඛින්ද්‍රියං සොමනස්සින්ද්‍රියං දොමනස්සින්ද්‍රියං උපෙක්ඛින්ද්‍රියං. යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අක්ඛගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදිනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති, අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සොකාපන්නො අවච්ඡිපාතධම්මො නියතො සංකොධිපරායණොති.

4. 4. 3

අරහන්නසුත්තං

1717. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සුඛින්ද්‍රියං -පෙ- උපෙක්ඛින්ද්‍රියං. යතො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අක්ඛගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදිනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං විදිත්වා අනුපාදා විමුක්තො හොති. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහං ඛිණ්ණසම්මො වුසිත්වා කතකරණියො ඔභිතභාරො අනුප්පන්න-සද්දෙවා පරික්ඛණ්ණභවසංයොජනො සම්මෙදඤ්ඤා විමුක්තොති.

4. සුඛින්ද්‍රිය චර්ගය

4. 4. 1

සුඛක සූත්‍රය

1715. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය දුක්ඛින්ද්‍රිය සොමනස්සින්ද්‍රිය දෙමනස්සින්ද්‍රිය උපෙකක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි.

4. 4. 2

සොත සූත්‍රය

1716. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය දුක්ඛින්ද්‍රිය සොමනස්සින්ද්‍රිය දෙමනස්සින්ද්‍රිය උපෙකක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම් කලෙක අරියවු තෙමේ මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයන් අස්තමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිෂ්සරණයන් තතු සේ දනී ද, මහණෙනි, මේ අරියවු තෙමේ සිවුඅපායෙහි නො හෙතසුලු නියත වූ සංකොධිය පිහිට කොට ඇති සෝචන් යි කියනු ලැබේ යි.

4. 4. 3

අරහන්ත සූත්‍රය

1717. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය ... උපෙකක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයයන් අස්තමයන් ආස්වාදයන්, ආදීනවයන් නිෂ්සරණයන් තතුසේ දැන මිදුණේ වේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ ඝෂය කළ ආසුව ඇති වැය නිම වූ බබ්බර ඇති කළ කටයුතු ඇති බහා තැබූ බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණි ස්වාකී ඇති සහමුලින් ඝෂය වූ භවසංයෝජන ඇති මැනවින් දැන මිදුණු රහතැ යි කියනු ලැබේ යි.

4. 4. 4

සමණබ්බාහමණසුත්තං

1718. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සුඛින්ද්‍රියං -පෙ- උපෙක්ඛින්ද්‍රියං. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසංසාදඤ්ඤා ආදිනවඤ්ඤා විඤ්ඤා රණඤ්ඤා යථාභූතං නප්පජානන්ති -පෙ- පජානන්ති -පෙ- සයං අභිඤ්ඤාසම්මකතො උපසම්පජ්ජ විහරන්තිති.

4. 4. 5

දුක්ඛිය සමණබ්බාහමණසුත්තං

1719. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සුඛින්ද්‍රියං -පෙ- උපෙක්ඛින්ද්‍රියං. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සුඛින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති, සුඛින්ද්‍රියසමුදයං නප්පජානන්ති, සුඛින්ද්‍රියනිරෝධං නප්පජානන්ති, සුඛින්ද්‍රියනිරෝධගාමිනිපටිපදං නප්පජානන්ති. දුක්ඛින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති -පෙ- සොමනස්සින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති -පෙ- දෙමනස්සින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති -පෙ- උපෙක්ඛින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති. උපෙක්ඛින්ද්‍රියං සමුදයං නප්පජානන්ති උපෙක්ඛින්ද්‍රියනිරෝධං නප්පජානන්ති, උපෙක්ඛින්ද්‍රියනිරෝධගාමිනිපටිපදං නප්පජානන්ති -පෙ- පජානන්ති -පෙ- සයං අභිඤ්ඤාසම්මකතො උපසම්පජ්ජ විහරන්තිති.

4. 4. 6

විහරිගසුත්තං

1720. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සුඛින්ද්‍රියං -පෙ- උපෙක්ඛින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සුඛින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං සුඛං, කායිකං සාතං කායසම්මස්සජං සුඛං සාතං වෙද්ධිතං, ඉදං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, සුඛින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, දුක්ඛින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං දුක්ඛං කායිකං අසාතං කායසම්මස්සජං දුක්ඛං අසාතං වෙද්ධිතං, ඉදං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, දුක්ඛින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සොමනස්සින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, චේතසිකං සුඛං චේතසිකං සාතං මනෝසම්මස්සජං සුඛං සාතං වෙද්ධිතං, ඉදං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, සොමනස්සින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, දෙමනස්සින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, චේතසිකං දුක්ඛං චේතසිකං අසාතං මනෝසම්මස්සජං දුක්ඛං අසාතං වෙද්ධිතං, ඉදං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, දෙමනස්සින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං වා චේතසිකං වා නෙව සාතං නාසාතං වෙද්ධිතං, ඉදං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චින්ද්‍රියානීති.

4. 4. 4

සමණධ්‍යාත්මණ සූත්‍රය

1718. මහණෙනි, ථෙ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය ... උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ථෙ පසිදුරන්ගේ සමුදයන් අස්නගමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිෂ්සරණයන් හතු යේ නො දනිත්ද ... දනිත්ද ... තුමු වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි.

4. 4. 5

දුක්ඛ සමණධ්‍යාත්මණ සූත්‍රය

1719. මහණෙනි, ථෙ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය ... උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ සුඛින්ද්‍රිය නො දනිත් ද. සුඛින්ද්‍රියසමුදයය නො දනිත් ද සුඛින්ද්‍රියනිරෝධය නො දනිත් ද සුඛින්ද්‍රියනිරෝධ-ගාමිනිපටිපදාව නො දනිත් ද දුක්ඛින්ද්‍රිය නො දනිත් ද ... සොමනස්සින්ද්‍රිය නො දනිත් ද ... දෙවනස්සින්ද්‍රිය නො දනිත් ද ... උපෙක්ඛින්ද්‍රිය නො දනිත්ද...උපෙක්ඛින්ද්‍රියසමුදය නො දනිත්ද...උපෙක්ඛින්ද්‍රියනිරෝධය නො දනිත් ද... උපෙක්ඛින්ද්‍රියනිරෝධගාමිනිපටිපදාව නො දනිත් ... දනිත් ... තුමු වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි.

4. 4. 6

විහරිත සූත්‍රය

1720. මහණෙනි, ථෙ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය ... උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, සුඛින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, කායප්‍රසාදය වස්තු කොට ඇති සුව වූ කායප්‍රසාදය වස්තු කොට ඇති මිහිරි වූ කාපහසින් හටගත් සුව වූ මිහිරි වූ යම් වේදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, ථෙ සුඛින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, දුක්ඛින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, කායප්‍රසාදය වස්තු කොට ඇති දුක් වූ කායප්‍රසාදය වස්තු කොට ඇති අමිහිරි වූ කාපහසින් හටගත් දුක් වූ අමිහිරි වූ යම් වේදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, ථෙ දුක්ඛින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සොමනස්සින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිත පිළිබඳ සුව වූ සිත පිළිබඳ මිහිරි වූ මනපහසින් හටගත් සුව වූ මිහිරි වූ යම් වේදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, ථෙ සොමනස්සින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, දෙමනස්සින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිත පිළිබඳ දුක් වූ සිත පිළිබඳ අමිහිරි වූ මනපහසින් හටගත් දුක් වූ අමිහිරි වූ යම් වේදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, ථෙ දෙමනස්සින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, උපෙක්ඛින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, වක්‍ර සොහ සාන ජිව්හාප්‍රසාද වස්තු කොට ඇත්තා වූ හෝ සිත පිළිබඳ වූ හෝ නො ම මිහිරි වූත් නොම අමිහිරි වූත් යම් වේදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, ථෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මොහු පසිදුරෝ යි.

4. 4. 7

දුතිය විභඩගසුත්තං

1721. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි කතමානි පඤ්ඤා: සුඛින්ද්‍රියං -පෙ- උපෙකඛින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සුඛින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං සුඛං කායිකං සානං කායසම්පූර්ණං සුඛං සානං වෙදයිතං, ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, සුඛින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, දුක්ඛින්ද්‍රියං: -පෙ- කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, උපෙකඛින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං වා චේතසිකං වා නෙව සානං නාසානං වෙදයිතං, ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, උපෙකඛින්ද්‍රියං. තත්‍ර භික්ඛවෙ යඤ්ඤා සුඛින්ද්‍රියං යඤ්ඤා සොමනස්සින්ද්‍රියං සුඛා සා වේදනා දට්ඨංඛා. යඤ්ඤා දුක්ඛින්ද්‍රියං යඤ්ඤා දෙමනස්සින්ද්‍රියං තත්‍ර භික්ඛවෙ, දුක්ඛා සා වේදනා දට්ඨංඛා. තත්‍ර භික්ඛවෙ, යථිදං¹ උපෙකඛින්ද්‍රියං අදුක්ඛමසුඛා සා වේදනා දට්ඨංඛා. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාන්ද්‍රියානීති.

4. 4. 8

තතිය විභඩගසුත්තං

1722. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සුඛින්ද්‍රියං -පෙ- උපෙකඛින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සුඛින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං සුඛං, කායිකං සානං, කායසම්පූර්ණං සුඛං සානං වෙදයිතං, ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, සුඛින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ දුක්ඛින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං දුක්ඛං කායිකං අසානං, කායසම්පූර්ණං දුක්ඛං අසානං වෙදයිතං, ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සොමනස්සින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, චේතසිකං සුඛං චේතසිකං සානං මනෝසම්පූර්ණං සුඛං සානං වෙදයිතං. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, සොමනස්සින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, දෙමනස්සින්ද්‍රියං: යඤ්ඤා භික්ඛවෙ, චේතසිකං දුක්ඛං චේතසිකං අසානං මනෝසම්පූර්ණං දුක්ඛං අසානං වෙදයිතං. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, දෙමනස්සින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, උපෙකඛින්ද්‍රියං. යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං වා චේතසිකං වා නෙවසානං නාසානං වෙදයිතං, ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, උපෙකඛින්ද්‍රියං.

4. 4. 7

දුතිය විභසිත සූත්‍රය

1721. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය ... උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, සුඛින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, කායප්‍රසාදය වස්තු කොට ඇති සුව වූ කායප්‍රසාදය වස්තු කොට ඇති මිහිරි වූ කාපහසින් හටගත් සුව වූ මිහිරි වූ යම් වෙදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, මෙය සුඛින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, දුක්ඛින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: ... මහණෙනි, උපෙක්ඛින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, වක්ඛු සොන සාන ජිව්හාප්‍රසාදවාස්තුක වූ හෝ වෛතසික වූ හෝ නො ම මිහිරි වූ න් නො ම අමිහිරි වූ න් යම් වෙදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, මේ උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එහි යම් සුඛින්ද්‍රියයකුත් යම් සොමනස්සින්ද්‍රියයකුත් වේ නම් එය සුවවෙදනා යි දැක්කයුතු. මහණෙනි, එහි යම් දුක්ඛින්ද්‍රියයකුත් යම් දෙමනස්සින්ද්‍රියයකුත් වේ නම් එය දුක් වෙදනා යි දැක්කයුතු. මහණෙනි, එහි යම් මේ උපෙක්ඛින්ද්‍රියයෙක් වේ නම් එය නොදුක් නොසුවවෙදනා යි දැක්කයුතු. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි.

4. 4. 8

තතිය විභසිත සූත්‍රය

1722. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය ... උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, සුඛින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, කායප්‍රසාදවාස්තුක සුව වූ කායප්‍රසාදවාස්තුක මිහිරි වූ කාපහසින් හටගත් සුව වූ මිහිරි වූ යම් වෙදනාවක් වේ නම් මහණෙනි, මේ සුඛින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, දුක්ඛින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, කායප්‍රසාදවාස්තුක දුක් වූ කායප්‍රසාදවාස්තුක අමිහිරි වූ කාපහසින් හටගත් දුක් වූ අමිහිරි වූ යම් වෙදනාවක් වේ නම් මහණෙනි, මේ දුක්ඛින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සොමනස්සින්ද්‍රියය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිත පිළිබඳ සුව වූ සිත පිළිබඳ මිහිරි වූ මනපහසින් හටගත් සුව වූ මිහිරි වූ යම් වෙදනාවක් වේ නම් මහණෙනි, මේ සොමනස්සින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, දෙමනස්සින්ද්‍රියය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිත පිළිබඳ දුක් වූ සිත පිළිබඳ අමිහිරි වූ මනපහසින් හටගත් දුක් වූ අමිහිරි වූ යම් වෙදනාවක් වේ නම් මහණෙනි, මේ දෙමනස්සින්ද්‍රියය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, උපෙක්ඛින්ද්‍රියය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, වක්ඛුරාදිවතුප්‍රසාදවාස්තුක වූ හෝ වෛතසික වූ හෝ නො ම මිහිරි වූ න් නො ම අමිහිරි වූ න් යම් වෙදනාවක් වේ නම් මහණෙනි, මේ උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ.

නු භික්ඛවෙ, යඤ්චි සුඛිත්ථිං යඤ්චි සොමනස්සිත්ථිං සුඛා සා වෙදනා දට්ඨංඛා. නු භික්ඛවෙ, යඤ්චි දුක්ඛිත්ථිං යඤ්චි දෙමනස්සිත්ථිං දුක්ඛා සා වෙදනා දට්ඨංඛා. නු භික්ඛවෙ, යථිදං උපෙක්ඛිත්ථිං අදුක්ඛමසුඛා සා වෙදනා දට්ඨංඛා. ඉති ඛො භික්ඛවෙ, ඉමානි පඤ්චාදියානි පඤ්ච භූතා තිනි භොගානි. තිනි භූතා පඤ්ච භොගානි පරියායෙනානි.

4. 4. 9

කට්ඨොපමසුත්තං

1723. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉත්ථි යානි. කතමානි පඤ්ච: සුඛිත්ථිං සොමනස්සිත්ථිං දුක්ඛිත්ථිං දෙමනස්සිත්ථිං උපෙක්ඛිත්ථිං. සුඛවෙදනියං භික්ඛවෙ, එස්සං පටිච්ච උප්පජ්ජති සුඛිත්ථිං. සො සුඛිනො ව සමානො සුඛිනොස්මිති පජානාති. නස්සෙව සුඛවෙදනියස්ස එස්සස්ස නිරොධා යං නජ්ජං වෙදයිතං, සුඛවෙදනියං එස්සං පටිච්ච උප්පන්නං සුඛිත්ථිං තං නිරුජ්ඣති. තං චූපසමමති¹ පජානාති. දුක්ඛවෙදනියං භික්ඛවෙ, එස්සං පටිච්ච උප්පජ්ජති දුක්ඛිත්ථිං. සො දුක්ඛිනො ව සමානො දුක්ඛිනොස්මිති පජානාති. නස්සෙව දුක්ඛවෙදනියස්ස එස්සස්ස නිරොධා යං නජ්ජං වෙදයිතං, දුක්ඛවෙදනියං එස්සං පටිච්ච උප්පන්නං දුක්ඛිත්ථිං තං නිරුජ්ඣති. තං චූපසමමති පජානාති.

සොමනස්සවෙදනියං භික්ඛවෙ, එස්සං පටිච්ච උප්පජ්ජති සොමනස්සිත්ථිං. සො සුඛිනො ව සමානො සුඛිනොස්මිති පජානාති. නස්සෙව සොමනස්සවෙදනියස්ස එස්සස්ස නිරොධා යං නජ්ජං වෙදයිතං සොමනස්සවෙදනියං එස්සං පටිච්ච උප්පන්නං සොමනස්සිත්ථිං, තං නිරුජ්ඣති. තං චූපසමමති පජානාති. දෙමනස්සවෙදනියං භික්ඛවෙ, එස්සං පටිච්ච උප්පජ්ජති දෙමනස්සිත්ථිං. සො දුමමනො ව සමානො දුමමනොස්මිති පජානාති. නස්සෙව දෙමනස්සවෙදනියස්ස එස්සස්ස නිරොධා යං නජ්ජං වෙදයිතං දෙමනස්සවෙදනියං එස්සං පටිච්ච උප්පන්නං දෙමනස්සිත්ථිං, තං නිරුජ්ඣති. තං චූපසමමති පජානාති. උපෙක්ඛිත්ථිං භික්ඛවෙ, එස්සං පටිච්ච උප්පජ්ජති උපෙක්ඛිත්ථිං. සො උපෙක්ඛිනො ව සමානො උපෙක්ඛිනොස්මිති පජානාති. නස්සෙව උපෙක්ඛිත්ථිස්ස එස්සස්ස නිරොධා යං නජ්ජං වෙදයිතං උපෙක්ඛිත්ථිං එස්සං පටිච්ච උප්පන්නං උපෙක්ඛිත්ථිං, තං නිරුජ්ඣති. තං චූපසමමති පජානාති.

1. චූපසමති - සා.

මහණෙනි, එහි යම් සුඛිත්තියයෙකුත් යම් සොමනස්සිත්තියයෙකුත් වේ නම් එය සුවවේදනා යි දැක්කයුතු. මහණෙනි, එහි යම් දුක්ඛිත්තියයෙකුත් යම් දෙමනස්සිත්තියයෙකුත් වේ නම් එය දුක්වේදනා යි දැක්කයුතු. මහණෙනි, එහි යම් මේ උපෙක්ඛිත්තියයෙක් වේ නම් එය නොදුක් නොසුව වේදනා යි දැක්කයුතු. මහණෙනි, ටෙසෙ මේ පසිදුරෝ පස් අයුරු ව ත්‍රිවිධ වෙති, තුන් අයුරු ව පඤච්චිධ වෙති යි.

4. 4. 9

කට්ඨොපම සූත්‍රය

1723. මහණෙනි, මේ ඉදුරෝ පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛිත්තිය දුක්ඛිත්තිය සොමනස්සිත්තිය දෙමනස්සිත්තිය උපෙක්ඛිත්තිය යි. මහණෙනි, සුව වේදනාවට හිත වූ පහස නිසා සුඛිත්තිය උපදී. හෙතෙමේ හටගත් සුව ඇත්තේ ම සුඛිත්තියෙහි යි දැනගනී. සුවවේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරොධයෙන් එයින් හටගත් යම් වේදනාවක්, සුවවේදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපන් යම් සුඛිත්තියයෙක් වේ නම් එය නිරුඳ්ධ වේ. එය සන්තිදේ යි දැනගනී. මහණෙනි, දුක්වේදනාවට හිත වූ පහස නිසා දුක්ඛිත්තිය උපදී. හෙතෙමේ හටගත් දුක් ඇත්තේ ම දුක්ඛිත්තියෙහි යි දැනගනී. දුක්වේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරොධයෙන් එයින් හටගත් යම් වේදනාවක්, දුක්වේදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපන් යම් දුක්ඛිත්තියයෙක් වේ නම් එය නිරුඳ්ධ වේ, එය සන්තිදේ යි දැනගනී.

මහණෙනි, සොමනස්සවේදනාවට හිත වූ පහස නිසා සොමනස්සිත්තිය උපදී. හෙතෙමේ සුඛිත්තියෙහි ඇත්තේ ම සුමනස්සිත්තියෙහි යි දැනගනී. සොමනස්සවේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරොධයෙන් එයින් හටගත් යම් වේදනාවක්, සොමනස්සවේදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපන් යම් සොමනස්සිත්තියයෙක් වේ නම් එය නිරුඳ්ධ වේ, එය සන්තිදේ යි දැනගනී. මහණෙනි, දෙමනස්සවේදනාවට හිත වූ පහස නිසා දෙමනස්සිත්තිය උපදී. හෙතෙමේ දුක්ඛිත්තියෙහි ඇත්තේ ම දුක්මනස්සිත්තියෙහි යි දැනගනී. දෙමනස්සවේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරොධයෙන් එයින් හටගත් යම් වේදනාවක්, දෙමනස්සවේදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපන් යම් දෙමනස්සිත්තියයෙක් වේ නම් එය නිරුඳ්ධ වේ, එය සන්තිදේ යි දැනගනී. මහණෙනි, මුද්දහන්වේදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපෙක්ඛිත්තිය උපදී. හෙතෙමේ මුද්දහන් බැව් ඇත්තේ ම උපෙක්ඛිත්තියෙහි යි දැනගනී. උපෙක්ඛිත්තියවේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරොධයෙන් එයින් හටගත් යම් වේදනාවක්, උපෙක්ඛිත්තියවේදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපන් යම් උපෙක්ඛිත්තියයෙක් වේ නම් එය නිරුඳ්ධ වේ. එය සන්තිදේ යි දැනගනී.

සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, ඒකං කට්ඨානං සත්ථව්‍යසමොධානා උසමා ජායති. තෙජො අභිනිබ්බතති. තෙසං යෙව් කට්ඨානං නානාභාවා විනිකේඛපා¹ යා තජ්ජා උසමා යා නිරුජ්ඣති. සා චූපසමෙති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, සුඛවෙදනියං එසං පටිච්ච උප්පජ්ජති සුඛිත්‍රියං. සො සුඛිත්තොව සමානො සුඛිත්තොසමීති පජානාති. තෙසෙව සුඛවෙදනියස්ස එසංස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වෙදයිතං, සුඛවෙදනියං එසං පටිච්ච උප්පන්නං සුඛිත්‍රියං තං නිරුජ්ඣති, තං චූපසමෙතිති පජානාති. දුක්ඛවෙදනියං -පෙ- සොමනස්සවෙදනියං -පෙ- දෙමනස්සවෙදනියං -පෙ- උපෙධාවෙදනියං භික්ඛවෙ, එසං පටිච්ච උප්පජ්ජති උපෙඛිත්‍රියං, සො උපෙඛිත්තොව සමානො උපෙඛිත්තොසමීති පජානාති. තෙසෙව උපෙධාවෙදනියස්ස එසංස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වෙදයිතං, උපෙධාවෙදනියං එසං පටිච්ච උප්පන්නං උපෙඛිත්‍රියං. තං නිරුජ්ඣති, තං චූපසමෙතිති පජානාති.

4. 4. 10

උප්පට්ඨාපිකසූතකං

1724. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉත්‍රියානි. ශතමානි පඤ්ඤා දුක්ඛිත්‍රියං දෙමනස්සිත්‍රියං සුඛිත්‍රියං සොමනස්සිත්‍රියං උපෙකිත්‍රියං. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අප්පමානස්ස ආතාපිතො පභිතනස්ස විහරතො උප්පජ්ජති දුක්ඛිත්‍රියං. සො එවං පජානාති: “උප්පන්නං ඛො මෙ ඉදං දුක්ඛිත්‍රියං, තඤ්ඤා ඛො සනිමිත්තං සනිද්දනං සසඛිඛාරං සප්පච්චයං. තං චතු² අනිමිත්තං අනිද්දනං අසඛිඛාරං අප්පච්චයං දුක්ඛිත්‍රියං උප්පජ්ජයිති”ති නොතං ධානං ටිජ්ජති සො දුක්ඛිත්‍රියඤ්ඤා පජානාති. දුක්ඛිත්‍රියනිරොධඤ්ඤා පජානාති. යත්ථ චූප්පන්නං දුක්ඛිත්‍රියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. තඤ්ඤා පජානාති. කත්ථ චූප්පන්නං දුක්ඛිත්‍රියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු විචිත්තෙව කාමෙහි විචිත්තං අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිපකකං සච්චාරං ටිවෙකජං පිනිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. එත්ථ චූප්පන්නං දුක්ඛිත්‍රියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. අයං චූච්චනි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අඤ්ඤාසි දුක්ඛිත්‍රියස්ස නිරොධං තථත්තාය³ විතතං උපසංහරති.⁴

1. නානාභාවනිකේඛපා - ස්‍යා.

2. තඤ්ඤා - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. තද්දාය - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. උපසංහාසි - සී 1, 2.

මහණෙනි, යම්සේ ගිනිගානා දඩු දෙකෙක ගැටීමෙන් හා එක්-වීමෙන් උණුසුම උපදී ද, දුම හටගනී ද, ඒ දඩු දෙකේ ම වෙන් වීමෙන් වෙන් කොට නැඟීමෙන් එයින් හටගත් යම් උණුසුමක් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ ද, එය සන්තිදේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම සුවචෙදනාවට හිත වූ පහස නිසා සුඛන්ද්‍රිය උපදී. හෙතෙමේ හටගත් සුව ඇත්තේ ම සුඛිතයෙහි යි දැනගනී. සුවචෙදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරොධයෙන් එයින් හටගත් යම් චෙදනාවක්, සුවචෙදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපන් යම් සුඛන්ද්‍රියයෙක් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ, එය සන්තිදේ යි දැනගනී. දුක්චෙදනාවට හිත වූ ... සොටනස්චෙදනාවට හිත වූ ... ද්‍රෝණස්චෙදනාවට හිත වූ ... මැදහත්චෙදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපෙක්ඛන්ද්‍රිය උපදී. හෙතෙමේ උපෙක්ඛා ඇත්තේ ම උපෙක්ඛකයෙහි යි දැනගනී. උපෙක්ඛාවෙදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරොධයෙන් එයින් හටගත් යම් චෙදනාවක්, උපෙක්ඛාවෙදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපන් යම් උපෙක්ඛන්ද්‍රියයෙක් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ. එය සන්තිදේ යි දැනගනී යි.

4. 4. 10

උප්පට්ඨාටික සූත්‍රය

1724. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: දුක්ඛන්ද්‍රිය, ද්‍රෝණසංස්පන්ද්‍රිය, සුඛන්ද්‍රිය, සොටනසංස්පන්ද්‍රිය, උපෙක්ඛන්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, මෙහි, නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු යිත් ඇති ව වෙසෙන මහණහට දුක්ඛන්ද්‍රිය උපදී. හේ මෙසේ දැනගනී. මට මේ දුක්ඛන්ද්‍රිය උපන, හෙ ද නිව්ති සහිත ය, නිදන සහිත ය, සංස්කාර සහිත ය, ප්‍රත්‍යය සහිත ය, ඒ දුක්ඛන්ද්‍රිය නිව්ති රහිත ව නිදන රහිත ව සංස්කාර රහිත ව ප්‍රත්‍යය රහිත ව උපදනේය යන මෙකරුණ එකානායෙන් නැත. හේ දුක්ඛන්ද්‍රියයන් දැනගනී. දුක්ඛන්ද්‍රිය සමුදයයන් දැන ගනී. දුක්ඛන්ද්‍රියනිරොධයන් දැනගනී. යථා නැතක උපන් දුක්ඛන්ද්‍රිය නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වේ නම් එ ද දැනගනී. කොහි උපන් දුක්ඛන්ද්‍රිය නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වේ ද යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුසල් දහමුත්ගෙන් වෙන්ව ව විතර්ක සහිත විචාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති පළමුවන දහනට පැමිණ වෙසේ. මෙහි උපන් දුක්ඛන්ද්‍රිය නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ දුක්ඛන්ද්‍රියයේ නිරොධය දක්නේ ය, ඒ බැව් පිණිස යින එළවා යි කියනු ලැබේ.

ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තතස්ස විහරතො උප්පජ්ඣති දෙමනස්සිත්ථියං. සො එවං පජානාති: “උප්පන්නං ඛො මෙ ඉදං දෙමනස්සිත්ථියං. නස්ස ඛො සතිමිත්තං, සනිද්දනං සසඛිකාරං සප්පච්චියං. තං වත අනිමිත්තං අනිද්දනං අසඛිකාරං අප්පච්චියං දෙමනස්සිත්ථියං උප්පජ්ඣස්සති”ති නොනං ධානං විජ්ජති. සො දෙමනස්සිත්ථියංඤ්ඤා පජානාති. දෙමනස්සිත්ථියසමුදයංඤ්ඤා පජානාති. දෙමනස්සිත්ථියනිරෝධංඤ්ඤා පජානාති. යත්ථ චූළ්පන්නං දෙමනස්සිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති නස්ස පජානාති. කත්ථ චූළ්පන්නං දෙමනස්සිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු විතක්ඛච්චාරානං චූළ්පමා අජ්ඣිකතං සමෙසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්ඛං අච්චාරං සමාධිපං පිනිසුධං දුතියජ්ඣානං උපසමෙජ්ජ විහරති. එත්ථ චූළ්පන්නං දෙමනස්සිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. අයං චූළ්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අඤ්ඤාසි දෙමනස්සිත්ථියස්ස නිරෝධං තථත්තාය විත්තං උපසංගරති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තතස්ස විහරතො උප්පජ්ඣති සුඛිත්ථියං. සො එවං පජානාති: “උප්පන්නං ඛො මෙ ඉදං සුඛිත්ථියං. නස්ස ඛො සතිමිත්තං සනිද්දනං සසඛිකාරං සප්පච්චියං, තං වත අනිමිත්තං අනිද්දනං අසඛිකාරං අප්පච්චියං සුඛිත්ථියං උප්පජ්ඣස්සති”ති නොනං ධානං විජ්ජති. සො සුඛිත්ථියංඤ්ඤා පජානාති, සුඛිත්ථියසමුදයංඤ්ඤා පජානාති, සුඛිත්ථියනිරෝධංඤ්ඤා පජානාති, යත්ථ චූළ්පන්නං සුඛිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති නස්ස පජානාති. කත්ථ චූළ්පන්නං සුඛිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු පිනියා ව චිරාගා උපෙබ්බකො ව විහරති. සතො ව සමෙජානො සුඛංඤ්ඤා කායෙන පටිසංවෙදෙති යං තං අරියා ආවික්ඛන්ති උපෙබ්බකො සනිමා සුධං චිහාරිති තතියජ්ඣානං උපසමෙජ්ජ විහරති. එත්ථ චූළ්පන්නං සුඛිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. අයං චූළ්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අඤ්ඤාසි සුඛිත්ථියස්ස නිරෝධං තථත්තාය විත්තං උපසංගරති.

මහණෙනි, මෙහි නො පමා ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන මහණහට දෙමනස්සන්දිය උපදී. හෙතෙමේ මෙසේ දැනගනී. මට මේ දෙමනස්සන්දිය උපන. එ ද නිමිති සහිත ය. නිදන සහිත ය. සංස්කාර සහිත ය. ප්‍රත්‍යය සහිත ය. ඒ දෙමනස්සන්දිය නිමිති රහිත ව නිදන රහිත ව සංස්කාර රහිත ව ප්‍රත්‍යය රහිත ව උපදනේ ය යන මේ කරුණ එකාන්තයෙන් නැත. හෙතෙම දෙමනස්සන්දියත් දැනගනී. දෙමනස්සන්දියයමුදයයත් දැනගනී. දෙමනස්සන්දියනිරෝධයත් දැනගනී. යම් තැනෙක උපන් දෙමනස්සන්දිය නිරවශෙෂ ව නිරුද්ධ වේ නම් එ ද දැනගනී කොහි උපන් දෙමනස්සන්දියය නිරවශෙෂ ව නිරුද්ධ වේ ද යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ විතර්ක විචාරයන් යන්හිදීමෙන් නව සිත්හි පැහැදීම ඇති සිතේ එකඟ බැව් ඇති විතර්ක රහිත විචාර රහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති ලෙවන දැනට පැමිණ වෙසෙයි. මෙහි උපන් දෙමනස්සන්දිය නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ දෙමනස්සන්දියයේ නිරෝධය දන්නේ ය. ඒ බැව් පිණිස සිත එළවා සි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙහි නොපමා ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන මහණහට සුඛිත්තිය උපදී. හේ මෙසේ දැනගනී. මට මේ සුඛිත්තිය උපන. එ ද නිමිති සහිත ය. නිදන සහිත ය. සංස්කාර සහිත ය. ප්‍රත්‍යය සහිත ය. ඒ සුඛිත්තිය නිමිති රහිත ව නිදන රහිත ව සංස්කාර රහිත ව ප්‍රත්‍යය රහිත ව උපදනේ ය යන මේ කරුණ එකාන්තයෙන් නැත. හෙතෙම සුඛිත්තියයත් දැනගනී. සුඛිත්තියයමුදයයත් දැනගනී. සුඛිත්තියනිරෝධයත් දැනගනී. යම් තැනෙක උපන් සුඛිත්තිය නිරවශෙෂ ව නිරුද්ධ වේ නම් එ ද දැනගනී. කොහි උපන් සුඛිත්තිය නිරවශෙෂ ව නිරුද්ධ වේ ද යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ ප්‍රීතියෙහිත් නො ඇල්මෙන් උපෙක්ක ව වෙසෙයි. සිහි ඇත්තේත් මනා දැනුම ඇත්තේත් කසිත් සුවත් විඳියි. ආයතියෝ යම් ඒ දැනටත් උපෙක්ක ඇත්තේ ය සිහි ඇත්තේ ය සුව විහරණ ඇත්තේ යයි කියත් නම් (ඒ) තෙවන දැනට පැමිණ වෙසෙ යි. මෙහි උපන් සුඛිත්තිය නිරවශෙෂ ව නිරුද්ධ වෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ සුඛිත්තියයේ නිරෝධය දන්නේ ය. ඒ බැව් පිණිස සිත එළවා සි කියනු ලැබේ.

ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අපමනාස ආනාපිනො පභිතතාසස විහරතො උපපජ්ඣති සොමනස්සිත්ථියං. සො එවං පජානාති 'උපපතං ඛො මෙ ඉදං සොමනස්සිත්ථියං. තඤ්ඤ සනිමිතං සනිද්දනං සසඤ්ඤාරං සප්පච්චයං. තං වත අනිමිතං අනිද්දනං අසඤ්ඤාරං අප්පච්චයං සොමනස්සිත්ථියං උපපජ්ඣස්සතිති තෙනං යානං විජ්ජති. 'සො සොමනස්සිත්ථියඤ්ඤා පජානාති. සොමනස්සිත්ථියසමුදයඤ්ඤා පජානාති. සොමනස්සිත්ථියනිරෝධඤ්ඤා පජානාති. යත්ථ චුප්පතං සොමනස්සිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති, තඤ්ඤ පජානාති. කත්ථ චුප්පතං සොමනස්සිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සද්දෙමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙබ්බාසතිපාරිපුඤ්ඤං චතුත්ථකානං උපසමපජ්ජ විහරති. එත්ථ චුප්පතං සොමනස්සිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අඤ්ඤාසි සොමනස්සිත්ථියස්ස නිරෝධං, තථංතාය විතං උපසංහරති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අපමනාස ආනාපිනො පභිතතාසස විහරතො උපපජ්ඣති උපෙකඛිත්ථියං. සො එවං පජානාති. 'උපපතං ඛො මෙ ඉදං උපෙකඛිත්ථියං. තඤ්ඤ ඛො සනිමිතං සනිද්දනං සසඤ්ඤාරං සප්පච්චයං' තං වත අනිමිතං අනිද්දනං අසඤ්ඤාරං අප්පච්චයං උපෙකඛිත්ථියං උපපජ්ඣස්සතිති තෙනං යානං විජ්ජති, සො උපෙකඛිත්ථියඤ්ඤා පජානාති, උපෙකඛිත්ථියසමුදයඤ්ඤා පජානාති, උපෙකඛිත්ථියනිරෝධඤ්ඤා පජානාති. යත්ථ චුප්පතං උපෙකඛිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති තඤ්ඤ පජානාති. කත්ථ චුප්පතං උපෙකඛිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සබ්බෙසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්කමෙ සඤ්ඤාවෙදධිතනිරෝධං උපසමපජ්ජ විහරති. එත්ථ චුප්පතං උපෙකඛිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අඤ්ඤාසි උපෙකඛිත්ථියස්ස නිරෝධං, තථංතාය විතං උපසංහරති.

සුඛිත්ථියවග්ගො චතුසො.

තත්‍රඥානං:

සුඤ්ඤාං සොනො අරහං දුට්ඨි සමණබ්බාහමණා,
විහරෙගතා තයො චුක්ඛා කට්ඨො උප්පට්ඨාපිකතාහි.

මහණෙනි, මෙහි නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන මහණහට සොමනස්සිඤ්ඤා උපදි. හෙතෙමේ මෙසේ දැනගනී: මට මේ සොමනස්සිඤ්ඤා උපන. එ ද නිමිති සහිත ය, නිදන සහිත ය, සංස්කාර සහිත ය, ප්‍රත්‍යය සහිත ය. ඒ සොමනස්සිඤ්ඤා නිමිති රහිත ව නිදන රහිත ව සංස්කාර රහිත ව ප්‍රත්‍යය රහිත ව උපදනේ ය යන මෙකරුණ එකාන්තයෙන් නැතත් ය. හෙතෙමේ සොමනස්සිඤ්ඤායෙන් දැන ගනී. සොමනස්සිඤ්ඤාසම්ප්‍රදයෙන් දැන ගනී. සොමනස්සිඤ්ඤානිරෝධයෙන් දැනගනී. යම් නැතෙක උපන් සොමනස්සිඤ්ඤා නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වේ නම් එයත් දැනගනී. කොහි උපන් සොමනස්සිඤ්ඤාය නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ සුවන් පැහිමෙන් දුකත් පැහිමෙන් පළමු ම සොමනස්සිඤ්ඤාසුත්තේ අස්තගමයෙන් නොදුක් වූ නොසුව වූ මැදහත් බැවින් හා සිහියෙන් හටගත් පිරිසුදු බැව් ඇති සිවුවන දුභැවට පැමිණ වෙසෙයි. මෙහි උපන් සොමනස්සිඤ්ඤා නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වේ. මහණෙනි, මේ මහණ සොමනස්සිඤ්ඤායේ නිරෝධය දන්නේ ය. ඒ බැව් පිණිස සිත එලවා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙහි නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන මහණහට උපෙක්ඛිඤ්ඤා උපදි. හෙතෙමේ මෙසේ දැනගනී. මට මේ උපෙක්ඛිඤ්ඤා උපන. එ ද නිමිති සහිත ය, නිදන සහිත ය, සංස්කාර සහිත ය, ප්‍රත්‍යය සහිත ය. ඒ උපෙක්ඛිඤ්ඤා නිමිති රහිත ව නිදන රහිත ව සංස්කාර රහිත ව ප්‍රත්‍යය රහිත ව උපදනේ ය යන මෙකරුණ එකාන්තයෙන් නැත. හෙතෙමේ උපෙක්ඛිඤ්ඤායෙන් දැනගනී, උපෙක්ඛිඤ්ඤාසම්ප්‍රදයෙන් දැනගනී, උපෙක්ඛිඤ්ඤානිරෝධයෙන් දැනගනී, යම් නැතෙක උපන් උපෙක්ඛිඤ්ඤා නිරවශේෂ ව නිරුද්ධ වේ නම් එ ද දැනගනී. කොහි උපන් උපෙක්ඛිඤ්ඤා නිරවශේෂ ව නිරුද්ධ වේ ද යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙනි මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් තෙවසංඝස්සුනාසංඝස්සුනානාය ඉක්මවා සංඝස්සුවෙදසිත්තනිරෝධයට පැමිණ වෙසේ. මෙහි උපන් උපෙක්ඛිඤ්ඤා නිරවශේෂ ව නිරුද්ධ වේ. මහණෙනි, මේ මහණ උපෙක්ඛිඤ්ඤායේ නිරෝධය දන්නේ ය. ඒ බැව් පිණිස සිත එලවා යි කියනු ලැබේ යි.

සිවුවැනි සුඛින්ද්‍රිය වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:-

සුඛික, සොනාපක, අරහත්ත යි සූත්‍ර තුනෙකි. සමණබ්‍රාහ්මණ සූත්‍ර දෙකෙකි. විහබ්‍රහ නමින් තුනෙක් කියන ලදි. කට්ඨාසම, උපාටිපාටික යි සූත්‍ර දෙකකි යි මුළුල දශයෙකි.

5. ජරාවගෙණා

4. 5. 1

ජරාසූතකං

1725. එකං යමයං හගවා සාවනමයං විහරති පුබ්බාරාමෙ මිහාරමාකුපාසාදෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන හගවා සායනාසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො පච්ඡාතපෙ¹ නිසිතො හොති පිට්ඨිං ඔනාපයමානො. අථ ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤා යෙන හගවා තෙනුපයඛන්ති. උපසඛන්තිකා හගවන්තං අභිවාදෙකා හගවතො ගන්තානි පාණිනා අනොවස්සනොනා හගවන්තං එතදවොච: “අවජරියං හනෙත, අබ්බුතං හනෙත, න වෙචදන්ති² හනෙත, හගවතො නාච පරිසුඤ්ඤා හොති ජට්ටණෙණා පරියොදනො. සිට්ඨානි ච ගන්තානි සබ්බානි³ වලිජාතානි.⁴ පුරතො පබ්භාරො ච කායො. දිස්සන්ති ච ඉන්ද්‍රියානං අඤ්ඤාප්තනං: වක්ඛන්ද්‍රියස්ස සොතින්ද්‍රියස්ස සාතින්ද්‍රියස්ස පිට්ඨින්ද්‍රියස්ස කායින්ද්‍රියස්සානි.

එවං හෙතං ආනඤ්ඤා හොති ජරාධමෙමා යොඤ්ඤාඤ්ඤා. බ්‍යාධිධමෙමා ආරොගො. මරණධමෙමා ජීවිතෙ. න වෙච නාච පරිසුඤ්ඤා හොති ජට්ටණෙණා පරියොදනො. සිට්ඨානි ච හොතති ගන්තානි සබ්බානි වලිජාතානි. පුරතො පබ්භාරො ච කායො. දිස්සන්ති ච ඉන්ද්‍රියානං අඤ්ඤාප්තනං: වක්ඛන්ද්‍රියස්ස සොතින්ද්‍රියස්ස සාතින්ද්‍රියස්ස පිට්ඨින්ද්‍රියස්ස කායින්ද්‍රියස්සානි. ඉදමවොච හගවා. ඉදං වතා සුගතො අථාපරං එතදවොච සකා:

ධිතං⁵ ජමෙ ජරෙ අත්ථි දුබ්බණ්ණකරණි ජරෙ,
නාච මනොරමං බිඤ්ඤං ජරාය අභිමුද්දතං.

යො⁶ ච වසසසතං ජීවෙ සොපි මඤ්ඤපරායණො
න කිඤ්ඤි පරිවජෙජති සබ්බමෙවාභිමුද්දති.

4. 5. 2

උණණාහව්‍යාහමණසූතකං

1726. අථ ඛො උණණාහො ව්‍යාහමණො යෙන හගවා තෙනුපයඛන්ති. උපසඛන්තිකා හගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදන්තියං කථං සාරාණියං විතීසාරෙකා එකමන්තං නිසිදි, එකමන්තං නිසිතො ඛො උණණාහො ව්‍යාහමණො හගවන්තං එතදවොච: “පඤ්ඤාමානි හො ගොතම, ඉන්ද්‍රියානි නානාවිසයානි නානාගොවරානි න අඤ්ඤාමඤ්ඤස්ස ගොවරවිසයං පච්චිත්තහොතානි. කතමානි පඤ්ඤා: වක්ඛන්ද්‍රියං - පෙ - කායින්ද්‍රියං. ඉටෙසං නු ඛො හො ගොතම, පඤ්ඤාතනං ඉන්ද්‍රියානං නානාවිසයානං නානාගොවරානං න අඤ්ඤාමඤ්ඤස්ස ගොවරවිසයං පච්චිත්තහොතානානං කිං පටිසරණං කො ච නෙසං ගොවරවිසයං පච්චිත්තහොතිති.

1. පච්ඡාතපකෙ - ස්‍යා.
2. වෙචදන්ති - මජ්ඣ.
3. සන්තානි - ස්‍යා 1 සි 1, 2.
4. වලිජාතානි - මජ්ඣ.

5. ධිතං - සිමු, ධිතං - ස්‍යා.
6. යොපි - ස්‍යා.

7. සබ්බෙ මච්ඡපරායණා - ස්‍යා.

5. ජරාවර්ගය

4. 5. 1

ජරා සූත්‍රය

1725. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවන යම්පයෙහි මීගාරමාතුපාසාද නම් පූර්වාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස්කල පලයමවතින් නැගී සිටි සේක් වෙහෙර පසුපස සෙවනෙහි පිට තවමින් වැඩහුන් සේක් වෙයි. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීයහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අවයව අතින් පිරිමදිමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: වහන්ස, ඇසිරියෙකි, වහන්ස, පුදුමයෙකි, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිව්පැහැය පෙරමෙන් දැන් නො ද පිරිසිදු වේ. නො ද හාත්පසින් බබළන්නේ වේ. සියලු අවයවයෝ ලිහිල්හ. හටගත් රැළි ඇතියහ. කය ද ඉදිරියට නැඹුරු වූයේ ය. ඉඳුරන්ගේත් එනම්: චක්‍රාන්තියයේත් සොනිත්තියයේත් සානිත්තියයේත් ජීවිතියයේත් කායිත්තියයේත් වෙනස් බවක් පෙනේ.

ආනන්ද, ඒ එසේ ම ය. යොවුන් බැවිහි දිරන ස්වභාව ඇත්තේ නිරෝගී බැවිහි රොගී ස්වභාව ඇත්තේ දිවියෙහි මැරෙන ස්වභාව ඇත්තේ වෙයි. සිව්පැහැය ඒකාක් නො ද පිරිසිදු වේ. නො ද හාත්පසින් බබළන්නේ වේ. සියලු අවයවයෝ ලිහිල් වූවාහු හටගත් රැළි ඇත්තාහු ද වෙති. කය ද ඉදිරියට නැඹුරු වූයේ වේ. ඉඳුරන්ගේ ද එනම් චක්‍රාන්තියයේත් සොනිත්තියයේත් සානිත්තියයේත් ජීවිතියයේත් කායිත්තියයේත් වෙනස්බවක් පෙනේ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. සුගත වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය වදාරා යළි මතු ද මෙය වදළ සේක:

එම්බල ලාමක ජරාව, දුර්වර්ණනා කරනසුලු ජරාව, තට නින්ද වේවා. එකාක් මනරම් සිරුර ජරාවෙන් මඩනා ලද්දේ ය.

යමෙක් සියවසක් ජීවත්වනු දු හෙතෙමේත් මරු වසහ වන්නේ ය. කිසිවක් අත් නො හරී. සියල්ල ම මැඩලා යි.

4. 5. 2

උණණාහවාත්මක සූත්‍රය

1726. එකල්හි උණණාහ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කපාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් උණණාහ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කිය: “භවත් ගෞතමයෙනි, මේ පසිඳුරෝ වෙන් වෙන් විෂය ඇත්තාහු වෙන් වෙන් අරමුණු ඇත්තාහු ඔවුනොවුන්ගේ අරමුණු විෂය නො විඳිත්. කවර පසෙක් ද යත්: චක්‍රාන්තියය ... කායිත්තිය යි. භවත් ගෞතමයෙනි, වෙන් වෙන් විෂය ඇති වෙන් වෙන් අරමුණු ඇති ඔවුනොවුන්ගේ අරමුණු විෂය නො විඳිනා මේ පසිඳුරන්ට කිමෙක් පිළිසරණ ද? කවරෙක් ඔවුන්ගේ අරමුණු විෂය විඳි ද යි.

පඤ්චමානි බ්‍රාහ්මණ, ඉන්ද්‍රියානි නානාවිසයානි නානාගොවරානි න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොවරවිසයං පවචන්තොහති. කතමානි පඤ්ඤා චක්ඛන්ද්‍රියං -පෙ- කායින්ද්‍රියං. ඉමෙසං බො බ්‍රාහ්මණ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං නානාවිසයානං නානාගොවරානං න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොවරවිසයං පවචන්තොහන්තානං මනො පටිසරණං. මනොව¹ තෙසං ගොවරවිසයං පවචන්තොතිති. චන්ද්‍රස්ස පන හො ගොතම කිං පටිසරණනති? මනස්ස බො බ්‍රාහ්මණ, සති පටිසරණනති. සතිසා පන හො ගොතම, කිං පටිසරණනති? සතිසා බො බ්‍රාහ්මණ; විමුක්ති පටිසරණනති. විමුක්තිසා පන හො ගොතම කිං පටිසරණනති? විමුක්තිසා බො බ්‍රාහ්මණ, නිබ්බානං පටිසරණනති. නිබ්බානාස්ස පන හො ගොතම, කිං පටිසරණනති? අවචසරා බ්‍රාහ්මණ, පඤ්ඤා. නාසක්ඛි පඤ්ඤස්ස පරියන්තං ගහෙතුං. නිබ්බානොගධං හි බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මවරියං චුස්සති නිබ්බානපරායණං නිබ්බානපරියොසානනති. අථ බො උණණාහො බ්‍රාහ්මණො හගවතො භාසිතං අභිනද්දිකා අනුමොදිකා උට්ඨායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙකා පදක්ඛණං කකා පසාකමි.

අථ බො හගවා අවිච්ඡින්නො උණණාහො බ්‍රාහ්මණො හිසක්ඛු ආමනෙතසි; “සෙය්‍යාථාපි හිකඛවෙ, කුටාගාරෙ වා කුටාගාරසාලායං වා² පාවිතවාතපානා සුරියෙ උග්ගච්ඡන්තො වාතපානෙන රස්මි පටිසිකා කවාස්ස පතිට්ඨිතාති. පච්ඡිමාය හන්තො හික්ඛියතති. එවමෙව බො හිකඛවෙ, උණණාහස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තථාගතෙ සඤ්ඤා නිවිට්ඨා, මූලජානා පතිට්ඨිතා දළ්භා අසංභාරියා සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මණා වා කෙනවි වා ලොකස්මි. ඉමමහි වෙ හිකඛවෙ, සමයෙ උණණාහො බ්‍රාහ්මණො කාලං කරෙය්‍ය, නත්ති තං සංයොජනං යෙන සංයොජනෙන සංයුක්තො උණණාහො බ්‍රාහ්මණො පුන ඉමං ලොකං ආගමෙජ්ජයාති.

4. 5. 3

සාකෙතසුත්තං

1727. එකං සමයං හගවා සාකෙතෙ විහරති අඤ්ජනවනෙ මීගදයෙ. තත්‍ර බො හගවා හිකඛු ආමනෙතසි. අත්ති නු බො හිකඛවෙ පරියායො යං පරියායං ආගමම යානි පඤ්චන්ද්‍රියානි තානි පඤ්ඤා බලානි භොනති, යානි පඤ්ඤා බලානි තානි පඤ්චන්ද්‍රියානි භොනතිති? හගවමූලකා නො හන්තො, ධම්මො -පෙ-

1. මනො ව - ස්‍යා, සි 1.

2. කුටාගාරං වා කුටාගාරසාලා වා උත්තරාය - සි 2.

බමුණ, මේ පසිඳුරෝ වෙන් වෙන් විෂය ඇත්තාහු වෙන් වෙන් අරමුණු ඇත්තාහු ඔවුනොවුන්ගේ අරමුණු විෂය නො විඳිත්. කවර පසෙක් ද යත්: වක්කුඤ්ඤය ය ... කායිඤ්ඤය යි. බමුණ, වෙන් වෙන් විෂය ඇති වෙන් වෙන් අරමුණු ඇති ඔවුනොවුන්ගේ අරමුණු විෂය නො විඳින මේ පසිඳුරන්ට සිත පිළිසරණ යි. සිත ම ඔවුන්ගේ අරමුණු විෂය විඳී යි. භවත් ගෞතමයෙනි, සිතට කීමෙක් පිළිසරණ ද යි? බමුණ, සිතට සිතිය පිළිසරණ යි. භවත් ගෞතමයෙනි, සිතියට කීමෙක් පිළිසරණ ද යි? බමුණ, සිතියට විමුක්තිය පිළිසරණ යි. භවත් ගෞතමයෙනි, විමුක්තියට කීමෙක් පිළිසරණ ද යි? බමුණ, විමුක්තියට නිවන පිළිසරණ යි. භවත් ගෞතමයෙනි, නිවනට කීමෙක් පිළිසරණ ද යි? බමුණ ප්‍රශ්නය ඉක්මවා ගියෙහි ය. ප්‍රශ්නයෙහි කෙළවර ගැනීමට නො හැකි විය. බමුණ නිවනට ඇතුළත් වූවක් නිවන පිහිට කොට ඇත්තක් නිවන කෙළවර කොට ඇත්තක් කොට බලසර වෙසෙන්නේ යි. එකල්හි උණණාභ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමෝදන් ව හුන්සේ නොත් නැති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ පැඳකුණු කොට ගියේ ය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උණණාභ බමුණා නික්ම ගිය නොබෝ කලකින් භික්ෂූන් ඇමතුවේක. මහණෙනි, කුළුගෙයක හෝ කුළුගේහලක හෝ පෙරදිග වාකවුළු යම් සේ ද හිරු උදවන කල්හි වාකවුළුවෙන් හිරුරැස් පිවිස කොහි පිහිටියා වන්නේ ද යි? වහන්ස, පැසුළු බිතෙහි ය, මහණෙනි, එසෙයින් ම උණණාභ බමුණාට තථාගතයන් කෙරෙහි ඇතුළට පිවිසි හටගත් මුල් ඇති දැඩි වූ මහණකු විසින් හෝ බමුණකු විසින් හෝ දෙවියකු විසින් හෝ මරකු විසින් හෝ බඹකු විසින් හෝ ලොව කිසිවකු විසින් හෝ නො වැනසිය හැකි සැඳහැ පිහිටියා ය. මහණෙනි, ඉදින් උණණාභ බමුණු මෙසමයෙහි කල්ලිය කරන්නේ නමුදු යම් සංයෝජනයකින් යුත් උණණාභ බමුණු නැවත මෙලොවට පැමිණෙන්නේ නම් එබඳු සංයෝජනයක් නැතැ යි.

4. 5. 3

සාකෙතසූත්‍රය

1727. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාකෙතනුවර සම්පයෙහි ඕගදය නම් වූ අඳුන්වෙනෙහි වැඩවසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතුවේක: මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ යම් කෙනෙක් පසිඳුරෝ වෙන් නම් ඔහු පස්බලයෝ වෙද්ද? යම් කෙනෙක් පස්බලයෝ වෙන් නම් ඔහු පසිඳුරෝ වෙද්ද? එබඳු නයෙක් ඇද්ද යි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු භගවත්හු මුල් කොට ගෙන ඇතියහ ...

අත්ථි භික්ඛවෙ පරියායො යං පරියායං ආගමම යානි පඤ්චන්ද්‍රියානි තානි පඤ්ඤා ඛලානි භොගානි, යානි පඤ්ඤා ඛලානි තානි පඤ්චන්ද්‍රියානි භොගානි. කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම යානි පඤ්චන්ද්‍රියානි තානි පඤ්ඤා ඛලානි භොගානි, යානි පඤ්ඤා ඛලානි තානි පඤ්චන්ද්‍රියානි භොගානි: යං භික්ඛවෙ, සද්ධින්ද්‍රියං තං සද්ධාබලං, යං සද්ධාබලං තං සද්ධින්ද්‍රියං. යං චිරිඨින්ද්‍රියං තං චිරියබලං, යං චිරියබලං තං චිරිඨින්ද්‍රියං, යං සතින්ද්‍රියං තං සතිබලං, යං සතිබලං තං සතින්ද්‍රියං. යං සමාධින්ද්‍රියං තං සමාධිබලං, යං සමාධිබලං තං සමාධින්ද්‍රියං. යං පඤ්ඤාන්ද්‍රියං තං පඤ්ඤාබලං, යං පඤ්ඤාබලං තං පඤ්ඤාන්ද්‍රියං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ නදි පාචිනනිකා පාචිනපොඡා පාචින-පඤ්ඤාරා, තස්සා අස්ස මජ්ඣේ! දිපො, අත්ථි භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම තස්සා නදියා එකො සොත්තොත්ථෙව සඤ්ඤා ගව්ඡති. අත්ථි පන භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම තස්සා නදියා දෙව සොත්තානිත්ථෙව. සඤ්ඤා ගව්ඡති. කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම තස්සා නදියා එකො සොත්තොත්ථෙව සඤ්ඤා ගව්ඡති? යං² භික්ඛවෙ, තස්ස දිපස්ස පුරත්ථිමනෙත්ත³ උදකං යඤ්ඤා පච්ඡිමනෙත්ත උදකං, අයං බො භික්ඛවෙ පරියායො යං පරියායං ආගමම තස්ස නදියා එකො සොත්තොත්ථෙව සඤ්ඤා ගව්ඡති. කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම තස්සා නදියා දෙව සොත්තානිත්ථෙව සඤ්ඤා ගව්ඡති, යං භික්ඛවෙ, තස්ස දිපස්ස උත්තරනෙත්ත උදකං යඤ්ඤා දක්ඛිණනෙත්ත උදකං, අයං බො භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම තස්සා නදියා දෙව සොත්තානිත්ථෙව සඤ්ඤා ගව්ඡති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යං සද්ධින්ද්‍රියං තං සද්ධාබලං යං සද්ධාබලං තං සද්ධින්ද්‍රියං -පෙ- යං පඤ්ඤාන්ද්‍රියං තං පඤ්ඤාබලං, යං පඤ්ඤාබලං තං පඤ්ඤාන්ද්‍රියං. පඤ්ඤානං භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානං භාවිතකතා බහුලිකතතා භික්ඛු ආසවානං බයා අනාසවං වෙත්තොවිමුත්තං පඤ්ඤාවිමුත්තං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සංචිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරතිති.

4. 5. 4

පුබ්බකොට්ඨකසුත්තං

1728. එකං සමයං හගවා සාවතථියං විහරති පුබ්බකොට්ඨකෙ. තත්‍ර බො හගවා ආයසමානං සාරිපුත්තං ආමනෙත්තසි. සද්දහාසි⁴ නිං සාරිපුත්ත, සද්ධින්ද්‍රියං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං භොති, අමතපරායනං අමතපරියොසානං, චිරිඨින්ද්‍රියං -පෙ- සතින්ද්‍රියං -පෙ- සමාධින්ද්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤාන්ද්‍රියං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං භොති අමතපරායනං අමතපරියොසානනාති?

1. තස්සා මජ්ඣේ - මජ්ඣං, සා.

2. යඤ්ඤා - මජ්ඣං, සා.

3. පුරිමනෙත්ත - මජ්ඣං.

4. සද්දහසි - මජ්ඣං, සා.

මහණෙනි යම් නයකට පැමිණ යම් කෙනෙක් පසිඳුරෝ වෙත් නම් ඔහු පස්බලයෝ වෙද්ද, යම් කෙනෙක් පස්බලයෝ වෙත් නම් ඔහු පසිඳුරෝ වෙද්ද, එබඳු නයෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ යම් කෙනෙක් පසිඳුරෝ වෙත් නම් ඔහු පස්බලයෝ වෙද්ද, යම් කෙනෙක් පස්බලයෝ වෙත් නම් ඔහු පසිඳුරෝ වෙද්ද, ඒ නය කවරේ ද, යත්: මහණෙනි, යමෙක් සද්ධිත්ත්වය වේ නම් එය සඤ්ඤාබලය වේ. යමෙක් සඤ්ඤාබලය වේ නම් එය සද්ධිත්ත්වය වේ. යමෙක් විරිඨිත්ත්වය වේ නම් එය විරිඨාබලය වේ. යමෙක් විරිඨාබලය වේ නම් එය විරිඨිත්ත්වය වේ. යමෙක් සත්තිත්ත්වය වේ නම් එය සත්තිබලය වේ. යමෙක් සත්තිබලය වේ නම් එය සත්තිත්ත්වය වේ. යමෙක් සමාධිත්ත්වය වේ නම් එය සමාධිබලය වේ. යමෙක් සමාධිබලය වේ නම් එය සමාධිත්ත්වය වේ. යමෙක් පඤ්ඤාත්ත්වය වේ නම් එය පඤ්ඤාබලය වේ. යමෙක් පඤ්ඤාබලය වේ නම් එය පඤ්ඤාත්ත්වය වේ.

මහණෙනි, යටසේ පෙරදිගට නැමුණු පෙරදිගට නැමුරු වූ පෙරදිගට බර වූ නදියක් වේද. එහි මැද දිවයිනෙක් වන්නේ ය. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ ඒ නදියෙහි එක ම සැඩපහරෙකැයි ගිණුමට යේ නම් එබඳු නයෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ ඒ නදියෙහි දෙසැඩපහරෙකැයි ම ගිණුමට යේ නම් එබඳු නයෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ ඒ නදියෙහි එක ම සැඩපහරෙකැයි ගිණුමට යේ නම් ඒ නය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, ඒ දිවයිනෙහි පෙරදිග කෙළවර යම් දියෙක් වේද. පැළදිග කෙළවර යම් දියෙකුත් වේද, මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ ඒ නදියෙහි එක ම දියපහරෙකැයි ගිණුමට යේ නම් මේ ඒ නයයි. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ ඒ නදියෙහි දෙදියපහරෙකැයි ම ගිණුමට යේ නම් ඒ නය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, ඒ දිවයිනෙහි උතුරු කෙළවර යම් දියෙක් වේද, දකුණු කෙළවර යම් දියකුත් වේද මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ ඒ නදියෙහි දෙදියපහරෙකැයි ම ගිණුමට යේ නම් මේ ඒ නයයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යමෙක් සද්ධිත්ත්වය වේ නම් එය සඤ්ඤාබලය වේ. යමෙක් සඤ්ඤාබලය වේ නම් එය සද්ධිත්ත්වය වේ ... යමෙක් පඤ්ඤාත්ත්වය වේ නම් එය පඤ්ඤාබලය වේ. යමෙක් පඤ්ඤාබලය වේ නම් එය පඤ්ඤාත්ත්වය වේ. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් වැඩූ බැවින් මහණනෙමේ ආශ්‍රවයන් ඝෞර්වයන් අනාශ්‍රව වූ ඵලසමාධියන් ඵලප්‍රඥාවන් දිට්‍ර දුර්වයෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසේ යි.

4. 5. 4

පුබ්බ කොට්ඨක සූත්‍රය

1728. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර යම්පයෙහි පුබ්බකොට්ඨකයෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් ඇමතු සේක: සාරිපුත්ත සද්ධිත්ත්වය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ. විරිඨිත්ත්වය ... සත්තිත්ත්වය ... සමාධිත්ත්වය ... පඤ්ඤාත්ත්වය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ යි තෙපි හඳුන්වා දී යි.

නධ්වාහං එත්ථ හතොත, හගවතො සද්ධාය ගච්ඡාමි ‘සද්ධිඤ්ඤාං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤාං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං. යෙසං හි හතොත, අඤ්ඤානං අසංසද්දිට්ඨං¹ අවිදිතං අසංචිතං අභිසංසිතං² පඤ්ඤාය, තෙ තත්ථ පරෙසං සද්ධාය ගච්ඡෙය්‍යා: සද්ධිඤ්ඤාං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤාං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං. යෙසං ඤාති ධර්මං විදිතං සච්ඡිකතං භිසංසිතං පඤ්ඤාය, නිකාමිනා තෙ තත්ථ නිබ්බිට්ඨිමා, සද්ධිඤ්ඤාං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤාං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං. මහගමි ධර්මං භතොත, ඤාතං දිට්ඨං විදිතං සච්ඡිකතං භිසංසිතං පඤ්ඤාය. නිකාමිනාහං තත්ථ නිබ්බිට්ඨිමා සද්ධිඤ්ඤාං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤාං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං.

සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යෙසං හෙතං³ සාරිපුත්ත, අඤ්ඤානං අසංසද්දිට්ඨං අවිදිතං අසංචිතං අභිසංසිතං පඤ්ඤාය තෙ තත්ථ පරෙසං සද්ධාය ගච්ඡෙය්‍යා, සද්ධිඤ්ඤාං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤාං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං. යෙසං ඤාති ධර්මං සාරිපුත්ත, ඤාතං දිට්ඨං විදිතං සච්ඡිකතං භිසංසිතං පඤ්ඤාය නිකාමිනා තෙ තත්ථ නිබ්බිට්ඨිමා, සද්ධිඤ්ඤාං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤාං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං.

1. අඤ්ඤානං අදිට්ඨං - සා. ,

2. අභිසංසිතං - සි 1, සා. ,

3. යෙසං ඤාති නං - සා. ,

වහන්ස, සද්ධිත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේයි ... පඤ්ඤාත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේයි. මෙහි ලා මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ (වදන්) ඇදහීමෙන් (නිමාවට) නො යෙමි. වහන්ස, සද්ධිත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ ... පඤ්ඤාත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ යි යම් කෙනකුත් විසින් නො දන්නා ලද්දේ නො දක්නා ලද්දේ අවබෝධ නො කරන ලද්දේ නො පසක් කරන ලද්දේ නුවනින් නො පහස්නා ලද්දේ වන්නේ නම් ඔහු එහිලා මෙරමා (වදන්) ඇදහීමෙන් (නිමාවට) යන්නාහු ය. වහන්ස, සද්ධිත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ ... පඤ්ඤාත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ යි යම් කෙනකුත් විසින් නො දන්නා ලද්දේ දක්නා ලද්දේ අවබෝධ කරන ලද්දේ පසක් කරන ලද්දේ නුවනින් පහස්නා ලද්දේ වේ නම් ඔහු එහි ලා නිසැක වූවාහු පහවූ විවික්ච්ඡා ඇත්තාහු වෙත්. වහන්ස, සද්ධිත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ ... පඤ්ඤාත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ යි ම විසින් නො දන්නා ලද්දේ ය. දක්නා ලද්දේ ය. අවබෝධ කරන ලද්දේ ය. පසක් කරන ලද්දේ ය. නුවණින් පහස්නා ලද්දේ ය. මම එහිලා නිසැකයෙමි. පහ වූ විවික්ච්ඡා ඇතියෙමි.

සාරිපුත්ත මැනවි, මැනවි, සාරිපුත්ත, සද්ධිත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ ... පඤ්ඤාත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ යි යම් කෙනකුත් විසින් මෙය නොදන්නා ලද්දේ නො දක්නා ලද්දේ අවබෝධ නො කරන ලද්දේ නො පසක් කරන ලද්දේ නුවණින් නො පහස්නා ලද්දේ වන්නේ නම් ඔහු එහිලා මෙරමා (වදන්) ඇදහීමෙන් (නිමාවට) යන්නාහු ය. සාරිපුත්ත, සද්ධිත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ වේ ... පඤ්ඤාත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ යි යම් කෙනකුත් විසින් මෙය දන්නා ලද්දේ දක්නා ලද්දේ අවබෝධ කරන ලද්දේ පසක් කරන ලද්දේ නුවණින් පහස්නා ලද්දේ වේ නම් ඔහු එහිලා නිසැකයහ. පහ වූ විවික්ච්ඡා ඇතියහ යි.

4. 5. 5

පුබ්බාරාමසූතං.

1729. එකං සමයං හගවා සාවතපියං විහරති පුබ්බාරාමෙ මීගාරමාතුපාසාදෙ. නු ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි -පෙ-කතින්තා¹ නු ඛො භික්ඛුවෙ ඉන්ද්‍රියානං භාවිතන්තා බහුලිකතන්තා ඛිණ්ණාසථො භික්ඛු අඤ්ඤං ව්‍යාකරොති: “ඛිණ්ණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි”ති. හගවමුලකා නො හනෙත, ධම්මා -පෙ- එකස්ස ඛො භික්ඛුවෙ, ඉන්ද්‍රියස්ස භාවිතන්තා බහුලිකතන්තා ඛිණ්ණාසථො භික්ඛු අඤ්ඤං ව්‍යාකරොති: “ඛිණ්ණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි”ති. කතමස්ස එකස්ස? පඤ්ඤාදිත්‍රියස්ස. පඤ්ඤාවනො භික්ඛුවෙ, අරියසාවකස්ස නදනවයා සද්ධා සණ්ඨාති. නදනවයං චිරියං සණ්ඨාති. නදනවයා සති සණ්ඨාති. නදනවයො සමාධි සණ්ඨාති. ඉමස්ස ඛො භික්ඛුවෙ, එකස්ස ඉන්ද්‍රියස්ස භාවිතන්තා බහුලිකතන්තා ඛිණ්ණාසථො භික්ඛු අඤ්ඤං ව්‍යාකරොති: “ඛිණ්ණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි”ති.

4. 5. 6

දුතිය පුබ්බාරාමසූතං.

1730. කතින්තං නු ඛො භික්ඛුවෙ, ඉන්ද්‍රියානං භාවිතන්තා බහුලිකතන්තා ඛිණ්ණාසථො භික්ඛු අඤ්ඤං ව්‍යාකරොති: “ඛිණ්ණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි”ති? හගවමුලකා නො හනෙත, ධම්මා -පෙ- ද්විතනං ඛො භික්ඛුවෙ, ඉන්ද්‍රියානං භාවිතන්තා බහුලිකතන්තා ඛිණ්ණාසථො භික්ඛු අඤ්ඤං ව්‍යාකරොති. “ඛිණ්ණා ජාති වුසිතං, බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි. කතමෙයං ද්විතනං: අරියාය ච පඤ්ඤාය, අරියාය ච විමුක්තියා. යා භික්ඛු භික්ඛුවෙ, අරියා පඤ්ඤා තදස්ස පඤ්ඤාදිත්‍රියං, යා භික්ඛු භික්ඛුවෙ, අරියා විමුක්ති නදස්ස සමාධිත්‍රියං, ඉමෙයං ඛො භික්ඛුවෙ, ද්විතනං ඉන්ද්‍රියානං භාවිතන්තා බහුලිකතන්තා ඛිණ්ණාසථො භික්ඛු අඤ්ඤං ව්‍යාකරොති: “ඛිණ්ණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි”ති.

1. කතින්තං - සායා,

4. 5. 5

පුබ්බාරාම සූත්‍රය

1729. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීප-
යෙහි මීගාරමාතුපාසාද නම් සූර්වාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් දැමතු සේක ... මහණෙනි, කෙනෙක්
ඉඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් ක්ෂීණාස්‍රව මහණ තෙමේ
“ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි.
මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දනිමි”යි අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ
කෙරේ දැයි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු හඟවන්නු මුල් කොට ඇතියහ.
... මහණෙනි, එක් ඉන්ද්‍රියයක් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින්
ක්ෂීණාස්‍රව මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන ලදි.
කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දනිමි”යි
අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ කෙරෙයි. කවර එකක් ද යත්: පඤ්ඤාන්තය යි.
මහණෙනි, පැනවත් අරියවුහට ඒ අනුව යන සෑදුහැ පිහිටයි.
ඒ අනුව යන වැර පිහිටයි. ඒ අනුව යන සිහිය පිහිටයි. ඒ අනුව
යන සමාධිය පිහිටයි. මහණෙනි, මේ එක් ඉන්ද්‍රියය වැඩූ බැවින්
බහුල කළ බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර
වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක්
නැතැයි දනිමි”යි රහත් බව ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

4. 5. 6

දුතිය පුබ්බාරාම සූත්‍රය

1730. මහණෙනි, කෙනෙක් ඉඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ
බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන
ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි
දනිමි”යි අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ කෙරේ දැයි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු
හඟවන්නු මුල් කොට ඇතියහ .. මහණෙනි, ඉන්ද්‍රිය දෙකක් වැඩූ
බැවින් බහුල කළ බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ.
බඹසර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස
අනෙකක් නැතැයි දනිමි”යි අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ කෙරෙයි. කවර
දෙකක්ද යත්: ආයාසි වූ ප්‍රඥාවත් ආයාසිවූ විමුක්තියත් ය. මහණෙනි,
ඔහුගේ යම් ආයාසි වූ ප්‍රඥාවක් වේ නම් එය ඔහුගේ පඤ්ඤාන්තය යි.
මහණෙනි ඔහුගේ යම් ආයාසි වූ විමුක්තියක් වේ නම් එය ඔහුගේ
සමාධිඤ්ඤා යි. මහණෙනි, වේ දෙඉඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ
බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන
ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි
දනිමි”යි අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

4. 5. 7

කතිය පුබ්බාරාමසුත්තං

1731. කතියං භු බො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලි-
කතතො ඛිණාසවො භික්ඛු අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති: “ඛිණා ජාති,
වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති?
හගවමුලකා නො හනො, ධම්මා -පෙ- චතුරාං බො භික්ඛවෙ,
ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලිකතතො ඛිණාසවො භික්ඛු අඤ්ඤං
බ්‍යාකරොති: “ඛිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං,
නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති. කතමෙසං චතුරතො: විරිඨිඤ්ඤාසං
සතිඤ්ඤාසං සමාධිඤ්ඤාසං පඤ්ඤාඤ්ඤාසං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ,
චතුරාං ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලිකතතො ඛිණාසවො භික්ඛු
අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති: “ඛිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං
කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති.

4. 5. 8

චතුස්ස පුබ්බාරාමසුත්තං

1732. කතියං භු බො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලි-
කතතො ඛිණාසවො භික්ඛු අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති: “ඛිණා ජාති,
වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති?
හගවමුලකා නො හනො, ධම්මා -පෙ- පඤ්ඤානං බො භික්ඛවෙ,
ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලිකතතො ඛිණාසවො භික්ඛු අඤ්ඤං
බ්‍යාකරොති: “ඛිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං,
නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති. කතමෙසං පඤ්ඤානං: සධ්දිඤ්ඤාසං
විරිඨිඤ්ඤාසං සතිඤ්ඤාසං සමාධිඤ්ඤාසං පඤ්ඤාඤ්ඤාසං. ඉමෙසං
බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලිකතතො ඛිණා-
සවො භික්ඛු අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති: “ඛිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං,
කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති.

4. 5. 9

පිණ්ඩාලසුත්තං

1733. එකං සමයං හගවා කොසඬියං විහරති සොසිකාරාමෙ,
තෙන බො පන සමයෙන ආයසමනා පිණ්ඩාලභාරදාජෙන අඤ්ඤා
බ්‍යාකතා ගොති: “ඛිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං,
නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති. අර් බො සම්බුලා භික්ඛු
යෙන හගවා තෙනුපසංකම්සු. උපසංකම්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙඤා
එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීදන්තා බො තෙ භික්ඛු හගවන්තං
එතදවොචු: “ආයසමනා හනො පිණ්ඩාලභාරදාජෙන අඤ්ඤා
බ්‍යාකතා: “ඛිණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං, නාපරං
ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති. කිනනුබො හනො, අස්වසං සම්පස්සං-
මානො ආයසමනා පිණ්ඩාලභාරදාජෙන අඤ්ඤා බ්‍යාකතා: “ඛිණා
ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති
පජානාමිති,

4. 5. 7

තතිය පුබ්බාරාම සූත්‍රය

1731. මහණෙනි, කෙනෙක් ඉඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බ්බසර වැය නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දනිමි” යි අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ කෙරේ ද? යි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු හඟවත්හු මුල් කොට ඇතියහ ... මහණෙනි, ඉඳුරන් සිවුදෙනෙකුන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් ක්ෂිණාසුච මහණ තෙමේ: “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බ්බසර වැය නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දනිමි” යි අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ කෙරේ. කවර සිවුදෙනෙකුන් ද යත්: විරිඨිත්ථියය සතිත්ථියය සමාධිත්ථියය පඤ්ඤිත්ථිය යි. මහණෙනි, මේ සිවුඉඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් රහත් මහණතෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බ්බසර වැය නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දනිමි” යි රහත් බව පවසා යි.

4. 5. 8

වතුක පුබ්බාරාම සූත්‍රය

1732. මහණෙනි, කෙනෙක් ඉඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බ්බසර වැය නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දනිමි” යි රහත් බව පවසා ද? යි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු හඟවත්හු මුල් කොට ඇතියහ ... මහණෙනි, ඉන්ද්‍රිය පසක් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බ්බසර වැය නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දනිමි” යි රහත් බව පවසා යි.

4. 5. 9

පිණ්ඩොල සූත්‍රය

1733. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසඹැනුවර සමීපයෙහි සොයිකාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි ආයුෂ්මත් පිණ්ඩොලභාරද්වාජ තෙරණුවන් විසින් “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බ්බසර වැය නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දනිමි” යි රහත් බව පවසන ලද්දේ වෙයි. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: වහන්ස, ආයුෂ්මත් පිණ්ඩොලභාරද්වාජ තෙරණුවන් විසින් “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බ්බසර වැය නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දනිමි” යි රහත් බව පවසන ලද්දේ ය. වහන්ස, කිනම් කරුණක් දක්නා ආයුෂ්මත් පිණ්ඩොලභාරද්වාජ තෙරණුවන් විසින් “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බ්බසර වැය නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දනිමි” යි රහත් බව පවසන ලද්දේ ද? යි.

තිණණං ධො පන භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලිකතතො පිණේඤාලභාරද්ථාපේන භික්ඛුනා අසුඤ්ඤා බ්‍යාකතා: “ඛිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමීති. කතමෙසං තිණණනා: සතින්ද්‍රියස්ස සමාධින්ද්‍රියස්ස පඤ්ඤින්ද්‍රියස්ස. ඉමෙසං ධො භික්ඛවෙ, තිණණනා ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලිකතතො පිණේඤාලභාරද්ථාපේන භික්ඛුනා අසුඤ්ඤා බ්‍යාකතා: “ඛිණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමී”ති. ඉමානි ව භික්ඛවෙ, තිණි ඉන්ද්‍රියානි කිමනානි: බයනානි. කිසස බයනානි: ජාතිජරාමරණස්ස. ජාතිජරාමරණං බයනානං² ධො භික්ඛවෙ, සමපස්සමානෙන පිණේඤාලභාරද්ථාපේන භික්ඛුනා අසුඤ්ඤා බ්‍යාකතා: “ඛිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමී”ති.

4. 5. 10

ආපණ්ණාසකං

1734. එකං සමයං භගවා අධ්‍යෙග්ගු විහරති ආපණං නාම අඛ්ඛානං නිගමො. නත්‍ර ධො භගවා ආයසමනතං සාරිපුත්තං ආමනෙතස්සි: “යො සො සාරිපුත්ත, අරියසාවකො තථාගතෙ එකන්තගතො,³ අභිප්පසන්නො අපි නු සො⁴ තථාගතෙ වා තථාගත-සාසනෙ වා කච්ඡෙබ්බය්‍ය වා විචිකිචෙජ්ජය්‍ය වා”ති?

යො සො භනෙන, අරියසාවකො තථාගතෙ එකන්තගතො³ අභිප්පසන්නො න සො තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා කච්ඡෙබ්බය්‍ය වා විචිකිචෙජ්ජය්‍ය වා. සද්ධස්ස භි භනෙත්‍ය, අරියසාවකස්ස එතං පාටිකඛිං: “යං ආරභ්ථවිරියො විහරිස්සති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පද්‍ය ථාමිවා දළාපරක්කමො අනිකඛිතධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. යං භිස්ස භනෙත්‍ය, විරියං තදස්ස විරිඨින්ද්‍රියං. සද්ධස්ස භි භනෙත්‍ය, අරියසාවකස්ස ආරභ්ථවිරියස්ස එතං පාටිකඛිං: “යං සතිමා භවිස්සති පරමෙන සතිනෙපකෙතන සමනනාගතො විරතනථමී විරහාසිතමී සරිතා අනුස්සරිතා. යා භිස්ස භනෙත්‍ය, සති, තදස්ස සතින්ද්‍රියං. සද්ධස්ස භි භනෙත්‍ය, අරියසාවකස්ස ආරභ්ථවිරියස්ස උපධිසිතසතිනො එතං පාටිකඛිං: “යං වොස්සග්ගාරම්මණං කරිත්වා ලභිස්සති සමාධිං ලභිස්සති විතතෙස්සකග්ගනං. යො භිස්ස භනෙත්‍ය, සමාධි තදස්ස සමාධින්ද්‍රියං.

1. තිණණං - ස්‍යා, සිඞ්.

2. බයනනි - මජ්ඣං, ස්‍යා, සිඞ්.

3. එකන්තිගතො - සිඞ්.

4. න සො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

මහණෙනි, ඉන්ද්‍රිය තුනක් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් පිණේඛාල භාරදාය මහණහු විසින් ඉපැදීම ගෙවිණ, බඹසර වැස නිමවන ලදි, කටයුතු කරන ලදි, මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැනීමි''යි රහත් බව පවසන ලද්දේ ය. කවර තුනක් ද යත්: සත්ත්වයා සමාධිත්වය පාදකින්නා යි. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය තුන වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් පිණේඛාල භාරදාය මහණහු විසින් ඉපැදීම ගෙවිණ, බඹසර වැස නිමවන ලදි, කටයුතු කරන ලදි, මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැනීමි''යි රහත් බව පවසන ලද්දේ ය. මහණෙනි, මේ තුන්ඉදුරෝ කුමක් කෙළවර කොට ඇත්තෝ ද යත්: ඤාය කිරීම කෙළවර කොට ඇත්තෝ ය. කුමක් ඤාය කිරීම කෙළවර කොට ඇත්තෝ ද යත්: ජාතිජරාමරණ යි. මහණෙනි, ජාතිජරාමරණ ඤාය අන්තය යි දක්නාවූ පිණේඛාල භාරදාය මහණහු විසින් “ඉපැදීම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැනීමි''යි රහත් බව පවසන ලද්දේ යි.

4. 5. 10

ආපණ සූත්‍රය

1734. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභුදනවචෙහි අභුදනවු-වැස්සන්ගේ ආපණ නම් නියමගම්හි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ඇමතු සේක. සාරිපුත්ත, යම් ඒ අරියවචෙක් තපාගතයන් කෙරෙහි නොසැලෙන සැදහැත්තේ වෙසෙසින් පහන් වූයේ වේ නම් හෙතෙමේ තපාගතයන් කෙරෙහි හෝ තපාගතසස්තෙහි හෝ සැක කරන්නේ හෝ විචිකිච්ඡා කරන්නේ හෝ වේ ද? යි.

වහන්ස, යම් ඒ අරියවචෙක් තපාගතයන් කෙරෙහි නොසැලෙන සැදහැත්තේ වෙසෙසින් පහන් වූයේ වේ නම් හෙතෙමේ තපාගතයන් කෙරෙහි හෝ තපාගතසස්තෙහි හෝ සැක නො කරන්නේ ය. විචිකිච්ඡාත් නො කරන්නේ ය. වහන්ස, “අකුසල්දහම් ප්‍රභාණ පිණිස කුසල්දහම් ඉපදවීම පිණිස ඇරඹූ වැර ඇත්තේ කුසල්දහම්හි නොපසුබස්නා වැර ඇත්තේ දුඛපැරකුම් ඇත්තේ නොබොතැබු ධුර ඇත්තේ වෙසෙන්නේ ය. යන යමෙක් ඇද් ද, සැදහැනි අරියච්ඡා විසින් එය කැමති වියයුතු. වහන්ස, ඔහුට යම් වියතියෙක් වේ නම් එය ඔහුගේ විරිසිත්වය යි. වහන්ස, “සිහි ඇත්තේ උතුම් බලවත් සිහියෙන් යුතු වූයේ ඉතා පෙර කරන ලද්ද කියන ලද්ද පවා සිහි කරනුයේ පුනපුනා සිහිකරනුයේ වන්නේ ය, යන යමෙක් ඇද් ද, ඇරඹූ වැර ඇති සැදහැනි අරියච්ඡා විසින් මෙය කැමති විය යුතු. වහන්ස, ඔහුට යම් සිහියෙක් වේ නම් එය ඔහුගේ සත්ත්වය යි. වහන්ස, නිවන අරමුණු කොට සමාධිය ලබන්නේ ය, සිතේ එකඟකම ලබන්නේ ය යන යමෙක් ඇද් ද, ඇරඹූ වෙර ඇති එළඹිසිටි සිහි ඇති සැදහැනි අරියච්ඡා විසින් මෙය කැමැති වියයුතු. වහන්ස, ඔහුට යම් සමාධි-යෙක් වේ නම් එය ඔහුගේ සමාධිත්වය යි.

සද්ධාස්ස හි භතො, අරියසාවකස්ස ආරද්ධවිරියස්ස උපට්ඨිත-
සතිනො සමාහිතවිත්තස්ස එතං පාටිකඛිං: “යං එවං ජානිස්සති
අනම්මතග්ගො ඛො සංසාරො පුබ්බා කොටි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජා-
නිවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයොජනානං සන්ධාවනං සංසරනං
අවිජ්ජායතෙව තමොකායස්ස¹ අසෙසවිරාගනිරොධො, සන්තමෙතං
පදං, පණිනමෙතං පදං, යදිදං සබ්බසංඛාරසම්පො සබ්බපටිපටී-
නිස්සග්ගො තණ්හකම්මයො විරාගො නිරොධො ජිබ්බානං, යා හිස්ස
භතො, පඤ්ඤා තදස්ස පඤ්ඤාදිත්ථියං, ස ඛො සො² භතො,
අරියසාවකො එවං පදගිතො පදගිතො එවං සරිතො සරිතො එවං සමාද-
ගිතො සමාදගිතො එවං පජානිතො පජානිතො එවං අභිසද්දහති: “ඉමෙ
ඛො තෙ ධම්මා යෙ’මෙ පුබ්බෙ සුතවා³ අගෙසුං, තෙදනාහං
එතරහි කායෙන ව ඵ්ඨිතො⁴ විහරාමි. පඤ්ඤාය ව අනිවිජ්ඣා⁵
පස්සාමි”ති. යා හිස්ස භතො, සද්ධා තදස්ස සද්ධිත්ථියනති.

සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යො සො සාරිපුත්ත, අරියසාවකො
තථාගතෙ එකතතගතො අභිප්පසන්නො, න යො තථාගතෙ වා
තථාගතසාසනෙ වා කඛෙඛියා වා විචිකිචෙජ්ජයා වා. සද්ධාස්ස හි
සාරිපුත්ත, අරියසාවකස්ස එතං පාටිකඛිං: “යං ආරද්ධවිරියො
විහරිස්සති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං
උපසම්පදාය ථාමවා දළහපරකාමො අනිසංතරාධුරො කුසලෙසු
ධම්මෙසු, යං හිස්ස සාරිපුත්ත, විරියං, තදස්ස විරිඨිත්ථියං. සද්ධාස්ස හි
සාරිපුත්ත, අරියසාවකස්ස ආරද්ධවිරියස්ස එතං පාටිකඛිං -පෙ-
යා හිස්ස සාරිපුත්ත, පඤ්ඤා තදස්ස පඤ්ඤාදිත්ථියං. ස ඛො සො
සාරිපුත්ත, අරියසාවකො එවං පදගිතො පදගිතො එවං සරිතො සරිතො
එවං සමාදගිතො සමාදගිතො එවං පජානිතො පජානිතො එවං
අභිසද්දහති: “ඉමෙ ඛො තෙ ධම්මා යෙ’මෙ පුබ්බෙ සුතවා අගෙසුං
තෙදනාහං⁶ එතරහි කායෙන ව ඵ්ඨිතො විහරාමි පඤ්ඤාය ව අනිවිජ්ඣා⁷
පස්සාමි”ති. යා හිස්ස සාරිපුත්ත, සද්ධා තදස්ස සද්ධිත්ථියනති.

ජරාවග්ගො පඤ්චමො.

කත්තුද්දනං:

ජරා උණ්ණාහග්ගාහමණො සාකෙතො පුබ්බකොට්ඨකො,
පුබ්බාරාමෙන චක්කාරි පිණ්ණාලො ආපණෙන වානි.⁷

1. තමොකායස්සෙව - සිඳු, සි 2.
2. සද්ධා සො - මජ්ඣං.
3. සුතවා - මජ්ඣං.
4. ඵ්ඨිතො - සි 1, 2.
5. පටිවිජ්ඣා - මජ්ඣං.
6. තෙදනාහං - යා.
7. සද්ධෙන - යා.

වහන්ස, අවිද්‍යාව නිවරණ කොට ඇති තෘෂ්ණාව සංයෝජන කොට ඇති දිවෙන සැරිසරන සන්තියන්ගේ සසර නොදන්නා ලද අග්මුල් ඇත්තේ ය. පෙරපසු දෙකෙළවර නො පෙනේ. අවිද්‍යාසංඛ්‍යාත තමස්කායයාගේ යම් මේ නිරවගෙෂ විරාගනිරොධයෙක් සියලු සංස්කාර-යන්ගේ සන්තිදීමෙන් සියලු උපධිත්ගේ බැහැර ලීමෙන් තෘෂ්ණා ඝෂයයෙක් විරාගයෙක් නිරොධයෙක් නිර්වාණයෙක් වේ නම් මේ නිවන්පදය භාන්ත ය, මේ නිවන්පදය ප්‍රණීත ය යි මෙසේ දන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, ඇරඹූ වැර ඇති ඵලඹසිටි සිහි ඇති එකඟ වූ සිත් ඇති සැදහැනි අරිසවුහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු. වහන්ස, ඔහුට යට ප්‍රඥාත් වේ නම් එය ඔහුගේ පඤ්ඤාදිය යි. වහන්ස, ඒ මේ අරිසවු මෙසේ ප්‍රධන්වියඹ කොට කොට මෙසේ සිහිකොට කොට මෙසේ සමාදන් ව සමාදන් ව මෙසේ දූන දූන “පෙර මා විසින් යම් දහම් කෙනෙක් අසන ලද්දෝ වූහු නම් මොහු ඒ දහම්හු ම ය. මම දැන් ඔවුන් නාමකයින් ද පැහැය වෙසෙමි. නුවණින් ද පිළිවිඳ දක්මි” යි මෙසේ වෙසෙසින් හඳහයි. වහන්ස, ඔහුට යම් සැදහැයෙක් වේනම් එය ඔහුගේ සද්ධිත්තිය යි.

සාරිපුත්ත, මැනවි, මැනවි. සාරිපුත්ත, යම් ඒ අරිසව්වෙක් තථාගතයන් කෙරෙහි නොසැලෙන සැදහැනියේ වෙසෙසින් පහන් වූයේ නම් හෙතෙමේ තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගත සස්තෙහි හෝ යැක නො කරන්නේ ය. විචිතිවිජාන නො කරන්නේ ය. සාරිපුත්ත, අකුසල්දහම් ප්‍රභාණ පිණිස කුසල්දහම් ඉපදවිම පිණිස ඇරඹූ වැර ඇතියේ කුසල්දහම්හි නො පසුබස්නා වැර ඇතියේ දැඩි පැරකුම් ඇතියේ නො බහා තැබූ ධුර ඇතියේ වෙසෙන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, සැදහැනි අරිසවුහු විසින් මෙය කැමැති විය යුතු. සාරිපුත්ත, ඔහුට යම් වියඹයෙක් වේ නම් එය ඔහුගේ විරිසිත්තිය යි. සාරිපුත්ත .. ඇරඹූ වැර ඇති සැදහැනි අරිසවුහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු, සාරිපුත්ත, ඔහුට යම් ප්‍රඥාත් වේ නම් එය ඔහුගේ පඤ්ඤාදිය යි. සාරිපුත්ත ඒ මේ අරිසවු මෙසේ ප්‍රධන්වියඹ කොට කොට මෙසේ සිහි කොට කොට මෙසේ සමාදන් ව සමාදන් ව මෙසේ දූන දූන “පෙර මවිසින් යම් දහම් කෙනෙක් අසන ලද්දෝ වූහු නම් මොහු ඒ දහම්හු ම ය; මම දැන් ඔවුන් නාමකයින් ද පැහැය වෙසෙමි. නුවණින් ද පිළිවිඳ දක්මි” යි මෙසේ වෙසෙසින් හඳහයි. සාරිපුත්ත, ඔහුට යම් සැදහැයෙක් වේ නම් එය ඔහුගේ සද්ධිත්තිය යි.

පස්වැනි ජරාවග්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ජරා උණ්ණාහව්‍රාහමණ, සාකෙත, පුබ්බකොටස්ක යි සිවු සූත්තරෙක් ද පුබ්බාරාම නමින් සිවු සූත්තරෙක් ද, පිණ්ණාල ආපණ යි දෙසූත්තරෙක් ද යි දසසූත්තරෙකි යි.

6. සුකර්මනව්ගො

4. 6. 1

සාලාසුතං

1735. එකං සමයං හගවා කොසලෙසු විහරති සාලායං¹ බ්‍රාහ්මණොමි. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනොනසි -පෙ- සෙයාථාපි භික්ඛුවෙ, යෙ කෙච් තිරල්ඡානාගතා පාණා, සීහො තෙසං මිගරාජා² අභ්‍රමකඛායති: යදිදං ථාමෙන ජවෙන සුරියෙන³ එවමෙව ඛො භික්ඛුවෙ, යෙ කෙච් බොධිපක්ඛියා ධම්මා, පඤ්ඤාදිත්‍රියං තෙසං අභ්‍රමකඛායති: යදිදං බොධාය.

කතමෙ ව භික්ඛුවෙ, බොධිපක්ඛියා ධම්මා? සද්ධිත්‍රියං භික්ඛුවෙ, බොධිපක්ඛියො ධම්මො තං බොධාය සංවත්තති. විරිදිත්‍රියං බොධිපක්ඛියො ධම්මො, තං බොධාය සංවත්තති. සතිත්‍රියං බොධිපක්ඛියො ධම්මො, තං බොධාය සංවත්තති. සමාධිත්‍රියං බොධිපක්ඛියො ධම්මො තං බොධාය සංවත්තති. පඤ්ඤාදිත්‍රියං බොධිපක්ඛියො ධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති. සෙයාථාපි භික්ඛුවෙ, යෙ කෙච් තිරල්ඡානාගතා පාණා, සීහො තෙසං මිගරාජා අභ්‍රමකඛායති, යදිදං ථාමෙන ජවෙන සුරියෙන. එවමෙව ඛො භික්ඛුවෙ, යෙ කෙච් බොධිපක්ඛියා ධම්මා, පඤ්ඤාදිත්‍රියං තෙසං අභ්‍රමකඛායති: යදිදං බොධායාති.

4. 6. 2

මලලකසුතං

1736. එකං සමයං හගවා මලලකෙසු⁴ විහරති උරුවෙලකපං නාම මලලකානං නිගමො. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනොනසි: යාච කීවඤ්ච භික්ඛුවෙ, අරියසාවකස්ස අරියං ඤාණං⁵ නුප්පන්නං⁶ හොති නෙව තාච චතුන්නං ඉත්‍රියානං සංඤ්ඤිති හොති, නෙව තාච චතුන්නං ඉත්‍රියානං අවධිති හොති, යතො ව ඛො භික්ඛුවෙ, අරියසාවකස්ස අරියඤාණං උප්පන්නං හොති, අථ චතුන්නං ඉත්‍රියානං සංඤ්ඤිති හොති, අථ චතුන්නං ඉත්‍රියානං අවධිති හොති.

1- කොසලායං - සාලායං.

2. සීහො මිගරාජා තෙසං - මජ්ඣං, සාලායං.

3. සුරෙන - මජ්ඣං.

4. මලලකෙසු - මජ්ඣං.

5. අරියඤාණං - මජ්ඣං, සාලායං.

6. න උප්පන්නං - මජ්ඣං, සාලායං.

6. සුකරබ්‍රහ්මය

4. 6. 1

සාලා සූත්‍රය

1735. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල්දනවවෙහි සාලානම් බමුණුගමිහි වැඩවසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක ... මහණෙනි, යම්සේ යම්කිසි තිරිසන්ගත ප්‍රාණිහු වෙද්ද, මෘගරාජ වූ සිංහ තෙමේ ශක්තියෙන්ද වෙගයෙන්ද ශූරභාවයෙන්ද ඔවුන්ට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි එසෙයින් ම යම්කිසි බොධිපාක්ෂිකධර්මයෝ වෙද්ද, අවබෝධය පිණිස පඤ්ඤාන්ත්‍රිය ඔවුන්ට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ.

.මහණෙනි, බෝපැකි දහමහු කවරහ යත්: මහණෙනි, සද්ධිත්ත්‍රිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතියි. චිරිසිත්ත්‍රිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතියි. සතිත්ත්‍රිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතියි. සමාධිත්ත්‍රිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතියි. පඤ්ඤාන්ත්‍රිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතියි. මහණෙනි, යම් කිසි තිරිසන්ගත ප්‍රාණිහු වෙද්ද මෘගරාජ වූ සිංහ තෙමේ ශක්තියෙන්ද වෙගයෙන්ද ශූරභාවයෙන්ද ඔවුන්ට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කිසි බොධිපාක්ෂිකධර්මයෝ වෙද්ද, අවබෝධය පිණිස පඤ්ඤාන්ත්‍රිය ඔවුන්ට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ යි.

4. 6. 2

මල්ලක සූත්‍රය

1736. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මල්ලකදනවවෙහි උරුවෙලකප්ප නම් මල්ලකයන්ගේ නියමිතමිහි වැඩවසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, අරියවුහට යම්තාක් අරිතෑණ නූපන්නේ වේ නම් ඒ තාක් සිවු ඉඳුරන්ගේ නොම සිඬු වී සිටීම වේ. ඒ තාක් සිවුඉඳුරන්ගේ නොම බැසගෙන සිටීම වේ. මහණෙනි, යම්කලෙක අරියවුහට අරිතෑණ උපන්නේ වේ නම් එකල සිවුඉඳුරන්ගේ සිඬු වී සිටීම වේ. එකල සිවුඉඳුරන්ගේ බැසගෙන සිටීම වේ.

සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, යාවකිව්ඤ්ඤ කුටාගාරස්ස කුටං න උස්සිතං හොති, නෙවි තාව¹ ගොපානසීතං සංඤ්ඤිති හොති, නෙවි තාව ගොපානසීතං අවට්ඨිති හොති. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ, කුටාගාරස්ස කුටං උස්සිතං හොති, අථ ඛො ගොපානසීතං සංඤ්ඤිති හොති, අථ ඛො ගොපානසීතං අවට්ඨිති හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යාවකිව්ඤ්ඤ අරියසාවකස්ස අරියඤ්ඤං න උප්පන්නං හොති, නෙවි තාව චතුත්තං ඉන්ද්‍රියානං සංඤ්ඤිති හොති, නෙවි තාව චතුත්තං ඉන්ද්‍රියානං අවට්ඨිති හොති, යතො ච ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස අරියඤ්ඤං උප්පන්නං හොති, අථ චතුත්තං ඉන්ද්‍රියානං සංඤ්ඤිති හොති, අථ චතුත්තං ඉන්ද්‍රියානං අවට්ඨිති හොති. කතමෙසං චතුත්තං: සඤ්ඤියස්ස චිරිඤ්ඤියස්ස සතින්ද්‍රියස්ස සමාධින්ද්‍රියස්ස. පඤ්ඤවතො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස තදනවයා සඤ්ඤා සංඤ්ඤාති, තදනවයං චිරියං සංඤ්ඤාති, තදනවයා සති සංඤ්ඤාති, තදනවයො සමාධි සංඤ්ඤාතිති.

4. 6. 3

සෙබසුත්තං

1737. එකං සමයං භගවා කොසබ්බියං විහරති සොසිකාරාමෙ. නු ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොසි: අත්ථි නු ඛො භික්ඛවෙ,² පරියායො: යං පරියායං ආගමම සෙබො³ භික්ඛු සෙබහුමියං ධිතො⁴ සෙබොසමිති පජානෙය්‍යා, අසෙබො භික්ඛු අසෙබහුමියං ධිතො අසෙබොසමිති පජානෙය්‍යා⁵ති. භගවමුලකා නො භනො, ධම්මො -පෙ- අත්ථි භික්ඛවෙ, පරියායො: යං පරියායං ආගමම සෙබො භික්ඛු සෙබහුමියං ධිතො සෙබොසමිති පජානෙය්‍යා, අසෙබො භික්ඛු අසෙබහුමියං ධිතො අසෙබොසමිති පජානෙය්‍යා. කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො, යං පරියායං ආගමම සෙබො භික්ඛු සෙබහුමියං ධිතො සෙබොසමිති පජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ, සෙබො භික්ඛු ඉදං දුක්ඛානාති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛානුමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපටිපදාති යථාභූතං පජානාති. අයමිථි ඛො භික්ඛවෙ, පරියායො, යං පරියායං ආගමම සෙබො භික්ඛු සෙබහුමියං ධිතො සෙබොසමිති පජානාති.

පුත්තවපරං භික්ඛවෙ, සෙබො භික්ඛු ඉති පටිසඤ්චිකති: අත්ථි නු ඛො ඉතො බභිඤ්ඤා අඤ්ඤා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා යො එවං භූතං තච්ඡං තථා⁶ ධම්මං දෙසෙති, යථා භගවා⁷ති. සො එවං පජානාති: නත්ථි ඉතො⁸ බභිඤ්ඤා අඤ්ඤා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා යො එවං භූතං තච්ඡං තථා ධම්මං දෙසෙති, යථා භගවා⁹ති. අයමිථි ඛො භික්ඛවෙ, පරියායො: යං පරියායං ආගමම සෙබො භික්ඛු සෙබහුමියං ධිතො සෙබොසමිති පජානාති.

1. තාවඤ්ඤ - සි 1, 2.

2. අත්ථි නු ඛො මෙ භික්ඛවෙ - සි 1 2.

3. සෙබො - ස්‍යා.

4. සංඤ්ඤා - ස්‍යා.

5. තථා - මජ්ඣං, ස්‍යා.

6. නත්ථි ඛො ඉතො - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම්සේ කුච්ඡගෙහි කැණීමකිල යම් තාක් නොමසවන ලද්දේ වේ නම් ඒ තාක් ගොනැසුන්ගේ නො ම පිඩුවී සිටීම වේ. ඒ තාක් ගොනැසුන්ගේ කුළෙහි පිටිය සිටීම නො ම වේ. මහණෙනි, යම් කලෙක කුච්ඡගෙහි කැණීමකිල මසවන ලද්දේ වේ නම් එකල ගොනැසුන්ගේ පිඩුවී සිටීම වේ. එකල ගොනැසුන්ගේ පිටිය සිටීම වේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් තාක් අරිසවුහට අරිනැණ නූන්නේ වේ නම් ඒ තාක් සිවුඉඳුරන්ගේ නො ම පිඩුවී සිටීම වේ. ඒ තාක් සිවුඉඳුරන්ගේ නො ම බැසගෙන සිටීම වේ. මහණෙනි, යම්කලෙක අරිසවුහට අරිනැණ උපන්නේ වේ නම් එකල සිවු ඉඳුරන්ගේ පිඩුවී සිටීම වේ. එකල සිවුඉඳුරන්ගේ බැසගෙන සිටීම වේ. කවර සිවුඉඳුරන්ගේ ද යත්: සද්ධිත්තියයෙන් විරිධිත්තියයෙන් සතිත්තියයෙන් සමාධිත්තියයෙන් ය. මහණෙනි, පැනවත් අරිසවුහට ඒ අනුව යන සැදහැ සිටී. ඒ අනුව යන වෙර සිටී. ඒ අනුව යන සිහිය සිටී. ඒ අනුව යන සමාධිය සිටී'යි.

4. 6. 3

සෙබ සූත්‍රය

1737. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසබැනුවර සමීපයෙහි සොසිතාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්මුන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සෙබ මහණ තෙමේ සෙබබ්බම සිටියේ සෙබයෙමියි දැනගන්නේ නම් අසෙබ මහණ තෙමේ අසෙබබ්බම සිටියේ අසෙබයෙමියි දැනගන්නේ නම් එබඳු නයෙක් ඇද්ද යි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු හඟවත්හු මුල් කොට ඇතියහ ... මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සෙබ මහණ තෙමේ සෙබබ්බම සිටියේ සෙබයෙමියි දැනගන්නේ නම් අසෙබ මහණ තෙමේ අසෙබබ්බම සිටියේ අසෙබයෙමියි දැනගන්නේ නම් එබඳු නයෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සෙබ මහණ තෙමේ සෙබබ්බම සිටියේ සෙබයෙමියි දැනගනී නම් අසෙබ මහණ තෙමේ අසෙබබ්බම සිටියේ අසෙබයෙමියි දැනගනී නම් ඒ නය කවරේද යත්: මහණෙනි, මෙහි සෙබමහණ-තෙමේ මේ දුකැයි තතුසේ දැනී. මේ දුක් හටගැනීමැයි තතුසේ දැනී. මේ දුක් වැළැක්වීමැයි තතුසේ දැනී. මේ දුක් වැළැක්වීමට පමුණුවන පිළිවෙතැයි තතුසේ දැනී. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සෙබ මහණ තෙමේ සෙබබ්බම සිටියේ සෙබයෙමියි දැනගනී නම් මෙ ද නයෙකි.

මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි. සෙබ මහණ තෙමේ මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි. “යමෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙන් මෙබඳු සිදුවූ සැබෑ වූ නොවෙනස් වනසුලු දහමක් දෙසා නම් එබඳු අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මෙයස්නෙන් පිටත ඇද්දෝ යි හෙතෙමේ මෙසේ දැනගනී: යමෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙන් මෙබඳු සිදුවූ සැබෑ වූ නොවෙනස් වනසුලු දහමක් දෙසා නම් එබඳු අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මෙයස්නෙන් බැහැර නැතැ'යි. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සෙබ මහණ තෙමේ සෙබ බ්බම සිටියේ සෙබයෙමියි දැනගනී නම් මෙ ද නයෙකි.

පුනචපරං. භික්ඛවෙ, සෙබො භික්ඛු පඤ්චන්ද්‍රියානි පජානාති: සද්ධින්ද්‍රියං විරිඨින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං, යංගතිකානි යංපරමානි යංබලානි¹ යංපරියොසානානි, නහෙව බො කායෙන චුස්සිකා² විහරති, පඤ්ඤාය ච අතිවිජ්ඣා පසස්සති. අයමපි බො භික්ඛවෙ: පරියායො: යං පරියායං ආගමම අසෙබො භික්ඛු අසෙබහුමියං ධීතො අසෙබොසමී'ති පජානාති.

කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො, යං පරියායං ආගමම අසෙබො භික්ඛු අසෙබහුමියං ධීතො අසෙබොසමීති පජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ, අසෙබො භික්ඛු පඤ්චන්ද්‍රියානි පජානාති සද්ධින්ද්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤින්ද්‍රියං යංගතිකානි යංපරමානි යංබලානි යංපරියොසානානි. කායෙන ච චුස්සිකා විහරති, පඤ්ඤාය ච අතිවිජ්ඣා පසස්සති. අයමපි බො භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම අසෙබො භික්ඛු අසෙබහුමියං ධීතො අසෙබොසමීති පජානාති.

පුනචපරං. භික්ඛවෙ, අසෙබො භික්ඛු ඡ ඉන්ද්‍රියානි පජානාති. වකඤ්ඤියං සොතින්ද්‍රියං ඝාතීන්ද්‍රියං ජීවහීන්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං මනින්ද්‍රියං, ඉමානි ඡ³ ඉන්ද්‍රියානි සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣන්ති.⁴ අඤ්ඤානි ඡ⁵ ඉන්ද්‍රියානි න කුභිඤ්ඤි කිසමිඤ්ඤි⁶ උපපජ්ජිසංසන්ති පජානාති. අයමපි බො භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම අසෙබො භික්ඛු අසෙබහුමියං ධීතො අසෙබොසමීති පජානාති.

4. 6. 4

පදසුත්තං

1738. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යානි කානිවි ජඤ්ඣමානං පාණානං පදජානාති, සබ්බානි තානි හත්ථිපදෙ සමොධානං ගවස්නති, හත්ථිපදං තෙසං අග්ගමකඛායති යදිදං මහනිතතෙතන. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යානි කානිවි පදනි බොධාය සංවත්තනති; පඤ්ඤින්ද්‍රියං පදං තෙසං අග්ගමකඛායති යදිදං බොධාය. කතමානි ච භික්ඛවෙ, පදනි බොධාය සංවත්තනති: සද්ධින්ද්‍රියං භික්ඛවෙ පදං, නං බොධාය සංවත්තනති. විරිඨින්ද්‍රියං පදං, නං බොධාය සංවත්තනති. සතින්ද්‍රියං පදං, නං බොධාය සංවත්තනති. සමාධින්ද්‍රියං පදං, නං බොධාය සංවත්තනති. පඤ්ඤින්ද්‍රියං පදං, නං බොධාය සංවත්තනති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යානි කානිවි ජඤ්ඣමානං පාණානං පදජානාති සබ්බානි තානි හත්ථිපදෙ සමොධානං ගවස්නති. හත්ථිපදං තෙසං අග්ගමකඛායති. යදිදං මහනිතතෙතන. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යානි කානිවි පදනි බොධාය සංවත්තනති. පඤ්ඤින්ද්‍රියං පදං තෙසං අග්ගමකඛායති. යදිදං බොධායානි.

1. යමඵලානි - මජ්ඣං, ස්‍යා.
2. චුස්සිකා - සි 1, 2.
3. ඉමානි බො ඡ - මජ්ඣං, ස්‍යා.
4. නිරුජ්ජිසංසන්ති - මජ්ඣං, ස්‍යා.
5. අඤ්ඤානි ච ඡ - මජ්ඣං, ස්‍යා.
6. කිසමිඤ්ඤි - සි 1, 2.

මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: සෙබ මහණ යමක් ස්වභාව කොට ඇති යමක් පරම කොට ඇති යමක් බල කොට ඇති යමක් කෙළවර කොට ඇති සද්ධිත්‍රියය විරිසිත්‍රියය සතිත්‍රියය සමාධිත්‍රියය පඤ්ඤිත්‍රියය යන පසිඳුරන් දැනි ද. නාමකයින් පැහැය නොම වෙසේ ද. පස්විකුම් නුවණින් පිළිවිද දකි ද. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සෙබ මහණ සෙබයෙමි යි දැනගනී නම් මෙ ද නයෙකි.

මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ අසෙබ මහණ අසෙබබ්බෙ සිටියේ 'අසෙබයෙමි' යි දැනගනී නම් ඒ නය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අසෙබ මහණ යමක් ස්වභාව කොට ඇති යමක් පරම කොට ඇති යමක් බල කොට ඇති යමක් කෙළවර කොට ඇති සද්ධිත්‍රියය ... පඤ්ඤිත්‍රියය යන පසිඳුරන් දැනි ද. නාමකයින් පැහැය වෙසේ ද. පස්විකුම් නුවණින් පිළිවිද දකි ද. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ අසෙබ මහණ අසෙබබ්බෙ සිටියේ 'අසෙබයෙමි' යි දැනගනී නම් මෙ ද නයෙකි.

මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: අසෙබ මහණ තෙමේ වකඛුත්‍රියය සොතිත්‍රියය ඝාතිත්‍රියය ජිව්හිත්‍රියය කායිත්‍රියය මනිත්‍රියය යන සඳුරන් දැනි. මේ සඳුරෝ මුළුමනින් සියල්ල සියලු අයුරින් සියල්ල නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති. අන් සඳුරු කෙනෙක් කොහි වත් කොතැනෙක වත් නූපදනාහයි දැනි. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ අසෙබ මහණ තෙමේ අසෙබබ්බෙ සිටියේ 'අසෙබයෙමි' යි දැනගනී නම් මෙ ද නයෙකි යි.

4. 6. 4

පද සූත්‍රය

1738. මහණෙනි, යම්සේ යම්කිසි ජ්‍යෙෂ්ඨප්‍රාණින්ගේ පියවර සමූහයෝ වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ ඇත්පියවරෙහි ඇතුළත් වීමට යෙති. ඇත් පියවර මහත් බැවින් ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කිසි දහම් පද කෙනෙක් අවබෝධය පිණිස පවතිත් නම් පඤ්ඤිත්‍රිය දහම්පදය අවබෝධය පිණිස ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, කවර දහම්පද අවබෝධ පිණිස පවති ද යත්: මහණෙනි, සද්ධිත්‍රිය පදයෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවති. විරිසිත්‍රිය පදයෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවති. සතිත්‍රිය පදයෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවති. සමාධිත්‍රිය පදයෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවති. පඤ්ඤිත්‍රිය පදයෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවති. මහණෙනි, ජ්‍යෙෂ්ඨප්‍රාණින්ගේ යම්කිසි පියවර සමූහයෝ වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ ඇත්පියවරෙහි ඇතුළත් වීමට යෙති. මහත් බැවින් ඇත්පියවර ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කිසි දහම් පද කෙනෙක් අවබෝධය පිණිස පවතිත් නම් පඤ්ඤිත්‍රිය දහම්පදය අවබෝධය පිණිස ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ යි.

4. 6. 5

සාරසුත්තං.

1739. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි සාරගන්ධා ලොභිත-
වන්තං තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි
බොධිපක්ඛිකා ධම්මො පඤ්ඤාදියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති, යදිදං
බොධාය. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකා ධම්මො: සඤ්ඤාදියං
භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකො ධම්මො, නං බොධාය සංවත්තති. චිරිධිදියං
-පෙ- සතිදියං -පෙ- සමාධිදියං -පෙ- පඤ්ඤාදියං බොධිපක්ඛිකො
ධම්මො නං බොධාය සංවත්තති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි
සාරගන්ධා ලොභිතවන්තං තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව බො
භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බොධිපක්ඛිකා ධම්මො පඤ්ඤාදියං තෙසං
අග්ගමක්ඛායති යදිදං බොධායාති:

4. 6. 6

පතිට්ඨිතසුත්තං.

1740. සාවතට්ඨියං:

එකධම්මෙ පතිට්ඨිතස්ස භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පඤ්චදියානි
භාවිතානි භොතති සුභාවිතානි. කතමස්මි. එකධම්මෙ: අප්පමාදෙ...
කතමො ව භික්ඛවෙ, අප්පමාදෙ. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චිත්තං රක්ඛති
ආසවෙසු ව සාසවෙසු ව ධම්මෙසු. තස්මි¹ චිත්තං රක්ඛතො ආසවෙසු ව
සාසවෙසු ව ධම්මෙසු සඤ්ඤාදියමි² භාවනාපාරිපූරි. ගච්ඡති. චිරිධිදියමි³
-පෙ- සතිදියමි⁴ -පෙ- සමාධිදියමි⁵ -පෙ- පඤ්ඤාදියමි⁶
භාවනාපාරිපූරි. ගච්ඡති. එවං බො² භික්ඛවෙ, එකධම්මෙ පතිට්ඨිතස්ස
භික්ඛුනො පඤ්චදියානි භාවිතානි භොතති සුභාවිතානිති.

4. 6. 7

බ්‍රහ්මසුත්තං.

1741. එවං මෙ සුත්තං, එකං සමයං හගවා උරුවෙලායං
විහරති නන්දා තෙරඤ්ජරාය තීරෙ අප්පාලනිග්ගොධෙ පඨමාභිසම්මුද්ධො.
අථ බො හගවතො රහොගතස්ස පටිසලුචිතස්ස එවං වෙතසො-
පරිච්ඡතකෙසා උදපාදි: පඤ්චදියානි. භාවිතානි බ්‍රහ්මලිකතානි
අමතොගධානි භොතති අමතපරායනානි අමතපරියොසානානි. කතමානි
පඤ්ඤා: සඤ්ඤාදියං භාවිතං බ්‍රහ්මලිකතං අමතොගධං භොති අමතපරායනං
අමතපරියොසානං. චිරිධිදියං -පෙ- සතිදියං -පෙ- සමාධිදියං
-පෙ- පඤ්ඤාදියං භාවිතං බ්‍රහ්මලිකතං අමතොගධං භොති අමතපරායනං
අමතපරියොසානං. ඉමානි පඤ්චදියානි භාවිතානි බ්‍රහ්මලිකතානි
අමතොගධානි භොතති අමතපරායනානි අමතපරියොසානානි⁷ති.

1. තස්ස - මජ්ඣං, ස්‍යා.

2. එවමි බො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. 6. 5

සාර සූත්‍රය

1739. මහණෙනි, යම්සේ යම්කිසි හරගඳුනු වෙන් නම් රත්සඳන ඔවුනට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කිසි බෝපැකි දහම්හු අවබෝධය පිණිස වෙන් නම් පඤ්ඤාන්ද්‍රිය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බෝපැකි දහම්හු කවරහ යත්: මහණෙනි, සද්ධිත්තිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතී. චිරිඨිත්තිය ... සනිත්තිය ... සමාධිත්තිය .. පඤ්ඤාන්ද්‍රිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතී. මහණෙනි, යම්සේ යම්කිසි හරගඳුනු වෙන් නම් රත්සඳන ඔවුනට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කිසි බෝපැකි දහම්හු අවබෝධය පිණිස වෙන් නම් පඤ්ඤාන්ද්‍රිය ඔවුනට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ.

4. 6. 6

පතිට්ඨික සූත්‍රය

1740. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, එක්දහමෙක පිහිටි මහණහුගේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු මැනවින් වඩන ලදහු වෙති. කවර එක් දහමෙක ද යත්: නොපමාවෙහි ය. මහණෙනි, නොපමාව කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ ආසුච වූද සාසුච වූද දහම් නිමිති කොට සිත රකී. ආශ්‍රව වූද සාශ්‍රව වූද දහම් නිමිති කොට සිත රක්තා ඔහුගේ සද්ධිත්තිය ද වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. චිරිඨිත්තිය ද ... සනිත්තිය ද ... සමාධිත්තිය ද ... පඤ්ඤාන්ද්‍රිය ද වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. මහණෙනි, මෙසේ එක් දහමෙක පිහිටි මහණහුගේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු මැනවින් වඩන ලදහු වෙති යි.

4. 6. 7

බ්‍රහ්ම සූත්‍රය

1741. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදුව පළමු කොට උරුවෙල්දනව්වෙහි තෙරඤ්ජරා ගංගවුරෙහි අප්පල්ලුගරුක් මුල්හි වැඩවසන සේක. එකල්හි එකලා වූ විවෙකයෙන් යුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබඳු විනතවිතර්කයෙක් පහළ විය: “පසිඳුරෝ වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු නිවනට ඇතුළත් වූවාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙති. කවර පසිඳුරෝ ද යත්: සද්ධිත්තිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වෙයි. චිරිඨිත්තිය ... සනිත්තිය ... සමාධිත්තිය ... පඤ්ඤාන්ද්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ. මේ පසිඳුරෝ වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු නිවනට ඇතුළත් වූවාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙති” යි.

අථ ඛො ඉභමා සහමපති හගචනො වෙනසා වෙනොපරිචිතක්ක-
මඤ්ඤාය සෙය්‍යථාපි නාම ඛලවා පුරිසො සමිඤ්ඤානං වා බාහං
පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමිඤ්ඤාය, එවමෙවං ඉභමලොකො¹
අනුතරහිතො හගචනො පුරතො පාතුරහොසි. අථ ඛො ඉභමා
සහමපති එකංසං උත්තරාසඬං කරිතා යෙන හගවා තෙනඤ්ඤා-
පණාමෙතා හගචනං එකදවොච: එවමෙනං හගවා, එවමෙනං
සුගත, පඤ්චිද්දියාති භාවිතාති බහුලිකතාති අමනොගධාති භොතාති,
අමතපරායනාති අමතපරියොසානාති. කතමාති පඤ්ඤා: සඤ්චිද්දියං
භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං භොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං
-පෙ- පඤ්චිද්දියං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං භොති, අමත-
පරායනං අමතපරියොසානං. ඉමාති පඤ්චිද්දියාති භාවිතාති
බහුලිකතාති අමනොගධාති භොතාති අමතපරායනාති අමත-
පරියොසානාති.²

භුතපුබ්බා'හං හතොත, කසසපෙ සමිමාසමිබ්බෙධො ඉභමචරියං
අචරිං. තත්ත්වං මං එවං ජානනාති: “සහකො භික්ඛු, සහකො
භික්ඛු”ති. සො ඛො'හං හතොත, ඉමෙසං පඤ්චිතං ඉද්දියානං
භාවිතතා බහුලිකතතා කාමෙසු කාමච්ඡදං විරාජෙතා කායසස්ස
හෙද පරමමරණා සුගතිං ඉභමලොකං උපපන්නො තත්ත්වං මං එවං
ජානනාති “ඉභමා සහමපති ඉභමා සහමපති”ති. එවමෙනං හගවා,
එවමෙනං සුගත, අහමෙනං ජානාමි, අහමෙනං පසාමි.⁴ යථා
ඉමාති පඤ්චිද්දියාති භාවිතාති බහුලිකතාති අමනොගධාති භොතාති,
අමතපරායනාති අමතපරියොසානාති.

4. 6. 8

සුකරබ්බසුතං

1742. එවං මෙ සුතං. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති
භිෂ්කකුටෙ පබ්බතෙ සුකරබ්බායං⁵. තත්ත්වං හගවා ආයඤ්ඤානං සාරි-
පුතං ආමනෙතාති: “කිනත්ත ඛො සාරිපුත, අත්ථවසං සමසස්සමානො
බිණාසවො භික්ඛු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනිපච්චිකාරං⁶
පවත්තමානො පවත්නාති”ති?” අනුතරං හි හතොත, යොගකෙබ්බමං⁸
සමසස්සමානො බිණාසවො භික්ඛු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා
පරමනිපච්චිකාරං පවත්තමානො පවත්නාති.

සාධු, සාධු, සාරිපුත, අනුතරං හි සාරිපුත, යොගකෙබ්බමං
සමසස්සමානො බිණාසවො භික්ඛු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා
පරමනිපච්චිකාරං පවත්තමානො පවත්නාති. කතමො ව සාරිපුත,
අනුතරො යොගකෙබ්බමො, යං සමසස්සමානො බිණාසවො භික්ඛු
තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනිපච්චිකාරං පවත්තමානො
පවත්නාති. ඉධ හතොත, බිණාසවො භික්ඛු සඤ්චිද්දියං භාවෙති උපසමාමිං.
සමෙබ්බාධාමිං, විරිඤ්චියං -පෙ- සනිද්දියං -පෙ- සමාධිද්දියං -පෙ-

1. ඉභමලොකො - සි 1, 2

2. පරියොසානාති - 1, 2.

3. අචරිං පෙ - කප්ප - සි 1, 2.

4. එත්ථ සි 1, 2 පොතරකෙසු උපකතා දිසසෙන.

5. සුකරබ්බායං - සා.

6. නිපච්චිකාරං - සිඬු, සි 1, 2.

7. පවත්තමානො පවත්නාති - සිඬු, සි 1, 2.

8. අනුතරං යොගකෙබ්බමං - මජ්ඣං, සා.

එකල්හි සහම්පති බ්‍රහ්ම තෙමේ හිසසිතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වික්‍රමපරිවර්තය දැන යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේද, දිගු කළ අතක් හකුළන්නේ හෝ වේද. එසේයින් ම බ්‍රහ්මලොව අතුරුදන් වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ විය. ඉක්බිති සහම්පති බ්‍රහ්ම තෙමේ උතුරුසහ එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇඳිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේය: “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එය එසේය. සුගතයන් වහන්ස, එය එසේය. පසිඳුරෝ වඩන ලදු බහුල කරන ලදු නිවනට ඇතුළත් වූවාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙති. කවර පසිඳුරෝ ද: සද්ධිත්තිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ ... පසිඳුරෝ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ. මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදු බහුල කරන ලදු නිවනට ඇතුළත් වූවාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙති.

වහන්ස, පෙර මම කසුප් සමමාසම්බුද්ධන් කෙරෙහි බ්‍රහ්මයර කෙළෙමි. එහිදු මා “සහක මහණ සහක මහණැ”යි වෙසේ දැනිත්. වහන්ස, ඒ මම මේ පසිඳුරන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් කාමයන්හි කාමච්ඡන්දය දුරු කොට කාබුන් මරණින් මතු සොහන ගති ඇති බ්‍රහ්මලොවට පැමිණියෙමි. එහිදු මා “සහම්පති බ්‍රහ්ම, සහම්පති බ්‍රහ්ම”යි මෙසේ දැනිත්. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එය එසේය. සුගතයන් වහන්ස, එය එසේය, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදු බහුල කරන ලදු යම්සේ නිවනට ඇතුළත් වූවාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙත් නම් මම මෙය දැනිමි. මම මෙය දකිමි”යි.

4. 6. 8

සුකරබත සූත්‍රය

1742. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ගිජුකුළුපව්වෙහි සුකරබත ලෙනෙහි වැඩවසන සේක. එහිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ඇමතු සේක. සාරිපුත්ත, රහත් මහණ කුමන කරුණක් දකිමින් තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ ඉතා යටහත් ව පවත්නේ පවති දැයි වහන්ස, අනුත්තර වූ අර්හත්ත්වය දකිමින් රහත් මහණ තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ ඉතා යටහත් ව පවත්නේ පවති යි.

සාරිපුත්ත, මැනවි මැනවි. සාරිපුත්ත, අනුත්තර වූ රහත් බව දකිමින් රහත් මහණ තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ ඉතා යටහත් ව පවත්නේ පවති. සාරිපුත්ත, යමක් දකිමින් රහත් මහණ තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ ඉතා යටහත් ව පවත්නේ පවති නම් ඒ අනුත්තර වූ රහත් බව කවරේ දැයි වහන්ස, මෙහි රහත් මහණ සන්තිදිමට යනසුලු කොට සමෙබ්බාධියට යනසුලු කොට සද්ධිඤ්ඤා වඩයි ... චිරිධිඤ්ඤා ... සතිඤ්ඤා ... සමාධිඤ්ඤා වඩයි.

පඤ්ඤාදියං භාවෙති උපසම්ගාමිං සමොධගාමිං. අයං ඛො භනොන, අනුක්කරො යොගකෙබ්බො යං සමප්පසමානො ඛිණ්ණාසවො භික්ඛු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනිපච්චකාරං පවත්තමානො පවත්තතිති.

සාධු, සාධු, සාරිපුත්ත, එසො හි සාරිපුත්ත, අනුක්කරො යොගකෙබ්බො යං සමප්පසමානො ඛිණ්ණාසවො භික්ඛු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනිපච්චකාරං පවත්තමානො පවත්තති. කතමො ච සාරිපුත්ත, පරමනිපච්චකාරො යං ඛිණ්ණාසවො භික්ඛු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනිපච්චකාරං පවත්තමානො පවත්තතිති. ඉධ භනොන, ඛිණ්ණාසවො භික්ඛු සඤ්චි සගාරවො විහරති සප්පතියෙසා.¹ ධමමෙ සගාරවො විහරති සප්පතියෙසා. සඤ්ඤා සගාරවො විහරති සප්පතියෙසා. සිකඛාය සගාරවො විහරති සප්පතියෙසා. සමාධිසුමි සගාරවො විහරති සප්පතියෙසා. අයං ඛො භනොන, පරමනිපච්චකාරො යං ඛිණ්ණාසවො භික්ඛු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනිපච්චකාරං පවත්තමානො පවත්තතිති.

සාධු, සාධු, සාරිපුත්ත, එසො හි සාරිපුත්ත පරමනිපච්චකාරො යං ඛිණ්ණාසවො භික්ඛු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනිපච්චකාරං පවත්තමානො පවත්තතිති.

4. 6. 9

උප්පාදසුත්තං

1743. සාවකීයං :

පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉද්දියානි, භාවිතානි බහුලිකතානි අනුප්පන්නානි උප්පජ්ජන්ති නාඤ්ඤානු තථාගතස්ස පාතුභාවා අරහතො සමමාසමුදායස්ස. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්ඤාදියං විරිසිද්දියං සතිද්දියං සමාධිද්දියං පඤ්ඤාදියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චද්දියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අනුප්පන්නානි උප්පජ්ජන්ති නාඤ්ඤානු තථාගතස්ස පාතුභාවා අරහතො සමමාසමුදායස්සාති.

4. 6. 10

දුතිය උප්පාදසුත්තං

1744. සාවකීයං :

පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉද්දියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අනුප්පන්නානි උප්පජ්ජන්ති නාඤ්ඤානු සුගතචිතයා. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්ඤාදියං විරිසිද්දියං සතිද්දියං සමාධිද්දියං පඤ්ඤාදියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චද්දියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අනුප්පන්නානි උප්පජ්ජන්ති නාඤ්ඤානු සුගතචිතයාති.

සුකරබ්බවග්ගො ඡට්ඨො.

තත්තුද්දනං:

සාලා මලලකං සෙධො ච පදං සාරං පතිරික්ඛං.

ඛුන්ධා සුකරබ්බඤ්ඤා උප්පාදෙ අපරෙ දුට්ඨෙති.

1. සප්පතියෙසා - සත්තා.

සන්තිදීමට යනසුලු කොට පඤ්ඤාදිය වඩයි. වහන්ස, රහත් මහණ තෙමේ යමක් දකිමින් තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ ඉතා යටහත් ව පවත්නේ පවතී නම් මේ (ඒ) අනුත්තර වූ රහත් බවයි.

සාරිපුත්ත, මැනවි මැනවි. සාරිපුත්ත, යමක් දකිමින් රහත් මහණ තෙමේ තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ ඉතා යටහත් ව පවත්නේ පවතී නම් මේ ඒ අනුත්තර වූ රහත්බව යි. සාරිපුත්ත, රහත් මහණ තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ යම් ඉතා යටත්බවක් පවත්වන්නේ පවතී නම් ඒ ඉතා යටත්බව කවරේ දැ යි. වහන්ස, මෙහි රහත් මහණ තෙමේ ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි ගෞරව සහිත ව වැඩිහිටියකු සහිත ව වෙසෙයි. ධර්මය කෙරෙහි ගෞරව සහිත ව වැඩිහිටියකු සහිත ව වෙසෙයි. සබ්බසා කෙරෙහි ගෞරව සහිත ව වැඩිහිටියකු සහිත ව වෙසෙයි. ශික්ෂායෙහි ගෞරව සහිත ව වැඩිහිටියකු සහිත ව වෙසෙයි. සමාධියෙහි ගෞරව සහිත ව වැඩිහිටියකු සහිත ව වෙසෙයි. වහන්ස, රහත් මහණ තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ යම් ඉතා යටත් බවක් පවත්වමින් පවතී නම් මේ ඒ ඉතා යටහත් බව යි.

සාරිපුත්ත, මැනවි, මැනවි. සාරිපුත්ත රහත් මහණ තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ යම් ඉතා යටහත් බවක් පවත්වමින් පවතී නම් මේ ඒ ඉතා යටහත් බව යි.

4. 6. 9

උප්පාද සූත්‍රය

1743. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු තථාගත අර්හත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පහළවීමෙන් අන් කල්හි නූපන්නාහු නූපදිති. කවර පසිඳුරෝ ද යත්: සඤ්ඤාදිය විරිසිඤ්ඤාදිය සතිඤ්ඤාදිය සමාධිඤ්ඤාදිය පඤ්ඤාදිය යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු තථාගත අර්හත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පහළවීමෙන් අන් කල්හි නූපන්නාහු නූපදිත් යි.

4. 6. 10

දුතිය උප්පාද සූත්‍රය

1744. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු බුදුසස්තෙන් අන් තන්හි නූපන්නාහු නූපදිති. කවර පසිඳුරෝ ද යත්: සඤ්ඤාදිය විරිසිඤ්ඤාදිය සතිඤ්ඤාදිය සමාධිඤ්ඤාදිය පඤ්ඤාදිය යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු බුදුසස්තෙන් අන් තන්හි නූපන්නාහු නූපදිති යි.

සැවැත් සුකර්ම වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

සාලා මලලක සෙබ පද සාර පතිට්ඨිත බ්‍රහ්ම සුකර්ම යි අටෙක. අනෙක් උප්පාද සූත්‍ර දෙකෙකැ යි දස සූත්‍රයෙකි යි.

7. සමෙබ්බවගො

4. 7. 1

සංයොජනසුත්තං

1745. සාවක්ඛියං :

පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි සංයොජනප්‍රභාතාය¹ සංවත්තනති. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ-පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි සංයොජනප්‍රභාතාය සංවත්තනති.

4. 7. 2

අනුසයසුත්තං

1746. පඤ්චමානි, භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අනුසයසමුග්ගාතාය සංවත්තනති. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ-පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අනුසයසමුග්ගාතාය සංවත්තනති.

4. 7. 3

අද්ධානසුත්තං

1747. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අද්ධානපරිඤ්ඤාය සංවත්තනති. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ-පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අද්ධානපරිඤ්ඤාය සංවත්තනති.

4. 7. 4

ආසවකඛයසුත්තං

1748. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි ආසවානං ඛයාය සංවත්තනති. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ-පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි ආසවානං ඛයාය සංවත්තනති.

1. සංයොජනානං ප්‍රභාතාය - සතා.

7. සම්බන්ධ වර්ගය

4. 7. 1

සංයෝජන සූත්‍රය

1745. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, මේ පසිඳුරු කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සංයෝජනප්‍රභාණය පිණිස පවතිත්. කවර පසිඳුරු කෙනෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤාය යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සංයෝජනප්‍රභාණය පිණිස පවතිත් යි.

4. 7. 2

අනුසය සූත්‍රය

1746. මහණෙනි, මේ පසිඳුරු කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු අනුසය නැසීම පිණිස පවතිත්. කවර පසිඳුරු කෙනෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤාය යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු අනුසය නැසීම පිණිස පවතිත් යි.

4. 7. 3

අද්ධාන සූත්‍රය

1747. මහණෙනි, මේ පසිඳුරු කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු අද්ධාන පිරිසිඳ දැනුම පිණිස පවතිත්. කවර පසිඳුරු කෙනෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤාය යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු අද්ධාන පිරිසිඳ දැනුම පිණිස පවතිත් යි.

4. 7. 4

ආසවකය සූත්‍රය

1748. මහණෙනි, මේ පසිඳුරු කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු ආසවකය පිණිස පවතිත්. කවර පසිඳුරු කෙනෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤාය යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු ආසවකය පිණිස පවතිත් යි.

4. 7. 5

ඵලසුත්තං

1749. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤාත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාත්‍රියානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානාං ඉන්ද්‍රියානාං භාවිතතා බහුලිකතතා ද්විතාං ඵලානං අඤ්ඤාතරං ඵලං පාටිකඛ්ඛා: දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා¹ති.

4. 7. 6

දුතියඵලසුත්තං

1750. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤාත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාත්‍රියානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානාං ඉන්ද්‍රියානාං භාවිතතා බහුලිකතතා සත්තඵලා සත්ත ආනිසංසා පාටිකඛ්ඛා. කතමෙ සත්තඵලා සත්ත ආනිසංසා: දිට්ඨව ධම්මෙ පටිගච්ඡී අඤ්ඤා ආරාධෙති, නො වෙ දිට්ඨව ධම්මෙ පටිගච්ඡී අඤ්ඤා ආරාධෙති, අථ මරණකාලෙ අඤ්ඤා ආරාධෙති. නො වෙ දිට්ඨව ධම්මෙ පටිගච්ඡී අඤ්ඤා ආරාධෙති, නො වෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤා ආරාධෙති, අථ පඤ්ඤානාං ඔරමනාගියානාං සංයොජනානාං පරික්ඛයා² අනතරාපරිනිබ්බාසී හොති, උපහළපරිනිබ්බාසී හොති. අසඛාර-පරිනිබ්බාසී හොති, සසඛාරපරිනිබ්බාසී හොති, උද්ධංසොතො අකනිට්ඨගාමී. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානාං ඉන්ද්‍රියානාං භාවිතතා බහුලිකතතා ඉමෙ සත්තඵලා සත්තානිසංසා පාටිකඛ්ඛාති.

4. 7. 7

රුක්ඛසුත්තං

1751. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් ජමුද්දිපකා රුක්ඛා, ජමුද්දි තෙසං අග්ගමකඛායති. ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා, පඤ්ඤාත්‍රියං තෙසං අග්ගමකඛායති: යදිදං බොධාය. කතමෙ ඵ භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකා ධම්මා: සද්ධිත්‍රියං භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකො ධම්මො. තං බොධාය සංවතනති. විරිසිත්‍රියං -පෙ- සතිත්‍රියං -පෙ- සමාධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤාත්‍රියං බොධිපක්ඛිකො ධම්මො. තං බොධාය සංවතනති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් ජමුද්දිපකා රුක්ඛා, ජමුද්දි තෙසං අග්ගමකඛායති. ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා, පඤ්ඤාත්‍රියං තෙසං අග්ගමකඛායති යදිදං බොධායති.

1. පටිකච්ඡී - මජ්ඣං, සූරා, පටිකච්ඡී - සීල, සී 1, 2.

2. පරික්ඛයාය - සීල, සී 1, 2, සූරා.

4. 7. 5

එල සූත්‍රය

1749. මහණෙනි, මේ ඉඳුරෝ පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤාය යි. මහණෙනි, මොහු පඤ්ඤුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පඤ්ඤුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් එල දෙකින් එක්තරා එලයක් කැමති වියයුතු යි. දිට්‍රදූමයෙහි රහත්බව හෝ උපාද්‍යනශෙෂ ව ඇති කල්හි අනගැමී බව හෝ යි.

4. 7. 6

දුතියඑල සූත්‍රය

1750. මහණෙනි, මේ ඉඳුරෝ පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤාය යි. මහණෙනි, මොහු පඤ්ඤුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පඤ්ඤුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් සත්පල කෙතෙක් සත් අනුසස් කෙතෙක් කැමති වියයුතු. කවර සත්පල කෙතෙක් සත් අනුසස් කෙතෙක් ද යත්: දිට්‍රදූමයෙහි ම පෙරාතුව රහත් බව ලබයි. ඉදින් දිට්‍රදූමයෙහි ම පෙරාතුව රහත්බව නො ලබා නම් එකල මරණසමයෙහි රහත් බව ලබයි. ඉදින් දිට්‍රදූමයෙහි ම පෙරාතුව රහත් බව නො ලබා නම් ඉදින් මරණ සමයෙහි රහත් බව නො ලබා නම් එකල පස් ධරමහාගිය සංයෝජනයන් සෑය කිරීමෙන් අනාරාපරිනිබ්බායී වේ. උපහව්ව පරිනිබ්බායී වේ. අසඤ්ඤාපරිනිබ්බායී වේ. සසඤ්ඤාපරිනිබ්බායී වේ. අකනිටා යනසුලු උඤ්ඤායෙක් වෙයි. මහණෙනි, මේ පඤ්ඤුරන්වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මේ සත් පල සත් අනුසස් කැමති වියයුතු යි.

4. 7. 7

රුක්ඛ සූත්‍රය

1751. මහණෙනි, යම්සේ දඹදිව හටගත් යම් කිසි රුක්ඛ වෙද්ද, දඹරුක්ඛ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම අවබෝධය පිණිස වූ යම් කිසි බෝපැකි දහම්හු වෙද්ද, පඤ්ඤාය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බෝපැකි දහම්හු කවරහ යත්: මහණෙනි, සඤ්ඤාය, බෝපැකි දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවතී. විරිඨිඤ්ඤාය ... සත්ඤ්ඤාය ... සමාධිඤ්ඤාය ... පඤ්ඤාය බෝපැකි දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවතී. මහණෙනි, යම්සේ දඹදිව හටගත් යම්කිසි රුක්ඛ වෙත් නම් දඹරුක්ඛ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම්කිසි බෝපැකි දහම්හු වෙත් නම් පඤ්ඤාය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ යි.

4. 7. 8

දුතිය රුක්ඛසුත්තං

1752. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් දෙවානං තාවතිංසානං රුක්ඛා, පාරිව්ජ්‍යතකො තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා පඤ්ඤාද්දියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති: යදිදං බොධාය. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකා ධම්මා: සඤ්ඤාද්දියං භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකොධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති -පෙ- පඤ්ඤාද්දියං බොධිපක්ඛිකො ධම්මො, තං බොධාය සංවත්තති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් දෙවානං තාවතිංසානං රුක්ඛා, පාරිව්ජ්‍යතකො තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බොධිපක්ඛිකා ධම්මො. පඤ්ඤාද්දියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති යදිදං බොධායාති.

4. 7. 9

තතිය රුක්ඛසුත්තං

1753. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් අසුරානං රුක්ඛා, විත්තපාටලී තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ. යෙ කෙව් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා, පඤ්ඤාද්දියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති යදිදං බොධාය, කතමෙ ව භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකා ධම්මා: සඤ්ඤාද්දියං භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකො ධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති. -පෙ- පඤ්ඤාද්දියං බොධිපක්ඛිකො ධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් අසුරානං රුක්ඛා, විත්තපාටලී තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා පඤ්ඤාද්දියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති, යදිදං බොධායාති.

4. 7. 10

චතුස් රුක්ඛසුත්තං

1754. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් සුපණ්ණානං රුක්ඛා, කොට්ඨිකෙලී¹ තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා, පඤ්ඤාද්දියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති; යදිදං බොධාය. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකා ධම්මා: සඤ්ඤාද්දියං භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකො ධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති -පෙ- පඤ්ඤාද්දියං බොධිපක්ඛිකො ධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් සුපණ්ණානං රුක්ඛා, කුට්ඨිකෙලී තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා පඤ්ඤාද්දියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති යදිදං බොධායාති.

සමබොධිවග්ගො සත්තමො.

තත්‍රාද්දනං :

සංයොජනං අනුසයං අභ්‍යානං ආසවකයං,
දෙව එලා චතුරො රුක්ඛා වග්ගො තෙන පටුවන්ති.

1. කුට්ඨිකෙලී - සිඹු, ජෙසං.

4. 7. 8

දුතියරුකක සූත්‍රය

1752. මහණෙනි, යම්යේ තව්තිසාවැසි දෙවියන්ගේ යම් කිසි රුක්හු වෙද්ද, පරසතුරුක ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම් කිසි බෝපැති දහම්හු වෙන් නම් පඤ්ඤාදිය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බෝපැති දහම්හු කවරහ යත්: මහණෙනි, සංඛ්‍යාදිය බෝපැති දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවති ... පඤ්ඤාදිය බෝපැති දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවති. මහණෙනි, යම්යේ තව්තිසා වැසියන්ගේ යම් කිසි රුක්හු වෙන් නම් පරසතුරුක ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම් කිසි බෝපැති දහම්හු වෙන් නම් පඤ්ඤාදිය අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ යි.

4. 7. 9

තතියරුකක සූත්‍රය

1753. මහණෙනි, යම්යේ අසුරයන්ගේ යම් කිසි රුක්හු වෙන් නම් සිත්පළොල්ලුක ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම් කිසි බෝපැති දහම්හු වෙන් නම් පඤ්ඤාදිය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බෝපැති දහම්හු කවරහ යත්: මහණෙනි, සංඛ්‍යාදිය බෝපැති දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවති.... පඤ්ඤාදිය බෝපැති දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවති. මහණෙනි, යම්යේ අසුරයන්ගේ යම් කිසි රුක්හු වෙන් නම් සිත්පළොල්ලුක ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම් කිසි බෝපැති දහම්හු වෙන් නම් පඤ්ඤාදිය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ යි.

4. 7. 10

චතුස්සරුකක සූත්‍රය

1754. මහණෙනි, යම්යේ ගුරුළුන්ගේ යම් කිසි රුක්හු වෙන් නම් කොටහිඹුල්ලුක ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම්කිසි බෝපැති දහම්හු වෙන් නම් පඤ්ඤාදිය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බෝපැති දහම්හු කවරහ යත්: මහණෙනි, සංඛ්‍යාදිය බෝපැති දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවති. ... පඤ්ඤාදිය බෝපැති දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවති. මහණෙනි, යම්යේ ගුරුළුන්ගේ යම් කිසි රුක්හු වෙන් නම් කොටහිඹුල්ලුක ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම් කිසි බෝපැති දහම්හු වෙන් නම් පඤ්ඤාදිය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ යි.

සත්වැනි සම්බෝධි වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

සංයෝජන අනුසය අඛාන ආසවකරිය යි සූත්‍ර සතරෙකි. එල-සූත්‍ර දෙකෙකි. රුකකසූත්‍ර සතරෙකි. එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ යි.

8. ගඩගාපෙය්‍යාලො

4. 8. 1-12

පාවිනනිනාදිසුත්තානි

1755-1766. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඩගානදි පාවිනනිනා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

(ඉන්ද්‍රියංයුත්තස්ස ගඩගාපෙය්‍යාලො විවෙකනිස්සි තාදිවසෙන වික්ඛාරෙතබ්බො)

ගඩගාපෙය්‍යාලි සි.

තත්‍රඥානං:

ඡ පාවිනතො නිග්ගා ඡ ව නිග්ගා සමුද්දතො,
එතෙ දෙව ආදස භොතති වග්ගො තෙන පවුච්ඡති.

9. අප්පමාදවග්ගො

4. 9. 1-10

කථාගතාදි සුත්තානි

1767-1776. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා දිපද වා චතුසද වා ඛුසද වා -පෙ- ඛුලිකරොතිති.

(අප්පමාදවග්ගො විවෙකනිස්සි තාදිවසෙන වික්ඛාරෙතබ්බො.)

අප්පමාදවග්ගො නවමො.

තත්‍රඥානං:

කථාගතං පදං කුටං මූලං සාරඤ්ඤි වස්සිකං,
රාජා වජ්ඣමසුරියා ව වසේන දසමං පදකති.

10. බලකරණීයවග්ගො

4. 10. 1-12

බලාදි සුත්තානි

1777-1788. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණීයා කලෙන්නා කසිරන්ති -පෙ- ඛුලිකරොතිති.

(බලකරණීයවග්ගො විවෙකනිස්සි තාදිවසෙන වික්ඛාරෙතබ්බො.)

බලකරණීයවග්ගො දසමො.

තත්‍රඥානං:

බලං ඛිප්ඤ්ඤි නාගො ව රුක්ඛං කුමේහන සුකිනං,
ආකාසෙන ව දෙව මෙසා නාවා ආගතකුකා නදීති.

8. ගඩුතාපෙය්‍යාලය

4. 8. 1-12

පාවිනනිත්තාදි සූත්‍ර

1755-1766. මහණෙනි, යම්සේ ගඩුතානදි භනාවෝ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැමුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

(ඉන්ද්‍රියාංශුතයේ ගඩුතාපෙය්‍යාල වර්ගය විවේකනික්‍ෂිතාදි විසින් විතර කටයුතු.)

අටවැනි ගඩුතාපෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාවිනනිතන සයෙකි. සමුද්දනිතන ද සයෙකි. මේ ඡටක දෙක සූත්‍ර දෙළොසෙක් වේ. එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ යි.

9. අප්පමාදවර්ගය

4. 9. 1-10

තථාගතාදි සූත්‍ර

1767-1776. මහණෙනි, අපා වූ ද ලෙපා වූ ද සිද්ධිපා වූ ද බ්‍රහ්මපා වූ ද යම්තාක් යක්‍යයෝ වෙත් නම් ... බහුල කෙරේ යි.

(අප්පමාද වර්ගය ද විවේකනික්‍ෂිතාදි විසින් විතර කටයුතු යි.)

නවවැනි අප්පමාදවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

තථාගත පද කුට මූල සාර වක්‍ෂික රාජ වතු සුරිය වක්‍ය යි දශසූත්‍රානන කෙනෙකි.

10. බලකරණියවර්ගය

4. 10. 1-12

බලාදි සූත්‍ර

1777-1788. මහණෙනි, යම්සේ යමකිසි බලකරණියකමානායෝ කරනු ලැබෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

(බලකරණිය වර්ගය ද විවේකනික්‍ෂිතාදි විසින් විතර කටයුතු)

දසවැනි බලකරණියවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

බල, බීජ, නාග, රුකඩ, කුම්භ, පුක, ආකාස යි සූත්‍ර සතෙකි. මෙය සූත්‍ර දෙකෙකි. නාවා ආගනතුක නදී යි තුනෙකි. මුළුල්ල දෙළොසෙකි.

11. එසනාවගො

4. 11. 1-40

එසනාදි සුතතානි

1789-1828. නිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා. කතමා නිසෙසා:
-පෙ- භාවෙතඛබ්බාති.

(එසනාවගො ව විවෙකනිස්සිතාදිවසෙන විඤ්චාරතඛෙබ්බා.)

එසනාවගො එකාදසමො.

තත්තුද්දනං:

එසනා විධා ආසවො භවො දුක්ඛතා ව නිසෙසා,
බ්ලං මලස්ස නිසො ව වෙදනා තණ්හාහි වාති.

12. ඔසවගො

4. 12. 1-40

ඔසාදි සුතතානි

1829-1868. වත්තාරො මෙ භික්ඛවෙ, ඔසා කතමෙ වත්තාරො:
-පෙ- භාවෙතඛබ්බාති.

(ඔසවගොපි විවෙකනිස්සිතාදිවසෙන විඤ්චාරතඛෙබ්බා.)

ඔසවගො ආදසමො.

තත්තුද්දනං:

ඔසො යොගො උපාදනං ගණො අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණා ඛංඛා ඔරුද්ධමොගියාති.

13. සුතගඬගාපෙය්‍යාලො

4. 13. 1-36

පාවිනනිනාදි සුතතානි

1869-1904. සෙය්‍යපාපි භික්ඛවෙ, ගඬගානදි -පෙ- නිබ්බාන
පඤ්ඤාරොති.

(ඉන්ද්‍රියසංයුතස්ස සුතගඬගාපෙය්‍යාලවගො රාගචිතයාදිවසෙන
අමනොගධාදිවසෙන නිබ්බානනිග්ගාදිවසෙන ව විඤ්චාරතඛෙබ්බා.
එකෙකස්මිං තයො තයො කඤ්ඤා ජන්ත්‍රංසති සුත්තනා වෙදිතඛබ්බා.)

සුතගඬගාපෙය්‍යාලි.

තත්තුද්දනං:

ඡ පාවිනතො නිත්තා ඡ ව නිත්තා සමුද්දතො,
එතෙ දෙච ආදස භොක්ඛි වගො තෙන පට්ඨන්ති.

11. එසනාවර්ගය

4. 11. 1-40

එසනාදි සූත්‍ර

1789-1828. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: ... වැඩියයුතුයි.

(එසනාවර්ගය ද විවෙකනිසංඝිතාදි වශයෙන් විතර කටයුතු)

එකළොස්වැනි එසනාවගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

එසනා, විධා, ආසව, හව, දුක්ඛතා, ඩීල, මල, නිස, වෙදනා, තණ්හා ය යි සූත්‍ර චතුෂ්ක දශයෙකි. මුළුල්ල සාලියෙකි යි.

12. ඔසවර්ගය

4. 12. 1-40

ඔසාදි සූත්‍ර

1829-1868. මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: ... වැඩියයුතු යි ...

(ඔස වර්ගය ද විවෙකනිසංඝිතාදි වශයෙන් විතර කටයුතු.)

දෙළොස්වැනි ඔසවගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ඔස, යොග, උපාදන, ගන්ධ, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, ඛණ්ඩ, ඔරුකාගිය, උඤ්ඤාගිය යි සූත්‍ර චතුෂ්ක දශයෙකි මුළුල්ල සාලියෙකි යි.

13. පුනගඛගාපෙය්‍යාලවර්ගය

4. 13. 1-36

පාවිනනිත්තාදි සූත්‍ර

1869-1904. මහණෙනි, යම්යේ ගඛගා නදිය ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

(ඉන්ද්‍රියසංයුක්තයේ පුනගඛගාපෙය්‍යාලවර්ගය රාගවිතයාදිවශයෙන් ද අමනොගධාදිවශයෙන් ද නිබ්බානනිත්තාදිවශයෙන් ද විතර කටයුතු. එකෙක තුනක් තුනක් කොට සතිස් සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් දතයුතු.)

තෙළොස්වැනි පුනගඛගාපෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාවිනනිත්තසූත්‍ර ත්‍රික සයෙකි. සමුද්දනිත්ත ත්‍රික ද සයෙකි. මේ ඡට්ඨක දෙක ත්‍රික දෙළොසෙක් වේ. එයින් වර්ගය යි කියනු ලැබේ. සූත්‍ර මුළුල්ල සතිසෙකි යි,

14. පුනර්ජායමාදවගෙහා

4. 14. 1-30

තථාගතාදි සුත්තානි

1905-1934. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපදා වා -පෙ- බහුලි-කරොතිති.

(යථා චුත්තනයෙන වික්ඛාරෙතබ්බො තිංසති සුත්තනානා වෙදිතබ්බො.)

පුනර්ජායමාදවගෙහා චුද්දසමො.

තත්තුද්දනං:

තථාගතං පදං කුටං මූලං සාරඤ්ඤා වසංකිතං,
රාජා වජ්ඣමසුරියා ච වසේන දසමං පදනති.

15. පුනර්ලකරණියවගෙහා

4. 15. 1-36

බලාදි සුත්තානි

1935-1970. සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා කල්ලනානා -පෙ- බහුලිකරොතිති.

(චුත්තනයෙනෙව වික්ඛාරෙනෙතන ඡන්තිංසති සුත්තනානා වෙදිතබ්බො.)

පුනර්ලකරණියවගෙහා පණ්ණරසමො.

තත්තුද්දනං:

බලං ඛිජ්ඤා නාගො ච රුක්ඛං කුලෙහන සුකිනං,
ආකාසෙන ච දො මෙසා නාවා ආගතතුකා නදීති.

16. පුනර්චස්සනාවගෙහා

4. 16. 1-120

චස්සනාදි සුත්තානි

1971-2090. නිසේසා ඉමා භික්ඛවෙ, චස්සනා -පෙ- භාවෙ-තබ්බොති.

(පුබ්බෙ චුත්තනයෙන ච අභිඤ්ඤාදිවසෙන ච වික්ඛාරෙනෙතන වීසතිස්සනං සුත්තනානා වෙදිතබ්බො.)

පුනර්චස්සනාවගෙහා සොළසමො.

තත්තුද්දනං:

චස්සනා විධා ආසවො භවො දුක්ඛතා ච නිසේසා,
බිලං මලඤ්ඤා නිසේසා ච වෙදනා තණ්හාහි වාති.

14. පුනර්ජායමාදවර්ගය

4. 14. 1-30

තථාගතාදි සූත්‍ර

1905-1934. මහණෙනි, අපා වූ හෝ ... යම්කාක් සත්වයෝ වෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

කියන ලද නය අනුව විතර කටයුතු. තිස් සූත්‍රානා කෙනෙක් දතයුතුවහ.)

තුදුස්වැනි පුනර්ජායමාදවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලි ය:

තථාගත, පද, කුට, මූල, සාර, වස්සක. රාජ, වජ්‍රිම, සූරිය, වස යි සූත්‍ර ත්‍රික දශයෙකි. මුළුල්ල තියෙකි යි.

15. පුනර්බලකරණියවර්ගය

4. 15. 1-36

බලාදි සූත්‍ර

1935-1970. මහණෙනි, යම් කිසි බලකරණිය කම්භානායෝ ... බහුල කෙරේ යි.

(කී නයින් ම විතර කරන්නහු විසින් සතිස් සූත්‍රානා කෙනෙක් දතයුත්තාහ.)

පසළොස්වැනි පුනර්බලකරණියවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලි ය:

බල, බීජ, නාග, රුක්ඛ, කුම්භ, සුක, ආකාස යි ත්‍රික සතෙක් ද මෙසසූත්‍ර ත්‍රික දෙකෙක් ද නාවා ආගතතුක නදි යි ත්‍රික තුනෙක් ද යි ත්‍රික දෙළයෙකි. සූත්‍ර සතිසෙකි යි.

16. පුනර්ඵසනාවර්ගය

4. 16. 1-120

ඵසනාදි සූත්‍ර

1971-2090. මහණෙනි, මේ ඵසනා තුනෙකි. ... වැඩියයුතු යි.

(පෙර කී නයින් ද අභිඤ්චනයෙන් ද විතර කරන්නහු විසින් එක්සියවිසි සූත්‍රානා කෙනෙක් දතයුත්තාහ.)

සොළොස්වැනි පුනර්ඵසනාවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලි ය:

ඵසනා විධි ආසව හව දුක්ඛතා බිල මල නිස වෙදනා තණ්හා යි සූත්‍ර ද්වාදශක දශයෙකි මුළුල්ල එක්සිය විස්සෙකි යි,

17. පුනර්ඝට්ඨනය

4. 17. 1-119

ඔසාදි පුනර්ඝට්ඨනය

2091-2209. වත්තාරා'මෙ භික්ඛවෙ, ඔසා -පෙ- භාවෙතඛ්ඛානිති.

4. 17. 120

උද්ධමාගිහසුතං

2210. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, උද්ධමාගිහසුතං සංයොජනානි කතමානි පඤ්ඤා: රුපරාගො අරුපරාගො මානො උද්ධවං අවිජ්ජා. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාඋද්ධමාගිහසුතං සංයොජනානි, ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානාං උද්ධමාගිහසුතං සංයොජනානං පභානාය පඤ්ඤාඤානානි භාවෙතඛ්ඛානි. කතමානි පඤ්ඤා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සඤ්ඤායං භාවෙති නිබ්බානාත්තං නිබ්බානපොථං නිබ්බානපඤ්ඤාරං -පෙ- පඤ්ඤාඤානං භාවෙති නිබ්බානානිත්තං නිබ්බානපොථං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානාං උද්ධමාගිහසුතං සංයොජනානං පභානාය ඉමානි පඤ්ඤාඤානානි භාවෙතඛ්ඛානිති.

(එසේ ව චුන්නතයෙන අභිඤ්ඤාදි වයෙන ව විස්ථාරෙනෙන විසංසතං පුනර්ඝට්ඨනයා වෙදිතඛ්ඛා.)

පුනර්ඝට්ඨනයා සත්තරසමො.

කත්තූඤ්ඤා :

ඔසො යොගො උපාදානං ගණ්ඨා අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණා ඛෙධා ඔරුද්ධමාගිහසුතං.

ඉන්ද්‍රියසංයුතං සමන්තං.

කත්තූඤ්ඤා:

සුඤ්ඤාමුද්දාර ජලිඤ්ඤා සුඛිඤ්ඤා ජරාවග්ගෙහි පඤ්ඤා
සුකර්මන සමෙධාධයොගඛාපමාදබලකරණියෙසනොසා
පුනර්ඝට්ඨනයොගාල ආදිභිහි පඤ්ඤාහි වග්ගා සත්තරස භොතනිති.

17. පුනඛසවර්ගය

4. 17. 1-119

ඔසාදි සූත්‍ර

2091-2209. මහණෙනි, මේ ඔස යතරෙකි ... වැඩියයුත්තාහ සි.

4. 17. 120

උද්ධම්භාගිය සූත්‍රය

2210. මහණෙනි, මේ උද්ධම්භාගියසංයෝජන පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: “රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධව ආවිජජා” යි. මහණෙනි, මොහු පස් උද්ධම්භාගිය සංයෝජනයෝ යි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධම්භාගියසංයෝජනයන් ප්‍රතිණ කිරීම පිණිස පසිඳුරෝ වැඩියයුත්තාහ. කවර පසිඳුරෝ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ නිවනට නැමුණක් නිවනට නැඹුරු වුවක් නිවනට බර වූවක් කොට සර්ග්‍යය වඩයි ... නිවනට නැමුණක් නිවනට නැඹුරු වුවක් නිවනට බර වුවක් කොට පඤ්ඤාදිය වඩයි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධම්භාගියසංයෝජනයන් ප්‍රතිණ කිරීම පිණිස මෙ පසිඳුරෝ වැඩියයුත්තාහ යි.

(මෙහි දු කි නයිත් ද අභිඤ්චයෙන් ද වතර කරන්නාහු විසින් එක්සියවිසි සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් දහයුත්තාහ.)

සතළොස්වැනි පුනඛසවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලි ය:

ඔස, යොග, උපාදා, ගඤ්ඤා, අනුයය, කාමගුණ නිවරණ, ඛණ්ඩ, ඔරම්භාගිය, උද්ධම්භාගිය යි සූත්‍ර ද්වාදශක දශයෙකි. මුළුල්ල එක්සිය විස්සෙකි යි.

ඉන්ද්‍රියසංයුත්තය නිමි.

එහි වර්ගනාමාවලි ය:

සුඛක, මුද්දර, ජළිඤ්ඤා වර්ගයෝ සුඛිඤ්ඤා ජරාවර්ග දෙක සමග පසෙක් වේ. (නැවත) සුකරබ්බ, සමෙබ්බාධි, ගඛනාපෙය්‍යාල, අජ්ජමාද, බලකරණිය, එසනා, ඔසවර්ගයෝ වෙති. ඔහු පුනඛඛනාපෙය්‍යාල ආදී පසන් සමග (ඉන්ද්‍රියසංයුත්තයෙහි) වර්ග සතළොසෙක් වේ යි.

5. සම්මප්පධාන සංයුතතං

1. ගඛනාපෙය්‍යාලො

5. 1. 1

පාවිනනිනනසුතතං

2211. සාවස්ථියං:

වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, සම්මප්පධානා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතතං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතතං පග්ගණ්ණාති පදහති. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතතං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසමෙඤ්ජාසාස භියොයාභාවාය වෙපුලලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතතං පග්ගණ්ණාති පදහති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො සම්මප්පධානාති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඛනා නදි පාවිනනිනනා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු වත්තාරො සම්මප්පධානෙ භාවෙතොනා වත්තාරො සම්මප්පධානෙ බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු වත්තාරො සම්මප්පධානෙ භාවෙතොනා වත්තාරො සම්මප්පධානෙ බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතතං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතතං පග්ගණ්ණාති පදහති. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතතං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසමෙඤ්ජාසාස භියොයා භාවාය වෙපුලලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතතං පග්ගණ්ණාති පදහති. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු වත්තාරො සම්මප්පධානෙ භාවෙතොනා වත්තාරො සම්මප්පධානෙ බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

5. සම්මප්පධාන සංයුත්තය

1. ගඛගාපෙය්‍යාලය

5. 1. 1

පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

2211. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මේ සම්මප්පධාන සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ තුපත් ලාමක අකුසල් දහම් නූපදනා පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනී. ප්‍රධන් වියතිය කෙරෙයි. උපන් ලාමක අකුසල දහම් ප්‍රභීණ කිරීම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනී. ප්‍රධන් වියතිය කෙරෙයි. තුපත් කුසල් දහම් ඉපදවීම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනී. ප්‍රධන් වියතිය කෙරෙයි. උපන් කුසල්දහමුත්තේ පැවැත්ම පිණිස නුමුළාබව පිණිස බොහෝ බව පිණිස විපුලබව පිණිස වැඩිම පිණිස පිරිම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනී. ප්‍රධන් වියතිය කෙරෙයි. මහණෙනි, මොහු සතර සම්මප්පධානයෝ යි.

මහණෙනි, යටසේ ගඛගානදි...තොමෝ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වුවා පෙරදිගට බරවුවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ සිවුසම්පදහන් වඩනුයේ සිවුසම්පදහන් බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ සිවුසම්පදහන් වඩනුයේ සිවුසම්පදහන් බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ තුපත් ලාමක අකුසල් දහම් නූපදනා පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනී. ප්‍රධන් වියතිය කෙරෙයි. උපන් ලාමක අකුසල් දහම් ප්‍රභාණය පිණිස සඳ දනවයි, වැයම් කෙරෙයි, වැර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනී, ප්‍රධන් වියතිය කෙරෙයි. තුපත් කුසල් දහම් උපදනා පිණිස සඳ දනවයි, වැයම් කෙරෙයි, වැර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනී, ප්‍රධන් වියතිය කෙරෙයි. උපන් කුසල් දහමුත්තේ පැවැත්ම නුමුළා බව බොහෝ බව විපුල බව වැඩිම පිරිම පිණිස සඳ දනවයි, වැයම් කෙරෙයි, වැර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනී, ප්‍රධන් වියතිය කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ සිවුසම්පදහන් වඩනුයේ සිවුසම්පදහන් බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යි.

5. 1. 2-48

දුතියපාවිනනිනනාදි සුත්තානි

2212-2258. වග්ගාරොමෙ භික්ඛවෙ, සමුදයධානා, කතමෙ වග්ගාරො -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

(වුත්තනයෙන විඤ්ඤාරෙතබ්බො.)

ගම්ගාපෙය්‍යාලො පටමො.

කත්තුද්දනං:

ඡ පාවිනනො නිනනා ඡ ට නිනනා සමුදදතො,
එතෙ දෙව ආදස හොනති වග්ගො තෙන පච්චිතීති.

2. අප්පමාදවග්ගො

5. 2. 1-40

තථාගතාදි සුත්තානි

2259-2298. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා දිපද වා චතුසද වා ඛණ්ණසද වා -පෙ- ඛණ්ඩිකරොතිති.

(යථාචුක්ඛනයෙන විඤ්ඤාරෙතබ්බො.)

අප්පමාදවග්ගො දුතියො.

කත්තුද්දනං:

තථාගතං පදං කුටං මූලං සාරෙන වසස්සිකං;
රාජා චජ්ඣසුරියා ච වසෙත්ත දසමං පදංකි.

5. 1. 2-48

දුක්ඛය පාවිනනිත්තාදි සූත්‍ර

2212-2258. මහණෙනි, මේ සම්පදහත් සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

(කී නසින් විතර කටයුතු.)

පළමුවැනි ගඬිගාපෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලි ය:

පාවිනනිත්තසූත්‍ර චතුෂ්ක සයෙකි. සමුද්දනිත්ත චතුෂ්ක ද සයෙකි. මේ ඡටක දෙක චතුෂ්ක දෙළොසෙක් වේ. එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ. සූත්‍ර මුළුල්ල අටසාලියෙකි යි.

2. අප්පමාදවර්ගය

5. 2. 1-40

තථාගතාදි සූත්‍ර

2259-2298. මහණෙනි, අපා වූ ද දෙපා වූ ද සිවුපා වූ ද බුහුපා වූ ද යමනාක් සත්තියෝ වෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

(කියන ලද නසින් විතර කටයුතු.)

දෙවෙනි අප්පමාදවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලි ය:

තථාගත, පද, කුට, මූල, සාර, වස්සික, රාජ, වන්දිම, සුරිය, වසු යි සූත්‍ර චතුෂ්ක දශයෙකි. මුළුල්ල සාලියෙකි යි.

3. බලකරණීයවග්ගො

5. 3. 1-48

බලාදි සුත්තානි

2299-2346. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණීයා කළමනා කසිරන්ථි, සබ්බෙ තෙ පඨවිං නික්ඛාය පඨවියං පතිට්ඨාය එවමෙනෙ බලකරණීයා කළමනා කසිරන්ති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය වන්හාරො සමුප්පධානෙ භාවෙති, වන්හාරො සමුප්පධානෙ බහුලිකරොති. ඤජ්ඣ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය වන්හාරො සමුප්පධානෙ භාවෙති, වන්හාරො සමුප්පධානෙ බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති වින්හං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසමෙමාසාය භිය්‍යාභාවාය වෙපුලලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති වින්හං පග්ගණ්ණාති පදහති. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය වන්හාරො සමුප්පධානෙ භාවෙති, වන්හාරො සමුප්පධානෙ බහුලිකරොතිති -පෙ- බහුලිකරොතිති.

(එවං අට්ඨනාලිය සුත්තානා විස්තරකබ්බා.)

බලකරණීයවග්ගො තතියො.

තත්‍රැද්දනං:

බලං බීජඤ්ච නාගො ව රුක්ඛං කුමෙහන සුනිතං,
ආකාසෙන ව දෙව මෙසා නාවා ආගන්තුකා නදීති.

4. එසනාවග්ගො

5. 4. 1 - 160

එසනාදි සුත්තානි

2347 - 2506. නිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා කනමා නිස්සො: කාමෙසනා හවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ, නිස්සො එසනා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, නිස්සන්නා එසනානං අභිඤ්ඤාය වන්හාරො සමුප්පධානා භාවෙතබ්බා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනුප්පන්නානං -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසමෙමාසාය භිය්‍යාභාවාය වෙපුලලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති වින්හං පග්ගණ්ණාති පදහති. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, නිස්සන්නා එසනානං අභිඤ්ඤාය ඉමෙ වන්හාරො සමුප්පධානා භාවෙතබ්බාති -පෙ- භාවෙතබ්බාති.

3. බලකරණියවර්ගය

5. 3. 1-48

බලාදී සූත්‍ර

2299-2346. මහණෙනි, යම්කෙසේ යම් කිසි බලකරණිය කම්භාන්තයෝ කරනු ලැබෙත් ද, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා මෙසේ මේ බලකරණිය කම්භාන්තයෝ කරනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සිවුසම්පදහත් වෙයි. සිවුසම්පදහත් බහුල කෙරෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සිවුසම්පදහත් වෙයි ද, සිවුසම්පදහත් බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ නූපන් ලාමක අකුසල්දහම් නූපදනා පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දූඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වීය්‍ය කෙරෙයි. උපන් ලාමක අකුසල් දහම් පහකරනු පිණිස ... නූපන් කුසල්දහම් ඉපදවීම පිණිස ... උපන් කුසල්දහමින්ගේ පැවැත්ම නුමුළා බව බොහෝ බව විපුල බව වැඩිම පිරිම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දූඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වීය්‍ය කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සිවුසම්පදහත් වෙයි. සිවුසම්පදහත් බහුල කෙරේ යි ... බහුල කෙරේ යි.

(මෙසේ අටසාලිස් සූත්‍රාන්තයෝ විතර කටයුත්තාහ.)

තෙවෙනි බලකරණියවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

බල, ඛිජ්, නාග, රුක්ඛ, කුම්භ, සුක, ආකාස යි සූත්‍ර වතුෂ්ක සතෙකි. මෙස වතුෂ්ක දෙකෙකි. නාවා, ආගන්තුක, නදී යි වතුෂ්ක තුනෙකි යි මෙසේ වතුෂ්ක දෙළොසෙකි. සූත්‍ර මුළුල්ල අටසාලිසෙකි යි.

4. එසනාවර්ගය

5. 4. 1-160

එසනාදී සූත්‍ර

2347-2506. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: කාමෙසනා හවෙසනා බ්‍රහ්මවිරියෙසනා යි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනා යි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස සිවුසම්පදහත් වැඩියයුතු. කවර සිවුසම්පදහත්හු ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ නූපන් ... උපන් කුසල්දහමින්ගේ පැවැත්ම නුමුළා බව බොහෝ බව විපුල බව වැඩිම පිරිම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දූඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වීය්‍ය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස මේ සිවුසම්පදහත් වැඩිය යුතු යි ... වැඩියයුතු යි.

(එවං අභිඤ්ඤාය පරිඤ්ඤාය පරිකම්භාය පභානායාති ච එකෙකස්මිං
යොළස සොළස කතො එකසතස්සධි සුත්තන්තා විඤ්ඤාං.)

එසනාවග්ගො චතුසො.

තත්තුද්දන්:

එසනා විධා ආසවො භවො දුක්ඛතා ච නික්ඛානං
බ්ලං චලංකිති සො ච වෙදනා තණ්හාහි වාති.

5. ඔසවග්ගො

5. 5. 1 - 159

ඔසාදිසුත්තාති

2507 - 2665. චන්තාරොමෙ භික්ඛවෙ. ඔසා-පෙ-භාවෙතබ්බාති.
(විඤ්ඤාං.)

5. 5. 160

උඤ්ඤාගිහසුත්තං

2666. පඤ්චමාති, භික්ඛවෙ, උඤ්ඤාගිහසුත්තං සංයොජනාති.
කතමාති පඤ්ඤා: රූපරාගො අරූපරාගො මානො උඤ්චං අවිජ්ජා.
ඉමාති බො භික්ඛවෙ, පඤ්චුඤ්ඤාගිහසුත්තං සංයොජනාති. ඉමෙසං බො
භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උඤ්ඤාගිහසුත්තං සංයොජනානං පභානාය චන්තාරො
සමෙප්පධානා භාවෙතබ්බා. කතමෙ චන්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු
අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං
ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. උප්පන්නානං
පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං
ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං
උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති.
උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසමෙප්පධායා භීයොභාවාය
වෙප්පලාය භාවනාය පාරිප්පුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං
ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං
උඤ්ඤාගිහසුත්තං සංයොජනානං පභානාය ඉමෙ චන්තාරො සමෙප්පධානා
භාවෙතබ්බාති.

(චන්තායෙනෙව එකසතස්සධිසුත්තන්තා විඤ්ඤාං.)

ඔසවග්ගො පඤ්චමො.

තත්තුද්දන්:

ඔසො යොගො උපාදන් ගජො අනුසයෙන ච
කාමගුණා නිවරණා බන්ධා ඔරුඤ්ඤාගිහසුත්තං.

සමමප්පධානසංයුක්තං සමන්තං.

තත්තු වග්ගද්දන්:

ගඤ්ඤාපෙය්‍යාරොප්පමාදෙ බලකරණියෙසනා
ඔසොති පඤ්ඤාවග්ගො සමෙප්පධානසංයුක්තෙති.

(මෙසේ අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පරිකඩයා පහානාය සි ද එකෙක සොළොස සොළොස කොට එක්සිය සැට සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් විතර කටයුතුවහ.)

සිවුවැනි එසනාවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය ය:

එසනා, විධා, ආසව, හව, දුක්ඛතා, බිල, මල, නිස, වෙදනා, තණනා යි සූත්‍ර භොධශක දශයෙකි. මුළුල්ල එක්සිය සැටෙකි යි.

5. ඔසවර්ගය

5. 5. 1-159

ඔසාදි සූත්‍ර

2507-2665. මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි ... වැඩිය යුත්තාහ යි. (විතර කටයුතු.)

5. 5. 160

උද්ධමිභාගිය සූත්‍රය

2666. මහණෙනි, මේ උද්ධමිභාගිය සංයෝජන පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධව්ව අවිජ්ජා යි. මහණෙනි, මොහු පස් උද්ධමිභාගිය සංයෝජනයෝ යි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධමිභාගිය සංයෝජනයන් පහකරනු පිණිස සිවුසම්පදහන් වැඩියයුතු. කවර සිවුසම්පදහන්හු ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ නූපන් ලාමක අකුසල් දහම් නූපදනා පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වියභිය කෙරෙයි. උපන් අකුසල්දහම් පහකරනු පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වියභිය කෙරෙයි. නූපන් කුසල්දහම් ඉපදවීම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වියභිය කෙරෙයි. උපන් කුසල්දහමුන්ගේ පැවැත්ම නුමුළා බව බොහෝ බව විපුල බව වැඩිම පිරිම පිණිස සඳ දනවයි, වැයම් කෙරෙයි, වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වියභිය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධමිභාගිය සංයෝජනයන් ප්‍රභාණය පිණිස මේ සිවුසම්පදහන්හු වැඩියයුත්තාහ යි.

(කියන ලද නයින් ම එක්සියසැට සූත්‍රාන්තයෝ විතර කටයුතුවහ.)

පස්වැනි ඔසවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය ය:

ඔස, යොග, උපාදන, ගත්ථ, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, බන්ධ, ඔරම්භාගිය, උද්ධමිභාගිය, යි භොධශක දශයෙකි. සූත්‍ර මුළුල්ල එක්සිය සැටෙකි යි.

සම්මප්පධානසංයුක්තය නිමි.

එහි වර්ගනාමාවලිය ය:

ගඤ්ඤාපෙය්‍යාල, අප්‍රමාද, බලකරණිය, එසනා, ඔස යි සම්මප්පධාන සංයුක්තයෙහි වර්ග පසෙක් ම වේ යි.

6. බලසංයුතං

1. ගඛගාපෙය්‍යාලවග්ගො

6. 1. 1 - 12

පාවිනනිත්තාදි සුත්තානි

2667 - 2678. යාවතියං:

පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, බලානි, කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධාබලං චිරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා බලානි. සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ. ගඛගා නදි පාවිනනිත්තා පාවිනපොණො පාවිනපඤ්ඤාරා ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු පඤ්ඤා බලානි භාවෙතොනා පඤ්ඤා බලානි බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිත්තොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු පඤ්ඤා බලානි භාවෙතොනා පඤ්ඤා බලානි බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිත්තොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සද්ධාබලං භාවෙති චිවෙකනිස්සිතං චිරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොස්සග්ගපරිණාමිං. චිරියබලං -පෙ- සතිබලං -පෙ- සමාධිබලං -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති චිවෙකනිස්සිතං චිරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොස්සග්ගපරිණාමිං. ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු පඤ්ඤා බලානි භාවෙතොනා පඤ්ඤා බලානි බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිත්තොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

ගඛගාපෙය්‍යාලවග්ගො පඨමො.

තත්තුද්දනං:

ඡ පාවිනතො නිත්තා ඡ ඩ නිත්තා සමුද්දතො
ඵතෙ ඤෙ ද්වාදස ගොතති චග්ගො තෙන පට්ඨවතීති.

2. අප්පමාදවග්ගො

6. 2. 1 - 10

කථාගතාදි සුත්තානි

2679 - 2688. යාවතා භික්ඛවෙ යත්තා අපද වා දිපද වා -පෙ- බහුලිකරොතිති.

(චිවෙකනිස්සිතාදිවසෙන වික්ඛාරෙතඤ්ඤානි.)

අප්පමාදවග්ගො දුතියො.

තත්තුද්දනං:

කථාගතං පදං කුටං මූලං සාරෙන වස්සිකං,
රාජා වජ්ඣම සූරියා ඩ වජ්ඣෙන දසමං පදනති.

6. බලසංයුත්තය

1. ගඛනාපෙය්‍යාලවර්ගය

6. 1. 1-12

පාවිනනිත්තාදි සූත්‍ර

2667-2678. සැවැත්තුවර

මහණෙනි, ටේ බල පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඤ්ඤාබල විරියබල සන්තිබල සමාධිබල පඤ්ඤාබල යි. මහණෙනි, ටේ බල පස යි. මහණෙනි, යම්සේ ගඛනානදි නොමෝ පැදුම්දිගට නැමුණි පැදුම්දිගට නැමුරු වූවා පැදුම්දිගට බර වූවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ පස්බල වඩන්නේ පස්බල බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ පස්බල වඩන්නේ පස්බල බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරොධනිසංසිත චෝක්ඛග්ගපරිණාමී කොට සඤ්ඤාබලය වඩයි. විරියබලය ... සන්තිබලය ... සමාධිබලය ... විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරොධනිසංසිත චෝක්ඛග්ගපරිණාමී කොට පඤ්ඤාබලය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ පස්බල වඩන්නේ පස්බල බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යි ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

පළමුවැනි ගඛනාපෙය්‍යාලවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාවිනනිත්තා සූත්‍ර සයෙකි. සමුද්දනිත්තා සූත්‍ර ද සයෙකි. මේ ඡට්ඨක දෙක දෙළෙසෙක් වේ. එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ යි.

2. අප්පමාදවර්ගය

6. 2. 1-10

තථාගතාදි සූත්‍ර

2679-2688. මහණෙනි, අපා වූ ද දෙපා වූ ද ... යම්තාක් යත්තියෝ වෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

(විවෙකනිසංසිතාදි විසින් විතර කටයුත්තාහ.)

දෙවෙනි අප්පමාදවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

තථාගත, පද, කුට, මූල, සාර, වස්සක, රාජ, වන්දිම, සුරිය, වත් යි දහ සූත්‍රාන්ත කෙනෙකි යි.

3. බලකරණියවග්ගො

6. 3. 1 - 12

බලාදිසුත්තානි

2689 - 2700. සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා කම්මන්තා-පෙ-බ්භුලිකරොතිති.

(වුත්තනයෙන විජාරෙතබ්බානි.)

බලකරණියවග්ගො තතියො.

තත්‍රඥානං:

බලං ධීප්ඤා නාගො ව රුක්ඛං කුලෙහන සුකිනං
ආකාසෙන ව දෙව මෙසා නාවා ආගතතුකා නදිති.

4. එසනාවග්ගො

6. 4. 1 - 40

එසනාදි සුත්තානි

2701 - 2740. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා. කතමා තිස්සො:
-පෙ-භාවෙතබ්බානිති.

(විජාරෙතබ්බානි.)

එසනාවග්ගො චතුසො.

තත්‍රඥානං:

එසනා විධා ආසවො භවො දුක්ඛතා ව තිස්සො
බ්ලං මලඤා නිසො ව වෙදනා තණ්හාහි වාති.

5. ඔසාවග්ගො

6. 5. 1 - 39

ඔසාදි සුත්තානි

2741 - 2779 වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, ඔසා. කතමෙ වත්තාරො:
-පෙ-භාවෙතබ්බානිති.

3. බලකරණියවර්ගය

6. 3. 1-12

බලාදි සූත්‍ර

2689-2700. මහණෙනි, යම්සේ යම්කිසි බලකරණිය කම්මානායෝ ... බහුල කෙරේ යි.

(කී නයින් විතර කටයුතුවහ.)

තෙවෙනි බලකරණියවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

බල, බීජ, නාග, රුක්ඛ, කුම්භ, සුක, ආකාස යි සතෙකි. මෙය සූත්‍ර දෙකෙකි. නාමා, ආගන්තුක, නදී යි තුනෙකි. දෙළොස් සූත්‍රරෙකි යි.

4. එසනාවර්ගය

6. 4. 1-40

එසනාදි සූත්‍ර

2701-2740. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: ... වැඩිය යුත්තාහ යි.

(විතර කටයුත්තාහ.)

සිවුවැනි එසනාවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

එසනා, විධා, ආසව, භව, දුක්ඛතා, ඛිල, මල, නිස, වෙදනා, තණ්හා යි චතුෂ්ක දශයෙකි. සූත්‍ර සාලිසෙකි යි.

5. ඔසවර්ගය

6. 5. 1-39

ඔසාදි සූත්‍ර

2741-2779. මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: ... වැඩිය යුත්තාහ යි.

6. 5. 40

උදාමහාගියසුතනං

2780. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, උදාමහාගියානි සංයොජනානි. කතමානි පඤ්ඤා: රුපරාගො අරුපරාගො මානො උදාචිචං අවිජ්ජා. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාදාමහාගියානි සංයොජනානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උදාමහාගියානං සංයොජනානං අභිඤ්ඤාය පඤ්ඤා බලානි භාවෙනබ්බානි. කතමානි පඤ්ඤා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සද්ධාබලං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. විරියබලං -පෙ- සතිබලං -පෙ- සමාධිබලං -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උදාමහාගියානං සංයොජනානං අභිඤ්ඤාය ඉමානි පඤ්ඤා බලානි භාවෙනබ්බානිති.

ඔසවගෙගා පඤ්චමො.

කත්තුද්දනං:

ඔසො යොගො උපාද්දනං ගඤ්ඤා අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණා බන්ධා ඔරුදාමහාගියානි.

6. පුනගඛගාපෙය්‍යාලො

6. 6. 1 - 36

පාවිනනිනනාදි සුතතානි

2781 - 2816. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඛගා නදි පාවිනනිනනා -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

(රාගවිනයපරියොසානාදිවසෙන අමනොගධාදිවසෙන නිබ්බාන- නිනනාදිවසෙන වාති එකෙකස්මිං තයො තයො භන්ධා ජක්ඛංස සුතතානා වික්ඛාරෙනබ්බා.)

පුනගඛගාපෙය්‍යාලි.

කත්තුද්දනං:

ජ පාවිනතො නිනනා ජ ව නිනනා සමුද්දතො,
එතෙ දෙව ද්වාදස භොගානි වග්ගො තෙන පච්චිචතිති.

6. 5. 40

උද්ධම්භාගිය සූත්‍රය

2780. මහණෙනි, මේ උද්ධම්භාගිය සංයෝජන පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධව්ව අවිජ්ජා යි. මහණෙනි, මොහු පස් උද්ධම්භාගිය සංයෝජනයෝ යි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධම්භාගිය සංයෝජනයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස පස්බල වැඩියයුතු. කවර පසෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරොධනිසංසිත වොසංගතපරිණාමී කොට සභ්බාබලය වඩයි. විරියබලය ... සතිබලය ... සමාධිබලය ... විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරොධනිසංසිත වොසංගතපරිණාමී කොට පඤ්ඤාබලය වඩයි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධම්භාගිය සංයෝජනයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස මේ පස්බල වැඩියයුතු යි.

පස්වැනි ඔසවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ඔස, ඡයාග, උපාදාන, ගත්ථ, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, ඛන්ධ, ඔරම්භාගිය, උද්ධම්භාගිය යි චතුෂ්ක දශයෙකි. සාලිස් සූතුරෙකි යි.

6. පුනගඛගාපෙය්‍යාලය

6. 6. 1-36

පාවිනනින්නාදි සූත්‍ර

2781-2816. මහණෙනි, යම්සේ ගඛගානදි තොමෝ පෙරදීගට නැමුණි ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

(රාගච්ඡායපරියොසානාදි විසිනුදු අමනොගධාදි විසිනුදු නිබ්බාන නින්නාදි විසිනුදු එකෙක තුනක් තුනක් කොට සතිස් සූත්‍රානත කෙනෙක් විතර කටයුත්තාග.

සවැනි පුන ගඛගාපෙය්‍යාලවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාවිනනිකා සූත්‍ර ත්‍රික සයෙකි. සමුද්දනිනන ත්‍රික ද සයෙකි. මේ ඡට්ඨක දෙක ත්‍රික දෙළොසෙක් වේ. එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ. මුළුල්ල සතිස් සූතුරෙකි යි.

7. පුනරුපමාදවගෙහා

6. 7. 1 - 30

තරාගතාදි සුත්තානි

2817 - 2846. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා -පෙ- බහුලි කරොතිති.

(වුත්තනසෙන තිංස සුත්තනතා විස්ථාරෙතබ්බා)

පුනරුපමාදවගෙහා සත්තමො.

තත්තුද්දනං:

තරාගතං පදං කුටං මූලං සාරෙන වසිතිකං,
රාජා වඤ්ඤාමසුරියා ව වඤ්ඤා දසමං පදනති.

8. පුනබලකරණියවගෙහා

6. 8. 1 - 36

බලාදි සුත්තානි

2847 - 2882. සෙය්‍යාරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා කම්මනතා -පෙ- බහුලිකරොති ති.

(ජක්තිංස සුත්තනතා විස්ථාරෙතබ්බා)

පුනබලකරණියවගෙහා අට්ඨමො.

තත්තුද්දනං:

බලං බීජඤ්ච නාගො ව රුක්ඛං කුලෙහන සුකිනං,
ආකාසෙන ව දො මෙසා නාවා ආගතභූතා නදිති.

9. පුනඵසනාවගෙහා

6. 9. 1 - 120

ඵසනාදි සුත්තානි

2883 - 3002. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, ඵසනා. කතමා තිස්සො:
-පෙ-භාවෙතබ්බාතිති.

(විවෙකනිසංඝිතාදිවසෙන අභිඤ්ඤාදිවසෙන ච ඵකෙකසමිං ද්වාදස ද්වාදස කතා විසංසන සුත්තනතා විස්ථාරෙතබ්බා.

ඵසනාවගෙහා නවමො.

තත්තුද්දනං:

ඵසනා විධා ආසවො භවො දුක්ඛතා ව තිස්සො,
බිලං මලඤ්ඤ නිසො ව වෙදනා නන්තාහි වාති.

7. පුනරුපමාදවර්ගය

6. 7. 1-30

තථාගතාදි සූත්‍ර

2817-2846. මහණෙනි, අපා වූ ද ... යම්තාක් සත්ත්වයෝ වෙත් ද, ... බහුල කෙරේ යි.

(කී නයින් තිස් සූතුරෙක් විතර කටයුතු.)

සත්වැනි පුනරුපමාදවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

තථාගත, පද, කුට, මූල, සාර, වසන්ත, රාජ, වන්දිම, සූරිය, වසු යි ත්‍රික දශයෙනි. සූතුරු තිසෙකි.

8. පුනර්ලකරණීය වර්ගය

6. 8. 1-36

බලාදි සූත්‍ර

2847-2882. මහණෙනි, යම්සේ යම් කිසි බලකරණීය කම්භානායෝ ... බහුල කෙරේ යි.

(සතිස් සූතුරු කෙනෙක් විතර කටයුත්තාහ.)

අටවැනි පුනර්ලකරණීයවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

බල, බිජ, නාග, රුක්ඛ, කුම්භ, සුක, ආකාස යි ත්‍රික සතෙක් ද මෙස ත්‍රික දෙකෙක් ද නාවා ආගතතුක නදී යි ත්‍රික තුනෙක් ද යි ත්‍රික දෙළොසෙනි. සතිස් සූතුරෙකි යි.

9. පුනරුපමාවර්ගය

6. 9. 1-120

එසනාදි සූත්‍ර

2883-3002. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: ... වැඩිය යුතුවන යි.

(විවෙකනිසංඝිතාදි විසිතුණු අභිසංඝදි විසිතුණු එකෙක දෙළසක් දෙළසක් කොට එක්සියවිසි සූතුරු කෙනෙක් විතර කටයුත්තාහ.)

නවවැනි එසනාවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

එසනා, විධා, ආසව, හව, දුක්ඛතා, බිල, මල, නිස, වෙදනා, තණ්හා යි ද්වාදශක දශයෙනි. එක්සියවිසි සූතුරෙකි යි.

10. පුනඛිසවග්ගො

6. 10. 1 - 119

ඔසාදි සුත්තානි

3003 - 3121. චක්කාරොමෙ භික්ඛවෙ, ඔසා. කතමෙ චක්කාරො:
-පෙ-භාවෙතඛ්ඛානීති.

(වුත්තනසෙතෙව විස්ථාරෙතඛ්ඛානී.)

6. 10. 120

උද්ධමොගියසුත්තං

3122. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, උද්ධමොගියානි සංයොජනානි කතමානි
පඤ්ඤා රුපරාගො අරුපරාගො මානො උද්ධව්වං අවිජ්ජා. ඉමානි ඛො
භික්ඛවෙ, පඤ්චුද්ධමොගියානි සංයොජනානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ,
පඤ්ඤානං උද්ධමොගියානං සංයොජනානං පහානාය පඤ්ඤබලානි
භාවෙතඛ්ඛානි. කතමානි පඤ්ඤා ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සද්ධාබලං
භාවෙති, නිබ්බානානිත්තං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපබ්බාරං. චිරියබලං
-පෙ- සතිබලං -පෙ- සමාධිබලං -පෙ- පඤ්ඤබලං භාවෙති, නිබ්බානානිත්තං
නිබ්බානපොණං නිබ්බානපබ්බාරං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං
උද්ධමොගියානං සංයොජනානං පහානාය ඉමානි පඤ්ඤ බලානි
භාවෙතඛ්ඛානීති.

පුනඛිසවග්ගො දසමො.

තත්තුද්දනං:

ඔසො යොගො උපාදනං ගජො අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණා ඛන්ධා ඔරුද්ධමොගියානි.

බලසංයුත්තං සමත්තං.

තත්තු වග්ගද්දනං:

ගබ්භාපෙය්‍යාලොප්පමාදෙ බලකරණියෙසනා
ඔසො තෙහි පුනාදිහි බලසංයුත්තකා දසානි.

10. පුනඛසවර්ගය

6. 10. 1-119

ඔසාදි සූත්‍ර

3003-3121. මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: ... වැඩියයුත්තාහ සි.

(කි නයිත් ම විතර කටයුත්තා හ.)

6. 10. 120

උද්ධමිභාගිය සූත්‍රය

3122. මහණෙනි, මේ උද්ධමිභාගිය සංයෝජන පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධමි අවිජ්ජා සි. මහණෙනි, මොහු පස් උද්ධමිභාගිය සංයෝජනයෝ සි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධමිභාගිය සංයෝජනයන් පහකරනු පිණිස පස්බල වැඩිය යුතු. කවර පසෙක් ද යත්: මහණෙනි, වෙසස්තෙහි ගිණ නිවනට නැමුණක් නිවනට නැඹුරු වුවක් නිවනට බර වුවක් කොට සඳාබලය වඩයි. විරියබලය ... සතිබලය ... සමාධිබලය ... නිවනට නැමුණක් නිවනට නැඹුරු වුවක් නිවනට බර වුවක් කොට පඤ්ඤාබලය වඩයි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධමිභාගිය සංයෝජනයන් පහකරනු පිණිස මේ පස්බල වැඩියයුතු සි.

දගවැනි පුනඛසවර්ග සි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ඔස, යෝග, උපාදාන, ගජ්, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, බන්ධු, ඔරමිභාගිය, උද්ධමිභාගිය සි ද්වාදශක දශයෙකි. සූත්‍ර එක්සිය විස්සෙකි සි.

බලසංයුත්තය නිමි.

එහි වර්ගනාමාවලිය:

ගඤ්ඤාපෙය්‍යාල, අපමාද, බලකරණිය, එසනා, ඔස, යන මොහු පුන යන්න මුල්කොට ඇති ඒ පසුව කරණ කොට ගෙන බල සංයුත්තයට අයත් වර්ග දශයෙක් වේ සි.

ගාථාදීපාද අනුකකමණිකා

	පිටියකා
අපකා තෙ මනුෂ්‍යස්ස	40, 168
අව්‍යාපාදෙ අවිහිංසා	10
එකායනං ජාතිධයනතදස්සී	302, 332
එතදතනනි සමුතං	10
කණං ධම්මං විජ්‍යහාය	40, 168
තත්‍රාහිරතිමිච්ඡයා	40, 168
ධි තං ජමම් ජරෙ අත්ථු	384
යසස්ස සද්ධා ච පඤ්ඤා ච	10
යෙව ඛො සම්මදකකාතෙ	40, 168
යෙසං සමෙඛාධි අබ්බෙසු	40, 168
යො ච වස්සසතං ජීවෙ	384
රථො සිලපරිකකාරො	10

ම	පිටියකින	ස
මගධෙසු	292	සරභු 74, 76, 78, 82, 84, 88, 90
මලලකෙසු	400	සහකො (හිතබු) 408
මහාකසපපො	164	සහපෙති 332, 408
මහාචුඤ්ඤ	166	සාකෙතෙ 154, 312, 386
මහාමොග්ගලලානො	166, 312	සාරිපුත්ත මොග්ගලලානෙසු 294
මහී 76, 78, 82, 84, 88, 90		සාරිපුත්තො 6, 150, 158, 286, 292, 312, 388 396, 408
මානදිනෙකා	318	සාලායං (බ්‍රාහ්මයාමෙ) 264, 400
මිගදයෙ	154; 386	සාවනීයං 2, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 30, 32, 34, 36, 38, 44, 58, 66, 74, 98, 140, 150, 210, 216, 280, 286, 292, 320, 330, 384, 388, 392, 410, 412, 426, 434
මිහාරමාතුපාසාදෙ	384, 392	සිරිවඩ්ඪා 314
මෙදකථාලිකං	302	සුමනෙසු 180, 302, 304
		සුකර්මතායං 408
		සෙතකං 180
		සෙදකං (නිගම) 302, 304
		භ
		භලිඤ්ඤා 218
		හිමවිකො 270
		හිමවි නතං 140

විසෙසපද්‍රව්‍යකමණිකා

අ		අ	
අකනිට්‍යගාමී	150	අධිගමාය	260
අකිකුට්‍යො	168	අධුනාගතා	264
අකිලාසු	292	අනභිගණ	24
අකුසලරාසි	266	අනඤ්ඤසරණා	278
අබාරිකෙහි	272, 274	අනඤ්ඤනංඤාසාමිනිඤ්ඤං	364
අගාරිකභූතො	180	අනත්තසඤ්ඤා	246
අවකචුකරණා	194	අනත්‍රසුප්පෙසු	320
අවිරපබ්බජිතා	264	අනන්තරං	278
අවිරපරිනිබ්බුතෙසු	294	අනපලොකෙකා	276
අවිරවුට්ඨිතො	276	අනමතගො	398
අවචසරා	386	අනාගාමිතා	240
අච්ඡාදනස්ස	272, 274	අනාධාරො	34
අචේරා	234	අනාවරණා	188, 192
අජ්ඣාතං	16	අනාවිලො	234
අජ්ඣාතබ්බිද්ධා	262	අනිකභික්ඛාධුරො	350, 352
අජ්ඣාපහතා	268	අනිච්ඡසඤ්ඤා	246
අජ්ඣාරුගා	192	අනිබ්බානසංවත්තනිකා	194
අජ්ඣාරුලභා	192	අනිබ්බිද්ධපුබ්බං	178
අජ්ඣුපෙකතිතා	148	අනිවරණා	188, 192
අජ්ඣාසානා	178	අනුකමමානො	290
අඤ්ඤං	148, 392	අනුද්දයනාය	304
අඤ්ඤතිත්‍වියා	10	අනුපහතසදකා	266
අඤ්ඤා	240	අනුපහතසදකො	346, 348
අඤ්ඤානකරණා	194	අනුපකතිලෙසා	188
අඤ්ඤාණාය	234	අනුපබ්බජ්ජං	146
අඤ්ඤානාවිඤ්ඤා	364	අනුපරියාය පථං	290
අඤ්ඤාඤ්ඤා	364	අනුපාදපරිනිබ්බානකා	48
අඤ්ඤිකා	158, 190	අනුබතධිතබ්බං	262
අඤ්ඤිකසඤ්ඤා	240	අනුබ්භි	192
අධිභමායං	20	අනුමතෙසු	336
අත්තදීපා	278	අනුසයසමුග්ගානකා	44
අත්තවාදුපාදනං	132	අනුසයසමුග්ගසානාය	46, 412
අත්තසම්පද	52, 54, 58, 62 66, 70.	අනුසෑතිං	146
		අනුසෑරිතා	352
අත්තසරණා	278	අනෙළමුගො	198
අනිවිජ්ඣා	398	අනොකං	168
අත්‍යගමා	16	අනොමජ්ජනො	384
අත්‍යවසං	394	අනන්තරාපරිනිබ්බාසී	148, 358, 414
අද්දසනාය	234	අනන්තරෙන ජනපදකලායාණියා	304
අද්ද්‍රිද්දො	198	අනන්තරෙන මහාසමයං	304
අද්දිනමනසො	164	අකුකරණා	194
අද්ධානපරිඤ්ඤා	46	අපතිත්‍රිතවිකො	154
අද්ධානපරිඤ්ඤාය	412	අපකුද්ධා	268

ආ

ආකාසානඝෝශානනං	224
ආකිඤ්ඤාසනනං	226
ආගනතුකාගාරං	116
ආවරියමුඛි	278
ආචාරගොවරසමපනෙකා	336
ආචාරො	154
ආනාපි	16, 156, 260
ආදනපටිනිස්සගෙහ	168
ආදිව්‍යාස	200
ආදිවෙවා	104
ආනාපානසති	244
ආබාධිකො	164
ආරඤ්චිරියො	350
ආරඤ්ඤා	38, 170, 322
ආරමිහධාතු	144, 204, 206
ආරාධකො	32
ආරාමනිසාදි	154
ආලොකිතෙ	262
ආවරණා	190
ආචිලො	230
ආසති (වාවා)	288
ආසිනියො	278
ආහාරට්ඨිතිකො	140
ආහාරසමුදයා	330
ආහාරෙපටිකකුලසඤ්ඤා	246

ඉ

ඉට්ඨා	134
ඉන්ද්‍රිකතාය	180, 392
ඉත්තින්ද්‍රියං	364
ඉත්තිරතනාස්ස	196
ඉද්දපාවටියා	152
ඉදංසව්‍යාහිනිවෙසො	134
ඉන්ද්‍රියවෙමනනා	356, 358
ඉන්ද්‍රියසමපනෙකා	362
ඉන්ද්‍රියසංවරො	154, 156
ඉන්ද්‍රියානි	346
ඉරියාපථෙ	162

උ

උකකට්ඨිතො	228
උකකුප්පාවකුප්පං	180
උකතිතනාසිකො	304
උචාරපස්සාවකමෙව	262
උජ්ජකා	262

උ

උණ්ඨිසං	8
උත්තරාසඛං	332
උදකවානං	216
උදපනෙකා	228
උදයන්ථගාමිනියා	352, 354, 356
උදුමෙරො	192
උද්දස්සං	212
උඤ්චිකුකකුච්චධානියානං	172
උඤ්චිකුකකුච්චනිවරණං	136
උඤ්චිකුකකුච්චපරිප්පුට්ඨිතෙන	230, 236
උඤ්චිකුකකුච්ච පරෙතෙන	230, 236
උඤ්චිවං	138
උඤ්චං	216, 218
උඤ්චිභාගියානං	138, 344
උඤ්චියොනො	150
උඤ්චියොනො අකනිට්ඨගාමි	358
උද්ධුමාතකසඤ්ඤා	242
උපට්ඨිතසතිතො	396
උපඛස්සං	4
උපරිකකුප්පෙ	302
උපසමගාමිං	362, 410
උපහව්‍යවර්තනිකාසි	148, 358
උපාදනකකිකා	136
උපාදනානි	132
උපාදිසෙසෙ	240
උපාරමිභානිසංසං	154
උපාහනා	8
උපෙබ්බකො	16
උපෙබ්බා	244
උපෙකකාවෙතොවිමුක්ඛි	222
උපෙබ්බාසමෙබ්බාජ්ඣාසංඛාතියා	144, 204
උපෙබ්බාවෙද්දායං	376
උපෙබ්බාසතිපාරිසුද්ධිං	16
උපෙබ්බාසමෙබ්බාජ්ඣාසංඛාතියා	150
උපෙකතින්ද්‍රියං	370, 376, 378
උමමිගෙහා	26, 306
උසමා	378
උසස්සදකජාතො	228
උසස්සිතං	402
උළාරා	288
උමිජාතො	230

උ

එ	ක
එකදවාරං	290
එකනන්ද බිඳිය	170, 320
එකනගනො	196
එකංසො	288
එකායනො	260, 332
එකොදිභාවං	16
එකොදිභුතා	264, 266
එළවුගො	198
ඔ	ක
ඔකා	168
ඔසා	132
ඔතාපයමානො	384
ඔතාරං	268, 270
ඔහග්ගවිහග්ගා	192
ඔරමහාගියානි	136, 316, 318
ඔරමහාගියානං	148
ඔවාදපතිකරා	296
ඔතිතභාරා	266
ඔතිතභාරො	346, 348
ඔතිතසොතො	190
ක	ක
කච්ඡකො	192
කටුකගෙහි	272, 274
කට්ඨානි	216
කට්ඨානං	378
කණ්ණසුක්කසප්පවිහාගා	142, 204
කණ්ණං	168
කතකරණියො	346, 348
කතිකං	392
කථාපාහනං	292
කනිකා	134
කපාලං	120
කපිකුකො	192
කමමකබ්බො	176
කරුණා	244
කලලිභුතො	230
කලයාණමිකතනා	4, 6, 50, 58, 60, 66, 68, 162, 200.
කලයාණසමප්පට්ඨකතා	4, 6
කලයාණසභායනා	4, 6
කලයාණි	306,
කලයාණි	26
කාමච්ඡද්දනිවරණං	136
කාමච්ඡද්ද	136
කාමරාගට්ඨානියානං	172
කාමරාගපරෙතෙන	228
කාමරාගානුසයො	134
කාමරාගපරිසුඤ්ඤතෙන	228
කාමාසවො	338
කාමුපසංභිතා	36, 134
කාමුපාදනං	132
කාමෙසනා	254
කාමොසො	254, 344
කායකිලමථො	238
කායගණ්ඨො	134
කායපස්සඤ්ඤි	144, 204
කායවුපකාසෙන	146
කායසමෙස්සජං	372, 374
කායානුපස්සි	16, 260
කායාරමමණො	282
කාලානුසාරි	102
කාසිකං	104
කිලමපස්ස	118
කිංගතිකා	222, 224
කිංපරමා	222, 224
කිංපරියොසානා	222, 224
කිංඵලා	222, 224
කුඩ්ධිරාජානො	102
කුඤ්ඤපිටකං	118
කුතහදියො	110, 140
කුමෙහා	34
කුසලභාගියා	184
කුසලරාසි	266, 334
කුසලානි සිලානි	306
කුසසුඤ්ඤා	110, 140
කුටනිකනා	158
කුටපඤ්ඤාරා	158
කුටපොණා	158
කුටාගාරස්ස	102
කුටාගාරෙ	386
බ	බ
බයනනානි	396
බරො	276
බාසිතෙ	262
බාරිකෙහි	272, 274
බිලා	128
බිණාසවා	168
බිණාසවො	346, 348

ග	කි
ගඛනාපේයාලො	254
ගජො	132
ගරුභාවනියා	296
ගහපතිරතනසස	196
ගහතාති	384
ගෙලඤ්ඤ	276
ගොපානසියො	102
ගොපානසීනං	402
ගොමයානි	216
ච	
චක්කරතනසස	196
චක්කවතඤ්ඤ	196
චක්ඛකරණං	194
චක්ඛුචිකෙඤ්ඤයා	36, 134
චණ්ඩාලවංසං	302
චතුපද	98
චන්දිමපභා	102
චිත්තකිලමපො	238
චිත්තපසසද්ධි	144, 204
චිත්තවූපකාසෙන	146
චිත්තානුපසයි	16, 260
චිත්තාරමමණො	282
චිරකතං	352
චිරච්ඡිතිකො	306
චිරභාසිනං	352
චෙතොපරියක්ඛාණං	288
චෙතොවිමුත්තං	362
ජ	
ජන්දපච්චයා	20, 22
ජන්දවූපසමපච්චයා	22
ජන්දසමපද	52, 54, 58, 62, 66, 70
ජන්දෙ	324
ජ	
ජජ්ජරසකටං	278
ජනපදකල්‍යාණි	304
ජමබුදිපකා	412
ජමබු	412
ජාගරිතෙ	262
ජාතරූපසස	186
ජිවිතසඛිකරං	276
ජිවිතින්ද්‍රියං	364
ජුතිමනොතා	168
කානෙසු	350
කොණකරණං	194
කොණදසසනපදං	48
කොයසස	260, 332
කොයං	32
තකකරසස	170
තසස	164, 166, 168
තච්ඡං	402
තජ්ජං	376, 378
තණ්හකබ්බයාය	176
තණ්හා	130
තණ්හානිරොධාය	176
තථකතාය	382
තදනචියා	392
තඤ්ඤි	142, 202
තමනගෙන	278, 294
තමනගෙනා	296
තමොකායසස	398
තාරකරූපානං	102
තිත්තකගෙනහි	272, 274
තිපු	186
තෙලපජ්ජානං	18
තෙලපකෙනා	304
ථ	
ථනං	270
ථාමචා	350, 352
ථිතමිභාධානියානං	172
ථිතමිභාපරිසුච්ඡිතෙන	230, 236
ථිතමිභාපරෙතෙන	230, 236
ද	
දළිදෙද	198
දළහපරකකමො	350, 352
දළහපාකාරකොරණං	290
දළුභුද්දං	290
දයාදෙ	262
දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං	274, 276
දිට්ඨානුසයො	134
දිට්ඨසමපද	52, 56, 60, 62, 68, 70
දිට්ඨපාදනං	132
දිට්ඨොසො	254, 344

ද	න
දීපද 98	නාසකුඤ්ජනො 98
දීපො 388	නිකකභිබ්බා 390
දුක්ඛකබයගාමි 170	නිකමධාතු 204, 206
දුක්ඛදුක්ඛතා 128	නිකතුජ්ඣනං 18
දුක්ඛසංඝය 246	නිග්‍රොධො 192
දුක්ඛිත්‍රියං 370, 376, 378	නිබ්බානගමා 18
දුග්ගා 270	නිබ්බානධාතුයා 12
දුප්ඵලකර්මයො 34	නිබ්බානනිනෙතො 74, 252
දුබ්බලිකරණං 190	නිබ්බානපඤ්ඤාරො 74, 252
දුච්ඡපයමං 218	නිබ්බානපරායනා 18
දුස්සකරණඛකො 152	නිබ්බානපරියොසානා 18
දුස්සමුට්ඨාපයං 216	නිබ්බානපොෂො 74, 252
දෙමනස්සවෙදනියං 376	නිබ්බානොගධං 386
දෙමනස්සිත්‍රියං 370, 376, 378	නිබ්බිවික්ඛිත්තං 390
දෙවාරිකො 290	නිබ්බෙධගාභියො 178
දෙසකබයො 12, 26, 28, 40, 42	නිබ්බෙධාය 178
දෙසවිනය පරියොසානං 54, 56, 60, 64, 68, 70, 72	නිබ්බෙධිකාය 352, 354, 356
දෙසවිනයපරියොසානා 8	නිමිත්තං 272, 274
දෙසවිනයො 12	නිය්‍යානිකා 170, 300
	නිය්‍යායනිකං 8
	නිරාමිසා 146
	නිරොධනිස්සිත්තං 4, 6, 18, 50, 52, 58, 66, 68
	නිරොධසංඝය 246
	නිස්සරණං 228
	නිසා 130
	නිලාය 228
	නිවරණා 190
	නොකම්මෙස ඛානප්‍රො 14
	නොවසංඝයනාසංඝයනං 382
	ප
	පච්චික්කං 158
	පච්චික්ඛිමං 290
	පච්චිවෙකඛිමානො 228
	පච්චුපට්ඨිකො 272, 274
	පච්ඡානපෙ 384
	පච්ඡාභතනං 8
	පඤ්චුඤ්ඤිතො 270
	පඤ්ඤාකම්මං 292
	පඤ්ඤානිරොධියා 192
	පඤ්ඤාබලං 388
	පඤ්ඤාච්ඡිත්තං 262
	පටික්කනො 262
	පටික්කමො 164
න	
නඤ්ඤාකම්මකරණං 268	
නවා 264	
නාගා 110, 140	
නානාචරියෙහි 272, 274	
නානාසංඝයානං 224	
නානාභාවා 378	
නානාරතනානං 152	
නාහිජ්ඣාති 154, 156	
නාහිභංගාති 154, 156	

ප

පටිකකුලසංඝයා	224
පටිකකුල	224
පටිගච්ඡා	148, 294
පටිසනිමිත්තං	142, 202
පටිසසංඝයා	224
පටිසානුසයො	134
පටිපද	12
පටිපජ්ජාමෙත්වා	276
පටිපජ්ජාදේවා	238
පටිභානං	26
පටිසරණං	384, 386
පටිසංහරාමි	282
පට්ඨානිසම්මුදේවා	20, 330
පට්ඨිං	106
පඤ්ඤානිකම්මං	282
පනිසලලිපිකා	20
පනොදලලිපි	8
පඤ්ඤාමානා	296
පදජානානි	100
පදෙසං	312
පදෙසෙන	20
පඤ්ඤාපං	110
පඤ්ඤාපානං	140
පඤ්ඤාපො	384
පඤ්ඤාපං	186
පඤ්ඤා	186
පඤ්ඤාපායනං	146
පරික්කමධාතු	144, 204, 206
පරමනිපට්ඨාකාරං	408
පරමපාසාචිනි	304
පරවිසයෙ	268
පරික්කම්මානවසංයොජනා	266
පරික්කම්මානවසංයොජනො	346, 348
පරිඤ්ඤා	10
පරිඤ්ඤානො	324
පරිඤ්ඤාය	36
පරිනායකරත්නසං	196
පරිපුට්ඨා	26
පරිපුර්ණා	356, 358
පරිබ්බාජකා	10
පරියාතාය	116
පරියොදනා	24
පරිවිතකෙසා	300

ප

පරිවිමංසං	146
පරිසාවචරො	154
පරිභාරෙතබ්බො	304
පරිප්පාහො	282
පලොකධම්මං	294
පට්ඨවර්තො	146
පට්ඨිනානො	146
පසාදනියෙ	282
පසංගාමියෙ	150
පසාරිතෙ	262
පභානසංඝයා	246
පාකාරවිවරං	90
පාකාරසන්ධිං	290
පාචිනනිකා	74, 252
පාචිනපඤ්ඤා	74, 252
පාචිනපොභා	74, 252
පාචිනවාතපානා	386
පාචිකම්මං	4, 6
පානිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො	636
පාරඛණමනාය	38
පාරං	168
පිණ්ඩපානනිභාරකෙන	20, 22
පිණ්ඩපානපටිකකෙනො	8, 210
පියරූපා	36, 136
පිලකෙසා	192
පිනිසබ්බොජ්ඣා	150
පිනිසබ්බොජ්ඣාඛණ්ඩානිකා	144, 204
පිනිසුඛං	16
පිනෙ	262
පුග්ගලවෙමනනා	356, 358
පුභ්භිග්ගකා	102
පුබ්බනාපරං (විසේසං)	280, 282
පුබ්බනාසමයං	150
පුරිසද්වෙසාරපි	350
පුරිසිද්දියං	364
පුළුවකසංඝයා	242
පුනිකානි	116
පෙතනිකෙ	268

ඵ

ඵලවෙමනනා	356, 358
ඵසුචිභාරාය	242

බ

බලං	110
බලකරණියා	254
බහුකාරං බහුකාරො	58, 60, 62, 64
බහුපද	98
බාළහිලානො	164, 314
බිළාලනිකබ්බමහං	290
බිජගාමා	108
බොජ්ඣබෙහ	140
බොධිපකබියා	400
බොජ්ඣබහරනනානං	196
බ්‍යාපාදප්‍රාන්තියානං	172
බ්‍යාපාදපරිප්‍රවික්තෙන	228, 236
බ්‍යාපාදපරෙනෙන	228, 236
බ්‍රහමං	8
බ්‍රහමවරියපරියොසානං	2, 26, 28, 264
බ්‍රහමවරියෙසනා	254
බ්‍රහමවරියං	12
බ්‍රහමඤ්ඤං	40
බ්‍රහමඤ්ඤකං	348
බ්‍රහමඤ්ඤඵලානි	40
බ්‍රහමයානං	8
බ්‍රහමයානාරූපං	8
බ්‍රාහමණසමූහා	348

භ

භක්තසමූහෙ	142, 200
භක්ත	272, 274
භද්‍රකො	26
භනෙතා	230
භයදස්සාවි	336
භවරාගානුසයො	134
භවාසවො	338
භවෙසනා	254
භවොසො	254, 344
භික්ඛුනුපස්සයො	280
භුක්තපාතරාසස්ස	154
භුතගාමා	108
භුතපුබ්බං	408

ම

මකකව්ච්චියු	270
මකකපානං	270
මග්ගභාවනාය	16
මග්ගො	12
මඬකු	156
මච්චුබෙයාසං	168

ම

මච්චුබෙයාසං	298
මජ්ඣිකානිකං	150
මඤ්ඤපට්ඨාය	228
මණිරතනස්ස	196
මධුරකජානො	278, 292
මධුරගෙහි	272, 274
මනොසමූහස්ස ජං	372, 374
මමුද්දෙසිකො	278
මරණසඤ්ඤා	246
මලං	128
මහග්ගනං	176
මහග්ගනෙන	220, 222
මහනාහනං	140
මහාකායා	192
මහානදියො	110
මහාපුරිසො	286
මහාභිඤ්ඤනං	314
මහාසමුද්දං	110
මහාසොබෙන	110, 140
මානානුසයො	134
මානො	138
මාරණනතිකා	276
මාරසෙනාපමද්දනං	196
මිච්ඡාකුණි	34
මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා	20
මිච්ඡනං	30
මිච්ඡාපටිපක්කාධිකරණහෙතු	32
මිච්ඡාපටිපක්ඛි	38
මිච්ඡාපටිපදං	30
මිච්ඡාපටිපකො	32
මිච්ඡාපණ්ණිතං	16
මිච්ඡාමග්ගො	26
මිච්ඡාවිමුක්ඛි	34
මුබ්බතිමිත්තං	228
මුබ්බානං	216
මුණො	120
මුද්දිනා	244
මුද්දිනාවෙතොවිමුක්ඛි	222
මුලගන්ධා	102
මුලජානා	386
මෙත්තචිත්තතාය	304
මෙත්තා	214
මෙත්තාවෙතොවිමුක්ඛි	206, 222
	224
මොසපුරිසානං	290
මොහකබ්බයො	12, 26, 28, 40, 42

ම

මොහවිනයපරියොසානං	8, 54,
	56, 60, 64, 68, 70, 72
මොහවිනයො	12

ය

යංගනිකානි	404
යථාකාමකරණියො	270
යථාමිත්තං	276
යථාසංඝිට්ඨං	276
යථාසමිත්තං	276
යවසුකං	16, 112
යානිකතා	304
යොගකෙබ්බාය	242, 250
යොනියොමනසිකාරො	162, 260
යොනියොමනසිකාර සමපද	52,
	56, 60, 64, 68, 70
යොනියොමනසිකාරසමොසරණං	184
යොගා	132
යොබ්බෙ ඤාඤා	384

ර

රජනියා	36, 134
රජොපලලං	114
රසඤ්ඤා	386
රසමියො	8
රාගකඛයො	12, 26, 28, 40, 42
රාගවිනයපරියොසානං	8
රාගවිනයපරියොසානං	54, 56,
	60, 64, 68, 70, 72
රාගවිනයො	12
රාගවිරාගක්ථං	44
රාගවිරාගාය	44
රූපරාගො	138
රූපසංඝායනං	224
රූපිනො	98

ල

ලාබාය	228
ලාභං (සකුණං)	268
ලීනං	158, 216
ලුඤ්ඤා	270
ලුළිතො	230
ලෙඩ්ධිට්ඨානං	268
ලෙථං	270

ල

ලොකවිදු	350
ලොභිකෙහි	272, 274
ලොභං	186
ලොභික වන්දනං	102, 406

ව

වජ්ජසු	336
වන්දනා	304
වයධම්මානුපස්සි	326
වලිජානානි	384
වසස්සකං	102
වළභිරථෙත	8
වාතෙරිතො	230
වාද්දනුවාදො	10
වාලවිජනියා	8
විගතභක්තිලෙසා	24
විභාතපක්ඛියා	194
විභාතස්ස	118
විභාතං	212, 216
විචිකිච්ඡා	136
විචිකිච්ඡානුයොගො	134
විචිකිච්ඡාට්ඨානියානං	172
විචිකිච්ඡාට්ඨානියා	142, 202
විචිකිච්ඡාපරිසුට්ඨිකෙන	230, 234
විචිකිච්ඡාපරෙතෙන	230, 234
විච්ඡේදකසංඝායනං	242
විජමනිකා	142, 202
විජ්ජා	138
විජ්ජාවරණසමපනො	350
විජ්ජාවිමුක්ඛඵලසමුප්පිකිරියාය	188,
	192, 234
විජ්ජාවිමුක්ඛඵල සමුප්පිකිරියාය	46
විජ්ජාවිමුක්ඛඵලානිසංඝො	154
විඤ්ඤාණසංඝායනං	226
විඤ්ඤාපකො	292
විතකකපවවියා	20, 22
විතකකමුපසමපවවියා	22
විදුසුනො	2
විදිතා	322
විධා	196
විනිලකසංඝායනං	242
විනිකෙඛපා	378
විමුක්ඛවිතකතා	286
විමුක්ඛකුණසංඝායනසමපනො	146
විමුක්ඛකුණසංඝායනකඛනං	292

ව

ස

විමොඛං	224
විපතිකා	192
විපරිණාමදුක්ඛිකා	128
විපපටිසාරිනො	284
විපසසනෙතා	234
විරුද්ධා	38, 170, 322
විරාගනිසංකිතං	4, 6, 18, 50, 52, 58, 66, 68
විරාගසංකප්ප	246
විරියබලං	388
විරියසමෙධාජ්ඣබ්බො	150
විවෙකජං	16
විවෙකනිසංකිතං	4, 6, 18, 50, 52, 58, 66, 68
විලොකිතෙ	262
විවිච්ච	16
විහාරපච්ඡායායං	276
වුසිකවා	346, 348
වුපකට්ඨා	262, 146
වුපසනො	20, 22
වෙනනාස	272
වෙනබන්ධන බන්ධාය	116
වෙදනා	130
වෙදනානුපසංගි	16, 260
වෙදනාරම්භිණො	282
වෙදිනං	20
වෙජුලලක්ඛං	140
වේයාකරණෙන	212, 216
වෙමම්භසංකෙන	278
වොසංගතපරිණාමී	4, 6, 18, 50, 52, 58, 66, 68
වොසංගතාරම්භං	352, 356, 396
ව්‍යාපාදෙ	134, 136
ව්‍යාපාදනිවරණං	136
ව්‍යාකරමානා	10

ස

සඋපනිසං	34
සංකායදිට්ඨි	136
සංකුණ්ඨි	268
සංඛාරදුක්ඛිකා	128
සංඛාරමච්ඡයො	8
සංඝපච්ඡාසමොධානා	378
සංඝාටිපත්තවිවරධාරණ	262

සජ්ඣායකතා	228
සජ්ඣාය	186
සංකප්පවිටියා	20
සංකප්පවුපසමපච්ඡියා	22
සංකප්පවෙදිකනිරොධං	382
සංකප්පනො	98
සංකප්පිති	400, 402
සතිනෙපකෙකතා	352, 354
සතිපට්ඨානා	154, 260
සතිපට්ඨානභාවනාගාමිනි පටිපදං	326
සතිබලං	388
සතිසමපජ්ඣසංකප්ප	274, 276
සතිසමෙධාජ්ඣබ්බවට්ඨානියා	142, 202
සතිසමෙධාජ්ඣබ්බො	150
සනො	260
සඤ්චිතපරිහානං	308
සඤ්චානුසාරි	356, 358
සඤ්චාබලං	388
සඤ්චාය	390
සඤ්චිත්ථියං	348, 350
සඤ්චිත්ථියසමුදයං	348, 350
සඤ්චිත්ථියනිරොධං	348, 350
සඤ්චිත්ථියනිරොධගාමිනිපටිපදං	348, 350
සන්තානෙනා	228
සන්තසංකප්පනො	292
සන්තාවනං	398
සන්තතිසංකප්ප	410
සසුරිසං	32
සසුරිසතරං	34
සපරිකතාරං	34
සබ්බකතකාය	220, 222
සබ්බසුත්තං	218, 222
සබ්බධි	220, 222
සබ්බලොකෙ අනභිරතසංකප්ප	246
සබ්බසංඛාරසමථො	398
සබ්බසෙතෙන	8
සබ්බාවනානං	220, 222
සබ්බපුට්ඨිපටිනිසංගො	398
සමණසමිකා	348
සමණ්ථෙකො	292
සමනං	312

ස

ස

සමතිකකමා	224
සමතිත්තකො	304
සමප්පිකො	144, 204
සමනුසේඤ්ඤා	168
සමාදපකො	292
සමාධිකකුඤ්ඤා	292
සමාධිබලං	388
සමාධිසංකොප්පකො	150
සමාහිතා	264
සමුග්ගප්පකො	292
සමුද්දනිකතා	76
සමුද්දපබ්බාසා	76
සමුද්දපොඤ්ඤා	76
සමුදයධම්මානුප්පකො	326
සමොධානං	204
සමප්පානකාරි	262
සමප්පානකො	16, 156, 262
සමප්පිවකොප්පකො	180
සමප්පාදනං	16
සමප්පාසකො	292
සමොධානං	362, 410
සමොධානිපරායකො	346, 366
සමප්පකො	30
සමප්පකො	168
සමප්පකො	164
සමප්පකො	266, 346, 348
සමප්පකො	350
සමප්පකො	426
සමප්පකො	356
සමප්පකො	34
සමප්පකො	98, 100
සමප්පකො	20
සමප්පකො	22
සමප්පකො	352, 354, 356
සමප්පකො	38
සමප්පකො	16, 18
සමප්පකො	38
සමප්පකො	30
සමප්පකො	38
සමප්පකො	34
සමප්පකො	14
සමප්පකො	262
සමප්පකො	104

සමතිකකමා	352
සමිචාරං	16
සමිතකකො	16
සමිතකකසමිචාරා	214
සමිතකකසමිචාරා	150, 358
සමිතකකො	10
සමිතකකසමිචාරා	234, 236
සමිතකකසමිචාරා	44
සමිතකකසමිචාරා	412
සමිතකකසමිචාරා	178
සමිතකකසමිචාරා	136, 138
සමිතකකසමිචාරා	178
සමිතකකසමිචාරා	242
සමිතකකසමිචාරා	228
සමිතකකසමිචාරා	398
සමිතකකසමිචාරා	372, 374
සමිතකකසමිචාරා	34
සමිතකකසමිචාරා	40
සමිතකකසමිචාරා	40, 348
සමිතකකසමිචාරා	40
සමිතකකසමිචාරා	116
සමිතකකසමිචාරා	150
සමිතකකසමිචාරා	102, 406
සමිතකකසමිචාරා	294
සමිතකකසමිචාරා	16, 112
සමිතකකසමිචාරා	338
සමිතකකසමිචාරා	142, 204
සමිතකකසමිචාරා	296
සමිතකකසමිචාරා	406
සමිතකකසමිචාරා	384
සමිතකකසමිචාරා	106
සමිතකකසමිචාරා	292
සමිතකකසමිචාරා	134, 136
සමිතකකසමිචාරා	132
සමිතකකසමිචාරා	50, 54, 58, 62 66, 70
සමිතකකසමිචාරා	186
සමිතකකසමිචාරා	288
සමිතකකසමිචාරා	168
සමිතකකසමිචාරා	216
සමිතකකසමිචාරා	16
සමිතකකසමිචාරා	370, 376, 378
සමිතකකසමිචාරා	24
සමිතකකසමිචාරා	180
සමිතකකසමිචාරා	416

ස

සුසාවිවිනිතං	158
සුසාවතර්යො	31
සුහනුමිත්තං	140, 202
සුහපරමං	224
සුචුපසමං	218
සුසංඝයිතං	154
සුසමාරදො	152
සුසමුට්ඨාපයං	216
සුසමුහනං	158
සුඥ	272
සුපට්ඨිතවිත්තා	280, 330
සුපට්ඨිතවිනේශා	290
සුපෙය්‍යං	272, 264

ස

සුරියෙන	400
සෙබො	22, 312
සෙවාරපණකපරියොනදො	230
සොකපරිද්දව්‍යානං	260, 332
සොනාපන්ඤ්චෙහසු	350
සොමනසසචේදනියං	376
සොමනසස්සජ්ජියං	370, 376, 378

හ

හත්ථිපදං	100
හත්ථිරතනසස	196
හලිඤ්ඤා	228
හිතපණ්ණාසකං	142, 204

ශුද්ධාශුද්ධතා දර්ශනය

පිට	පෙළ	ශුද්ධ	අශුද්ධ
6	18	කලාණසමපවචේතා	කලාණසමපවචේතා
8	9	ජනෝ	ජානෝ
24	4	සමබ්බුද්ධස්ස	සම බුද්ධස්ස
42	14	බ්‍රහ්මචරියඵලානි	බ්‍රහ්මචරියඵලානි
51	26	විවෙකනිශ්ශ්‍රිත	විවෙකා නිශ්ශ්‍රිත
78	පාදකසට්ඨන්	දිස්සමානා	අස්සමානා
82	15	සමුද්දායපභිභාරා	සමු පභිභාරා
83	7	ජට්ඨ	ජජ්ඨ
100	16	චතුසාද	චතුසාද
	30	ගවජනනි	ගවජනි
123	29	ඵසනාවන්	ඵසානාවන්
125	20	කාමෙසනා	කමෙසනා
	27	කාමෙසනා	කමෙසනා
134	4	ඉදං සංවිච්ඡිනිවෙසො	ඉදං සංවිච්ඡිනිවෙසො
137	10	පිරිසද	පිරිසද
149	3	පස්සද්ධිසමෙබ්බජ්ඣාඛ්‍යාය	පස්සද්ධිසමෙබ්බජ්ඣාඛ්‍යාය
149	33	කළ	කළ
155	14	භාග්‍යවතුන්	භාගවතුන්
155	28	කචර දහම්හු වඩන ලද්දු බහුලකරන ලද්දු සත් බොජහ පිරිසුන්	කචර දහම්හු පිරිසුන්
158	2	ගොපානසියො	ගොපානසියො
	4	බොජ්ඣංගො	බොජ්ඣංගො
163	9	මහණ	මහන
171	3	අයංමාර්ග	අයංමාර්ග
213	6	පිළිකෙච්චි	පිළිකෙච්චි
227	6	ඉටු	අනිටු
	7	අනිටු	ඉටු
270	25	චා ති	ච ති
273	45	උගනියි	ලභනියි
279	13	කොට	නො කොට
279	22	ඇරඹ	ඇරඹ
283	16	ඵකාන්තයෙන්	කාන්තයෙන්
289	5	ශ්‍රේෂ්ඨ	ශ්‍රේෂ්ඨය

පිටුව	පේළිය	ශ්‍රද්ධ	අශ්‍රද්ධ
294	23	වජ්ජීය	වජ්ජීය
298	11, 13	විහරයි	විහරති
336	3	අනුමනෙසු	අනුමනෙසු
364	7	පිළින	පිළිණ
379	2	ගිත්ත	දුම
385	24	ආසුච	ආශ්‍රව
389	32	අනාසුච	අනාශ්‍රව
391	25	චේ	චේ
399	3	පුරිම කෙළවර	පෙරපසු දෙකෙළවර
407	18	ආසුච	ආශ්‍රව
	,,	සාසුච	සාශ්‍රව

බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා

ආරම්භය:

ශ්‍රී සම්බුද්ධ වර්ෂ 2500 අනුස්මරණය කිරීමේ බුද්ධජයන්ති මහෝත්සවය සංවිධාන කොට පැවැත්වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජය මගින් 1954 දී පත් කරන ලද ලංකා බෞද්ධ මණ්ඩලය මගිනි.

සංස්කරණය:

ලංකා බෞද්ධ මණ්ඩලය මගින් ආරම්භ කරන ලදුව දැනට සංස්කෘතික අමාත්‍යාංශයේ ත්‍රිපිටක සංස්කාරක මණ්ඩලය මගිනි.

සැලැස්ම:

සෑම ග්‍රන්ථයක ම වම් පස පිටුවේ පාළු පෙළ ද, දකුණු පස පිටුවේ සිංහල පරිවර්තනය ද යොදා ඇත. සෑම ග්‍රන්ථයක් ම අඟල් $11 \times 7\frac{1}{2}$ ප්‍රමාණයේ පිටුවලින් සමන්විත වේ.

ප්‍රකාශනය:

සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශය

විකිණීම:

සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශය

තැපෑලෙන්: මුදල් ඵවා ලබාගැනීමට:

ලේකම්,

සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශය

212, බෞද්ධාලෝක මාවත, කොළඹ 7.

පැමිණ මිලට ගැනීමට:

ජයන්ති පොත්හල,

135, ධර්මපාල මාවත, කොළඹ 7.

(විහාරමහාදේවී උද්‍යානය ඉදිරිපිට සි)

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා

අංකය	ග්‍රන්ථ නාමය	මුද්‍රණය	පිටු	රෙදි බැම්ම	කඩදසි බැම්ම
1.	පාරාජිකපාළි	1959	696	විකිණි	විකිණි
2.	i. පාවිත්තිකපාළි	1981	604	නැත	105.00
	ii. පාවිත්තිකපාළි	1981	640	නැත	85.00
3.	මහාවග්ගපාළි 1	1957	608	විකිණි	විකිණි
4.	„ 2	1957	458	විකිණි	විකිණි
5.	i. චූළචග්ගපාළි 1	1976	442	නැත	30.00
	ii „ 2	මුද්‍රණයෙහි	—	—	—
6.	i පරිවාරපාළි 1	1978	391	නැත	37.50
	ii පරිවාරපාළි 2	1979	342	නැත	57.50
7.	දීඝනිකාය 1	1962	700	විකිණි	විකිණි
8.	„ 2	1976	600	නැත	45.00
9.	„ 3	1977	616	නැත	45.00
10.	මජ්ඣිමනිකාය 1	1964	846	විකිණි	විකිණි
11.	„ 2	1973	800	60.00	55.00
12.	„ 3	1974	642	55.00	50.00
13.	සංයුත්තනිකාය 1	1960	540	විකිණි	විකිණි
14.	„ 2	1962	512	විකිණි	විකිණි
15.	„ 3	මුද්‍රණයෙහි	—	නැත	—
16.	„ 4	1981	760	නැත	100.00
17.	(i) „ 5	මුද්‍රණයෙහි	—	නැත	—
	(ii) „ 6	„	—	නැත	—
18.	අඨගුණ්ණරනිකාය 1	1960	672	විකිණි	විකිණි
19.	„ 2	1962	580	විකිණි	විකිණි
20.	„ 3	1968	506	විකිණි	විකිණි
21.	„ 4	1970	544	විකිණි	විකිණි
22.	„ 5	1977	589	නැත	45.00
23.	„ 6	1977	701	නැත	55.00
24.	බුද්ධකපාඨ ධම්මපද උද්දන ඉතිවුත්තක	1960	628	විකිණි	විකිණි
25.	සුත්තනිපාත				
26.	විමානවක්ඛානි	1982	480	නැත	75.00
27.	පෙතවක්ඛානි				

අංකය	ග්‍රන්ථ නාමය	මුද්‍රණය	පිටු	රෙදි බැම්ම	කඩදැසිබැම්ම
28.	ථෙරගාථා	1972	362	නැත	විකිණි
29.	ථෙරිගාථා	1972	150	නැත	විකිණි
30.	ජාතකපාළි 1	අමුද්‍රිත	—	—	—
31.	„ 2	අමුද්‍රිත	—	—	—
32.	„ 3	අමුද්‍රිත	—	—	—
33.	මහානිද්දෙසපාළි	1961	788	17.50	14.00
34.	චූළලනිද්දෙසපාළි	1976	676	නැත	45.00
35.	i පටිසම්භිදාමකපාළි	1971	562	20.00	18.00
	ii „	1972	274	20.00	18.00
36.	අපදනපාළි 1	1961	700	17.50	14.00
37.	„ 2	1977	443	—	50.00
38.	බුද්ධචංසපාළි වරියාපිටකපාළි	1977	400	නැත	30.00
39.	නෙක්ඛප්පකරණ				
40.	පෙටකොපදෙස	1982	340	නැත	40.00
41.	ධම්මසංඛගණිප්පකරණ	අමුද්‍රිත	—	—	—
42.	විභංගප්පකරණ 1	1973	579	—	50.00
43.	„ 2	1975	408	—	50.00
44.	කථාවත්ථුප්පකරණ 1	1975	342	—	50.00
45.	„ 2	1967	622	විකිණි	විකිණි
46.	„ 3	1968	588	විකිණි	විකිණි
47.	ධාතුකථාප්පකරණ පුග්ගලප ඥාණි	1969	554	විකිණි	විකිණි
48.	යමකප්පකරණ 1				
49.	„ 2	1976	452	නැත	30.00
50.	පට්ඨානප්පකරණ 1	අමුද්‍රිත	—	—	—
51.	„ 2	අමුද්‍රිත	—	—	—
52.	„ 3	අමුද්‍රිත	—	—	—

විකිණි = විකිණි අවසානයයි.

නැත = රෙදි බැම්මේ පොත් හද නැත.

ත්‍රිපිටක පොත් මුද්‍රණයට හවුල් වීමට සාර්ථක අවසානවත්

බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව මුද්‍රණය කොට ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේ මහා පිත්තකට සහභාගි වීමට පරිත්‍යාගශීලී පින්වතුන්ට අගනා අවසානවත් ලබා දීමට සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශය තීරණය කර තිබේ. මෙම ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මුද්‍රණය සඳහා වියදම් දැරීමට කැමැති පරිත්‍යාගශීලී පින්වතුන්ට තථාගත සමාගම් සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රී මුළු දෙශනාව මුද්‍රණය කරවීමේ අති උතුම් පිත්තකට සහභාගි වීමට ලැබීමට අමතරව පහත දැක්වෙන ප්‍රයෝජන ද අත් වේ.

- i. මුද්‍රණ වියදම් සඳහා මුදල් පරිත්‍යාග කරන පින්වතුන්ගේ නම් එම මුදල් වැය කොට මුද්‍රණය කරනු ලබන පොත්වල ඇතුළත් කරනු ලැබේ.
- ii. මේ සඳහා පරිත්‍යාග කරන මුදල් සියලු බදු වලින් සම්පූර්ණයෙන්ම නිදහස් වේ.

ඒ සඳහා කළ යුතු වන්නේ මෙම මුදල් භාරගෙන මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල මගින් නිකුත් කරනු ලබන කුවිතාන්සිය ආදියම් බදු දෙපාර්තමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීම පමණකි.

- iii. මුද්‍රණ වියදම් පරිත්‍යාග කරන පින්වතුන්ට තමන්ගේ වියදමින් මුද්‍රණය කරන පොතින් පිටපත් 500 ක් තම නැදෑ හිතවතුන් අතර බෙදා හැරීම සඳහා පිරිනමනු ලැබේ.
- iv. මෙසේ පරිත්‍යාග කරන මුදලින් මුද්‍රණය කරනු ලබන පොත් ඉතා අඩු මුදලකට මිළ නියම කරනු ලබන බැවින් පොත් මිළදී ගන්නා සෑම කෙනෙකුට ම පරිත්‍යාගය නිසා සහන මිළකට පොත් ලබා ගැනීමට පිළිවන් වේ.
- v. මෙම පොත් විකුණා ලැබෙන මුදල් නැවතත් ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මුද්‍රණය සඳහා ම යොදවනු ලබන බැවින් පරිත්‍යාගයේ අගය ද ඉන් ලැබෙන පින් ද තවත් වැඩි වේ.

02. සාමාන්‍යයෙන් ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථයක් ක්‍රමවත් 4 ප්‍රමාණයේ පිටු 600කින් පමණ සමන්විත වේ. එක් පොතක් මුද්‍රණය සඳහා දළ වශයෙන් රුපියල් ලක්ෂ 2½ ක් පමණ අවශ්‍ය ය. එම මුදල පොතේ පිටු ගණන අනුව පොතින් පොතට මද වශයෙන් වෙනස් වේ.

03. සුළු වශයෙන් කරන පරිත්‍යාග පවා මේ සඳහා ඉතා සතුටින් භාරගනු ලැබේ. රු. 1000/- හා රු. 500/- බැගින් වූ පරිත්‍යාග දැනටම ලැබී තිබේ.

04. මේ සත් කෘත්‍යයට කරන සියලු පරිත්‍යාග පහත සඳහන් ලිපිනයට එවන ලෙස ඉල්ලමි. වැක්පත් මුදල් ඇණවුම් ආදිය මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල නමට ලියා එවීම මැනවි.

ලේකම්,
සංස්කෘතික අමාත්‍යාංශය,
212 බෞද්ධාලෝක මාවත, කොළඹ 7.